

9/60

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ STENOGRAFSKE BELEŠKE

KNJIGA II

BEOGRAD, 1959 GODINA

SVESKA 3

САВЕЗНО ВЕЋЕ

15-та и 16-та СЕДНИЦА ОД 29 И 30 ЈУНА 1959 ГОДИНЕ

ВЕЋЕ ПРОИЗВОЂАЧА

15-та и 16-та СЕДНИЦА ОД 29 И 30 ЈУНА 1959 ГОДИНЕ

САВЕЗНО ВЕЋЕ И ВЕЋЕ ПРОИЗВОЂАЧА

8-ма ЗАЈЕДНИЧКА СЕДНИЦА ОД 29 ЈУНА 1959 ГОДИНЕ

САДРЖАЈ:

	Страна		Страна
15-та седница Савезног већа од 29 јуна 1959 године		3) Одговори претставника Савезног извршног већа на посланичка питања — — —	475
Пре дневног реда:		Дневни ред:	
1) Отсуства народних посланика — — —	470	1) Експозе претставника Савезног извршног већа Моме Марковића уз Предлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача. — — —	478
2) Посланичка питања — — — — —	470	2) Експозе претставника Савезног извршног већа Сергеја Крајгера уз Предлог закона о рударству — — — — —	483
3) Саопштења о примљеним предлозима закона и одлука — — — — —	470	3) Информација потпретседника Савезног извршног већа Мијалка Тодоровића у вези са жетвом и неким другим актуелним питањима из пољопривреде — — — — —	487
Дневни ред:		4) Претрес Предлога Савезног извршног већа за разрешење односно избор претседника Врховног привредног суда и за избор три судије Савезног врховног суда — — — — —	489
1) Претрес извештаја Мандатно-имунитетског одбора о допунским изборима одржаним у Изборном срезу Високо — — — — —	470	Говорници: Секретар Секретаријата Савезног извршног већа за саобраћај и везе Пеко Дапчевић (2 пута), Вјекослав Иванчић, претставник Савезног извршног већа Славко Комар, претставник Савезног извршног већа Мома Марковић, претставник Савезног извршног већа Сергеј Крајгер, потпретседник Савезног извршног већа Мијалко Тодоровић и Фрањо Гажи.	
2) Претрес извештаја Мандатно-имунитетског одбора о оставци на посланички мандат Бора Чушкара и одређивања допунских избора у Изборном срезу Клечевци — — — — —	471		
Говорници: Мито Димитријевски и Радомир Митрић.		16-та седница Савезног већа од 30 јуна 1959 године	
15-та седница Већа произвођача од 29 јуна 1959 године		Пре дневног реда:	
Пре дневног реда:		1) Саопштења — — — — —	474
1) Отсуства народних посланика — — —	472	2) Утврђивање дневног реда — — — — —	474
2) Посланичка питања — — — — —	472		
3) Саопштење о примљеним предлозима закона и одлука — — — — —	472		
Дневни ред:			
Утврђивање дневног реда — — — — —	472		
8-ма заједничка седница Савезног већа и Већа произвођача од 29 јуна 1959 године			
Пре дневног реда:			
1) Саопштења — — — — —	474		
2) Утврђивање дневног реда — — — — —	474		

Пре дневног реда:
1) Утврђивање кворума — — — — — 491

Дневни ред:

1) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Кривичног закона — — — — —	492
2) Претрес Предлога закона о рударству — — — — —	511
3) Претрес Предлога закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача — — — — —	513
4) Претрес Предлога закона о тржишној инспекцији — — — — —	514
5) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о удруживању у привреди — — — — —	516
6) Претрес Предлога Закона о изменама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама — — — — —	516
7) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању — — — — —	519
8) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању — — — — —	519
9) Претрес Предлога закона о административним таксама — — — — —	519
10) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о вину — — — — —	519
11) Претрес Предлога закона о допуни Закона о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа — — — — —	521
12) Претрес Предлога закона о измени Уводног закона за Општи закон о школству — — — — —	521
13) Претрес Предлога одлуке о додељивању средстава из привредних резерви федерације — — — — —	521
14) Претрес Предлога одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених делатности — — — — —	521
15) Претрес Предлога одлуке о потврди Уредбе о допуни Уредбе о земљорадничким задругама — — — — —	521
16) Претрес извештаја Одбора за народну привреду о потврди Статута Заједнице Југословенске електропривреде — — — — —	521

Говорници: Претставник Савезног извршног већа Светислав Стефановић (2 пута), Риста Антуновић (2 пута), Богомир Брајковић, Станка Веселинов (2 пута), др Јерко Радмиловић, др Макс Шнудерл, Вида Томшич, др Јоже Потрч, Неда Божиновић, Хајро Капетановић, Радисав Недељковић, претставник Савезног извршног већа Маријан Брецељ и Димче Јовановски.

16-та седница Већа произвођача од 30 јуна 1959 године

Пре дневног реда:

1) Одговор претставника Савезног извршног већа Славка Комара на писмено питање народног посланика Драгослава Ристића — — — — —	703
2) Усмено питање народног посланика Хајрије Капић — — — — —	704

Дневни ред:

1) Претрес Предлога закона о рударству — — — — —	705
2) Претрес Предлога закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача — — — — —	706
3) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о удруживању у привреди — — — — —	707
4) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама — — — — —	707
5) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању — — — — —	707
6) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању — — — — —	707
7) Претрес Предлога закона о административним таксама — — — — —	707
8) Претрес Предлога закона о изменама Закона о вину — — — — —	707
9) Претрес Предлога закона о допуни Закона о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа — — — — —	708
10) Претрес Предлога одлуке о додељивању средстава из привредних резерви федерације — — — — —	708
11) Претрес Предлога одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених делатности — — — — —	708
12) Претрес Предлога одлуке о потврди Уредбе о допуни Уредбе о земљорадничким задругама — — — — —	708
13) Претрес извештаја Одбора за привредне организације о потврди Статута Заједнице Југословенске електропривреде — — — — —	708

Говорници: Претставник Савезног извршног већа Славко Комар, Драгослав Ристић, Хајрија Капић, Мурис Османовић (2 пута), Емил Кеврешан (2 пута) и повереник Савезног извршног већа Алојз Дулар.

САВЕЗНО ВЕЋЕ

15-та СЕДНИЦА

ОД 29 ЈУНА 1959 ГОДИНЕ

САДРЖАЈ

Пре дневног реда:

- 1) Отсуства народних посланика;
- 2) Посланичка питања;
- 3) Саопштења о примљевим предлозима закона и одлука.

Дневни ред:

- 1) Претрес извештаја Мандатно-имунитетског одбора о допунским изборима одржаним у Изборном срезу Високо;
- 2) Претрес извештаја Мандатно-имунитетског одбора о оставци на посланички мандат Бора Чушкара и одређивања допунских избора у Изборном срезу Клечевци.

Говорници: Мито Димитриевски и Радомир Митрић.

ПРЕТСЕДАВАО
ПРЕТСЕДНИК
Др МЛАДЕН ИВЕКОВИЋ

ЗАПИСНИЧАР
МИТО ДИМИТРИЕВСКИ

Почетак у 10 ч 10 мин

Претседник др Младен Ивековић (Изборни срез Салобор, НР Хрватска): Отварам петнаесту сједницу Савезног вијећа Савезне народне скупштине.

Записник данашње сједнице водит ће записничар, народни посланик Мито Димитриевски.

Молим записничара да прочита записник прошле сједнице.

Записничар Мито Димитриевски (Изборни срез Демир Хисар, НР Македонија) чита записник 14-те седнице Савезног већа од 11 јуна 1959 године.

Претседник др Младен Ивековић: Има ли примједаба на прочитани записник? (Нема).

Пошто примједаба нема, записник се овјерава.

Изволите чути саопћења.

Одсуства народних посланика. — Тражили су одсуства ови народни посланици: Блажо Јовановић, Јуре Вукасовић и Милош Жанко због службене спречености и Радован Пантовић због болести.

Да ли Дом одобрава тражена одсуства? (Одобрава).

Објављујем да су тражена одсуства одобрена.

Посланичка питања. — Преко Председника Савезне народне скупштине поставили су питања Савезном извршном вијећу, односно државним секретаријатима и секретаријатима Савезног извршног вијећа ови посланици: Танасије Младеновић и Стојадин Стојковић.

Пошто је списак посланика који су поставили питања, као и кратак садржај њихових питања умножен и подијељен народним посланицима, исти се неће читати.

Савезно вијеће је у вријеме од своје посљедње сједнице до данас примило извјестан број предмета и они су наведени у списку који је у смислу одредаба Пословника подијељен члановима Дома. Сви ти предмети упућени су надлежним одборима који су их претресали и своје извјештаје доставили Дому.

На основу изложеног, предлажем овај дневни ред:

1) Претрес извјештаја Мандатно-имунитетског одбора о допунским изборима одржаним у Изборном срезу Високо;

2) Претрес извјештаја Мандатно-имунитетског одбора о оставци на посланички мандат Бора Чушкара и одређивања допунских избора у Изборном срезу Клечевци;

3) Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Кривичног законика;

4) Претрес Приједлога закона о рударству;

5) Претрес Приједлога закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача;

6) Претрес Приједлога закона о тржишној инспекцији;

7) Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о удруживању у привреди;

8) Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Основног закона о издавачким подuzeћима и издавачким установама;

9) Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о пензијском осигурању;

10) Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о инвалидском осигурању;

11) Претрес Приједлога закона о административним таксама;

12) Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о вину;

13) Претрес Приједлога закона о допуни Закона о надлежности опћинских и среских народних одбора и њихових органа;

14) Претрес Приједлога закона о измјени Уводног закона за Опћи закон о школству;

15) Претрес Приједлога одлуке о додјеливању средстава из привредних резерви федерације;

16) Претрес Приједлога одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених дјелатности;

17) Претрес Приједлога одлуке о потврди Уредбе о допуни Уредбе о земљорадничким задругама;

18) Претрес извјештаја Одбора за народну привреду о потврди Статута Заједнице југославенске електропривреде.

Да ли Дом прихвата предложени дневни ред? (Гласови: Прихвата).

Објављујем да је предложени дневни ред усвојен.

Прелазимо на прву тачку дневног реда: Претрес извјештаја Мандатно-имунитетског одбора о допунским изборима одржаним у Изборном срезу Високо.

Молим извјестиоца Мандатно-имунитетског одбора, народног посланика Радомира Митрића, да поднесе извјештај Одбора.

Извјестилац Мандатно-имунитетског одбора **Радомир Митрић** (Изборни срез Јајце, НР Босна и Херцеговина) (чита):

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ВЕЋЕ

Мандатно-имунитетски одбор
29 јун 1959 године
Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ

Београд

Мандатно-имунитетски одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници од 28 јуна 1959 године, разматрао је изборни материјал и извјештај Савезне изборне комисије о допунским изборима за народног посланика Савезног већа Савезне народне скупштине одржаним у Изборном срезу Високо.

Разматрајући изборни материјал, Одбор је установио да су допунски избори одржани на основу одредаба Закона о правима и дужностима, избору и опозиву савезних народних посланика, па пред-

лаже Дому да изврши верификацију мандата новоизабраном народном посланику Савезног већа Савезне народне скупштине Авду Хакиревићу.

За извјестиоца Одбора је одређен народни посланик Радомир Митрић.

Секретар
Боро Чушкар с. р.

Претседник
Драго Гиздић с. р.

Ч л а н о в и :

Радомир Митрић с. р., **Зорка Дудић** с. р., **Владо Јанић** с. р.

Претседник др Младен Ивековић: Отварај претрес. Тко се јавља за ријеч? (Нико се не јавља).

Стављам извјештај на гласање. Тко је за, нека дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко против? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио извјештај Мандатно-имунитетског одбора и тиме извршио верификацију мандата народног посланику Авду Хакиревићу.

Прелазимо на другу тачку дневног реда: Претрес извјештаја Мандатно-имунитетског одбора о оставци на посланички мандат Бора Чушкара и одређивање допунских избора у Изборном срезу Клечевци.

Молим извјестиоца Мандатно-имунитетског одбора, народног посланика Радомира Митрића да поднесе извјештај Одбора.

Извјестилац Мандатно-имунитетског одбора **Радомир Митрић** (чита):

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ВЕЋЕ

Мандатно-имунитетски одбор
28 јун 1959 године
Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ

Београд

Мандатно-имунитетски одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници одржаној 28 јуна 1959 године разматрао је оставку народног посланика Бора Чушкара на посланички мандат коју је поднео с тога што од 1 јула о.г. ступа на службу у државну управу.

Одбор предлаже Дому да усвоји оставку народног посланика Бора Чушкара на мандат народног посланика.

Истовремено Одбор предлаже да Дом одреди допунске изборе за упражњено место у Изборном срезу Клечевци.

За извјестиоца је одређен народни посланик Радомир Митрић.

За секретара
Јанез Хрибар с. р.

Претседник
Драго Гиздић с. р.

Ч л а н о в и :

Радомир Митрић с. р., **Зорка Дудић** с. р., **Владо Јанић** с. р.

Претседник др Младен Ивековић: Приступамо претресу.

Тко се јавља за ријеч? (Нико се не јавља).

Стављам извјештај на гласање. Тко је за, нека дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио извјештај Мандатно-имунитетског одбора, а тиме и оставку народног посланика Бора Чушкара и одредио допунске изборе у Изборном срезу Клечевци.

Од Председника Савезне народне скупштине примио сам писмо ове садржине (*чита*):

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС (А)

29 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Савезно извршно веће обавестило је Скупштину да ће његови претставници поднети експозе уз

Предлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача и уз Предлог закона о рударству, који ће бити на дневном реду седница домова на овом скупштинском састанку.

У вези са изложеним, молим да предложите свом Дому да се саслушање експозеа претставника Савезног извршног већа обави на заједничкој седници оба дома Скупштине.

У случају да се Дом сагласи са овим предлогом, молим вас да члановима свог Дома саопштите да ће се заједничка седница одржати данас, 29 јуна 1959 године, у 11 часова.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

Чули сте приједлог за одржавање заједничке сједнице.

Да ли Дом прихвата тај приједлог? (*Гласови: Прихвата*).

Пошто се Дом слаже, објављујем да ће се заједничка сједница одржати данас у 11 часова.

Прекидам сједницу.

Наредна сједница одржат ће се сутра у 8 часова и 30 минута.

(Седница је закључена у 10 ч 35 мин).

VEĆE PROIZVOĐAČA

15-ta SEDNICA

OD 29 JUNA 1959 GODINE

S A D R Ž A J

Pre dnevnog reda:

- 1) Otsustva narodnih poslanika;
- 2) Poslanička pitanja;
- 3) Saopštenje o primljenim predlozima zakona i odluka.

Dnevni red:

Uvrđivanje dnevnog reda.

PRETSEDAVAO
PRETSEDNIK
PAŠKO ROMAC

ZAPISNIČAR
JOSIP PARIĆ

Početak u 10 č

Pretsednik Paško Romac (Izborni srez Zre-njanin-Kikinda, AP Vojvodina, NR Srbija): Otvaram petnaestu sednicu Veća proizvođača Savezne narodne skupštine.

Zapisnik današnje sednice vodiće zapisni-čar, narodni poslanik Josip Parić.

Molim zapisničara da pročita zapisnik pro-šle sednice.

Zapisničar Josip Parić (Izborni srez Zadar, NR Hrvatska) čita zapisnik 14-te sednice Veća proizvođača od 11 juna 1959 godine.

Pretsednik Paško Romac: Ima li primedaba na pročitani zapisnik? (Nema).

Pošto primedaba nema, zapisnik se overava. Izvolite čuti saopštenja.

Tražili su otsustva ovi narodni poslanici: inž. Pavle Gaži, Anton Šturm, inž. Tome Tri-bušon, Imre Balint, Dragoslav Jeremić i inž. Kosta Tabaković, svi radi puta u inostranstvo.

Da li Dom odobrava tražena otsustva? (Odobrava).

Objavljujem da su tražena otsustva odo-brena.

Preko Pretsednika Savezne narodne skup-štine postavio je pitanje Saveznom izvršnom veću narodni poslanik Milorad Radulović. Po-što je kratak sadržaj njegovog pitanja unesen u spisak poslanika koji su postavili pitanja, a koji je umnožen i podeljen narodnim poslani-cima, isti se neće čitati.

Veće proizvođača je u vremenu od svoje poslednje sednice do danas primilo izvestan broj predmeta i oni su navedeni u spisku koji je u smislu odredaba Poslovnika podeljen čla-novima Doma. Svi ti predmeti upućeni su nad-ležnim odborima koji su ih pretresali i svoje izveštaje dostavili Domu.

Na osnovu izloženog, predlažem ovaj dnev-ni red:

- 1) Pretres Predloga zakona o rudarstvu;
- 2) Pretres Predloga zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih pro-izvođača;
- 3) Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi;
- 4) Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim pre-duzećima i izdavačkim ustanovama;
- 5) Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju;
- 6) Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju;
- 7) Pretres Predloga zakona o administrativ-nim taksama;
- 8) Pretres Predloga zakona o izmenama i do-punama Zakona o vinu;
- 9) Pretres Predloga zakona o dopuni Za-kona o nadležnosti opštinskih i sreskih narod-nih odbora i njihovih organa;
- 10) Pretres Predloga odluke o dodeljivanju sredstava iz privrednih rezervi federacije;
- 11) Pretres Predloga odluke o dopuni Od-luke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemlja-rine privrednim organizacijama određenih de-latnosti;
- 12) Pretres Predloga odluke o potvrdi Ured-be o dopuni Uredbe o zemljoradničkim zadru-gama;
- 13) Pretres izveštaja Odbora za privredne organizacije o potvrdi Statuta Zajednice jugo-slovenske elektroprivrede.

Da li Dom prihvata predloženi dnevni red? (Prihvata).

Objavljujem da je dnevni red usvojen.

Što se tiče odgovora na poslaničko pitanje narodnog poslanika Dobrosava Ristića, obavestavam Dom da će se na isto dati odgovor na narednoj sednici, sutra, pre prelaska na dnevni red.

Od Pretsednika Savezne narodne skupštine primio sam pismo ove sadržine (čita):

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
PRETSEDNIK

SNS/A/
24 jun 1959 godine
Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

B e o g r a d

Savezno izvršno veće obavestilo je Skupštinu da će njegovi predstavnici podneti ekspozice uz Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača i uz Predlog zakona o rudar-

stvu, koji će biti na dnevnom redu sednica domova na ovom skupštinskom sastanku.

U vezi sa izloženim, molim da predložite svom Domu da se saslušanje ekspozice predstavnika Saveznog izvršnog veća obavi na zajedničkoj sednici oba doma Skupštine.

U slučaju da se Dom saglasi sa ovim predlogom, molim Vas da članovima svog Doma saopštite da će se zajednička sednica održati danas, 29 juna 1959 godine, u 11 časova.

Pretsednik
Petar Stambolić s. r.

Čuli ste predlog za održavanje zajedničke sednice.

Da li Dom prihvata ovaj predlog? (Prihvata).

Pošto se Dom slaže, objavljujem da će se zajednička sednica održati danas u 11 časova.

Zaključujem sednicu.

Naredna sednica održaće se 30 juna 1959 godine, u 8 časova i 30 minuta.

(Sednica je zaključena u 10 č 30 min).

SAVEZNO VEĆE

i

VEĆE PROIZVOĐAČA

8-ma ZAJEDNIČKA SEDNICA

OD 29 JUNA 1959 GODINE

S A D R Ž A J

Pre dnevnog reda:

- 1) Saopštenja;
- 2) Utvrđivanje dnevnog reda;
- 3) Odgovori predstavnika Saveznog izvršnog veća na poslanička pitanja.

Dnevni red:

- 1) Ekspoze predstavnika Saveznog izvršnog veća Mome Markovića uz Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača;
- 2) Ekspoze predstavnika Saveznog izvršnog veća Sergeja Krajgera uz Predlog zakona o rudarstvu;
- 3) Informacija potpredsednika Saveznog izvršnog veća Mijalka Todorovića u vezi sa žetvom i nekim drugim aktuelnim pitanjima iz poljoprivrede;
- 4) Pretres Predloga Saveznog izvršnog veća za razrešenje odnosno izbor predsednika Vrhovnog privrednog suda i za izbor tri sude Saveznog vrhovnog suda.

Govornici: Sekretar Sekretarijata Saveznog izvršnog veća za saobraćaj i veze Peko Dapčević (2 puta), Vjekoslav Ivančić, predstavnik Saveznog izvršnog veća Slavko Komar, predstavnik Saveznog izvršnog veća Moma Marković, predstavnik Saveznog izvršnog veća Sergej Krajger, potpredsednik Saveznog izvršnog veća Mijalko Todorović i Franjo Gaži.

PRETSEDAVALI:

PRETSEDNIK PETAR STAMBOLIĆ

I

POTPRETSEDNIK VLADIMIR SIMIĆ

ZAPISNIČAR

MITO DIMITRIEVSKI

Početak u 11 č

Predsednik Petar Stambolić (Izborni srez Kosovska Mitrovica, Autonomna Kosovsko-Metohiska Oblast, NR Srbija): Drugovi i drugarice narodni poslanici, otvaram osmu zajedničku sednicu Saveznog veća i Veća proizvođača Savezne narodne skupštine.

Konstatujem da postoji kvorum i da Skupština može punovažno odlučivati.

Zapisnik sedme zajedničke sednice pročitao narodni poslanik Mito Dimitrievski.

Zapisničar Mito Dimitrievski (Izborni srez Demir Hisar, NR Makedonija) čita zapisnik 7-me zajedničke sednice od 10 i 11 juna 1959 godine.

Predsednik Petar Stambolić: Čuli ste zapisnik prošle, sedme zajedničke sednice Saveznog veća i Veća proizvođača Savezne narodne skupštine. Da li ima primedaba na zapisnik? (Nema). Pošto primedaba nema, zapisnik će se overiti.

Ovu sednicu sazva sam, saglasno odluci domova, radi saslušanja ekspoeza predstavnika

Saveznog izvršnog veća uz dva zakonska predloga.

Pored toga, potpredsednik Saveznog izvršnog veća drug Mijalko Todorović, obavestio me je da želi da da Skupštini obaveštenje u vezi sa žetvom i nekim aktuelnim pitanjima iz poljoprivrede.

Dalje, Savezno izvršno veće je podnelo Skupštini predlog o razrešenju odnosno izboru predsednika Vrhovnog privrednog suda i izboru tri sude Saveznog vrhovnog suda.

Na osnovu izloženog, predlažem ovaj dnevni red:

1) Ekspoze predstavnika Saveznog izvršnog veća, druga Mome Markovića uz Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača;

2) Ekspoze predstavnika Saveznog izvršnog veća, druga Sergeja Krajgera uz Predlog zakona o rudarstvu;

3) Informacija potpredsednika Saveznog izvršnog veća, druga Mijalka Todorovića u vezi

sa žetvom i nekim drugim aktuelnim pitanjima iz poljoprivrede, i

4) Pretres Predloga Saveznog izvršnog veća za razrešenje odnosno izbor predsednika Vrhovnog privrednog suda i za izbor tri sudije Saveznog vrhovnog suda.

Da li Skupština prihvata ovaj dnevni red? (*Glasovi: Prihvata*).

Konstatujem da je dnevni red prihvaćen.

Predlažem da pre prelaska na dnevni red Skupština sasluša odgovore predstavnika Saveznog izvršnog veća na poslanička pitanja, i to odgovor Peka Dapčevića na zajedničko poslaničko pitanje narodnih poslanika Vjekoslava Ivančića i Milana Lovračića, članova Saveznog veća Savezne narodne skupštine i narodnih poslanika Antuna Krajcera i Ivana Brljafa, članova Veća proizvođača Savezne narodne skupštine, u vezi sa puštanjem u saobraćaj nove pruge Lupoglav—Štalije i odgovor na pitanje narodnog poslanika Stojadina Stojkovića, člana Saveznog veća Savezne narodne skupštine, — koji su uzroci doveli do čestih kvarova motornih vozova nabavljenih u Mađarskoj, koji su tokom maja ove godine pušteni u saobraćaj na glavnim prugama u našoj zemlji, a koji su usled tih kvarova morali ubrzo biti povučeni iz saobraćaja?

Drug Slavko Komar odgovoriće na pitanje narodnog poslanika Pante Nikolića i drugova o melioraciji područja pored reke Save.

Prima li Skupština ovaj predlog? (*Glasovi: Prima*).

Molim druga Peka Dapčevića da odgovori na postavljena pitanja.

Sekretar Saveznog izvršnog veća za saobraćaj i veze Peko Dapčević (NR Crna Gora): Drugovi i drugarice narodni poslanici, pitanje drugova poslanika Vjekoslava Ivančića, Milana Lovračića i drugova glasi:

»Nova pruga Lupoglav—Štalije je osposobljena za saobraćaj još u 1952 godini, a do danas nije puštena u javni saobraćaj. U cijelom tom razdoblju se vršio isključivo prevoz ugljena za raški ugljenokop na osnovu ugovora, dok se ostala privreda u tom rejonu još mora služiti željezničkim stanicama Pazin i Vodanj, na relaciji Lupoglav—Pula. U tom dijelu Istre poljoprivredna dobra Čepić i Raša i zadružne organizacije samo za jesenju setvu trebalo bi da prime na željezničkim stanicama Kožljek, Kršan i Raša 220 vagona umjetnih gnojiva, ali željezničke stanice Šabac, Subotica, Celje, Ruše, Split, Sežana itd., preko kojih bi trebalo izvršiti isporuku, odbijaju prijem pošiljaka s motivacijom da pruga nije u javnom saobraćaju. To osjetno poskupljuje reprodukcioni materijal za tamošnje poljoprivredne organizacije, a da ne govorimo o prevozu uopće, pa i o prevozu putnika koji bi trebalo vršiti na toj relaciji.

Predstavnicima Narodnog odbora kotara Pula je obećano u Generalnoj direkciji Jugoslavenskih željeznica da će pruga Lupoglav—Štalije biti puštena u javni saobraćaj još u julu mjesecu 1957 godine. Međutim, kako to pitanje nije do danas riješeno, molimo druga Sekretara za saobraćaj da nas približno upozna kako stoji stvar sa puštanjem gore navedene pruge

u javni saobraćaj, a isto tako da poduzme mjere kod Generalne direkcije Jugoslavenskih željeznica kako bi se sada odmah omogućio bar teretni prevoz vagnskih pošiljaka za željeznečke stanice Kožljek, Kršan i Raša.

Na postavljeno pitanje daje se ovaj odgovor:

Izgradnja željezničke pruge Lupoglav—Raša je započeta maja meseca 1948 godine i 1951 godine je položen kolosjek sa nepotpunim zastorom, kolosječnim priborom i drugom kolosječnom opremom. Od 1952 do 1955 godine su vršeni izvjesni radovi na pruzi.

U 1955 godini posebna komisija koju je obrazovalo Izvršno vijeće NR Hrvatske izvršila je tehnički pregled izvedenih radova, našla da pruga nije završena i da nije sposobna za bezbjedan i uredan javni saobraćaj i uslovlila je puštanje pruge u javni saobraćaj izvršenjem određenih radova na kolosjeku i osiguranju, kao i izgradnjom staničnih zgrada i drugih objekata neophodnih za bezbjedan, uredan i nesmetan saobraćaj.

Zbog nedostajanja sredstava u 1956 i 1957 godini radovi na dovršenju pruge nisu nastavljeni. U 1958 godini željezničko-transportno preduzeće iz Ljubljane je investiralo u ovu prugu 120 miliona dinara, a u 1959 godini je predvidjelo radove u vrijednosti od 87 miliona dinara iz sredstava amortizacionog fonda. I pored ovih ulaganja, pruga neće biti dovršena u potpunosti u ovoj godini. Međutim, ovo nije smetnja predaje pruge javnom saobraćaju, pošto je i pod ovim uslovima moguće organizovati javni saobraćaj na ovoj pruzi. To nije učinjeno zbog toga što su zainteresovani narodni odbori i republički organi uprave uslovljavali otvaranje javnog saobraćaja potpunim dovršenjem svih objekata na pruzi.

Generalna direkcija Jugoslavenskih željeznica smatra da bi se pruga, poslije izvršenja predviđenih radova u ovoj godini — iako nedovršena u potpunosti — mogla pustiti u javni saobraćaj i preduzeće mjere da se pruga aktivizira za javni saobraćaj u ovoj godini. Predviđa se da će se javni saobraćaj na ovoj pruzi otvoriti 29 novembra ove godine.

Za potpuno dovršenje pruge biće neophodno potrebno izgraditi staničnu zgradu u Raši, magacine u Raši i Kršanu, dovršiti pristupne puteve, signalno-sigurnosna postrojenja i neke sitnije objekte i dopuniti opremu. Za ove radove biće potrebno obezbijediti sredstva u idućoj godini.

Međutim, i pored izloženog, na ovoj pruzi vrši se ograničen saobraćaj. Prevozi se uglavnom boksit maršrutnim vozovima, a po posebnom odobrenju željezničkog transportnog preduzeća u Ljubljani i druga roba za pojedine interese. Od 1. jula 1959 godine Jugoslavenske željeznice će primati za prevoz svaku vrstu robe u vagnskim pošiljkama, to jest u vagnskim količinama predate za prevoz na stanicama na ovoj pruzi, izuzev stanice Kršan. Stanica Kr-

šan biće otvorena za transport vagonskih pošiljaka kad se završi izgradnja pristupnog puta do te stanice, što se može očekivati do kraja septembra ove godine.

Prema tome, poljoprivredna dobra Čepić i Raše, zadružne organizacije i druge zainteresovane organizacije u tom dijelu Istre, moći će od 1 jula 1959 godine koristiti se uslugama Jugoslovenskih željeznica u prevozu vagonskih pošiljaka od stanica odnosno do stanica na pruži Lupoglav—Raša, izuzev stanice Kršan, a kasnije i od odnosno do stanice Kršan kad bude izgrađen pristupni put, kako sam već ranije rekao.

Pretsednik Petar Stambolić: Da li narodni poslanik Vjekoslav Ivančić i drugovi traže kako razjašnjenje ili žele da postave dopunsko pitanje?

Vjekoslav Ivančić (Izborni srez Pazin, NR Hrvatska): Zadovoljni smo.

Pretsednik Petar Stambolić: Molim druga Peka Dapčevića da odgovori na pitanje narodnog poslanika Stojadina Stojkovića.

Sekretar Saveznog izvršnog veća za saobraćaj i veze Peko Dapčević: Pitanje narodnog poslanika Stojadina Stojkovića glasi:

»Koji su uzroci doveli do čestih kvarova motornih vozova nabavljenih u Mađarskoj, koji su tokom maja ove godine pušteni u saobraćaj na glavnim prugama u našoj zemlji, a koji su usled tih kvarova morali ubrzo biti povučeni iz saobraćaja.

S obzirom na to da su ovi vozovi sastavni deo novog reda vožnje, na ovim prugama zbog njihovog povlačenja iz saobraćaja je došlo do smanjenja broja brzih vozova, što otežava normalni putnički saobraćaj. Stoga molim da mi se takođe da odgovor da li će se uvesti novi brzi vozovi radi otklanjanja teškoća u normalnom saobraćaju?«.

Na ovo pitanje dajem ovaj odgovor:

Petodijelni dizel-motorni vozovi su nabavljeni u Mađarskoj kod fabrike GANZ u količini od šest garnitura, a na osnovu finansijskog sporazuma o regulisanju platnih potraživanja sa Mađarskom. Ugovor je sklopljen 1956 godine, a isporuka je počela decembra mjeseca 1958 godine i završila se krajem marta 1959 godine.

Prema informaciji Generalne direkcije Jugoslovenskih željeznica, nabavka ovih vozila je bila uslovljena od Mađara time da mogu isporučiti onakve vozove, kakve proizvodi mađarska industrija. Kontrolu izrade vozila za Jugoslovenske željeznice su vršili u fabrici organi Jugoslovenske željeznice, a na osnovu tehničkog opisa i primjene tehničke dokumentacije. Detalji konstruktivnih elemenata i sklopovi, koji su pod fabričkom zaštitom, nisu bili predmet prijema organa Jugoslovenskih željeznica prema sklopljenom ugovoru, već je njihova dužnost bila da kontrolišu funkcionalnost ovih dijelova i sklopova na probnom stolu i u sastavu

motornog voza, a prema važećim propisima fabrike i mađarskih normi i standarda (MNOS).

Za vrijeme isporuke ovih vozila sve do 9 maja 1959 godine sa vozovima su vršene probe i obuka osoblja u našoj zemlji, i baš u toku ovog perioda su se počeli pojavljivati ozbiljniji kvarovi i to uglavnom na onim dijelovima i sklopovima koji su pod fabričkom zaštitom. Ovdje treba napomenuti da se na jednim motornim kolima iz sastava posljednje garniture, krajem marta 1959 godine, dogodio defekt u dolasku garniture iz Mađarske za Beograd, tako da kola ni do danas nisu predana našim željeznicama.

Fabrika GANZ po ugovoru je obavezna da u garantnom roku, koji je ugovorom bio fiksiran na jednu godinu dana od dana isporuke, otklanja sve nedostatke koji se budu u pogonu pojavljivali kao posljedica pogreške u konstrukciji, materijalu ili izradi, sve te pogreške je dosada otklanjala ekipa od nekoliko njihovih stručnih radnika i dva njihova inženjera uz pomoć naših ljudi.

Puštanjem 9 maja 1959 godine motornih vozova u redovan saobraćaj stanje se naglo pogoršalo i svi nedostaci su se brzo gomilali. Mjesec dana poslije puštanja vozova u redovan saobraćaj, kod vozova 110 u stanici Lapovo se desio posljednji kvar koji je prouzrokovao lom i požar u dizel-motoru zbog iscurila ulja i time doveo u sumnju da ni sama konstrukcija pojedinih elemenata dizel-motora ne odgovara ispravnim tehničkim rješenjima, a ne samo materijal na koji se dotad sumnjalo.

Zbog ovakvog stanja, Generalna direkcija Jugoslovenskih željeznica je obrazovala stručnu komisiju od profesora Univerziteta i tri stručnjaka Jugoslovenskih željeznica, a fabrika GANZ 11 juna 1959 godine, sa svoje strane pak, preko svog pretstavnika, zahtijevala da se obustavi rad vozovima za vrijeme dok se u njih ne ugrade novi rekonstruisani elementi.

Komisija Jugoslovenskih željeznica je pristupila detaljnom pregledu, uzela potrebne uzorke materijala i dala na ispitivanje i načelno stala na gledište da postoje konstruktivni nedostaci u rješenju sklopa sa klipnjačama, koji mogu proizvesti i dalje lomove na drugim motorima, pa je i ona isto tako predložila isključenje motornih vozova iz saobraćaja.

Po izvršenom pregledu na ostalim motorima pronađene su početne prskotine na klipnjačama, što potvrđuje gledište komisije Jugoslovenskih željeznica da je u pitanju konstruktivni nedostatak. Da je to tačno potvrđuje i pismo pretstavnika fabrike GANZ od 22 juna 1959 godine u kojem izvještava da je uprava GANZ-a donijela odluku o postepenom zamjenjivanju klipnjača i izvjesnih ventila na svim motorima u sastavu motornih vozova.

Komisija Jugoslovenske željeznice i dalje proučava koncepcije zbog kojih je dolazilo do masovnih kvarova, naprimjer, od ukupno 144

cilindarskih glava do dana povlačenja vozova iz saobraćaja prslo je 62 glave. Sem toga, masovna lomljenja ventilskih opruga, oštećenje ventila, pa čak i pojava oštećenja čela radilice kod jednog motora zbog slabog naglavljanja amortizera i vibracije, — ukazuju da će komisija morati da proširi domen ispitivanja i na ostale instalacije i elemente dizel-motora.

Generalna direkcija Jugoslovenskih željeznica očekuje dolazak glavnog konstruktora ovih dizel-motora iz Mađarske, koji je pozvat zbog pojave masovnih kvarova na vozovima.

Ovako stvari stoje što se tiče isporučioća firme GANZ, s jedne strane, i kupca Jugoslovenskih željeznica, s druge strane.

Za eksploataciju ovih motornih vozova, poteškoće su bile u pogledu pripreme obuke osoblja u rukovanju, kao i u izgradnji potrebnih objekata za servisnu službu održavanja. Po ugovoru, firma GANZ je imala da organizuje obuku našeg osoblja u svojoj fabrici. Međutim, pripreme su nedovoljno studiozno izvršene, učila bila oskudna, a u to vrijeme motorni vozovi su bili u izgradnji, te obuka nije mogla biti u potpunosti sprovedena.

Rezimirajući cijelu ovu situaciju, Generalna direkcija Jugoslovenskih željeznica i mi, prema dosadašnjim ispitivanjima i nalazima, smatramo:

1) da su se na motornim vozilima pojavili masovni kvarovi na istim elementima kod gotovo svih motora kao posljedica tehničke konstrukcije, što su i pretstavnici firme GANZ uvidjeli i prijavili masovnu izmjenu dijelova, kao što sam rekao;

2) da rukovanje i održavanje vozila nije uticalo na gore navedene kvarove koji su često konstruktivne prirode.

Potpuniji i konačni izvještaj može se dati poslije završetka rada komisije Jugoslovenskih željeznica.

Generalna direkcija Jugoslovenskih željeznica očekuje da će fabrika GANZ, preko svoga glavnog konstruktora za dizel-motore, naći rješenje za otklanjanje konstruktivnih nedostataka s jednim tipom dovoljno isprobane konstrukcije, koja bi pružila garanciju za siguran i bezbjedan saobraćaj.

S obzirom na izbacivanje motornih vozova iz saobraćaja, Generalna direkcija Jugoslovenskih željeznica uvešće vanredne sezonske brze vozove na relaciji prema Rijeci i Splitu i pojačće pojedine vozove putničkim kolima u okviru mogućnosti u toku sezone godišnjih odmora. No, to neće moći nadomjestiti štetu koja će biti prouzrokovana povlačenjem motornih vozova.

Jugoslovenske željeznice su planirale da uvoženjem motornih vozova iz Mađarske u dobroj mjeri riješe pitanje većeg, udobnijeg i bržeg prebacivanja putnika i time ublaže problem prevoženja putnika na Jugoslovenskim željeznicama.

Šteta od neizvršenja ovog plana nije ništa manja od materijalne štete koja će iz toga proizići. No, mi se nadamo da će preduzeće GANZ i drugi faktori preduzeti sve mjere da se problem ovih motornih vozova što prije riješi i stave Jugoslovenskim željeznicama na raspolaganje tehnički ispravna vozila, kako je to ugovorom i predviđeno.

Pretsednik Petar Stambolić: Da li je narodni poslanik Stojadin Stojković zadovoljan odgovorom ili možda želi da postavi neko dopunsko pitanje ili traži razjašnjenje? (Ne javlja se za reč).

Drugovi i drugarice narodni poslanici, vama je poznato da je pre dva dana doputovao u našu zemlju predsednik Donjeg doma Indiskog parlamenta gospodin Anadžasan Ajangar. U njegovoj pratnji su narodni poslanik Donjeg doma g. Rao i sekretar Donjeg doma g. Kaul. Oni su juče prisustvovali sednici Odbora za društvena sredstva, a danas prate rad naše sednice.

U ime svih vas srdačno pozdravljam goste, uveren da će i ova njihova poseta doprineti zbliženju naših prijateljskih naroda. (Buran aplauz).

Dajem reč drugu Slavku Komaru da odgovori na pitanje narodnog poslanika Panta Nikolića i ostalih drugova.

Pretstavnik Saveznog izvršnog veća Slavko Komar (Izborni srez Valpovo, NR Hrvatska): Narodni poslanici Panto Nikolić Asim Mujkić, Mehmed Alija Tufegdžić i Jovo Sojić postavili su ovo pitanje:

»Molimo vas da u smislu Poslovnika Saveznog vijeća (član 194) i Vijeća proizvođača (član 191) uputite Saveznom izvršnom vijeću ovo naše pitanje:

Kako teku i dokle su došle pripreme na izradi zakonskog predloga o melioraciji područja uz rijeku Savu? Može li se očekivati da u skorije vrijeme Savezno izvršno vijeće podnese taj zakonski predlog na razmatranje Saveznoj narodnoj skupštini?

Molimo da nam pretstavnik Saveznog izvršnog vijeća da na ovo pitanje usmeni odgovor na zajedničkoj sjednici domova.

O b r a z l o ž e n j e

Poslanici smo srezova koji se nalaze u poplavnom području rijeke Save. U ovim srezovima najveći dio zemljišta, preko 103.000 hektara, izložen je vrlo čestim, gotovo redovnim poplavama ove rijeke i njenih pritoka. Poplave prouzrokuju velike ekonomske štete poljoprivredi ovog kraja. One teško pogađaju poljoprivredna dobra i zemljoradničke zadruge, umanjujući njihov dohodak, a ponekad ih dovode i u gubitke. Poljoprivredni proizvođači zbog poplava dolaze u ekonomske teškoće koje stvaraju razne društveno-ekonomske i političke probleme. Poplave stvaraju nesigurne uslove za proizvodnju, pa su ozbiljna kočnica većem ulaganju i uopšte jačanju poljoprivredne proizvodnje. Zbog svega ovoga melioracije su jedna od najvažnijih potreba ovoga kraja i za njih vlada veliko interesovanje kod narodnih odbora, poljoprivrednih organizacija i stanovništva u srezovima gdje smo poslanici.

Nama je poznato da je Savezno izvršno vijeće u prošloj godini pokrenulo rad na pripremanju dokumentacije potrebne za izradu Prijedloga zakona o me-

lioraciji područja Save. Znamo da je na tome dosada obavljen obiman posao. Ali bismo željeli da nas Savezno izvršno vijeće detaljnije upozna dokle se u tom radu stiglo i da li se konačna izrada zakonskog prijedloga može uskoro očekivati.

Kao odgovor mogu reći ovo:

Sekretarijat za poljoprivredu i šumarstvo je obrazovao početkom ove godine jednu posebnu komisiju koja je radila na izradi problema regulacije, plovidbe i melioracije srednjeg i donjeg toka Save s obe njene strane, znači, s obe njene obale. I prije kratkog vremena komisija je završila svoj rad i mogu da obavijestim da će se na jednoj od jesenjih sjednica Odbora za perspektivni plan i Odbora za privredu, pa i na jednoj od sjednica u septembru pretresati u Saveznom izvršnom vijeću prijedlog rješenja regulacije, plovidbe i melioracije rijeke Save.

Prema tome, vjerojatno je da negdje krajem septembra cjelokupni materijal o problemima rijeke Save može doći na dnevni red.

Zasada mogu da obavijestim drugove narodne poslanike koji su postavili ovo pitanje da se prijedlozi kreću o tome da se donese zakon o financiranju melioraciono-regulacionih radova u dolini Save, od Zagreba do Beograda, na sličnim principima koji su usvojeni pri donošenju Zakona o financiranju melioracionih radova u NR Makedoniji i izgradnji kanala Dunav—Tisa — Dunav. Prijedlog je, dalje, u tome smislu da se godišnjim društvenim planovima obezbijedi prioritet za izvršenje nekih melioracionih radova u dolini Save, a to je za radove koji se izvode po dosada odobrenim zajmovima za odvodnjavanje: kod regulacija u prvom polugodištu, kod mjesta gdje vodotok ugrožava naselja, komunikaciju i plovidbu, kod odbrane od poplava i zaštite od brdskih voda, da se prvenstvo da onim područjima gdje su melioracioni sistemi u izgradnji. Dalje, da se obezbijede finansijska sredstva za regulaciono-melioracione radove na određenim melioracionim područjima u dolini rijeke Save, da Savezno izvršno vijeće preporuči izvršnim vijećima narodnih republika Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije da u svojim godišnjim programima i predračunima sredstava za unapređenje vodoprivrede daju, također, prioritet i obezbijede sa svoje strane potrebna sredstva u okviru dosadašnjih njihovih mogućnosti.

Mogu da obavijestim ovaj Dom da je u smislu iste problematike bila obrazovana komisija za rijeku Neretvu koja je završila svoj rad i koja će, također, predložiti Skupštini slično rješenje. Upravo za dva ili tri dana završit će rad i komisija koja će predložiti rješenje regulacija melioracije i jednog dijela plovidbe rijeke Morave, tako da ćemo za septembar, za jesenji dio rada Savezne narodne skupštine biti u mogućnosti da pretresamo sva tri zakonska prijedloga.

Pretsednik Petar Stambolić: Da li narodni poslanici koji su postavili pitanje traže neko razjašnjenje ili žele da postave dopunska pitanja? (Niko se ne javlja).

Prelazimo na prvu tačku dnevnog reda: Ekspoze pretstavnika Saveznog izvršnog veća, druga Mome Markovića uz Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača.

Dajem reč pretstavniku Saveznog izvršnog veća, drugu Momu Markoviću.

Pretstavnik Saveznog izvršnog veća Moma Marković (Izborni srez Smederevo, NR Srbija): Drugarice i drugovi narodni poslanici, ustanovljenje zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača, koje se predlaže ovim zakonom, jeste jedno od značajnih dostignuća naše socijalno-zdravstvene politike u pravcu daljeg unapređenja zdravstvene zaštite stanovništva. Ovim zakonom se praktički ustanovljava zdravstvena zaštita celokupnog stanovništva Jugoslavije organizovana u vidu osiguranja zasnovanog na načelu uzajamnosti u snošenju troškova. Donošenjem ovog zakona se upotpunjuju naše socijalno i zdravstveno zakonodavstvo. Ostaje još da se reguliše socijalno osiguranje privatnih zanatlija, na čemu se takođe radi. Na taj način se prelazi u celini sa dosadašnjeg sistema budžetiranja po Uredbi o obračunavanju i naplati troškova u zdravstvenim ustanovama, na sistem osiguranja. Takvo rešenje omogućuje racionalniju upotrebu finansijskih sredstava, koja se obezbeđuju doprinosom samih osiguranika i doprinosom iz budžeta, a takođe pruža i velike mogućnosti da se i na selu organizovanije i sistematskije pristupi razvijanju i izgradnji zdravstvene službe i zdravstvenih kadrova i otvara mogućnosti za dalje unapređenje zdravstvene zaštite na selu i obezbeđuje potrebnu mobilizaciju i aktivno učešće neposredno zainteresovanih lica, društvenih snaga i iskorišćavanje materijalnih mogućnosti sela. Opšti ekonomski uslovi, struktura poljoprivrednih domaćinstava i njihovih prihoda, kapaciteti zdravstvenih ustanova i njihova dostupnost, opšta i posebna problematika patologije seoskog stanovništva, kao i drugi momenti koji bitno utiču na sprovođenje zdravstvene zaštite, veoma su različiti u pojedinim republikama, pa i po užim područjima u republikama. Zbog toga se i stalo na gladište da je celishodnije i realnije da savezni zakon samo ustanovi to zdravstveno osiguranje, njegove osnovne elemente i obavezne minimume, a da konkretan sistem tog osiguranja treba da utvrde i uvedu u život narodne republike svojim zakonima, koji treba da budu odraz ekonomskih mogućnosti, stepena razvijenosti i specifičnih uslova svake republike, vodeći računa i o raspoloženju i svesti poljoprivrednih proizvođača.

Ovaj zakon se donosi u periodu rešavanja krupnih problema u oblasti unapređenja poljo-

privrede i u skladu je sa svim merama koje se preduzimaju u pravcu unapređenja poljoprivredne proizvodnje i izgradnje socijalističkih društvenih odnosa na selu. Ovim problemima su se bavili u poslednje vreme i Sedmi kongres Saveza komunista Jugoslavije, Deveti plenum Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije, a njegovo je rešavanje predviđeno i Perspektivnim planom razvitka Federativne Narodne Republike Jugoslavije i odlukama Savezne narodne skupštine.

Posebno treba istaći zaključke Devetog plenuma Saveznog odbora Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije. Razmatrajući problem socijalističke politike na selu, plenum Socijalističkog saveza radnog naroda je istakao da je osnovni cilj naše politike na selu rekonstrukcija poljoprivrede i stvaranje krupnih socijalističkih gazdinstava, koja bi bila sposobna da na osnovi moderne tehnike i naučnih dostignuća organizuju društveni proces rada uz postepeno podruštvljavanje zemlje, što će omogućiti da se poboljša standard radnih ljudi i da se ubrza proces oslobađanja seoskog stanovništva od zaoštaloosti.

U skladu sa takvom orijentacijom politike na selu, proces razvitka poljoprivrede je neminovno nametao da se organizovano pristupi razvitku zdravstvene zaštite poljoprivrednog stanovništva zdravstvenim osiguranjem poljoprivrednih proizvođača i da se napusti dosadašnji sistem obezbeđivanja zdravstvene zaštite stanovništva budžetiranjem. To je postalo i preka potrebe društva i želja svih poljoprivrednih proizvođača.

Dosadašnji način obezbeđenja zdravstvene zaštite poljoprivrednih proizvođača i lečenje celokupnog stanovništva od određenih bolesti na teret budžeta odgovarao je stanju zatečenom neposredno posle rata, koje je neophodno nametalo takav način rešavanja ovih problema. Sadašnjem stepenu razvitka taj način više ne odgovara.

Naša zemlja, kao što je poznato, bila je ekonomski i kulturno zaostala. Ratnim razaranjem je to stanje još pogoršano. I u oblasti zdravstvene zaštite naroda rat je još više pogoršao teško nasleđe predratne Jugoslavije. Zdravstveno stanje do rata su označavali veliki mortalitet i morbiditet, nerazvijena i slabo organizovana zdravstvena služba i relativno mali broj zdravstvenih ustanova, od kojih je veći deo za vreme rata opljačkan i porušen. Ionako mali broj zdravstvenih radnika bio je za vreme rata desetkovan, migracija stanovništva kako za vreme rata, tako i neposredno posle oslobođenja još više su otežavali rešavanje veoma teške situacije u pogledu zdravstvene zaštite naroda.

Ovakva situacija je zahtevala hitnu intervenciju države radi rešavanja mnogobrojnih i složenih problema zdravstvene zaštite. Prišlo se

obnovi i uspostavljanju mreže zdravstvenih ustanova, rešavanju drugih najaktuelnijih pitanja zdravstvene zaštite i preduzete su mere za suzbijanje epidemija koje su vladale kao posledica rata. Sve je to zahtevalo izuzetne napore kako od zajednice u celini, tako i od svakog zdravstvenog radnika pojedinačno. Uz velike napore se pristupilo izgradnji i proširivanju mreže zdravstvenih ustanova, otvaranju medicinskih škola i fakulteta i sprovođenju sistemskog rada na suzbijanju masovnih oboljenja naroda, kao što su: malarija, lues, tuberkuloza, trahom itd. Doneti su pojedini zakonski propisi iz oblasti zdravstvene zaštite stanovništva, i to: o besplatnom lečenju naroda od zaraznih i određenih drugih bolesti, o obaveznoj vakcinaciji i o suzbijanju i lečenju stanovništva zahvaćenog epidemijama i dr.

Rešenje ovih gorućih problema je omogućilo da se pristupi sredenijem i sistematskijem proučavanju zdravstvenog stanja naroda, higijenskih prilika stanovništva, uslova života i rada, kao i poboljšanju kvaliteta rada zdravstvenih ustanova i učvršćenju organizacije zdravstvene službe i u isto vreme da se nastavi sa izgradnjom zdravstvenih ustanova i obrazovanjem potrebnih kadrova.

U tu svrhu zajednica je neprekidno odvajala i ulagala znatna materijalna sredstva. Ukupni posteljni fond se povećao od 33.380 postelja u 1939 godini, na 81.072 postelje u 1957 godini, odnosno dok je 1939 godine na 1.000 stanovnika dolazilo 2,14 postelje, danas na 1.000 stanovnika dolazi 4,39 postelje. Isto tako je zabeležen brz porast broja zdravstvenih kadrova. U 1938 godini u Jugoslaviji je bilo 4.754 lekara, danas ih ima 12.508, a broj srednjomedicinskog kadra se povećao od 3.852 u 1938 godini, na 13.024 u 1958 godini. Treba napomenuti da su stvarni rezultati u izgradnji zdravstvenih ustanova još veći s obzirom na to da je veliki deo zdravstvenih ustanova u toku rata bio porušen ili potpuno uništen.

Za sprovođenje u život takve zdravstvene politike proteklih godina društvena zajednica je ulagala, kao što sam napomenuo, veoma značajna materijalna sredstva. Sve je to, razumljivo, doprinelo opštem poboljšanju zdravstvenog stanja naroda. Tako, naprimer, od 1939 godine opšta smrtnost je opala za 28,3%, a kod dece za 23%. Malarija koja je harala čitave krajeve zemlje danas je likvidirana. Mnoge zarazne bolesti, a posebno tuberkuloza, nisu više onakav socijalni problem kakav su bile pre rata. Zahvaljujući širokoj mreži antituberkuloznih dispanzera i sanatorijuma, kao i efikasnijem ambulantnom lečenju bolesnika, tuberkuloza nije više u onoj meri opasnost kao pre po život pojedinaca i zdravlje celog naroda.

Iznoseći ove podatke, želim da istaknem šta je sve učinjeno da se poboljša zdravstveno stanje, ali isto tako da naglasim da još ne mo-

žemo biti potpuno zadovoljni sadašnjim stanjem zdravstvene zaštite s obzirom na potrebe našeg naroda, a pogotovu s obzirom na potrebe seoskog stanovništva.

Ipak stanje zdravstvene službe i stepen razvoja naših proizvodnih snaga i naših ekonomskih mogućnosti u celini pokazuju da su danas sazreli uslovi da se zdravstveno osiguranje proširi na sve poljoprivredne proizvođače.

Pri izradi ovog zakonskog predloga, posle svih analiza i diskusija, pošlo se od toga da proširenje socijalnog osiguranja na selo treba sprovesti postepeno i u skladu sa stvarno utvrđenim materijalnim mogućnostima, vodeći računa o specifičnim uslovima, potrebama i mogućnostima pojedinih narodnih republika. Stoga se u predlogu zakona utvrđuje samo jedan opšteobavezni minimum medicinske pomoći koji se mora republičkim zakonima obezbediti u okviru osnovnog zdravstvenog osiguranja, tako da troškove te pomoći snosi u celini fond. Republičkim zakonima treba da se utvrdi obim osnovnog zdravstvenog osiguranja koje će se sprovoditi kao opšteobavezno i jedinstveno za sve poljoprivredne proizvođače na teritoriji jedne narodne republike. Prošireno zdravstveno osiguranje — kao fakultativno — uvodile bi komune i srezovi kad narodni odbori nađu da za to postoje objektivni i subjektivni uslovi, to jest odgovarajući stepen razvijenosti zdravstvene službe, ekonomska snaga i želja poljoprivrednih proizvođača na određenom području da se uvede prošireno osiguranje. Proširenim zdravstvenim osiguranjem se obezbeđuju šira prava nego što su prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja, kao i korišćenje zdravstvene zaštite pod povoljnijim uslovima, to jest uz smanjeno učešće korisnika u neposrednim troškovima za određene vidove medicinske pomoći, ili i bez ikakvog neposrednog učešća u podmirivanju troškova prilikom korišćenja. I osnovno i prošireno zdravstveno osiguranje čine obavezne elemente sistema osiguranja koji će uvesti republički zakon.

Osnovno zdravstveno osiguranje, koje će biti utvrđeno republičkim zakonom kao obavezno i jedinstveno za sve poljoprivredne proizvođače na teritoriji narodne republike, obuhvatiće obavezno određene vidove medicinske pomoći za koje će u celini troškove snositi fond zdravstvenog osiguranja, pri čemu se ne može ići ispod minimuma zdravstvene zaštite koji je određen u saveznom zakonu. Pored toga, osnovno zdravstveno osiguranje obuhvatiće i određene vidove zdravstvene zaštite čije će troškove plaćati u određenoj srazmeri fond i korisnik zaštite.

Narodne republike propisaće svojim zakonima uslove i postupak za uvođenje proširenog zdravstvenog osiguranja, a eventualno i vidove proširenog osiguranja koji se mogu uvoditi. Narodni odbori će svojim opštim odlukama, u saglasnosti sa odredbama republičkog zakona,

regulisati obim i sprovođenje proširenog zdravstvenog osiguranja, kojim se obezbeđuje poljoprivrednim proizvođačima korišćenje pojedinih vidova medicinske pomoći koji nisu obuhvaćeni osnovnim zdravstvenim osiguranjem, odnosno korišćenje pod pogodnijim uslovima od uslova propisanih zakonom narodne republike onih vidova zdravstvene zaštite koji su obuhvaćeni osnovnim zdravstvenim osiguranjem. Ovi povoljniji uslovi omogućiće poljoprivrednim proizvođačima pojedinih komuna i srezova da se, na osnovu većeg doprinosa koji će plaćati u fond zdravstvenog osiguranja, koriste bez ikakvog plaćanja ili uz smanjeno plaćanje onom medicinskom pomoći za koju je zakon narodne republike predvideo da i korisnik neposredno plaća deo troškova.

Prilikom određivanja garantovanog minimuma onih vidova medicinske pomoći koji se u okviru osnovnog zdravstvenog osiguranja moraju obezbediti u celosti na teret fonda, pošlo se od interesa društva da se zaštiti okolina gde je izbilo oboljenje, ili postoji opasnost od izbijanja odnosno širenja bolesti, a isto tako i od shvatanja i mogućnosti obolelih lica koja eventualno ne bi htela ili ne bi mogla da snose troškove za lečenje od određenih vrsta zaraznih i drugih bolesti. Narodnim republikama ostaje da na osnovu konkretne zdravstvene problematike i vođenja određene politike, s obzirom na značaj pojedinih vrsta bolesti i problem koji one predstavljaju za republiku, proširuju garantovani minimum i na druge vrste bolesti određujući svojim zakonom za koje druge bolesti, u kojim slučajevima i pod kojim uslovima će troškove zdravstvene zaštite snositi fond u celini.

Zakonski predlog omogućuje narodnim odborima opština da oslobode izvesne kategorije poljoprivrednih proizvođača koje su u ekonomski slabijem položaju od dela troškova za određene vidove medicinske pomoći za koje je propisano obavezno neposredno učešće u delu troškova od strane korisnika tih vidova pomoći. Narodni odbor će svojim opštim aktom utvrditi u kojim slučajevima i koje kategorije poljoprivrednih proizvođača oslobađa plaćanja dela troškova, vodeći pritom određenu politiku socijalne zaštite u oblasti zdravstva na svom području.

U sistemu finansiranja zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača ovim zakonom su utvrđeni samo osnovi sistema, a zakon narodne republike utvrdiće mehanizam finansiranja u celini. Kao obavezni elementi sistema finansiranja su predviđeni da se osnuju posebni fondovi zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača i da se oni izdržavaju doprinosom poljoprivrednih proizvođača i doprinosom iz budžeta, kao i da se radi raspodele određenih rizika, odnosno radi ublažavanja postojećih disproporcija na pojedinim užim područjima na osnovu raspoloživih sredstava i

objektivnih potreba, mogu obrazovati fondovi reosiguranja i drugi zajednički fondovi za celu republiku.

Republičkim zakonom će se utvrđivati plaćanje doprinosa poljoprivrednih proizvođača, a koji može da bude različit i da se naplaćuje u zavisnosti od katastarskog prihoda ili u zavisnosti od broja članova domaćinstava ili kombinacijom oba ova osnova. Isto tako, stvar je republičkog zakona da li će doprinos iz budžeta biti namenske prirode, to jest za pokriće određenih rashoda fonda, kao što je zaštita od raznih bolesti, tuberkuloze ili drugih bolesti koje su poseban problem za teritoriju republike ili će on biti opšte prirode u svrhu dotiranja fonda. Isto tako republičkim zakonom će se odrediti da li će taj doprinos teretiti sve budžete od komune do republike ili samo neke od njih, kao i srazmere raspodele tog doprinosa između budžeta po njihovim nivoima i ostalo u vezi s tim.

Što se tiče fondova zdravstvenog osiguranja, ovaj zakon utvrđuje samo osnovna načela, to jest da se finansiranje ovog osiguranja vrši posebnim fondovima, da se ti fondovi osnivaju u okviru sreskih zavoda i da se mogu osnovati republički fondovi radi sprovođenja reosiguranja i zajedničkog finansiranja nekih drugih potreba koje prelaze mogućnosti pojedinih užih područja. Što se tiče upravljanja fondovima, savezni zakon predviđa samo da tim fondovima upravljaju posebni organi društvenog upravljanja koji čine izabrani predstavnici poljoprivrednih proizvođača i delegirani predstavnici drugih zainteresovanih organa i organizacija. Kako se ovi fondovi i njihovi organi upravljanja osnivaju, njihovu unutrašnju strukturu i međusobne odnose organa koji upravljaju fondom, njihov delokrug i nadležnost, odrediće republički zakon.

S obzirom na to da se ovim zakonom ukida postojeći sistem obezbeđivanja na teret budžeta lečenja stanovništva od određenih vrsta bolesti i u određenim slučajevima oboljenja, od posebne je važnosti regulisanje prelaznog režima.

Zakonski predlog rešava ovu situaciju na taj način što je za poljoprivredne proizvođače prestanak važenja Uredbe od 1948 godine određen za početak sprovođenja zdravstvenog osiguranja na osnovu republičkog zakona, dok je za zanatlije i druga privredno aktivna lica samostalnih zanimanja koja nisu zdravstveno osigurana po posebnim propisima ili ugovorima o socijalnom osiguranju prestanak važenja sadašnjeg režima lečenja određen u roku od najduže tri meseca posle stupanja na snagu saveznog zakona. Smatra se da ćemo za to vreme moći da dovršimo zakon o osiguranju i tih lica. Za ostale građane koji neće biti obuhvaćeni zdravstvenim osiguranjem ni kao poljoprivredni proizvođači, ni po kojem drugom osnovu, a

koji zbog bolesti, starosti ili iznemoglosti i materijalne neobezbeđenosti, primaju pomoć od svojih opština, ili za koje opštine preuzmu plaćanje troškova lečenja zato što to oni ne mogu, niti je ko drugi obavezan da to za njih učini, — ostaje sadašnji sistem lečenja od određenih bolesti regulisan Uredbom o obračunavanju i naplati troškova u državnim zdravstvenim ustanovama iz 1948 godine dok se zdravstvena zaštita i za takva lica ne reguliše zakonom. Na taj način otpuštanje je svedeno na najneophodniju meru i objektivno je ograničen broj slučajeva ovih kategorija.

Drugovi i drugarice narodni poslanici, kao što se vidi iz prethodnog izlaganja, ovaj zakonski predlog je zasnovan na koncepciji da je uvođenje obaveznog opšteg zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača naša aktuelna društvena potreba i da su sazreli uslovi koji su neophodni da bi se ta potreba već naredne godine ostvarila, ali u uslovima za sprovođenje u život tog osiguranja postoje bitne razlike u pojedinim narodnim republikama i u užim područjima u republikama. Ove razlike postoje i u pogledu mogućnosti samostalnog finansiranja pojedinih područja i u pogledu zdravstvene problematike i prvenstvenih potreba zdravstvene zaštite u pojedinim područjima, a to praktički omogućava da se uvođenju tog osiguranja pristupi ustanovljenjem jednog jedinstvenog sistema koji bi za sve poljoprivredne proizvođače u Jugoslaviji utvrdio istu sadržinu i jednak nivo prava i obaveza po osnovu zdravstvenog osiguranja. Sve diskusije koje su o tome vođene i analize koje su izvršene, ukazale su na to da je jedino pravilno rešenje na današnjem stepenu našeg razvitka ustanovljenje jednog gipkijeg sistema zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača, koji će omogućiti narodnim republikama da na svojoj teritoriji uvedu i organizuju takav sistem, koji će odgovarati njihovim specifičnim potrebama u okviru stvarnih mogućnosti zajednice i koji će biti solidna osnovica za jedan dinamičniji razvitak tog zdravstvenog osiguranja, uvođenjem, usavršavanjem i povezivanjem raznih formi proširenog osiguranja na užim područjima, u skladu s njihovim opštim razvitkom.

Ova koncepcija da saveznim zakonom treba ustanoviti, ali samo u osnovi i okvirno, a ne i u pojedinostima regulisati sistem zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača, došla je do potpunog izražaja prilikom razmatranja ranijih zakonskih nacrti o zdravstvenom osiguranju poljoprivrednih proizvođača. Naime, početkom ove godine je bio pripremljen zakonski nacrt koji je u potpunosti razradio jedan jedinstven sistem zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača, obuhvatajući u pojedinostima sadržinu osnovnog zdravstvenog osiguranja, sve vidove i slučajeve medicinske pomoći koja se tim osiguranjem obezbeđuje,

šta se obezbeđuje u celini na teret fonda, a šta uz učešće korisnika u neposrednom plaćanju troškova, i koliko je učešće za pojedine vrste bolesti i vidove medicinske pomoći. Sve je to projektom bilo precizirano. Taj nacrt je u pojedinostima razradio i sistem finansiranja, način određivanja doprinosa poljoprivrednih proizvođača i učešće budžeta u izdržavanju fondova, način upravljanja i ostalo. Diskusije o tom nacrtu u raznim rukovodstvima, organizacijama itd, a naročito na sednici Saveznog izvršnog veća povodom primedaba datih od izvršnih veća narodnih republika, — utvrdile su da je nemoguće ustanoviti jedan jedinstven sistem prava i obaveza koji bi odgovarao potrebama i mogućnostima svih narodnih republika i da bi jedan takav zakon u našim današnjim konkretnim uslovima bio neprimenljiv. Do istog rezultata se došlo i na naknadno održanom savetovanju sa predstavnicima zainteresovanih republičkih organa uprave, kao i povodom konsultacije republika o docnije pripremljenim nacrtima i varijantama osnovnog saveznog zakona i opšteg saveznog zakona.

U vezi s tim naročito želim da naglasim da onaj obim zdravstvene zaštite koji se saveznim zakonom utvrđuje kao garantovani minimum pri određivanju obima ove medicinske pomoći koja se republičkim zakonima mora obezbediti u celini na teret fonda, to jest bez ikakvog neposrednog učešća korisnika u plaćanju troškova medicinske pomoći za određene vrste bolesti, — ne predstavlja ni u kom smislu određivanje konkretnog starta za republičke zakone, već samo jednu meru zaštite interesa šire društvene zajednice, koji ne sme da dođe u pitanje zbog toga što će svaka narodna republika svojim zakonom utvrditi obim i sadržinu osnovnog zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača. Prema tome, da li će tuberkuloza ući u osnovni start, — to je stvar republičkog zakona, a ne saveznog zakona.

Narodne republike imaju najširu mogućnost slobodnog opredeljivanja u prilagođavanju sistema svojim specifičnim potrebama i realno ocenjenim mogućnostima. Republike će samostalno odlučivati o sadržini i o obimu osnovnog zdravstvenog osiguranja koje će uvesti kao jedinstveno za sve poljoprivredne proizvođače na svojoj teritoriji, o uslovima za korišćenje i o srazmeri učešća fonda i samog korisnika u plaćanju pojedinih vidova medicinske pomoći, o uslovima koji moraju biti ispunjeni za uvođenje proširenog zdravstvenog osiguranja u srezovima i komunama, a, po potrebi, i o profilima, odnosno tipovima proširenog osiguranja koji se mogu uvoditi, kao i o načinu obezbeđivanja zdravstvene zaštite i ostvarivanju prava iz zdravstvenog osiguranja koje će na svojoj teritoriji uvesti.

U samom sistemu zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača republike će moći da predvide razne vidove materijalne zahte-

resovanosti komuna i srezova za stalno razvijanje i unapređenje tog osiguranja: učešćem republičkih budžeta u namenskom dotiranju određenih potreba i vidova zdravstvene zaštite, dotiranjem zajedničkih fondova i drugim stimulativnim merama. Radi rešavanja teškoća u naplati doprinosa od ekonomski najslabijih osiguranih u sistemu se može predvideti da opštine u određenim slučajevima, prema utvrdjenim socijalno-ekonomskim indikacijama, preuzmu na teret svog budžeta plaćanje doprinosa ili dela doprinosa određenog po glavi osiguranika za pojedine kategorije osiguranika.

Iznoseći ove stavove kojima smo se rukovodili pri izradi ovog zakonskog predloga, želim samo da ukažem na ozbiljnost, obimnost i složenost zadataka koji stoje pred narodnim republikama i narodnim odborima i da od njihovog pristupanja ovom poslu zavisi i pravilno sprovođenje u život zakona koji danas predlažemo Saveznoj narodnoj skupštini na usvajanje.

Nema sumnje da će se uvođenjem jednog pravilno odmerenog sistema zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača omogućiti mobilisanje raspoloživih materijalnih sredstava koja se ne bi mogla ostvariti u sistemu budžetiranja, a što će ubrzati razvitak zdravstvene službe na selu. Moramo biti načisto da ćemo samo zahvaljujući naporima koji će se ulagati i uspesima koji će se postići u sprovođenju ovako postavljenog osiguranja, postepeno, u jednom dinamičnom procesu razvika, — doći do toga da budemo u mogućnosti da za sve poljoprivredne proizvođače uvedemo kao opšteobavezno i jedinstveno takvo zdravstveno osiguranje, kakvo već imamo za radnike i službenike i njihove porodice. Uvođenje ostalih grana osiguranja na selu zavisice od daljeg razvika socijalističkih društvenih odnosa na selu, a, u prvom redu, od tempa razvika zadrugnih i drugih društvenih oblika poljoprivredne proizvodnje. Ukoliko se ovi oblici budu brže razvijali, utoliko će se brže ostvariti uslovi za razvijanje i ostalih grana socijalnog osiguranja svih poljoprivrednih proizvođača.

Nakraju, želim da istaknem da će zdravstvenim osiguranjem koje će se uvesti na osnovu ovog zakona biti obuhvaćeni svi poljoprivredni proizvođači, bez obzira na to da li su u zadrugama ili izvan zadruga, kao i bez obzira na to da li su u kooperaciji sa zadrugama ili ne, tako da se zakonom ustanovljava zdravstveno osiguranje svih kategorija poljoprivrednih proizvođača, osim onih koji su već uključeni u opšte socijalno osiguranje kao poljoprivredni radnici u stalnom radnom odnosu, jer mi već danas imamo sprovedeno socijalno osiguranje u celini za lica zapošljena na poljoprivrednim dobrima, kao i za lica koja su u radnom odnosu sa seljačkim radnim zadrugama.

Jasno je, međutim, da današnje stanje ne znači definitivno rešenje, jer dinamičnost ra-

zvitka raznih oblika društvene proizvodnje u poljoprivredi i socijalnih odnosa na selu rada nova shvatanja i nove potrebe u oblasti društveno organizovane zaštite onih koji učestvuju u tim odnosima. U onim mestima i na onim područjima gde su se novi oblici proizvodnje i novi odnosi već snažnije razvili i afirmirali brže se ostvaruju i uslovi i potrebe za uvođenje razvijenijih oblika društvene zaštite. Stoga se već sada razmatra mogućnost uvođenja potpunog socijalnog osiguranja za one članove seljačkih radnih zadruga koji nisu u radnom odnosu, ali koji prema obimu preuzetih i izvršenih radnih odnosa u zadrugi pretežan deo svog ličnog rada ulažu u zadrugu proizvodnju. Zajedno s tim se razmatra i mogućnost uvođenja nekih viših oblika osiguranja i za učesnike drugih vidova društveno organizovane proizvodnje na selu. U međuvremenu, dok se ta pitanja ne reše date su mogućnosti za postepeno uključivanje članova seljačkih radnih zadruga, posebnim ugovorima sa pojedinim zadrugama u opšte socijalno osiguranje za sve vidove osiguranja, u skladu sa njihovim ekonomskim mogućnostima i željama za uključivanje u to osiguranje.

Imajući u vidu sve ovo što sam izložio, drugovi narodni poslanici, ja vas molim da usvojite ovaj zakonski predlog. (Aplauz).

Pretsednik Petar Stambolić: Pretres o ovom zakonskom predlogu biće na odvojenim sednicama domova.

Prelazimo na drugu tačku dnevnog reda.

Dajem reč pretstavniku Saveznog izvršnog veća drugu Sergeju Krajgeru.

Pretstavnik Saveznog izvršnog veća Sergej Krajger (Izborni srez Šentjur kod Celja, NR Slovenija): Drugovi i drugarice narodni poslanici, u vezi sa Predlogom zakona o rudarstvu ne želim da govorim o velikom značaju rudarstva za našu privredu i o snažnom razvoju ove bazične grane naše privrede u periodu od oslobođenja do danas, jer ti rezultati i uspehi su vama svima poznati. Međutim, sa snažnim razvojem rudarstva u našoj zemlji nije uporedo išlo naše rudarsko zakonodavstvo. Do danas, osim pojedinih nepotpunih propisa o higijensko-tehničkoj zaštiti u rudarstvu, mi nemamo zakonskih propisa koji bi u celini regulisali materiju iz oblasti rudarstva s obzirom na njenu specifičnost. Propisi stare Jugoslavije nisu se mogli primeniti, jer ni rudarsko zakonodavstvo stare Jugoslavije nije bilo sređeno. U staroj Jugoslaviji bilo je pet rudarsko-pravnih područja, sa pet zastarelih rudarskih zakona onih država kojima su pojedina rudarska područja stare Jugoslavije potpadala. Jedini zakon koji je bio jedinstven za celu teritoriju države jeste Zakon o eksploataciji mineralnih ulja, zemljinih smola i plina iz 1922 godine, koji je donet kada se

pokazalo interesovanje u našoj zemlji i inostranstvu za eksploataciju nafte na teritoriju Hrvatske i Slovenije. Tim zakonom su bile derogirane i one oskudne odredbe koje su obuhvatale tu materiju u tada već davno zastarelim rudarskim zakonima.

U svim tim starim zakonima održavali su se tadašnji društveni i ekonomski odnosi. Tim se zakonima htela obezbediti pravna zaštita u rudarstvu na principu slobode rudarenja. Taj princip, međutim, uz ondašnje postojeće zakonske odredbe u kapitalističkom društvenom sistemu je omogućavao u rudarstvu izigravanja i špekulacije, a naročito stranom kapitalu da dobije koncesije za eksploataciju najbogatijih ležišta mineralnih sirovina u našoj zemlji. Upravo zbog toga, kao i zbog podvojenosti kapitalističkih grupa i njihovih interesa, nije u staroj Jugoslaviji nov rudarski zakon, koji je tri puta pripreman, mogao biti donet.

Proglašenjem rudnog blaga opštenarodnom imovinom Ustavom Federativne Narodne Republike Jugoslavije izmenjena je društveno-ekonomska osnova našeg rudarstva, pa su zato prestala da važe sva rudarska prava na istraživanje i povlastice za eksploataciju mineralnih sirovina, a svi rudarski zakoni koji su važili na teritoriji stare Jugoslavije izgubili su važnost.

Nadzor u rudarstvu u prvo vreme naše planске, socijalističke privrede, vršili su savezni i republički administrativno-operativni organi koji su bili prvenstveno orijentisani na podizanje proizvodnje, kako bi se podmirile povećane potrebe zemlje za mineralnim sirovinama. Rudarski radovi su započinjani, vođeni i obustavljani prvenstveno po nahođenju tih organa. Kasnije, posle decentralizacije državne uprave, sama preduzeća ili sreski narodni odbori i zavodi za geološka istraživanja samostalno su vršili rudarske radove bez odobrenja nekog rudarskog organa, a o tim radovima nije bilo ni dovoljne evidencije.

Zbog toga se već duže vremena ukazuje potreba da se donese zakon kojim će se srediti novonastali odnosi i regulisati u celini materija iz oblasti rudarstva, kako sa pravnog, tako i sa tehničkog gledišta.

Iz svih tih razloga, predloženi Zakon o rudarstvu mora regulisati, u prvom redu, prava i obaveze rudarskih i drugih organizacija koje se bave istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina u pogledu racionalnog istraživanja i dobijanja mineralnih blaga i što racionalnijeg iskorišćavanja mineralne supstance primenom metoda savremene rudarske tehnike, sprečavanja tzv. »divljeg rudarjenja«, tj. neovlašćenog i nepravilnog rada, kao i bespravnog i štetnog raspolaganja mineralnim sirovinama. A pored toga njegovo primenjivanje mora obezbediti takvo racionalno razvijanje rudarskih radova od samog njihovog početka da bi se ulaganja sredstava zajednice i radnih kolektiva što ne-

posrednije i brže odrazila na porast proizvodnje i ujedno omogućilo najracionalnije iskorišćavanje naših prirodnih mineralnih bogatstava. Time se daje radnim kolektivima i njihovim organima samoupravljanja za specifične uslove na području rudarstva solidna pravna osnova, kako za dugoročni razvoj njihovih preduzeća, tako i za tekuću proizvodnju normalnog poslovanja u skladu sa osnovnim interesima cele društvene zajednice. Pritom se posebnim propisima reguliše odnos između planova investicione izgradnje i eksploatacije rudnika i njihovih godišnjih planova, s jedne strane, i dugoročnih programa i godišnjih planova rudarskih radova, s druge strane.

Predloženi Zakon o rudarstvu je morao, dalje, naročito da precizira sve odredbe u pogledu zaštitnih mera pri radu u cilju zaštite života i zdravlja radnika i obezbeđivanja neometanog toka proizvodnje. Pritom Zakon polazi sa gledišta da je preduzimanje svih potrebnih mera za zaštitu radnika, kako u pogledu organizacije rada u proizvodnji, otkopnih metoda i tehničkih propisa, tako i u pogledu nabavke zaštitne opreme, sprava i organizacije zaštitne službe i slično, nerazdvojni sastavni deo samog procesa istraživanja i eksploatacije i njihove racionalne i efikasne organizacije. Na toj osnovi zakon tačno određuje odgovornosti pojedinih organa radničkog samoupravljanja i pojedinih službenika, zatim organa državne uprave, narodnih odbora, narodnih republika i federacije za preduzimanje odgovarajućih mera i donošenje propisa za njihovo sprovođenje u život i nadzor nad tim sprovođenjem. Donošenjem tih propisa društvena zajednica određuje osnovne uslove za bezbednost svakog radnika u rudarstvu i za nesmetano razvijanje proizvodnje bez kojih nije dozvoljen ni početak ni produžetak rada rudarskim preduzećima i pogonima, a organi radničkog samoupravljanja svakog rudarskog preduzeća odnosno pogona obavezuju se, a u isto vreme i ovlašćuju da prema konkretnim specifičnim uslovima rada njihovih preduzeća odnosno pogona detaljno razrade sve zaštitne mere pri organizaciji rada i metoda istraživanja i eksploatacije. Tako predloženi zakon sa pravne strane izražava da bezbednost radnih ljudi u našoj zemlji u procesu rada, što je naročito važno za rudarstvo, ne zavisi od pojedinih vlasnika ili od usko i kratkovido shvaćenih interesa preduzeća, a njihova zaštita isto tako ne zavisi jedino od raznih administrativnih organa izvan samih preduzeća nego da ona, u prvom redu, i u najvećoj meri, zavisi od samih radnih kolektiva odnosno organa njihovog samoupravljanja.

Zakon, dalje reguliše odnose među rudarskim privrednim organizacijama odnosno pogonima, geološkom službom i organima društvene zajednice i precizira prava i obaveze organa federacije, narodnih republika i narodnih odbora u pogledu istraživanja i eksploatacije mi-

neralnih sirovina, kao i u pogledu prava opšteg i stručnog nadzora inspekcije na području rudarstva. Zakonom se, dalje, regulišu odnosi koji nastaju prilikom istraživanja i eksploatacije rudnih blaga sa preduzećima drugih privrednih grana, kao i u pogledu zaštite prava građana, građanske i društvene imovine, odnosno objekata od opšteg značaja i zaštićenih područja. Na taj način se ova grana privrede, u skladu sa svojim značenjem i specifičnim uslovima proizvodnje i razvoja, bolje uključuje u celokupan naš pravni sistem i određuju odnosno preciziraju uslovi i način njenog organskog uključivanja u mehanizam našeg društvenog i privrednog sistema. Konačno, zakonom se određuju kvalifikacije, stručna sprema i praksa za pojedina radna mesta, naročito za rukovodioce rudarskih radova i rudarske inspektore.

Smatramo da se ovako regulisanom materijom rudarskog zakonodavstva stvaraju uslovi za brže rešavanje dosada nerešenih problema na tom području, čime se stvaraju nove, povoljnije mogućnosti za još brži razvoj i unapređenje rudarstva kao jedne od osnovnih delatnosti od najveće važnosti za celu privredu.

Pošto je obrazloženje osnovnih načela zakonskih odredaba već dato u samom tekstu zakona, u daljem izlaganju zadržaću se samo na nekim njegovim bitnim karakteristikama.

Polazeći od ustavne odredbe da je rudno blago opšte dobro koje se može koristiti u opštem interesu, niko ne može sticati imovinsko pravo na mineralne sirovine, niti koncesije za njihovu eksploataciju.

U ime i ispred društvene zajednice, istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina, kao opšteg dobra, mogu se baviti samo privredne i druge organizacije koje ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, a pravo na istraživanje i eksploataciju te organizacije dobijaju na osnovu odobrenja nadležnog rudarskog organa posle sprovedenog postupka. Na osnovu odobrenja pomenute organizacije stiču pravo korišćenja mineralne sirovine kao opšteg dobra koju su izvadili prilikom istraživanja i eksploatacije.

Građani i građanska pravna lica, društvene organizacije i druga udruženja građana ne mogu se baviti istraživanjem i eksploatacijom, osim izuzetno eksploatacijom određenih vrsta mineralnih sirovina, naprimer, ciglarske i grnčarske gline, peska za građevinske i zamatske svrhe ili za sopstvene potrebe i sl., i tada stiču pravo na te sirovine bez ikakve naknade. Na taj način se regulišu uslovi sticanja prava i sama prava organizacija i organa društvene zajednice na istraživanje i eksploataciju i korišćenje mineralnih sirovina.

Da bi se obezbedila ekonomska opravdanost istražnih i eksploatacionih radova, uvode se evidencija i katastar istražnih prostora i eksploatacionih polja. Svrha ove evidencije je da u

svako doba bude jasan pregled koje su površine naše zemlje istražene, sa kakvim kvalitetom i rezultatom istraživanja i kolike su rezerve mineralnih sirovina. Ovo je bilo neophodno zbog toga da se ne bi rasipala finansijska sredstva za istražne radove određenog kvaliteta ako su takva istraživanja na istoj površini već izvršena, odnosno da se ne bi preduzimali istražni ili eksploatacioni radovi ako za to nema osnova.

U istom cilju zakon predviđa da privredna organizacija traži mišljenje od geološke službe o kome rudarski organ treba da vodi računa, kao i da pruži geološkoj službi rezultate istraživanja i razvijanja rudarskih radova.

Za važnije mineralne sirovine od opšteg značaja za privredu, čije su rezerve ograničene, a kod nekih i kritične, odobrenja za istraživanje i eksploataciju izdaje po ovom zakonu republički rudarski organ, dok za ostale mineralne sirovine koje su važne za građevinsku i komunalnu delatnost i čije rezerve nisu u pitanju, odobrenje izdaje srez odnosno opština, što se reguliše republičkim propisima.

Sprovedenjem u život svih pomenutih mera sprečiće se tzv. »divlje rudarjenje«, špekulisanje mineralnim sirovinama i s tim u vezi sve pojave sitnosopstveničkih tendencija i bogaćenja u rudarstvu.

Dosadašnja iskustva pokazuju da su u mnogo slučajeva rudnici dolazili u teške prilike i opasnosti koje su ugrozile ljude i dovodile do katastrofe i privremenog zastoja u radu i proizvodnji, jer radovi nisu vođeni po odobrenim i revidiranim projektima ili godišnjim planovima rudarskih radova, ili se rudnici istih nisu pridržavali, ili nisu vršena ažurna rudarska merenja ili se nepravilno i štetno dobijala mineralna sirovina zbog toga što rudnici nisu na vreme obnavljali rezerve mineralnih sirovina. Zbog toga zakon propisuje da se svi rudarski radovi moraju izvoditi po odobrenim projektima, dugoročnim programima i godišnjim planovima rudarskih radova, od kojih se bez saglasnosti nadležnog rudarskog organa ne sme odstupiti, kao i da se redovno obnavlja fond mineralnih sirovina preduzeća. Time zakon obezbeđuje trajnu eksploataciju i uslove za povećanje i unapređenje proizvodnje. Istovremeno, da bi se sprečio svaki svojevolsni rad, zakon za otstupanje od prednjeg pravila propisuje teže kaznene mere protiv preduzeća i protiv odgovornog rukovodioca. Isto tako dosadašnja iskustva su dokazala da nedisciplinovanost i neplansko vođenje rudarskih radova dovode do štete na objektima od opšteg interesa (potkopavanje cesta, železnica, oštećivanje naselja, građevinskih objekata i drugo), stoga zakon propisuje posebne mere za zaštitu takvih objekata.

Veliki broj nesrećnih slučajeva koji raste, a koji su ponekad imali razmere katastrofa, kao i veliki broj sudskih postupaka, dokazali su da je u najviše slučajeva do tih nesreća i katastrofa

dolazilo zbog pomanjkanja stručne spreme i potrebnog staža rukovodećeg osoblja, nedovoljne organizacije rada u rudnicima, zbog jednostranog sprovođenja higijensko-tehničkih zaštitnih mera bez obzira na tehničke propise, zbog nepoznavanja tehničkih i higijensko-tehničkih propisa uopšte i nerazgraničenosti delokruga i odgovornosti od direktora i glavnog tehničkog rukovodioca do radnika. Zbog toga zakon o rudarstvu reguliše i problem zaštite rada i oštro postavlja obavezu sprovođenja higijensko-tehničkih zaštitnih mera.

Pored toga što predloženi zakon za svako rudarsko preduzeće propisuje obavezno donošenje pravilnika o higijensko-tehničkim zaštitnim merama pri radu i obavezu organizovanja službe higijensko-tehničke zaštite s obzirom na specifične uslove i opasnosti pojedinih rudnika, zakon propisuje koje se službe u rudniku moraju organizovati da bi se smanjile nesreće i štete koje su se u prošlosti dešavale, kao i odgovornost za organizaciju i kontrolu funkcionisanja ovih službi.

Pošto je praksa pokazala da ima mnogo ozleđa, a često i smrtnih slučajeva kod novoprimitljenih radnika, kao i kod onih koji nisu nikada radili u rudnicima, zakon postavlja naročitu obavezu i odgovornost upravnika pogona da se novoprimitljeni radnici moraju obavezno upoznati sa specifičnim opasnostima i merama bezbednosti. Za novoprimitljene radnike, koji nisu nikada radili u rudarstvu, zakon propisuje da se najmanje prvih 15 dana svaki takav radnik mora postepeno uvoditi u posao.

U pogledu rukovođenja preduzećima, pojedinih pogonima i određenim radovima, zakon polazi od principa da rudarskim radovima, počev od glavnog tehničkog rukovodioca pa sve do predradnika i palioca mina, mogu rukovoditi samo lica koja imaju određenu stručnu spremu, određeni staž i položen stručni ispit. Bližim propisima koji će se doneti na osnovu ovog zakona detaljno će se razraditi princip zakona, naročito u pogledu stručne spreme, staža, ispita i ispitnog programa.

Prema zakonu, svi upravni poslovi iz oblasti rudarstva su dati u nadležnost republičkog rudarskog organa. Izuzetak od ovoga je učinjen samo u pogledu upravnih poslova koji se odnose na odobrenje za eksploataciju uglavnom onih mineralnih sirovina koje služe za građevinsku i komunalnu delatnost, kao i u pogledu drugih upravnih poslova od manjeg značaja.

U rudarstvu su dosada postojala dva inspekciska organa: inspekcija rada, koja je kontrolisala sprovođenje propisa o higijensko-tehničkoj zaštiti i radnim odnosima i republičke rudarsko-metalurške stručne inspekcije, koje su vršile nadzor nad tehničkim propisima koji se odnose na rudarstvo. Pošto se higijensko-tehnički propisi ne mogu odvojeno kontrolisati od ostalih propisa koji su osnova sigurnosti ljudi i

pogona u rudarstvu, to su ove dve inspekcije radile po dvostrukom koloseku i to ne retko sa raznim stavovima i ulaženjem jedne inspekcije u nadležnost druge, jer se granice nadležnosti nisu mogle odrediti, kao ni granica u sprovođenju higijensko-tehničkih i tehničkih propisa, osim onih koji se odnose na higijenu rada. Ovo je od naročite važnosti kod raznih tehničkih i ekonomskih problema (otkopne metode, ventilacija, oprema, odvodnjavanje, jamske vatre i dr.) koji se moraju rešavati tako da se pod uslovom prethodne potpune sigurnosti čoveka postignu optimalna racionalnost, ekonomičnost i rentabilnost. Takav rad inspekcija po dvostrukom koloseku je narušavao autoritet inspekcija i slabio efikasnost njihovog nadzora, jer su preduzeća često dolazila u nedoumicu čija naređenja da izvršuju.

Zbog toga predlog zakona predviđa jednu jedinstvenu rudarsku inspekciju, koja treba da vrši nadzor nad primenom tehničkih propisa i higijensko-tehničkih zaštitnih mera i ostalih propisa na kojima se zasnivaju sigurnost i pravilan rad u rudarstvu, dok će inspekcija rada vršiti samo nadzor nad izvršenjem propisa o zasnivanju i prekidu radnih odnosa, kao i nadzor nad pravima iz radnih odnosa.

Međutim, zakon predviđa i mogućnost i obavezu intervencije inspekcije rada u slučajevima kada utvrdi nepravilnosti koje se odnose na higijensko-tehničku zaštitu, ali s tim da o tome ne izdaje nikakva naređenja preduzećima, već da traži od rudarskog inspektorata da izvrši kontrolu i preduzme odgovarajuće mere. Savezni rudarski organ isto obavlja, prema propisima zakona, određene funkcije inspekcije na području rudarstva. Pritom zakon određuje da savezni rudarski organ donosi propise iz područja higijensko-tehničke zaštite u saglasnosti sa Sekretarijatom za rad Saveznog izvršnog veća, čime se obezbeđuje jedinstvenost u sprovođenju principa zaštite pri radu radnika i služenika.

Predloženi zakon, nadalje, predviđa apsolutnu zabranu rudarskih radova na mestima i na način kojim bi se doveli u pitanje život i zdravlje građana. Od ovog pravila predloženi zakon ne predviđa izuzetke.

U pogledu društvene imovine predloženi zakon ističe kao pravilo da se istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina ne može vršiti na prostorima gde su javni objekti i na područjima koja su proglašena zaštićenim, dopuštajući mogućnost da se u izuzetnim slučajevima, kad su u pitanju mineralne sirovine koje su od naročito značaja za privredu, odstupa od ovog pravila uz prethodnu saglasnost državnih organa ili uz preduzimanje potrebnih mera zaštite.

Što se tiče odnosa između rudarskih organizacija i privatnih vlasnika zemljišta u pogledu istraživanja ili eksploatacije mineralnih sirovina, ovi odnosi ako ne dođe do sporazuma o

tome između njih regulišu se po Zakonu o eksproprijaciji koji predviđa mogućnost nepotpune, privremene ili potpune eksproprijacije, kao i zasnivanje zakupa na potrebnom zemljištu.

Pitanje naknade rudarskih šteta koje neophodno nastaju u većem obimu i na većim površinama, odnosno koje se pričinjavaju većem broju lica (tzv. opšte štete usled rudarskih radova), ostavljeno je da se raspravi posebnim zakonom o naknadi štete koji se sada priprema. Kao privremeno rešenje predloženi zakon predviđa da će se pojedinačne štete koje nastanu usled rudarskih radova raspraviti po pravilima imovinskog prava o naknadi štete.

Predlog zakona predviđa obavezu da rudarska preduzeća zemljište oštećeno rudarskim radovima privedu ponovo kulturi, da bi se na taj način primorala da prilikom izbora metoda eksploatacije i dispozicije površinskih pogonskih objekata vode računa o maksimalnom čuvanju zemljišta od štete.

Kao što je već rečeno, ovim tehničko-ekonomskim zakonom naše rudarstvo u celosti prekida sa tradicijom stvorenim zastarelim rudarskim zakonima zasnivanim na pravnim principima od pre više od 100 godina. Njime se ispunjava jedna praznina koja za vreme stare Jugoslavije nije mogla da se popuni, jer to nije odgovaralo interesima tadašnjih kapitalističkih krugova.

Ovim zakonom je data pravna osnova i pravac razvika našeg rudarstva. Rudarstvo se postavlja na naučno-tehničku osnovu i otklanja svaka stihija, kako bi ono moglo da odgovori zadacima još brže industrijalizacije i u isto vreme da se poveća društvena briga za rudare.

Da bi se sproveo u život ovaj zakon, koji sadrži osnovne odredbe o merama koje treba sprovesti u rudarstvu, i da se postigne njegov osnovni cilj, potrebno je da određeni organi donesu dopunske propise i izvrše potrebne pripreme.

Sekretarijat Saveznog izvršnog veća za industriju moraće doneti niz tehničkih propisa, koji su osnova sigurnosti u rudarskim pogonima, kao i propise o higijensko-tehničkoj zaštiti, u saglasnosti sa Sekretarijatom za rad Saveznog izvršnog veća.

Pošto će sprovođenje tih mera zavisiti uglavnom od kadrova i osposobljavanja kadrova za izvršenje zadataka koje zakon postavlja za saniranje prilika u rudarstvu, to će se morati doneti propisi o stručnoj spremi, potrebnoj rudarskoj praksi i stručnim ispitima rukovodećeg osoblja u rudarstvu. U tom pravcu je značajna uloga svake privredne organizacije, stručnih udruženja rudnika, Društva inženjera i tehničara i sindikata, u pronalaženju najefikasnijih formi za obrazovanje kadrova prema zahtevima ovog zakona za pojedina radna mesta.

Republičkim propisima treba da se regulišu pitanja istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina koje su po ovom predlogu zakona ostav-

ljene da ih reše narodne republike. Dakle, biće potrebno da se osposobe republički rudarski organi za vršenje njihovih upravnih funkcija koje proizlaze iz ovog zakona: izdavanje odobrenja za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, za koje je određeno da će ih regulisati republički rudarski zakon, vođenje rudarskog katastra, kontrola projekata, planova i dr. Isto tako, moraće reorganizacijom sadašnjih rudarsko-metalurških inspektorata da obezbede rudarsku inspekciju, da vrše kompleksan nadzor u rudarstvu prema odredbama ovog zakona.

Sreski i opštinski narodni odbori koji vode opšti nadzor o sprovođenju provisa u srezu i opštini, potrebno je da preduzmu mere za nadzor nad izvršenjem toga zakona u njihovom srezu i usklade odnose sa radom republičkih rudarskih organa odnosno rudarske inspekcije, kako je to i zakonom propisano.

Zakon se donosi posle konsultovanja sa stručnim udruženjima rudnika, Savezom sindikata Jugoslavije, Centralnim i republičkim odborima sindikata rudarskih i metalurških radnika, sa oko 50% rudarskih kolektiva, sa većim rudnicima uglja, rudnika crne i obojene metalurgije i nemetala, kao i sa svim drugim organizacijama, direktno i indirektno zainteresovanim u rudarstvu, na čijim su sastancima i savetovanjima o predmetu rudarskog zakona date primedbe, predlozi i sugestije, što je sve korisno poslužilo pri izradi ovog zakona.

Zakon je bio, konačno, predmet intenzivnog rada odgovarajućih odbora oba doma Narodne skupštine. Rezultati rada odbora Saveznog veća i Veća proizvođača sadržani su kao zaključci u njihovim izveštajima i predstavljaju sastavni deo predloga zakona. Zato smatram da ovaj zakon odgovara promenama koje su nastale u našem društvenom i privrednom sistemu, iskustvima stečenim u dosadašnjem razvoju naše privrede, a posebno rudarstva, kao i istaknutim potrebama za dalji razvoj i unutrašnje učvršćenje rudarstva koje pretstoji u neposrednoj perspektivi. Sa tih razloga, molim Skupštinu da ovaj zakon kako je predložen usvoji. (Aplauz).

Potpredsednik Vladimir Simić (Izborni srez Beograd — Stari Grad II, NR Srbija): Pretres i o ovom zakonskom predlogu obaviće se na odvojenim sednicama domova.

Prelazimo na treću tačku dnevnog reda: Informacija u vezi sa žetvom i drugim aktuelnim pitanjima iz poljoprivrede. Reč ima potpredsednik Saveznog izvršnog veća drug Mijalko Todorović.

Potpredsednik Saveznog izvršnog veća Mijalko Todorović (Izborni srez Knić, NR Srbija): Drugovi i drugarice narodni poslanici, pošto se ovo skupštinsko zasjedanje održava na početku žetvene kampanje, koja je zbog visokog roda i nepovoljnih vremenskih prilika za žetvu izuzetno teška i s obzirom na to da je ovo poslednja sednica pred letnje odmore, Savezno izvršno

veće je smatralo korisnim da vam da neke informacije.

Visoki rod pšenice, veoma nepovoljno kišovito vreme, nedovoljan smeštajni prostor, naročito u mehanizovanim silosima i usto mala iskustva s manipulacijom italijanskim sortama pšenice, čine ovu žetvenu kampanju i otkup veoma složenim. Da bi se posao blagovremeno i što uspešnije izvršio formirane su još ranije i u centru i na terenu posebne komisije koje treba da obezbede mobilizaciju svih snaga i njihov koordiniran rad. Možemo reći da je takva opšta i koordinirana aktivnost ispoljena već od samog početka, ali s obzirom na velike teškoće i opasnost da nam znatnije količine žita propadnu, potrebno je ponovo ukazati na svu ozbiljnost i odgovornost svih faktora — i poljoprivrednih organizacija i narodnih vlasti kao i ostalih — i to kako u žetvi i vršidbi, tako i naročito u pogledu vanrednog angažovanja svih podesnih prostorija za privremeni smeštaj i budno čuvanje žita. Ističem da je pomoć Armije na nekim mestima već bila dragocena i da na njenu pomoć treba računati svuda gde je osobito teško stanje u tom pogledu.

Mada je još rano da se govori o ukupnim rezultatima poljoprivredne proizvodnje u ovoj godini, ipak se prema dosadašnjim procenama prinosa glavnih poljoprivrednih kultura, kao i prema opsegu mera i prema kretanjima u stočarstvu, može računati da će ove godine poljoprivredna proizvodnja ne samo premašiti planirani nivo, pa i rekordne rezultate 1957. godine, nego i dostići, a verovatno i premašiti nivo planiran Petogodišnjim planom za 1961. godinu. Prvi rezultati u žetvi potvrđuju dosadašnje procene da će proizvodnja pšenice i raži iznositi oko četiri miliona tona, što je za oko 25% više od planirane, odnosno za oko 600.000 tona ili za 18% više od 1957. godine, kad su postignuti rekordni rezultati. Procenjuje se da će prosečan prinos pšenice po hektaru iznositi oko 18,5 metričkih centi. Međutim, takav visok nacionalni prosek ostvaren je pre svega visokim prinosima na društvenim gazdinstvima, gde se očekuje prinos italijanskih sorti u proseku oko 50 metričkih centi, kao i na zemljištu koje su obrađivale zemljoradničke zadruge u kooperaciji sa individualnim seljacima, gde se ocenjuje da će biti prinos italijanskih sorti od oko 35 metričkih centi po hektaru. Kao što vidite, naši raniji standardni prinosi od 11 do 12 kvintala ostali su daleko za sadašnjim prinosima i ne mogu više služiti za ozbiljna upoređivanja.

Ne mislim sada da govorim o proceni prinosa ostalih kasnih kultura, jer to nije od neposrednog značaja, ali samo napominjem da stručna poljoprivredno-statistička služba sada ocenjuje da će, naprimer, proizvodnja kukuruza biti na nivou, a možda i iznad rekorda iz 1957. godine, kada je proizvedeno 5,7 miliona tona šećerne repe, takođe, iznad tog rekorda (za oko 10%), a to isto važi i za povrće, voće i grožđe.

Što se, pak, tiče stočarstva neke procene ukazuju na mogućnost da se proizvodnja mleka i mesa u ovoj godini poveća prema 1957 gotovo za jednu trećinu. Ja ne želim da tvrdim da ove procene u stočarstvu, kao u ostalom i one ostale, moraju biti stotocentno tačne, ali želim da istaknem da će, makar i približno ispunjavanje ovakvog skoka u proizvodnji mesa i mleka, — pogotovu ako se takva kretanja nastave i u idućoj godini, — značiti jedan od najkrupnijih rezultata u našoj proizvodnji u celini.

Drugovi i drugarice narodni poslanici, na temelju takve procene proizvodnje hlebnih žita i uzimajući u obzir viškove peostale iz prošlogodišnje žetve, kao i iz uvoza, Savezno izvršno veće je utvrdilo da će raspoložive količine biti dovoljne za potpuno zadovoljenje potrošnje u narednoj godini i za odgovarajuće prelazne rezerve. Zbog toga je Savezno izvršno veće odlučilo da u idućoj godini pšenicu uopšte ne uvozi. (Dugotrajan aplauz).

U sličnom položaju u pogledu proizvodnje i zadovoljavanja potreba bez uvoza nalazi se i mast, što je takođe godinama predstavljalo teškoću u uvozu.

Kao što vam je poznato, mi smo poslednjih godina deficit u pšenici, koji je iznosio oko milion tona godišnje, rešavali uglavnom uvozom iz SAD povoljnim dugoročnim kreditima koji se vraćaju u našoj valuti. Želim i ovom prilikom da istaknem puno razumevanje koje je vlada SAD pokazala za ove naše potrebe, čime je našoj zemlji pružena dragocena pomoć. S obzirom na to da je pšenica predstavljala značajnu stavku u našem uvozu iz SAD, mi smatramo potrebnim, i preduzećemo sa svoje strane odgovarajuće mere, da u narednoj ekonomskoj godini ne dođe do osetnijeg sniženja nivoa naših međusobnih ekonomskih veza, već da se takva saradnja nastavi u novim, obostrano korisnim formama.

Iz istih razloga, mi smo predložili vladi SSSR-a da u robnim listama, ugovorenim za ovu godinu u redovnoj razmeni, predviđeni uvoz pšenice zamenimo drugim robama potrebnim našoj privredi, kako predviđeni obim razmene između naše dve zemlje ne bi zbog toga bio smanjen.

Razgovori o tome se već vode u Moskvi u jednoj mešovitoj trgovinskoj jugoslovensko-sovjetskoj komisiji i pozitivno se razvijaju.

Podizanje proizvodnje hlebnih žita na takav nivo kojim bi se u osnovi stabilno rešilo snabdevanje stanovništva i industrije sopstvenom proizvodnjom — iz sasvim razumljivih ekonomskih i političkih razloga — bilo je jedan od važnih ciljeva naše ekonomske politike. Mi smo u vreme izrade poslednjeg petogodišnjeg plana ostvarenje tog cilja predviđali, otprilike godinu-dve dana posle završetka ovog planskog petogodišta (1962—1963). Za 1961 godinu je planirana proizvodnja od 3,5 miliona tona. Međutim, kao što vidite, mi smo takvu proizvodnju već ove godine premašili za pola miliona tona.

Drugovi i drugarice narodni poslanici, mislim da ovom prilikom i sa ovog mesta treba odati priznanje, pre svega, radnicima i stručnjacima u poljoprivrednim organizacijama i poljoprivrednim dobrima i zadrugama, kao i drugim stručnim i naučnim ustanovama i organizacijama, komorama, zadružnim savezima, udruženjima itd, a takođe i stotinama hiljada radnih seljaka koji su u kooperaciji sa zemljoradničkim zadrugama našli put brzog podizanja proizvodnje i svog uključivanja u opšti progres.

Ali, pred nama je sada zadatak da ovogodišnje rezultate, prvo, dovedemo do kraja, i drugo, da ih stabilizujemo i u narednim godinama produžimo dalje napred.

U ovom pogledu mogao bi neko postaviti pitanje: Da li ovogodišnji rezultati nisu možda privremeni, izuzetni, uslovljeni, pre svega, povoljnim atmosferskim prilikama? Nije ovo momenat da se u ta pitanja podrobnije ulazi. O tome ćemo već imati prilike da uskoro u ovom Domu raspravljamo u vezi sa idućim godišnjim, a nešto kasnije i sa novim petogodišnjim planom. No, ipak mi dopustite da kažem samo nekoliko napomena.

Naravno, atmosferske prilike su imale i još dugo će imati uticaja na poljoprivrednu proizvodnju i zbog toga se ubuduće kod nas mogu očekivati izvesne oscilacije u poljoprivredi. Ali, prvo, one će se dešavati na jednom znatno višem nivou proizvodnje nego ranije, i drugo, one ne mogu biti tako velike s obzirom na sve viši tehnički i tehnološki nivo poljoprivrede, kao i na okolnost da u poljoprivredi zauzimaju sve više prostora one grane koje su stabilne, koje ne zavise od vremenskih prilika. Ali Jugoslavija je i u prošlosti imala dosta atmosferski vrlo povoljnih godina, no nikad nisu postignuti takvi prinosi kao sada. Uostalom, u našoj bližoj i daljoj okolini ima mnogo zemalja koje su takođe imale povoljne klimatske uslove, pa ni izdaleka nisu ostvarile ovakav skokovit porast u poljoprivredi.

Zatim, ovo je treća godina našeg plana i treća od godina koje nižu jedna za drugom znatne uspehe u poljoprivredi. Naime, prosečna godišnja poljoprivredna proizvodnja u poslednje tri godine je veća za preko 35 procenata od prethodnog petogodišnjeg proseka, a to već govori da se ne radi o slučajnosti i privremenoj pojavi, već o trajnim rezultatima i o napretku poljoprivrede.

Najzad, ovakav snažan razvoj poljoprivrede lakše se može objasniti opštim privrednim usponom u kojoj je jedino i bilo moguće ovako razviti poljoprivredu, kao što su, uostalom, uspesi u poljoprivredi mnogome doprineli ubrzanju opšteg privrednog kretanja.

Mi već danas sa sigurnošću možemo reći da ćemo, ako nastavimo ovakvim tempom, petogodišnji plan u celini i po svim glavnim postavkama ostvariti, negde i premašiti, a da ćemo

neke od najvažnijih petogodišnjih zadataka — kao što su: nivo nacionalnog dohotka, nivo lične potrošnje, nivo investicija — ostvariti približno za četiri godine. Ovakve procene se zasnivaju na činjenici da nacionalni dohodak raste u prve tri godine po 12% prosečno, a planirana stopa je 9,1% — i to je rezultat uporednog porasta i u industriji i u poljoprivredi — za razliku od celog posleratnog perioda kad se porast nacionalnog dohotka zasnivao, pre svega, na porastu industrije. I u industriji i u poljoprivredi realna stopa porasta proizvodnje je 13%, a planirana je u industriji 11%, a u poljoprivredi 7,1%. Lična potrošnja raste u istom periodu prosečno godišnje 9,6%, a planirana stopa je 7,3%.

Da ponovim to što je više puta kod nas rečeno: u osnovi svih ovih uslova leži naše novo socijalističko društvo, njegovi slobodni socijalistički odnosi sa svim svojim unutrašnjim snagama koje pokreću pojedince i kolektive i naša, takvom društvu, svojestvena ekonomska politika, koja je u stanju da maksimalno iskoristi i razvija sve objektivne i subjektivne potencijalne izvore za opšti ekonomski i društveni napredak. U tom sklopu, i to ovom prilikom hoću posebno da istaknem, leži i naša politika (teorija i praksa) razvitka socijalističke poljoprivrede, koja, evo, takoreći svakodnevno i ponovo potvrđuje svoju izvanrednu efikasnost.

Ali, kao što sam rekao, nas ni ovi rezultati ne mogu više da zadovolje. Mi moramo i možemo u narednim godinama u poljoprivredi, kao i u drugim oblastima, ići napred, dalje.

Savezni poljoprivredni organi, naprimer, već pripremaju akcione programe za jesenje poljoprivredne radove u kojima predviđaju dalje proširenje površina za visokorodnu pšenicu, kukuruz i industrijske kulture primenom najnovije agrotehnike, a pripremaju, isto tako, smelee programe i u stočarstvu.

Ja molim narodne poslanike da svojim autoritetom i uticajem pomognu kako bi sve poljoprivredne organizacije, narodni odbori i svi drugi faktori učinili sve što je potrebno, kako za što brže i efikasnije sabiranje letine, naročito sada pšenice, tako i za ostvarivanje novih programa u jesenjoj setvenoj kampanji. (Aplauz).

Potpredsednik Vladimir Simić: Čuli smo informaciju koju je u ime Saveznog izvršnog veća dao potpredsednik Saveznog izvršnog veća, drug Mijalko Todorović.

Da li ima ko da postavi kakvo pitanje? (Niko se ne javlja).

Prelazimo na četvrtu tačku dnevnog reda: Razrešenje od dužnosti dosadašnjeg predsednika Vrhovnog privrednog suda i izbor novog predsednika Vrhovnog privrednog suda, kao i izbor tri sudije Saveznog vrhovnog suda.

Molim izvestioca Odbora za izbore Savezne narodne skupštine, narodnog poslanika Franja Gažija da podnese izveštaj Odbora.

Izvestilac Odbora za izbore Franjo Gaži (NR Hrvatska) (čita):

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
ODBOR ZA IZBORE
SNS (A) 54
29 juna 1959 godine
Beograd

SAVEZNOJ NARODNOJ SKUPŠTINI

Beograd

1) Odbor za izbore Savezne narodne skupštine na svojoj sednici od 29 juna ove godine pretresao je predlog Saveznog izvršnog veća za razrešenje dr Aleksandra Goldštajna od dužnosti predsednika Vrhovnog privrednog suda, koji je predlog učinjen na traženje samog dr Aleksandra Goldštajna, budući da je isti prihvatio poziv Pravnog fakulteta Univerziteta u Zagrebu da bude izabran za redovnog profesora privrednog prava.

Odbor je ustanovio da su ispunjeni uslovi iz članova 57, 58 i 59 Zakona o privrednim sudovima za razrešenje dr Aleksandra Goldštajna od dužnosti predsednika Vrhovnog privrednog suda, pa podnoseći Skupštini o tome svoj izveštaj predlaže da ga Skupština razreši od dužnosti predsednika Vrhovnog privrednog suda.

2) Na istoj sednici Odbor je pretresao i predlog Saveznog izvršnog veća da se za novog predsednika Vrhovnog privrednog suda izabere Mihailo Đorđević, sudija Saveznog vrhovnog suda, pošto prethodno bude razrešen od dužnosti sudije u tom sudu.

Odbor je ustanovio da su ispunjeni uslovi iz članova 76, 77 i 78 Zakona o sudovima i člana 27 stav 3 Zakona o privrednim sudovima za razrešenje Mihaila Đorđevića od dužnosti sudije Saveznog vrhovnog suda i za njegov izbor za predsednika Vrhovnog privrednog suda.

Stoga Odbor podnoseći Skupštini ovaj izveštaj predlaže da Skupština razreši Mihaila Đorđevića od dužnosti sudije Saveznog vrhovnog suda i izabere ga za predsednika Vrhovnog privrednog suda.

Za izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika Franja Gažija.

Sekretar
Miloš Ledinek s. r.

Pretsednik
Grujo Novaković s. r.

Članovi:

Franjo Gaži s. r., Mihailo Apostolski s. r., Živojin Krunić s. r.

Potpredsednik Vladimir Simić: Otvaram diskusiju o ovom predlogu Odbora za izbore. Ko traži reč? (Niko se ne javlja).

Stavljam na glasanje predlog da se dr Aleksandar Goldštajn razreši od dužnosti predsednika Vrhovnog privrednog suda.

Ko je za ovaj predlog, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Konstatujem da je Skupština jednoglasno odlučila da se dr Aleksandar Goldštajn razreši dužnosti predsednika Vrhovnog privrednog suda.

Stavljam na glasanje predlog, koji je takođe pročitao, da se Mihailo Đorđević, sudija Saveznog vrhovnog suda razreši te dužnosti i izabere za predsjednika Vrhovnog privrednog suda.

Ko je za ovaj predlog, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Imali ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Skupština jednoglasno razrešila Mihaila Đorđevića od dužnosti sudije Saveznog vrhovnog suda i izabrala ga za predsjednika Vrhovnog privrednog suda.

Molim izvestioca Odbora za izbore da pročita drugi izveštaj Odbora.

Izvestilac Odbora za izbore Franjo Gaži (NR Hrvatska) (čita):

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
ODBOR ZA IZBORE

SNS (A) 55

29 juna 1959 godine

Beograd

SAVEZNOJ NARODNOJ SKUPŠTINI

Beograd

Odbor za izbore Savezne narodne skupštine na svojoj sednici od 29 juna ove godine pretresao je predlog Saveznog izvršnog veća da se za sudije Saveznog vrhovnog suda izaberu: Josip Studin, predsjednik Okružnog privrednog suda u Splitu, Stevan Babić, sudija Vrhovnog suda AP Vojvodine i Vladislav Vuksanović, sudija Vrhovnog suda NR Srbije, pa je ustanovio da predloženi kandidati u smislu člana 46 stav 3 Zakona o sudijama ispunjavaju uslove da budu izabrani.

1) Josip Studin, predsjednik Okružnog privrednog suda u Splitu, rođen je 29 maja 1913 godine u Kaštel Novom kod Splita, diplomirao na Pravnom fakultetu u Beogradu 1936 godine. Od 1938 do 1941 godine je bio sudski pripravnik; od 1941 do 1942 godine advokatski pripravnik; od 1942 do 1944 bez posla, jer nije hteo položiti zakletvu, od 1944 do 1945 službenik u ZAVNOH-u; od 1945 do 1946 sekretar Okružnog suda u Bjelovaru; od 1946 do 1954 sudija i predsjednik sreskog i okružnog suda u raznim mestima u Hrvatskoj; od 1954 do danas predsjednik Okružnog privrednog suda u Splitu.

2) Stevan Babić, sudija Vrhovnog suda AP Vojvodine, rođen je 1907 u selu Barandi, srez Pančevo, diplomirao na Pravnom fakultetu u Subotici 1933 go-

dine. Od 1934 do 1941 godine bio je sudski pripravnik u Strumici i Kovačici, a zatim advokatski pripravnik. Za vreme okupacije bio je advokat u Kovačici. Od 1944 do 1945 bio je sekretar Sreskog narodnog odbora u Kovačici, od 1945 do 1947 predsjednik Okružnog suda u Pančevu; od 1947 do 1949 na dužnosti u Ministarstvu pravosuđa FNRJ; od 1949 do 1951 predsjednik Vrhovnog suda AP Vojvodine, a potom sudija istog suda.

3) Vladislav Vuksanović, sudija Vrhovnog suda NR Srbije, rođen u selu Bioče, srez Titograd, 1912 godine. Od 1946 do 1949 bio je sudija Vrhovnog suda NR Srbije, od 1949 do 1953 godine pomoćnik ministra pravosuđa NR Srbije, pomoćnik ministra trgovine i snabdevanja NR Srbije i pomoćnik sekretara vlade NR Srbije za personalnu službu, i od 1953 do danas sudija Vrhovnog suda NR Srbije. Nosilac je »Partizanske spomenice 1941«.

Odbor predlaže Skupštini da ovaj predlog o izboru sudija Saveznog vrhovnog suda usvoji.

Za izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika Franja Gažija.

Sekretar
Miloš Ledinek s. r.

Predsednik
Grujo Novaković s. r.

Članovi:

Franjo Gaži s. r., Mihailo Apostolski s. r., Živojin Krunić s. r.

Potpredsednik Vladimir Simić: Otvaram pretres o ovom predlogu. Ko traži reč? (Niko se ne javlja).

Stavljam na glasanje predlog da se za sudije Saveznog vrhovnog suda izaberu, i to: Josip Studin, predsjednik Okružnog privrednog suda u Splitu, Stevan Babić, sudija Vrhovnog suda Autonomne Pokrajine Vojvodine i Vladislav Vuksanović, sudija Vrhovnog suda NR Srbije.

Ko je za, neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da su za sudije Saveznog vrhovnog suda izabrani: Josip Studin, Stevan Babić i Vladislav Vuksanović.

Dnevni red je iscrpen i zaključujem zajedničku sednicu oba doma.

(Sednica je zaključena u 12 č 40 min).

САВЕЗНО ВЕЋЕ**16-ТА СЕДНИЦА**

ОД 30 ЈУНА 1959

САДРЖАЈ**Пре дневног реда:**

- 1) Утврђивање кворума.

Дневни ред:

- 1) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Кривичног законика;
- 2) Претрес Предлога закона о рударству;
- 3) Претрес Предлога закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача;
- 4) Претрес Предлога закона о тржишној инспекцији;
- 5) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о удруживању у привреди;
- 6) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама;
- 7) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању;
- 8) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању;
- 9) Претрес Предлога закона о административним таксама;
- 10) Претрес Предлога закона о изменама и допунама Закона о вину;
- 11) Претрес Предлога закона о допуни Закона о надлежности општинских и средњих народних одбора и њихових органа;
- 12) Претрес Предлога закона о измени Уводног закона за Општи закон о школству;
- 13) Претрес Предлога одлуке о додељивању средстава из привредних резерви федерације;
- 14) Претрес Предлога одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених делатности;
- 15) Претрес Предлога одлуке о потврди Уредбе о допуни Уредбе о земљорадничким задругама;
- 16) Претрес извештаја Одбора за народну привреду о потврди Статута Заједнице Југословенске електропривреде.

Говорници: Претставник Савезног извршног већа Светислав Стефановић (2 пута), Риста Антуновић (2 пута), Богомир Брајковић, Станка Веселинов (2 пута), др Јерко Радмиловић, др Макс Шнудерл, Вида Томшич, др Јоже Потрч, Неда Божиновић, Хајро Капетановић, Радисав Недељковић, претставник Савезног извршног већа Маријан Брецељ и Димче Јовановски.

**ПРЕТСЕДАВАО
ПРЕТСЕДНИК****Др МЛАДЕН ИВЕКОВИЋ****ЗАПИСНИЧАР
МИТО ДИМИТРИЕВСКИ**

Почетак у 8 ч 40 мин

Претседник др Младен Ивековић (Изборни срез Самобор, НР Хрватска): Другови и другарице народни посланици, пошто изгледа да нема кворума, одређујем прозивку народних посланика.

Молим записничара, друга Димитријевог да изврши прозивку.

Записничар Мито Димитријевић (Изборни срез Демир Хисар, НР Македонија) прозива посланике.

(После прозивке)

Претседник др Младен Ивековић: Према извршеној прозивци, изгледа да нема кворума. Међутим, неки су другови дошли накнад-

но. Према томе, одређујем прекид од пет минута да бисмо утврдили број присутних посланика.

(После прекида)

Претседник др Младен Ивековић: Пре преласка на дневни ред, констатирам да су се неки народни посланици накнадно јавили записничару, а неки су за вријеме прозивке дошли. Према томе, констатирам да имамо кворум и да можемо почети рад.

Отварам 16-ту сједницу Савезног вијећа Савезне народне скупштине.

Записник данашње сједнице водит ће записничар Мито Димитријевски.

Молим записничара да прочита записник прошле сједнице.

Записничар Мито Димитријевски чита записник 15-те седнице Савезног већа од 29 јуна 1959 године.

Претседник др Младен Ивековић: Да ли има примједаба на прочитани записник? (Нема). Пошто примједаба нема, записник ће се овјерити.

Прелазимо на трећу тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Кривичног законика. (Видети у прилогу).

Приступамо претресу. Има ријеч представник Савезног извршног вијећа, друг Светислав Стефановић.

Претставник Савезног извршног већа Светислав Стефановић (Изборни срез Београд—Стари Град, НР Србија): Другарице и другови народни посланици, Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика који данас претресате био је предмет дугог и пажљивог проучавања у Комисији за кривично право, Правном савету, Савезном извршном већу, скупштинским одборима и другим нашим државним органима и научним установама. Основни мотиви за поједине измене које се предлажу, сматрам да су довољно јасно изнети у образложењу овог законског предлога и у извештајима извештача Одбора за организацију власти и управу и Законодавног одбора.

Ипак, допустите ми да у вези с овим законским предлогом укажем на нека општа питања, првенствено на питања наше казнене политике.

Кривични законик који је сада у важности ступио је на снагу пре 8 година. Он је извршио у томе периоду велику улогу у нашем привредном систему и претстављао велики допринос заштити и учвршћењу нашег социјалистичког покрета. Тај допринос је нарочито значајан у погледу сузбијања криминалитета, учвршћења социјалистичке законитости, борбе за преваспитавање деликвената

и развијања осећаја сигурности наших грађана којима је тај закон служио као посебно значајно оруђе за осигурање њихових права и слобода. Посебно је овај законик био врло значајан за развитак наше правне науке.

Међутим, овај период од осам година важења Кривичног законика је веома револуционарна и бурна етапа у развоју нашег социјалистичког друштва. У тим годинама извршене су дубоке промене у друштвеној стварности наше земље. Дошло је до корених социјалистичких преображаја у њеној економско-материјалној основици, у свести најширих слојева народа, у њиховим моралним, идеолошким и другим схватањима и уопште и у начину живота у нашем друштву. У томе периоду дошло је до стварне афирмације социјалистичких друштвених односа, до развијања и усавршавања социјалистичке демократије као неопходног услова социјалистичког развоја. Као резултат тих процеса и кретања развија се у нашој земљи под руководством Савеза комуниста и друга Тита социјалистичка заједница равноправних радних људи, који делују као активни чиниоци борбе за даљи социјалистички преображај друштва.

Све ове промене нужно условљавају и одговарајуће измене и у области позитивног правног система, а самим тим и система нашег кривичног законодавства. Далеко би нас одвело ако бисмо набрајали све значајне промене које су уследиле у нашој земљи у поменутом периоду. Довољно је да поменемо да су у време доношења Кривичног законика тек били формиран први раднички савети по предузећима, да је то било време кад се наш економски систем заснивао великим делом на административном управљању, да концепције о друштвеном управљању нису још биле проверене у пракси, да је развој комуналног система тек почео да се развија на основи потпуне децентрализације. Да вас само потсетим да је у то време доношења Кривичног законика пред нашим судовима одговарао велики број ратних злочинаца и народних непријатеља, да су се облици криминалних делатности разликовали од данашњих, да смо тада имали неразвијен систем извршења казне и да су се многи кривично-правни проблеми разматрали претежно с обзиром на ратно искуство судова и јавних тужиоштава. Да поменем, најзад, јачање наших судова и усавршавање службе откривања, као важне моменте које треба имати у виду кад се говори о променама насталим после доношења Кривичног законика.

Због таквих промена и многих других које се наслањају на основне резултате наше социјалистичке изградње, потребно је да се и у области кривичног права изврше измене. Ове измене нису структуралне природе, њима се не дира у основне принципе о кривич-

ном делу, кривичној одговорности и кривичној санкцији, али оне су несумњиво значајан моменат не само у развиту нашег кривичног права, већ и у нашем општем развиту. Оне у основи не значе измену наше казнене политике, али значе одређено усмеравање у правцу даљег сужавања репресије и даље хуманизације у примени и извршењу репресивних мера.

Посебан разлог за измене у Кривичном закону јесу још два момента. Садашњи систем нашег друштвеног развита је учинио беспредметним даље постојање неких садашњих инкриминација у Кривичном закону. С друге стране, у овим условима нашег социјалистичког развита је оправдано и друштвено неопходно да се инкриминишу неке нове појаве и активности.

Криминалитет је појава која може врло брзо да се прилагођава новим условима живота, да их користи, да у њима изналази скривене могућности за своје одржавање и развијање. То је случај и са криминалном активношћу која се јавља у условима социјалистичке изградње. Ми морамо бити свесни тога и на време предузимати мере, па и казнене мере, против нових облика криминалитета и онемогућити да он избија из пора још недовршеног правног система наше земље. Стварање нових друштвених вредности и нових друштвених односа захтева њихову свестрану заштиту, а када је то потребно и кривичноправну заштиту.

Криминалитет је, као што рекох, веома сложена друштвена појава са различитим изражајним аспектима. Борба против те појаве је веома сложена, али општи став према тој појави мора бити јасан и недвосмислен.

У условима изградње социјализма у нашој земљи, ми полазимо од тога да је неопходна борба против „притиска свих антисоцијалистичких снага: ситносопственичке стихије, бирократизма, конзерватизма и разних форми изопачавања социјалистичких односа и социјалистичког развита”. (Програм Савеза комуниста). Криминалне делатности свакако улазе у такве појаве којима се нарушавају социјалистички односи, и које су посебно штетне по друштво и долазе у делатности против којих је потребна оштра и свестрана борба. С друге стране, у борби против криминалитета мора се водити брига о личним правима грађана. Говорећи о остварењу личних права у Програму Савеза комуниста се нарочито наглашава „да су та права нужни саставни део социјалистичког демократског кретања и услов за развита социјализма уопште”.

У вези с тим, у нашој казненој политици ми на првом месту полазимо од поставке да је кажњавање једно нужно зло, и да том средством начелно треба прибећи само кад друга средства, у првом реду, превентивна и

васпитна, нису довољна за сузбијање одређених друштвено-опасних делатности. Ми смо свагда имали у виду да казна значи одузимање или ограничење одређених основних права грађана, личних, политичких и економских. Због тога смо настојали и настојимо да општим васпитним утицајем и отклањањем узрока који доводе до антисоцијалистичких делатности сузбијемо и њихово вршење. И уколико се више развија унутрашња снага социјализма, и уколико друштво постаје стабилније и монолитније, оно се утолико више штити својим унутрашњим снагама. Ми смо у том погледу имали и успеха, о чему сведоче и подаци о општем паду криминалитета у нашој земљи. Из ових података који су вам стављени на увид уз образложење овог законског предлога, ви сте могли запазити да последњих година криминалитет опада у нашој земљи, сваке године приближно за 11 одсто. То није мали проценат, нарочито када се узме у обзир општи пораст криминалитета у свету.

У процесу социјалистичког развита друштва, све више се развијају нови људски односи, јача улога личности у друштву, а на основу усклађивања личних и друштвених интереса. Из тога процеса стално израстају и ничу нови „хуманистички квалитети међу људима”. Стога је природно очекивати одржавање тога развита и на сам систем кривичног права и казнену политику уопште. Под његовим утицајем мора се мењати тај систем и усаглашавати са карактером и потребама социјалистичког друштва. Према томе, потребе тога друштва морају бити искључиво мерило одређивања карактера те политике на сваком ступњу његовог развита. То значи, другим речима, да се наша казнена политика мора све више оријентисати на превентивну заштиту друштвених добара и вредности, на поправљање деликвента и омогућавање његове реинтеграције у социјалистичкој заједници. Да би се постигао тај циљ саме казне треба да буду такве, по својој објективности, по начину одмеравања у сваком конкретном случају осуде, по самом систему мера и начину извршења казне — да развију код осуђених лица позитивна својства и правилан однос према социјалистичкој заједници, како би могла после издржане казне да се свестрано укључе у стваралачку активност.

Међутим, стварање нових друштвених односа на основи развијања производних снага и уздизања свести јесте дуг и сложен процес. У томе процесу видно место заузима заштитна функција државног апарата, о чему сведочи досадашње искуство у борби против криминалитета. Друштво, на име, мора примењивати казнене мере у циљу своје заштите. Оно се не може задржати само на васпитним мерама према онима који угрожавају социјалистички поредак у нашој земљи и који

повређују права грађана. Ми полазимо од тога да процес социјалистичке изградње није завршен. Ми полазимо од тога да код нас делују још антисоцијалистичке снаге које ометају нашу изградњу. Те снаге онемогућити, било да се оне појављују као носиоци политичког, привредног или другог криминалитета, јесте право и дужност наше заједнице. На тој се основи кажњавање, по потреби, оштро и бескомпромисно, појављује као нужно.

Полазећи од напред истакнутих начела, извршено је у погледу измена и допуна Кривичног законика мноштво измена у систему санкција предвиђених за кривична дела. У предлогу се изричито наглашава да је преваспитавање човека — деликвента, првенствени циљ казне и казнене политике уопште. Тако, на пример, мада је смртна казна и даље задржана у кривичним нормама, она се предвиђа само за изузетно тешка кривична дела извршена под стицајем посебних услова прописаних у закону. У исто време предлаже се и њено укидање за нека кривична дела, а у погледу лица која нису навршила 21 годину живота је предвиђено да се могу осудити на ову врсту казне само за најтежа кривична дела против народа и државе и против оружаних снага. Према томе, у Предлогу измена и допуна Кривичног законика, смртна казна се кривичноправно своди на изузетну меру, пошто је она фактички у пракси нашег правосуђа већ годинама сведена на ту меру.

Исто тако, полазећи од досадашње праксе наших судова, предлаже се ограничавање обима изрицања казне лишења слободе у доживотном трајању. Ова казна која значи доживотну изолацију човека из друштва, не одговара основној концепцији о општем и индивидуалном васпитном утицају казне, она не даје учиниоцу перспективе и чини га равнодушним према мерама које се према њему примењују за време издржавања казне. Због тога ова казна, по правилу, није потпуно у пракси ни спровођена.

Време трајања казне строгог затвора је снижено од 20 на 15 година, казне затвора од 5 на 3 године. Без обзира на неке правне аргументе за овакво решење, оно са политичке стране не значи само ублажавање репресије, него и став из којег се види да је основна сврха кажњавања њено васпитно дејство.

Предлог измена и допуна Кривичног законика претставља првенствено схватање казне лишења слободе као васпитно-поправну меру. То долази до изражаја и при нормирању условне осуде као веома погодне за постизање и остварење тога циља. У предлогу се предвиђа проширење могућности њеног изрицања при осуди на казну затвора, независно од њеног временског трајања. Овом новином се отвара широка могућност за остварење васпитно-поправног утицаја на осуђена

лица, која код нас претстављају најширу категорију осуђеника.

Исто тако, предлог измена и допуна уводи нову посебно значајну новину у сам систем казни предвиђених за извршена кривична дела. Он уводи судску опомену као посебну кривичноправну меру за посебно лаке облике инкриминисаних радњи. Неоспорно је да је увођење те нове мере израз настојања у правцу даље хуманизације казне и максималне оријентације на постизање њене васпитне сврхе.

У вези са проблемом извршења казне, Предлог измена и допуна Кривичног законика доноси само неке опште одредбе, пошто овај проблем треба да буде у целини захваћен и решен Законом о извршењу казни. У тим општим одредбама се предлажу углавном допуне постојећих одредаба у погледу начина извршења казне лишења слободе, у духу промена које су већ настале последњих година праксе наших казнено-поправних установа. Уопште узевши наш систем извршења казни развија се годинама у духу што потпуније еманципације деликвента, његова преваспитавања и оспособљавања за користан и стваралачки рад у друштву после издржане казне. Сходно новим људским квалитетима који извиру из социјалистичке праксе нашег живота, у томе систему доминира начело хуманог понашања према човеку и чување његова достојанства.

Полазећи од ових принципа, у нашем систему извршења казне увођене су постепено, саобразно објективним могућностима и степеном нашег развика, нове мере које су казну учиниле још хуманијом и човечијом. У систему тих мера, предлог предвиђа такође и неке новине, које се већ примењују у пракси наших казнено-поправних установа. У том погледу има посебан значај право осуђених лица на осмочасовни непрекидни одмор у току дана, као и на одмор на 14 дана у току године. Циљ ових мера се састоји у обезбеђењу потребне здравствене заштите осуђена деликвента, како би могао после издржане казне без здравствених сметњи да се бави друштвено корисним радом.

Цео наш казнено-поправни систем је заснован на принципима који полазе првенствено од васпитно-поправног циља казне. То је сасвим природно и оправдано у друштву које се развија у правцу постизања све веће монолитности и јединствености на основи развијања социјалистичких односа и у којем, стога, инкриминисана делатност добија све више карактер напада на „елементарна правила целог друштва.“ У таквом друштву казна се заснива на масовној друштвеној подршци, и добија, такође, карактер свенародног укора који води стварном поправљању човека. С таквим схватањем казне и казнене политике се постижу неупоредиво по-

зитивнији и кориснији резултати, који се не могу уопште постићи мерама застрашивања. Лењин је у своје време истицао неопходност оштрог обрачуна са свим непријатељима социјализма, тражио сурове казне за извршиоце непријатељских акција. Али он је у исто време инсистирао да се у односу на лаке деликвенте примењују такве мере које ће изазвати највећи васпитни утицај на човека. У такве мере он је убрајао и посебно истицао формирање васпитних установа уместо затвора, употребу јавних укора на најширој основи, условно суђење, помиловање итд. (Дела, Том 26, стр. 34). Лењин је очигледно полазио приликом одређивања карактера казне од њеног васпитног циља и могућности поправљања човека, сматрајући да се у суштини једино тако постиже тај њен циљ. Пракса наше казнене политике је потврдила у потпуности та Лењинова предвиђања и заиста афирмирала васпитну страну и сврху казне.

Инсистирајући на развијању хуманизације казне и заштите права и достојанства човека — деликвента, значајно је истаћи да Предлог измена и допуна Кривичног законика чини велики корак у правцу ограничавања правних последица осуде за извршена кривична дела. У том погледу се предлажу суштинске измене у односу на важеће кривичне норме, којима се уствари постиже стварна рехабилитација осуђеног лица. Према поднетом предлогу осуђена лица уживају после издржане казне сва права, осим оних која су изгубила на основу саме кривичне пресуде или посебним одредбама савезних закона, по којима се губљење појединих права условљава кривичном осудом. То значи да се осуђена лица уводе после издржане казне у сва права која су уживала пре осуде. Она постају пуноправни грађани већ одмах после пуштања на слободу, па су стога обезбеђена од свих сметњи и ограничења у погледу укључивања у стваралачки живот.

Посебну пажњу заслужују одредбе законског предлога које се односе на примену кривичноправних мера према малолетницима. У овом делу Кривични законик се у целини мења и одређује се други положај малолетних учинилаца кривичних дела.

При одређивању става према малолетним учиниоцима кривичних дела, имало се у виду неколико момената. Пре свега, на основу досадашњег искуства може се констатовати да је највећи број пунолетних учинилаца за време малолетства вршио радње које се могу окарактерисати као кривична дела или која стоје на граници криминалних делатности. Ова чињеница упућује на потребу посебне пажње која се мора придати малолетничком криминалитету. С друге стране, опет, на основу досадашњег искуства може се видети да правилно поступање са малолетницима

редовно доводи до њиховог преваспитавања и да су резултати у преваспитавању слабији само код потпуно запуштених малолетника. Ова чињеница такође указује да осећање друштвене дисциплине треба развијати при првим ексцесима. Најзад, на основу досадашњих достигнућа медицинске науке можемо утврдити да су унутрашња збивања код малолетника једно посебно душевно стање, које се не може упоредити са стањем у зрелом добу човека.

Све нам ово говори о томе да се питању криминалитета малолетника не може приступити са истих позиција као криминалитету пунолетника, нити се на малолетног учиниоца може гледати као на пунолетног учиниоца. То је основна поставка од које полази законски предлог, из које резултира низ отступања од општих правила.

Пре свега, кажњавање малолетника је изузетна мера, док централно место у систему мера према малолетницима заузимају васпитне мере. Тиме се истиче да су васпитање и преваспитање малолетника основна и једина сврха примене ових мера. Та идеја долази до изражаја и у изузетним случајевима кад се малолетник кажњава, јер та казна је издвојена из општег система казни и назива се малолетнички затвор.

Регистар васпитних мера је знатно проширен да би се обезбедила примена адекватне мере која ће одговарати личности малолетника. Од осталих мера посебну пажњу заслужује мера појачаног надзора коју врше органи старатељства. Ова мера значи уствари даље јачање службе социјалне заштите и потребу да се обезбеде материјална и кадровска средства за ову службу, без које, не само у примени ове, већ и у примени других мера, није могућно водити правилну казнену политику према малолетницима. Притом је нарочито потребно имати у виду да не би било целисходно да сви малолетни учиниоци кривичних дела долазе пред суд, кад је довољно да се према њима примене старатељске мере надзора. Отуд проистиче потреба сарадње између свих органа који учествују у сузбијању криминалитета малолетника, а нарочито између суда, јавног тужиоштва, органа унутрашњих послова и органа старатељства. Наша служба социјалне заштите данас није у стању да прихвати обавезе које одређује овај законски предлог, због тога је остављено да у почетку примене појединих одредаба одлуче републичке народне скупштине, али најдаље до краја 1963 године. До тада биће потребно предузети опсежне организационе мере и ближе проучити методе спровођења и извршења појединих васпитних мера. С друге стране, све мере које предвиђа овај законски предлог само су један ограничен део васпитног утицаја на малолетне деликвенте. Много шири и ефикаснији васпитни

утицај може се спровести заједничким напорима целог друштва, посебно преко социјалистичких друштвених организација, а у првом реду преко омладинских организација. Прихватити малолетног учиниоца кривичног дела, помоћи му да се поправи, показати му делом да је друштво спремно да преда забораву његово противдруштвено понашање, — то је наш основни политички став према малолетним преступницима. У оквиру таквог става није искључено да се према малолетнику примене и оштрије мере, па и кажњавање, јер су некад такве мере потребне и у његовом интересу и у интересу друштва.

У посебном делу Кривичног законика, као што се види, учињено је доста измена. Те су измене и по својој садржини и по свом значају врло различите. Оне се у првом реду односе на увођење неких нових кривичних дела и на брисање неких других кривичних дела, која су с обзиром на измењене прилике изгубила свој значај. Код неких кривичних дела измењена су њихова обележја, код многих кривичних дела измењена је висина казни и, најзад, извршен је велики број редакцијских измена.

У вези с овим изменама у посебном делу Кривичног законика, задржао бих се само на питању кривичних дела против народне привреде и кривичних дела против народа и државе.

У погледу измена и допуна Кривичног законика, предвиђено је много нових инкриминација којима се заштићују наш привредни систем и привредни развитак наше земље. Уопште узевши, може се рећи, да су кривична дела против народне привреде претрпела највеће измене и допуне.

Савременим развитком нашег друштва и посебно привредног система, превазиђена су многа кривична дела против привреде нормирана у Кривичном закону од 1951 године. У предлогу су предвиђене и неке нове инкриминације, којима се заштићују остварене тековине нашег привредног система у условима радничког и друштвеног самоуправљања. Реч је о инкриминисању таквих делатности, које су се манифестовале у условима развијања радничког самоуправљања као опасне по привредни систем и основе на којима се он заснива и развија.

Ступањем у живот нашег новог привредног система постигнути су ванредно крупни резултати у правцу развијања привреде, развијања слободне и стваралачке иницијативе социјалистичких произвођача и производних снага. Али, упоредо с тим јављају се разни профитерски и шпекулантски елементи са ситносопственичким тенденцијама богаћења, који настоје да дођу до лаке зараде и профита. Они врше такве активности које изражавају друштвено опасан карактер у одно-

су на наш привредни систем и социјалистичку заједницу. Као последица овога настају и знатне штете по друштвену заједницу. Тако долази до неоправданог прибављања имовинске користи, прикривања новчаних средстава, стварања црних фондова и неизвршавања обавеза према заједници. То су довољни разлози да овакве активности треба сматрати друштвено опасним и да их, сходно томе, треба инкриминисати у кривичном законодавству, као што је то предвиђено у Предлогу допуна и измена Кривичног законика.

Кривична дела против народа и државе углавном су остала неизмењена. Ми немамо разлога да у овој глави вршимо битне измене без обзира на то што се број ових кривичних дела смањује и без обзира на то што се нека кривична дела из ове главе врло ретко или никако не појављују у пракси. Ми се не можемо одрећи кривичног гоњења и кривичне осуде као средства борбе за независност и безбедност наше земље, јер нас је досадашње искуство научило да у овом погледу будемо нарочито будни и нарочито обазриви. Број кривичних дела против народа и државе, као што сам рекао, опада, али у исто време морамо констатовати да непријатељске делатности против наше земље нису престале и да се још сретамо са врло различитим облицима напада на нашу народну власт, на наше друштвено уређење и безбедност земље. То што су ови напади данас ређи и што не претстављају више онакву опасност као раније можемо да захвалимо, с једне стране, учвршћењу наше власти, а с друге стране, будности органа безбедности и целог нашег народа.

Доста је критике упућено нашој политици према такозваним политичким кривцима у вези са кривичним делом непријатељске пропаганде. Често се износи да се овде појединци кажњавају само за критику постојећег система у нашој земљи и да се непријатељском пропагандом сматра све оно што је противно политици наше земље, па чак и када се врши у облику научне анализе. Ова твђења су неистинита. Овде се ради о позивању на насилно рушење нашег система власти, на свргавање наших претставничких тела и њихових извршних органа, на разбијање братства и јединства наших народа, на отпор према одлукама које су од животног интереса за нашу земљу, као и о злонамерном лажном приказивању наших друштвено-политичких прилика. Таква делатност, без обзира на то да ли се појављује у форми памфлета, различитих резолуција, чланака или квазинаучних дела, претставља опасност за основне тековине наше револуције, а сваки напад на ове тековине ми ћемо и даље сузбијати, а носиоце такве активности кажњавати.

Из досадашњег излагања, другови народни посланици, мислим, да се могу увидети основни ставови по неким важним питањима

наше казнене политике, који су чинили основу за извршене измене и допуне Кривичног законика.

Ти ставови су инспирисани у исто време заштитом друштвених интереса и заштитом права грађана. Они полазе од тога да у кривцу треба гледати човека без обзира на тежину дела и да му треба помоћи да се поправи. Најзад, уопште гледајући, ови ставови значе ублажавање кривичног положаја учиниоца, како у погледу тежине казне која се може изрећи, тако и у погледу режима издржавања казне и даље хуманизације кривично-правне заштите.

У вези с овим општим поставкама које су дошле до изражаја у законском предлогу, допустите ми, да на крају укажем још на три момента.

Прво, сматрам да је важно истаћи да нови положај учиниоца кривичног дела произилази из степена нашег друштвеног развика. До ублажавања и даље хуманизације кривичноправне заштите могло је доћи само захваљујући јачању наше власти, с једне стране, и широког васпитног утицаја наших социјалистичких организација, с друге стране. Нови прописи Кривичног законика обавезују на појачану будност наших органа и на још шире развијање општег васпитног утицаја на колебљиве грађане.

Друго, општи блажи став према учиниоцима кривичних дела не значи да се у политици кажњавања мора у сваком случају и увек ићи на изрицање блаже казне. Сви органи који учествују у кривичном правосудју морају имати у виду да у нашој земљи има још безобзирних појединаца, непријатеља наше земље и наше власти, према којима је потребно применити и оштре мере кажњавања. Наша вера у човека и у његово поправљање јесте општи став, али наши закони дају довољно могућности да се тај општи став примени у ширим или ужим границама, према томе, ко је учинилац, какав је био његов ранији живот, у којој је мери повредио друштвене интересе и колики је степен његове одговорности.

Треће, нови кривичноправни прописи дају широка овлашћења нашим судовима у изрицању казни и других кривичноправних мера. Ми можемо имати потпуно поверење да ће се судови овим овлашћењима правилно користити и водити рачуна да кажњавање грађана није основно, ни једино средство у борби против криминалитета, али да је оно ипак нужно и ефикасно. Мислим да ћу изразити уверење целог овог високог Дома, ако кажем да су, у првом реду, судови, а затим и јавна тужиоштва и органи унутрашњих послова, основна и најважнија гаранција да ће кривци бити кажњени у мери која одговара интере-

сима нашег друштва и конкретним условима заштите појединих друштвених интереса.

Другови и другарице народни посланици, не могу а да на крају свога излагања не истакнем изванредну пажњу коју су скупштински одбори, Одбор за организацију власти и Законодавни одбор, поклонили проучавању овог законског предлога. Могу с великим задовољством констатовати да су основне интенције овог законског предлога скупштински одбори у потпуности схватили и да су измене које су учињене у предлогу врло корисне и у складу с основним поставкама законског предлога. Измене које су предложили одбори, као претставник Савезног извршног већа, прихватам и сматрам да су оне врло корисне и да значе значајан допринос изради овог важног законског акта.

На основу свега изложеног, молим народне посланике да прихвате у целини Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика. (Аплауз).

Претседник др Младен Ивековић: Реч има претставник Одбора за организацију власти и управу Риста Антуновић.

Известилац Одбора за организацију власти и управу Риста Антуновић (НР Србија): Другарице и другови народни посланици, ви сте добили извештај Одбора за организацију власти и управу о изменама и допунама Кривичног законика које је предложило Савезно извршно веће. Ја желим само да замолим другове посланике да у те измене унесу још три мале измене које су накнадно учињене у Одбору за организацију власти и управу, а у сагласности с претставником Савезног извршног већа и Законодавним одбором.

У члану 73, на страни 9, овог извештаја, члан 140 у ставу 4 у другом и трећем реду бришу се речи „за вршење побачаја у здравственим установама“, а уместо речи „прописаће“ ставља се реч „зато“. То је ради прецизности формулације тога члана.

Друго, у члану 147 брише се цео текст у извештају на страни 12 који се односи на овај члан.

Треће, у члану 211, члана 292 Закона уместо речи „гомиле“ ставља се реч „скупине“.

То су допуне овог извештаја који је достављен народним посланицима.

Као што сте видели допуне и измене које су учињене у Одбору и које су вам дате у извештају не дирају у основна решења предлога закона. Напротив, оне иду углавном за тим да побољшају текст закона и да појасне формулације у појединим његовим одредбама.

Ја сам овде добио налог, као известилац Одбора за организацију власти и управу, да пре преласка на дискусију о овом законском

предлогу учиним неколико напомена у вези са претресањем законског предлога у Одбору за организацију власти и управу.

Пре свега, сматрам за потребно да изјавим да се Одбор у потпуности сложио са основним концепцијама које су предложили Комисија за кривично право и Савезно извршно веће у изменама и допунама Кривичног законика. О овоме је у свом експозеу сада говорио друг Светислав Стефановић, истичући да су ове измене и допуне учињене у смислу промена које су настале у нашем друштвеном систему и у нашем друштву уопште од доношења Кривичног законика 1951 године.

Као што сте чули из излагања друга Стефановића, ове измене теже даљој хуманизацији Кривичног права код нас, што је нарочито дошло до изражаја у изменама које се односе на казне и у изменама које се односе на побољшање положаја малолетних преступника и у изменама које се односе на рехабилитацију осуђеника после издржане казне.

Овом приликом хоћу само да истакнем и укажем на нека важнија питања која су претресана и којима је нарочито поклањана пажња у Одбору за организацију власти и управу. То су, пре свега, увођење судске опоме, казненог система уопште, мере безбедности, бављење одређеним занимањима, онда, нарочито питање непријатељске пропаганде, убиства из освете, побачаја, кршења породичних обавеза, о несавесном пословању у привреди и одговорности у закључењу штетних уговора. У свим овим, као и у другим питањима, о којима се дискутовало у Одбору за организацију власти и управу, углавном се настојало да се нађу најбоље и најпрецизније формулације које би одговарале основним концепцијама са којих се пришло изради овог законског предлога.

Мислим да је највећа помоћ Одбора за организацију власти и управу управо и била у прецизнијем формулисању појединих одредаба.

Немам намеру да говорим о свим питањима која сам набројао. Желим по налогу Одбора за организацију власти и управу само да истакнем неколико ових ствари о којима смо у Одбору дискутовали.

Прво, што се тиче правне последице осуде у Одбору је доста расправљано и коначно је усвојена она формулација која по нашем мишљењу најбоље одговара ономе што се хтело истаћи у законском предлогу. Основно је то да се убудуће могу прописати правне последице које је Кривични законик одредио и да се те правне последице могу прописати само законом. Међутим, иако је остављено да посебан закон предвиди одредбе и услове под којима наступају правне последице, као и то колико

ће оне трајати, у овом законик у је предвиђено да не могу ни у којем случају трајати више од 10 година, а поред тога, остављено је право суду да правне последице може брисати и после 3 године од дана пуштања осуђеника на слободу.

Посебно је у вези с овим правним последицама дискутовано о последицама одузимања одликовања. У Одбору је једнодушно заузет став да се одликовања могу одузимати само кад су посредни теже осуде за кривична дела против народа и државе и оружаних снага. И ту је измењена и допуњена и прецизније формулисана одредба коју су били предложили Комисија за кривично право и Савезно извршно веће.

Оваквим регулисањем питања правних последица осуде треба, пре свега, да се побољша положај бивших осуђеника и да се омогући њихово брже укључивање у живот после издржавања казне, јер се сматра, а тако и јесте, да ће њима бављење и издржавање казне омогућити да се преваспитају и да им зато треба допустити могућност да се брже укључе у друштвени живот.

Друго питање, о којем је нарочито била жива дебата у Одбору, а друго и по томе што га ја овде стављам, јесте питање замене смртне казне. Одбор се сложио са ограничењем у погледу изрицања смртне казне које је предвиђено у законском предлогу. Исто тако, Одбор се сложио да се смртна казна не замени строгим затвором у доживотном трајању, као што је то било досада, него да се замени са 20 година робије. Одбор сматра да ће се ова казна изрицати и извршавати само у изузетним случајевима, као што је и друг Стефановић овде у свом експозеу говорио. То је обезбеђено тиме што свака смртна казна коју је донео суд иде на одобрење Савезном врховном суду и мора обавезно да прође кроз Комисију за помиловање Савезног извршног већа. На тај начин се стварно обезбеђује да смртна казна буде избрисана у изузетним случајевима.

Треће питање које ја хоћу овде да нагласим и о којем се много расправљало у нашем Одбору, јесте питање санкција према малолетницима. Одбор се сложио са изменама које иду у правцу побољшања положаја малолетних преступника, као и с тим да основна санкција према малолетницима треба да буду васпитне мере, а да казна у изузетним случајевима долази у обзир. У вези с одредбама о малолетницима, у Одбору су те поједине формулације допуњене и прецизније истакнуте.

Даље, посебно питање о којем је дискутовано у нашем Одбору јесте проблем побачаја. О томе се расправљало у том смислу кад и у којим случајевима дозволити побачај. Било је више мишљења и више сугестија

по овом питању и наш Одбор је у заједници са Законодавним одбором и уз сагласност претставника Савезног извршног већа донео формулацију каква је предложена у нашем извештају, која у данашњим условима, по нашем мишљењу, најбоље одговара. Суштина је ове формулације у томе да је остављено Савезном извршном већу да донесе прописе кад и у којим случајевима је побачај дозвољен и да пропише потребан поступак за то. Ми мислимо да ова формулација која је заједнички нађена, у овим условима данас, најбоље нама одговара.

Накрају, сматрам за потребно да истакнем да је целокупна дискусија у Одбору имала за циљ да се што свестраније претресе Предлог овог закона и да се што прецизније формулишу они принципи са којих се пошло у изради овог Предлога кривичног законика. Ми мислимо да смо у томе успели и да ће овај Закон претстављати веран израз наше данашње казнене политике, као и да ће судови и други органи правилно схватити наше интенције приликом његове примене у пракси. Зато молим Дом да прихвати овај законски предлог онако како га је Одбор предложио. (Одобравање.)

Претседник др Младен Ивековић: За рјеч се јавио извјестилац Законодавног одбора народни посланик Богомир Брајковић.

Извјестилац Законодавног одбора Богомир Брајковић (Изборни срез Дервента, НР Босна и Херцеговина): Другарице и другови народни посланици, Законодавни одбор је разматрајући овај предлог извршио извјесне измјене код појединих кривичних дјела. Ја ћу укратко изнијети разлоге који су руководили Одбор да изврши те измјене, и то, разумљиво, само за оне значајније измјене.

Прије свега, говорићу о измјенама које су учињене код кривичног дјела побачаја. Ви сте могли видјети из извјештаја који је поднесен Дому да Одбор препоручује Савезном извршном вијећу да што прије изврши темељите измјене у садашњим прописима који регулишу питање дозволе побачаја. Одбор ми је као свом извјестиоцу ставио нарочито у задатак да уз писмени извјештај и усмено у Дому изнесем став Одбора о овом питању и разлоге за такав став Одбора.

Да би нам било јасно становиште Одбора и шта Одбор предлаже треба да знамо како је то питање сада регулисано. Према досадашњем члану 140 Кривичног законика, почињено је кривично дјело и кажњавао се свако ко би бременитој жени с њеним пристанком извршио побачај или помогао да га изврши. Разумљиво, ако би то учинио без њеног пристанка или ако би жена усљед тога умрла, предвиђена је тежа казна. Закон је предвиђао да се одреди посебним прописима кад је

дозвољен побачај одонсно кад се неће кажњавати, али и то уз ограничење за случај отклањања опасности по живот или здравље бремените жене или у другим оправданим случајевима. На темељу такве одредбе је донесена Уредба о поступку за извршење дозвољеног побачаја и у њој је наведено кад се дозвољава побачај. То су ови случајеви:

Прво, када се на други начин не може спасити живот или отклонити тешко нарушење здравља бремените жене; друго, када се може на основу медицинске науке основано очекивати да би се дијете због болести родитеља родило са тешким тјелесним или душевним недостацима; треће, кад је до бременитости дошло извршењем кривичног дјела (силовање, завођење, родоскрнављење и сл.). То би били једини случајеви кад се побачај безусловно дозвољава. Предвиђено је још, али као изузетак, да се може побачај дозволити и у случајевима кад се основано може очекивати да би рођење дјетета могло довести до нарушавања здравља бремените жене због њених посебно тешких материјалних, личних или породичних прилика. Дакле, не због нарочито тешких материјалних, личних или породичних прилика већ само кад су такве прилике у вези са могућношћу нарушења здравља бремените жене. Ето, такво је стање данас.

Код овог дјела предлагач није био предложио никакве измјене односно предложио је измјену једино код казне, али и то само ради усклађења са системом казни који је предвиђен у цијелом приједлогу. У Одбору за организацију власти и управу је учињена измјена у првом ставу гдје је речено да ће се за побачај казнити само онај ко ван случаја када је побачај дозвољен изврши побачај. Значи, углавном нису биле предвиђене неке знатније измјене и, према томе, остало би и даље углавном стање онакво какво је данас. Због тога је у Законодавном одбору, прије свега, разматрано какав су ефекат дали овакви прописи и шта нам показује данас пракса. И кад се то почело разматрати, онда је у Одбору дошло до једнодушног мишљења да нам је досадашња пракса показала да не можемо бити задовољни с оваквим рјешењем и да је потребно прићи либералнијем гледању на цијелу ову ствар.

Изнесено је мишљење да ми данас код побачаја имамо јединствен случај да се заправо кажњава онај који помаже, а не кажњава се бременита жена која је заправо прави учинилац дјела. Нетко ће рећи да је то хумано да се жена не кажњава. И не би требало да се помишља да је итко био у Одбору ко би захтијевао да се кажњавање прошири па да се убудуће бременита жена која изврши побачај кажњава. То не, али бих хтио указати на последице оваквог, бесумње

половичног рјешења. Такво рјешење изазива повећање смртности жена које саме врше побачај без помоћи, јер нитко не смије јавно да јој помогне у вршењу побачаја односно онај који би помогао одмах би самим тим постао кривац. Значи, могло би се рећи да је у принципу побачај дозвољен, јер бременита жена сама некажњено може да га врши, али је за њу трагично да се не може обратити за помоћ било коме. Ми не треба да затварамо очи пред чињеницама. Ово дјело које је инкриминисано као кривично дјело врши се на све стране, а само један мали, можда, незнатан постотак долази пред суд и кажњава се. Ето, у оним статистичким подацима које смо добили уз предлог види се да је у 1958 години у цијелој Југославији било свега 369 случајева који су утврђени судском одлуком. У Одбору је изражено мишљење да оваква одредба једном броју лекара омогућује да искоришћује положај жене. Свјесна жена, која зна шта је побачај и какве посљедице може изазвати кад се он нестручно обави, одриче се често и оног најнужнијег и плаћа прилично скупо лекара који не наплаћује само свој труд него и онај ризик казнене санкције. А остале жене које не могу доћи до лјечника, а њих је много већи број, налазе се како знају и често, ми то знамо, постају жртве нестручних људи.

Изнесено је и схватање у Одбору да оваквом одредбом ми заправо подржавамо примитивна схватања која још живе у нашој средини у односу на жену која дође у ситуацију да се мора ослободити свог плода. Ми знамо каква још постоје мишљења о дјевојци која затрудни и какав је њен положај у заосталој средини. И кад би наши прописи били либералнији у односу на побачај онда би и оваква схватања брже нестајала.

У Одбору је било озбиљних предлога да се већ сада из Кривичног законика брише побачај као кривично дјело, односно да се кажњавају само она квалификована дјела побачаја на примјер, кад се врши без пристанка жене, кад га врше нестручна лица, кад се врши у вријеме кад је то опасно по живот жене и сл. Међутим, ипак су усвојени разлози предлагача да је то један јако компликован здравствени, социјални и друштвени проблем и да треба спровести још много расправа, консултација и савјетовања, па да се дође до једног најцјелисходнијег рјешења.

Ради тога да би се оставила широка могућност Савезном извршном вијећу да ову ствар на најбољи начин ријеша, у Одбору је предложена измјена става 4 члана 140 Кривичног законика који говори о побачају у томе смислу да Савезно извршно вијеће одреди у којим случајевима је побачај дозвољен и да за то пропише поступак.

Пошто је наш Одбор овакво рјешење прихватио, а то ипак значи да се садашње стање

и даље продужује, то Одбор са своје стране препоручује Савезном извршном вијећу да до дана ступања на снагу ових измјена у Кривичном законiku, а то значи до 1 јануара 1960 године, измијени и садашње прописе који су садржани у Уредби о поступку за вршење дозвољеног побачаја. Те измјене би требало да допринесу поједностављењу процедуре око одобрења побачаја. Сада је та процедура, у оваквој једној ипак деликатној ствари, и дуга и компликована. О захтјеву и одобрењу за побачај рјешава лијечничка комисија од три члана. Та комисија треба, како тамо стоји, да савјесно и брижљиво испита да ли постоје услови да се може дозволити побачај. Она може и прибављати разне доказе. Ако та комисија није дала дозволу, онда се жена може жалити другостепеној лјкарској комисији која се налази при републичком савјету за народно здравље и док се све то ријеша врло лако се може догодити да прође и оно вријеме у којем би се побачај смислио и могао обавити. Одбор даље препоручује Савезном извршном вијећу да знатно прошири могућности за дозвољавање побачаја, јер то сада, према измјени у закону може, а да се не остане само при оном малом броју случајева у којима се сада може дозволити побачај. Притом Одбор сматра да треба ићи, разумљиво уз сва потребна ограничења, постепеној легализацији побачаја којој се, можда, са више разлога, не може још сада у потпуности приступити.

У предлогу је, даље, предвиђен нов случај квалификованог убиства — убиство из освете. Предвиђајући најтежу казну, а то значи и смртну, за убиство учињено из освете, намјера је била предлагача да се, уз остале мјере које се у нашем друштву предузимају, и оваквом једном застрашујућом казном допринесе сузбијању крвне освете која се још јавља као остатак прошлости у неким крајевима. У Одбору се приликом расправљања о овом предлогу стало на гледиште да треба и у Кривичном законiku јасно изразити нашу политику у вези са сузбијањем овог зла. Правилно је да тешка казна за дјела крвне освете застрашујуће дјелује на људе да би их и са те стране ослободили оног конзервативног схватања, поготову кад је било случајева да су за оваква дјела судови релативно благо кажњавали и кад је било колебања код судова око тога да ли се крвна освета може узети као дјело учињено из ниских побуда итд. Међутим, Одбор је сматрао да би било сувише широко сматрати свако убиство почињено из освете као квалификовано убиство, јер има и таквих убистава из освете која не би требало никако подвести под појам тешког убиства, на примјер, кад нетко убије онога који му је лично нанио неко велико зло. Зато је у Одбору одлучено да се поближе одреди о којој се освети ради, те се сматра

да је најприкладнији израз „безобзирна освета”, јер такав израз обухвата и она типична дјела крвне освете кад пада глава потпуно недужна човјека ради тога јер треба осветити крв коју је пролио нетко из обитељи убијеног, а обухвата и друга убиства из освете која се не могу свести под појам крвне освете, али су извршена на један тако безобзиран начин да их треба најтеже кажњавати.

Уз остале измјене, још бих само напоменуо да је Одбор такођер предложио да се у Кривични законик унесу и два кривична дјела која нису била предвиђена у предлогу. То је давање новца или друге потрошне робе на зајам уз уговарање несразмјерне имовинске користи и издавање и стављање у промет чека без покрића. И једно и друго дјело се у пракси јављају и оправдано је да се оваква дјела кривично гоне.

Молио бих још другове да једну исправку у писменом извјештају Законодавног одбора уваже. Наиме, тамо је речено да је у кривичном дјелу обмањивања купаца, у другом ставу гдје се говори о кажњавању очигледно лажне рекламе, лажног објављивања да се врши распродаја и слично, да је тај став из предлога брисан. То је тачно да је то био предлог Законодавног одбора. Међутим, како се казније Одбор за организацију власти и управу није с овим предлогом Законодавног одбора сложио, то је и наш Одбор повукао овај предлог тако да излазимо пред Скупштину, као што и у извјештају стоји, са истовјетним текстом законског предлога.

Сматрам још својом дужношћу да на крају кажем, а то је и у Одбору изражено, да треба одати признање великом напору који је учињен приликом припремања ове значајне ревизије нашег Кривичног законика. Ми ћемо сада имати збиља један Кривични законик који одговара нашем унутрашњем друштвеном и економском развиту и нашем схватању хуманизма.

Претседник др Младен Ивековић: За реч се јавила народни посланик Станка Веселинов.

Станка Веселинов (Изборни срез Ковин, АП Војводина, НР Србија): Другови и другарице народни посланици, поводом Предлога закона о изменама и допунама Кривичног законика желела бих да говорим о оним одредбама које се односе на некажњавање кривичних дела против части и угледа. Оне су унете у сада измењени члан 173 Кривичног законика. Овде је уствари реч о околностима које искључују одговорност и кажњавање лица које је неког увредило или оклеветало, или је изнело личне или породичне прилике које могу шкодити части и угледу лица. Те околности које искључују кажњавање за повреде части, исцрпно су наведене у поменутом чла-

ну 173 и ја ћу се задржати само на неким од њих.

Према предлогу, изрази који би се иначе могли сматрати увредљивим употребљени у научном или уметничком делу при озбиљној критици, у вршењу новинског позива или неке политичке и (друге) друштвене делатности, неће се сматрати увредом ако се утврди да нису употребљене у намери омаловажавања.

Под истим овим околностима ни изношење неистинитих чињеница о неком неће се кажњавати под условом да оптужени докаже да је основано могао веровати да је истина оно што је тврдио. Према томе, није нужно, као досада, да се истинитост чињеница утврђује само осудом за кривично дело.

Најзад је дозвољено доказивање истинитости тврђења која се износе о личном или породичном животу, поред осталог, и у случају када су ова тврђења изнета у вршењу неке друштвене делатности.

Из ових одредаба произлази да је законски предлог у односу на научну, уметничку и јавну делатност уопште, знатно проширио услове за некажњивост изјава и тврђења која би се иначе третирали и квалификовала као кривично дело против части и угледа.

За динамичан и сложен развој нашег јавног и културног живота ове измене имају очигледно велики значај. Он се састоји у покушају потпуног усклађивања личног и општег интереса у развијању конструктивне, начелне критике и сузбијању непринципијелне и злонамерне критике. Како се каже у образложењу предложеног закона: „основни проблем у овој материји јесте да се, с једне стране, омогући потпун развој научне, књижевне, уметничке, службене и друштвене делатности и да се омогући развијање озбиљне критике и обезбеде одбрана права, али, с друге стране, да се спречи и неодговорни однос појединаца према части и угледу неког лица.”

До спорова и дилеме да ли је реч о кривичном делу против части и угледа или о научној истини односно уметничкој оцени, у пракси долази најчешће поводом критичких изјава и написа. Према томе, што се тиче науке, уметности и јавне делатности уопште, предложене измене, као и раније одредбе закона, фактички се првенствено односе на разне облике критике — на једну, дакле, изванредно важну друштвену функцију, и већ сама та чињеница довољно је да осветли сву деликатност овог друштвено-правног проблема.

Општи интерес налаже да се помогне развоју опште објективне научне, уметничке и јавне критике у најширем смислу речи. За демократски развитак нашег јавног и културног живота, критика је неопходна. У нашим сложеним приликама, у прелазном пе-

риоду обележеном сукобом старог и новог, њена је улога изузетно велика. Да би могла успешно да је обави, потребно је да нађе равнотежу између две крајности, боље речено, да се бори против њих. С једне стране, критику је неопходно ослободити млакости и страха од казне и судског поступка, а учинити је одговорнијом и охрабрити у погледу начелне оштрине тамо где је она неопходна: у сузбијању негативних, ненаучних, неуметничких, друштвено и политички штетних појава. Али, с друге стране, колико је у појединим случајевима корисно препоручити оштрину, толико је у другим потребно учинити је одмереном, нарочито када дотиче част и интимну личност појединаца. Ту је одговорност према предмету критике неопходна, а уздржаност у оценама и мирноћа у тону увек препоручљиви. Управо у тој равнотежи, у тој неопходности да се заштите лични интерес и друштвени интерес, да се схвати докле досеже лично научно, уметничко, политичко мишљење, а одакле почиње инсинуација, увреда, клевета и најзад, где је намера била да се заштити општи интерес, а где је намера управљена на вређање — у свему томе се састоји сва сложеност ове материје. Пракса, на пример, показује да се може са много такта, формалне озбиљности у тексту и стилу, рећи, уствари, сасвим тенденциозна, пристрасна оцена и тврдња; и обратно може се рећи отворено савршена истина, директно, непосредно, а у крајњој анализи увредљиво. Један од основних критеријума притом јесте да се утврди да ли је критика упућена личности аутора или његовом делу. Јер, ако се у форми научне и уметничке делатности или критике напада личност аутора, онда форма служи само као закљон за личне нападе. У том случају, дакле, не ради се о озбиљној критици или научном односно уметничком делу, него о маскираном личном нападу.

Отуда ваља правити разлику између суштинског и формалног критеријума, и, према природи ствари, знати где и у каквој ситуацији применити један односно други. Јер, иако су у овој области формалне карактеристике једног јавног иступа битне, оне не би смеле да буду искључиве; не би се требало унапред одрећи напора да се дође до материјалне истине у случају када се тврдње износе као стварне, објективне чињенице које се тичу једне личности. Јер, заштита човека, његовог слободног развоја, његове чести и угледа јесте основа нашег социјалистичког хуманизма.

Нарочиту важност добијају предложене измене за рад у нашим политичким и друштвеним организацијама, као и за штампу, радио, телевизију и друга гласила јавног мишљења. Изношење негативног мишљења о неком лицу и његовим делима или разна тврдјења за која се показало да су неистинита,

доводили су досада врло често до судских процеса и даљег заоштравања сукоба. Измена закона омогућује да се овакви случајеви сведу на много мању меру. Убудуће ће само злонамерне изјаве односно ничим непоткрепљена тврдјења претстављати основ за кривични прогон и за кажњавање учиниоца.

Измене Кривичног законика остављају према томе пуну могућност за слободно, озбиљно и добронамерно изношење ставова у области науке, уметности и јавног живота уопште. Оне искључују да се једно такво изнето мишљење или оцена третирају као увреда или клевета и тиме осетно доприносе прецизности и начелности јавне критике, која од неодређености и сумњивих компромиса трпи исто толико, колико и од непринципијелне тенденциозности. Сем тога, у тим често апстрактним областима, — где је немогућно употребити експерименталан метод проверавања којим се служе друге егзактне науке, где је врло тешко наћи праву меру и границу, инсистирање на формалном критеријуму, на начину на који су једно мишљење или једна оцена саопштени, на тону и његовој озбиљности, — јесте један од услова да се у ову област унесу здравији дух и већа објективност.

Према томе, смисао ових измена у закону је у томе да допринесу подизању нивоа научних, уметничких и јавних дискусија и написа уопште, да још више обезбеде право на слободну и озбиљну критику као и да заштите и друштво и појединца од сваког ненацелног и деструктивног напада.

Уверена сам да промене које се предлажу дају могућност да се питања из ове области расправе на начин који подједнако штити личност грађана и њихов углед, а исто тако, у истој мери и слободу и научне и уметничке мисли и конструктивне критике у свим областима нашег друштвеног живота.

Зато ћу гласати за предложени закон о изменама и допунама Кривичног законика.

Претседник др Младен Ивековић: За рјеч се јавио народни посланик др Јерко Радмиловић с приједлогом амандмана.

Др Јерко Радмиловић (Изборни срез Омиш, Брач, НР Хрватска): Другарице и другови, Савезно извршно вијеће је подносило Приједлог закона о измјенама и допунама Кривичног законика предложило и измјене члана 225, тако да би тај члан са насловом „Обмањивање купаца” требало да гласи:

„Ко у намери обмањивања купаца ставља у промет производе са ознаком у коју су унети подаци који не одговарају садржини, врсти и пореклу или квалитету производа, или ставља у промет производ који по својој тежини или квалитету не одговара ономе што се редовно претпоставља код таквих производа, или ставља у промет производ

без ознаке о садржини, врсти и пореклу и квалитету производа када је оваква ознака прописана, казниће се затвором од једне године."

Други став:

"Ко у намери обмањивања купца лажно објављује да је снижена цена робе или се врши распродаја робе или да претстоји повишење цена, или се на други начин служи очигледно лажном рекламом казниће се новчаном казном и затвором до шест месеци."

Овај овако измијењени приједлог члана 225 је био предмет дискусије и оцјена у Законодавном одбору. Првобитно је у Законодавном одбору било усвојено гледиште да се став 2 брише, то јест да се не инкриминише лажна реклама као један облик кривичног дјела. Но, међутим, такав став није усвојио Одбор за организацију власти и управу, тако да Законодавни одбор није хтио да излази као Одбор са својим амандманом већ је усвојио првобитни текст приједлога закона, онако како је предложило Савезно извршно вијеће и како је коначно био усвојен у Одбору за организацију власти и управу при поновној оцјени овога законског текста. Међутим, ја се не бих задовољио таквим рјешењем. Мислим да је став 1 потпуно правиан, но да став 2 не одговара нашим потребама, то јест да се инкриминише као кривично дјело лажна реклама, јер основни разлог за уношење овог дјела као кривичног дјела састоји се у томе да је лажна реклама један облик преваре. Са кривичноправног гледишта преваром се сматра дјело када је оштећени, то јест преварени у непосредном додиру, не апстрактно, са учиниоцем доведен у заблуду, па усљед заблуде ради нешто на штету своје имовине. Међутим, питање је да ли се и у којој се мјери може узети да лажна реклама испуњава споменуте услове дјела преваре. Колико је мени познато, страна законодавства то питање различито рјешавају, али, по мом мишљењу, лажна реклама не може се изједначити с преваром. Но, ови разлози за мене нису одлучујући кад предлажем да се лажна реклама избрише из регистра кривичних дјела. Мој приједлог да се изостави као кривично дјело заснива се првенствено на томе што је у нашем правном систему могућно овакве појаве сузбијати другим и много ефикаснијим мјерама.

Наиме, и прије свега, учиниоци ових дјела су наше социјалистичке привредне организације. Ми се против оваквих појава можемо борити утјецајем на органе радничког самоуправљања у самим привредним организацијама, утјецајем на стручна удружења и коморе у циљу да се лажна реклама искључи из дневне праксе.

Надаље, у нашем систему постоји један облик деликта који није познат ни у једном страном законодавству и који је управо установљен због оваквих и сличних појава. То су привредни преступи чија је основна карактеристика да санкције за ове преступе погађају у исто вријеме и привредну организацију и одговорно лице. Међутим, ако се то постави као кривично дјело, онда морамо имати у виду да ће за то дјело одговарати само одговорно лице у привредној организацији и да ће, с друге стране, евентуална корист од лажне рекламе припадати цијелом колективу привредне организације, што поготову не би било у реду.

Слободан сам да овде изразим мишљење да је питање кажњавања за лажну рекламу један сложен проблем који се ни у којем случају не може ријешити једним чланом Кривичног законика. Нарочито је тешко прихватити становиште да је свака лажна реклама кривично дјело.

По мом мишљењу, неки случајеви лажне рекламе могли би се третирати као привредни преступ, други као привредни прекршај, а трећи као повреде друштвене дисциплине, које се могу отстранити друштвено-политичким утјецајем.

Према изложеном, моје је мишљење да је лажна реклама штетна друштвена појава и да ту појаву треба сузбијати. Али, по мом мишљењу, не кривичноправном санкцијом и кажњавањем само одговорних лица, већ кажњавањем у првом реду привредних организација за привредне преступе, односно за прекршаје и, што је за мене најважније, средствима која су ван система кажњавања.

Уосталом, ако игдје долази у обзир кажњавање привредне организације за недозвољене радње, сигурно је да долази код лажне рекламе.

Најзад, сматрам да би било ефикасније да се лажна реклама сузбија кажњавањем за привредне преступе и са тога разлога што за привредне преступе суде привредни судови који се свакодневно баве привредном проблематиком и који ће моћи много лакше да одвајају и кажњавају за поједине случајеве лажне рекламе, јер не треба заборавити да се под лажном рекламом могу подразумевати врло различити случајеви, а да кажњавање заслужују само они који стварно доводе у заблуду купца. Осим тога, мислим да треба имати у виду да ће, с обзиром на брзину рада привредних судова, бити ефикасније да они кажњавају за привредне преступе, јер није тајна да срески судови, нарочито у великим градовима, задржавају поједине кривичне предмете по неколико мјесеци.

Из свих ових разлога, предлажем Савезном вијећу Савезне народне скупштине на члан 147 Приједлога закона о измјенама и допунама Кривичног законика односно на члан 255 Кривичног законика овај амандман: да се брише став 2 и у вези с тим ознака става 1 истог члана.

Претседник др Младен Ивековић: Чули сте приједлог амандмана народног посланика др Јерка Радмиловића. Да ли претставник Савезног извршног вијећа жели да се изјасни о овом амандману? (*Претставник Савезног извршног већа Светислав Стефановић:* Молим за реч). Ријеч има претставник Савезног извршног вијећа Светислав Стефановић.

Претставник Савезног извршног већа Светислав Стефановић: И у Одбору за организацију власти и управу, као и у Законодавном одбору, било је говора и дискусије у вези са овим ставом 2 члана 225. Има ту подељених мишљења.

И у Законодавном одбору је било мишљења да ова клаузула у Кривичном законик у не би можда требало да стоји и да је то ствар у нашем друштвеном животу коју не треба гонити. Али, коначно је Законодавни одбор прихватио предложени нацрт. И у Одбору за организацију власти је било дискусије и подељених гледишта.

Пре свега, не могу се сасвим одбацити аргументи које је овде навео друг др Јерко Радмиловић и сасвим потценити. Али, мислим да није потребно нарочито инсистирати да се овај став 2 потпуно избаци из Кривичног законика. Када смо ставили ову клаузулу кажњавања, ми смо пошли од тога да су наша привреда, наша трговина, све оно што може да се служи рекламама, још млади, да још изграђују одређене моралне норме пословања, а с друге стране, да су поједина наша привредна предузећа, исто тако и трговинска предузећа, оптерећени и извесним остацима прошлости у свом пословању и због тога смо сматрали да једна оваква клаузула неће ништа штетити, напротив може бити само од користи. А ако се с времена на време буду појављивали овакви случајеви, постојаће и законска основа за њихово гоњење и кажњавање.

Ми смо се такође консултовали и са неким привредницима, са претставницима трговине и осталим претставницима привреде који имају непосредан и бољи увид у ове проблеме. Они су такође гледишта да став 2 треба усвојити овако како је предложен.

Поред тога, треба имати у виду и то да се наша индустрија из године у годину све више развија, да ће на нашем тржишту из године у годину све више бити потрошних добара и робе и да ће то неминовно условити извесну конкурентску борбу међу појединим предузећима, итд. У тој конкурентској борби за освајање купаца, за бољи квалитет, за бољи пласман робе, није искључено да ћемо имати случајева да ће се предузећа служити и лажном рекламом и другим недозвољеним поступцима који се предвиђају овде за инкриминацију.

Кад дајем образложење овоме и кад подржавам овај став 2, ја бих желео да укажем на још једну околност. Ми не полазимо од тога шта је у другим земљама. Свакако да је у другим земљама дозвољена лажна реклама. А кад кажем: у другим земљама, мислим на капиталистички свет. На крају-крајева, то извире из њиховог друштвеног система и, према томе, код њих су друге норме у пословању. Али, ми у нашем привредном свету, у нашим привредним организацијама, морамо да створимо нове моралне норме међу људима. Лажна реклама одудара од целокупног духа нашег система и норми које треба да створимо у нашем будућем развиту.

Према томе, као претставник Савезног извршног већа остајем притом да се став 2 задржи у предлогу закона онако како је предложен.

Претседник др Младен Ивековић: Да ли изјавио Одбор за организацију власти жели да да објашњење. (*Риста Антуновић:* Желим). Ријеч има друг Риста Антуновић.

Извјестилац Одбора за организацију власти и управу Риста Антуновић: У Одбору за организацију власти и управу о овом питању и посебно о ставу 2 опширно је расправљано. У Одбору је изражено више мишљења о овом питању и коначно је Одбор у већини изгласао да остане оваква формулација става 2, какву сам малопре предложио да уђе у допуну овог извештаја који сте добили. Према томе, као претставник Одбора и извјестилац Одбора за организацију власти, дужан сам да изјавим да не могу да прихватим овај амандман који је дао друг Радмиловић, а не бих улазио у образложење, јер је друг Светислав Стефановић о томе доста говорио.

Претседник др Младен Ивековић: Ријеч има извјестилац Законодавног одбора Богомир Брајковић.

Извјестилац Законодавног одбора Богомир Брајковић: Изјављујем у име Законодавног одбора да прихватам амандман народног посланика др Јерка Радмиловића, јер је то био и првобитни предлог Законодавног одбора.

Претседник др Младен Ивековић: Ријеч има народни посланик др Макс Шнудерл.

Др Макс Шнудерл (Изборни срез Марибор—Словенска Бистрица, НР Словенија): Другови и другарице народни посланици, ја подржавам предлог друга Јерка Радмиловића да се брише став 2 и то из сасвим практичних разлога. Ви видите у ресторанима у Београду овакве рекламе: „Цена вина се снижава од 320 на 260 динара”. Узмите, на пример, овакав случај — да тржишна инспекција утврди да то није истина и да је тај колектив лагао. То би био случај из става 2 — да

је тај колектив лажно обмањивао купца, односно лажно објавио да је цена снижена. Какав ће бити поступак на основу Кривичног законика ако остане по старом, то јест ако остане став 2? Тада ће доћи пријава суду, онда ће доћи до саслушања сведока, можда и неких стручњака, а затим расправа и пресуда; а на основу пресуде, можда, жалба на окружни суд, итд. Проћи ће неколико недеља, а можда чак и месеци. Али, ако то не би било кривично дело него привредни преступ или чак прекршај, тада би могао тржишни инспектор једноставно по мандатном поступку да реши ствар — да одреди казну предузећу од 10.000 динара и то одмах. А ако се то понови, рецимо, за три дана, онда га може казнити и други и трећи пут, а може му чак привремено обуставити рад. То има смисла. Немојмо инкриминисати ствари које у животу траже хитно решавање.

Ја мислим да је то практично и да је тако у животу. Поред тога, свака је реклама у неком својству лажна. На пример, „Албус пере сам“, а ми сви знамо да домаћице перу. Ту се мало претерује. А када је то претеривање, а када је намерна обмана купца — то не знамо. Пустимо слободу реклами. Нека буде мало хумористичка. А ако пређе одређене границе нека се одмах и ефикасно кажњава. А то може само онда ако се сматра као прекршај, а не као тешко кривично дело које се, као крађа и превара, месецима вуче по суду. Због тога сам за то да ми усвојимо амандман друга Јерка Радмиловића и ја вас молим да гласате за тај амандман.

Претседник др Младен Ивековић: Жели ли послите овога још ријеч представник Савезног извршног вијећа?

Претставник Савезног извршног већа Светислав Стефановић: Не желим.

Претседник др Младен Ивековић: Стављам на гласање овај амандман пошто се представник Савезног извршног вијећа изјаснио против. Тко је за амандман, молим да дигне руку. (Известан број народних посланика диже руку). Тко је против? (Већина посланика диже руку). Тко се уздржава од гласања? (Известан број посланика диже руку).

Према томе, објављујем да је приједлог амандмана народног посланика др Јерка Радмиловића одбијен већином гласова.

За ријеч се јавља народни посланик, другарица Вида Томшич.

Вида Томшич (НР Словенија): Другови и другарице народни посланици, желела бих да говорим о измени у формулацији члана 140 с којом смо се сложили у одборима.

Међутим Законодавни одбор овде даје објашњење о измени формулације овог чла-

на и даје препоруку како треба Савезно извршно веће да се користи овлашћењима које добија у члану 140, што може створити извесну забуну у јавности, па желим због тога да говорим о томе.

Измена у члану 140 уствари није квалитативна промена према ранијој дикцији тога члана. Ми смо раније већ у Кривичном законнику наводили две индикације за дозвољени побачај: виталну и медицинску индикацију. Можемо сматрати да су оне већ постале норме нашег живота, тако да се и без директног цитирања зна кад је у опасности живот или здравље жене треба извршити побачај у здравственим установама. Међутим реч је о осталим индикацијама кад је могућно дозволити побачај иако не постоје медицинске индикације.

Ми се ту свакако сукобљавамо с једним врло сложеним проблемом који постаје у нашој стварности сваким даном све оштрији. Мислим да немају право другови правници који сматрају да је узрок овом заоштравању што већ према прихваћеном Кривичном законнику од 1952 године не гонимо жену која изврши побачај. Јер ствар је у томе што жену не гони на побачај дозвољавање побачаја у закону или недозвољавање побачаја у закону. Њу на побачај нагоне потпуно друге ствари. То су показала и искуства у свету, где никакви закони нису могли нити да натерају жену, нити да јој забране да то чини. Познато је да индустријализација, урбанизација, одлазак жене на посао изван куће, све веће запошљање жена, нови кућни и станбени проблеми, доносе собом не само промене у моралним појмовима, већ и жељу за ограничењем породице односно да се роди само оно дете које се жели.

У условима заосталости средство за то је примитивно. Побачај уствари долази као прво средство да се ограничи породица, а у примитивним условима на селу велика смртност деце је дотад имала сличне последице. У прво време заоштрених социјалних проблема са напретком индустријализације уместо да наилазимо на проблем смртности деце после порођаја — ми наилазимо на социјални проблем смртности деце пре рођења, на побачај.

Многопута се истиче у дискусијама као да је основни проблем побачај девојака и да њега траже постојеће моралне предрасуде. Из статистика које вероватно нису стављене на располагање Законодавном одбору, видимо да је побачај проблем, у првом реду, удатих жена са више деце, а да један релативно мали проценат од свих случајева који се појављују у здравственој служби потиче од неудатих младих девојака, а ови случајеви се обично драматизују и истичу као основни проблеми које треба решавати. Сада се поставља питање — која средства употре-

бити и шта треба заједница да уради да би решила тај проблем. Мислим да формулација о томе — како досада нисмо имали добро решење и да ћемо га имати од првог јануара — звучи помало наивно. Јер ако погледамо ово стање у целом свету видећемо да нема ниједне земље која је овај проблем већ решила. Има различитих путева решавања, тако да ми можемо само говорити о томе на какав смер решавања и на какав пут треба Скупштина својим прописима и препорукама да укаже, а не да сматрамо да је могућно једним ставом у пропису цео проблем заувек скинути с дневног реда.

Сматрам да ми не можемо ићи линијом борбе за дозволу побачаја, већ морамо ићи линијом борбе за сузбијање побачаја. А то се не постиже легализовањем побачаја. Побачај не треба сматрати правом жене којим се она може служити свакодневно без обзира на то да ли је то корисно и за њу и за друштво, већ побачај треба сматрати као помоћ друштва жени кад се налази, због својих материјалних, личних и породичних прилика, у таквој ситуацији да не може тај проблем решити друкчије и мора да се послужи побачајем. Оно што ми морамо постићи јесте да жена што мање тражи да изврши побачај и то тако да буде обавештена и да јој буде омогућено да се заштити од нежељене трудноће.

На овај став обично се одговара: па добро, ми се слажемо с тим, али у међувремену треба решавати то побачајем, и то легализованим. Ја сматрам, другови, да нема „међувремена“, већ је једини пут за решавање овог проблема стрпљива борба за смањење броја абортуса проширивањем здравственог просвећивања и превентиве. Дале, не гоњењем жене већ гоњењем абортера који данас постају два пута кривично одговорни, и пружањем помоћи жени и породици да они нађу решење које одговара њиховим потребама. Негативан однос према побачају код нас свакако не потиче из некакве моралне осуде побачаја, већ из сазнања о великој штетности побачаја који доводи жену у сталну опасност од инвалидности, па чак и у опасност да изгуби живот. Ми се не боримо против побачаја из демографских разлога. Због свега тога мислим да је најбоља борба против побачаја ако се на темељу много ширих аргумената проналазе решења.

Ми смо већ у дугим дискусијама у којима су учествовали најкомпетентнији стручни и друштвени радници израдили препоруку Савезном извршном већу. И жао ми је што су другови у Законодавном одбору превидели закључке дводневног саветовања из месеца маја 1958 године, у којима се у посебном пасусу формулишу предлози за регулисање тога проблема не само у прописима — и о

томе је реч — већ и у једној складној акцији у борби за сексуално васпитање, за проширење контрацепције, као и у акцији за промену досадашњег поступка око дозволе побачаја.

Ми смо утврдили да и на основу старе Уредбе из 1952 године имамо неуједначене критерије по републикама, па чак и по разним местима, тако да је свака комисија створила некакве своје индикације, од крутих до потпуно либералних, а да је то проузроковало да се жене у нашој земљи нису налазиле у истим условима. Због тога смо сматрали да треба променити састав комисије у правцу учешћа социјалних или друштвених радника у њима и да треба упростити поступак, да треба те комисије да имају шира права у доношењу одлуке о дозволи или недозволи абортуса. Док је уредба досада предвиђала да се поред медицинских индикација само „изузетно“ дозволи побачај из социјалних индикација кад су оне повезане са медицинским, на овом саветовању је предложено да комисија одлучује према слободној оцени и према индивидуалном случају жене. Дакле, прећи од везивања социјалних индикација са медицинским на личне индикације. Међутим ми сматрамо да те комисије не треба само да одобравају абортус, већ да буду и један од органа борбе против абортуса и да указују на штетност побачаја, да упућују жену на превентиву зачећа и да се нарочито боре против побачаја у поврату. Нама није основни проблем онај један побачај, побачај који чини жена једанпут у животу, већ су нама основни друштвени проблем и проблем породица побачаји који се врше десет, петнаест па и четрдесет пута у животу и то у време кад је жена највише способна за рад и кад се она због тога претвара у инвалида и нервно поремећеног човека.

На основи те препоруке је израђен пројект нове уредбе о којој се сада дискутује у свим надлежним форумима. Желим да изнесем разлике између ове препоруке и уредбе и препоруке Законодавног одбора, а коју је изгледа формулисао без знања да постоји препорука саветовања стручњака о томе.

Прво, ту се у препоруци Законодавног одбора каже да треба да је дозвољен побачај ако се он врши у здравственим установама и ако је медицински дозвољен. Побачај је, колико ја знам, медицински дозвољен само кад постоје медицинске или виталне индикације. Знамо да је абортус опасан и онда кад то изврши и најбољи лекар и у најбољој болници. Међутим овде пише — да је могуће ићи на медицински дозвољен абортус. Тиме, по мом мишљењу, стварамо забуну која може да има тешких последица и која може да доведе необавештене младе људе до приличних потешкоћа.

Друга тачка у којој се сукобљавамо са ставом овде изложеним јесте она у којој се у препоруци каже — да Савезно извршно веће треба у принципу да омогући свакој жени да изврши побачај у здравственој установи. Дакле, ту се таквом формулацијом даје право жени на абортус, прво, не слажем се са таквим правом жене. Ја желим право жене на живот без опасности од нежељене трудноће. Ако дајемо препоруку Савезном извршном већу и органима здравља у нашој земљи, ја желим да таква препорука обезбеђује свакој жени право на слободан живот без страха од нежељене трудноће. Иначе се мења сврха борбе кад се тражи право на абортус. Друго, говори се о „правима“ жене, о њеној „слободи“ али је то привидна слобода, јер се полази са гледишта да ће жена уствари вечито остати роб случаја и воље другог, па кад затрудни — може ићи на побачај!

Међутим модерна наука омогућује да се она ослободи страха од зачећа, а не да се ослободи нежељене трудноће. Сматрам да ту нема слободног располагања својим телом, како се обично паролашки избацује, ако нисмо сваку жену обавестили о томе како може уствари слободно располагати својом личношћу.

Због свега овога сматрам да оваква легализација побачаја каква произилази из садашње формулације препоруке Савезном извршном већу, по мом мишљењу, не би дошла у обзир још из једног другог разлога. Ја бих вам овде навела бројке с којима исто тако нису другојви располагали, јер су се служили само бројкама из наших судова. Међутим треба знати шта се догађа у здравственим установама.

Ми се већ неколико година у Словенији боримо да спроведемо јединствену акцију да се обавештавају жене о могућностима које им пружа медицина, а у исто време да одлучујемо на један слободнији, људскији начин о захтевима жена за дозволу побачаја. Ми смо од 1952 године, кад је од 339 предлога за дозволу побачаја било одобрено само 186, дошли у 1958 години до тога да смо од 6.910 предлога за побачај одобрили 5.265. Значи, није тачно да је била онемогућена старим прописима једна шира, људскија пракса, јер смо ми за 28 пута више случајева решили преко здравствене службе.

Међутим, ми смо у исто време спровели акцију међу социјалним радницима и боримо се да ове жене не дођу опет с тим истим захтевима пред ове комисије, јер сматрамо да њима не треба говорити да је побачај учињен у здравственој установи добра ствар већ их треба обавестити да је, поред тога, штетна.

Међутим Словенија, како знамо, има релативно најбољу здравствену мрежу и нај-

више кадрова. Ради 111 специјалиста за гинекологију и то у времену када немамо социјално осигурано пољопривредно становништво, а ми с оваквом праксом долазимо до крајњих граница данашњих могућности капацитета наших здравствених установа и броја здравствених кадрова. Јер нама се дешава да у клиници у Љубљани у току једног дана три жене, којима је извршен побачај, употребљавају један кревет. Сматрам да је просто погрешно ако се сматра да може Савезно извршно веће једном уредбом створити капацитете и кадрове који би, према проценама, требало да изврше годишње око 400.000 побачаја, колико се рачуна да их врше жене у нашој земљи.

Ја мислим да је ствар у томе да ми данас појемо у народ и кажемо женама и породицама — да нема речи о томе да је абортус једино решење. Он није решење, треба се борити против њега и сва средства која имамо усмерити на то да обавештавамо људе о томе и да их упућујемо да се користе могућностима које већ имамо.

Морам да кажем да је та наша борба све до сада, па и до саме Скупштине, заправо спутавана овим схватањима о „медицински“ дозвољеном побачају и о могућности да то наша здравствена служба прихвати, и да ћемо ми тиме жену ослободити од абортуса које врше абортери на разне опасне начине.

Ја овде могу навести само случај који се десио у СССР-у кад су 1924 године први пут завели легализован побачај. Мада се радило у клиникама такорећи на текућој траци, значи без обавезног лежања три до седам дана после абортуса, више се онда радило побачаја илегално, јер су жене не чекајући на одлуку комисије, већ чекајући на кревет у клиници закашњавале дозвољени рок и због тога онда долазиле код илегалних абортера.

Ми тиме кад говоримо да је могућно данас код нас легализовати побачај заправо доводимо народ у забуну, с друге стране, уствари ниједна земља нема потпуно легализован побачај. Сада је опет у источним земљама, у СССР-у заведена легализација абортуса, али је тарифа веома висока. По неким проценама она прелази месечну плату неквалификованих радника, па се према томе опет поставља питање — да ли треба на такав административан начин решавати проблем трошкова за абортусе. Наиме, трошкови за абортусе, да вам наведем податке из клинике у Љубљани, изгледају овако: док је у 1958 друштво дало за порођаје 46 милиона, за абортусе је дато 80 милиона динара. Да смо дали само половину ових средстава за превентиву, за борбу против абортуса, онда би ствари бар у будућности могле бити drukчије, а до сада су се врло тешко добијала средства за то.

Због тога сматрам да треба дати Савезном извршном већу препоруку да стварно енергичније усвоји ставове који су углавном били издискутовани и на основу којих је већ израђен пројект нове уредбе, и да да упуте да се морално и материјално потпомогне ова акција која једино може да води стварном праву жене да располаже својим животом у интересу свога здравља и своје породице. (Аплауз).

Претседник др Младен Ивековић: Има реч народни посланик др Јоже Потрч.

Др Јоже Потрч (Изборни срез Ормож, НР Словенија): Другови и другарице народни посланици, ја нећу само подржати излагање другарице Виде Томшич јер сматрам да је то збиља једно социјалистичко гледиште, него ћу и допунити њене аргументе с тим што ћу покушати не само са медицинског, него, пре свега, са морално-политичког аспекта да оценим ову препоруку која је пред нама.

Ви сте читали — препорука није сасвим до краја језички изражена — да Одбор сматра да треба тежити да се у принципу свакој жени омогући да у време када је то медицински дозвољено у здравственој установи изврши побачај, мислило се — да се њој изврши побачај. А ми мислимо да по тој формулацији изгледа да се ту, уместо социјално-медицинске индикације која је код нас озакоњена и која даје све могућности да се у датим приликама ово питање реши најправилније, — поставља једна свеопшта индикација, коју бих ја просто назвао индикацијом неограничене жеље мушкарца. Потпуно је јасно да треба на ово питање гледати са друштвеног гледишта. Жена никад слободно не иде на абортус него је друштвеним приликама на то натерана. Рецимо, посредни су станбене прилике, или је удата жена која има већ неколико деце, а пре свега, кад су у питању ванбрачна деца, о чему је било много дискусије у оба одбора.

Пошто је у том погледу завладао један дух који није баш у складу са социјализмом, то желим, пре свега, историски приказати став наше Партије, који је што се тиче основних принципа увек био у овом питању непромењен. Године 1935 неколико лекара су предложили на Југословенском медицинском конгресу једну резолуцију, која је била заправо резолуција партиске организације града Љубљане и која је била прихваћена великом већином гласова. Један друг ми је јуче рекао да су, можда, четворица била против, а то су били неки гинеколози. Шта је допринело да смо постигли такав изванредан успех? Пре свега то што смо полазили с једног нарочитог гледишта, а то је гледиште: да је побачај као масовна појава друштвено

зло, против којег социјалисти и комунисти морају да се боре. И ми смо били у тој прилици, наравно, и конкретни. Ми смо поред медицинске индикације која је тада важила предложили и социјалну индикацију, али с тим да се не прошири абортус неограничено, него смо у исто време баш истакли потребу борбе против абортуса.

У предратној Југославији, наравно, медицинска индикација је важила. А вама је познато да клер ни тада није признавао, нити данас признаје медицинску индикацију, јер сматра са својих догматских разлога да је то недопуштено. Тиме клер показује свој сасвим нехуманистички однос према човеку. Ми, наравно, у бившој Југославији са социјалном индикацијом нисмо продрли. Ми смо продрли само код напредних кругова лекара који су признавали да је социјална индикација потребна. Данас ову социјалну индикацију имамо. Једино сматрам, и у томе се слажем са Одбором, да је потребно поједноставити процедуру око одобравања побачаја, да је, дакле, потребно да се ослободимо неких бирократских поступака. Али што се тиче самих принципа, они остају непромењени. Сви напредни људи у свету сматрају да је абортус као масовна појава исто тако једно друштвено зло, као што су алкохолизам, проституција и двострука експлоатација жена у капитализму итд. Зато смо уверени да не можемо имати други циљ већ само укидање свих тих облика друштвеног зла.

А сада бих неколико речи рекао о томе докле би нас одвела та логика која произилази из препоруке, где се предлаже — да се у принципу свакој жени дозвољава побачај, а не постављају, нити принцип социјално-медицинске индикације, нити принцип да се треба борити модерним средствима против побачаја. Докле би нас то довело, што сам рекао, када би то било само по жељи мушкарца. Ми знамо да има жена које су десет, па чак и двадесет пута биле натеране на абортуски сто. Потпуно је јасно, да би млад човек који би прочитао ово — да у социјалистичкој Југославији свака жена у принципу има право на побачај — могао мирно и цинички рећи: па шта! народна власт зна шта је добро! И он би жену натерао на побачај да би се ослободио сваке одговорности.

Вама је добро познато како се Лењин борио против једног дела омладине која је пропагирала такве идеје да се ослободи одговорности још са социјалистичком и комунистичком етикетом. Ми, међутим, схватамо социјализам као преузимање одговорности. Зато, сматрам да с обзиром на ово гледиште, не можемо мењати нашу социјално-медицинску индикацију, него, напротив желимо да што пре смањимо број абортуса. И ако већ хоћемо Извршном већу да дамо неку препоруку,

руку, онда треба рећи — да желимо да се свакој жени омогући, — што је рекла друга-рица Вида Томшич — да може ступити у брак, да може имати деце и да може регулисати порођаје, али не старим варварским начином него савременим начином.

Сада да чујете каква су била мишљења приликом расправе о формулисању ове препоруке! Говорило се да треба 100 отсто легализовати побачај, да је то једна свакодневна појава која се сама по себи разуме. Неки су чак говорили — када се већ ионако абортира, зашто не бисмо легализовали побачај. Према томе, ако има и других врста криминала — уместо да се боримо практички против криминала — ми бисмо дакле исто тако могли рећи: па, кад се већ ради, нека се ради!

Још бих нешто рекао у вези са наталитетом. Другови, приликом решавања проблема абортуса не можемо изгубити из вида питање наталитета. Ми знамо да није баш часно за једну земљу ако има велику, масовну појаву абортирања, јер се то назива и „бела куга“. Ми се, додуше, те „беле куге“ не бојимо. Ми врло добро знамо да наталитет с порастом производних снага пада. Најбољи пример за то је Совјетски Савез, где је исто тако као и у капиталистички развијеним земљама, од оног времена када се земља индустријализирала, број порођаја пао од 40 на 26 промила. Дакле, с тога гледишта ми морамо гледати на ово питање.

Онда у погледу кажњавања, данас смо опет чули некакав прекор што се жена не кажњава, а кажњава се абортер. Другови, потпуно је јасно да се у свим земљама, па и у нашој земљи, доста либерално гледа на питање абортера. Али што је притом морално оправдано, кажњава се ипак пре свега онај абортер — био лекар или медицинска сестра или бабица итд. — који се тиме бави из личног интереса и који жели на томе да заради. Положај жене је сасвим другачији. Њу не треба казнити, јер она, наравно, неће тражити абортус ако јој се омогући решење другим средствима.

Данас смо чули једну ствар коју никако не могу да схватим, да би, наиме, назадна схватања брже нестала у погледу ванбрачних мајки-девојака ако бисмо увели апсолутну слободу абортуса. Ја мислим, другови, да можемо назадна схватања савладати једино конструктивним мерама, просвећивањем, васпитањем итд., а никако ако бисмо допустили сваки абортус.

Дакле, могу закључити да је ова препорука чисто практицистичка и непринципијелна. Разуме се, да је проблем врло тежак, јер је велики прилив жена које су присиљене да абортирају.

Али поставио бих још једно питање — да ли имамо право рећи да је социјална инди-

кација данас шира у нашој Југославији него што је била у ранијој Југославији. Мислим да наш привредни и културни развитак омогућују да се то питање све лакше и лакше решава. Само због тренутних тешкоћа не смемо отступити од својих дубоких принципа и практицистички поступити.

Још да закључим с тим што сам рекао и на ранијем заседању када сам говорио о овом питању, наиме, када сам бранио тезу да се не сме кажњавати жена. Данас уствари само понављам идеју коју је и друг Стефановић рекао: ово питање нећемо решити административним начином и казним методама него конструктивним, васпитним мерама, васпитањем наше омладине и уздицањем уопште, а нарочито здравствене културе нашег народа.

Претседник др Младен Ивековић: Има реч народни посланик Неда Божиновић.

Неда Божиновић (Изборни срез Дубровник, НР Хрватска): Другови и другарице народни посланици, измјене и допуне Кривичног законика које садрже одредбе о васпитним и казним мјерама за малолетнике претстављају значајне промјене у погледу усавршавања и хуманизације односа према малолетним учиниоцима кривичних дјела, као што је то истакнуто у образложењу законског приједлога и у излагању друга Светислава Стефановића. Оне изражавају настојање и бригу друштва да се малолетницима до крајњих могућности васпитањем пружи помоћ да постану корисни чланови наше друштвене заједнице.

Васпитно запуштена дјеца, из које углавном проистичу малолетни учиниоци кривичних дјела, у нашем друштву не претстављају особито велики проблем, али он ипак постоји. Он је увјетован брзом промјеном структуре становништва, промјенама у односима у породици, још недовољно развијеном мрежом установа дјечије заштите и другим факторима.

Проблем васпитно запуштене дјеце могућно је ефикасно рјешити у склопу развоја опће дјечије заштите, опће бриге за васпитање и подизање дјеце. Наши све интензивнији напори за повишење друштвеног стандарда, за развијање стамбених заједница и њихових установа, за помоћ породици, развијање и учвршћивање нових односа у породици, за спровођење реформе школства, стварање специјализованих социјалних, педагошких и медицинских институција, осигураће боље услове за васпитање дјеце и омладине уопће, а самим тим допринијети отклањању појава васпитне запуштености и смањењу малолетничког криминалитета.

У извршењу мјера које се могу изрећи малољетницима према предложеним измјенама и допунама главе VI Кривичног законика посебна улога је намијењена органима старатељства. Мјере појачаног надзора органа старатељства непосредно врши одређени службеник органа старатељства. Он се брине о школовању малољетника, о његовом запошљању, о одвајању малољетника из средине која на њега негативно утјече, о лијечењу и сређивању прилика у којима малољетник живи.

Суд може одредити да орган старатељства провјерава извршење мјера појачаног надзора које врши родитељ ил старалац, као и извршење мјера појачаног надзора које се врши у другој породици. Исто тако одређена улога органа старатељства произаћи ће и у погледу поновног одмјеравања васпитних мјера.

Како ће се у пракси оживотворити принципи на којима се заснивају предложене измјене и допуне Кривичног законика умногоме ће овисити од квалитета рада органа старатељства.

Овом приликом желим о томе нешто да кажем. Основни закон о старатељству је донесен 1947 године. Развитком нашег друштвеног система одредбе тог закона давно су превазиђене и већ дуже времена се дискутује о потреби доношења нових прописа о старатељству. Савезна народна скупштина прошлог сазива образовала је заједничку комисију Савезне народне скупштине и Савезног извршног вијећа која је имала за задатак да изврши нивелирање породичног законодавства, па, према томе, и Закона о старатељству.

Рад на овом задатку је настављен, колико ми је познато, у Правном савјету Савезног извршног вијећа.

Слабости у раду органа старатељства у појединим народним одборима, које произилазе из организационе несрећености, недоостајање квалифицираног кадра, често премјештање службеника који раде на пословима старатељства, особито оних који се у раду истакну, недовољно брижљив однос према овој служби, — имале су често негативних посљедица, како у погледу васпитања и подизања дјеце без родитеља и дјеце лишене родитељске бриге, тако и у погледу заштите њихових имовинских и других права и интереса.

Задаци који стоје пред органима старатељства уопће и посебно спровођење одредаба о измјенама и допунама главе VI Кривичног законика намећу потребу да се убрза рад на доношењу нових прописа о органима старатељства, који би тим органима дали оно мјесто које им по задацима, друштвеној од-

говорности и деликатности њихове улоге у нашем друштвеном систему припада.

У развоју нашег друштвеног система, посебно у развоју система социјалне заштите, никле су у посљедње вријеме у појединим градовима и већим центрима разноврсне специјализоване установе: савјетовалишта, центри за социјални рад, медицинско-педагошки центри и други. Те установе сувременим методама и посебно квалифицираним кадром, а уз сарадњу са органима старатељства, школама и организацијама које се баве васпитањем и заштитом дјеце, помажу и родитељима и дјечи у отклањању сметњи које стоје на путу нормалног васпитања дјеце. Иако је ријеч о релативно младим установама, које наилазе на одређене тешкоће у свом раду, а понекад и на неразумијевање, ми данас већ можемо говорити о њиховим драгоцјеним и позитивним искуствима, особито у раду са васпитно запуштеном дјецом.

Искуства из досадашњег рада органа старатељства, искуства многих установа и организација које се баве васпитањем дјеце и посебно васпитањем дјеце код које постоје разноврсне сметње у нормалном развоју, — дају довољно основа да се проблеми који се постављају у вези с организацијом и методама рада старатељских органа на задовољавајући начин ријеше и да се коначно и служба старатељства усклади с нашим друштвеним системом и с нашим потребама.

На крају неколико ријечи о кадровима. Брига о васпитању и школовању дјеце без родитеља, дјеце лишене породичне бриге, преваспитање и помоћ породици и стараоцу у извршењу васпитних мјера је веома компликован, тежак и одговоран задатак, поготову ако се има у виду да се поред васпитања морају рјешавати и други многобројни и разноврсни проблеми дјеце под старатељством, и ако се има у виду да се у том раду у много случајева дубоко задира у најразличније личне и породичне односе.

Упоредо с радом на изради нових прописа о органима старатељства, сматрам да је веома битно да народни одбори размотре проблем кадрова у овој служби и подуму потребне мјере за одабирање нових, као и за оспособљавање садашњих кадрова, особито у школама за социјалне раднике, који ће поред одређених педагошких способности и одређених квалитета имати наклоности и љубави према одговорном задатку помагања онима којима је потребна посебна заштита и брига друштвене заједнице.

Рјешење организационих и кадровских проблема службе старатељства допринијет ће да се у предвиђеном року спроведу и поједине одредбе главе VI Кривичног законика.

Претседник др Младен Ивековић: Да ли се још тко јавља за ријеч? (Не јавља се нико).

Пошто се нитко не јавља за ријеч, стављам на гласање Приједлог закона о измјенама и допунама Кривичног законика.

Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о измјенама и допунама Кривичног законика.

Одређујем одмор од 15 минута.

(После одмора)

Претседник др Младен Ивковић: Прелазимо на четврту тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о рударству (Видети у прилогу).

Ријеч има Хајро Капетановић, извјестилац Одбора за народну привреду.

Извјестилац Одбора за народну привреду Хајро Капетановић (НР Босна и Херцеговина): Другарице и другови народни посланици, Предлог закона о рударству који предлаже Савезно извршно вијеће је врло значајан акт који треба да донесе Савезна народна скупштина. Уствари, кад будемо изгласали овај закон то ће у исто вријеме у историји рударства бити први пут да у нашој земљи важе јединствени законски прописи на основу којих се врше истраживања и експлоатација рудног блага, одређују права и дужности организација које врше истраживања и експлоатацију, као и надзор државних органа над вршењем ових радова.

За овим законским прописом се већ одавно осјећала потреба. До сада су у нашој земљи у области рударства, како је то јуче изјавио друг Крајгер, важили разни правни прописи и њихове допуне, као и нека правна правила. Сви ти прописи су врло застарјели и може се рећи да су кочили бржи развитак рударства у нашој земљи. Зато ће доношење овог закона допринијети да се развој рударства у нашој земљи још успјешније настави.

Претресајући Предлог закона о рударству, у начелу и појединостима, 23 и 24 јуна ове године, Одбор за народну привреду сматра да предлог закона значи сређивање правних и економских односа између организација за истраживање односно за експлоатацију минералних сировина и да се њиме усклађују општи интереси заједнице са интересима рударске привреде. У исто вријеме, овај закон значи и уношење више реда у истраживању и експлоатацији минералних богатстава наше земље.

Предлог закона дефинише појам минералне сировине односно рудног блага који је, с обзиром на велики напредак технике, знатно проширен у поређењу са ранијим дефиницијама.

Регулисањем услова за подјелу и вршење права истраживања минералних сировина заштићују се те сировине од упропашћавања која врше неовлашћена лица или организације које немају за то потребне услове, то јест ни финансијска средства, ни стручне кадрове. Законске одредбе ће допринијети да се ти радови врше на начин који омогућује највећу корист заједници. Планским спровођењем евиденције свих значајних појава минералних сировина избећи ће се трошкови у погледу добијања података о минералним сировинама и опријечити трошење средстава заједнице за поновна истраживања на мјестима гдје су такви радови већ вршени односно гдје нема никаквих позитивних изгледа.

Обавезивање рударских предузећа да поред своје експлоатационе дјелатности систематским истражним радовима обезбјеђују обнову рудне супстанце, односно да исту повећавају у складу са растућим потребама заједнице, доприноси извршавању перспективних планова производње.

У закону предвиђеним редовним вршењем премјеравања рударских радова онемогућују се евентуални удеси који доводе не само до упропашћавања материјалних добара, већ и до колективних унесрећења запошљених радника. Утврђивањем потребних заштитних мјера, као и предвиђањем сталних контрола стручних инспекцијских органа у погледу спровођења тих мјера обезбјеђује се заштита запошљених радника, како у техничком, тако и у хигијенском погледу од многобројних опасности у рудницима.

Одредбама о потребној стручној спреми руководећег и надзорног особља, рационалним извршењем рударских радова, то јест примјеном савременог метода експлоатације, обезбјеђују се најмањи трошкови производње, продуктивност рада и максимална заштита запошљених лица. Ово при садашњем стању тога кадра није било довољно обезбијеђено.

У предложеном закону се прецизирају дјелокруг и компетенције рударских инспекцијских органа, јер у садашњем раду техничко-рударске инспекције тога није било, па је нерашчишћен однос са инспекцијом рада доводио до непотребних сукоба, а на штету дисциплине у погледу примјене позитивних сигурносних прописа, што је доводило у извјесној мјери и до повећавања несрећних случајева.

С обзиром на велику важност и значај Предлога закона о рударству, разумљиво је да је и дискусија о овом законском предлогу у Одбору за народну привреду била врло жива и у њој је учествовао већи број народних посланика. Међутим, поред свих позитивних страна овог законског предлога које сам истакао, у дискусији народни посланици

су поставили и неколико питања која су у саставу ове материје, а која нису расправљена или су дјелимично расправљена у Предлогу закона о рударству. Наводећи само најважнија, та питања се тичу израде комплексне геолошке карте, регулисања штета насталих експлоатацијом рудног блага, примјене истрага плитким бушењима за одређене врсте неметала, накнаде за чување напуштених објеката, дозвољавања приватним лицима да се баве испирањем злата и сл.

Што се тиче штета насталих рударским радовима, постављено је питање: да ли штете настале експлоатацијом минералних сировина треба рјешавати посебним прописима или пак у оквиру и на основу Закона о рударству? Ово се, пре свега, односи на веће штете које су изазване експлоатацијом рудног блага. Предлог закона је предвидео углавном да се штете које настану у рударству услед рударске дјелатности надокнађују по прописима имовинског права. Ту се уствари више подразумијевају мање штете, појединачне штете, док се за штете које настају на већем подручју, које захватају више власника и корисника, не предвиђају никакве одредбе, јер се сматра да то треба да се ријеша новим, посебним законом који је сада у припреми.

Међутим, један део дискутаната је сматрао да се питање штета не може само расправљати као питање експропријације земљишта и имовинских односа: с обзиром на то да експлоатација рудних богатстава на појединим мјестима прави и правиће знатне друге материјалне штете. Те штете и данас постоје и оне показују да ту није само у питању експропријација земљишта. Конкретно у дискусији је истакнуто да имамо већ таквих примјера да експлоатацијом рудног богатства поједина подручја остају без воде, да пропадају одређени комунални објекти и да су улегнућа тла већих сразмјера која захтијевају премјештање постојећих објеката и сл. Некада је немогућно овакве штете избјећи због обимности радова који се обављају. Ту, значи, није ријеч само о имовинским односима, а с обзиром на то да је рентабилитет тог рудника велики свјесно се иде и на одређене штете. Из тих разлога неки су дискусанти сматрали да све те штете треба да се регулишу, и то баш једним таквим законом као што је Закон о рударству. То питање могло би се ријешити на тај начин што би рудници били дужни да у своју цијену коштања уносе и одговарајуће накнаде за штете које настају. Међутим, како су истицали неки народни посланици, уношење у овај закон материје о накнади штете од стране рударских привредних организација, без обзира на то да ли се ради о потпуној или дјелимичној накнади штете, спријечило би приликом експлоатације рудног богатства многе непотребне штете самим тим што би свака при-

вредна организација у цијени коштања и производних трошкова морала да плаћа односно да надокнади одређену штету. Уношење једне такве одредбе у Закон о рударству допринијело би да рударске привредне организације много више воде рачуна приликом планирања својих експлоатационих подручја и о томе колико ће штете настати вршењем одређене експлоатације минералних сировина. На тај начин сигурно бисмо спријечили да се и даље праве оне штете до којих иначе на би морало да долази. Уосталом, сасвим би правилно било да надокнади штету она организација која се користи минералним сировинама, јер једино би на тај начин било могућно утврдити стварни рентабилитет производње, односно експлоатације минералних сировина.

У вези с овим питањем рударских штета, предлагач закона је обавијестио Одбор да су оне већ биле разрађене у тезама овог закона. Међутим, у накнадним дискусијама се одустало од тих одредаба које се тичу штета, управо због тога што је у припреми закон о штетама не само у рударству него и у другим областима. Одбор сматра да је у сваком случају доношење одговарајућих законских прописа о штетама врло хитна ствар, јер се већ дуже времена осјећа потреба за њиховим доношењем. Зато је Одбор и закључио да се приликом дискусије о овом предлогу закона на сједници Дома ово питање истакне као хитно које треба у наредном периоду регулисати.

Одбор је такође примио на знање изјаву претставника Савезног извршног вијећа да ће се до доношења закона о штетама питање садањих штета регулисати како је то и досад регулисано, то јест на уобичајен начин.

Што се тиче израде комплексне перспективне геолошке карте, Одбор се сложио с образложењем претставника Савезног извршног вијећа да израда ове карте не мора да буде предмет овог закона него закона о геолошкој служби, чије су тезе већ разрађене и дате на дискусију. Но, у сваком случају, рјешавање и овог питања изискује, исто тако, и хитно доношење одређених законских прописа. Исто се то односи и на перспективне планове и уопште на планове истраживања.

Што се тиче локација и картирања, то ће у исто вријеме вршити Савезни геолошки завод који и данас уствари врши ове послове. Према томе, само лоцирање није предмет овог закона. С обзиром на то да има таквих случајева да се истражни радови врше на мјестима за које не постоје оправдани разлози, с једне стране, и с друге стране, да се истражни радови врше на таквим теренима на којима су раније вршени истражни радови, Савезни геолошки завод ће убудуће, према одредбама тог закона, морати да води рачуна од-

носно евиденцију о негативним истражним радовима.

Зато је закон само једну ствар обухватио: да се сви истражни радови и експлоатациони радови морају јављати Савезној геолошкој служби ради евиденције Савезног геолошког завода.

Иначе, закон успоставља ужу сарадњу у свим овим пословима са геолошком службом, и то управо ради тога да би се избјегле штете које су досад биле. Поједине локалне власти, рудници и поједине установе су предузимале истражне радове, а ти радови нису били евидентирани. Овим одредбама се предвиђа да се сви ти истражни радови морају пријавити.

У дискусији је постављено питање у вези са чланом 6 предлога закона: да ли наша привреда ипак не штети због тога што не дозвољавамо индивидуални рад испирача злата? По предлогу закона то се може дозволити само привредним организацијама. Међутим, то су ситне количине злата, тако да се привредним организацијама не исплати да се баве тим пословима. Због тога Одбор сматра да би требало омогућити индивидуалан рад испирача злата, јер количине злата које може појединац да извади из пијеска и ријечних наноса су тако мале да појединац, према досадашњем искуству, ма како организовао посао, сам у току цијелог мјесеца не би могао да дође до веће зараде него што један просјечан добар радник добије за рад од мјесеца дана. С тога је усвојена примједба Одбора да се у овом закону дозволи испирање злата појединим лицима, али да сваки индивидуални испирач злата мора обавезно да пријави сву нађену количину злата Народној банци, а ближе прописе о томе треба да донесе Савезно извршно вијеће.

У члану 47 Предлога закона је предвиђено да се орган управе општинског народног одбора надлежан за унутрашње послове стара и одржава објекте који су постављени или изграђени за истраживачке радове. С обзиром на то да орган народног одбора општине нема осигурана средства за одржавање објеката, усвојена је примједба Одбора да се у члану 47 бришу ријечи на почетку прве реченице „одржавању објеката”, тако да се орган управе општинског народног одбора надлежан за унутрашње послове задужује само за чување објеката.

Другарице и другови народни посланици, како је већ напријед речено, Одбор за привреду, разматрајући Предлог закона о рударству у начелу и у појединостима, исти је усвојио са предложеним амандманима, неким мањим измјенама и допунама означеним у писменом извјештају Одбора, па предлаже Савезној народној скупштини да усвоји Предлог закона о рударству у цјелини.

Претседник др Младен Ивековић: Да ли се још тко јавља за ријеч? (Не јавља се нико).

Стављам Приједлог закона о рударству на гласање.

Тко је за, нека дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о рударству.

Прелазимо на пету тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача. (Видети у прилогу).

Приступамо претресу. Ријеч има извјестилац Одбора за социјалну политику и народно здравље Радисав Недељковић.

Извјестилац Одбора за социјалну политику и народно здравље Радисав Недељковић (Изборни срез Горњи Милановац, НР Србија): Другови и другарице народни посланици, желим у име Одбора за социјалну политику и народно здравље да кажем неколико речи о предложеном закону.

Потребу доношења овог закона изискују наша друштвена пракса, све бржи пораст пољопривредне производње и развитак друштвених односа на селу. Стална брига коју је наша социјалистичка заједница поклањала развоју здравствене службе и заштити здравља својих грађана омогућила је доношење оваквог закона.

Доношење овог закона има велики значај за нашу социјалну и здравствену политику уопште, а посебно означава прекретницу у здравственој заштити на селу. Ми с потпуним правом можемо рећи да овај закон значи зачетак социјалног осигурања на селу. Искуства која ће дати примена овог закона, све бржи пораст пољопривредне производње, развитак друштвених односа на селу, развитак крупне пољопривредне производње на селу и свестраних кооперативних односа у производњи, — утираће пут сталном усавршавању и проширивању здравственог осигурања као општем и јединственом здравственом и социјалном осигурању у земљи.

Због тога се истиче велики значај што ће овај закон бити довољно широк и гибак да омогући овакав процес. Зато основна концепција овог закона и јесте да само установи и организује здравствено осигурање пољопривредних произвођача, утврди основне елементе и осигура минимум, а да конкретан систем тог здравственог осигурања разради свака народна република својим законом, према својим потребама и могућностима. Ову концепцију условљавају различити економски услови, структура пољопривредног стањеништва, капацитети здравствених установа и њихова доступност, као и други моменти који битно утичу на спровођење здравствене

заштите. Та различитост омогућава да се здравствено осигурање пољопривредних произвођача регулише у целини савезним законом на јединственом нивоу и јединственим условима у погледу права и обавеза пољопривредних произвођача, јер то би сигурно довело до тога да у појединим подручјима та права буду широка и обавезе велике и неостварљиве, а да, пак, на другом подручју коче увођење вишег нивоа здравственог осигурања у складу са садашњим економским могућностима и спремности здравствене службе.

Други важан принцип овог закона је увођење институције основног и проширеног здравственог осигурања, што омогућује да се ниво осигурања одређује према конкретним условима. Савезни закон одређује само минимум основног осигурања, а оставља могућност да се у републикама и срезовима проширује у складу са постојећим условима. Овај принцип омогућује да се испоље широка иницијатива, виша свест и спремност да се више одваја за здравствену заштиту.

Одбор је дискутовао о неким проблемима који су се јавили приликом претреса овог законског предлога у појединостима, као што су: листа болести које се обухватају основним здравственим осигурањем, проблем туберкулозе, осигурање чланова сељачких радних задруга и осигурање пољопривредних произвођача који све више улазе у производну кооперацију са задругама. Дискусија је показала да о проширењу списка болести које треба обухватити основним здравственим осигурањем треба да решавају републике у својим законима и срезови у својим одлукама, а истакнута је потреба доношења посебних прописа о осигурању чланова разних врста земљорадничких задруга, јер се то овим законом не може решити.

Укидањем досадашњег система обезбеђењег лечења становништва од одређених болести на терет буџета и с преласком на један виши и развијенији облик организоване здравствене заштите пољопривредног произвођача, на основу начела узајамности осигураника у сношењу трошкова здравствене заштите, пружене онима којима је то потребно, — обезбеђују се квалитетнија и ефикаснија здравствена заштита, рационалније трошење средстава, нормалнији рад здравствених установа, здравији и бржи развитак здравствене службе. Мобилизацијом финансијских средстава осигураника пољопривредних произвођача и системом управљања фондовима здравственог осигурања — стварају се материјалне могућности и стимулишу свестране активности на плану предузимања превентивних мера здравственог просвећивања и побољшања хигијенских и здравствених услова на селу. У том правцу се очекује

широка активност комуне, органа здравственог осигурања, здравствене службе и самих осигураника.

Зато молим да се овај закон усвоји онако како га је Одбор предложио.

Претседник др Младен Ивковић: Да ли се још тко јавља за ријеч? (Нико се не јавља).

Стављам законски приједлог на гласање.

Тко је за, молим да дигне руку. (Сви осим једног народног посланика дижу руку). Има ли тко против? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Уздржао се од гласања народни посланик др Јерко Радмиловић).

Објављујем да је Дом усвојио Приједлог закона о установљењу осигурања пољопривредних произвођача.

Прелазимо на шесту тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о тржишној инспекцији. (Видети у прилогу).

Дајем ријеч представнику Савезног извршног вијећа Маријану Брецељу.

Претставник Савезног извршног већа Маријан Брецељ: (Изборни срез Копар, НР Словенија): Другарице и другови народни посланици, Предлогом закона о тржишној инспекцији упутило је Савезно извршно веће Народној скупштини на разматрање и одлучивање једну веома значајну материју из области промета робе.

Све потпуније усавршавање система радничког управљања у привреди и тиме све веће осамостаљивање привредних предузећа, као и брже јачање комуналног система, — захтева конкретнију и прецизнију разраду система контроле како би се обезбедили заједнички друштвени интереси. Организација робног промета и усавршавање читавог механизма који учествује у том промету све више утичу на развитак производње и на повећање личне потрошње као битне поставке друштвеног стандарда. Један од чинилаца који може више него до сада позитивно да утиче на убрзавање овог процеса јесте служба тржишне инспекције. После законских прописа о уређењу општина и срезова и надлежности њихових органа, даље, Закона о државној управи, Закона о савезним органима управе и одговарајућих републичких закона, па на основи праксе коју смо стекли у тој области — Уредба о инспекцији тржишта из 1953 године не би више одговарала. Потребан је нов пропис, и то закон, који ће ускладити организацију и делокруг тржишне инспекције са постојећим принципима привредног система и система државне управе и који треба да послужи као инструмент за брже отклањање недостататка који још постоје на том подручју.

До 1955 године организација службе тржишне инспекције је била постављена само од федерације до среза. После доношења Општег закона о уређењу општина и срезова,

служба тржишне инспекције се организује и у општинама. У 1956 години је била основана у 275 општина, у 1957 години у 380, а у 1958 години овај број повећава се на 523 општине. То значи да је сада, с обзиром на укупан број општина (1.105), служба тржишне инспекције организована готово у половини општина. Јачањем и бољим функционисањем тржишне инспекције, која је организована у свим срезовима на целој територији Југославије, све се више осећа утицај те службе.

Тржишних инспектора у свим органима тржишне инспекције је било у 1953 години 825, а у 1958 години 1.008. Школска и стручна спрема тржишних инспектора у целини се поправљала из године у годину, али још не задовољава. Са основном школом има 13%, са непотпуном средњом школом 49%, са потпуном средњом школом 35%, а са високом стручном спремом 3% инспектора. Систематско образовање инспектора преко стручних курсева омогућује све боље сређивање ове службе. Због недовољних стручних способности, тежине посла, па и због премештања на друге послове — флукуација кадрова у овој области је била досад врло јака, што је озбиљно спутаваало ефикасност инспекциске службе.

Укупан број привредних организација и пословних јединица, укључујући и приватне занатске радње, које подлежу надзору тржишне инспекције износи 318.920. У овим организацијама је извршено у 1955 години 83.344 контролна прегледа, док се број ових прегледа у 1958 години повећао на 141.925. Исто тако, просечан број прегледа у овом времену по једном инспектору повећао се од 53 на 140, што показује све већу активност тржишне инспекције у контроли прописа из области робног промета.

Број поднетих пријава због повреда прописа такође је у порасту. У 1955 години је поднето 28.293 пријаве, а у 1958 години 34.942. Према подацима Савезног јавног тужиоштва, од укупног броја пријава за привредне преступе у 1958 години 52% су пријаве које су поднели органи тржишне инспекције, а 48% су пријаве инспекциских служби и других управних органа. Поред овога и квалитет поднетих пријава у овом периоду стално се побољшавао.

Из ових неколико података се види да је служба тржишне инспекције из године у годину све ефикаснија у контроли извршења прописа и мера из области робног промета и благовременим откривањем и спречавањем појава које могу да ометају правилно кретање робног промета доприноси правилном привредном развоју земље уопште. Општи развојак у последње доба, а пре свега боља и ефикаснија организација и функционисање органа власти и управе у народним одбо-

рима, створили су боље услове и за јачање и усавршавање тржишне инспекције.

Предлог закона о тржишној инспекцији се заснива на овим основним поставкама:

1) У стварној надлежности службе тржишне инспекције као целине нема промена у поређењу са досадашњим стањем. Надзор над извршењем закона и других прописа из области робног промета остаје и даље стварна надлежност ове службе.

Међутим, битне су промене у погледу стварне надлежности појединих њених органа. Према садашњем стању, с обзиром на то да су прописи из области робног промета углавном прописи савезних органа, практично није било разлике у надлежности органа тржишне инспекције разних степена. Према предлогу закона, стварна надлежност је постављена на принципу поделе послова инспекциског надзора, с тим што је већи део послова поверен општинским органима тржишне инспекције. Ови органи вршиће надзор над применом свих прописа из области робног промета у трговини на мало, угоститељству, занатству, пијачној трговини итд. Приликом одређивања надлежности осталих органа тржишне инспекције — среских, републичких и савезних органа — водило се рачуна о значају послова, о стручној спреми потребној за вршење одређеног надзора, а до извесне мере и о практичким могућностима органа одређеног степена. Несумњиво је да ће тиме органи тржишне инспекције добити у ефикасности, а појачаће се и одговорност појединих органа.

2) Међусобне односе органа тржишне инспекције разних степена, нацрт закона регулише полазећи од тога да је неопходно обезбедити потребну самосталност сваког органа тржишне инспекције, а, с друге стране, да је неопходно осигурати извесно јединство у деловању свих тих органа не дирајући у права одговарајућих претставничких и других органа по хоризонталној линији. У том правцу дају се органима тржишне инспекције вишег степена према органима нижег степена одговарајућа права и дужности, а посебно у пословима од општег интереса за федерацију. Ти послови су одређени са гледишта обезбеђења јединственог југословенског тржишта (режим робног промета, цене, квалитет робе и друго).

3) Овлашћења и поступак тржишних инспектора, нацрт регулише истичући начело законитости у њиховом раду. Тржишни инспектори приликом вршења послова надзора имају према привредним организацијама, установама и другим, само права која су им законом и другим прописима дата, а у раду тржишни инспектори су дужни да се у свему придржавају Закона о општем управном поступку.

На крају, треба изрично указати на неопходну потребу да се народни одбори у срезовима, градовима, индустријским центрима и у свим осталим општинама, заиста залуже за што ефикаснију организацију и функционисање тржишне инспекције. Само истинским ауторитетом органа власти, управе и судова, може ова служба да одговори својим значајним задацима. Стриктно поштовање прописа из области робног промета свуда у земљи значи велику помоћ у стабилизацији тржишта и привреде уопште. У пракси обезбедити јединство југословенског тржишта значи у великој мери потпомоћи напоре које чини заједница у правцу повећања друштвеног стандарда, у сређивању унутрашњег и спољњег тржишног пословања. Свеснијим спровођењем предложеног закона оствариће се та настојања. Зато Савезно извршно веће предлаже Савезној народној скупштини да оцени целисходност Предлога закона о тржишној инспекцији и да га прихвати. (Аплауз).

Претседник др Младен Ивековић: Да ли се још тко јавља за ријеч? (Нико).

Стављам овај законски приједлог на гласање.

Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о тржишној инспекцији.

Прелазимо на седму тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о удруживању у привреди. (Видети у прилогу).

Приступамо претресу. Тко се јавља за ријеч? (Нико).

Пошто се нитко не јавља за ријеч, стављам овај законски приједлог на гласање.

Тко је за, молим нека дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о удруживању у привреди.

Прелазимо на осму тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама. (Видети у прилогу).

Приступамо претресу. Дајем ријеч извјестивоцу Одбора за просвјету, народном посланику Станки Веселинов.

Извјестилац Одбора за просвету Станка Веселинов (Изборни срез Ковин, АП Војводина, НР Србија): Другови и другарице народни посланици, Одбор за просвету Савезног већа Савезне народне скупштине је унео у свој програм рада, поред осталог, и разматрање издавачке делатности у вези са спровођењем Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама који је

Савезна народна скупштина усвојила 9 марта 1955 године.

Проучавање овог сложеног проблема је захтевало дужи период рада. Да би се добио потпунији преглед стања издавачке делатности код нас, било је потребно прикупити обиман материјал, одржати већи број састанака са претставницима заинтересованих организација, органима управе и установа и са појединцима. Тек после свих тих припрема, Одбор је био у могућности да предложи измене и допуне неких одредаба у Основном закону о издавачким предузећима, као и да писмено обавести Савезно извршно веће о потреби мењања оних одредаба у Закону о удруживању у привреди које се односе на привредне организације које делују у области просвете и културе. На основу тог обавештења у Савезном извршном већу су припремљене измене и допуне у Закону о удруживању у привреди које је Савезна народна скупштина на садашњем заседању претресала и усвојила.

Поред ових питања која се могу регулисати законским прописима, Одбор сматра корисним да обавести Савезну народну скупштину да у овој области значајне друштвене активности има још отворених проблема. Наведимо само неке од њих: књижаре, њихово место и улога у издавачкој делатности; библиотеке и њихов положај, стварање услова за њихово снажније деловање; пласман књиге у земљи и иностранству и у уској вези с тим цена књиге, каматне стопе на кредите којима се користе издавачка предузећа, тарифе поштанско-телефонско-телеграфских услуга итд. О свим тим темама Одбор је дискутовао, а затим је упутио писма Секретаријату Савезног извршног већа за опште привредне послове и Секретаријату за просвету и културу, предложивши им да се организује проучавање тих питања и припреме нацрти за њихово решавање.

О разлозима које су навели Одбор да предложи измене и допуне неких одредаба у Основном закону о издавачким предузећима и издавачким установама, опширније је говорено у образложењу предложеног закона, које је умножено и подељено народним посланицима. Због тога се у овом тренутку ограничавамо само на сажето излагање основних момената.

Пре свега, према одредбама закона је постојала могућност да издавачка предузећа не буду чланови свог удружења. Том могућношћу се користио већи број постојећих издавачких предузећа. Самим тим на издавачка предузећа која се нису учланила у Удружење издавача није се могао вршити непосреднији утицај у правцу координације издавачких планова и изграђивања једне заједничке, одговорне политике у издавачкој делатности. Због тога је Одбор предложио да се ова од-

редба у Основном закону о издавачким предузећима и издавачким установама измени у том смислу што ће се ова издавачка предузећа удруживати по прописима удруживања у привреди.

Тако један општи позитивни процес нашег привредног живота захвата и издавачки рад и ствара могућност плодносније сарадње издавачких кућа на демократској основи међусобног саветовања и заједничког одлучивања.

Други разлог је у вези са делокругом органа друштвеног управљања — издавачког савета у издавачким предузећима. Досада се његова надлежност, према закону, сводила на састављање програма издања. Одбор за просвету Савезног већа Савезне народне скупштине, на основу прикупљених материјала и мишљења, као и извршених анализа, сматра да делокруг издавачког савета треба проширити, водећи притом рачуна да се не окрће права органа радничког самоуправљања. Предложеним повећањем надлежности издавачког савета, издавачки савет и органи радничког самоуправљања уствари ће се оријентисати на чвршћу међусобну сарадњу у питањима од заједничког интереса. Дакле, не два органа у хијерархиском положају, већ два органа позвата да сарађују на истом послу у интересу шире заједнице и самог предузећа.

Проширивањем делокруга издавачког савета у исто време се помаже и органима радничког самоуправљања да са више сигурности приступају остваривању утврђене издавачке политике у свом предузећу. Тиме издавачки савет прима и део одговорности пред друштвом, у првом реду, за политику издавања, а затим, за рад предузећа у ширем смислу. Због тога је, као новину у Основном закону, Одбор предложио да издавачки савет подноси сваке године оснивачу извештај о своме раду. На тај начин он се упућује на непосредније учешће у раду предузећа.

Оваква нова улога издавачких савета, јасно, не значи никакав административни захват, ни крћење самосталности предузећа; то је само прецизније, свестраније и постојаније ангажовање друштва на једном пољу које има тако изразит јавни интерес; то је употпуњавање иницијативе предузећа подршком заједнице; то је један од оних случајева кад облици социјалистичке демократије, богаћени искуством и стваралаштвом, добијају више у ширини и у дубини садржаја рада.

И накрају, рекла бих неколико речи о расподели средстава из фонда за унапређивање издавачке делатности. Досада је расподелу тих средстава конкретно вршио републички савет за културу на предлог комисије коју он формира. Одбор сматра да овај

фонд треба више осамосталити и учинити га ефикаснијим инструментом за помагање издавачког рада. Због тога је Одбор предложио оснивање управног одбора фонда који би вршио распоред и додељивање средстава на основу општих смерница о дотирању појединих врста литературе. Те смернице би утврђивао и усмеравао републички савет надлежан за питања културе. Ова промена ће омогућити да се расподелом средстава — тим делотворним инструментом утицаја — издавачка делатност користи са јаснијим претгледом, већом мером практичне одговорности, конкретнијим проучавањем и сигурнијим континуитетом културне политике.

Разлози за друге измене и допуне у Основном закону су садржани у образложењу које је дато у прилогу предлога овог закона.

Допустите, другови и другарице народни посланици, да вас уиме Одбора за просвету Савезног већа Савезне народне скупштине обавестим и о неким другим питањима издавачке делатности, с којим је Одбор за просвету упознат или о којима је на својим седницама расправљао.

Пре свега, говорила бих о развоју наше издавачке активности и о оствареним резултатима.

За последњих 10 година (од 1949 до 1958 године закључно) је издато 48.790 нових књига и брошура у укупном тиражу од 252 милиона примерака (просечно око 15 књига по становнику). Свим врстама литературе је поклањана пажња; неким с више, неким с мање успеха, што није увек зависило само од жеља, хтења и сазнања потреба.

Из области марксизма и филозофије уопште за последњих 5 година (од 1954 до 1958 године закључно) је издато 402 дела, од којих 288 су дела домаћих, а 114 дела страних аутора. Несумњиво је велики успех: сваког месеца скоро 7 дела из ове теориске области. Из књижевности у истом периоду је издато 5.462 дела, од којих је 3.246 дела домаћих, а 1.216 дела страних аутора. Речено језиком статистике: у Југославији последњих 5 година су издавана сваког дана по три дела из области књижевности. Или, податак о броју дела из области примењених наука у протеклих пет година: 7.135 књига, од којих 6.938 дела домаћих, а 197 дела страних аутора. Слична је ситуација и у осталим гранама науке и уметности. Оно што посебно треба истаћи јесте претежан број дела домаћих аутора из свих врста литературе.

Из године у годину се шири круг народа чију литературу преводимо и на тај начин пружамо могућност грађанима наше земље да упознају књижевност досад непознатих или мање познатих подручја у свету. У самој земљи се стално појачава сарадња међу

републикама, све се чешће међусобно преводе дела. Односи наше издавачке делатности са иностранством се стално развијају. Наша литература све више продира у стране земље. Постоје међудржавни уговори о издавању и узајамном превођењу литературе који су склопљени са неколико држава.

И најзад, један од значајних успеха наше издавачке активности у последњим годинама је несумњиво осетно смањење шунд-литературе која је једно време била чак друштвени проблем.

Све те резултате у издавачкој делатности треба процењивати и са гледишта услова у којима су постигнути. Неоспорно је да су, упоредо са општим повољним условима који објективно постоје у нашој друштвеној заједници, велики допринос дали: издавачка предузећа са својим органима радничког самоуправљања, издавачки савети и Удружење издавача. Но, ни они нису били увек у могућности да на најбољи начин реше и савладају многе проблеме и тешкоће с којима су се сусретали. Навешћемо само неке од тих проблема: састављање и остваривање програма издања.

Састављање програма издања веома је сложен и одговоран посао. Све дискусије и разговори који су вођени о издавачкој делатности, предлози који су чињени, потврђују да је програм издања, краткорочни или дугорочни, суштинско питање, управо питање политике у издавачкој делатности. Уситњеност предузећа, па и издавачких савета, с једне стране, и постављање удружења издавача као добровољне организације, без организационих, кадровских и материјално-финансиских могућности, с друге стране, нису увек обезбеђивали, а то нису ни могли, издавање оне литературе и дела која значе стварни допринос побољшању књижног фонда у нашој земљи. Због свега тога, Одбор је предложио поменуте измене; оне се уствари врше да би предузећа која се баве издавачким радом још успешније обављала своју културну мисију.

Остваривање програма издања је био посебан проблем за издавачка предузећа. То није увек зависило само од воље предузећа, тим пре што је оно морало, хтело или не, да води рачуна и о комерцијалној страни пословања. Нажалост, овде морамо констатовати да још постоје издавачка предузећа, нарочито међу онима која нису чланови удружења, која претежно воде рачуна о комерцијалној страни свог пословања и издају углавном лукративна дела. Велике издавачке куће, које практично дају тон нашој издавачкој делатности, нису у завидном положају. Због угледа који су стекле, због своје одређене физиономије, оне се чувају издања која би њихов реноме довела у питање, па не објав-

љују дела чија је уметничка, књижевна, стручна или научна вредност проблематична. С друге стране, пак, књиге из њихових програма издања захтевају дужи временски период продаје, а самим тим треба улагати више средстава; оне су релативно скупе; за њих је тржиште уско. Поред тога, њихову ситуацију погоршава тежак материјално-финансиски положај јавних библиотека, које, пре свега, треба да су главни откупљивачи свих највреднијих дела у нашој издавачкој делатности. Отуда је чест случај да се утврђен програм издавачких предузећа, обично баш оних за чија је издања друштвена заједница нарочито заинтересована, добрим делом не извршава. У овом правцу треба помагати издавачким предузећима, разуме се, уз максимално коришћење свих њихових сопствених могућности.

Не износећи овом приликом друге проблеме издавачке делатности, као што су: цена књиге, пласман, тираж, залихе, књижаре, графичка индустрија и индустрија папира, унутрашња организација самих предузећа, стручни и руководећи кадар, могућност кооперације у издавању књига и др., — Одбор сматра корисним да Савезну народну скупштину обавести о напорима који се улажу да се изради дугорочнији перспективни програм издања. То је, по мишљењу Одбора, једно од средишњих питања даљег развитка наше издавачке делатности. Дискусије у овој друштвеној активности, анализе које је осветљавају, недвосмислено указују на потребу веће систематичности, више плана, подразумевајући ту приоритет и динамику издавања, више студија о томе која је врста литературе у данашњим условима и на данашњем степену нашег друштвеног развитка најпотребнија нашој заједници. Оно што нарочито треба истаћи јесте велика заинтересованост издавачких предузећа и њихових савета да се израде ови дугорочни програми по појединим врстама литературе. Све то доприноси да издавачки рад, постепено и сигурно, преко свих ових облика, почев од органа радничког самоуправљања и издавачких савета у предузећу до удружења и његових стручних савета, — постаје све више друштвена активност у пуном значењу тог појма, спајајући складно методе самоуправљања са учешћем и помоћи друштвене заједнице у једној овако важној, сложеној и осетљивој области.

Одбор за просвету Савезног већа Савезне народне скупштине очекује да ће предложене измене и допуне у Основном закону о издавачким предузећима и установама убрзати и потстаћи сва ова позитивна кретања у издавачкој делатности, па због тога предлаже Дому да усвоји Предлог закона о изменама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама са из-

менама и допунама Одбора за привредне организације Већа произвођача и Законодавног одбора Савезног већа.

Претседник др Младен Ивековић: Да ли се још тко јавља за ријеч? (Нико се не јавља).

Стављам овај законски приједлог на гласање. Тко је за, нека дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о измјенама и допунама Основног закона о издавачким подuzeћима и издавачким установама.

Прелазимо на девету тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о пензијском осигурању. (Видети у прилогу).

Отварам претрес. Тко се јавља за ријеч? (Нико).

Стављам овај законски приједлог на гласање. Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о пензијском осигурању.

Прелазимо на десету тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о инвалидском осигурању. (Видети у прилогу).

Отварам претрес. Да ли се тко јавља за ријеч? (Нико се не јавља).

Стављам овај законски приједлог на гласање. Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о инвалидском осигурању.

Прелазимо на једанаесту тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о административним таксама. (Видети у прилогу).

Отварам претрес. То се јавља за ријеч? (Нико).

Стављам овај законски приједлог на гласање. Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о административним таксама.

Прелазимо на дванаесту тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о вину. (Видети у прилогу).

Приступамо претресу. Тко се јавља за ријеч?

Има ријеч извјестилац Одбора за народну привреду, друг Диме Бојановски.

Диме Бојановски (НР Македонија): Другови и другарице народни посланици, Одбор за привреду Савезног извршног већа на сво-

јим седницама приликом претреса Предлога закона о изменама и допунама Закона о вину, као и приликом претреса Извештаја Савезног извршног већа за 1958 годину, поклонио је озбиљну пажњу развиту виноградарства, а посебно проблему производње и пласмана вина, пошто је, нарочито последњих година, дошло до озбиљнијих поремећаја на тржишту вина. Садашња озбиљна ситуација на тржишту вина је резултат многих чинилаца од којих прво место свакако припада повећаној производњи грозђа односно вина.

Десетогодишњи просек предратне производње грозђа (1930—39) је износио 80—190 вагона, десетогодишњи послератни просек (1948—1957 године) 84.700 вагона грозђа. Међутим, последњих година укупна производња грозђа је почела да расте. Тако 1957 године она је износила 91.100 вагона, а 1958 године 118.980 вагона. У 1959 години се очекује око 120.000 вагона, а у наредним годинама се очекује и даље повећање производње грозђа подизањем нових плантажних винограда са модерном агротехником, као и увођењем бољих агротехничких мера у обради и нези постојећих винограда. Овакво повећање производње грозђа у последње две године, које у поређењу са десетогодишњим предратним и послератним просеком производње претставља повећање за 48% односно за 40%, довело је и до повећања производње вина, и то од просечне производње 40.000 вагона у периоду 1930—39 године и 1948—57, до 58.000 вагона у 1958 години и исто толико производње у 1959 години са изгледима на даље повећање у наредним годинама. При том, треба да се каже и то да је последњих година постојала и знатна производња вештачких вина, која је током 1958 године достигла цифру од око 5.000 вагона, што још више погоршава ситуацију у погледу пласмана природних вина. Из датих података о производњи грозђа и вина може се видети да је садашња потрошња грозђа у земљи на нивоу предратне производње, ако не и нешто нижа, с обзиром на повећање становништва, пошто је готово све повећање производње грозђа у 1958 години прерађено у вино (према 1930—39 години повећање производње грозђа у 1958 години износи 38.790 вагона, а вина 18.000 вагона).

Иако је производња вина у порасту, особито у 1958 години, потрошња вина у земљи не показује сразмерну пораст, чак се може рећи да је у извесној мери и опала услед пораста цена. Према датим подацима за производњу вина у 1957 и 1958 години, излази да је просечна годишња потрошња вина у последње две године око 35.000 вагона, односно око 22 литра вина годишње по глави становника. Ова потрошња вина је на знатно нижем нивоу у поређењу са великим произвођачким земљама. Тако, на пример, у Француској по-

трошња вина по глави становника износи просечно годишње 126 литара, у Италији 77 литара и Шпанији 50 литара. Међутим, у поређењу са непроизвођачким земљама, просечна годишња потрошња вина по глави становника код нас није мала.

Садашња ситуација на тржишту вина у земљи се карактерише неуобичајено великим залихама које се процењују на око 22.000 вагона. Према процени комисије састављене од претставника Савеза трговинских комора Југославије, Савеза пољопривредно-шумарских комора ФНРЈ и Главног задружног савеза ФНРЈ, очекује се да ће од постојећих залиха вина до нове бербе бити пласирано око 5.000 вагона, и то око 4.000 вагона на унутрашњем тржишту и око 1.000 вагона биће извезено. Према обавештењима Савеза пољопривредно-шумарских комора ФНРЈ и Главног задружног савеза ФНРЈ, цени се да укупни подрумски капацитети за смештај вина износе око 46.000 вагона. Привредне организације држе за око 20.000 вагона смештајног простора, од чега је око 8.130 вагона смештајног простора нових подрума. Индивидуални произвођачи држе подрумске капацитете за око 26.000 вагона, од чега око 6.000 вагона је само за привремен смештај, са slabим условима за негу вина.

Садашња ситуација у погледу вина је тим озбиљнија што се налазимо пред непосредно новом бербом грозђа за коју се, према досадашњим проценама, очекује да ће бити на висини прошлогодишњег приноса, то јест очекује се принос грозђа за око 120.000 вагона, што ће у досадашњим условима на унутрашњем тржишту грозђа и вина дати око 60.000 вагона вина, у којем случају настаје озбиљан проблем смештаја за око 30.000 вагона вина из нове бербе.

У досадашњим дискусијама у Одбору за привреду дати су, поред других, и ови предлози за решавање проблема вина:

1) Овогодишњу бербу грозђа треба усмерити ка максимално могућој потрошњи свежег грозђа у земљи по приступачној цени грозђа у продаји на мало. Притом, употребити постојеће капацитете хладњача у земљи за смештај свежег грозђа за потрошњу.

2) Предузети све потребне мере за што већи извоз грозђа доброг квалитета и тиме омогућити повећање потрошње бољих сорти винског грозђа на унутрашњем тржишту у непрегађеном стању. У вези с овим потребно је, поред осталог, осигурати благовремено и оперативно доношење извозних инструмената у складу са развојем ситуације у земљи, као и у складу са стањем на иностраном тржишту. Овог пута се збиља не смеју допустити таква закашњења, приликом доношења нових инструмената за извоз грозђа, каква је случај био са извозом грозђа из бербе

1958 године. Прошле године извозници су још у току месеца маја дали своје разрађене предлоге за доношење премије за извоз грозђа. Међутим, кад су извозници обавештени да постоји наредба за премирање извоза грозђа за 20% за све земље, практично више није било могућно извозити грозђе са територије извесних производних подручја.

Како сам обавештен, још до данас нису донети прописи за извоз овогодишњег грозђа, мада извоз треба да почне око 20 јула.

3) Омогућити прераду већих количина грозђа у сокове и друге производе прехранбене индустрије, као и омогућити приступачним ценама већу потрошњу сокова, при чему, ако је потребно, ставити под посебан режим формирање продајне цене сокова од грозђа, као и увести повраћај амбалаже за све врсте воћних сокова у паковањима од пола литра па навише.

4) Омогућити јефтинију производњу потрошне амбалаже за мања паковања грозђа и другог воћа, што би свакако довело до повећања потрошње.

5) Водити политику приступачних цена вина. У том смислу Савезно извршно веће је предузело мере за снижење цена вина које се спроводе у живот. Међутим, треба напоменути да ове мере још нису дошле до потпуног изражаја свуда на терену, пошто поједини општински одбори споро делују у правцу спровођења потребних мера за снижење цена вина.

6) Предузети све потребне мере за извоз што већих количина вина и дестилата и благовремено донети потребне извозне инструменте за неометан извоз, како не би дошло до прошлогодишње ситуације. Прошле године били су још 10 септембра поднети писмени предлози са потребним калкулацијама и образложењем за извоз вина из бербе 1958 године. Међутим, тек 2 фебруара 1959 године су донети потребни прописи за извоз вина, при чему је коришћење одговарајућих инструмената за извоз индустриског вина условљено да извозници постигну одређене просечне цене на иностраном тржишту. Овај услов је касније укинут, међутим, није се ништа могло постићи у извозу индустриског вина, пошто је сезона продаје овог вина већ била прошла.

7) Улазити у аранжмане за извоз вина и дестилата компензацијом, ићи у аранжмане за прераду вина у дестилат у земљи и на отварање консигнационих складишта у земљама које су најјачи купци наших вина и дестилата, у коју сврху треба прилагодити извозне инструменте насталој ситуацији.

8) Спречити производњу вештачких вина на бази шећера, сем у изузетним случајевима, како је то и предвиђено Предлогом закона о изменама и допунама Закона о вину,

што се може спровести ако се заведе ефикасна контрола.

Претседник др Младен Ивековић: Жели ли још тко ријеч о овом законском приједлогу? (Не јавља се нико).

Стављам законски приједлог на гласање.

Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о вину.

Прелазимо на тринаесту тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о допуни Закона о надлежности опћинских и среских народних одбора и њихових органа. (Видети у прилогу).

Отварам претрес. Жели ли тко ријеч? (Нико се не јавља).

Стављам овај законски приједлог на гласање.

Тко је за, молим нека дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о допуни Закона о надлежности опћинских и среских народних одбора и њихових органа.

Прелазимо на четрнаесту тачку дневног реда: Претрес Приједлога закона о измјени Уводног закона за Опћи закон о школству. (Видети у прилогу).

Приступамо претресу. Тко се јавља за ријеч? (Нико).

Стављам овај законски приједлог на гласање.

Тко је за, молим нека дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог закона о измјени Уводног закона за Опћи закон о школству.

Прелазимо на петнаесту тачку дневног реда: Претрес Приједлога одлуке о додјељивању средстава из привредних резерви федерације. (Видети у прилогу).

Приступамо претресу. Да ли се тко јавља за ријеч? (Нико).

Стављам приједлог одлуке на гласање.

Тко је за, молим нека дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог одлуке о додјељивању средстава из привредних резерви федерације.

Прелазимо на шеснаесту тачку дневног реда: Претрес Приједлога одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених дјелатности. (Видети у прилогу).

Отварам претрес. Да ли се тко јавља за ријеч? (Нико).

Стављам приједлог одлуке на гласање.

Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених дјелатности.

Прелазимо на седамнаесту тачку дневног реда: Претрес Приједлога одлуке о потврди Уредбе о допуни Уредбе о земљорадничким задругама. (Видети у прилогу).

Приступамо претресу. Да ли се тко јавља за ријеч? (Нико).

Стављам приједлог одлуке на гласање.

Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио Приједлог одлуке о потврди Уредбе о допуни Уредбе о земљорадничким задругама.

Прелазимо на осамнаесту тачку дневног реда: Претрес извјештаја Одбора за народну привреду о потврди Статута Заједнице југославенске електропривреде. (Видети у прилогу).

Отварам претрес. Да ли се тко јавља за ријеч? (Нико).

Стављам извјештај Одбора за народну привреду на гласање.

Тко је за, молим да дигне руку. (Сви дижу руку). Има ли тко *против*? (Нема). Да ли се тко уздржава од гласања? (Нико).

Објављујем да је Дом једногласно усвојио извјештај Одбора за народну привреду и потврдио Статут Заједнице југославенске електропривреде.

Сада прелазимо на усаглашавање законских текстова усвојених у Савезном вијећу и Вијећу произвођача.

Од Предсједника Вијећа произвођача примили смо извјештај у вези са Приједлогом закона о рударству са извјесним измјенама и допунама који гласи (чита):

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ВЕЋЕ ПРОИЗВОЂАЧА

СНС (А) 43

30 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

У смислу члана 155 Пословника Већа произвођача обавештавам Вас да је Веће произвођача на својој седници одржаној 30 јуна 1959 године усвојило Предлог закона о рударству са амандманима на чл. 139 и 141 који гласе:

У члану 139 после речи „случајева” брише се „и” и ставља запета, а место тачке ставља се „и у најкраћем року дати образложено мишљење о узроцима несреће”.

У члану 141 бришу се речи „у јами”.

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Рударски инспектори дужни су да решења по претходном ставу доносе у најкраћем року.”

У почетку става (1) ставља се: „(1)”.

С овим амандманом сложио се и претставник Савезног извршног већа.

Претседник

Пашко Ромац с. р.

Да ли Дом прихваћа ове измјене и допуне? (Прихвата).

Пошто се Дом слаже, објављујем да је Приједлог закона о рударству усвојен у оба дома у истовјетном тексту.

Председник Вијећа произвођача извјестио ме је, такођер, да су усвојени у истовјетним текстовима као у Савезном вијећу:

1) Приједлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача;

2) Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о удруживању у привреди;

3) Приједлог закона о измјенама и допунама Основног закона о издавачким подuzeћима и издавачким установама;

4) Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о пензијском осигурању;

5) Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о инвалидском осигурању;

6) Приједлог закона о административним таксама;

7) Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о вину;

8) Приједлог закона о допуни Закона о надлежности опћинских и среских народних одбора и њихових органа;

9) Приједлог одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса издохотка и земљарине привредним организацијама одређених дјелатности;

10) Приједлог одлуке о додјељивању средстава из привредних резерви федерације;

11) Приједлог одлуке о потврди Уредбе о допуни Уредбе о земљорадничким задругама;

12) Потврда Статута Заједнице југославенске електропривреде.

Објављујем да су наведени приједлози усвојени у оба дома. Тиме је дневни ред исцрпен.

Од Председника Савезне народне скупштине примио сам писмо ове садржине (чита).

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

30 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Молим да на крају рада данашње седнице свог Дома обавестите народне посланике да споразумно са претседницима домова Скупштине предлажем да скупштински летњи одмор ове године буде у времену од 1 јула до 31 августа.

Молим да са овим упознате чланове свог Дома и предложите да се Дом сагласи да скупштински летњи одмор ове године траје од 1 јула до 31 августа 1959 године.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

Чули сте приједлог за одређивање скупштинског летњег одмора. Да ли се прихваћа тај приједлог? (Гласови: Прихвата).

Према томе, објављујем да ће скупштински летњи одмор трајати од 1 јула до 31 августа.

Закључујем сједницу.

(Седница је закључена у 13 ч).

П Р И Л О Ж И**ПРЕДЛОГ
ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА**САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ01 Бр. 267
19 мај 1959 године
БеоградПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за свога претставника одредило Светислава Стефановића, члана Савезног извршног већа и државног секретара за унутрашње послове, а за повереника Николу Срзентића, секретара Савезног извршног већа за правосудне послове.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар
Савезног извршног већа
Вељко Зековић с. р.САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
ПРЕТСЕДНИКСНС/А/ 31
19 мај 1959 године
БеоградПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите Одбору за организацију власти и управу на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Светислава Стефановића, а за повереника Николу Срзентића, секретара Савезног извршног већа за правосудне послове.

Претседник
Петар Стамболић с. р.**ПРЕДЛОГ
ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА****А. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ У ОПШТЕМ ДЕЛУ**

Члан 1

У члану 1 став 2 уместо речи „васпитно-поправних мера“ стављају се речи „васпитних мера“.

Члан 2

Члан 5 се брише.

Члан 3

У члану 12 врше се ове измене:

У ставу 2 уместо речи „и ако је при том учињено зло мање од оног које је претило“ стављају

се речи „и ако при том учињено зло није веће од оног које је претило“.

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Ако је учинилац сам изазвао опасност, али из нехата, или ако је прекорачио границе крајње нужде суд га може блаже казнити, а ако је прекорачење учињено под особито олакшавајућим околностима може га и ослободити од казне.“

Члан 4

Члан 17 мења се и гласи:

„Неподобан покушај“

Члан 17

Ако су средство којим је учинилац покушао извршење кривичног дела или предмет према којем је покушао извршење такви да се кривично дело таквим средствима или према таквом предмету није могло извршити, суд може учиниоца ослободити од казне.“

Члан 5

Члан 24 мења се и гласи:

„Врсте казни“

Члан 24

(1) Учиниоцима кривичних дела могу се изрећи ове казне:

- 1) смртна казна;
- 2) строги затвор;
- 3) затвор;
- 4) конфискација имовине;
- 5) новчана казна.

(2) Смртна казна се изриче изузетно и то само за најтеже случајеве оних кривичних дела за која је законом прописана.

(3) Смртна казна и казна конфискације имовине могу се прописати само савезним законом.

(4) Учиниоцима кривичних дела може се, под условима предвиђеним овим закоником, изрећи судска опомена.“

Члан 6

У члану 25 врше се ове измене:

Ставови 2 и 5 мењају се и гласе:

„(2) Казна конфискације имовине може се изрећи само као споредна казна.“

„(5) Поред казне конфискације имовине не може се изрећи новчана казна.“

Члан 7

Члан 26 мења се и гласи:

„Законитост у изрицању казни“

Члан 26

(1) Казне предвиђене у овом закоником могу се изрећи само кад су за одређено кривично дело прописане.

(2) За кривична дела учињена из користољубља новчана казна као споредна може се изрећи и кад није прописана законом. За ова кривична дела новчана казна као споредна може се изрећи и у случају кад је законом прописано да ће се учинилац казнити затвором или новчаном казном, а суд као главну казну изрекне казну затвора.

(3) Блажу или строжу казну од прописане суд може изрећи само под условима предвиђеним овим закоником.“

Члан 8

Члан 27 мења се и гласи:

„Смртна казна“

Члан 27

(1) Смртна казна извршује се стрељањем.

(2) Смртна казна не може се изрећи лицу које је у време извршења кривичног дела било малолет-

но нити бременитој жени. Лицу које у време извршења кривичног дела није навршило двадесетједну годину, смртна казна може се изрећи само за најтеже случајеве кривичних дела против народа и државе и против оружаних снага за која је прописана смртна казна."

Члан 9

У члану 28 уместо речи „шест месеци ни дужа од двадесет“ стављају се речи „једне ни дужа од петнаест“.

Члан 10

У члану 29 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „у доживотном трајању“ стављају се речи „у трајању од двадесет година“.

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Исто тако може и суд из оправданих разлога заменити смртну казну строгим затвором у трајању од двадесет година.“

Члан 11

У члану 30 став 1 уместо речи „пет година“ стављају се речи „три године“.

Члан 12

Чланови 31-35 се бришу.

Члан 13

У члану 36 брише се на крају тачка и додају се речи „у границама прописаним законом“.

Члан 14

У члану 37 врше се ове измене:

Став 1 мења се и гласи:

„(1) Новчана казна не може бити мања од хиљаду динара. Ако законом није друкчије прописано, новчана казна може се изрећи до износа од стотину хиљада динара, а за кривична дела учињена из користољубља до износа од милион динара.“

Члан 15

После члана 37 додаје се нов члан 37а који гласи:

„Правне последице осуде

Члан 37а

(1) Услед осуде за кривично дело учињено са умишљајем на казну строгог затвора наступају ове правне последице:

престанак вршења изборних функција у државним органима, органима друштвеног управљања, у привредним или друштвеним организацијама;

губитак чина и

одузимање одликовања.

(2) Престанак вршења изборних функција може по посебним прописима наступити и услед осуде на казну затвора.

(3) Ако је изречена казна строгог затвора мања од пет година суд може, с обзиром на природу кривичног дела, побуде из којих је учињено, ранији живот учиниоца, последице дела и држање учиниоца после извршеног дела, одредити да осуђено лице не губи чин и да му се не одузима одликовање. Изузетно суд може одредити да се не одузима одликовање лицу које је осуђено на казну строгог затвора мању од десет година.

(4) Савезним законом може се прописати да осуде за одређена кривична дела или на одређене казне повлаче ове правне последице:

губитак права на стицање и вршење одређених звања или позива;

забрана вршења одређених послова у државним органима, установама са друштвеним управљањем, привредним и друштвеним организацијама; престанак службе или радног односа.

(5) Правне последице осуде наступају за одређено време, а најдуже за десет година, од дана издржане, застареле или опроштене казне."

Члан 16

Члан 40 мења се и гласи:

„Одмеравање казне у случају поврата

Члан 40

При одмеравању казне суд ће посебно узети у обзир да ли је учинилац раније осуђиван, да ли је раније кривично дело истоврсно са новим делом, да ли су оба дела учињена из истих побуда и колико је времена протекло од раније осуде односно од издржане или опроштене казне."

Члан 17

После члана 40 додаје се нов члан 40а који гласи:

„Одмеравање казне у случају вишеструког поврата

Члан 40а

(1) Учиниоцу који је најмање два пута осуђиван за кривична дела учињена са умишљајем на казну строгог затвора или на казну затвора преко три месеца и који показује склоност да и даље врши кривична дела суд може за ново кривично дело учињено са умишљајем за које је прописана казна затвора или строгог затвора изрећи строжу казну од прописане.

(2) Строжа казна не сме прећи двоструку меру прописане казне затвора или строгог затвора нити највећу меру изречене врсте казне. Ако је прописана казна затвора до три године, уместо ове казне може се изрећи казна строгог затвора до пет година.

(3) При оцени да ли ће изрећи строжу казну суд ће нарочито узети у обзир сродност учињених кривичних дела, побуде из којих су учињена, околности под којима су учињена, ранији живот учиниоца, његове испољене склоности и могућност да се у конкретном случају оствари сврха кажњавања одмеравањем казне прописане за учињено дело.

(4) Строжа казна не може се изрећи ако је од дана отпуштања учиниоца са издржавања раније казне до поновног извршења кривичног дела протекло више од пет година."

Члан 18

У члану 44 врше се ове измене:

Испред садашњег текста ставља се ознака „(1)“.

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Кад је суд овлашћен да учиниоца кривичног дела ослободи од казне, може му ублажити казну без ограничења прописаних за ублажавање казне.“

Члан 19

У члану 45 став 3 уместо речи „две стотине“ стављају се речи „пет стотина“.

Члан 20

У члану 46 врше се ове измене:

У ставу 1 додаје се нова тачка 3 која гласи:

„3) ако је за неко кривично дело у стицају утврдио казну строгог затвора, а за друга дела казне затвора које укупно не прелазе месец дана, изрећи ће само утврђену казну строгог затвора;“

Досадашње тачке 3 и 4 постају тачке 4 и 5.

Ставови 2 и 3 мењају се и гласе:

„(2) Ако је суд за кривична дела у стицају утврдио више казни затвора које укупно не прелазе шест месеци, казна затвора се може изрећи на пуне дане.

(3) Споредну казну суд ће изрећи ако је утврђена ма и за једно кривично дело у стицају, а ако је утврдио више новчаних казни изрећи ће једну

новчану казну која не сме прећи збир утврђених казни нити највећу законску меру."

Члан 21

У члану 47 ставови 1 и 2 мењају се и гласе:

„(1) Кад се осуђеном лицу суди за кривично дело учињено пре него што је започело издржавање казне по ранијој осуди, или за кривично дело учињено у току издржавања казне затвора или строгог затвора, изрећи ће се казна за сва кривична дела применом одредбе члана 46 овог законика, узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Казна или део казне коју је осуђени издржао урачунаће се по одредби члана 45 овог законика.

(2) За кривична дела учињена у току издржавања казне затвора или строгог затвора суд ће учиниоцу изрећи казну независно од раније изречене казне ако се применом одредбе члана 46 овог законика не би могла остварити сврха кажњавања услед кратког остатка раније изречене казне."

Члан 22

У члану 48 врше се ове измене:

Ставови 1 и 2 мењају се и гласе:

„(1) При осуди на казну затвора или на новчану казну суд може одложити извршење изречене казне за време које не може бити краће од једне ни дуже од пет година, с тим да се изречена казна неће извршити ако у овом року осуђени не учини ново кривично дело.

(2) При изрицању условне осуде суд може поставити и услов да осуђени врати утврђену имовинску корист до које је дошао извршењем кривичног дела или да накнади утврђену штету коју је проузроковао кривичним делом, а у законом предвиђеним случајевима, да испуни и друге обавезе које су му наложене пресудом."

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Суд ће поставити рок за испуњење услова из става 2 овог члана у оквиру рока за који се одлаже извршење казне."

Став 4 се брише.

Досадашњи став 3 постаје став 4.

Став 5 мења се и гласи:

„(5) Изречене мере безбедности извршују се без обзира што је извршење казне одложено."

Члан 23

Члан 49 мења се и гласи:

„Опозивање условне осуде због новог кривичног дела

Члан 49

(1) Условна осуда опозива се ако условно осуђени у року за који је одложено извршење казне учини кривично дело за које је суд утврдио казну строгог затвора.

(2) Ако условно осуђени у року за који је одложено извршење казне учини кривично дело за које је утврђена казна затвора или новчана казна суд ће, пошто оцени све околности које се односе на учињена кривична дела и учиниоца, одлучити да ли се условна осуда опозива или се и даље одлаже извршење раније изречене казне. При оцени да ли ће опозвати условну осуду суд ће нарочито узети у обзир сродност учињених кривичних дела, њихов значај и побуде из којих су учињена.

(3) У случају опозивања условне осуде суд ће изрећи, применом одредбе члана 46 овог законика, казну и за раније учињено и за ново кривично дело узимајући казну из опозване условне осуде као већ утврђену.

(4) У случају неопозивања условне осуде суд може за ново кривично дело или одложити извршење казне или изрећи казну безусловно. Ако суд и за ново кривично дело одложи извршење казне изрећи ће, применом одредбе члана 46 овог законика,

ка, казну и за раније учињено и за ново кривично дело и одредиће један рок за одлагање извршења казне који не може бити краћи од једне ни дужи од пет година, а рачуна се од дана правоснажности пресуде. Ако суд за ново кривично дело изрекне безусловну казну затвора, време проведено на издржавању ове казне не рачуна се у рок за који је условном осудом одложено извршење казне."

Члан 24

После члана 49 додају се нови чланови 49а, 49б и 49ц који гласе:

„Опозивање условне осуде због раније учињеног кривичног дела

Члан 49а

(1) Условна осуда опозива се и кад се после њеног изрицања утврди да је учинилац извршио кривично дело пре него што је условно осуђен, а суд нађе да не би било основа за изрицање условне осуде да се знало за то дело.

(2) У случају опозивања условне осуде примењује се одредба члана 49 став 3, а ако условна осуда не буде опозвана одредба члана 49 став 4 овог законика.

Опозивање условне осуде због неиспуњења одређених обавеза

Члан 49б

Кад је одлагање извршења казне условљено и повраћајем имовинске користи, накнадом штете или испуњењем друге обавезе, суд ће опозвати условну осуду ако осуђени не испуни обавезу у одређеном року, али суд може одредити и нов рок за испуњење обавезе у оквиру рока за који је одложено извршење казне или укинути овај услов ако нађе да осуђени није у стању да испуни обавезу.

Рок за опозивање условне осуде

Члан 49ц

(1) Условна осуда може се опозвати у року за који је извршење казне било одложено. Ако условно осуђени у овом року учини кривично дело које повлачи опозивање условне осуде, а то је пресудом утврђено тек после истека рока за који је извршење казне било одложено, условна осуда може се опозвати најдоцније у року од једне године од дана кад је протекло време за које је извршење казне било одложено.

(2) Ако се утврди да условно осуђени у одређеном року није испунио услов у погледу повраћаја имовинске користи, накнаде штете или испуњења друге обавезе, условна осуда се може опозвати најдоцније у року од једне године од дана кад је протекло време за које је извршење казне било одложено."

Члан 25

Члан 50 мења се и гласи:

„Дејство неопозване условне осуде

Члан 50

Условна осуда не повлачи никакве правне последице (члан 37а)."

Члан 26

После члана 50 додаје се нов одељак у глави четвртој који гласи:

„4. СУДСКА ОПОМЕНА

Судска опомена и њено дејство

Члан 50а

(1) Судска опомена је мера која се изриче под условима предвиђеним овим закоником у случајевима кад се с основом може очекивати да ће се без изрицања казне остварити сврха кажњавања.

(2) Судска опомена не повлачи никакве правне последице.

Услови за изрицање судске опомене

Члан 50б

(1) Судска опомена може се изрећи:

1) за кривична дела за која је прописана казна затвора до једне године или новчана казна, ако су учињена под таквим олакшавајућим околностима које их чине особито лаким;

2) за кривична дела за која је прописана казна тежа од једне године затвора, ако су испуњени услови које одређује закон за изрицање ове мере код појединих кривичних дела.

(2) Под условима из става 1 овог члана може се изрећи судска опомена и за више кривичних дела учињених у стицају.

(3) При одлучивању да ли ће изрећи судску опомену суд ће нарочито узети у обзир ранији живот учиниоца, побуде из којих је дело учињено, спремност учиниоца да накнади причињену штету и све друге околности које се тичу личности учиниоца, а указују на оправданост изрицања ове мере.

(4) Судска опомена неће се изрицати војним лицима за кривична дела против оружаних снага.

(5) При изрицању судске опомене могу се изрећи и мере безбедности предвиђене у члану 61ц, 62 и 62а овог законика."

Члан 27

У наслову одељка „Опште одредбе о извршењу казни“ уместо броја „4“ ставља се број „5“.

Члан 28

Члан 53 мења се и гласи:

„Извршење казне у казнено-поправним установама

Члан 53

(1) Казне строгог затвора и затвора осуђена лица издржавају у казнено-поправним домовима или у затворима (казнено-поправне установе).

(2) У казнено-поправним домовима осуђена лица издржавају казну распоређена по групама, а само у случајевима предвиђеним у закону може се одредити да осуђени издржавају казну издвојени.

(3) Распоређивање по групама врши се према старости осуђених, њиховом ранијем животу, душевном стању и другим личним својствима која омогућавају предузимање истоврсних мера преваспитавања.

(4) Казне строгог затвора и затвора мушка и женска лица издржавају у одвојеним казнено-поправним установама или у посебним одељењима ових установа."

Члан 29

Члан 54 мења се и гласи:

„Обавеза на рад осуђених лица

Члан 54

(1) Лица способна за рад која су осуђена на казну строгог затвора или затвора упослиће се у казнено-поправним установама на корисним радовима.

(2) Осуђеним лицима се одређује врста посла према њиховим физичким и душевним способностима, према могућностима које постоје у казнено-поправној установи и према потребама дисциплине. У овим границама водиће се рачуна о жељи осуђених да раде одређену врсту посла.

(3) Редовно радно време не може трајати дуже од осам часова дневно."

Члан 30

Члан 55 мења се и гласи:

„Права лица осуђених на казну строгог затвора и затвора

Члан 55

(1) Лицима осуђеним на казну строгог затвора и затвора обезбеђује се:

накнада за рад према посебним прописима;
осмочасовни непрекидни одмор у времену од двадесетчетири сата;

један дан одмора у недељи;
непрекидан одмор најмање четрнаест дана у току једне године;

бесплатна здравствена заштита;
право на социјално осигурање у случају несреће на послу или професионалне болести;
право на дописивање, приммање посета и пошљици.

(2) Право на одмор у току године имају осуђеници после једанаест месеци непрекидног рада у казнено-поправној установи.

(3) Лица осуђена на казну затвора имају шифра права у погледу дописивања, приммања посета и пошљики него лица осуђена на казну строгог затвора."

Члан 31

После члана 55 додаје се нов члан 55а који гласи:

„Обустава вршења права за време издржавања казне

Члан 55а

(1) Лица осуђена на казну строгог затвора или затвора за време издржавања казне не могу вршити бирачко право, нити могу вршити изборне функције у државним органима, органима друштвеног управљања, у привредним или друштвеним организацијама.

(2) Обустављање пензије, инвалидине, плате и других примања из радног односа за време издржавања казне строгог затвора или затвора врши се по посебним прописима."

Члан 32

Члан 56 мења се и гласи:

„Условни отпуст

Члан 56

(1) Осуђени који је издржао половину казне строгог затвора или затвора може се отпустити са издржавања казне под условом да до истека времена за које је изречена казна не учини кривично дело.

(2) Осуђени се може условно отпустити ако се у току издржавања казне тако поправио да се може са основом очекивати да ће се на слободи добро владати, а нарочито да неће вршити кривична дела. При оцени да ли ће се осуђени условно отпустити узће се у обзир његово владање за време издржавања казне, извршавање радних обавеза с обзиром на његову радну способност и друге околности које показују да је постигнута сврха кажњавања.

(3) Изузетно може се условно отпустити и осуђени који је издржао само трећину казне строгог затвора или затвора ако постоје услови из става 2 овог члана и ако посебне околности које се односе на личност осуђеног очигледно показују да је постигнута сврха кажњавања."

Члан 33

Члан 57 мења се и гласи:

„Опозивање условног отпуста

Члан 57

(1) Суд ће опозвати условни отпуст ако осуђени док је на условном отпусту учини једно или више

кривичних дела за које је изречена казна строгог затвора или безусловно казна затвора преко једне године.

(2) Суд може опозвати условни отпуст ако условно отпуштени учини једно или више кривичних дела за које је изречена безусловно казна затвора до једне године. При оцени да ли ће опозвати условни отпуст суд ће нарочито узети у обзир сродност учињених кривичних дела, њихов значај, побуде из којих су учињена и друге околности које указују на оправданост опозивања условног отпуста.

(3) Кад суд опозове условни отпуст изрећи ће казну применом одредбе члана 46 овог законика узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Део казне коју је осуђени издржао по ранијој осуди урачунава се у нову казну, а време проведено на условном отпусту не урачунава се.

(4) Одредбе става 1—3 овог члана примениће се и кад се условно отпуштеном суди за дело које је учинио пре него што је условно отпуштен.

(5) Ако условно отпуштени буде осуђен безусловно на казну затвора до једне године, а суд не опозове условни отпуст, продужиће се условни отпуст за време које је осуђени провео на издржавању казне затвора."

Члан 34

У члану 59 став 2 уместо речи „сваке започете две стотине” стављају се речи „сваких започетих пет стотина”.

Члан 35

Члан 61 став 4 мења се и гласи:

„(4) Ако је осуђени у заводу провео мање времена него што износи изречена казна, остатак казне издржаће у казнено-поправној установи, али суд може одредити да се осуђени пусти на слободу под условом да до истека времена за које је изречена казна не учини дело које повлачи опозивање условног отпуста (члан 57). При одлучивању о условном отпусту суд ће нарочито узети у обзир успех лечења, здравствено стање осуђеног, време проведено у заводу и остатак казне коју треба осуђени да издржи.”

Члан 36

После члана 61 додају се нови чланови 61а, 61б и 61в који гласе:

„Обавезно лечење алкохоличара и наркомана

Члан 61а

(1) Суд може одредити да се подвргне обавезном лечењу учинилац који се одао уживању алкохола или опојних дрога и због тога је учинио кривично дело, а постоји опасност да ће поново вршити кривична дела.

(2) Обавезно лечење врши се у казнено-поправном дому или у заводу за чување и лечење. Време проведено у заводу за чување и лечење рачуна се у казну.

(3) При изрицању условне осуде суд може учиниоцу наложити лечење у здравственој установи или амбулантно лечење, с тим да ће се условна осуда опозвати ако учинилац не испуњава ову обавезу.

Забрана бављења одређеним занимањем или делатношћу

Члан 61б

(1) Суд може учиниоцу кривичног дела забранити вршење одређеног позива, самосталне делатности, неке друштвене делатности или неке дужности која је везана за самостално располагање или руковање друштвеном имовином или чување ове имовине.

(2) Ову меру суд може изрећи кад је учинилац злоупотребио свој позив, самосталну делатност или одређену дужност ради извршења кривичног дела

или ако се основано може сматрати да би његово даље бављење таквим занимањем било опасно.

(3) Ова мера може се изрећи за време од једне до десет година.

(4) Лице према коме је ова мера изречена не може се бавити одређеним занимањем од дана правоснажности пресуде. Време трајања ове мере рачуна се од дана кад је казна строгог затвора или затвора издржана или опроштена а у случају изрицања условне осуде или новчане казне од дана правоснажности пресуде.

Одузимање возачке дозволе

Члан 61в

(1) Учиниоцу кривичног дела угрожавања јавног саобраћаја суд може одузети возачку дозволу за моторно возило, а ако учинилац нема такву дозволу може изрећи забрану њеног издавања.

(2) Ову меру суд може изрећи ако нађе да околности под којима је дело извршено или раније кршење саобраћајних прописа од стране учиниоца показују да је опасно да он има возачку дозволу. При одлучивању да ли ће изрећи ову меру суд ће узети у обзир и то да ли је учинилац возач моторног возила по занимању.

(3) Одузимање или забрана издавања возачке дозволе може се изрећи за време од једне до пет година. Ово време рачуна се од дана кад је главна казна издржана или опроштена, а у случају изрицања новчане казне или условне осуде од дана правоснажности пресуде. Важност возачке дозволе у сваком случају престаје даном правостанжности пресуде.

(4) Лицу које има страну возачку дозволу, уместо одузимања возачке дозволе може се изрећи забрана њеног коришћења на територији Југославије.”

Члан 37

Члан 62 став 1 мења се и гласи:

„(1) Предмети који су употребљени или били намењени за извршење кривичног дела или који су настали извршењем кривичног дела могу се одузети, ако су својина учиниоца.”

Члан 38

После члана 62 додаје се нов члан 62а који гласи:

„Одузимање имовинске користи

Члан 62а

(1) Новац, предмети од вредности и свака имовинска корист која је постигнута извршењем кривичног дела одузеће се од учиниоца. Ако ово одузимање није могуће, учинилац ће се обавезати да плати новчани износ који одговара постигнутој имовинској користи.

(2) Ако је оштећеном у кривичном поступку досуђен имовинскоправни захтев суд ће изрећи одузимање имовинске користи само уколико та корист прелази утврђени износ штете која је кривичним делом учињена.

(3) Оштећени који је у кривичном поступку у погледу свог имовинскоправног захтева упућен на парницу, може тражити да се намири из износа одузете вредности или наплаћеног износа, ако покрене парницу у року од шест месеци од правоснажности одлуке којом је упућен на парницу и ако у року од три месеца од правоснажности одлуке којом је утврђен његов захтев затражи намирење из одузете вредности односно наплаћеног износа.

(4) Оштећени који није пријавио имовинскоправни захтев у кривичном поступку може тражити намирење из одузете вредности односно наплаћеног износа ако покрене парницу ради утврђења свог захтева у року од шест месеци од сазнања пресуде којом се одузима имовинска корист и ако у року од

три месеца од правоснажности одлуке којом је утврђен његов захтев затражи намирење из одузете вредности односно наплаћеног износа.

(5) Ако је кривичним делом одговорног лица постигнута имовинска корист за привредну организацију, ова корист ће се одузети од те организације."

Члан 39

У члану 63 врше се ове измене:

У ставу 2 уместо речи „десет” ставља се реч „пет”.

У ставу 3 после речи „издржана” брише се замета и реч „застарела”.

Члан 40

После члана 63 додаје се нов члан 63а који гласи:

„Примена мера безбедности

Члан 63а

(1) Учиниоцима кривичних дела може се изрећи истовремено више мера безбедности, кад постоје услови за њихову примену по овом закону.

(2) Мере безбедности прописане овим законом могу се применити и кад нису биле прописане у време извршења кривичног дела.

(3) Мере безбедности обавезног лечења алкохоличара и наркомана, забране бављења одређеним занимањем или делатношћу, одузимања возачке дозволе и протеривања из земље могу се применити само ако је суд учиниоца истовремено осудио на казну."

Члан 41

Глава шеста мења се и гласи:

„Глава шеста

ОДРЕДБЕ О ВАСПИТНИМ И КАЗНЕНИМ МЕРАМА ЗА МАЛОЛЕТНИКЕ

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Одредбе које се примењују према малолетницима

Члан 64

Према малолетним учиниоцима кривичних дела примењиваће се одредбе ове главе, а остале одредбе овог закона уколико у овој глави није другачије прописано.

Мере према деци

Члан 65

(1) Малолетник који у време извршења кривичног дела није навршио четрнаест година (дете) не може се казнити нити се према њему могу применити васпитне мере или мере безбедности прописане овим законом.

(2) Према таквом учиниоцу орган старатељства предузеће потребне мере у оквиру својих овлашћења.

Мере према малолетницима

Члан 66

(1) Малолетнику који је у време извршења кривичног дела навршио четрнаест а није навршио шеснаест година (млађи малолетник) могу се изрећи само васпитне мере.

(2) Малолетнику који је у време извршења кривичног дела навршио шеснаест а није навршио осамнаест година (старији малолетник) могу се изрећи васпитне мере, а под условима прописаним овим законом такав малолетник може се казнити.

(3) Мере безбедности могу се применити и према млађим и према старијим малолетницима.

Дејство изречених мера према малолетницима

Члан 67

(1) Васпитне и казнене мере изречене малолетницима не повлаче никакве правне последице

Члан 37а

(2) Подаци о васпитним и казним мерама могу се доставити само суду, јавном тужиоштву, органима унутрашњих послова, органу старатељства и установама које се баве заштитом малолетника.

2. ВАСПИТНЕ МЕРЕ

Сврха васпитних мера

Члан 68

Сврха је васпитних мера да се пружањем заштите, помоћи и надзора малолетним учиниоцима кривичних дела обезбеди њихово васпитање, поправљање и правилан развитак, а кад је то потребно и да се спрече у вршењу кривичних дела.

Врсте васпитних мера

Члан 69

Малолетним учиниоцима кривичних дела могу се изрећи ове васпитне мере:

дисциплинске мере: укор или упућивање у дисциплински центар за малолетнике;

мере појачаног надзора: од стране родитеља или староца, у другој породици или од стране органа старатељства;

заводске мере: упућивање у васпитну установу, у васпитно-поправни дом или у установу за дефектне малолетнике.

Избор васпитне мере

Члан 70

(1) При избору васпитне мере суд ће узети у обзир узраст малолетника, степен његове душевне развијености, његова психичка својства, његове склоности, побуде из којих је дело учинио, досадашње васпитање, средину и прилике у којима је живео, тежину дела, да ли је према њему раније била изречена васпитна мера или казна и све друге околности које могу бити од утицаја за изрицање оне мере којом ће се најбоље постићи сврха васпитних мера.

(2) Дисциплинске мере изрећи ће се малолетнику према коме није потребно предузети трајније мере васпитања или поправљања, а нарочито ако је учинио кривично дело из непромишљености или лакомислености.

(3) Мере појачаног надзора изричу се ако је потребно према малолетнику предузети трајније мере васпитања или поправљања, а није потребно његово потпуно одвајање из досадашње средине.

(4) Заводске мере изрећи ће се малолетнику ако је према њему потребно предузети трајније мере васпитања или поправљања и његово потпуно одвајање из досадашње средине.

Укор

Члан 71

(1) Укор се изриче ако је довољно да се малолетник због учињеног кривичног дела само прекори.

(2) При изрицању укора малолетнику ће се предочити штетност његовог поступка и ставиће му се у изглед да ће у случају поновног извршења кривичног дела према њему бити изречена оштрија мера.

Упућивање у дисциплински центар за малолетнике

Члан 72

(1) Суд ће упутити малолетника у дисциплински центар за малолетнике кад је потребно да се одговарајућим краткотрајним мерама изврши утицај на његову личност и владање.

(2) Малолетник коме је изречена ова мера може се упутити у дисциплински центар:

на одређено време али не дуже од двадесет дана без прекида;

на одређени број сати у току дана, али најдуже месец дана;

на одређени број сати у празничне дане и то највише четири узастопна празнична дана.

(3) У дисциплинском центру упослиће се малолетник на корисним радовима који одговарају његовом узрасту. За време рада и за време одмора над малолетником врши надзор орган старатељства.

(4) При изрицању ове мере водиће се рачуна да услед извршења ове мере малолетник не застане у редовној настави.

(5) Кад суд изрекне упућивање у дисциплински центар за малолетнике може одредити да се по извршењу ове мере малолетник стави под појачани надзор органа старатељства.

Појачан надзор од стране родитеља или староца Члан 73

(1) Меру појачаног надзора од стране родитеља или староца суд ће изрећи ако су родитељи односно старалац пропустили да врше надзор над малолетником а у могућности су да овакав надзор врше.

(2) Кад суд изрекне ову меру може родитељу или староцу дати потребна упутства и наложити им одређене дужности у погледу мера које треба предузети за васпитање малолетника и за отклањање штетних утицаја на њега.

(3) При изрицању ове мере суд може одредити да орган старатељства, за време од једне до три године, проверава њено извршење и указује потребну помоћ родитељу или староцу.

Појачан надзор у другој породици Члан 74

(1) Ако родитељи односно старалац малолетника нису у могућности да над њим врше надзор или ако се од њих не може то са основном очекивати, малолетник ће се предати другој породици која је вољна да га прими и која има могућности да над њим врши појачан надзор.

(2) Извршење ове мере обуставиће се кад родитељи односно старалац малолетника стекну могућност да над њим врше појачан надзор или кад према резултату преваспитавања престане потреба за појачаним надзором.

(3) При изрицању ове мере суд ће одредити да за време њеног трајања орган старатељства проверава њено извршење и указује потребну помоћ породици којој је малолетник предат.

Појачан надзор органа старатељства Члан 75

(1) Ако родитељи односно старалац нису у могућности да врше појачан надзор над малолетником, а не постоје ни услови за предају малолетника другој породици ради вршења оваквог надзора, малолетник ће се ставити под надзор органа старатељства.

(2) Малолетник остаје под надзором овог органа за време које суд одреди, али које не може бити краће од једне нити дуже од три године. За време трајања ове мере малолетник и даље остаје да живи код својих родитеља, или других лица која га издржавају, а појачани надзор над њим врши одређени службеник органа старатељства.

(3) Одређени службеник органа старатељства брине се о школовању малолетника, његовом запошљању, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи.

Упућивање у васпитну установу Члан 76

(1) Суд ће упутити у васпитну установу малолетника над којим треба обезбедити вршење сталног надзора од стране стручних васпитача у општој установи за васпитање малолетника.

(2) У васпитној установи малолетник остаје најмање шест месеци а највише три године.

Упућивање у васпитно-поправни дом

Члан 77

(1) Малолетника према коме треба применити оштрије мере поправљања суд ће упутити у васпитно-поправни дом за малолетне учиниоце кривичних дела.

(2) При одлучивању да ли ће изрећи ову меру суд ће посебно узети у обзир тежину и природу учињеног дела и околност да ли су према малолетнику раније биле изречене васпитне или казнене мере.

(3) У васпитно-поправном дому малолетник остаје најмање једну а највише пет година.

Упућивање у установу за дефектне малолетнике Члан 78

(1) Према дефектним малолетницима (глуви, слепи, глувоними и сл.) суд може уместо упућивања у васпитну установу или васпитно-поправни дом изрећи меру упућивања у установу за дефектне малолетнике.

(2) Ова мера изрећи ће се уместо мере безбедности упућивања у завод за чување и лечење (члан 61), ако се у одређеној установи за дефектне малолетнике може обезбедити чување и лечење и тиме постићи сврха ове мере безбедности.

(3) Малолетник остаје у установи за дефектне малолетнике док је то потребно ради његовог лечења или оспособљавања, али кад малолетник постане пунолетан поново ће се испитати потреба његовог даљег задржавања у овој установи.

Обустава извршења и измена одлуке о васпитним мерама

Члан 79

(1) Кад се после доношења одлуке којом је изречена мера појачаног надзора или заводска мера појаве околности којих није било у време доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би биле од утицаја на доношење одлуке, извршење изречене мере може се обуставити или се изречена мера може заменити другом мером појачаног надзора или заводском мером.

(2) Ван случајева из става 1 овог члана, уколико за поједине мере није што друго предвиђено, мера појачаног надзора или заводска мера може се, с обзиром на постигнути успех преваспитавања, обуставити од извршења, а може се заменити другом таквом мером којом ће се боље постићи сврха васпитних мера. У погледу заводских мера обустављање од извршења или замењивање другом мером вршиће се уз следећа ограничења:

1) мера упућивања у васпитну установу пре истека рока од шест месеци не може се обуставити од извршења, а до истека овог рока може се заменити само упућивањем малолетника у васпитно-поправни дом или васпитну установу за дефектне малолетнике;

2) мера упућивања у васпитно-поправни дом пре истека рока од једне године не може се обуставити од извршења, а до истека овог рока може се заменити само упућивањем малолетника у установу за дефектне малолетнике.

Поновно одлучивање о васпитним мерама

Члан 79а

(1) Ако је од правоснажности одлуке којом је изречена мера појачаног надзора или заводска мера протекло више од две године, а извршење није започето, суд ће поново одлучити о потреби извршења изречене мере. Притом суд може одлучити да се раније изречена мера изврши, не изврши или да се замени неком другом мером.

(2) Мера упућивања у дисциплински центар за малолетнике неће се извршити ако је протекло више од шест месеци од правоснажности одлуке ко-

јом је ова мера изречена, а њено извршење није започето.

Изрицање воспитне мере за кривична дела у стицају Члан 79б

(1) Ако је малолетник учинио више кривичних дела у стицају, за сва дела суд ће изрећи једну воспитну меру, уколико не постоје услови за изрицање казне.

(2) Овако ће суд поступити и у случају ако се после изречене воспитне мере утврди да је малолетник пре или после њеног изрицања учинио неко кривично дело.

3. КАЖЊАВАЊЕ СТАРИЈИХ МАЛОЛЕТНИКА

Услови за изрицање казне

Члан 79в

(1) Казнити се може само старији малолетник који је у време извршења кривичног дела према својој душевној развијености могао схватити значај свог дела и управљати својим поступцима и код кога постоје остали услови за кривичну одговорност по одредбама овог законика (чл. 6 и 7).

(2) Кривично одговорном старијем малолетнику суд може изрећи казну ако је учинио кривично дело за које је законом прописана казна тежа од пет година строгог затвора, а због тешких последица дела и високог степена кривичне одговорности не би било оправдано применити воспитне мере.

Малолетнички затвор

Члан 79г

(1) Старији малолетник може се казнити само казном посебног затвора за малолетнике (малолетнички затвор).

(2) Ова казна не може бити краћа од једне ни дужа од десет година и изриче се на пуне године.

(3) Извршење ове казне не може се одложити на основу члана 48 овог законика.

Одмеравање казне

Члан 79д

(1) При одмеравању казне старијем малолетнику суд ће узети у обзир све околности које утичу да казна буде већа или мања (члан 38) имајући посебно у виду степен душевне развијености малолетника и време које је потребно за његово васпитање, поправљање и стручно усавршавање.

(2) Суд не може старијем малолетнику за одређено кривично дело изрећи казну малолетничког затвора у трајању дужем од прописане казне строгог затвора за то дело, али суд није везан за најмању меру прописане казне за одређено дело.

(3) Ако старији малолетник учини више кривичних дела у стицају и за свако дело заслужи казну малолетничког затвора, суд ће одмерити казну по слободној оцени, у оквиру највеће законске мере казне малолетничког затвора. Ако суд нађе да би за неко кривично дело у стицају требало старијем малолетника казнити а да би за друга кривична дела требало изрећи воспитне мере, за сва дела у стицају изрећи ће само казну малолетничког затвора.

(4) Овако ће суд поступити и у случају ако се после изречене казне утврди да је малолетник, пре или после њеног изрицања, учинио неко кривично дело.

Извршење казне малолетничког затвора

Члан 79ђ

(1) Казну малолетничког затвора старији малолетници издржавају у посебним казнено-поправним домовима у којима могу остати до навршене двадесеттреће године. Ако до тада не буду издржали казну, упутиће се у казнено-поправни дом у коме пунолетна лица издржавају казну. Изузетно у ка-

знено-поправном дому за малолетнике може остати и лице које је навршило двадесеттри године, али само ако је то потребно ради завршетка његовог школовања или стручног оспособљавања.

(2) Избор посла за осуђене малолетнике врши се према њиховим способностима и склоностима за одређену врсту посла а у складу са могућностима које постоје у казнено-поправном дому.

(3) Радно време осуђених малолетника одређује се тако да им се омогући школовање и стручно оспособљавање и да им остане довољно времена за физичко васпитање и разоноду.

(4) Осуђени се може условно отпустити ако је издржао трећину казне, али не пре него што је провео једну годину у казнено-поправном дому. За време условног отпуста може се одредити мера појачаног надзора од стране органа старатељства. За опозивање условног отпуста примењиваће се сходно одредбе члана 57 овог законика.

Дејство казне на воспитну меру

Члан 79е

Ако за време трајања воспитне мере суд казни старијег малолетника казном малолетничког затвора, воспитна мера престаје кад малолетник започне издржавање ове казне.

Застарелост извршења малолетничког затвора

Члан 79ж

Казна малолетничког затвора не може се извршити ако је протекло:

1) десет година од осуде на казну затвора преко пет година;

2) пет година од осуде на казну затвора преко две године;

3) две године од осуде на казну затвора до две године.

4. ИЗРИЦАЊЕ ВОСПИТНИХ МЕРА И МАЛОЛЕТНИЧКОГ ЗАТВОРА ПУНОЛЕТНИМ ЛИЦИМА

Суђење пунолетном лицу за кривично дело које је учинило као млађи малолетник

Члан 79и

(1) Пунолетном лицу се може судити за кривично дело које је учинило као млађи малолетник само ако није навршило двадесетједну годину и ако је за учињено дело прописана казна тежа од пет година строгог затвора. Оваквом лицу се може изрећи само мера упућивања у воспитно-поправни дом.

(2) При оцени да ли ће ову меру изрећи суд ће нарочито узети у обзир владање учиниоца и тежину последица проузрокованих кривичним делом.

(3) У воспитно-поправном дому пунолетно лице може остати најдуже до навршене двадесеттреће године.

Суђење пунолетном лицу за кривично дело које је учинило као старији малолетник

Члан 79ј

(1) Кад се суди малолетном лицу за кривично дело које је учинило као старији малолетник, суд може изрећи меру упућивања у воспитно-поправни дом или под условима из члана 79в став 2 овог законика казну затвора или строгог затвора у трајању до десет година.

(2) Да ли ће и коју од ових мера односно казни изрећи, суд ће одлучити према свим околностима случаја узимајући у обзир тежину учињеног дела, време које је протекло од његовог извршења, владање учиниоца, сврху воспитних мера и сврху кажњавања.

(3) Мера упућивања у воспитно-поправни дом може се изрећи само учиниоцу који у време суђења није навршио двадесетједну годину. У воспитно-поправном дому он може остати најдуже до навршене двадесеттреће године.

Васпитне мере за млађа пунолетна лица**Члан 79к**

(1) Васпитне мере појачаног надзора од стране органа старатељства и упућивања у васпитно-поправни дом могу се изузетно изрећи и пунолетном учиниоцу кривичног дела који у време суђења није навршио двадесетједну годину и чија душевна развијеност одговара развијености малолетника.

(2) Ове мере изричу се пунолетном учиниоцу под истим условима као и малолетнику, с тим да пунолетно лице може остати у васпитно-поправном дому најдуже до навршене двадесеттреће године.

(3) Пунолетном учиниоцу кривичног дела који у време суђења није навршио двадесетједну годину суд може, без обзира на степен његове душевне развијености, уз условну осуду изрећи и меру појачаног надзора од стране органа старатељства. У таквом случају суд може опозвати условну осуду и кад условно осуђени не испуњава дужности у вези са применом ове мере.

Дејство казне за васпитне мере**Члан 79л**

Ако за време трајања васпитне мере суд изрекне пунолетном лицу казну строгог затвора или затвора најмање годину дана, васпитна мера престаје када ово лице започне издржавање казне. Ако је изречена казна затвора у краћем трајању, суд ће у пресуди одлучити да ли ће се по издржаној казни наставити извршење васпитне мере или ће се та мера укинути."

Члан 42

У члану 80 став 1 врше се ове измене:

У тачки 1 после речи „смртна казна“ ставља се тачка и запета, а остатак текста се брише.

У тачки 2 уместо речи „дужа од“ ставља се реч „преко“.

У тачки 3 уместо речи „од пет до десет“ стављају се речи „преко пет“.

Тачке 4 и 5 мењају се и гласе:

„4) пет година од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна строгог затвора до пет година;

5) три године од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора преко једне године;”

Додаје се нова тачка 6 која гласи:

„6) две године од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора до једне године или новчана казна.”

Члан 43

У члану 82 врше се ове измене:

У тачки 1 уместо речи „у доживотном трајању,” стављају се речи „у трајању од двадесет година;”

У тачки 2 уместо речи „дужу од“ ставља се реч „преко“.

У тачки 3 уместо речи „од пет до десет“ стављају се речи „преко пет“.

Тачке 4 и 5 мењају се и гласе:

„4) пет година од осуде на казну строгог затвора до пет година;

5) три године од осуде на казну затвора преко једне године;”

Додаје се нова тачка 6 која гласи:

„6) две године од осуде на казну затвора до једне године или на новчану казну.”

Члан 44

После члана 82 додаје се нов члан 82а који гласи:

„Застарелост извршења споредних казни и мера безбедности**Члан 82а**

(1) Застарелост извршења казне конфискације имовине настаје кад протекну десет година од дана правоснажности пресуде којом је та казна изречена.

(2) Застарелост извршења новчане као споредне казне настаје кад протекне две године од дана правоснажности пресуде којом је та казна изречена.

(3) Застарелост извршења мера безбедности одузимања предмета и одузимања имовинске користи настаје кад протекне пет година од дана правоснажности одлуке којом су те мере изречене.

(4) Застарелост мере безбедности забране бављења одређеним занимањем настаје кад протекне време за које је та мера изречена.”

Члан 45

У члану 83 додаје се нов став 6 који гласи:

„(6) Одредбе претходних ставова сходно се примењују и на застарелост извршења мера безбедности.”

Члан 46

Члан 86 мења се и гласи:

„Дејство амнестије и помиловања на права трећих лица**Члан 86**

Давањем амнестије или помиловања не дира се у права трећих лица која се заснивају на осуди.”

Члан 47

Трећи одељак у седмој глави мења се и гласи:

„3. РЕХАБИЛИТАЦИЈА И БРИСАЊЕ ОСУДЕ**Рехабилитација****Члан 87**

(1) По издржаној казни строгог затвора и затвора осуђена лица уживају сва права и могу стицати сва права осим оних која су им ограничена услед правних последица осуде (члан 37а став 3).

(2) Уколико у посебном закону није друкчије предвиђено, суд може, на молбу осуђеног, по протеку пет година од издржане, застареле или опроштене казне, одредити да престану правне последице осуде, ако нађе да је осуђени својим владањем то заслужио и да је према својим могућностима наднадио штету проузроковану кривичним делом и повратио имовинску корист.

(3) Престанком правних последица осуде не дира се у права трећих лица која се заснивају на осуди.

Брисање осуде**Члан 88**

(1) Осуда на казну затвора, малолетничког затвора или новчану казну брише се из казнене евиденције ако осуђени у року од пет година од дана издржане, опроштене или застареле казне не учини ново кривично дело.

(2) Условна осуда брише се из казнене евиденције кад протекне рок за њено опозивање (члан 49ц).

(3) Судска опомена брише се из казнене евиденције ако лице према коме је опомена изречена у року од две године од изречене ове опомене не учини ново кривично дело.

Подаци из казнене евиденције

Члан 89

(1) Подаци из казнене евиденције даће се суду, јавном тужиоштву или органима унутрашњих послова на њихов захтев а осталим државним органима, установама, привредним и друштвеним организацијама могу се дати само ако за то постоје оправдани разлози.

(2) Ако су подаци из казнене евиденције потребни као доказ за стицање права на вршење одређених дужности или за стицање неког другог права, ови подаци даће се на захтев осуђеног лица или лица које он на то овласти.

(3) Подаци о брисаној осуди (члан 88) могу се дати само суду, јавном тужиоштву или органима унутрашњих послова у вези кривичног поступка који се води против лица чија је ранија осуда брисана.

Члан 48

У члану 91 врше се ове измене:

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Кривични закон Федеративне Народне Републике Југославије примениће се и на сваког ко учини кривично дело на домаћем броду без обзира где се налази у време извршења дела.”

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Кривични закон Федеративне Народне Републике Југославије примениће се и на сваког ко учини кривично дело на домаћем цивилном ваздухоплову док је у лету или на домаћем војном ваздухоплову без обзира где се налазили у време извршења дела.”

Члан 49

У члану 95 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Посебни услови за гоњење”.

Додаје се нов став 1 који гласи:

„(1) Ако је у случајевима из члана 91 ст. 1—3 овог законика покренут или довршен кривични поступак у иностраној држави, гоњење у Федеративној Народној Републици Југославији предузеће се само по одобрењу Савезног јавног тужиоца.”

Досадашњи став 1 постаје став 2.

У досадашњем ставу 2, који постаје став 3, друга реченица мења се и гласи: „Ако се у случајевима из чл. 93 и 94 став 1 овог законика по закону земље у којој је дело учињено за то кривично дело не кажњава, гоњење ће се предузети само по одобрењу Савезног јавног тужиоца.”

Члан 50

У члану 99 врше се ове измене:

Ставови 1, 2 и 3 мењају се и гласе:

„(1) Службено лице у смислу овог законика може бити: а) јавни службеник и лице које је посебним прописима изједначено са јавним службеником; б) изабрано лице у претставничким органима власти или именовано лице у извршним и другим органима претставничких тела (савети, комисије); ц) лице које врши одређене службене дужности на основу овлашћења датог законом или другим прописима донесеним на основу закона. Службеним лицима сматра се и војно лице када се ради о кривичним делима код којих је као извршилац означено службено лице а која нису предвиђена у глави о кривичним делима против оружаних снага.

(2) Војно лице у смислу овог законика може бити: а) војник на отслужењу војног рока; б) што-

мац војне школе; ц) активни подофицир, официр или војни службеник; д) лице из резервног састава док се као војни обвезник налази на војној дужности; е) грађанско лице које врши одређену војну дужност; ф) службеник Народне милиције или стражар у казнено-поправној установи ако учини кривично дело против оружаних снага.

(3) Одговорно лице у привредној или друштвеној организацији или у установи са друштвеним управљањем у смислу овог законика може бити лице коме је поверен одређени круг послова који се односи на управљање или пословање друштвеном имовином или на процес производње у производним предузећима.”

Додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) Кад је као извршилац одређених кривичних дела означено само службено, војно или одговорно лице, сва лица наведена у ст. 1—3 овог члана могу бити извршиоци тих дела, уколико из обележја појединог дела или из појединог прописа не произилази да извршилац може бити само неко од тих лица.”

Досадашњи став 4 постаје став 5.

Досадашњи став 5 постаје став 6, мења се и гласи:

„(6) Као друштвена имовина у смислу овог законика сматра се и имовина која је поверена државном органу или установи, привредној или друштвеној организацији или се код њих налази по неком законском основу.”

Досадашњи ставови 6—10 постају ставови 7—11.

Б. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ У ПОСЕБНОМ ДЕЛУ

Члан 51

У члану 100 уместо речи „казниће се строгим затвором или смртном казном” стављају се речи „казниће се строгим затвором.”

Члан 52

Члан 103 мења се и гласи:

„Убиство претставника народне власти, привредне или друштвене организације

Члан 103

Ко у намери подривања народне власти или социјалистичке изградње лиши живота члана претставничког тела, војно или службено лице, претставника привредне или друштвене организације или јавног радника

„казниће се строгим затвором најмање десет година или смртном казном.”

Члан 53

У члану 108 уместо речи „казниће се строгим затвором најмање две године” стављају се речи „казниће се строгим затвором.”

Члан 54

У члану 110 став 2 уместо речи „казниће се строгим затвором најмање две године” стављају се речи „казниће се строгим затвором.”

Члан 55

У члану 111 став 1 мења се и гласи:

„(1) Ко се пребаци на територију Федеративне Народне Републике Југославије ради вршења тероризма, уништења важних објеката народне привреде или шпијунаже, или ко врши пребацивање на територију Федеративне Народне Републике Југославије оружаних група, терориста, шпијуна, оружја или муниције,

„казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.”

Члан 56

У члану 113 став 1 уместо речи „казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до дванаест година“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором до дванаест година.“

Члан 57

У члану 115 уместо речи „казниће се строгим затвором најмање две године или смртном казном“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.“

Члан 58

У члану 116 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Насиље према претставнику народне власти, привредне или друштвене организације“.

Став 1 мења се и гласи:

„(1) Ко изврши насиље према члану претставничког тела, војном или службеном лицу, претставнику привредне или друштвене организације или јавном раднику у вези са вршењем њихове службене или политичке делатности, или у намери да их спречи у вршењу такве делатности,

„казниће се строгим затвором до десет година.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се строгим затвором најмање једну годину“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором.“

Став 3 се брише.

Члан 59

У члану 117 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором најмање пет година.“

У ставу 4 уместо речи „казниће се затвором до три године, а може се и ослободити од казне“ стављају се речи

„казниће се затвором, а може се и ослободити од казне.“

Члан 60

Члан 118 мења се и гласи:

„Непријатељска пропаганда“

Члан 118

(1) Ко написом, говором или на други начин позива или потстиче на насилну или противуставну промену друштвеног или државног уређења, на свргавање претставничких тела или њихових извршних органа, на разбијање братства народа Југославије или на отпор према одлукама претставничких тела или њихових извршних органа које су од значаја за заштиту и развитак социјалистичких друштвених односа, безбедности или одбрану земље, или ко злонамерно и неистинито приказује друштвено-политичке прилике у земљи,

казниће се строгим затвором до дванаест година.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено уз помоћ или под утицајем из иностранства,

учинилац ће се казнити строгим затвором.

(3) Ко врши пребацивање агитатора или пропагандног материјала на територију Федеративне Народне Републике Југославије,

казниће се строгим затвором најмање три године.“

Члан 61

У члану 119 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се строгим затвором до петнаест година“ стављају се речи „казниће се строгим затвором до дванаест година.“

У ставу 3 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 62

Члан 122 мења се и гласи:

„Тешка кривична дела против народа и државе“

Члан 122

За дела из чл. 100, 104 став 3, 107, 116 ст. 1 и 2 и 117 став 1 овог законика ако су извршена у неправном, мобилном или ратном стању, или ако су имала за последицу смрт неког лица, или су праћена тешким насиљима, или су довела до угрожавања безбедности, економске или војне моћи државе,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање десет година или смртном казном.“

Члан 63

У члану 123 уместо речи „пет година“ стављају се речи „три године“.

Члан 64

У члану 129 врше се ове измене:

Испред садашњег текста ставља се ознака „(1)“.

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Ако је убијање из става 1 овог члана извршено на свиреп или подмукао начин, из користољубља или из других ниских побуда, или ако је убијено више лица,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање десет година или смртном казном.“

Члан 65

После члана 129 додају се нови чланови 129а и 129б који гласе:

„Противправно одузимање ствари од убијених и рањених на бојишту“

Члан 129а

(1) Ко нареди или врши противправно одузимање ствари од убијених или рањених на бојишту, казниће се строгим затвором до пет година.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено на свиреп начин,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Употреба недозвољених средстава борбе

Члан 129б

(1) Ко у време рата или оружаног сукоба нареди да се употребе борбена средства или начин борбе који су забрањени правилима међународног права, или их сам употреби,

казниће се строгим затвором.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана погинуло више лица,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година или смртном казном.“

Члан 66

У члану 131 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Члан 67

У члану 132 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором.“

Члан 68

У члану 133 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Злоупотреба међународних знакова“.

Став 1 мења се и гласи:

„(1) Ко злоупотреби или неовлашћено носи заставу или знак Организације Уједињених нација, или знаке или заставу Црвеног крста или знаке који овима одговарају, или друге признате међународне знаке којима се обележавају одређени објекти ради заштите од војних операција, казниће се затвором.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Члан 69

У члану 134 уместо речи „пет година“ стављају се речи „три године“, а после броја „128“ додаје се број „и 1296“.

Члан 70

У члану 135 ставови 2 и 3 мењају се и гласе:

„(2) Строгим затвором најмање десет година или смртном казном казниће се:

1) ко другог лиши живота на свиреп или подмукао начин;

2) ко другог лиши живота и при том са умишљајем доведе у опасност живот још неког лица;

3) ко другог лиши живота из освете, из користољубља, ради извршења или прикривања другог кривичног дела или из других ниских побуда;

4) ко лиши живота службено или војно лице при вршењу њихове дужност чувања јавног реда, хватања учиниоца кривичног дела или чувања лица лишеног слободе.

(3) Истом казном казниће се и ко је учинио са умишљајем више убиства, осим оних која су предвиђена у члановима 136 и 138 овог законика, и то без обзира да ли му се за сва убиства суди применом одредаба о стицају или је за неко убиство био раније осуђен.“

Члан 71

У члану 138 став 1 уместо речи „казниће се затвором најмање шест месеци“ стављају се речи „казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 72

У члану 139 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „извршено“ ставља се зagrada, бришу се речи „или покушано“, а уместо речи „казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором до пет година.“

У ставу 4 уместо речи „казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Додаје се нов став 5 који гласи:

„(5) Ако је услед дела из претходних ставова самоубиство само покушано, суд може учиниоца блаже казнити.“

Члан 73

У члану 140 став 3 уместо речи „учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година, а за дело из става 2 строгим затвором најмање две године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година, а за дело из става 2 строгим затвором.“

Члан 74

У члану 141 став 4 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором“.

Члан 75

У члану 142 врше се ове измене:

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Ставови 3 и 4 мењају се и гласе:

„(3) Суд може учиниоцу дела из ст. 1 и 2 овог члана изрећи судски опомену нарочито у случају ако је учинилац био изазван непристојним или грубим понашањем оштећеног.

(4) Гоњење за дело из става 1 овог члана предузима се по приватној тужби.“

Члан 76

У члану 143 уместо речи „неком“ ставља се реч „другом“, а уместо речи „казниће се за само учествовање затвором“ стављају се речи

„казниће се за само учествовање затвором најмање три месеца.“

Члан 77

У члану 145 став 1 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 78

У члану 146 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором најмање месец дана“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца“.

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором од једне до осам година“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.“

Члан 79

У члану 149 став 1 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 80

У члану 150 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Досадашњи став 3 постаје став 2.

У досадашњем ставу 2, који постаје став 3, уместо речи „казниће се затвором од три месеца до три године или строгим затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

У ставу 5 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године.“

Члан 81

У члану 151 врше се ове измене:

Испред садашњег текста ставља се ознака „(1)“. Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Ако је изнуђивање исказа праћено тешким насиљем или ако су услед изнуђеног исказа наступиле особито тешке последице за окривљеног, учинилац ће се казнити строгим затвором.“

Члан 82

У члану 153 став 1 после речи „претњом“ додају се речи „да ће напасти на живот или тело тог лица.“

Члан 83

У члану 154 врше се ове измене:

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Став 3 мења се и гласи:

„За покушај дела из ст. 1 и 2 овог члана казниће се.“

Члан 84

У члану 155 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 85

У члану 156 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „пошљивку“ додају се речи „или на други начин повреди њихову тајност.“

У ставу 2 уместо речи „неовлашћеним отварањем“ стављају се речи „повредом тајности.“

У ставу 3 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 86

У члану 158 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 87

У члану 160 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 88

После члана 160 додаје се нов члан 160а који гласи:

„Повреда права учествовања у самоуправљању

Члан 160а

Ко силом, озбиљном претњом или на други противзаконити начин спречава другог у вршењу његових права у органима самоуправљања или органима друштвеног управљања,

казниће се затвором.“

Члан 89

Члан 163 се брише.

Члан 90

У члану 164 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором“.

У ставу 2 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 91

У члану 165 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 92

У члану 166 став 2 мења се и гласи:

„(2) Истом казном казниће се ко симулирањем или проузроковањем болести или неспособности за рад оствари право на основу социјалног осигурања које му по закону не би припадало.“

Члан 93

У члану 167 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Непредузимање хигијенско-техничких мера при раду.“

Испред садашњег текста ставља се ознака „(1)“, а уместо речи „хигијенским и техничко-заштитним“ стављају се речи „хигијенско-техничким и заштитним.“

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) При изрицању условне осуде суд може учиниоцу поставити услов да поштује по прописима о хигијенско-техничким и заштитним мерама при раду.“

Члан 94

Члан 168 мења се и гласи:

„Необезбеђење смештаја и исхране лица на раду

Члан 168

(1) Одговорно лице у привредној организацији које противно законској обавези не обезбеди смештај или исхрану лица на радилишту, па услед тога наступи опасност за здравље тих лица,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

(2) При изрицању условне казне суд може учиниоцу поставити услов да изврши обавезу у погледу обезбеђења смештаја и исхране.“

Члан 95

У члану 169 врше се ове измене:

У ставу 2 после речи „радија“ ставља се запета и додају се речи „телевизије или сличним сред-

ствима“, а уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором од једног месеца до једне године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ако је оно што се неистинито износи или проноси таквог значаја да је довело или могло довести до тешких последица за оштећеног, учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.“

Досадашњи став 3 постаје став 4, мења се и гласи:

„(4) Ако окривљени докаже истинитост свог тврђења или ако докаже да је имао основаног разлога да поверује у истинитост оног што је износио или проносио, неће се казнити за клевету али се може казнити за увреду (члан 170), односно за омаловажавање пребацавањем за кривично дело (члан 172).“

Додаје се нов став 5 који гласи:

„(5) Ко за другог лажно износи или проноси да је учинио кривично дело за које се гони по службеној дужности казниће се за клевету иако је имао основаног разлога да поверује у истинитост оног што је износио или проносио, уколико изношење или преношење није учињено под условима из члана 173 став 2 овог законика. Истинитост чињенице да је неко учинио кривично дело које се гони по службеној дужности може се доказивати само правоснажном пресудом, а другим доказним средствима само ако гоњење или суђење није могућно или дозвољено.“

Члан 96

У члану 170 врше се ове измене:

У ставу 2 после речи „радија“ ставља се запета и додају се речи „телевизије или сличним средствима“, а уместо речи „учинилац ће се казнити затвором од једног месеца до једне године“ стављају се речи

Ставови 3 и 4 се бришу.

Члан 97

У члану 171 врше се ове измене:

У ставу 2 после речи „радија“ ставља се запета и додају се речи „телевизије или сличним средствима“, а уместо речи „учинилац ће се казнити затвором од једног месеца до једне године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором до једне године.“

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Ако је оно што се износи или проноси таквог значаја да је довело или могло довести до тешких последица за оштећеног, учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.“

Додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) Истинитост или неистинитост оног што се износи или проноси у погледу личног или породичног живота неког лица не може се доказивати, у случају из члана 173 став 3 овог законика.“

Члан 98

У члану 172 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до два месеца“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.“

Члан 99

Члан 173 мења се и гласи:

„Некажњавање за кривична дела из чл. 169—171

Члан 173

(1) Неће се казнити ко се увредљиво изрази о другоме у научном, књижевном или уметничком де-

лу, озбиљној критици, вршење службене дужности или друштвене делатности, одбрани неког права или при заштити оправданих интереса, ако из начина изражавања или других околности произилази да то није учињено у намери омаловажавања.

(2) У случајевима из става 1 овог члана неће се казнити ко за другог износи или проноси да је учинио кривично дело за које се гони по службеној дужности иако не постоји правоснажна пресуда (члан 169 став 5) ако докаже да је имао основаног разлога да поверује у истинитост оног што је износио или проносио.

(3) За изношење или проношење личних или породичних прилика, које је учињено у вршењу службене дужности или друштвене делатности, одбрани неког права или при заштити оправданих интереса, учинилац се неће казнити ако докаже истинитост свог тврђења или ако докаже да је имао основаног разлога да поверује у истинитост оног што је износио или проносио.“

Члан 100

После члана 173 додаје се нов члан 173а који гласи:

„Изрицање судске опомене за кривична дела из чланова 169—172

Члан 173а

(1) Суд може учиниоцу кривичног дела из чланова 169—172 овог законика изрећи судску опомену нарочито у случају ако је учинилац био изазван непристојним или грубим поступањем оштећеног, ако је пред судом изјавио спремност да се оштећеном извини, а у случају кривичних дела из чл. 169 и 171 овог законика и ако је опозвао пред судом оно што је износио или проносио.

(2) Ако је увређени увреду повратио, може суд обе или једну страну казнити или изрећи судску опомену.“

Члан 101

У члану 174 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до три године“ стављају се речи „казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 102

У члану 175 став 1 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 103

У члану 176 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до три године“ стављају се речи „казниће се затвором најмање три месеца.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Члан 104

У члану 177 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „потребно је и претходно одобрење Министра правосуђа Федеративне Народне Републике Југославије“ стављају се речи „и по одобрењу Савезног јавног тужиоца.“

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Ако су дела из чл. 169 и 170 овог законика учињена према државном органу или установи, или према службеном лицу или војном лицу у вези са његовим службеним радом, гоњење се предузима по предлогу. Предлог подноси старешина државног ор-

гана или установе односно службено или војно лице. Поред службеног или војног лица предлог за гоњење може поднети његов старешина.“

Члан 105

У члану 178 уместо речи „штампе или радија“ стављају се речи „штампе, радија или телевизије.“

Члан 106

У члану 179 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се строгим затвором до осам година“ стављају се речи „казниће се строгим затвором до десет година.“

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године.“

Члан 107

У члану 180 став 1 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 108

У члану 181 став 2 уместо речи „казниће се строгим затвором до петнаест година“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором најмање три године.“

Члан 109

У члану 182 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ако је дело из става 2 овог члана учињено са малолетним лицем које није навршило четрнаест година,

учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.“

Члан 110

Члан 184 се брише.

Члан 111

У члану 185 став 1 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 112

Члан 186 мења се и гласи:

„Противприродни блуд

Члан 186

(1) Ко употребом силе или претње да ће непосредно напасти на живот или тело принуди другог на противприродни блуд,
казниће се строгим затвором до десет година.

(2) За противприродни блуд између лица мушког пола,
учинилац ће се казнити затвором до једне године.“

Члан 113

Члан 187 мења се и гласи:

„Подвођење и омогућавање вршења блуда

Члан 187

(1) Ко подведе малолетно лице,
казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ко омогућава вршење блуда са малолетником казниће се затвором.

(3) Ко за напрату подведе женско лице или ко за напрату омогућава вршење блуда казниће се затвором.“

Члан 114

Члан 188 мења се и гласи:

„Посредовање у вршењу проституције

Члан 188

(1) Ко врбује, наводи, потстиче или намамљује женско лице на проституцију или ко на било који начин учествује у предаји женског лица другоме ради вршења проституције,
казниће се строгим затвором до пет година.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана извршено према малолетном женском лицу или употребом силе, претње или обмане,
учинилац ће се казнити строгим затвором.“

Члан 115

У члану 190 став 1 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 116

У члану 191 став 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи
казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 117

Члан 192 мења се и гласи:

„Омогућавање закључења недозвољеног брака

Члан 192

(1) Претседник или овлашћени члан народног одбора или матичар који вршењем своје службене дужности свесно дозволи да се закључи брак који је по закону забрањен, ништав или се сматра непостојећим,

казниће се затвором најмање три месеца.

(2) Матичар или други службеник који у име народног одбора при закључењу брака врши радње које по закону може предузети само претседник или овлашћени члан народног одбора,
казниће се затвором до једне године.“

Члан 118

У члану 193 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи
„казниће се затвором најмање три месеца.“

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ако је дело из става 2 овог члана учињено из користољубља, учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.“

Досадашњи став 3 постаје став 4.

Члан 119

У члану 194 став 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи „казниће се затвором до једне године.“

Члан 120

Члан 196 мења се и гласи:

„Злостављање и запуштање малолетника

Члан 196

(1) Родитељ, старалац или друго лице које злоставља малолетника или grubим занемаривањем своје дужности збрињавања и васпитања запустити малолетника о коме је дужно да се стара, казниће се затвором најмање три месеца.

(2) Истом казном казниће се родитељ, старалац или друго лице које принуђава малолетника на претеран рад или рад који не одговара узрасту малолетника или на просјачење или га из користољубља наводи на вршење других радњи које су штетне за његов развитака.“

Члан 121

Члан 197 мења се и гласи:

„Неплаћање алиментације

Члан 197

(1) Ко избегава да даје издржавање за лице које је на основу извршне одлуке или судског поравнања дужан издржавати, казниће се затвором до једне године.

(2) При изрицању условне осуде суд може учиниоцу поставити услов да уредно плаћа издржавање.“

Члан 122

После члана 197 додаје се нов члан 197а који гласи:

„Кршење породичних обавеза

Члан 197а

(1) Ко неплаћањем алиментације или grubим кршењем других својих законских обавеза издржавања или збрињавања остави члана породице, који није у стању да се сам о себи стара, у тешкој невољи или оскудици, казниће се затвором најмање три месеца.

(2) Ако члан породице услед тога изгуби живот или му здравље буде тешко нарушено, учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.“

Члан 123

У члану 202 став 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи „казниће се затвором до једне године.“

Члан 124

У члану 203 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „при лечењу и тиме проузрокује погоршање болести болесника“ стављају се речи „и тиме проузрокује погоршање здравственог стања неког лица“, а уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи „казниће се затвором“.

У ставу 2 уместо речи „болести болесника“ стављају се речи „здравственог стања неког лица“.

У ставу 3 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором до шест месеци“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором до једне године.“

Члан 125

У члану 204 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године“.

Члан 126

Члан 205 мења се и гласи:

„Надрилекарство

Члан 205

Ко се, немајући прописану стручну спрему, бави лечењем или пружањем медицинске помоћи и при томе захтева или прими напраду,

казниће се затвором до једне године и новчаном казном.“

Члан 127

У члану 206 став 1 уместо речи „казниће се затвором до две године и новчаном казном“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца и новчаном казном.“

Члан 128

У члану 207 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „болести болесника“ стављају се речи „здравственог стања неког лица“, а уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором до шест месеци“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором до једне године.“

Члан 129

У члану 208 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца“.

У ставу 2 уместо речи „Ако се дело из става 1 овог члана врши у виду заната или“ стављају се речи „Ако је дело из става 1 овог члана извршено“.

Члан 130

У члану 209 став 1 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 131

У члану 210 став 1 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године“.

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором до шест месеци“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 132

У члану 211 став 1 уместо речи „казниће се затвором од три месеца до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 133

После члана 211 додаје се нов члан 211а који гласи:

„Служење алкохолних пића малолетницима

Члан 211а

Ко у угоститељским радњама послужује малолетника који није навршио шеснаест година жестоким алкохолним пићем или другим алкохолним пићем у количинама које могу довести до опијања малолетника,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.“

Члан 134

У члану 212 врше се ове измене:

У ставу 1 бришу се речи „изгуби живот или“.

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ако је услед дела из члана 199 став 1, 202 став 1, 203 ст. 1 и 2, 205, 206 став 1, 207 став 1, 209 став 1, 210 став 1 и 211 став 1 овог законика наступила смрт једног или више лица,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године.“

У ставу 3 бришу се речи „изгуби живот или“.

Став 4 мења се и гласи:

„(4) Ако је услед дела из члана 199 став 2, 202 став 2, 203 став 3, 206 став 2, 207 став 2, 209 став 2, 210 став 2 и 211 став 2 овог законика наступила смрт једног или више лица,

учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.“

Члан 135

Члан 213 мења се и гласи:

„Несавесно пословање у привреди

Члан 213

(1) Одговорно лице у привредној организацији које свесно крши прописе или опште усвојена правила у процесу производње или у организацији рада, или очигледно несавесно поступа у погледу коришћења друштвене имовине или старања о овој имовини, или на други начин очигледно несавесно поступа у пословању, иако је свесно или могло и морало бити свесно а услед тога може наступити за привредну организацију имовинска штета, па та штета и наступи у износу који прелази сто хиљада динара,

казниће се новчаном казном или затвором од једне године.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила знатна имовинска штета или је привредна организација дошла под принудну ликвидацију,

учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

После члана 213 додају се нови чланови 213а, 213б и 213ц који гласе:

„Проузроковање принудне ликвидације

Члан 213а

(1) Одговорно лице у привредној организацији које, знајући за неспособност плаћања организације, нерационалним трошењем средстава или њиховим

отуђивањем у бесцење, прекомерним задуживањем, преузимањем несразмерних обавеза, лакомисленим закључивањем или обнављањем уговора са лицима неспособним за плаћање, или пропуштањем благовременог остваривања потраживања, проузрокује принудну ликвидацију привредне организације,

казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата,

учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.

Оштећење поверилаца

Члан 213б

(1) Одговорно лице у привредној организацији које знајући да је привредна организација постала неспособна за плаћање исплатом дуга или на други начин намерно стави којег повериоца у повољнији положај и тиме оштети остале повериоце привредне организације,

казниће се затвором најмање три месеца.

(2) Одговорно лице у привредној организацији које знајући да је привредна организација постала неспособна за плаћање, у намери да изигра или оштети повериоце, призна неистинито потраживање, саставља лажне уговоре, или неком другом преварном радњом оштети повериоце привредне организације,

казниће се строгим затвором до пет година.

Злоупотреба овлашћења у привреди

Члан 213ц

(1) Одговорно лице у привредној организацији које, у намери прибављања противправне имовинске користи за привредну организацију у којој је запослено, за другу привредну или друштвену организацију или за политичкотериторијалну јединицу, ствара или држи недозвољене фондове у земљи или иностранству или састављањем исправа неистините садржине, лажним билансима, проценама или инвестирањем или сваким другим лажним приказивањем или прикривањем чињеница противправно прибавља од заједнице средства, или средства којима располаже користи противно њиховој намени, или на други начин теже повреди овлашћења у погледу управљања друштвеном имовином,

казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(2) У особито тешким случајевима дела из става 1 овог члана,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.“

Члан 137

Чланови 214—216 се бришу.

Члан 138

Члан 217 мења се и гласи:

„Закључење штетног уговора

Члан 217

(1) Ко као претставник или заступник привредне организације закључи уговор за који зна да је штетан за организацију или закључи уговор противно овлашћењу и тиме нанесе штету привредној организацији,

казниће се затвором најмање три месеца.

(2) Ако је учинилац за закључење штетног уговора примио мито,

казниће се строгим затвором до десет година.“

Члан 139

У члану 218 врше се ове измене:

„Наслов члана мења се и гласи: „Издавање и неовлашћено прибављање пословне тајне“.

Ставови 1 и 2 мењају се и гласе:

„(1) Ко неовлашћено другом саопшти или преда или му на други начин учини доступним документа или податке који по свом значају претстављају фабричку тајну, тајну производње или уопште пословну тајну, или ко неовлашћено прибавља такве документе или податке,

казниће се затвором најмање три месеца.

(2) Ако су документа или подаци од нарочите важности, или ако је предавање односно прибављање докумената или података извршено ради њиховог одношења у иностранство, или ако је учинилац примио мито,

казниће се строгим затвором до десет година.”

Став 3 се брише.

У досадашњем ставу 4, који постаје став 3, уместо речи „из става 3“ стављају се речи „из става 1“, а уместо „учинилац ће се казнити затвором до две године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором до једне године.“

Досадашњи став 5 постаје став 4.

Члан 140

После члана 218 додаје се нов члан 218а који гласи:

„Противправно заузимање земљишта у друштвеној својини

Члан 218а

(1) Ко противправно заузме земљиште у друштвеној својини,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Ако је заузето земљиште део заштитне шуме, националног парка или друге шуме са специјалном наменом,

учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.”

Члан 141

Члан 219 се брише.

Члан 142

Члан 220 мења се и гласи:

„Оштећење станбених и пословних зграда и просторија

Члан 220

Корисник стана, управитељ, власник или настојник који са станбене или пословне зграде, или из станбених или пословних просторија, скине или оштети спољне или унутрашње уређаје, инсталације, или њихове делове, или на други начин знатно смањи употребљивост зграда или просторија, или их доведе у неупотребљиво стање,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.”

Члан 143

У члану 221 став 3 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година, а може се казнити и конфискацијом имовине“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година.”

Члан 144

У члану 222 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Прављење и употреба лажних знакова за вредност или хартија од вредности”.

Ставови 1 и 3 мењају се и гласе:

„(1) Ко направи лажне таксене или поштанске марке, таксену хартију или друге знаке за вредност издате на основу законског овлашћења, обвезнице државних зајмова или друге државне хартије од вредности, срећке државне лутрије и других лутрија, или ко преиначи који од ових правих знакова и хартија од вредности у намери да их употреби као праве или да их другом да на употребу, или ко овакве лажне знаке или хартије употреби као праве или их у тој намери прибави,

казниће се строгим затвором до пет година.”

„(3) Ако су фалсификовани знаци за вредност или хартије од вредности у великим количинама, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година.”

Члан 145

У члану 223 став 1 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.”

Члан 146

У члану 224 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.”

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ко неовлашћено прави, набавља, продаје или даје на употребу средства за прављење знакова за обележавање робе,

казниће се затвором.”

Члан 147

Члан 225 мења се и гласи:

„Обмањивање купаца

Члан 225

(1) Ко у намери обмањивања купаца ставља у промет производе са ознаком у коју су унети подаци који не одговарају садржини, врсти, пореклу или квалитету производа или ставља у промет производе који по својој тежини или квалитету не одговарају ономе што се редовно претпоставља код таквих производа, или ставља у промет производе без ознаке о садржини, врсти, пореклу или квалитету производа кад је оваква ознака прописана,

казниће се затвором до једне године.

(2) Ко у намери обмањивања купаца лажно објављује да је снижена цена роби или да се врши распродаја робе или да претстоји повишење цена или се на други начин служи очигледно лажном рекламом,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.”

Члан 148

После члана 225 додаје се нов члан 225а који гласи:

„Неовлашћена употреба туђе фирме

Члан 225а

(1) Ко се неовлашћено послужи туђом фирмом, туђим жигом или заштитним знаком или туђом по-

себном ознаком робе, или унесе поједина обележја ових ознака у своју фирму, свој жиг или заштитни знак или у овоју посебну ознаку робе,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини у намери обманљивања купаца,

казниће се затвором до једне године.

(3) Жаљење за дело из става 1 овог члана предузима се по предлогу.“

Члан 149

Члан 226 мења се и гласи:

„Недозвољена трговина

Члан 226

(1) Ко, немајући овлашћење за трговину, набави робу или друге предмете у већој количини или вредности у сврху продаје, или ко се неовлашћено и у већем обиму бави трговином или посредовањем у трговини,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Истом казном казниће се ко се бави продајом робе чију је производњу неовлашћено организовао.

(3) Ако је учинилац дела из ст. 1 и 2 овог члана организовао мрежу пре продаваца или посредника или ако је раније био осуђиван за недозвољену трговину, или је постигао знатну имовинску корист, казниће се строгим затвором до пет година.

(4) Роба и предмети недозвољене трговине одузеће се.“

Члан 150

После члана 226 додају се нови чланови 226а и 226б који гласе:

„Недозвољена производња

Члан 226а

(1) Ко производи или прерађује робу чија је производња или прерађивање забрањено, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Роба и средства за прерађивање одузеће се.

Неовлашћено искоришћавање туђе радне снаге

Члан 226б

Ко свесно криши прописе којима се ограничава запослење туђе радне снаге у приватним радњама или на другим радовима који се изводе у режији приватних лица и запосли велики број радника изнад прописаног броја,

казниће се затвором.“

Члан 151

У члану 227 после речи „робу“ брише се запета, а уместо речи „предмете или занатске услуге“ стављају се речи „или предмете“.

Члан 152

Члан 228 мења се и гласи:

„Повлашћивање купаца

Члан 228

Ко у трговинској радњи за време несташице одређене робе или кад постоји опасност од несташице робе у намери повлашћивања појединих купаца не излаже робу продаји или ускрађује њену продају или поједином купцу продаје несразмерно велику

количину робе, или ко свесно погодује поједине купце обавештавајући их о претстојећем снижењу или повећању цена,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 153

Чланови 229 и 230 се бришу.

Члан 154

У члану 231 врше се ове измене:

Испред садашњег текста додаје се ознака „(1)“, а после речи „неисправно мери робу“ додају се речи „или ко продаје робу у мањој количини под видом веће количине“.

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Ако је учинилац ишао за тим да постигне корист већу од пет хиљада динара, казниће се за кривично дело преваре из члана 258 овог законика.“

Члан 155

У члану 232 став 1 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи „казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 156

Члан 233 мења се и гласи:

„Изазивање поремећаја у производњи или на тржишту

Члан 233

(1) Одговорно лице у привредној организацији које неоправданим прикривањем, нагомилavaњем или повлачењем робе из промета, искоришћавањем постојеће несташице робе, вештачким подизањем цена или злоупотребом свог монополистичког положаја проузрокује или је могло да проузрокује поремећај у производњи или на тржишту,

казниће се затвором најмање три месеца.

(2) У особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.

(3) Роба која је предмет овог кривичног дела може се одузети.“

Члан 157

У члану 234 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи „казниће се затвором најмање три месеца.“

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ако је учинилац дела из става 1 овог члана организовао мрежу препродаваца или посредника или ако је раније био осуђиван за ово дело или ако је постигао знатну имовинску корист, казниће се строгим затвором до десет година.“

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) За дело из става 1 овог члана суд може изрећи судску опомену, ако су предмет трговине биле мале количине златног новца, стране валуте, девиза, племенитих метала или драгоцености.“

Досадашњи став 3 постаје став 4.

Члан 158

Члан 235 мења се и гласи:

„Пореска утаја

Члан 235

(1) Ко у намери да он или ко други избегне потпуно или делимично плаћање пореза, доприноса

или других законом утврђених обавеза према заједници даје државним органима лажне податке о приходима, о предметима, или о другим чињеницама које су од утицаја за утврђивање износа оваквих обавеза, или ко у истој намери у случају обавезне пријаве не пријави приход, односно предмет или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази педесет хиљада динара,

казниће се затвором до једне године и новчаном казном.

(2) Ако је делом из става 1 овог члана утајен износ пореза, доприноса или других законом утврђених обавеза према заједници већи од три стотине хиљада динара,

учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.“

Члан 159

Чланови 236—241 се бришу.

Члан 160

У члану 242 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором најмање шест месеци“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

У ставу 3 уместо речи „учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до једне године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.“

Члан 161

У члану 243 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „Ветеринар“ додају се речи „или ветеринарски помоћник“, а уместо речи „казниће се затвором најмање шест месеци“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором од три месеца до једне године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.“

Члан 162

У члану 244 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором.“

У ставу 3 уместо речи „учинилац ће се казнити за дело из става 1 овог члана новчаном казном или затвором до три месеца, а за дело из става 2 овог члана затвором од три месеца до две године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити за дело из става 1 овог члана новчаном казном или затвором до три месеца, а за дело из става 2 овог члана затвором до једне године.“

Члан 163

После члана 245 додаје се нов члан 245а који гласи:

„Уништење засада употребом штетне материје

Члан 245а

Ко каквом штетном материјом проузрокује уништење биља, воћака или других засада и тиме проузрокује штету већих размера,

казниће се затвором.“

Члан 164

У члану 246 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Став 2 се брише.

У досадашњем ставу 3, који постаје став 2 бришу се речи „и 2“ а уместо речи „казниће се за дело из става 1 овог члана затвором најмање три месеца, а за дело из става 2 овог члана затвором најмање месец дана“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Став 4 се брише.

Члан 165

После члана 246 додаје се нов члан 246а који гласи:

„Шумска крађа

Члан 246а

(1) Ко ради крађе обори у шуми једно или више стабала а количина обореног дрвета је већа од половине кубног метра,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено у намери да се оборено дрво прода, или ако штета износи преко сто хиљада динара, или ако је дело извршено у заштитној шуми, националном парку или другој шуми са специјалном наменом,

учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.“

Члан 166

У члану 247 став 1 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 167

У члану 248 став 1 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 168

После члана 248 додаје се нов члан 248а који гласи:

„Изрицање казне конфискације имовине

Члан 248а

При осуди на казну тежу од три године строгог затвора суд може учиниоцу кривичног дела из члана 217 став 2, 218 став 2, 221 став 3, 222 ст. 1 и 3, 226 став 3, 234 став 2 и 235 став 2 овог законика изрећи казну конфискације имовине.“

Члан 169

У члану 249 врше се ове измене:

Испред садашњег текста ставља се ознака „(1)“.

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Ако је учинилац украдену ствар вратио оштећеном пре него што је сазнао за покретање кривичног поступка суд га може блаже казнити, а може изрећи судску опомену.“

Члан 170

Члан 250 мења се и гласи:

„Тешка крађа

Члан 250

(1) Учинилац дела крађе (члан 249) казниће се строгим затвором до десет година ако је крађа учињена:

1) обијањем или проваљивањем затворених зграда, соба, касе, ормана или других затворених простора;

2) од стране више лица која су се удружила за вршење крађе;

3) на нарочито опасан или дрзак начин;

4) од стране лица које је при себи имало какво оружје или опасно оруђе ради напада или одбране;

5) за време пожара, поплаве или сличног удеса.

(2) Истом казном казниће се учинилац дела крађе (члан 249) ако вредност украдених ствари прелази износ од три стотине хиљада динара.“

Члан 171

У члану 251 уместо речи „казниће се строгим затвором од две до дванаест година“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором до дванаест година.“

Члан 172

У члану 252 уместо речи „казниће се строгим затвором од три до петнаест година“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором најмање три године.“

Члан 173

Члан 253 мења се и гласи:

„Тешки случајеви разбојничке крађе и разбојништва

Члан 253

(1) Ако је при извршењу разбојничке крађе или разбојништва нанесена неком лицу са умишљајем тешка телесна повреда или ако је разбојништво учињено у саставу групе или банде, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година.

(2) Ако је при извршењу разбојничке крађе или разбојништва неко лице са умишљајем лишено живота,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање десет година или смртном казном.“

Члан 174

У члану 254 врше се ове измене:

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ако вредност утајених ствари прелази износ од три стотине хиљада динара,

учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.“

У досадашњем ставу 3 који постаје став 4, уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

У досадашњем ставу 4, који постаје став 5, уместо броја „3“ ставља се број „4“.

Члан 175

После члана 254 додаје се нов члан 254а који гласи:

„Послуга моторним возилом

Члан 254а

(1) Ко противправно одузме туђе моторно возило у намери да га употреби за вожњу, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Гоњење се предузима по предлогу.“

Члан 176

Члан 255 мења се и гласи:

„Пљачка

Члан 255

(1) Ко изврши кривично дело из чл. 250—252, 314а став 2 и члана 322 став 2 овог законика а вредност украдених или проневерених ствари је тако велика да очигледно показује безобзирност учиниоца према интересима заједнице, казниће се строгим затвором најмање три године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана извршено у саставу групе или банде или је причињена штета великих размера или у другим особито тешким случајевима,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година.“

Члан 177

У члану 256 став 1 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 178

У члану 257 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ако учињена штета прелази износ од три стотине хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Члан 179

После члана 257 додаје се нов члан 257а који гласи:

„Несавесно чување друштвене имовине

Члан 257а

(1) Ко очигледно несавесно чува ствари из друштвене имовине које су му поверене, иако је свестан или је могао и морао бити свестан да услед тога може наступити губитак, уништење или оштећење ствари, па штета и наступи у износу који прелази сто хиљада динара,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила знатна имовинска штета, учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.“

Члан 180

У члану 258 врше се ове измене:

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Ако учињена штета прелази износ од три стотине хиљада динара, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.“

У досадашњем ставу 2, који постаје став 3, уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Став 3 се брише.

Члан 181

Члан 259 мења се и гласи:

„Ситно дело крађе, утаје или преваре

Члан 259

(1) Ко учини ситну крађу, утају или превару, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Крађа, утаја или превара не могу се сматрати као ситне ако је учинилац ишао за тим да прибави знатну имовинску корист или ако вредност украдене или утајене ствари прелази износ од пет хиљада динара односно ако штета учињена преваром прелази овај износ.

(3) Суд може изрећи судску опомену нарочито у случају ако је крађа или утаја ствари учињена ради непосредне потрошње или употребе за себе или чланове своје породице, или ако је учинилац вратио ствар или накнадио штету проузроковану кривичним делом.“

Члан 182

У члану 260 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором најмање месец дана“ стављају се речи „казниће се затвором најмање три месеца.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Члан 183

У члану 261 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до десет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Став 2 мења се и гласи:

„(2) У особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.“

Члан 184

У члану 262 врше се ове измене:

У ставу 1 брише се ознака „(1)“, а уместо речи „казниће се затвором најмање три месеца“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Ставови 2 и 3 се бришу.

Члан 185

У члану 263 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „тешко имовинско стање“, додају се речи „тешке станбене прилике“, а уместо

речи „казниће се затвором до три године и новчаном казном“ стављају се речи

„казниће се затвором и новчаном казном.“

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Истом казном казниће се ко за награду неовлашћено посредује при уступању станбених или пословних просторија.“

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) У особито тешким случајевима дела из става 1 и 2 овог члана, учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година и новчаном казном.“

Члан 186

У члану 265 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до једне године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Ко купује, прима у залог или на други начин прибавља, прикрива или протура ствари за које зна или је могао знати да су прибављене кривичним делом из члана 255 овог законика, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 187

У члану 266 став 1 уместо броја „254 став 1 и 3“ стављају се бројеви „250, 254 став 1, 3 и 4, 254а“, а уместо броја „258 став 1 и 2“ ставља се број „258“.

Члан 188

Члан 267 мења се и гласи:

„Изрицање казне конфискације имовине

Члан 267

При осуди на казну тежу од три године строгог затвора суд може учиниоцу кривичних дела из чл. 250—253, 255 и 258 овог законика учињених на штету друштвене имовине изрећи казну конфискације имовине.“

Члан 189

У члану 268 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „гасом“ додају се речи „јонизирајућим зрачењем.“

У ставу 3 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 190

У члану 269 врше се ове измене:

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Одговорно лице у руднику, фабрици, радионици или другом радилишту које не постави заштитне уређаје или их не одржава у исправном стању, или их у случају потребе не стави у дејство, или уопште не поступа по прописима о хигијенско-техничким и заштитним мерама при раду и тиме изазове опасност за живот људи или за имовину,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Досадашњи став 2, који постаје став 3, мења се и гласи:

„(3) Ако је дело из става 1 и 2 учињено из нехата,

учинилац ће се казнити затвором.“

Додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) При изрицању условне осуде за дело из става 2 и 3 овог члана суд може учиниоцу поставити услов да у одређеном року постави заштитне уређаје.“

Члан 191

У члану 270 став 2 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором до три године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором.“

Члан 192

У члану 271 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором најмање месец дана“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

У ставу 3 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Члан 193

После члана 271 додаје се нов члан 271а који гласи:

„Непругање помоћи лицу повређеном у саобраћајној несрећи

Члан 271а

(1) Возач моторног возила или другог превозног средства који остави без помоћи лице које је повређено тим превозним средством,

казниће се затвором до једне године.

(2) Ако је због неуказивања помоћи наступила тешка телесна повреда или смрт повређеног, учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 194

У члану 272 став 2 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором до три године“ стављају се речи „учинилац ће се казнити затвором.“

Члан 195

Члан 273 мења се и гласи:

„Тешка дела против опште сигурности

Члан 273

(1) Ако је услед дела из члана 268 став 1 и 2, 269 став 1 и 2, 270 став 1, 271 став 1 и 2 и 272 став 1 овог законика наступила тешка телесна повреда неког лица или имовинска штета великих размера,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

(2) Ако је услед дела из члана 268 став 1 и 2, 269 став 1 и 2, 270 став 1, 271 став 1 и 2 и 272 став 1 овог законика наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године.

(3) Ако је услед дела из члана 268 став 3, 269 став 3, 270 став 2, 271 став 3 и 272 став 2 овог законика наступила тешка телесна повреда неког лица или имовинска штета великих размера,

учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(4) Ако је услед дела из члана 268 став 3, 269 став 3, 270 став 2, 271 став 3 и 272 став 2 овог законика наступила смрт једног или више лица,

учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.“

Члан 196

У члану 275 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 197

У члану 276 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 198

У члану 278 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „експлозија“ ставља се запета и додају се речи „саобраћајна несрећа“.

У ставу 2 после речи „експлозије“ ставља се запета и додају се речи „саобраћајне несреће“, а уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 199

У члану 279 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до десет година“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Члан 200

У члану 280 став 1 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 201

У члану 281 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „или да се не примене васпитно-поправне мере или мере безбедности“ стављају се речи „изречене мере безбедности или да се не примене васпитне мере упућивања у васпитну установу или у васпитно-поправни дом“, а уместо речи „казниће се затвором“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Додају се нови ставови 2 и 3 који гласе:

„(2) Ко пружи помоћ учиниоцу кривичног дела за које је прописана казна строгог затвора преко пет година,

казниће се затвором најмање три месеца.

(3) Ко пружи помоћ учиниоцу кривичног дела за које је прописана смртна казна,

казниће се строгим затвором до десет година.“

Досадашњи став 2 постаје став 4.

У досадашњем ставу 3, који постаје став 5, уместо речи „из става 1“ стављају се речи „из става 1—3“.

Члан 202

У члану 282 врше се ове измене:

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Истом казном казниће се ко подметањем трагова кривичног дела или на други начин иза-

зове покретање кривичног поступка због кривичног дела за које се гони по службеној дужности против лица за које зна да није учинилац.“

Досадашњи ставови 2 и 3 постају ставови 3 и 4.

Члан 203

У члану 283 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „арбитражном“ ставља се запета и додају се речи „административно-казненом, дисциплинском“, а уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Истом казном казниће се странка која приликом извођења доказа саслушањем странака у парничном поступку да лажан исказ, а суд је на овом исказу засновао своју пресуду, као и лице које да оверену лажну изјаву иако зна да ће она бити употребљена у поступку пред државним органом.“

У досадашњем ставу 2, који постаје став 3, уместо речи „учинилац ће се казнити затвором“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Став 3 се брише.

У ставу 4 уместо речи „става 2 и 3“ стављају се речи „става 3“.

Члан 204

У члану 285 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 205

У члану 286 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором“.

У ставу 2 уместо речи „казниће се строгим затвором до осам година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Члан 206

У члану 287 уместо речи „претње да ће непосредно употребити силу“ стављају се речи „претњом да ће непосредно напасти на живот или тело“, а уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 207

У члану 288 став 1 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 208

У члану 289 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „вршењу службене радње“ додају се речи „коју је предузело у оквиру својих овлашћења“, а уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Став 3 мења се и гласи:

„(3) За покушај дела из става 1 и 2 овог члана казниће се.“

У ставу 4 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци, а може се и ослободити од казне“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.“

Члан 209

У члану 290 став 2 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 210

У члану 291 став 2 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором од две до пет година“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.“

Члан 211

Члан 292 мења се и гласи:

„Непослушност према наредби за удаљавање

Члан 292

Ко се не удаљи из гомиле људи коју је службено или војно лице позвало да се разиђе у приликама кад је јавни ред угрожен,

казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.“

Члан 212

После члана 292 додаје се нов члан 292а који гласи:

„Ширење лажних вести

Члан 292а

Ко износи или преноси лажне вести или тврђења у намери да изазове нерасположење или узнемирење грађана или да се угрози јавни ред или мир, или то учини у намери да се осујети спровођење одлука и мера државних органа и установа или да се умањи поверење грађана у такве одлуке и мере,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 213

У члану 295 став 1 мења се и гласи:

„(1) Ко противправно одузме, сакрије, уништи, оштети или на други начин учини неупотребљивим службени печат, књигу, спис или исправу која припада државном органу, установи, привредној организацији или другој организацији која врши јавну службу, или се код њих налази, казниће се затвором.“

Члан 214

У члану 296 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „службено“ додају се речи „или војно“, а уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Истом казном казниће се ко изврши какву радњу коју је овлашћено да изврши само одређено службено или војно лице.“

Члан 215

У члану 297 врше се ове измене:
Испред садашњег текста ставља се ознака „(1)“.
Додаје се нов став 2 који гласи:
„(2) Гоњење се предузима по предлогу.“

Члан 216

У члану 300 врше се ове измене:
У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи
„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“
У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи
„казниће се затвором до једне године.“

Члан 217

У члану 301 после речи „држи“ ставља се реч „ватрено“, а уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи
„казниће се затвором до једне године.“

Члан 218

Члан 303 мења се и гласи:
„Недозвољен прелаз државне границе

Члан 303

(1) Ко без прописане дозволе пређе или покуша да пређе границу Федеративне Народне Републике Југославије у организованој групи, наоружан или употребом насиља,

казниће се затвором до једне године.

(2) Ко се бави пребацивањем других преко границе Федеративне Народне Републике Југославије или ко из користољубља омогућује другоме недозвољен прелаз границе,

казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година, а може се казнити и конфискацијом имовине.“

Члан 219

У члану 306 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

У ставу 3 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 220

У члану 308 став 1 уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 221

У члану 309 став 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Члан 222

Члан 310 мења се и гласи:

„Надриписарство

Члан 310

Ко се неовлашћено и за награду бави пружањем правне помоћи,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 223

У члану 311 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 224

После члана 313 додаје се нов члан 313а који гласи:

„Повреда гроба

Члан 313а

Ко неовлашћено прекопа, разруши или оштети гроб или друго место у коме се умрли сахрањују, или их грубо повреди,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 225

Члан 314 мења се и гласи:

„Злоупотреба службеног положаја или овлашћења

Члан 314

(1) Службено лице које коришћењем свог службеног положаја, прекорачењем свог службеног овлашћења или невршењем дужности тешко повреди неко право грађана,

казниће се затвором.

(2) Службено лице које учини дело из става 1 овог члана у намери да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету,

казниће се строгим затвором до пет година.

(3) Одговорно лице у привредној или друштвеној организацији или у органу друштвеног управљања које учини дело из става 1 и 2 овог члана казниће се казном прописаном за то дело.“

Члан 226

После члана 314 додаје се нов члан 314а који гласи:

„Злоупотреба службеног положаја или овлашћења из користољубља

Члан 314а

(1) Службено лице које, ван случајева проневере, злоупотребом због положаја или овлашћења прибави себи или другом противправну имовинску корист,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ако вредност прибављене имовинске користи прелази три стотине хиљада динара,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

(3) Одговорно лице у привредној или друштвеној организацији или у органу друштвеног управљања које учини дело из става 1 и 2 овог члана казниће се казном прописаном за то дело.“

Члан 227

Члан 317 мења се и гласи:

„Несавестан рад у служби

Члан 317

(1) Службено лице које у вршењу службе очигледно несавесно поступа или се свесно не придржава закона или прописаних правила службе, иако је свесно или је могло и морало бити свесно да услед тога може наступити имовинска штета, па та штета и наступи у износу који прелази сто хиљада динара

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила имовинска штета преко три стотине хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.

(3) Одговорно лице у друштвеној организацији или у органу друштвеног управљања које учини дело из става 1 и 2 овог члана казниће се казном прописаном за то дело.“

Члан 228

После члана 317 додаје се нов члан 317а који гласи:

„Неизвршење правоснажних одлука државних органа

Члан 317а

(1) Службено лице које злоупотребом свог службеног положаја или овлашћења не изврши правоснажну одлуку суда или органа државне управе, казниће се затвором до једне године.

(2) У особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 229

У члану 316 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) У особито тешким случајевима дела из става 1 и 2 овог члана, учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 230

После члана 318 додаје се нов члан 318а који гласи:

„Превара у служби

Члан 318а

(1) Службено лице које у намери да прибави себи или другом противправну имовинску корист подношењем лажних обрачуна или на други начин доведе у заблуду државни орган или установу да изврши незакониту исплату,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ако незаконито извршена исплата прелази износ од три стотине хиљада динара,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

(3) Одговорно лице у привредној организацији које учини дело из става 1 и 2 овог члана казниће се казном прописаном за то дело.“

Члан 231

У члану 319 додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Одговорно лице у привредној или друштвеној организацији или у органу друштвеног управљања које учини дело из става 1 и 2 овог члана казниће се казном прописаном за то дело.“

Члан 232

У члану 320 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „преда“ додају се речи „или на други начин учини доступним“, а уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ако су документи или подаци од нарочите важности или ако је учинилац примио мито, казниће се строгим затвором до десет година.“

* Став 3 се брише.

У досадашњем ставу 4, који постаје став 3, уместо речи „из става 2“ стављају се речи „из става 1“, а уместо речи „учинилац ће се казнити затвором до две године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором до једне године.“

Додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) Казнама предвиђеним у ставу 1—3 овог члана казниће се одговорно лице у привредној или друштвеној организацији или у органу друштвеног управљања ако ода службену тајну за коју је сазнало у вршењу своје службе иако је од службеног лица упозорено на потребу њеног чувања.“

Члан 233

Члан 322 мења се и гласи:

„Проневера

Члан 322

(1) Ко у намери да себи или другом прибави имовинску корист противправно присвоји новац, хартије од вредности или друге покретне ствари које су му поверене у служби или уопште на раду у државном органу или установи, у друштвеној или привредној организацији или у органу друштвеног управљања,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ако вредност проневерене имовине претазни износ од три стотине хиљада динара,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.“

Члан 234

У члану 323 став 1 мења се и гласи:

„(1) Ко се неовлашћено послужи новцем, хартијама од вредности или другим покретним стварима које су му поверене у служби или уопште на раду у државном органу или установи, у друштвеној или привредној организацији или органу друштвеног управљања, или ове ствари другом неовлашћено да на послу,“

казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 235

У члану 324 ставови 1 и 2 мењају се и гласе:

„(1) Ко користећи свој службени или друштвени положај и утицај за награду или какву другу корист посредује да се изврши службена радња која би се и без тога морала извршити, или да се не

изврши службена радња која се не би смела извршити,

казниће се затвором.

(2) Ко користећи свој службени или друштвени положај и утицај посредује да се изврши службена радња која се не би смела извршити, или да се не изврши службена радња која би се морала извршити,

казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 236

У члану 325 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до осам година“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором до осам година.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

Додаје се нов став 5 који гласи:

„(5) Одговорно лице у привредној или друштвеној организацији или у органу друштвеног управљања које учини дело из става 1—3 овог члана казниће се казном прописаном за то дело.“

Члан 237

У члану 326 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором најмање два месеца“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Суд може учиниоцу дела из става 1 овог члана изрећи судску опомену ако је учинилац дао мито на захтев службеног лица, а после давања мита то је добровољно пријавио.“

Додаје се нов став 5 који гласи:

„(5) Одредбе става 1—4 овог члана примењују се и кад је мито дато или обећано одговорном лицу у привредној или друштвеној организацији или у органу друштвеног управљања.“

Члан 238

После члана 326 додаје се нов члан 326а који гласи:

„Изрицање казне конфискације имовине

Члан 326а

При осуди на казну тежу од три године строгог затвора суд може учиниоцу кривичних дела из члана 314а став 2, 315 став 2, 318а став 2, 320 став 2, 321, 322 став 2, 323 став 2 и 325 став 1 овог законика изрећи казну конфискације имовине.“

Члан 239

У члану 327 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

У досадашњем ставу 6, који постаје став 3, уместо речи „казниће се затвором до две године“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

Досадашњи ставови 3 и 4 се бришу.

Досадашњи став 5, који постаје став 4, мења се и гласи:

(4) У особито тешким случајевима дела из става 1 и 2 овог члана,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.“

Додаје се нов став 5 који гласи:

(5) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата, па су услед тога наступиле тешке последице,

учинилац ће се казнити затвором.

Члан 240

После члана 327 додаје се нов члан 327а који гласи:

„Одбијање примања и употребе оружја

Члан 327а

Војно лице које одбија да прими оружје или да га употреби по наређењу или по правилима службе, казниће се строгим затвором до десет година.“

Члан 241

У ставу 328 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се строгим затвором“ стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се строгим затвором најмање пет година, а организатор строгог затвором најмање осам година или смртном казном“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором до десет година.“

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Ако је дело из става 1 и 2 овог члана извршено употребом оружја или је при извршењу дела учинилац са умишљајем другог лишιο живота, казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.“

У ставу 4 уместо речи „Војни“ стављају се речи „Организатор дела из става 2 овог члана или војни“, а уместо речи „казниће се строгим затвором најмање десет година или смртном казном“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором најмање три године.“

Додаје се нов став 5 који гласи:

„(5) Ко врши припреме за дело из става 2 овог члана,

казниће се строгим затвором до десет година.“

У досадашњем ставу 5, који постаје став 6, уместо речи „става 1 и 2“ стављају се речи „става 1—3“, а уместо речи „казниће се строгим затвором до десет година“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором до пет година.“

Члан 242

У члану 329 после речи „позив или“ додају се речи „не изврши или одбије да изврши њихово“.

Члан 243

У члану 330 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Спречавање војног лица у вршењу службене дужности“.

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Став 2 мења се и гласи:

„(2) За покушај ће се казнити.“

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) У особито тешким случајевима дела из става 1 овог члана,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.“

Члан 244

У члану 331 врше се ове измене:

У ставу 3 уместо речи „или је лишено живота,” стављају се речи „или су наступиле тешке последице за службу,” а уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором најмање једну годину или смртном казном” стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година”.

Додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) Ако је при извршењу дела из става 1 овог члана војно лице лишено живота учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године или смртном казном.”

Члан 245

У члану 334 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Повреда стражарске, патролне или друге сличне службе”.

У ставу 1 уместо речи „стражарске, патролне или спроводничке” стављају се речи „стражарске или патролне”, а уместо речи „казниће се затвором до две године” стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.”

У ставу 2 после речи „важног значаја” додају се речи „или су наступиле тешке последице”, а уместо речи „учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца” стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Ако је дело из става 1 и 2 овог члана учињено из нехата

„учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором до шест месеци, а за дело из става 2 затвором до једне године.”

Члан 246

У члану 335 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до пет година” стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором” стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године.”

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ако су дела из става 1 и 2 овог члана учињена из нехата,

учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором, а за дело из става 2 затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

Члан 247

У члану 336 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Подношење неистинитих рапорта и извештаја”.

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године” стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.”

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ако је дело из става 1 овог члана извршено подношењем извештаја и рапорта од нарочите важности или су наступиле тешке последице,

учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.”

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ако је дело из става 2 овог члана извршено из нехата,

учинилац ће се казнити затвором до једне године.”

Члан 248

У члану 337 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до две године” стављају се речи

„казниће се затвором.”

У ставу 3 уместо речи „учинилац ће се казнити у случају из става 1 затвором до шест месеци, а у случају из става 2 затвором најмање шест месеци” стављају се речи

„учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором до једне године, а за дело из става 2 затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.”

Члан 249

У члану 338 врше се ове измене:

У ставу 1 бришу се речи „или лице на служби у оружаним снагама”, после речи „при” додаје се реч „обуци”, а уместо речи „казниће се затвором до две године” стављају се речи

„казниће се затвором.”

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ако су дела из става 1 и 2 овог члана учињена из нехата,

учинилац ће се казнити за дело из става 1 овог члана затвором до једне године, а за дело из става 2 затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.”

Члан 250

У члану 339 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „позивом или јавним огласом” стављају се речи „или општим позивом”, а уместо речи „затвором до једне године” стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.”

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ко се крије да би избегао регрутовање, служење обавезног војног рока, војну вежбу или другу војну службу иако је био позван појединачним или општим позивом,

казниће се затвором најмање 3 месеца или строгим затвором до пет година.”

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ко побегне у иностранство или неовлашћено остане у иностранству да би избегао законом утврђену обавезу у односу на војну службу, казниће се строгим затвором до десет година.”

У досадашњем ставу 3, који постаје став 4, уместо речи „става 1 и 2” стављају се речи „става 1—3”, а уместо речи „казниће се строгим затвором од три до десет година” стављају се речи

„казниће се за дело из става 1 затвором, а за дело из става 2 и 3 строгим затвором.”

Досадашњи став 4 се брише.

У ставу 5 уместо речи „става 2 и 4” стављају се речи „става 2 и 3”.

Члан 251

У члану 340 врше се ове измене:

Став 1 мења се и гласи:

„(1) Ко у намери да избегне службу у војсци или да буде распоређен на лакшу дужност сам себе озледи или на други начин привремено онеспособи за војну службу или дозволи другоме да га привремено онеспособи, као и онај, ко другог са његовим одобрењем или без одобрења у истој намери привремено онеспособи,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Ако је извршењем дела из става 1 овог члана наступила трајна неспособност за војну службу, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.”

У досадашњем ставу 2, који постаје став 3, уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година” стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

Досадашњи став 3 се брише.

Члан 252

У члану 341 врше се ове измене:

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ако се војно лице из става 1 овог члана крије да би избегло службу у војсци,

казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.”

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Војно лице које побегне у иностранство, припрема бекство или неовлашћено остане у иностранству,

казниће се строгим затвором до дванаест година.”

Досадашњи став 3, који постаје став 4, мења се и гласи:

„(4) Ко наводи више војних лица на извршење дела из става 1—3 овог члана,

казниће се за дело из става 1 затвором, а за дело из става 2 и 3 строгим затвором.”

Став 4 се брише.

Став 5 мења се и гласи:

„(5) Учиница дела из става 2 и 3 овог члана који се добровољно јави државном органу може се блаже казнити.”

Члан 254

У члану 343 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се новчаном казном или затвором до две године” стављају се речи

„казниће се новчаном казном или затвором до једне године.”

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година” стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

Члан 255

У члану 344 врше се ове измене:

Наслов члана мења се и гласи: „Неизвршење материјалне обавезе”.

Став 1 мења се и гласи:

„(1) Ко противно законом утврђеној обавези без оправданог разлога не приведе или не стави на располагање војним органима у одређено време и прописаном стању предмете и средства која подлеже материјалној обавези,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.”

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година” стављају се речи „учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

Члан 256

У члану 345 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „лице на служби у оружаним снагама” стављају се речи „одговорно лице у предузећу или установи која ради за потребе на-

родне одбране”, а уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до пет година”, стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

У ставу 2 бришу се речи „или лице на служби у оружаним снагама” и речи „или преда”.

У ставу 4 уместо речи „учинилац ће се казнити у случају из става 1 и 2 затвором до три године, а у случају из става 3 затвором или строгим затвором до пет година” стављају се речи

„учинилац ће се казнити за дело из става 1 и 2 затвором, а за дело из става 3 затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

Члан 257

У члану 346 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „Војно лице које” ставља се реч „Ко”, после речи „експлозивом” додају се речи „који припадају војној јединици или установи”, а уместо речи „казниће се затвором до две године” стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.”

Став 2 се брише.

У досадашњем ставу 3, који постаје став 2, уместо речи „казниће се затвором или строгим затвором до десет година” стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца, или строгим затвором до пет година.”

У досадашњем ставу 5, који постаје став 3, уместо речи „става 3 и 4” стављају се речи „става 2”, уместо речи „већег” ставља се реч „великог”, а уместо речи „учинилац ће се казнити у случају из става 3 строгим затвором, а у случају из става 4 затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година” стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором.”

У ставу 4 уместо речи „става 3” стављају се речи „става 2”, а уместо речи „учинилац ће се казнити затвором до две године” стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором.”

Члан 258

После члана 347 додаје се нов члан 347а који гласи:

„Крађа војне опреме

Члан 347а

(1) Ко из војне јединице или установе украде ствар која је део борбеног средства или предмет наоружања,

казниће се строгим затвором до десет година.

(2) Ако вредност ствари прелази износ од три стотине хиљада динара,

учинилац ће се казнити строгим затвором.”

Члан 259

У члану 348 врше се ове измене:

У ставу 1 после речи „преда” додају се речи „или му на други начин учини доступним”, а уместо речи „казниће се затвором најмање шест месеци” стављају се речи

„казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.”

Став 3 се брише.

У досадашњем ставу 4, који постаје став 3, уместо речи „става 1—3” стављају се речи „става 1 и 2”, а уместо речи „учинилац ће се казнити у слу-

чају из става 1 затвором до једне године, у случају из става 2 затвором, а у случају из става 3 строгим затвором до десет година“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором, а за дело из става 2 затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 260

У члану 349 врше се ове измене:

У ставу 1 уместо речи „казниће се затвором до шест месеци“ стављају се речи

„казниће се затвором до једне године.“

У ставу 2 уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 261

Члан 351 се брише.

Члан 262

У члану 352 врше се ове измене:

У ставу 1 бришу се речи „или лице на служби у оружаним снагама“.

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године или смртном казном“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године или смртном казном.“

Члан 263

У члану 354 уместо речи „казниће се строгим затвором“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.“

Члан 264

У члану 356 став 3 уместо речи „учинилац ће се казнити затвором најмање један месец или строгим затвором до пет година“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.“

Члан 265

У члану 358 став 1 уместо речи „казниће се строгим затвором до дванаест година“ стављају се речи

„казниће се строгим затвором до десет година.“

Члан 266

У члану 359 став 1 уместо речи „казниће се затвором најмање шест месеци“ стављају се речи

„казниће се затвором.“

Члан 267

У члану 360 врше се ове измене:

У ставу 2 уместо речи „учинилац ће се казнити строгим затвором најмање једну годину или смртном казном“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године или смртном казном.“

Додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ако су дела из става 1 и 2 овог члана учињена из нехата,

„учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором, а за дело из става 2 строгим затвором до пет година.“

Члан 268

После члана 360 додају се нови чланови 360а, 360б и 360ц који гласе:

„Особито тешки случајеви кривичних дела против оружаних снага

Члан 360а

(1) За дела из члана 327 став 4, 327а, 328 став 2—4, 331 став 3, 334 став 2, 336 став 2, 339 став 2—4, 340, 341, 342 став 2—4, 345 став 3 и 348 став 2 овог законика ако су извршена у приправном, мобилном или ратном стању, или ако је дошло до угрожавања безбедности или војне моћи државе

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(2) Истом казном казниће се учинилац дела из члана 327 став 5, 334 став 3, 336 став 3 и 348 став 3 овог законика ако је дело извршено у мобилном или ратном стању, а дошло је до тешког угрожавања безбедности или војне моћи државе и ако је учинилац при извршењу дела показао крајњу немарност.

Изрицање казни конфискације имовине

Члан 360б

При осуди на казну тежу од три године строгог затвора, суд може учioniоцу кривичног дела против оружаних снага изрећи казну конфискације имовине.

Услови изрицања дисциплинских казни

Члан 360ц

За кривична дела против оружаних снага за која је прописана казна затвора, може се војним лицима изрећи дисциплинска казна, ако је дело добило особито лак вид и ако то захтевају интереси службе и дисциплине.”

Члан 269

Члан 361 се брише.

Ц. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

1. Одредбе о изреченим казнама

Члан 270

(1) После изгласавања овог закона у Савезној народној скупштини не може се изрећи смртна казна у случајевима кад се она не може изрећи по овом закону.

(2) Смртна казна правоснажно изречена, а не извршена до дана изгласавања овог закона у Савезној народној скупштини, за кривична дела за која се по ступању на снагу овог закона не може изрећи смртна казна, неће се извршити и замењује се казном строгог затвора у трајању од петнаест година.

(3) Смртна казна правоснажно изречена до дана изгласавања овог закона у Савезној народној скупштини лицу које у време извршења кривичног дела није навршило двадесетједну годину неће се извршити и замењује се казном строгог затвора у трајању од петнаест година.

Члан 271

(1) Казна строгог затвора у доживотном трајању, која је правоснажно изречена до дана ступања на снагу овог закона, постаје казна строгог затвора у трајању од двадесет година.

(2) Казна строгог затвора у трајању дужем од петнаест година која је правоснажно изречена до дана ступања на снагу овог закона постаје казна строгог затвора у трајању од петнаест година.

(3) Изузетно од одредбе става 2 овог члана, изречена казна строгог затвора преко петнаест година остаје непромењена за лица осуђена због учествовања за време рата на страни окупатора и његових помагача.

(4) Казна затвора у трајању дужем од три године која је правоснажно изречена до дана ступања на снагу овог закона постаје казна затвора у трајању од три године.

Члан 272

Казна изречена пре ступања на снагу овог закона преко највеће мере казне прописане овим законом која још није издржана замењује се највећом мером казне коју одређује овај закон.

Члан 273

Ступањем на снагу овог закона престаје казна ограничења грађанских права.

Члан 274

(1) Казна забране бављења одређеним занимањем постаје мера безбедности.

(2) Казна трајне забране бављења одређеним занимањем изречена до дана ступања на снагу овог закона постаје мера безбедности забране бављења одређеним занимањем у трајању од десет година.

2. Одредбе о правним последицама осуде

Члан 275

Даном ступања на снагу овог закона укидају се све одредбе у посебним прописима у којима се предвиђа наступање одређених правних последица услед изрицања казне ограничења грађанских права.

Члан 276

(1) Изузетно од одредбе члана 37а овог закона савезним законом може се прописати као времена или трајна правна последица осуде ограничење права на пензију (личну, породичну, инвалидску) или на инвалидска права ратних и мирнодопских војних инвалида за лица која су правоснажно осуђена због учествовања за време рата на страни окупатора и његових помагача.

(2) Даном ступања на снагу овог закона престају важити прописи којима се због осуде за кривично дело предвиђа као правна последица ограничење права из одредбе претходног става у случајевима који нису обухваћени том одредбом.

(3) Посебним прописима решиће се питање да ли ће се и у којој мери вратити изгубљена права лицима која нису обухваћена у ставу 1 овог члана, а која су та права изгубила по досадашњим прописима.

Члан 277

(1) До доношења Закона о спољнотрговинском пословању, у привредним организацијама које су уписане у спољнотрговински регистар не могу вршити спољнотрговинске послове пет година после издржане, опростене или застареле казне лица која су била осуђена за кривична дела:

1) против народа и државе (глава X Кривичног законика);

2) против народне привреде, изузев за дела из члана 220 и 243—248 Кривичног законика (глава XIX Кривичног законика);

3) против имовине, изузев за дела из члана 254а, 256, 257 и 264 Кривичног законика (глава XX Кривичног законика);

4) против службене дужности (глава XXIV Кривичног законика).

(2) Одредбе претходног става не односе се на условно осуђена лица и на лица осуђена на новчану казну.

(3) Привредне организације које су уписане у спољнотрговински регистар не могу на радним местима на којима се врше спољнотрговински послови упослити ни лица која су била осуђена на новчану казну већу од 40.000 динара за привредни преступ на основу прописа о девизном и спољнотрговинском пословању.

(4) Лица из претходног става не могу бити заповедана на спољнотрговинским пословима три године рачунајући од дана извршења казне.

3. Одредбе о малолетницима

Члан 278

(1) Млађем малолетнику који је осуђен на казну строгог затвора у трајању дужем од пет година, а до дана ступања на снагу овог закона је издржао пет година, обуставља се даље извршење казне.

(2) Млађи малолетник, који је осуђен на казну строгог затвора у трајању дужем од пет година, а до дана ступања на снагу овог закона је издржао мање од пет година, упутиће се у васпитно-поправни дом где може остати највише пет година. На предлог управника казнено-поправног дома суд може из оправданих разлога, а нарочито због кратког остатка казне, одлучити да се малолетник задржи у казнено-поправном дому. Време проведено у казнено-поправном дому урачунаће се при упућивању малолетника у васпитно-поправни дом.

(3) Казна затвора или казна строгог затвора у трајању до пет година правоснажно изречена млађем малолетнику до дана ступања на снагу овог закона, замениће се васпитном мером према одредбама овог закона.

Члан 279

Казна затвора или строгог затвора у трајању преко једне године која је изречена старијем малолетнику до дана ступања на снагу овог закона замењује се малолетничким затвором у истом трајању, али највише до десет година.

Члан 280

Ако је старији малолетник осуђен на казну затвора или строгог затвора у трајању до једне године, суд ће одлучити да ли ће га упутити у васпитно-поправни дом или ће му изрећи неку другу васпитну меру.

Члан 281

Одредба члана 79 Кривичног законика о обустави извршења и измени одлука о васпитним мерама које су се могле изрећи по досадашњим прописима примењиваће се и на малолетнике на које су примењене васпитно-поправне мере пре ступања на снагу овог закона.

Члан 282

Новчане казне изречене малолетницима, које нису извршене до дана ступања на снагу овог закона, неће се извршавати.

Члан 283

Условне осуде које су правоснажно изречене малолетницима до дана ступања на снагу овог закона, не могу се опозвати.

4. Посебне одредбе

Члан 284

(1) Урачунавање притвора и истражног затвора у новчану казну по правоснажно донетим пресуда-

ма до дана ступања на снагу овог закона вршиће се по прописима који су важили у време доношења пресуде.

(2) По тим прописима врши се и замењивање новчане казне у затвор.

Члан 285

Опозивање условне осуде после ступања на снагу овог закона врши се по одредбама члана 49—49ц Кривичног законика.

Члан 286

Опозивање условног отпуста после ступања на снагу овог закона врши се по одредбама члана 57 Кривичног законика.

Члан 287

Од дана ступања на снагу овог закона рокови застарелости рачунају се по овом закону.

5. Измене у постојећим законима

Члан 288

У следећим законима врше се ове измене:

1) У Основном закону о браку („Службени лист ФНРЈ”, бр. 29/46 и 18/55) укида се члан 91б.

2) У Основном закону о старатељству („Службени лист ФНРЈ”, бр. 30/47) члан 15 тачка 1 мења се и гласи:

„1) које је осуђено на казну строгог затвора или на казну затвора за кривична дела извршена из користољубља;”

3) У Основном закону о стипендирању („Службени лист ФНРЈ”, бр. 32/55) у члану 47 брише се тачка 5, а додаје се нов став 2 који гласи:

„Давалац стипендије може укинути давање стипендије ако је стипендиста осуђен на казну строгог затвора или на казну затвора преко једне године.”

4) У Закону о одликовањима („Службени лист ФНРЈ”, бр. 55/55) члан 20 мења се и гласи:

„Одликовање ће се одузети лицу које је изгубило одликовање услед осуде за кривично дело (члан 37а Кривичног законика).

Претседник Републике може донети решење о одузимању одликовања лицу које је својим поступцима показало да није достојно да носи одликовање, иако није осуђено или је осуђено на казну која по закону не повлачи одузимање одликовања.

Одликовано лице које је осуђено на казну строгог затвора или затвора, а коме није одузето одликовање, не може носити одликовање док казна траје.

Решење о одузимању одобрења југословенском држављанину за ношење страних одликовања доноси Савезно извршно веће.”

5) У Закону о адвокатури („Службени лист ФНРЈ”, бр. 15/57) члан 59, тачка 3 мења се и гласи:

„3) ако буде осуђен на казну строгог затвора;”

Члан 76 тачка 3 мења се и гласи:

„3) ако буде осуђен на казну строгог затвора;”.

6. Одредбе о ступању закона на снагу

Члан 289

(1) Овај закон ступа на снагу 1 јануара 1960 године.

(2) Изузетно од одредбе претходног става одредба члана 270 овог закона ступа на снагу изгласавањем закона у Савезној народној скупштини.

Члан 290

(1) Законом народне републике одредиће се, најдаље до краја 1963 године, кад ће ступити на снагу одредбе овог закона које предвиђају мере упућива-

ња у дисциплински центар и мере појачаног надзора органа старатељства.

(2) Савезно извршно веће донеће ближе прописе о организацији и раду дисциплинских центара и службе појачаног надзора органа старатељства.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

УВОД

Израда нацрта

Претседник Савезне народне скупштине у споразуму са Савезним извршним већем образовао је 29 јуна 1955 године Комисију за кривично право са задатком да предложи потребне измене и допуне Кривичног законика и прописе о привредним преступима.

Први претседник Комисије био је пок. Моша Пијаде, иницијатор и носилац многих значајних радова у различитим областима нашег друштвеног живота. Од месеца септембра 1957 године Комисијом за кривично право руководио је потпретседник Савезне народне скупштине друг Владимир Симић.

На првој седници Комисије, која је одржана у новембру месецу 1955 године, закључено је да се израда нацрта Закона о изменама и допунама Кривичног законика повери посебној поткомисији која је завршила свој рад у фебруару месецу 1957 године и поднела Комисији први нацрт Закона о изменама и допунама Кривичног законика.

На седници Комисије од 17 октобра 1957 године закључено је да се први нацрт достави свим судовима, јавним тужиоцима, органима унутрашњих послова и другим заинтересованим установама и организацијама, да се примљене примедбе проуче и по потреби да се изради нов нацрт. Овај посао је поверен одређеним члановима Комисије који су јула месеца 1958 године поднели други нацрт Закона о изменама и допунама Кривичног законика. Овај нацрт у споразуму са претседником Комисије достављен је на оцену свим врховним судовима, Савезном јавном тужоштву и републичким јавним тужоштвима, државним секретаријатима за унутрашње послове и за правосудну управу, Државном секретаријату за послове народне одбране, заинтересованим секретаријатима у Савезном извршном већу и правним факултетима.

Узевши у обзир све примедбе које су стављене на први и други нацрт, одређени чланови Комисије поднели су трећи нацрт Закона о изменама и допунама Кривичног законика.

Овај нацрт је расправљан на заједничкој седници Комисије и Правног савета Савезног извршног већа и са мањим изменама поднет је Савезном извршном већу.

Нацрт је разматран у Одбору за унутрашњу политику Савезног извршног већа на дан 1 и 2 априла 1959 године, у Координационом одбору 12 маја 1959 год., а у Савезном извршном већу на дан 19 маја 1959 год.

Извршно веће у својим одборима и на заједничкој седници учинило је неколико значајнијих измена, које заједно са предлогом нацрта чине предлог Закона о изменама и допунама Кривичног законика који се доставља Савезној народној скупштини.

Образложење уз овај законски предлог дала је Комисија за кривично право на основу решења усвојених у нацрту као и на основу решења која су усвојена у Савезном извршном већу.

Обим ревизија

Прво питање које се поставило у вези са изградом Закона о изменама и допунама Кривичног законика односи се на обим ревизије Кривичног законика. Поводом овог питања Савезно извршно веће усвојило је закључак Комисије за кривично право да сада не треба приступати коренитој реформи Кривичног законика и да његова ревизија треба да се креће у оквиру измена и допуна које сдговарају насталим променама у нашој земљи и у оквиру измена и допуна које би олакшале његову примену. У овим границама изражен је предлог Закона о изменама и допунама Кривичног законика који, и поред своје обимности, не претставља потпуну ревизију Кривичног законика.

Међутим, иако се нацртом не дира у основне поставке позитивног законика, ипак неке од предложених измена веома су значајне и у извесној мери садрже нове концепције о појединим питањима криминалне политике.

С обзиром на значај и природу предложених измена, оне би се могле поделити у три групе.

У прву групу долазе измене које се односе на систем кривичних санкција, рехабилитацију, правне последице осуде и на одредбе о малолетницима. Уколико се усвоје ове измене њима би у великој мери био измењен систем казни, друкчије би било решено питање рехабилитације и правних последица осуде и био би измењен кривичноправни положај малолетних учинилаца кривичних дела.

Другу групу измена претстављају оне које је било нужно учинити због промена које су настале после доношења Кривичног законика у друштвено-економском уређењу наше земље. Кривични законик од 1951 године припреман је у време када је постојао систем административног управљања привредом и због тога многе његове одредбе претпостављају односе који су постојали у таквом систему. То је разлог да се данас не могу применити поједине одредбе законика, а нарочито оне које се односе на кривична дела против народне привреде. Осим тога, од доношења Кривичног законика извршене су многе измене у организацији државне управе што такође у већој или мањој мери има утицаја на одређивање појединих института и појединих кривичних дела. Најзад, искуства стечена током протеклих година у вези са настајањем нових облика криминалитета и у домену извршења казни захтевају одређене измене.

У трећу групу измена долазе оне које се односе на побољшање текста, на уклањање извесних непотпуности и нејасности у појединим одредбама које су изазвале колебања у пракси.

Материјали

Материјале на основу којих је изражен овај законски предлог претстављају анкете, подаци из праксе, статистички подаци и кривичноправна литература.

Још 1953 године извршена је анкета о потреби ревизије Кривичног законика. Анкетом је обухваћен велики број судова, јавних тужиоштава и органа унутрашњих послова, који су учинили предлоге за измену Кривичног законика руководећи се искуством у свом раду и на основу запажених недостатака Законика. Сређени предлози који су добијени овом анкетом служили су као полазна тачка за прве радове на изради нацрта.

Подаци из праксе судова, јавног тужиоца и органа унутрашњих послова претстављали су други ослонац у раду. Проучавањем ове праксе омогућено је да се уоче облици криминалитета који нису обухваћени Кривичним закоником и да се констатују

колебања о схватању и примени појединих одредаба.

Посебно је проучаван материјал из области проблематике кривичних дела против народне привреде. Једна група стручњака прегледала је и средила податке који су евидентирани о овим кривичним делима у Савезном врховном суду, Савезном јавном тужиоштву и савезном Државном секретаријату за унутрашње послове. О проблематици ових кривичних дела извршена су и бројна консултовања са претставницима привредних ресурса.

Посебна пажња поклоњена је проучавању и анализи статистичких података, нарочито података судске статистике. Обим и кретање криминалитета, његова структура и интензитет служили су као база за проверавање примене појединих института и за одређивање казне за поједина кривична дела.

Посебно су прикупљени подаци о новим облицима штетних делатности које долазе у обзир за инкриминацију. У том погледу нарочито су били драгоцени подаци изнети из примедбама судова, јавних тужилаца и органа унутрашњих послова.

Најзад, као материјал за израду овог нацрта служила је и кривичноправна литература. Од доношења Кривичног законика у нашој земљи издато је неколико уџбеника, коментара, приказа судске праксе и написано је више чланака о појединим питањима. Та литература је прегледана, а предлози за измену појединих одредаба Кривичног законика узети су у обзир. Коришћена је такође и страна кривичноправна литература и страни кривични законици, нарочито они који су донети после 1951 године. Коришћен је и материјал са међународних конгреса и састанака на којима су третирана поједина криминално-политичка питања од општег значаја. Посебна пажња посвећена је резултатима првог Међународног конгреса Уједињених Нација за сузбијање злочина и поступање са учиниоцима кривичних дела, као и досадашњим предлозима који ће бити изнети на другом Конгресу Уједињених Нација.

Техничка обрада

Измене које се предлажу односе се на велики број чланова Кривичног законика, тако да би према обиму измена и допуна могао донети пречишћени текст Кривичног законика са новом нумерацијом. Међутим, такво решење не би било целисходно из два разлога. Прво, измена нумерације у Кривичном закоником знатно би отежала коришћење статистичких података, који се прикупљају од 1952 године према нумерацији важећег Кривичног законика. Осим тога нумерација Кривичног законика има један посебан значај за практичну примену. Нека кривична дела се у пракси врло често понављају, она су сада позната по броју члана и измене тог броја доведле би до забуне бар у прво време. Најзад, да напоменемо да се и у страном законодавству, при ревизији овакве врсте, у кривичним законикима најчешће задржава стара нумерација а додају нови чланови са посебним ознакама.

Посебно питање у техничкој обради оваквог закона о изменама и допунама претставља усклађивање нових формулација са постојећим. Потпуно усклађивање захтевало би измену скоро сваког члана, јер нема прописа који се не може у техничком смислу поправити и побољшати. Међутим, такав поступак не би био целисходан, с обзиром да у суштини текст остаје исти. Због тога се предложене измене ограничавају углавном на суштинске измене. Једино у случају кад се мења решење у ставу једног члана врше се и мање измене у другим ставовима истог члана иако се тим изменама не мења постојеће решење.

А. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ У ОПШТЕМ ДЕЛУ**Глава прва****УВОДНЕ ОДРЕДБЕ**

(чл. 1—3 КЗ и чл. 1 предлога)

Уводне одредбе Кривичног законика о његовом задатку, о принципу законитости и о сврхи кажњавања биле су предмет проучавања, али нису измењене. Измене које би се могле учинити у овим одредбама не би имале никаквог практичног значаја и биле би више редакциске природе.

У основи чл. 2 и 3 не би имало шта да се дода, једино се може поставити питање да ли би се иста мисао која је садржана у члану 1 ст. 1 могла на други начин боље израдити. Покушаји који су у том правцу учињени нису довели до значајнијег резултата, па је зато ова одредба остала неизмењена.

У члану 1 ст. 2 учињена је само измена техничке природе која се односи на назив васпитних мера.

Глава друга**КРИВИЧНО ДЕЛО И КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ**

(чл. 4—12 КЗ и чл. 2—3 предлога)

У овој глави Кривичног законика учињене су две измене: изостављен је члан 5 и измењен је члан 12. У вези са садржином ове главе учињени су још неки предлози који, иако нису усвојени, заслужују да буду испитани и оцењени.

Кривично дело (чл. 4 КЗ)

У дискусији о овом члану Кривичног законика истакнуто је неколико питања. Истиче се пре свега да је појам кривичног дела постављен у законнику објективно што се противи дијалектичком јединству објективних и субјективних елемената кривичног дела. Постоји даље предлог да се као општи елеменат кривичног дела означи и противправност дела. Најзад се указује на потребу да се јасније постави одредба о непостојању кривичног дела због незнатне друштвене опасности (став 2). Прва два питања имају претежно теоретски значај, док је треће питање везано и за практичну примену закона.

Из прегледа наше литературе може се видети да ниједан аутор из одредаба Кривичног законика није дошао до закључка да је у нашем законодавству усвојена објективна конструкција кривичног дела. Извесне разлике постоје у тумачењу појединих законских одредаба, али је општи став наше кривичноправне литературе да се кривично дело има схватити у објективно-субјективном смислу.

На објективну конструкцију кривичног дела донекле наводи околност да кривични законик на извесним местима одваја кривично дело од кривичне одговорности. Међутим, из тога се не може извући закључак да законик кривично дело сматра као скуп искључиво објективних елемената, јер из свих одредаба законика може се утврдити да се под кривичним делом најчешће мисли на дело виног учиниоца, а и кад се кривична одговорност одваја од кривичног дела ипак законик претпоставља вољу и свесне елементе код учиниоца.

Предлог да се противправност унесе као општи елеменат кривичног дела образлаже се тиме да се у теорији кривичног права противправност редовно узима као такав елеменат. Осим тога указује се да и Закон о органима унутрашњих послова („Слу-

жбени лист ФНРЈ”, бр. 30/56), који је донет после Кривичног законика, говори посебно о искључењу противправности дела у смислу његовог непостојања.

Ови разлози нису могли бити прихваћени, с обзиром на општу концепцију Кривичног законика да друштвена опасност дела садржи и противправност.

Противправност се као општи елеменат кривичног дела може схватити у материјалном и у формалном смислу. Ако се противправност унесе као посебан елеменат кривичног дела, поред друштвене опасности, она би се тада могла схватити само у формалном смислу. Другим речима кад противправност стоји поред друштвене опасности као општи елеменат кривичног дела тиме се изражава мисао да је свако кривично дело противно одређеном пропису, а то није потребно јер је противправност садржана у сваком опису кривичног дела. Осим тога уношење противправности као општег елемента могло би довести у сумњу појам друштвене опасности као противправности у материјалном смислу.

Одвојено је питање уношења противправности као посебног елемента код појединих кривичних дела. То је негде потребно учинити да би опис кривичног дела био јаснији и да би се одвојили случајеви кад је неким посебним законом под одређеним условима дозвољено предузети одређену радњу. У том смислу треба тумачити и члан 85 Закона о органима унутрашњих послова, који као посебан пропис дозвољава предузимање одређених радњи, које иначе претстављају кривично дело, ако су те радње предузете под одређеним условима.

Одредба постојећег члана 4 став 2 Кривичног законика претставља изузетно важну одредбу како са теоретског гледишта тако и са гледишта практичне примене законика. Према подацима судске статистике ова се одредба неједнако примењује у пракси, негде шире а негде уже, што донекле долази и услед њене недовољне одређености.

У критици ове одредбе истиче се нарочито да је врло тешко разликовати кад је једно дело друштвено опасно, кад је оно незнатне друштвене опасности, а кад оно уопште није друштвено опасно. Због тога је предложено да се у овој одредби не говори о незнатној друштвеној опасности већ да се покуша иста мисао изразити на тај начин што би се рекло да не постоји друштвено опасно дело ако је оно малог значаја и ако није произвело никакве или незнатне штетне последице. Други предлог иде за тим да се у овој одредби уопште не говори о друштвеној опасности већ да се непосредно каже да не постоји кривично дело ако је оно малог значаја и ако није произузроковало никакву или само незнатну штетну последицу. Ови предлози могли би бити овако формулисани:

(I) Није кривично дело оно дело које, иако садржи обележја кривичног дела одређена законом, није друштвено опасно због малог значаја и због незнатности или отсућности штетних последица.

(II) Није кривично дело оно дело које, иако садржи обележја кривичног дела одређена законом, претставља дело малог значаја и није произузроковало никакву или је произузроковало незнатну штетну последицу.

Дело које садржи обележја кривичног дела тешко се може дефинисати као дело које није друштвено опасно, без обзира што је малог значаја и што није произузроковало штетне последице. У врло великом броју случајева дело малог значаја остаје друштвено опасно али је интензитет друштвене опасности смањен у толикој мери да не постоји реална потреба да се за такво дело кажњава.

Што се тиче другог предлога њиме се избегава одређивање да ли је дело малог значаја друштвено опасно или је незнатно друштвено опасно. То је

добра страна предлога, али он не води рачуна о повезаности одредбе става 1 и става 2 члана 4. Усвајањем овог предлога концепција о кривичном делу као друштвено опасном делу постала би нејасна, јер би став 2 био посебан изузетак који није повезан правилом постављеним у ставу 1 и не би са њим чинио једну целину.

Наведене варијанте биле су изнете у другом нацрту, али је у највећем броју примедба изражено мишљење да се задржи садашња формулација члана 4 став 2 као најприхватљивија.

Остајући код садашње редакције члана 4 став 2 треба имати у виду да практичне тешкоће у примени ове одредбе нису избегнуте, али оне не би могле бити избегнуте ни другим формулама. У суштини овде се ради о једној посебној мери криминалне политике чија примена треба да буде праћена и усмерава од стране врховних судова и јавног тужиштва.

Узраст (чл. 5 КЗ и чл. 2 предлога)

Кривични законик полази од концепције да у другој глави исцрпи изнесе све основе кривичне одговорности. Предлог, међутим, стоји на становишту да све одредбе о малолетницима чине посебну целину у систему кривичног права и да због тога и питање кривичне одговорности малолетника треба да буде решено у оквиру одредаба које се односе на малолетнике. У садашњем моменту можда није целисходно да се постави питање о потпуном издвајању одредаба о малолетницима из Кривичног законика, мада за такво решење постоје озбиљни разлози. Оно што се сада може урадити то је да се све одредбе о малолетницима скупе на једном месту, с тим што ће се остале одредбе Кривичног законика супсидијарно примењивати.

Сагласно томе члан 5 је изостављен из друге главе, а унет је у главу шесту која се односи на одредбе о васпитним и казним мерама за малолетнике. Значај ове одредбе је донекле друкчији у новој глави, јер се кривична одговорност малолетника везује за њихово кажњавање, а не и за примену васпитних мера.

Урачунљивост (чл. 6 КЗ)

У вези одредбе става 3 члана 6 предложено је да би требало прецизније изразити кад постоје услови за нехатну одговорност у случају тзв. *actioes liberae in causa*.

У погледу овог предлога треба имати у виду да институт *actioes liberae in causa* претставља сложен проблем који је тешко изразити у једној сажетој законској формулацији. Због тога у теорији и постоје предлози да се питање одговорности лица која сами себе ставе у стање привремене поремећености оцењује по општим правилима о умишљају и нехату, јер су постојеће законске формулације мање или више непотпуне.

Кад је Кривични законик ступио на снагу судска пракса се у овом питању колебала. Данас је, међутим, у судској пракси уопште усвојено мишљење, које је дошло до изражаја у многобројним судским одлукама, да кривична одговорност постоји увек ако се учинилац сам ставио у стање привремене душевне поремећености и у том моменту поступао са умишљајем у погледу последица које могу наступити, а ако је у том моменту нехатно поступао, да ће се кривична одговорност оцењивати према томе да ли се ради о делу за које се по закону кажњава и за нехат (чл. 7 став 4 КЗ). Оваква интерпретација потпуно задовољава тако да не постоји практична потреба за измену члана 6 став 3 КЗ, а неизвесно је да ли би нова формулација поново довела до колебања судске праксе.

Крајња нужда (чл. 12 КЗ и чл. 3 предлога)

Кривични законик стоји на становишту да крајња нужда постоји само у случају ако је учињено зло мање од оног које је претило. Овакав став изгледа сувише строг, јер према оваквом становишту крајња нужда не постоји ни у случају кад су у сукобу два добра исте вредности. Према предлогу овакав став, био би донекле ублажен, јер се предлаже да крајња нужда постоји и у случају ако учињено зло није веће од оног које је претило. На тај се начин непостојање кривичног дела проширује и на случај кад је неко у крајњој нужди повредио туђе добро које је било исте вредности као и добро које је било у опасности. Практична вредност измене састоји се у омогућавању суду да правичније реши случајеве кад су у питању у сукобу два живота, две повреде тела и сл.

Постојао је и предлог да се питање кажњавања учиниоца за дело учињено у крајњој нужди реши на други начин, управо да се суду омогући да проценује постојање крајње нужде према свим околностима а не само с обзиром на однос између добра које је у опасности и жртвованог добра. По овом предлогу дело је учињено у крајњој нужди ако је учинилац, да би од себе или другог отклонио нескривљену и истовремену опасност, повредио туђе добро, али се с обзиром на тежину зла које је претило и оног које је учињено као и с обзиром на друге околности, од учиниоца није могло захтевати да друкчије поступи.

Овај предлог је инспирисан новим схватањима у кривичноправној литератури која су прихваћена и у неким новијим кривичним законцима.

Предлог није прихваћен из разлога што даје суду сувише широке могућности, услед чега постоји опасност од неуједначености у примени закона. Осим тога, уколико би се овај предлог прихватио тешко би се могло тврдити да дело учињено у крајњој нужди није кривично дело. Пре би се у том случају могло рећи да крајња нужда искључује кажњивост, а такво решење захтевало би даље измене у основним одредбама Кривичног законика.

Уосталом, треба нагласити и то, да у пракси има изузетно мали број случајева примене члана 12 па је и то разлог да се не улази сада у неке веће измене.

У члану 12 измењен је и став 3 у правцу проширења могућности блажег кажњавања за случај да је изазвана опасност из нехата и у правцу могућности ослобођења од казне ако је прекорачење крајње нужде учињено под особито олакшавајућим околностима.

Један од услова за постојање крајње нужде јесте да учинилац од себе или другог отклони нескривљену опасност. Опасност може бити скривљена са умишљајем или из нехата, а то нису исте ситуације, или бар не морају бити исте. Због тога је оправдан блажи став према учиниоцу у случају када је он изазвао опасност нехатно.

Друга се измена предлаже да би се дала могућност суду да у оправданим случајевима може ослободити од казне учиниоца који је прекорачио границе крајње нужде, и који је то учинио под околностима које га оправдавају. На тај начин став 3 члана 12 усклађен је са чланом 11 став 3 КЗ.

Глава трећа

ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

(чл. 13—23 КЗ и чл. 4 предлога)

Трећа глава Кривичног законика садржи одредбе о начину, времену и месту извршења кривичног дела, о покушају и о саучесништву. У судској пракси нису се појавили неки посебни проблеми у вези са применом ових одредаба, осим код

тумачења члана 17 који говори о неподобном покушају. У вези с одредбама ове главе истакнуто је и питање деобе кривичних дела на злочине и преступе.

У теорији кривичног права такође нису истакнути неки нови моменти нити су предложена нека нова решења за одређивање или друкчије постављање института који се регулишу у овој глави Кривичног законика. Проблем саучесништва додуше био је разматран на Међународном конгресу за кривично право који је одржан у Атини 1957 год. али резолуције конгреса углавном се поклапају са концепцијама на којима је заснован Кривични законик. У теорији даље остаје спорно да ли организовање злочиначког удружења претставља посебан облик саучесништва, али ми немамо разлога, нити на то указује пракса, да се отступи од решења које је садржано у члану 23 КЗ.

Остаје према томе, да се размотри питање неподобног покушаја и да се испита колико би било оправдано да се усвоји законска деоба кривичних дела на злочине и преступе.

Неподобан покушај (чл. 17 КЗ и чл. 4 предлога)

У теорији кривичног права разликује се апсолутно неподобан и релативно неподобан покушај. Апсолутно неподобан покушај сматра се да постоји кад се због неподобности предмета или средства ни под којим условима није могло извршити кривично дело, док се као релативно неподобан случај сматра покушај којим се у конкретном случају није могло извршити кривично дело, мада би се под другим условима могло извршити. На први поглед разлика између ова два покушаја је јасна али у теорији и пракси постоје велике разлике у интерпретацији наведених дефиниција.

Суштина питања састоји се у томе да ли постоји такво средство којим се ни под којим условима не би могло извршити кривично дело. У нешто блажој форми поставља се питање да ли постоје такви предмети према којима се ни под којим условима не би могло извршити кривично дело. У судској пракси изражена су различита тумачења овакве одредбе Кривичног законика. У неким случајевима под апсолутно неподобним средством подразумева се врста средства, а по другим тумачењима конкретно средство. У теорији кривичног права такође врло је тешко наћи на једнака мишљења кад се разматрају поједини примери апсолутно и релативно неподобног покушаја.

Са гледишта кажњавања разлика између апсолутно неподобног и релативно неподобног покушаја постоји у томе што се за апсолутно неподобан покушај учинилац може блаже казнити и ослободити од казне, док се за релативно неподобан покушај може само блаже казнити. Сама чињеница, да и за један и за други покушај постоји само могућност, а не и обавеза, блажег кажњавања односно ослобођења од казне, упућује на то да и са теоретског и са практичног гледишта не би требало правити разлику између ове две врсте неподобног покушаја. У том смислу у предлогу се предвиђа једнако решење и за апсолутно и за релативно неподобан покушај. Таквим решењем омогућило би се да суд и за релативно неподобан покушај ослободи учиниоца од казне, а то би било у извесном броју случајева и оправдано.

Деоба кривичних дела на злочине и преступе

У вези са трећом главом Кривичног законика треба истаћи и питање деобе кривичних дела на злочине и преступе.

Постоји предлог да се после члана 15 Кривичног законика дода посебна одредба о деоби кривичних дела на злочине и преступе. По овом предлогу злочине би требало дефинисати као кривична дела за која се по закону може изрећи казна од пет година

строгог затвора или тежа казна, док би преступи били кривична дела за која се по закону може изрећи казна строгог затвора до пет година, казна затвора или новчана казна. Ова деоба је позната у многим странам законикима.

За ову деобу наводи се неколико разлога. Пре свега истиче се да општи назив за сва кривична дела не одговара општем схватању. Разлике које постоје између најтежих и најлакших кривичних дела треба да дођу до изражаја у неком општем називу тих дела. Поред тога, предложена подела у великој мери олакшала би технику закона, јер уместо позивања на казну означило би се у закону само да ли се ради о злочину или преступу. Најзад, у кривичној статистици подела на злочине и преступе омогућила би да се подаци приказују одвојено за злочине а одвојено за преступе, а тиме би се пружила већа могућност да се сазна право стање криминалитета.

Основни разлог због кога ова подела није прихваћена односи се на критериј за деобу који доводи до неприхватљивих закључака. Према овом критерију постоји злочин самим тим што је у закону предвиђена казна преко пет година строгог затвора, без обзира на конкретан вид тог кривичног дела и без обзира на казну коју је суд изрекао. Исто тако постоји преступ кад је предвиђена у закону релативно блажа казна без обзира што у конкретном случају може се радити о тешком облику тог кривичног дела. Тако на пример, тешка крађа би се сматрала увек као злочин, па и у случају кад је учинилац одустао од извршења, док би се свака обична крађа, ма колико била тешка у конкретном случају, сматрала увек као преступ. Остали разлози не изгледају убедљиви. Позитивни закон је успешно решио питање технике, а што се тиче статистичке анализе она се не може заснивати на деоби кривичних дела на злочине и преступе, већ првенствено на испитивању података о сваком кривичном делу. Посебно ако се ради о утврђивању структуре криминалитета од највеће важности је утврдити које су казне изречене, а не која су кривична дела учињена, јер се само из изречених казни може добити приближна слика о тежини кривичних дела која су у одређеном периоду учињена.

Глава четврта

КАЗНЕ

(чл. 24—60 КЗ и чл. 5—34 предлога)

Измене извршене у овој глави спадају у ред најзначајнијих. Оне се тичу у првом реду казненог система, трајања појединих казни и увођења судске опомене као нове кривичноправне мере. У други ред долазе измене у одредбама које се односе на одмеравање казне, условну осуду и извршење казне.

Врсте казни, њихова деоба и законитост у изрицању (чл. 24—26 и чл. 5—7 предлога)

Основне измене које се предлажу у систему казни су следеће: изостављају се казне ограничења грађанских права и забрана бављења одређеним занимањем, а као посебна мера уводи се судска опомена.

Ближе образложење за ове предлоге изнето је у даљем излагању код појединих казни.

Измене које се предлажу у чл. 25 КЗ насланају се на предложене измене у систему казни. Делимично то важи и за измене у чл. 26 КЗ, али у вези овог члана потребно је истаћи још и следеће.

Одредба чл. 26 ст. 3 КЗ изазвала је, и данас још изазива извесна колебања о питању да ли се може изрећи новчана казна за кривична дела учињена из користољубља ако је та казна прописана као алтернативна са казном затвора, а суд као главну казну изрекне затвор. Предлог полази од

поставке да се за кривична дела из користољубља може увек изрећи новчана казна и да нема оправданог криминално-политичког разлога да се њена примена искључи за дела где је мотив користољубље а новчана је казна само алтернативно забрањена. У таквим, у Кривичном законика изузетним случајевима, разлог за алтернативно прописивање новчане казне састоји се у могућности да се она изрекне самостално као главна казна а не да се њено изрицање онемогући само због тога што је прописана као алтернативна. Да би се избегла свака сумња предлаже се измена која је унета у ст. 2 чл. 26 КЗ.

У истом члану додата је посебна одредба у ст. 3 која употпуњује одредбе претходних ставова. Правилно да суд може изрећи само ону казну која је законом прописана није без изузетка, јер у неким случајевима суд је и до сада могао изрећи другу казну (чл. 42, 43 и 46 КЗ), а према предлогу број таквих случајева се донекле проширује (чл. 40а КЗ).

Смртна казна (чл. 27 КЗ и чл. 8 предлога)

Последњих година смртна казна се изриче у малом броју случајева и то углавном за најтежа кривична дела против живота и тела. У 1955 години изречено је девет смртних казни, толико исто у 1956 години, у 1957 години изречено је пет, док је у 1958 год. изречено 15 смртних казни. Један број лица осуђених на смртну казну је помилован. Ови подаци јасно показују да је смртна казна у пракси изузетна мера кажњавања. Међутим, ипак она остаје у систему казни из криминално-политичких разлога који су довољно познати.

Изузетност примене смртне казне нацрт посебно истиче у ставу 2 члана 24, а у исто време предвиђа и извесна ограничења за њено изрицање. Ова ограничења огледају се у томе што је смртна казна укинута за нека кривична дела (чл. 255 ст. 2 и чл. 273 ст. 2) и, друго, у томе што се смртна казна не може изрећи лицима која у време извршења дела нису навршила двадесетједну годину само за најтеже облике кривичних дела против народа и државе и против оружаних снага.

Прво ограничење налази своје оправдање у могућности да за редовне облике неких кривичних дела, према досадашњој пракси и према реалним предвиђањима за будућност, неће бити потребно изрицати ову казну, а за неке најтеже случајеве који су везани за ратно и мобилно стање или за друге особите околности дозвољава се могућност изрицања смртне казне уз постојање одређених законом прописаних услова (чл. 122 и 360а).

Друго ограничење је резултат општег блажег става према млађим пунолетницима. За последњих неколико година таквим лицима судови нису изрицали смртну казну без обзира што је било случајева где су млађи пунолетници учинили таква кривична дела која по својим објективним обележјима заслужују смртну казну.

У вези са извршењем смртне казне предлаже се да стрељање буде једини начин извршења ове казне. У позитивном закону смртна казна се може извршити стрељањем или вешањем. Ово разликовање повлачи се из старијих кривичних законика који су стајали на становишту да је вешање понижавајући начин извршења смртне казне. Данас ово разликовање нема оправдања.

Строги затвор (чл. 28—29 ЗК и чл. 9—10 предлога)

Ова се казна изриче за тешка кривична дела и њено је трајање одређено од шест месеци до двадесет година. Као замена смртне казне строги затвор може трајати и доживотно.

На основу анализе статистичких података произилази да се казна строга затвора изузетно изриче у трајању краћем од једне године и дужем од

петнаест година. На основу тих података изгледа реално да се повиси општи минимум и да се смањи општи максимум ове казне.

Ова измена оправдана је и са гледишта сврхе кажњавања. Тешко је претпоставити да би васпитни утицај на учиниоца могао трајати дуже од петнаест година, а само најизузетније можемо претпоставити да је могућно враћање осуђеног у нормалан живот после изолације која би трајала дуже од петнаест година. С друге стране, код постојања могућности ублажавања казне неприродно је да осуда на строги затвор буде краћа од једне године.

Што се тиче изрицања казне строга затвора у доживотно трајању, као замена за смртну казну, она има оправдања као застрашујућа и репресивна мера. Напротив са гледишта преваспитања осуђеног она нема смисла. Статистички подаци говоре да се ова казна изрицала у релативно великом броју случајева (у 1955 години 25, у 1956 години 29, у 1957 години 19, а у 1958 години 23 случаја), али до извршења ове казне у пракси није долазило. Још један разлог говори против задржавања ове казне. Ако осуђеник нема у изгледу да до краја живота буде пуштен на слободу поставља се питање не само какав се васпитни утицај на њега може вршити, већ и како с таквим осуђеницима одржати дисциплину у казнено-поправним домовима.

Из ових разлога предложено је да се задржи институт замене смртне казне строгим затвором, али у одређеном трајању од двадесет година.

Затвор (чл. 30 КЗ и чл. 11 предлога)

У погледу ове казне предложено је ограничење општег максимума ове казне на три године. Ова измена такође је инспирисана подацима из судске статистике из којих произилази да се казна затвора преко три године најизузетније изриче. Уколико би постојала потреба за дужим трајањем казне редовно постоји могућност изрицања казне строга затвора.

Казна ограничења грађанских права (чл. 31—34 КЗ и чл. 12 предлога)

Предлаже се изостављање ове казне из следећих разлога.

Казна ограничења грађанских права води порекло из доба када се сматрало да осуђени мора трајно или привремено да носи печат осуде и да због тога не може бити, трајно или извесно време, укључен у јавни живот. Наша настојања иду на против у правцу да се за време и после издржавања казне на осуђеног врши утицај како би се он после отпуштања са издржавања казне могао укључити у друштво као његов користан и равноправан члан. Према томе, изрицање казне ограничења грађанских права у суштини је противречно васпитној сврхи казне и потреби што брже и што потпуније ресоцијализације осуђеног.

Други разлог за изостављање ове казне произилази из података судске статистике. Према овим подацима ова казна се изриче у релативно малом броју случаја. Ако се има у виду да се ова казна изриче по правилу уз дуготрајне казне лишења слободе, практично ова казна не претставља неку ефикасну меру.

По својој садржини ова казна се састоји у губитку бирачког права, права на стицање и вршење изборних функција у друштвеним организацијама и удружењима и права јавног иступања. Кад се говори о бирачком праву мисли се увек на губитак активног и пасивног бирачког права за органе народне власти. Међутим, у нашим условима одмах се даље поставља питање бирачког права у органима друштвеног управљања и у друштвеним организацијама, као што су синдикати и др. Искључити бивше кажњенике да врше изборне функције у

органима друштвеног управљања, друштвеним организацијама и удружењима значило би њихово потпуно одвајање из средине у којој живе и раде. То би значило онемогућити и спречити вршење васпитног утицаја на њих после издржавања казне.

Посебан разлог за изостављање ове врсте казне треба видети и у томе што развитком нашег демократског уређења број изборних функција стално расте, а све оне нису од једнаког значаја. Има изборних функција у нашем систему које не могу вршити не само лица која су осуђивана него ни лица која су се својим другим антисоцијалним делатностима показала као морално неподобна, али с друге стране има и таквих изборних функција које се могу поверити, бар начелно, осуђиваним лицима. У вези с тим треба имати у виду да се у условима нашег развика може реално говорити о гаранцијама изван Кривичног законика да вршење одређених функција неће бити поверено лицима која то не заслужују, без обзира да ли су она осуђивана или не.

Ови разлози дошли су донекле до изражаја и код доношења Кривичног законика када је прихваћено једно решење које стоји на пола пута између класичног губитка грађанских права и укидања ове казне. То је и разлог да се ова казна у законнику назива ограничење, а не губитак грађанских права.

Уколико би се усвојио овај предлог, то не значи да осуда не би повлачила никакве последице у погледу стицања и вршења одређених грађанских права. Предлог то питање решава тако што се посебним законима препушта да они одреде ближе услове за ограничење грађанских права (чл. 37а КЗ и чл. 15 предлога). Предност је оваквог решења што се избегава аутоматизам при ограничењу појединих права, а даје се могућност да посебни закони, према природи дела, изреченој казни и другим околностима, одреде која се права ограничавају, за које време и у којој мери. Посебним прописима дакле могу бити постављени прецизнији услови за ограничење грађанских права. Није искључено да се посебним законом предвиди у појединим случајевима и посебан поступак, па чак и да се вршење појединих права веже за резултате пренадметања осуђеника.

Забрана бављења одређеним занимањем или делатношћу (чл. 35 КЗ и чл. 12 предлога)

Ова казна је изостављена као врста казне, али је унета као једна од мера безбедности. То је учињено зато што забрана бављења одређеним занимањем делује увек унапред и због тога ова забрана има више карактер мере безбедности него казне.

Ближи разлози за ову меру и за њено проширење изнети су код чл. 61б односно чл. 36 предлога.

Конфискација имовине (чл. 36 КЗ и чл. 13 предлога)

Иако се ова казна у последњим годинама врло ретко изриче она је задржана као казна која се у неким случајевима показала као целисходна и која може да превентивно делује. Измена која се предлаже у вези са овом казном има за сврху да истакне да се одузимање имовине осуђеном лицу врши у ограниченом обиму и да укаже на посебан Закон о извршењу казни који одређује која се имовина може одузети лицима осуђеним на казну конфискације имовине.

Новчана казна (чл. 37 КЗ и чл. 14 предлога)

У пракси се већ давно осећа потреба да се повећају општи минимум и општи максимум новчане казне како би она одговарала данашњим имовинским приликама осуђеника. У том смислу предлаже се повећање минимума новчане казне на 1.000 ди-

нара, а максимум новчане казне на 100.000 динара. Овај максимум се повећава на 1.000.000 динара ако је кривично дело учињено из користољубља.

Правне последице осуде (чл. 37а КЗ и чл. 15 предлога)

Као што је напред већ изнето, законски предлог изоставља казну ограничења грађанских права за коју су по посебним законима везане и врло различите последице. Услед ове измене настала је потреба да се начелно регулише питање правних последица осуде за одређена кривична дела или за одређене казне.

Основно је овде питање које правне последице могу настати услед осуде, односно у којој мери могу бити ограничена права осуђеног лица после издржане казне. На основу досадашњег искуства издвојени су у чл. 37а случајеви који долазе у обзир и који су већ углавном регулисани позитивним прописима. Изостављено је уствари само ограничење бирачког права које се преко казне ограничења грађанских права појављивало као правна последица осуде и то у врло малом броју случајева. Изостављање ове правне последице значи да ће осуђено лице после осуде уживати основна политичка права, а посебно активно и пасивно бирачко право.

Правне последице које се предвиђају у овом законском предлогу крећу се у једном релативно уском оквиру. Оне се пре свега односе на престанак одређених функција и на губитак стечених права, а у другом реду на губитак права на стицање одређених функција односно на забрану вршења одређених звања или позива. По својој природи све ове правне последице су такве да не дирају у основна политичка и грађанска права осуђених лица, јер све предвиђене правне последице у основи не доводе у питање равноправност осуђених лица са осталим грађанима нити сметају потпуној ресоцијализацији осуђених лица. То међутим, не значи да предвиђене правне последице неће имати никаквог утицаја на права осуђених лица. То није могућно избећи нити се иде за тим. Неке правне последице настају као нужна последица осуде по самој природи ствари (престанак изборних функција) а неке правне последице имају значај превентивне заштите и чувања ауторитета одређених служби (забрана вршења одређених послова у државним органима).

Значајно је запазити да предвиђене правне последице не обухватају губитак односно ограничење права осуђеника која проистичу из пензиског и инвалидског осигурања. Самим тим, уколико се усвоји овај законски предлог, морало би доћи до измене прописа у законима о пензиском и инвалидском осигурању. Само за лица која су учинила кривична дела на страни окупатора и његових помагача предвиђа се могућност ограничења права на пензију, о чему постоји посебан пропис у прелазним одредбама.

Све правне последице које су предвиђене овим законским предлогом могу се поделити у две групе, једне настају на основу саме осуде по одредбама Кривичног законика друге — могу настати на основу одредаба других савезних закона. У прву групу долазе престанак вршења изборних функција, губитак чина и одузимање одликовања. У другу групу долазе губитак права на стицање и вршења одређених звања и позива, затим вршење одређених послова у државним органима, привредним, самоуправним и друштвеним организацијама, престанак службе или радног односа.

Наступање правних последица регулисано је на овај начин зато што се Кривичним закоником може регулисати кад престаје изборна функција, кад офи-

цир губи чин и кад се одузимају одликовања. Кад ће наступити друге правне последице мора се оставити регулисању посебних закона, јер су разлике врло велике у погледу појединих служби и вршења појединих звања, тако да Кривични законик не може без великих тешкоћа регулисати све ситуације.

Најзад, у вези са предвиђеним правним последицама веома је важно нагласити да оне имају ограничено дејство. За стицање права у будућности правна последица не може бити трајна. Она може трајати највише десет година, али судском рехабилитацијом тај рок може бити и смањен на пет година. Овакво решење овог питања базира се с једне стране на потреби стимулирања осуђеника на добро владање, а с друге стране, на чињеници да постојећи друштвени односи и њихов развитак имају пресудан утицај на осуђеника који не остаје никад непоправљив.

Одмеравање казне у случају поврата (чл. 40 КЗ и чл. 16 предлога)

Кривични законик у чл. 40 предвиђа поврат као обавезну отежавајућу околност и при томе одређује услове за његово постојање. Према овим условима поврат постоји ако је учинилац раније био осуђиван за кривично дело учињено са умишљајем на казну строгог затвора или затвора, па за време од пет година од дана потпуно или делимично издржане казне поново учини кривично дело са умишљајем за које је прописана казна затвора или тежа казна.

Овако одређивање поврата не одговара потребама наше праксе нити је у складу са савременим теоретским појмом поврата. Суд је обавезан да ранију осуду, под условима предвиђеним у закону, узме као отежавајућу околност и кад ранија осуда нема никакве везе са кривичним делом које је учинилац доцније учинио. С друге стране, иако ранија осуда може бити у тесној вези с новим кривичним делом, суд није обавезан да ранију осуду узме као отежавајућу околност, ако нису испуњени сви услови одређени законом. Даље, законска одредба о поврату не указује на значајне разлике између општег и специјалног поврата. Очигледно је да нису исте ситуације ако је учинилац раније био осуђиван за кривично дело учињено из користољубља а други пут за дело из других побуда или ако је учинилац оба кривична дела учинио из користољубља. У неким случајевима чак постојање поврата у смислу одредаба Кривичног законика не би требало да има никаквог утицаја на кажњавање за друго дело. Неоправдано је напр. да се као обавезна отежавајућа околност код кривичног дела убиства узима чињеница да је учинилац раније осуђиван због увреде или обрнуто.

Због ових разлога предлог одустаје од концепције да је поврат увек отежавајућа околност, проширује поврат на све случајеве када је учинилац раније био осуђиван, и прави разлику између општег и посебног поврата узимајући као елементе посебног поврата истоврсност раније учињеног и новог кривичног дела и побуде из којих су та дела учињена. Предлог уважава да је важна околност при оцени поврата и протек времена од раније осуде односно од издржане или опрштене казне али не поставља одређену границу времена као услов за постојање поврата. При том треба имати у виду ограничење које предвиђа измењени чл. 88 КЗ према којем се осуда на казну затвора или на новчану казну брише из казнене евиденције ако осуђени у року од пет година од дана издржане, опрштене или застареле казне не учини ново кривично дело.

Одмеравање казне вишеструким повратницима (чл. 40а КЗ и чл. 17 предлога)

Искуство наше праксе као и искуство праксе других земаља показује да постоје посебне категорије криваца према којима редовне мере кажњавања нису довољне. Једна таква категорија јесу вишеструки повратници који се понекад деле у разне категорије (професионални кривци, кривци из навике, кривци по склоностима и сл.).

У нашој земљи, у упоређењу са другим земљама, не постоји велики број вишеструких повратника. Међутим неке појаве у последње време говоре у прилог да и код нас постоји категорија криваца којима је вршење кривичних дела постала професија односно који понављањем кривичних дела врше исту врсту кривичних дела. Такви кривци понекад рачунају на општи просек казне која се изриче за одређена кривична дела и са том рачуницом приступају извршењу кривичног дела.

Ови разлози били су одлучујући за уношење једне посебне одредбе о одмеравању казне вишеструким повратницима. При уношењу ове одредбе имало се у виду и то, да је без обзира на број случајева у којима ће бити примењено пооштрење казне, потребно указати на потребу примене строжијих казни према вишеструким повратницима.

Као што се види из текста предложене одредбе члана 40а за пооштрење казне потребно је неколико услова. Потребно је пре свега да је учинилац најмање два пута био осуђиван за кривична дела учињена са умишљајем на казну строгог затвора или на казну затвора преко три месеца. Даље је потребно да суд стекне уверење да је учинилац склон да и даље врши кривична дела, а то ће суд проценити на основу свих околности а нарочито с обзиром на сродност учињених дела, побуде из којих су учињена, с обзиром на ранији живот учиниоца и његове испољене склоности. Даље је услов да између осуда постоји одређени размак који не може бити већи од пет година. Најзад, при постојању ових услова суд може, али не мора, за ново кривично дело изрећи строжу казну од прописане. Да ли ће суд употребити ово своје овлашћење зависи у великој мери од тога да ли се прописаном казном може остварити сврха кажњавања у погледу преваспитања учиниоца.

Поштравање казне није неограничено јер према ставу 4 овог члана строжа казна не може прећи двоструку меру прописане казне затвора или строгог затвора нити највећу меру изречене врсте казне. Изузетак је предвиђен у случају ако је прописана казна до три године затвора, јер се у том случају пооштрење може вршити само тако ако се промени врста казне. Зато се предвиђа да се у том случају уместо затвора може изрећи казна строгог затвора до пет година.

Ослобођење од казне (чл. 44 КЗ и чл. 18 предлога)

Питање које се у пракси постављало у вези са одредбом чл. 44 односи се на предложену допуну у ст. 2 овог члана. Предлог полази од тога да, у случајевима кад законик овлашћује суд да учиниоца ослободи од казне, нема разлога не дозволити суду да ублажи казну по слободној оцени. Ублажавање казне по слободној оцени је мање овлашћење од ослобођења од казне. Према томе могућност ослобођења од казне укључује у себи и овлашћење да се без ограничења ублажи казна.

Урачунавање притвора, истражног затвора и раније казне (чл. 45 КЗ и чл. 19 предлога)

Услед измењених прилика указује се потреба да се повећа износ новчане казне који служи за прерачунавање притвора и истражног затвора у новчану казну и стога се у предлогу досадашњи износ од 200 динара замењује износом од 500 динара.

Стицај кривичних дела (чл. 46 КЗ и чл. 20 предлога)

Предлог остаје при истој концепцији о одмеравању казне за кривична дела у стицају која је усвојена у Кривичном законнику.

Предложено је да суд за кривична дела у стицају не утврђује казне посебно за свако кривично дело, већ да одмах утврди једну јединствену казну за сва кривична дела у оквиру повећане казне за најтеже кривично дело у стицају. Овај предлог има доста оправдања, јер овакав начин одређивања казне за кривична дела у стицају више одговара схватању да се при одмеравању казне морају узимати у обзир сва извршена кривична дела. Овај предлог ипак није усвојен, јер при утврђивању казне за свако кривично дело суд мора узети у обзир да је један учинилац учинио више кривичних дела, тако да при утврђивању сваке казне он мора водити рачуна да пред собом има учиниоца који одговара за више кривичних дела. У крајњем резултату, дакле, изричући укупну главну казну суд узима оне исте елементе које би морао узети и према предлогу који није усвојен. Осим тога досадашњи систем је давно познат.

Други предлог који је био учињен у вези са одмеравањем казне за кривична дела у стицају односи се на издвајање идеалног стицаја као блажег облика стицаја за кога би требало предвидети тзв. апсорпциони систем одмеравања казне, тј. да се изрекне казна само за најтеже кривично дело, а да се не изриче казна за лакше кривично дело у стицају. Овај предлог није усвојен јер је на данашњем степену развитка технике тешко бранити становиште да је мање опасан кривац који једном радњом учини више кривичних дела него онај који са више радњи учини више кривичних дела. У конкретним случајевима може се радити о више или мање опасном кривцу и то суд може узети у обзир приликом одмеравања казне без обзира да ли се ради о идеалном или о реалном стицају.

Измене које су учињене у чл. 46 углавном су техничке природе.

Одмеравање казне осуђеном лицу (чл. 47 КЗ и чл. 21 предлога)

Измене које се предлажу у чл. 47 КЗ тичу се углавном јасније формулације одредаба и њиховог прегледнијег распореда.

Значајнија измена односи се на обухватање случаја кад осуђено лице, пре него што почне да издржава казну, учини кривично дело. Овај случај до сада није био изрично обухваћен и у пракси није било довољно јасно да ли је обухваћен.

Осим тога према предлогу правила за одмеравање казне у случају стицаја примењују се и кад се осуђеном лицу суди пошто је већ казну издржало, што је правичније решење, јер се метод одмеравања казне не мења с обзиром на време суђења које зависи од случаја.

Условна осуда (чл. 48—50 КЗ и чл. 23—25 предлога)

Основна измена која се предлаже код условне осуде јесте могућност њеног изрицања при осуди на казну затвора без обзира на трајање ове казне, чиме се у извесној мери проширује могућност изрицања условне осуде према позитивном законнику који предвиђа да се условна осуда може изрећи само при осуди на казну затвора до две године. Значај ове измене треба гледати првенствено у томе што се њом изражава општи став Законика о условној осуди као погодној мери за вршење вапитног утицаја на кривца и то без обзира да ли је у питању краткотрајна казна затвора или иста казна у дужем трајању.

Друга важнија измена која се предлаже тиче се поставаљања посебних услова за одлагање извршења казне код појединих кривичних дела. Ови услови се састоје у испуњавању одређених обавеза

учиниоца. Овакви услови могу се поставити само законом, што значи да постављање посебних услова није предвиђено као овлашћење суда. У предлогу су овакви услови предвиђени на пример у чл. 167, 168, 197, 269 КЗ.

У погледу опозивања условне осуде у пракси је било колебања о питању кад се може опозвати условна осуда. Према Кривичном законнику условна осуда се може опозвати, између осталог, ако условно осуђени учини са умишљајем: „ново исто тако тешко или теже кривично дело“. Који су случајеви обухваћени овом формулом остало је спорно и данас у пракси.

У предлогу је ово питање јасније решено одвајањем случаја кад суд мора и кад може опозвати условну осуду због новог кривичног дела.

Ако је условно осуђени извршио дело за које је суд утврдио казну строгог затвора очигледно је да се претпоставка суда о личности учиниоца показала као неоснована. У том случају суд мора опозвати условну осуду.

Ако је условно осуђени учинио кривично дело за које је суд утврдио казну затвора или новчану казну, препушта се оцени суда да пошто испита све околности које се односе на учиниоца кривичног дела и учиниоца одлучи да ли ће се условна осуда опозвати или неће. Законодавац мора пристати на ову оцену суда јер се не може прецизирати у којим случајевима треба опозвати условну осуду. То зависи од многих околности, а у првом реду од околности учинених кривичних дела, од њиховог значаја и побуда из којих су учинена.

Наведене измене у предлогу захтевале су да се прецизније одреди каква ситуација настаје у случају опозивања а каква у случају неопозивања условне осуде. Ради прегледности издвојени су случајеви опозивања условне осуде због раније учиненог кривичног дела и због неиспуњења одређених обавеза. Иста тако издвојена је у посебан члан одредба о року за опозивање условне осуде. На тај начин у предлогу су одредбе о условној осуди и нешто проширене.

Судска опомена (чл. 50а—50ц предлога)

Значајна новина у предлогу јесте увођење посебне кривичноправне мере која је названа судском опоменом. Разлози за увођење овакве једне мере стоје на линији даље хуманизације кривичног права и његовог прилагођавања стварним потребама друштва.

При одлучивању да ли треба инкриминисати одређене опасне и штетне делатности узимају се у обзир облици тих делатности који се у пракси најчешће појављују и води се рачуна о њиховим лакшим и тешким облицима. Међутим, ипак живот доноси тако лаке облике који, иако су обухваћени обележјима кривичних дела, не захтевају с гледишта друштвених интереса кажњавање учиниоца. Исто тако у погледу учиниоца кривичног дела, као што је познато, у описима појединих кривичних дела не прави се разлика да ли се ради о учиниоцу који се први пут појављује пред судом или о учиниоцу који је раније био осуђиван. Међутим, ако је облик једног кривичног дела по својој објективној страни лак и ако је учинилац таквог дела лице које није осуђивано и ако су напред постојале посебне околности под којима је дело учињено, а које нису обухваћене обележјима кривичног дела, може се говорити о особито лаком виду дела. Овакво дело остаје друштвено опасно, али његово кажњавање није у интересу друштва.

Примера ради указује се на кривична дела увреде и лаке телесне повреде. Познато је да у пракси постоје како случајеви врло тешког вређања праћена тако и изјаве омаловажавања које једва да претстављају кривично дело. Исто тако велике су разлике између појединих лакших теле-

оних повреда јер се крећу од злостова и огреботина до опасних посекотина. Ако се овоме дода да вређање и повреда телесног интегритета могу бити учињени под посебним околностима, настаје ситуација у којој само изузетно може доћи до примене члана 4 ст. 2 КЗ, а ако не дође до примене ове одредбе ипак ове околности захтевају други став према кривцу. Ако се напр. претпостави да је учинилац лаких видова кривичног дела увреде и лаке телесне повреде учинио ова дела изазван од увређеног односно повређеног или ако изјави спремност да се извини, да накнади проузроковану штету и да учини све што је потребно да уклони последице кривичног дела, поставља се питање да ли у том случају треба учиниоца казнити. Предлог на ово питање одговара негативно са мотивацијом да у свим случајевима где се сврха кажњавања може постићи без кажњавања, треба одустати од изрицања казне.

Међутим, кад постоје оправдани разлози да се учинилац не казни поставља се питање да ли се треба задржати само на томе да се учинилац ослободи од казне или треба учиниоцу изрећи неку меру која би изражавала друштвени прекор за учињена дела. На ово питање предлог одговара позитивно јер је у сваком случају ипак потребно учиниоца упозорити на штетност његове делатности.

Судска опомена је у предлогу замишљена као мера која се може применити за релативно лакаша кривична дела чији је конкретни вид особито лак. Између таквих кривичних дела и кривичних дела незнатне друштвене опасности постоји врло суптилна разлика. Некад ће бити и тешко оценити да ли се ради о лакој виду једног кривичног дела или се ради о кривичном делу незнатне друштвене опасности. Разлику треба пражити у интензитету друштвене опасности, али и рачунати с тим да отсечна разлика не постоји јер се лак облик неког кривичног дела додирује и прелази у кривично дело незнатне друштвене опасности.

Судска опомена може се изрећи за лаке облике кривичних дела за која је прописана казна до једне године затвора или новчана казна, а изузетно и за кривична дела за која закон прописује тежу казну. Ти случајеви морају бити посебно у закону предвиђени.

Случајеви где је у закону изричито предвиђено да се може изрећи судска опомена врло су ретки. То су посебни случајеви где се из кривично-политичких разлога отступа од кажњавања с обзиром на радње које је учинилац предузео после извршења кривичног дела. Пример за овакав случај јесте могућност изрицања судске опомене за учиниоца кривичног дела крађе који је, пре него што је сазнао да је кривични поступак покренут, повратио ствар или обештедио оштећеног.

Могућност изрицања судске опомене далеко је већа ако се ради о кривичним делима за која је прописана казна затвора до једне године или новчана казна. Таквих кривичних дела има више у Кривичном законiku и за лаке видове ових кривичних дела може се увек изрећи судска опомена. Код неких таквих кривичних дела потребно је указати кад нарочито долази у обзир изрицање судске опомене. Због тога у посебном делу Кривичног законика на неким местима такво упозорење суду је и дато. То је случај напр. код кривичних дела против части, код лаке телесне повреде.

Изрицање судске опомене искључено је за војна лица у погледу кривичних дела против оружаних снага јер за овакве случајеве предвиђа се могућност изрицања дисциплинских казни.

Изречена судска опомена не повлачи никакве правне последице.

Ради бољег разумевања ове мере треба имати у виду да се и у Законiku о кривичном поступку предвиђају посебне процене одредбе. Према досадашњим дискусијама ова мера би се изрицала ре-

шењем у коме би било констатовано извршење кривичног дела без оцено о кривци учиниоца. Овим решењем одлучивало би се о прошковима кривичног поступка и евентуално о накнади штете. За Закон о извршењу казни не предвиђају се никакве посебне одредбе о овој мери.

Опште одредбе о извршењу казни (чл. 51—60 КЗ и чл. 28—34 предлога)

Измене које се предлажу у вези са извршењем казне односе се делимично на прецизирање решења која су већ садржана у Кривичном законiku, а само делимично у допуни ових одредаба. Допуне које су учињене углавном су резултат промена које су настале у начину издржавања казне лишења слободе у току последњих година. Приликом предлога за допуну одредаба за извршење казне узета су у обзир и минимална правила за поступање са осуђеницима која су усвојена од Економско социјалног савета Уједињених нација.

У чл. 53 КЗ учињене измене односе се у првом реду на категоризацију криваца. Ближе одредбе о категоризацији треба да буду унете у Закон о извршењу казни, али и у Кривичном законiku треба да постоји основ за вршење категоризације. Остале измене у овом члану техничке су природе.

Остајући при концепцији Кривичног законика да су лица која издржавају казну строгог затвора и затвора обавезна да раде, у изменама чл. 54 КЗ прецизира се како се одређује врста посла у казнено-поправној установи и брише разлику која је раније постојала у погледу обавезе на рад осуђеника који су осуђени на строги затвор и оних који су осуђени на затвор. Таква разлика не може се практично опровести ни у нашој земљи нити у другим земљама.

Три момента су одлучујућа за одређивање врсте посла осуђених лица. То су пре свега њихове физичке и душевне способности, затим могућности које постоје у казнено-поправној установи и потребе одржавања дисциплине. Познато је да се у казнено-поправним установама не може организовати рад тако да би сваки осуђеник био запослен према својим склоностима и према раније стеченој стручној опреми. Исто тако потребе дисциплине захтеваће у неким случајевима да се не дозволи појединим осуђеницима да раде на извесним пословима, нарочито ако би они вршили штетан утицај на групу осуђеника који раде на тим пословима. Због тога предлог допушта могућност да осуђеници сами изаберу врсту посла, али само у одређеним границама.

Предлог преузима углавном одредбе чл. 55 Кривичног законика додајући да осуђеник има право на осмочасовни непрекидни одмор у времену од 24 сата и право на одмор од 14 дана у току једне године, а после 11 месеци непрекидног рада у казненој установи. Прва допуна не захтева посебно образложење јер је сама по себи разумљива, а и до сада су практично ово право користили осуђеници.

Одмор од 14 дана у току једне године претставља новину у одредбама о извршењу казне и засада се не опроводи у свим казнено-поправним домовима. Ако се ово право осуђеника посматра као његова олакшица при извршењу казне може се поставити питање оправданости овакве једне одредбе. Међутим, сврха ове одредбе није пружање олакшице осуђеном лицу већ првенствено његова здравствена заштита. На основу досадашњих искустава познато је да непрекидан рад у току године штетно утиче на здравље осуђеника и да је одмор потребан сваком радном човеку. Нема разлога да се не употреби довољна пажња и за очување здравља осуђеника како би њихов ефекат рада у казненом заводу био што бољи и како би његово здравствено стање после издржавања казне омогућило му да на слободи

може радити. О томе говоре и експерименти који су учињени у неким нашим казнено-поправним домовима. После одмора осуђеник се здравствено а нарочито психички, осећао много боље, радио је са више воље и дисциплина је знатно побољшана.

Кривични законик утврђује само права осуђених лица а не и посебне погодности које зависе од владања осуђеника као што је, на пример, отпуштање осуђеника на одређено време, коришћење четрнаестодневног одмора ван казненог завода и др. То су питања која треба да регулише Закон о извршењу казни.

Предлог задржава установу условног отпуста и прецизира услове за отпуштање осуђеника пре него што је изречену казну потпуно издржао. Најзначајнија измена која се предвиђа у чл. 56 КЗ односи се на време које осуђеник мора провести у казнено-поправној установи. Према позитивном закону осуђено лице изузетно може бити пуштено и пре него што издржи половину казне, што практично значи да може бити одмах пуштено чим наступи издржавање казне. Предлог одређује да осуђени ни у ком случају не може бити условно отпуштен ако не издржи бар трећину казне строгог затвора или затвора.

Што се тиче опозивања условног отпуста предлог у измењеном чл. 57 КЗ утврђује правила кад се условни отпуст мора опозвати, а кад се може опозвати. Овде се углавном узимају исти елементи као и код опозивања условне осуде с том разликом да се условни отпуст мора опозвати ако осуђени на условном отпусту учини кривично дело за које је кажњен преко једне године затвора или строгог затвора.

Измене предложене у чл. 59 и 60 КЗ техничке су природе.

Глава пета

МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ

(Чл. 61—63 КЗ и чл. 35—40 предлога)

Позитивни законик предвиђа три мере безбедности. Сада се предлаже још четири тако да овај законски предлог предвиђа укупно седам мера безбедности. Једна од ових јесте забрана бављења одређеним занимањем која се у Кривичном законнику појављује као казна, тако да се практично уводи три нове мере безбедности и то обавезно лечење алкохоличара и наркомана, одузимање возачке дозволе и одузимање имовинске користи.

Упућивање у завод ради чувања и лечења (чл. 61 КЗ и чл. 35 предлога)

Услови за примену ове мере безбедности нису измењени. На други начин је решено само питање шта ће бити у случају ако је смањено урачуњливом лицу изречена ова мера поред казне. Предлаже се да, ако осуђени у заводу проведе мање времена него што износи изречена казна, суд га може условно отпустити. На тај начин уводи се један посебан облик условног отпуста о коме решава суд и који одговара ситуацији која настаје после отпуштања осуђеног из завода за лечење и чување.

Обавезно лечење алкохоличара и наркомана (чл. 61а КЗ и чл. 36 предлога)

Услови за примену ове мере јесу: да се учинилац кривичног дела одао уживању алкохола или опојних дрога, да је због тога учинио кривично дело и да постоји опасност да ће поново вршити кривична дела. Ова мера, према томе, не може се применити на онога који је под утицајем алкохола или опојних дрога учинио кривично дело, али се није одао уживању алкохола или опојних дрога. С друге стране кад се утврди да је учинилац алко-

холичар или наркоман није нужно да је он у стању опијености извршио кривична дела, већ да је узрок извршењу кривичног дела његова склоност према алкохолу или опојним дрогама. Тако напр. ова мера могли би се применити према алкохоличару или наркоману који је у потпуно свесном стању извршио крађу да би дошао до средстава за куповину алкохола или опојних дрога.

Ова мера изриче се уз казну, тако да је њено извршење по правилу везано за обавезно лечење или у казнено-поправном дому или у заводу за чување и лечење.

При изрицању условне осуде обавезно лечење врши се или у некој здравственој установи или у амбуланци. Неизвршење обавезе лечења у таквом случају претставља основ за опозивање условне осуде.

Забрана бављења одређеним занимањем или делатности (чл. 61б КЗ и чл. 36 предлога)

Као што је раније већ речено мера забране бављења одређеним занимањем по Кривичном законнику је споредна казна. Разлози зашто је она пренесена у главу о мерама безбедности раније су већ изнети. Овде је потребно изнети разлоге за значајније измене према садашњем тексту Кривичног законика.

Забрана бављења одређеним занимањем позната је у кривичном законодавству релативно доста дуго. Њен први смисао је био да се учиниоцима кривичних дела забрани вршење њиховог дотадашњег позива, па је у том смислу тумачена и у судској пракси. Доцније је судска пракса примену ове мере проширила и на неке друге случајеве који се не могу окарактерисати као вршење позива. Међутим, и поред овог проширења осећа се у пракси потреба да се прецизира домаћај ове мере.

У том погледу предлог пре свега задржава појам забране бављења одређеним занимањем у његовом класичном смислу, тј. као забрану вршења одређеног позива (лекар, бабица, адвокат и др.), али додаје да се под одређеним занимањем има разумети самостална делатност. Поред тога овом мером се може забранити вршење одређене друштвене делатности или неке дужности која је везана за самостално располагање или руковање друштвеном имовином. Прва допуна позната је у теорији кривичног права и постоји доста предлога да се под занимањем не схвати само позив него и свака самостална делатност као што је вршење заната, држање одређених радњи и др. Друга допуна је резултат потреба наше праксе. Познато је да постоји извесан број повратника кривичних дела против друштвене имовине којима се и после осуде поверава да располажу или рукују друштвеном имовином и на тај начин им се даје могућност да поново врше иста кривична дела. Ова мера је, разуме се, недовољна да опречи вршење кривичних дела против друштвене имовине, али у низу других мера и она може утицати на опречавање овог облика криминалитета.

Предлог не набраја дужности које су везане за располагање или руковање друштвеном имовином, из чега треба закључити да се овом мером обухватају све такве дужности. Према томе довољно је да суд изричући ову меру забрани учиниоцу вршење дужности везаних за располагање и руковање друштвеном имовином, а то значи забрану сваке овакве дужности.

Одузимање возачке дозволе (чл. 61ц КЗ и чл. 36 предлога)

Све већи број кривичних дела упрожавања јавног саобраћаја захтева предузимање посебних мера за опречавање ових кривичних дела. Једна од тих мера јесте и одузимање возачке дозволе.

Возачка дозвола може се одузети административним путем поводом извршеног прекршаја саобраћајних прописа, али је она погодна и као кривично-правна мера о којој се одлучује истовремено кад и о кажњавању учиниоца.

Ова мера може се применити према сваком учиниоцу кривичног дела упрожавања јавног саобраћаја без обзира да ли је он по професији шофер или није. Она се односи на возачку дозволу за свако моторно возило: ауто, камион, трактор и др.

Услови за изрицање ове мере јесу околности које показују да је опасно да учинилац има дозволу, а те околности процењиваће се нарочито према томе да ли је учинилац раније кршио саобраћајне прописе, без обзира што је то кршење претстављало саобраћајни прекршај.

Возачка дозвола може се одузети и учиниоцу који је возач по занимању. Тиме се међутим не искључује могућност изрицања забране бављења одређеним занимањем ако постоје услови за изрицање ове мере.

Одузимање возачке дозволе је мера која се може изрећи само на одређено време, тј. за време од једне до три године. Ово време се рачуна од дана кад је казна лишња слободе издржана или опроштена, али важност возачке дозволе у сваком случају престаје даном правоснажности пресуде.

Ова мера може обухватити и забрану издавања возачке дозволе учиниоцу кривичног дела упрожавања јавног саобраћаја који нема возачку дозволу.

Најзад, треба поменути да се ова мера у извесном смислу може применити и према лицу које има страну возачку дозволу, с тим да се уместо одузимања возачке дозволе коју наши органи не могу одузети с обзиром да је издата у иностранству, учиниоцу забрани коришћење те дозволе на територији наше земље. Практично ова мера би се састојала у привременом одузимању возачке дозволе која би се предала осуђеном при одласку из наше земље.

Одузимање предмета (чл. 62 КЗ и чл. 37 предлога)

У вези са овом мером безбедности учињена је само једна измена. Одузимање предмета који су добијени као награда за извршење кривичног дела пренето је у чл. 62а КЗ који се односи на одузимање имовинске користи.

Одузимање имовинске користи (чл. 62а КЗ и чл. 38 предлога)

Одузимање користи је нова мера безбедности која се састоји у одузимању сваке имовинске користи која је постигнута извршењем или поводом извршења кривичних дела. Она је потребна поред мере одузимања предмета, јер одузимање предмета само донекле решава ситуације у којима уживалац долази до неоправдане и незаслужене користи.

При оцењивању потребе увођења ове посебне мере треба имати у виду да се најчешће имовинска корист извршењем дела постиже на рачун оштећеног. Међутим, могуће су две ситуације које заслужују посебну пажњу. Прва је ситуација кад не постоји лице које је оштећено Кривичним делом или кад је то лице непознато (напр. недозвољена трговина). Код оваквих кривичних дела учинилац додуше може бити кажњен новчаном казном, али за сада нема законског основа да му се одузме корист коју је он прибавио на недозвољен начин. Друга је ситуација кад постоји оштећени, али он не постави захтев за обештећење. У том случају, иако је утврђено да је извршено кривично дело, и да је извршењем тог кривичног дела учинилац дошао до користи, суд нема основа да учиниоцу ту корист одузме. Практично прве ситуације многу су чешће.

Предлог полази од становишта да не треба дозволити да се било под којим условима учинилац кривичног дела неправедно обогати извршењем кривичног дела или поводом оваквог дела. То је полазна тачка и основно оправдање за увођење мере одузимања имовинске користи.

Одузимање имовинске користи, разуме се, не може ни на штету лица која су кривичним делом претрпела штету. Водећи о томе рачуна, првенствено се признаје право оштећеном да се наплати из постигнуте имовинске користи. Само у случају ако оштећени не пријави имовинско-правни захтев или ако га пријави после три године од правоснажности одлуке којом је ова мера изречена, наплаћени износ остаје заједници.

Ова мера би се изрицала и у случају кад је одговорно лице у привредној организацији кривичним делом постигло имовинску корист не за себе већ за организацију у којој је запослено или за неку другу привредну организацију. На тај начин одредбе Кривичног законика биле би усклађене са одговарајућим одредбама које регулишу привредне преступе и у којима такође постоји мера одузимања имовинске користи.

Протеривање из земље (чл. 63 КЗ и чл. 41 предлога)

Ова мера безбедности је задржана у предлогу са врло малим изменама, иако је било предлога да се изостави из Кривичног законика са мотивацијом да се странац може протерати из земље и административним путем. Међутим, иако је то тачно, нема разлога да ову меру не изрекне и суд при осуди на казну.

Примена мера безбедности (чл. 93а КЗ и чл. 40 предлога)

Ово су нове одредбе којима се решавају нека питања примене мере безбедности. Тако се пре свега изричито предвиђа могућност да се учиниоцу кривичног дела изрекне истовремено и више мера безбедности, ако су остварени законски услови за њихово изрицање. Даље, важна је одредба да се мере безбедности могу изрећи и за кривична дела која су извршена пре њиховог увођења. Због посебне сврхе мера безбедности данас је опште правило и у другим законодавствима да код мера безбедности не важи принцип о забрани ретроактивне примене, који принцип иначе важи за примену казни. Најзад у вези са применом мера безбедности одређено је да се неке од тих мера могу применити само уз казне. При одређивању тих мера узета је у обзир њихова природа.

Глава шеста

ОДРЕДБЕ О ВАСПИТНИМ И КАЗНЕНИМ МЕРАМА ЗА МАЛОЛЕТНИКЕ

(Чл. 64—79 КЗ и чл. 41 предлога)

Измене које се односе на шесту главу Кривичног законика спадају у ред најважнијих измена које садржи предлог. Овим изменама мењају се донекле основи казнене политике према малолетницима и одређује се њихов кривично-правни положај у извесној мери друкчије него у Кривичном законнику.

Полазна је тачка овог законског предлога да криминалитет малолетника претставља посебан облик криминалитета који се због својих специфичности не може третирати на основу истих правила која важе за криминалитет одраслих. Чињеница да је учинилац одређеног кривичног дела малолетно лице толико је значајна за оцену друштвене опасности тог дела у целини да није могуће то дело једнако оцењивати као кад га учини пунолетно лице. Извесна релативно лака кривична дела извршена

од стране малолетника могу указивати на опасног учиниоца и обрнуто извесна релативно тешка кривична дела могу указивати само на лакоумисленог учиниоца. Услед тога и мере које се предузимају према малолетницима због извршених кривичних дела морају бити другачије и морају се прилагодити душевној развијености малолетника.

Малолетницима се сматрају лица од четрнаесте до осамнаесте године. То је доба кад код таквих лица постоје унутрашњи потреси који доводе до различитих ексцеса. Они су најчешће способни да расуђују и одлучују о својим поступцима, али то расуђивање и одлучивање није још зрело и најчешће је одраз једног несређеног душевног стања. Познато је да малолетничко доба претставља доба формирања човека, доба које је праћено многобројним и различитим физиолошким и психолошким поремећајима. Отуда је и вршење утицаја на малолетнике далеко сложеније, некад лакше некад теже, али увек осетљиво и специфично. Због тога и мере са репресивним призвуком нису у начелу погодне мере за малолетнике.

Имајући у виду ове моменте, предлог овог закона примену кривичних санкција према малолетним учиниоцима кривичних дела поставља одвојено од општег система кажњавања и одређује услове за примену кривичних санкција различито од услова за примену ових санкција према пунолетним лицима. Што се тиче одредбе о појединим општим институцијама кривичног права оне се примењују и на малолетнике са извесним ограничењима.

У решавању појединих питања из ове области узета је у обзир пре свега критика досадашњег система о примени санкција према малолетницима, а затим и подаци о малолетничком криминалитету за последњих неколико година.

У критици постојећих одредаба о малолетницима истиче се пре свега строгост Кривичног законика и његов оштар став према малолетницима нарочито у погледу њиховог кажњавања. Ово се може оправдати чињеницом да је у време доношења Кривичног законика судска пракса још увек бележила извешан број тешких ратних злочина које су извршили малолетници.

Даље се истиче да нема оправданог разлога за деобу малолетника на кривично одговорне и кривично неодговорне. Малолетници у нашој земљи, а и у другим земљама, најчешће врше кривична дела против имовине и против живота и тела. Они су сви или скоро сви свесни значаја оног што раде и слободно се одлучују на вршење тих дела. Према томе малолетни учиниоци редовно су кривично одговорни у смислу одредаба Кривичног законика. О томе говоре и неки подаци према којима су малолетници проглашени за кривично неодговорне само у 0,6%. Међутим, иако се малолетници могу у највећем броју сматрати као кривично одговорни, ипак њихова кривична одговорност није резултат оне зрелости и оног психичког односа који се срећу код пунолетних учинилаца. Због тога и везивање примене одређених санкција за кривичну одговорност малолетника нема оправдања.

Исто тако подвргнут је критици велики значај који КЗ придаје деоби малолетника на старије и млађе малолетнике. Ова деоба има извесног смисла уколико показује да је узраст малолетника од утицаја на оцену његове душевне развијености, али је неоправдано подвајати малолетнике у ове две групе с обзиром на примену појединих мера. Познато је да развитак малолетника зависи од многих фактора, првенствено од социјалних услова његовог живота и његових индивидуалних особина. С обзиром на врло различите услове живота малолетника и с обзиром на њихове врло различите индивидуалне особине врло је тешко одредити, ако не и немогуће,

једну чврсту границу у развоју малолетника која би била одлучујућа за примену одређених санкција. Један малолетник преко шеснаест година може бити мањс душевно развијен од другог малолетника испод шеснаест година. Ови разлози говоре у прилог једног таквог решења где се границе старости могу узети само као један, али никако као једини елемент од кога зависи врста кривичне санкције коју треба у конкретном случају применити.

У судској пракси запажен је недостатак сувише уског регистра васпитних мера тако да суд није имао велики избор при одлучивању коју меру да примени. Ако се томе дода да је примена васпитних мера зависила од питања одговорности односно неодговорности малолетника суду су практично стојале на расположењу само две мере. То је сасвим недовољно за веома различите случајеве малолетничког криминалитета.

Истицано је такође да суд није увек у могућности да тачно одреди коју меру треба предузети према малолетнику. Услед тога постоји потреба да се омогући измена одлуке о васпитним мерама. Поред тога у многим случајевима суд није у могућности да при изрицању мере одреди трајање те мере па је због тога било предлога да се омогући накнадно одређивање колико ће одређена мера трајати.

Најзад у критици досадашњих одредаба Кривичног законика о малолетницима истичано је да искуства праксе свих земаља света показују да се граница пунолетства не поклапа увек са зрелošћу у кривично-правном смислу. С обзиром да у нашој земљи пунолетство наступа после навршене осамнаесте године та граница узраста посебно не може се сматрати увек као реална са гледишта кривичног права. Постоје најме случајеви да пунолетна лица у прво време свога пунолетства, док се још осећају последице пубертетског доба, по својој душевној развоју и према својим личним особинама одговарају малолетним учиниоцима кривичних дела. Зато је предложено да се дозволи могућност третирања млађих пунолетних лица у извесној мери као и малолетних учинилаца.

По питању данашњег стања малолетничког криминалитета у нашој земљи треба истаћи да се он по свом обиму за последњих неколико година налази углавном на истом нивоу. Нема сигнала који би указивао да је малолетнички криминалитет у порасту. Напротив, подаци показују благо опадање. У 1955 години било 5.263 кривичних дела малолетника што у односу на укупан број свих кривичних дела чини 3,4%, у 1956 години 4.825 или 3,2%, у 1957 години 3.742 или 2,9% а у 1958 год. 3.232 или 2,8%. Што се тиче структуре малолетничког криминалитета она показује да малолетници најчешће врше кривична дела против имовине (крађе и тешке крађе) и кривична дела против живота и тела (лаке и тешке телесне повреде). У 1957 години само дела крађе, тешке крађе, лаке и тешке телесне повреде и прелаз преко границе чине 84,7% свих кривичних дела малолетника а у 1958 години 66,0%. За последњих неколико година запажени су само неки случајеви тешких кривичних дела чији су извршиоци били малолетници. Тако у 1956 години малолетници су извршили 13 убистава, једну разбојничку крађу, 14 разбојништава, једну пљачку и у два случаја тешку разбојничку крађу и разбојништво, у 1957 години 17 убистава, 6 разбојништава и у три случаја тешку разбојничку крађу и разбојништво а у 1958 години 19 убистава, 9 разбојништава, 2 разбојничке крађе, 1 тешку разбојничку крађу и разбојништво. За оцену тежине учињених кривичних дела важно је истаћи да је у току 1956 године изречено 962 васпитно-поправне мере и 3.496 казни, у 1957 години 871 васпитно-поправна мера и 2.509 казни, а у 1958 год. 740 васпитно-поправних мера и 1958 казни.

Посебан проблем у нашој судској пракси претстављају старији малолетници. По кривичном закону, чим је старији малолетник учинио кривично дело за које закон прописује казну строгог затвора од пет година, старији малолетник мора бити кажњен, јер се према њему не могу применити васпитно-поправне мере. Како су у конкретном виду нека кривична дела за која је предвиђена казна строгог затвора појављују као лака суд је био у дилеми или да изрекне краткотрајне казне лишења слободе или да такве малолетнике условно осуди. У прво време судови су бирали прву алтернативу, али се убрзо увидело да краткотрајне казне немају велики утицај на малолетнике па је зато у последње време суд старије малолетнике најчешће условно осуђивао и то по неколико пута. Није потребно нарочито образлагати да су овакви малолетници били препуштени истој средини у којој су до тада живели и да условна осуда на њих није имала оно васпитно дејство које она редовно постиже.

Узимајући у обзир све што је напред изнето и уважавајући углавном критику одредаба позитивног закона, у предлогу предлажу се извесна релативно нова решења.

Опште одредбе о васпитним и казним мерама за малолетнике (чл. 64—67 КЗ и чл. 41 предлога)

Одредбе о малолетницима чине самостални део Кривичног законика чије се остале одредбе примењују супсидијарно. То је изражено у члану 64 у коме је речено да ће се одредбе Кривичног законика примењивати уколико у глави која говори о малолетницима није друкчије прописано. У вези са овим треба посебно истаћи да се систем кривичних санкција које се могу изрећи малолетницима не налаже на општи казни систем. Због тога се у измењеној глави шестој не говори о казнама које се могу, а које не могу изрећи малолетницима нити предлог садржи сличне одредбе.

Предлог у основи задржава решење из позитивног законика у погледу мера према деци. Дететом се сматра малолетник који у време извршења кривичног дела није навршио четрнаест година. Такав малолетник не само што се не може казнити, већ се према њему не могу применити ни васпитне мере прописане Кривичним законом. О мерама које се могу предузети против таквог малолетника одлучује старатељски орган у оквиру својих овлашћења.

Задржава се и постојећа деоба малолетника на млађе и старије, али та деоба има други значај него у позитивном закону. Млађи малолетник не може бити кажњен, већ се према њему могу изрећи само васпитне мере. Старијем малолетнику могу бити изречене васпитне мере и посебна казна малолетничког затвора. Мере безбедности могу се применити и према млађим и према старијим малолетницима. То су полазне поставке од којих се полази и које чине основ за примену кривичних санкција према малолетницима.

Разлика према позитивном закону има више. Пре свега млађи малолетник не може се казнити док се према позитивном закону могао казнити ако је извршио кривично дело за које је прописана казна тежа од десет година строгог затвора. Ова измена резултира из досадашње праксе, јер је казна према млађим малолетницима најчешће изрицана, а може се оправдано поставити питање чему служи кажњавање малолетника од четрнаест до шеснаест година. Таквом малолетнику треба пружити заштиту и помоћ у његовом васпитању и искључити сваку меру која би имала ретрибутивни карактер. До сада је на неколико међународних конференција и конгреса постављен захтев да се укине кажњавање малолетника који нису наврши-

ли шеснаест година. Овај захтев је прихваћен и на Првом конгресу Уједињених нација за сузбијање злочина и поступање са преступницима.

Иако законски предлог прихвата деобу на млађе и старије малолетнике та деоба није од пресудног значаја за примену васпитних мера. Старији малолетник је у погледу примене васпитних мера у истом положају као и млађи малолетник што значи да се исте васпитне мере које се могу изрећи млађем малолетнику могу под istim условима изрећи старијем малолетнику. Једина је разлика што старији малолетник може, али не мора, бити кажњен.

Предлог закона напушта деобу малолетника на кривично одговорне и кривично неодговорне малолетнике, па према томе све васпитне мере могу се изрећи и кривично одговорним и кривично неодговорним малолетницима. То међутим не значи да се кривична одговорност у њеном природном облику не узима у обзир. Према малолетнику који је само проузроковао одређену последицу не може бити примењена никаква санкција због самог проузроковања. С друге стране, за примену васпитних мера не захтевају се они услови који се траже за пунолетна лица.

Најзад што се тиче кажњавања старијих малолетника треба поново истаћи да њихово кажњавање није исто као и кажњавање пунолетних лица. За њих се у предлогу предвиђа једна посебна казна која само по називу личи на казну затвора за пунолетна лица. Уствари то је посебна казнена мера за старије малолетнике која се примењује у крајњем случају када с обзиром на тежину кривичног дела и личност малолетника не долази у обзир примена васпитних мера. Према томе иако се старији малолетник може казнити, његово кажњавање долази у други план, а и кад дође до кажњавања старији малолетник се кажњава посебном казном малолетничког затвора.

Изречене мере не повлаче никакве правне последице за малолетнике којима су ове мере изречене, а подаци о васпитним и казним мерама могу се саопштити само суду, органу старатељства и установама које се баве заштитом малолетника.

Сврха, врсте и избор васпитних мера (чл. 68—70 КЗ и чл. 41 предлога)

Предлог полази од поставке да васпитне мере претстављају пружање заштитне помоћи и надзора малолетним учиниоцима кривичних дела у циљу да се обезбеди њихово васпитање, поправљање и правилан развитак, а у неким случајевима и да се спрече у вршењу кривичних дела. Из овако постављене сврхе васпитних мера произлази да ове мере имају искључиво васпитни карактер, јер иако је њихова сврха између осталог и поправљање учиниоца та сврха се постиже мерама заштите, помоћи и надзора. То је разлог да је измењен и назив ових мера и да се оне називају васпитним мерама, а не васпитно-поправним мерама као у позитивном закону.

Регистар васпитних мера знатно је проширен. Уместо четири мере које предвиђа позитивни закон предвиђа се осам васпитних мера и класификују се у три групе и то: дисциплинске мере, мере појачаног надзора и заводске мере.

Дисциплинске мере су оне којима се утиче на васпитање и поправљање учиниоца путем краткотрајних мера. Мере појачаног надзора су трајније мере васпитања или поправљања али при чијој примени малолетник углавном остаје у досадашњој средини. Заводске мере су такође трајније мере васпитања и поправљања, али које повлаче издвајање малолетника из досадашње средине.

Предлог не садржи прецизна правила о томе кад ће се која од наведених мера применити. То није ни могуће учинити с обзиром на разлике које

постоје у личности малолетног учиниоца и прилике под којима он живи. За исто кривично дело које су заједно учинили два малолетника могу бити примењене различите мере. Један од њих може остати у својој породици уз појачан надзор родитеља, други може бити предат другој породици зато што његова породица не може вршити појачан надзор над њим, а ако је потребно може бити и упућен у васпитну установу или васпитно-поправни дом.

Ипак одредбе законског предлога одређујући карактер васпитних мера, дају суду опште и довољно јасне смернице када ће се која мера применити, одређујући нарочито који елементи треба да буду одлучни за избор васпитне мере. У том циљу члан 70 у првом свом ставу одређује опште околности које су од утицаја за изрицање васпитних мера, затим у даљим ставовима ближе одређују кад долази у обзир примена одређене врсте мере и најзад у неким одредбама истиче околности које треба узети у обзир при изрицању сваке поједине мере.

Дисциплинске мере (чл. 71 и 72 КЗ и чл. 41 предлога)

Као дисциплинске мере предлог предвиђа укор и упућивање у дисциплински центар за малолетнике. Укор је мера коју познаје позитивни законик док је упућивање у дисциплински центар нова мера.

Мера упућивања у дисциплински центар има више облика: непрекидно задржавање малолетника одређено време али не дуже од двадесет дана, дневно задржавање малолетника одређени број сати у току дана за време од месец дана и задржавање малолетника само у празничне дане такође одређени број сати и то највише четири узастопна празнична дана. Претпоставка за примену ове мере јесте организовање дисциплинских центара за малолетнике у оквиру службе органа старатељства где би малолетници под надзором службеника органа старатељства били подвргнути оштријим мерама утицаја на њихово васпитање и поправљање. Прописи о извршењу ових мера треба ближе да одреде на који начин ће се извршавати ова мера, а није искључено да се у будућности на основу стеченог искуства још више прошире облици у којима се ова мера може примењивати.

Оправдано се поставља питање да ли ову меру треба предвидети данас кад још не постоје овакви дисциплински центри. Сматрало се да ова околност не би требало да утиче на одлучивање оправданости ове мере. Због тога законски предлог предвиђа да ће се законима народних република одредити када ће се ова мера почети спроводити у живот с тим да је крајњи рок за то постављен до краја 1963 године.

Мере појачаног надзора (чл. 73—75 КЗ и чл. 41 предлога)

Поред појачаног надзора од стране родитеља и стараоца коју меру предвиђа и позитивни законик, предлог предвиђа још две мере и то: појачан надзор у другој породици и појачан надзор службе социјалне заштите.

Различита мишљења су изнета у вези са питањем да ли се малолетник може предати другој породици да над њим врши појачан надзор. Против ове мере углавном су се истицали разлози да у нашој средини због станбених прилика не постоје такве породице које би примиле обавезу да врше појачан надзор над малолетником. Насупрот томе истиче се да је у пракси било примера да је блиска родбина малолетника захтевала да јој се он повери ради појачаног надзора али да за то није било законске могућности. Посебно се наводи да, док у градовима ова мера неће наићи на широку примену, по селима она ће моћи бити често примењивана. Најзад изгледа да је основно питање, од којег за-

виси целисходност ове мере, обезбеђење материјалних средстава, јер уколико се обезбеде таква средства има доста разлога да се верује да ће поједине породице примити малолетника и вршити над њим појачан надзор. У сваком случају треба имати у виду да би примена ове мере у неким случајевима била целисходнија од упућивања малолетника у неку васпитну установу или васпитно-поправни дом и да извршење ове мере не би било скупле него извршење неке заводске мере.

Мера појачаног надзора органа старатељства долази у обзир кад родитељи нису у могућности да врше такав надзор, а не постоје ни услови за поверавање малолетника другој породици. Потребно је, међутим, над малолетником вршити појачан надзор и усмеравати његов даљи развој. У много случајева нема ипак потребе да се малолетник потпуно издвоји из своје досадашње средине и смести за дужи време у неку установу. У таквим случајевима појачан надзор може се поверити стручно оспособљеном службенику органа старатељства који би требало да се брине о школовању малолетника, о његовом запослењу, о одвајању из средине која на њега штетно утиче, о потребном лечењу и уопште о сређивању прилика у којима малолетник живи. Битно је да такав службеник органа старатељства успостави са малолетником однос поверења и да на тој основи усмерава његов развој у позитивном правцу. Разуме се, за ту службу потребне су посебне способности и посебан такт у саобраћају са повереним малолетником и његовом породицом. Успех ове мере битно зависи од способности кадрова којима је поверено извршење ове мере и због тога ће бити потребно да се посвети посебна пажња уздизању и оспособљавању таквих кадрова. Предлог закона и овде препушта народним републикама да према својим могућностима одреде време када ће се почети са применом ове мере с тим да то буде најдаље до краја 1963 године. У корист ове мере треба посебно истаћи да је она економична са гледишта заједнице, јер омогућава васпитање и поправљање извесног броја малолетника остављајући их у њиховом дому, чиме се уштеђују знатно већи издаци с којима је скопчан смештај малолетника у неку установу. Најзад треба споменути да се оваква мера примењује широко већ дуже времена у многим земљама (на пример у Америци, Енглеској, скандинавским земљама), где је дала позитивне резултате и да су је због тога последњих година усвојиле и неке друге земље (на пример Француска и Западна Немачка).

Заводске мере (чл. 76—78 КЗ и чл. 41 предлога)

Према законском предлогу постоје три заводске васпитне мере: упућивање у васпитну установу, у васпитно-поправни дом и у установу за дефектне малолетнике. Прве две мере предвиђене су и у Кривичном законiku док је трећа мера нова.

У позитивном законiku није јасна разлика између упућивања у васпитну установу и упућивања у васпитно-поправни дом. У овом законском предлогу је учињен покушај да се разлика између ове две мере учини јаснијом. У том смислу треба пре свега запазити да је трајање ових мера различито, затим да упућивање у васпитну установу претпоставља да се ради о малолетнику који може остати у средини где се васпитавају малолетници који нису учиниоци кривичних дела и најзад да се упућивање у васпитно-поправни дом одређује како с обзиром на тежину дела тако и с обзиром на околност да ли су малолетнику раније биле изречене васпитне и казнене мере. Из свега овог следи да је упућивање у васпитну установу у суштини блажа мера која се изриче незапуштеним или мање запуштеним малолетницима, док је упућивање у ва-

спитно-поправни дом оштрија мера која се примењује према запуштеним малолетницима.

Новина је и то што се ове мере одређују у најдужем и најкраћем трајању, али се њихово трајање у конкретном случају не би унапред одређивало, већ би задржавање малолетника у воспитној установи односно воспитно-поправном дому зависило од резултата преваспитања. У теорији оваква концепција није нова, она се заступа данас од великог броја аутора и то не само у погледу мера према малолетницима већ и у погледу одређивања казни према пунолетним лицима. Отуда и предлози за тзв. неодређену пресуду. Предности оваквог решења, бар у погледу малолетника, очигледни су. Суд кад одлучује о примени једне воспитне мере има пред собом малолетника са одређеним својствима који је учинио одређено кривично дело. Какав ће утицај имати изречена мера према малолетнику, то није сасвим извесно, а потпуно је неизвесно за које време треба вршити утицај на малолетника да би се постигло његово преваспитање.

Што се тиче упућивања у установу за дефектне малолетнике ту се ради о специјализованој установи за глуве, следе, глувокеме или иначе дефектне малолетнике. Ова мера примењивала би се само према дефектним малолетницима и то уместо заводских мера које се примењују према нормалним малолетницима. Ова мера могла би заменити меру безбедности упућивања у завод за чување и лечење уколико би се у установи за дефектне малолетнике могло обезбедити чување и лечење неурачуњљивих или смањено урачуњљивих малолетника који су опасни за околину. Сасвим је разумљиво да је време трајања ове мере неограничено, јер њено трајање искључиво зависи од успеха лечења и оспособљавања дефектних малолетника. Предлог само предвиђа да по пунолетству учиниоца треба увек испитати да ли постоји потреба за његово даље задржавање.

Обустава извршења, измена одлуке о воспитним мерама и стицај (чл. 79—79б и чл. 41 предлога)

Према предлогу треба суду дати што шире могућности да, с обзиром на резултат васпитања малолетних учинилаца кривичних дела, у свако доба може обуставити извршење изречене мере или заменити изречену меру. На тој основи редигован је члан 79.

У овој одредби треба разликовати два случаја. Први случај се односи на обуставу извршења и измену одлуке о воспитним мерама у случају ако се после изрицања воспитне мере појаве неке околности којих није било у време доношења одлуке или се за њих није знало. У таквом случају може се без икаквог ограничења обуставити извршење изречене мере или се може изречена мера заменити другом мером појачаног надзора или заводском мером. Други је случај кад нема нових околности али постоје други оправдани разлози, најчешће околности које се односе на васпитање и поправљање малолетника. У таквим случајевима суд такође може обуставити од извршења или заменити изречене воспитне мере, али уз извесна ограничења која се тичу трајања заводских мера. Ако је једном изречена заводска мера минимум њеног трајања треба да остане непромењен, али није искључено да се мера упућивања у воспитну установу замени мером упућивања у воспитно-поправни дом или воспитну установу за дефектне малолетнике. Исто тако није искључено да се уместо упућивања у воспитно-поправни дом малолетник упути у установу за дефектне малолетнике.

Један посебан случај обуставе извршења изречене мере предвиђен је у члану 79а.

Предлог садржи у чл. 79б посебну одредбу за изрицање воспитних мера за кривична дела у сти-

цају, решавајући ово питање на начин који се указује целисходним с обзиром на природу мера које се примењују према малолетницима.

Кажњавање старијих малолетника (чл. 79ц—79х КЗ и чл. 41 предлога)

Као што је напред речено према предлогу може се казнити само старији малолетник. Услови за изрицање казне старијем малолетнику су следећи: да је кривично одговоран, да је учинио кривично дело за које је законом прописана казна тежа од пет година строгог затвора и да због тешких последица дела и високог степена кривичне одговорности нема места примени воспитних мера. Из овог трећег услова јасно произилази изузетност кажњавања малолетника уопште.

Једина казна која се може изрећи малолетнику јесте малолетнички затвор који не може бити краћи од једне године нити дужи од десет година. Доња граница ове казне оправдана је с обзиром да и мера упућивања у воспитно-поправни дом може трајати најмање једну годину. Што се тиче горње границе она је нешто снижена према позитивном законика, али у сваком случају довољна за васпитање и поправљање малолетног учиниоца. При осуди на казну малолетничког затвора не може се изрећи условна осуда, јер кад би постојали услови за овакву осуду не би било места изрицању казне.

Предлог углавном преузима одредбе позитивног закона о одмеравању казне допуњујући ове одредбе за случај ако малолетник учини више кривичних дела у стицају од којих једно заслужује кажњавање, а друго примену неке воспитне мере.

Извршење казне малолетничког затвора спроводи се у посебним казнено-поправним домовима за малолетнике. После навршене двадесеттреће године осуђени малолетник упућује се на издржавање казне у казнено-поправни дом у коме пунолетна лица издржавају казну строгог затвора.

Остале одредбе које говоре о кажњавању малолетника довољно су јасне и не захтевају посебно образложење.

Изрицање воспитних мера и малолетничког затвора пунолетним лицима (чл. 79и—79л КЗ и чл. 41 предлога)

Воспитне мере и малолетнички затвор по правилу примењују се само према малолетницима. Од овог правила одступа се у два случаја.

На првом месту постоји могућност примене воспитних мера и малолетничког затвора ако је неко извршио кривично дело док је био малолетан па му се суди као пунолетном лицу, било због тога што дело није развијено откривено, било зато што је за време трајања претходног поступка учинилац постао пунолетан. У таквим случајевима разумљиво је да се морају применити мере које се примењују према малолетницима, али не све.

Ситуације које могу настати у оваквом случају предвиђају чланови 79и и 79ј, од којих први решава случај кад се пунолетном лицу суди за кривично дело које је учинио као млађи малолетник, а други кад се пунолетном лицу суди за дело које је учинио док је био старији малолетник.

Посебну пажњу заслужује предложена одредба чл. 79к која предвиђа примену воспитних мера према пунолетном лицу које у време суђења није навршило двадесетједну годину и чија душевна развијеност одговара душевној развијености малолетника. Према таквим лицима дозвољава се да се примене мере појачаног надзора ортана старатељства и упућивања у воспитно поправни дом. Не долази у обзир ни примена малолетничког затвора, јер уколико би имало места примени ове казне морала би се изрећи казна по општим протистима.

Основни разлог за уношење овакве одредбе јесу разлике између млађих пунолетника. Као што је и раније истакнуто, ако се граница старости од осамнаест година и узме као доба у коме се с кривичноправног становишта може говорити о пунолетству, она не означава код сваког учиниоца потпуну душевну развијеност која би му дозвољавала да потпуно зрело расуђује и одлучује о својим поступцима. Осамнаеста година означава завршетак пубертетског доба, али остаци душевних потреса остају у већој или мањој мери. У извесним случајевима то доба не разликује се од пубертетског у погледу душевне развијености. У таквим случајевима они исти разлози због којих се малолетници третирају као посебна врста криваца говоре да тако исто треба поступати према млађим пунолетним лицима.

Где је граница потпуне кривичноправне зрелости једног лица тешко је одредити. Има мишљења у доктрини да је то двадесетпета, двадесетрећа или двадесетпрва година. Код нас ово питање није посебно проучавано нити су вршени ма какви експерименти; због тога се и не може са сигурношћу поставити граница кривичноправног пунолетства. То је разлог да законски предлог не усваја концепцију да се млађи пунолетник увек третира као малолетник. Предлог даје само могућност примене неких васпитних мера према овим лицима. У томе се предлог разликује од мишљења које се данас у теорији од великог броја аутора заступа да млади пунолетници увек претстављају посебну категорију криваца. За усвајање такве концепције требало би извршити и код нас посебна испитивања, јер општи услови живота овде играју веома важну улогу. Међутим, оно што се може са сигурношћу тврдити то је да сви млађи пунолетници нису довољно душевно развијени и према таквим лицима и у интересу друштва и у интересу њих самих треба омогућити примену одређених васпитних мера.

Имајући у виду користи од појачаног надзора од стране органа старатељства дозвољава се примена ове мере и према потпуно душевно развијеним млађим пунолетницима ако им је изречена условна осуда. Уколико буде могућности, као и даљим развитком ове службе ова мера би се могла обавезно изрицати млађим пунолетницима, а можда у једној даљој будућности, уз извесне коректуре, и пунолетним лицима у одређеним условима примене условне осуде.

Процесне одредбе и одредбе за извршење

На крају треба истаћи да ће измене које су учињене у глави шестој Кривичног законика захтевати потпуну прераду процесних одредаба које се односе на малолетнике. Исто тако, без доношења нових одредаба о извршењу васпитних и казних мера према малолетницима, неће се моћи спровести одредбе предлога.

Глава седма

ГАШЕЊЕ КАЗНЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА

(чл. 8—89 КЗ и чл. 42—47 предлога)

У седмој глави унете су значајне измене у одељку о рехабилитацији, у одељку о застарелости извршене су измене техничке природе и додати су прописи о застарелости споредних казни и неких мера безбедности, док одељак о амнестији и помиловању није мењан.

Застарелост (чл. 80—83 КЗ и чл. 42—45 предлога)

У члановима 80, 82 и 83 измене су техничке природе. Тако је у чл. 80 тач. 1 укључен чл. 100 зато што се ради о тешком кривичном делу, за које се сада предлаже казна строгог затвора. Друга измена

у овој тачки састоји се у изузимању ст. 1 чл. 118, јер се за ово дело предлаже казна од дванаест година.

Остале измене у члану 80 и 82 су редакциске природе и њима се постиже отклањање непрецизности у граничним случајевима. Према садашњој формулацији, може се напр. поставити питање да ли кривично дело за које се по закону може изрећи казна строгог затвора до десет година застарела по тачки 2 или 3 члана 80. Сада се оваква и слична спорна питања отклањају.

У Кривичном законнику није предвиђена застарелост споредних казни ни мера безбедности. Истина, за мере безбедности питање застарелости није се поставило, јер из њихове природе, а то важи и за неке споредне казне, произлази да оне не застаревају. У пракси се пак поставило питање застарелости појединих споредних казни, посебно казне конфискације имовине и новчане казне као споредне. На ова питања даје одговор предложени чл. 82а.

Како се казна конфискација имовине изриче у случајевима где осуђени има знатнију имовину, и увек уз казну строгог затвора, било је потребно предвидети дужу застарелост за извршење ове казне.

За новчану као споредну казну предвиђена је застарелост две године.

У предлогу се даље предвиђа да застарелост извршења мера безбедности одузимања предмета настаје после протекла пет година, а мера одузимања имовинске користи по протеку десет година од дана правоснажности одлуке којом су ове мере изречене. Рок застарелости за меру одузимања имовинске користи изједначен је са роком застарелости за казну конфискације имовине. Извршење мере безбедности одузимања предмета у појединим случајевима може захтевати дуже времена (као, на пример, одузимање лажних знакова за вредност, новчаница државних хартија од вредности и др.), па је услед тога предложена дужа застарелост него код новчане казне.

Од других мера безбедности прописана је застарелост за мере безбедности забране бављења одређеним занимањем и одузимања возачке дозволе. Рок застарелости ових мера изједначен је са временом трајања тих мера.

Нема потребе да се одређује застарелост извршења мере безбедности упућивања у завод ради чувања и лечења јер ако постоје услови за примену ове мере она се мора увек извршити. Исто тако нема разлога да се одређује застарелост мере обавезног лечења алкохоличара и наркомана, јер се ова мера по правилу извршава за време издржавања казне лишена слободе. Најзад, нема потребе да се одређује застарелост мере протеривања из земље, јер је ову меру увек могуће извршити.

Рехабилитација, брисање осуде и враћање права (чл. 87—89 КЗ и чл. 47 предлога)

Све до средине XIX века сматрало се да осуђено лице треба да носи жиг кривичне осуде до краја свог живота. По том схватању осуђени се ни по издржаној казни није враћао у своја ранија права. Увођењем установе рехабилитације ишло се затим да се по протеклу одређеног времена после издржане казне осуђеном лицу врате права која је уживао пре осуде. У таквом облику рехабилитација постоји и у Кривичном законнику. У последње време превлађује схватање да осуђено лице треба да се врати у сва своја права која је имала пре осуде чим издржи казну јер се на тај начин помаже његова ресоцијализација. Нашем погледу на потребу укључивања осуђеника у друштвени живот одмах после осуде не може бити страном ово схватање. Због тога се такво решење и предлаже (чл. 87) тј. да осуђена лица по издржаној казни строгог затвора и затвора уживају сва права, осим оних која су изгубила на основу саме кривичне пресуде или на основу про-

писа савезних закона по којима се губљење појединих права везује за кривичну осуду. Ово ограничење је потребно да би могло доћи до извршења појединих казни, мера безбедности и правних последица осуде.

Овакво решење проблема рехабилитације у суштини је повољније за осуђеника јер за њихово укључивање у редован живот не постоје никакве сметње. Они не треба да чекају ни протек времена (законска рехабилитација) ни судску одлуку (судска рехабилитација) да би се њихова осуда „брисала“. Они постају пуноправни грађани одмах после отпуштања са издржавања казне.

Треба исто тако нагласити да законски предлог напушта фикцију о неосуђиваности неког лица које је било осуђено, па потом рехабилитовано. Таква фикција је била оправдана кад је због осуде осуђеник био стигматизиран, кад се није могао запошљити и кад су за њега наступале друге сличне последице. Сада за такву фикцију нема оправдања. Међутим, треба уочити да напуштање фикције неосуђиваности доводи осуђено лице у неповољнији положај ако оно по пуштању на слободу учини поново кривично дело. Неосуђиваност је доводила до тога да суд није могао (правно) узети у обзир ранију осуду. Сада би та ситуација била измењена утолико што ранија осуда остаје од значаја за осуђено лице, али само у случају ако поново изврши кривично дело. Изузетак од овог претставља случај ако осуда гласи на казну затвора или новчану казну, а осуђени у року од пет година од дана издржане или опрштене казне не учини ново кривично дело (чл. 88). У том случају осуда се стварно брише и не узима се у обзир ни у случају поновног извршења кривичног дела.

Сагласно наведеној концепцији подаци о осуди неког лица могу се дати органима кривичног гоњења и суду на њихов захтев, по правилу само када осуђено лице поново учини кривично дело. Према томе друштво је било спремно да преда забораву раније извршено кривично дело и то би и учинило да осуђено лице није својим поновним кривичним делом указало да осуду не треба заборавити.

Подаци из казнене евиденције могу се дати другим државним органима, привредним и друштвеним организацијама само ако они имају за то оправдани интерес. Ови ће се подаци давати само онда када треба спровести у живот одредбу члана 37а.

Најзад омогућено је и да само осуђено лице добије извод из казнене евиденције ако му је то потребно као доказ за остваривање или одбрану неког свог права.

Предложене одредбе у члану 87 став 2 омогућују и брисање правних последица осуде. Под одређеним условима, а по протеклу одређеног рока, суд може отклонити даље дејство и одлучити да престају правне последице осуде.

Овим прописима се употпуњује напред изложено схватање о рехабилитацији и омогућава се да осуђено лице, по протеклу релативно кратког времена успостави права која је осудом изгубило, чак и она која су му осудом изричито одузета или ограничена.

Глава осма

ВАЖЕЊЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

(Чл. 90—98 КЗ и чл. 48—49 предлога)

Измене које се предлажу у овој глави односе се на просторно важење Кривичног законика.

Према садашњим прописима одређено је да ће се примењивати Кривични законик на сваког ко учини кривично дело на домаћем трговачком броду или путничком ваздухоплову кад се налазе на

отвореном мору. Према томе, домаћи трговачки брод и путнички ваздухоплов сматрају се делом наше територије само на отвореном мору. Ако се трговачки брод налазио у територијалним водама, а путнички ваздухоплов и изнад територије неке друге државе, сматрало се да је дело учињено на територији те државе. Према изменама унетим у чл. 91 принцип територијалности проширује се, па се сматра да је кривично дело учињено на територији наше државе увек кад је извршено на домаћем броду, без обзира где се брод налазио у време извршења. Исто тако се сматра да је кривично дело учињено на територији наше државе ако је учињено на домаћем цивилном ваздухоплову док је у лету, без обзира где се налазио.

Ове измене извршене су из практичних разлога и ради ефикаснијег гоњења. Кривично дело извршено у путничком ваздухоплову по досадашњим прописима било је извршено на територији оне државе над којом се налазио ваздухоплов у лету у моменту извршења кривичног дела, изузев ако је био на отвореном мору. Услед релативно велике брзине лета путничких авиона, овај принцип је доводио до веома незгодних последица у погледу надлежности органа гоњења и судова као и у погледу примене закона земље у којој је кривично дело извршено. Тако се могло десити да се по досадашњим прописима кривично дело сматра извршеним у једној земљи у којој ваздухоплов није ни слетао. Да би се отклониле ове незгоде у последње време све се више прихватају принципи унети у предлогу.

По Кривичном законiku је обавезно гонити учиниоца који је извршио кривично дело на територији наше земље (чл. 91) иако је он за то дело у другој земљи био кажњен и казну издржао. Према предлогу остављена је могућност да Савезни јавни тужилац одлучи да ли је целосходно гоњење у таквом случају. Ова измена је потребна нарочито због измене у чл. 91 КЗ којом се проширује принцип територијалности.

Изменом у ст. 2 чл. 95 предлаже се преношење овлашћења за гоњење од Савезног извршног већа (раније Министра правосудја ФНРЈ) на Савезног јавног тужиоца.

Глава девета

ЗНАЧЕЊЕ ЗАКОНСКИХ ИЗРАЗА

(Чл. 99 КЗ и чл. 50 предлога)

Битније измене у овој глави односе се на одређивање појма службеног лица и одговорног лица у привредној или друштвеној организацији.

У Кривичном законiku појам службеног лица је нешто шире постављен из два разлога: прво зато што су кривична дела проневере и послуге постављена као права службеничка кривична дела, чији учинилац може бити само службено лице, и друго због тога што је Кривични законик полазио од претпоставке да службеници привредних и друштвених организација могу бити учиниоци свих кривичних дела против службене дужности. Сада се предлаже да се кривична дела проневере и послуге поставе као општа кривична дела и учинилац њихов може бити свако лице коме је поверена друштвена имовина, а у погледу питања да ли службеници привредних и друштвених организација могу бити учиниоци службених кривичних дела заузето је становиште да то могу бити само одговорна лица у привредним и друштвеним организацијама, и то само неких а не свих службеничких кривичних дела. С обзиром на ове разлике предлаже се ужи појам службеног лица (ст. 1 чл. 99).

Предлог закона не одређује потпуно појам службеног лица. Он одређује само круг лица која могу бити службена лица, упућујући на тај начин суд

да према обележјима кривичног дела оцењује која се од лица која су означена као службена лица, могу појавити као учиниоци. Према томе, ван ових лица која су наведена у предлогу, друга лица не могу се сматрати службеним лицима, али је могуће да учинилац неког службеног кривичног дела буде само службено лице одређене категорије, а не свако службено лице. То је смисао измењеног ст. 4 чл. 99 КЗ.

Члан 99 је допуњен и одређивањем појма одговорног лица у привредној или друштвеној организацији. Као основни критериј за одређивање овог појма узета је извесна самосталност одговорног лица која се изражава у кругу послова који му се поверавају. Ти послови могу се односити на управљање или пословање друштвеном имовином или на процес производње, ако се ради о одговорном лицу у производном предузећу (ст. 3 чл. 99 КЗ).

Најзад, додат је и нови ст. 6 који је уствари пренет из ранијег чл. 267 КЗ.

Остале измене су редакциске природе.

Б. ИЗМЕНЕ У ПОСЕБНОМ ДЕЛУ

ОПШТИ ПРЕГЛЕД ИЗМЕНА

Бројност измена које се предлажу у Посебном делу на први поглед упућује на закључак да је у овом делу Кривични законик потпуно ревидиран. Такав закључак не би био оправдан, јер предложене измене не дирају у структуру Посебног дела у целини, а изузев групу кривичних дела против народне привреде и донекле групу кривичних дела против службене дужности, остале главе у Кривичном законик у суштини и по својим основним концепцијама остале су исте. У свим главама Посебног дела предложене су значајније измене али оне не дирају у основе криминалне политике изражене у Кривичном законик у.

Извор предложених измена је двојак; неке измене резултирају из већ предложених измена у Општем делу, а друге имају свој самостални извор у проблематици Посебног дела, тј. у одређивању обележја појединих кривичних дела и кривичних санкција за та дела. Измене које се предлажу независно од предложених измена у Општем делу могу се поделити на неколико група.

Прву групу чине измене које се односе на изостављање појединих кривичних дела. То су она дела која су због измењених друштвено-политичких прилика изгубила свој значај, тако да су кривичне одредбе о овим кривичним делима практично престале да важе и без измене Кривичног законика. У ову групу спадају и нека лакша кривична дела за која се предлаже да се убудуће кажњавају као прекршај.

Другу групу чине предлози за инкриминацију неких нових облика друштвено опасних делатности, било да се ради о случајевима потпуно нових инкриминација или о конкретизацији неких посебних облика који су издвојени из постојећих описа кривичних дела. У ову групу долазе измене које се односе на нове квалификаторне околности уз поједина кривична дела. То су случајеви кад се посебно инкриминишу неки лакши или тежи облици постојећих кривичних дела.

Велику и значајну групу чине измене које се тичу обележја појединих кривичних дела. Најчешће ове измене се односе на прецизирање појединих обележја да би се отклониле нејасности и колебања у пракси. У мањем броју случајева ове измене значе суштинско мењање појединих обележја.

Најзад, посебну групу измена чине оне које се односе на измену санкција. Ове измене су веома бројне и с гледишта криминалне политике веома

важне. Донекле оне су и резултат измена у Општем делу, али оне у исто време представљају посебан и можда најтежи проблем Посебног дела.

Два питања у вези с овим истичу се својом пажњом: усклађивање изречених казни и непожељне последице краткотрајних казни лишења слободе.

Познато је да начело индивидуализације казне, поред својих несумњивих предности, има за последицу уношење субјективних момената при одмеравању казне. Довољно је бацити само један поглед на изречене казне у нашој земљи за кривична дела која се најчешће врше, па да се констатује знатна неуједначеност у кажњавању не само у појединим народним републикама већ и у оквиру једне републике између појединих судова. Треба додуше имати у виду да казна зависи од конкретне друштвене опасности дела и од субјективних својстава кривца, али и кад се ово узме у обзир, не могу се оправдати разлике у кажњавању.

Оваквом стању иде на руку чињеница да су у нашем, а и у другим страним законикима, баш у циљу индивидуализације, постављени широки казни оквири. Због тога се и поставља питање да ли би било оправдано, и у којој мери, сузити казнене оквири и извршити већу диференцијацију квалификаторних околности. Уколико би се овај предлог прихватио то би значило сужавање овлашћења суда, али у исто време онемогућавање да се казна одмерава према свим оним околностима које у поједином случају утичу на изрицање веће или мање казне. Узимајући у обзир предност и слабе стране широких оквира предвиђених казни, у предлогу се ипак остаје при досадашњим релативно широким казним оквирима уз извесне мање коректуре. На тај начин остаје и даље отворено питање уједначавања казни за релативно иста кривична дела која су учињена уз постојање истих или сличних околности. То се питање уствари и не може решити закоником, бар не у целини. Остављено је према томе да се у практичној примени закона, и анализом казнене политике, нађу адекватна мерила за типичне случајеве, а да се у законик у поставе такви казни оквири који ће омогућити одмеравање казне и за најлакше и за најтеже случајеве појединих кривичних дела.

Друго питање које од пре извесног времена стоји у центру пажње у доктрини и пракси кривичног права односи се на краткотрајне казне лишења слободе. Истиче се најме да ове казне имају у великом броју случајева негативно дејство на учиниоца и да је њихово извршење скупо. То су разлози који се наводе у прилог укидања оваквих казни или њиховог знатног ограничења.

Предлог у извесној мери уважава ове разлоге, проширујући могућност за изрицање условне осуде и увођењем судске опомене. Ако се овоме дода да је и по позитивном закону казну затвора у највећем броју случајева могуће заменити новчаном казном, може се закључити да буду стоје на расположењу многе могућности да избегне изрицање краткотрајних казни затвора. Ипак, треба признати, да поред свих негативних последица оваквих казни, не би се требало потпуно одрећи њихове примене на одређене категорије криваца. Треба се дакле и у овом питању ослонити на спровођење конкретне казнене политике судова и јавног тужиоштва који треба да нађу одговарајућу меру и најцелисходнија решења.

Измене кривичних санкција резултирају, као што је напред речено и из предложених измена у Општем делу. Посебан значај за измену санкција имају предложене одредбе о снижењу општег максимума казне затвора, о повишењу општег минимума казне строгог затвора и снижењу максимума ове казне, о могућности изрицања условне осуде уз посебне услове и о увођењу судске опомене. На основу ових предложених измена у Општем делу извршене су у Посебном делу са малим изузецима ове измене:

а) у случајевима где је била прописана казна затвора до три године, остављена је та казна без назначења посебног максимума, са посебним минимумом или без њега;

б) где је прописан затвор са назначењем максимума од две године, предложена је казна затвора до једне године или ова казна без назначења максимума;

в) где је прописан строги затвор са назначењем минимума од једне или две године, предложен је минимум од три године;

г) за одлагање извршења казне при изрицању условне осуде постављен је код неких кривичних дела и услов да учинилац испуни одређену обавезу;

д) предвиђена је могућност изрицања судске опомене за извесна кривична дела где је прописана казна тежа од једне године затвора, а за појединачна кривична дела где иначе, с обзиром на казну, постоје услови за изрицање судске опомене истакнуте су посебне околности које нарочито долазе у обзир за њено изрицање.

На основу свих предложених измена у кривичним санкцијама не може се извести неки општи закључак о блажем или строжем одређивању санкција у законском предлогу у односу на позитивни законик. Неке измене у санкцијама значе поштравање санкција док друге значе ублажавање. Из тога следи да се није ни ишло за унапред утврђеним ставом у погледу оштрине кажњавања. Оцењујући свако кривично дело посебно са гледишта његове друштвене опасности, у санкцијама су предлагане оне измене које произлазе из потреба наше праксе и опште оцено о целисходности да се санкција измени.

У вези са изменама у Посебном делу потребно је још указати да нису прихваћени предлози који се односе на измену систематике, иако су за то говорили неки разлози. Главе у Кривичном законiku задржале су своје место и своје називе. У том погледу није било предлога за измене. Било је до некле оправданих предлога да појединачна кривична дела измене своја места, али ови предлози нису усвојени због разлога који су у уводном делу изнети.

Г л а в а д е с е т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ НАРОДА И ДРЖАВЕ

(Чл. 100—123 КЗ и чл. 51—64 предлога)

Убиство претставника народне власти, привредне или друштвене организације (чл. 103 КЗ и чл. 52 предлога)

У овом члану извршене су две измене од којих је једна принципијелног значаја, а друга редакциске природе. Прва се односи на спајања ставова 1 и 2 овог члана, а друга на уношење претставника привредне организације као објекта овог кривичног дела.

Предлог полази од поставке да убиство извршено из непријатељских побуда према народној власти и социјалистичкој изградњи, чини један општи облик овог кривичног дела без обзира које је лице објект овог убиства. Према томе, нема разлога да се за убиство војног или службеног лица, претставника привредне или друштвене организације или јавног радника прописује блажа казна него за убиство члана претставничког тела, као што је по позитивном законiku.

Претставници привредних организација у позитивном законiku обухваћени су појмом службеног лица, док се сада посебно помињу. Тиме је отпала потреба да се посебно говори о претставницима здружених организација.

Организовање и пребацивање на територију Федеративне Народне Републике Југославије оружаних група, појединачна и материјала (чл. 111 КЗ и чл. 55 предлога)

По позитивном законiku за дело из ст. 1 чл. 111 кажњава се само лице које пребациује друге ради вршења тероризма или шпијунаже, али није предвиђено и кажњавање самих терориста или шпијуна који се у тој намери пребациују на нашу територију. Уколико су ова лица извршила или покушала да изврше неко дело против народа и државе могла су бити кажњена по односном пропису. Међутим, ако су ухваћена при самом прелазу границе, односно пре него што су приступила извршењу дела, било је спорно у судској пракси да ли се могу казнити и по ком пропису. Да би се уклонило колебање судске праксе учињене су предложене допуне у ст. 1 чл. 111.

Осим тога из ст. 1 је изостављено „пребацивање агитатора и пропагандног материјала” и унето је у чл. 118 КЗ (чл. 60 предлога) који се сада односи на све видове непријатељске пропаганде.

Насиље према претставнику народне власти, привредне или друштвене организацији (чл. 116 КЗ и чл. 58 предлога)

Измене које се предлажу у наслову дела и у ставу 1 овог члана значе само усаглашавање са изменама учињеним у члану 103 КЗ, јер код оба ова кривична дела објект напада могу бити иста лица.

Непријатељска пропаганда (чл. 118 КЗ и чл. 60 предлога)

Посебан значај овог дела у садашњим политичким приликама захтева и посебну опрезност у постављању његових обележја. Задатак се састоји у томе да се овим кривичним делом обухвате оне делатности које се врше специфичним начином извршења, путем пропаганде, а које су управљене против народа и државе. Осетљивост формулације огледа се у томе што треба избећи да се обухвате облици пропаганде која није управљена против народа и државе и која или претставља неко лакше кривично дело или не претставља кривично дело уопште.

Предлог напушта начин одређивања обележја овог кривичног дела из Кривичног законика због два разлога. Пре свега зато што је такав начин довео до великих тешкоћа у пракси у вези са утврђивањем намере код учиниоца да подрива народну власт и социјалистичко уређење, а затим и због тога да би се ово дело разграничило од предложеног кривичног дела из члана 292а.

Предлог се даље не задржава да одреди само заштитни објект непријатељске пропаганде, већ настоји да што ближе одреди и сам појам ове пропаганде имајући у виду да се она може појавити у два основна облика.

Први је њен облик позивање и потстицање на промену друштвеног и државног уређења, а други је злонамерно и неистинито приказивање друштвено-политичких прилика у земљи. Оба ова облика позната су у пракси и оба заслужују кажњавање.

Садашња одредба ст. 2 у којој се инкриминише пропагирање фашистичких или других народа и држави непријатељских идеја, изостављена је. Тешко је замислити да оваква пропаганда може постојати самостално од пропаганде предвиђене у ст. 1, а уколико би и постојала, само изношење мишљења не може се кажњавати као непријатељска пропаганда. Уместо досадашњег става 2 формулисани су као тежи видови непријатељске пропаганде кад је пропаганда повезана са иностранством или кад постоје други особито тешки случајеви пропаганде.

Тешка кривична дела против народа и државе
(чл. 122 КЗ и чл. 63 предлога)

У овом члану су изостављена нека кривична дела, а нека друга дела су унета.

Изостављена су следећа кривична дела: политичка и привредна сарадња са непријатељем (чл. 108 КЗ), учествовање у непријатељској делатности према ФНРЈ (чл. 109 КЗ), стварање групе ради пребацивања бегунаца у иностранство (чл. 110 став 2 КЗ), постајање чланом удружења против народа и државе или одметање од власти у истој намери (чл. 117 ст. 2 и 3 КЗ) и припремање дела из чл. 102, 103 и 104 (чл. 121 ст. 1 КЗ).

Разлог је за укидање смртне казне за наведена кривична дела што се она врло ретко појављују самостално, већ редовно уз неко друго теже кривично дело против народа и државе.

С друге стране члан 122 треба сада да обухвати следећа дела: контрареволуционарни напад на друштво и државно уређење (чл. 100 КЗ) и стварање групе ради вршења кривичних дела против народа и државе (чл. 117 ст. 1 КЗ). За ова кривична дела смртна казна била је прописана у наведеним члановима. Сада се предлаже брисање смртне казне у тим члановима, с тим да се за ова дела најтежа казна може изрицати само под условима наведеним у члану 122 КЗ. Осим тога, у чл. 122 унето је и дело насиља према претставнику народне власти, привредне или друштвене организације (чл. 116 ст. 1 и 2 КЗ), јер је под поменутих условима оправдано предвидети смртну казну у случајевима оваквог насиља.

Глава једанаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ И МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА

(чл. 124—134 КЗ и чл. 64—69 предлога)

Противправно убијање или рањавање непријатеља
(чл. 129 КЗ и чл. 65 предлога)

У овом члану додат је нов став 2 у коме је предвиђен квалификован случај убијања непријатеља. Ова допуна је учињена због тога што је у позитивном законикау за противправно убијање непријатеља предвиђена казна строгог затвора, без обзира на начин извршења дела, на побуде и на околност колико је лица убијено.

За кривично дело убиства, међутим, у случајевима кад је извршено на свиреп или подмукао начин, из користољубља или других ниских побуда, или ако је убијено више лица, прописана је казна строгог затвора најмање десет година или смртна казна (чл. 135 ст. 2). Нема разлога да се ови квалификовани случајеви убиства из чл. 135 не предвиде и код кривичног дела из чл. 129 и да се за такве случајеве пропише иста казна која је предвиђена за убиство из чл. 135 ст. 2 КЗ.

Противправно одузимање ствари од убијених и рањених на бојишту (чл. 129а КЗ и чл. 65 предлога)

Ово дело је и до сада било предвиђено у Кривичном законикау, али међу кривичним делима против оружаних снага (глава XXV). По својим обележјима, међутим, противправно одузимање ствари од убијених и рањених на бојишту претставља повреду међународног ратног права и због тога је предложено да се ово дело, уз мање редакциске измене, пренесе међу кривична дела, против човечности и међународног права. Измена нумерације у овом случају је без значаја, јер судска статистика не обележи ово кривично дело.

Употреба недозвољених средстава борбе (чл. 129б КЗ и чл. 65 предлога)

У позитивном законикау ово дело није предвиђено. Међутим, на основу међународних конвенција из области ратног права, којима је приступила и наша држава, обавезни смо да инкриминишемо и употребу недозвољеног начина и недозвољених средстава борбе. Из ових разлога предлаже се уношење овог новог дела у Кривични законик.

Злоупотреба међународних знакова (чл. 133 КЗ и чл. 68 предлога)

Овај члан је допуњен утолико што је инкриминисана и злоупотреба знака и заставе ОУН као и злоупотреба знака којима се обележавају одређени објекти у циљу заштите од војних операција.

Мада не постоји наша међународна обавеза за заштиту знакова ОУН, предложена инкриминација је у складу са нашом политиком јачања ауторитета и престижа ове организације. Што се тиче инкриминисања злоупотребе знакова којима се обележавају одређени облици, ова допуна је у вези са нашим обавезама из конвенције за заштиту културних добара у случају оружаног сукоба.

Глава дванаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТА И ТЕЛА

(Чл. 135—147 КЗ и чл. 70—78 предлога)

Убиство (чл. 135 КЗ и чл. 70 предлога)

У чл. 135 додата су још два случаја квалификованог убиства и прецизирана је одредба става 3 овог члана. Поред тога, у ст. 2, ради прегледности, раздвојени су поједини случајеви квалификованог убиства.

Нови случај квалификованог убиства предвиђен у тач. 3 је убиство из освете. Противицање теже казне за овакво убиство треба да допринесе сузбијању крвне освете која претставља појам у неким крајевима наше земље. Други нови случај квалификованог убиства предвиђен је у тач. 4 ст. 2 и односи се на убиство службеног или војног лица које је извршено приликом њиховог вршења одређених дужности, и то дужности чувања јавног реда, хватања учиниоца кривичног дела или чувања лица лишеног слободе. Овакво убиство има редовно елементе нарочито опасног убиства и указује на посебну опасност кривца, па је из тог разлога потребно предвидети у оваквим случајевима могућност изрицања смртне казне.

Одредба чл. 135 ст. 3 измењена је тако да сада обухвата све случајеве убиства у стицају, било да се учиниоцу суди за лишење живота више лица, који је случај досада био предвиђен у ст. 2, или да се ради о убиству у поврату.

Новом формулацијом ст. 3 решено је и питање које је досада било спорно у пракси, наиме, да ли случај лишења живота више лица постоји само ако је смрт тих лица проузрокована једном радњом (идеални стицај), или и кад је свако лишење живота проузроковано одвојеним радњама учиниоца (реални стицај). По овом питању заузет је став да не треба правити разлику између идеалног и реалног стицаја убиства. Ако је код учиниоца постојао умишљај у односу на сва убиства, онда је са гледишта опасности таквог учиниоца и тежине последица ирелевантно да ли је више убиства проузроковано са једном или са више радњи.

У вези са чл. 135 било је предлога да се као квалификован случај предвиди и убиство из предумишљаја. Овај предлог није усвојен, јер околност што је убиство извршено са предумишљајем не

мора увек указивати на опаснијег учиниоца, ако не постоје и неке друге околности из ст. 2 чл. 135 КЗ. Осим тога и досадашња пракса је показала да је у већини случајева где је учинилац извршио убиство са предумишљајем постојао мотив користољубља или нека друга ниска побуда. Ако је пак убиство са предумишљајем извршено из неких позитивних мотива (напр. из самилости), онда смртна казна није умесна.

Лака телесна повреда (чл. 142 КЗ и чл. 75 предлога)

У вези са чл. 142 предлаже се брисање одредбе чл. 3 у којој је предвиђена нехатна лака телесна повреда.

Лаке телесне повреде проузроковане из нехата претстављају незначителну друштвену опасност. Осим тога, из статистичких података види се да се досада у малом броју случајева гонило за ово дело.

У ст. 4 предложено је да се гоњење за лаку телесну повреду из ст. 1, уместо по предлогу, предузима по приватној тужби.

Глава тринаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДЕ И ПРАВА ГРАЂАНА

(Чл. 148—164 КЗ и чл. 79—90 предлога)

Измуђивање исказа (чл. 151 КЗ и чл. 81 предлога)

По позитивном закону за измуђивање исказа учинилац се може казнити највише до пет година строгог затвора, без обзира на тежину злостављања и на последице које су због измуђеног исказа наступиле.

Ова казна је недовољна ако је при измуђивању исказа вршено такво злостављање које прелази у тешко насиље. Исто тако казна је недовољна и кад је исказ измуђен у вези са кривичним поступком а услед тога су наступиле особито тешке последице за окривљеног. Напр. окривљени је због измуђеног исказа неоправдано задржан у истражном затвору више месеци или је чак и невино осуђен.

Осим тога у чл. 283 КЗ предвиђен је као квалификован случај давање лажног исказа у кривичном поступку ако су услед тога наступиле особито тешке последице за окривљеног. Нема разлога да се исти квалификаторни случај не предвиди и код измуђивања исказа.

Из ових разлога унет је у чл. 151 КЗ квалификован случај измуђивања исказа и за такав случај је предвиђена казна строгог затвора која одговара казни из чл. 283 ст. 4 КЗ.

Поведа тајности писама или других пошиљки (чл. 156 КЗ и чл. 85 предлога)

Предложена допуна у ст. 1 и 2 изазвана је потребом да се обухвати и случај кад је повређена тајност не само отварањем пошиљке, већ и помоћу неког другог средства. Напр. читање затвореног писма помоћу опецјалног осветљења.

Поведа права учествовања у самоуправљању (чл. 160а КЗ и чл. 88 предлога)

Принудно спречавање грађана у вршењу права у органима самоуправљања и органима друштвеног управљања није изрично инкриминисано у позитивном закону. Учинилац се у оваквим случајевима могао евентуално кажњавати за опште кривично дело принуде из чл. 149 КЗ. С обзиром на значај самоуправности у нашем друштвено-политичком уређењу, као и да би се уклонила могућна колебања праксе, предложена је у новом чл. 160а посебна инкриминација за повреду права учествовања у самоуправљању.

Поведа ауторског права (чл. 163 КЗ и чл. 89 предлога)

Предлаже се брисање чл. 163 КЗ, с обзиром да је ова одредба већ дерогирана доношењем Закона о ауторском праву („Службени лист ФНРЈ“, бр. 36/57), који је у чл. 62—65 предвидео кривичноправну заштиту ауторског права.

Глава четрнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ РАДНИХ ОДНОСА

(Чл. 165—168 КЗ и чл. 91—94 предлога)

У вези са овом главом било је предлога да се она потпуно изостави из законика, с тим да се кривична дела из чл. 165 и 166 унесу у групу кривичних дела против слободе и права грађана, да се кривично дело из чл. 167 стави међу кривична дела против опште сигурности људи и имовине, а да се изостави кривично дело из чл. 168.

Овај предлог није прихваћен јер радни односи претстављају посебан групни заштитни објекат који треба да буде истакнут и у систематизици Кривичног законика.

Поведа права из социјалног осигурања (чл. 166 КЗ и чл. 92 предлога)

Било је предлога да се ст. 2 чл. 166 изостави са разлога што је случај „симулирања“ обухваћен кривичним делом преваре, док су остали случајеви неживотни и нереални и у судској пракси готово непознати. Осим тога, било је предложено да се у ст. 1 изостави реч „свесно“ пошто је тешко утврђивати ову околност.

Ови предлози нису увођени. Дело из ст. 2 чл. 166 је друштвено опасно и треба га задржати као кривично дело, без обзира што се у пракси ретко појављује. Што се тиче предлога да се брише реч „свесно“ у ст. 1, овај предлог није оправдан, јер се истицањем овог елемента иде за тим да се одговорност ограничи на директни умишљај учиниоца.

Непредузимање хигијенско-техничких мера при раду (чл. 167 КЗ и чл. 93 предлога)

Предложене измене су редакциске природе, осим што је у новом ст. 2 предвиђено да суд при изрицању условне осуде може обавезати учиниоца да поступи по прописима о хигијенско-техничким и заштитним мерама при раду.

Било је предложено да се овај члан изостави пошто се дело предвиђено у овом члану додирује са делом из чл. 269. Овај предлог није усвојен, јер дело из чл. 167 инкриминише само непридржавање прописа, а последица дела је удаљена, апстрактна опасност која може наступити. Ако је била изазвана конкретна опасност или је дошло до повреде учинилац ће се кажњавати за дело из чл. 269 чији су елементи сада унеколико допуњени.

Необезбеђење смештаја и исхране лица на раду (чл. 168 КЗ и чл. 94 предлога)

Овом члану је дат нови наслов који одговара измењеном опису дела из чл. 168. Према овим изменама дело се више не односи само на лица у радном односу, већ и на сва лица на радилишту (напр. на добровољним радним акцијама). Осим тога, у новој формулацији чл. 168 ограничена је одговорност само на случајеве ако је услед необезбеђења смештаја и исхране наступила конкретна опасност за здравље лица на раду. Овом изменом је истовремено извршено разграничење између кривичног дела из чл. 168 и прекршаја из чл. 396 тач. 10 Закона о

радним односима, јер ће се за прекршај кажњавати само онда кад је одговорно лице пропустило своју обавезу у погледу смештаја и исхране али није још наступила конкретна опасност.

Глава петнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЧАСТИ И УГЛЕДА

(Чл. 169—178 КЗ и чл. 95—105 предлога)

Клевета (чл. 169 КЗ и чл. 95 предлога)

У овом члану додат је нов став 3 у коме је предвиђен квалификован случај клевете. Осим тога, извршене су ситније измене у ст. 2 и ст. 4.

Квалификован случај клевете у ст. 3 предвиђен је због тога што је у пракси било случајева да је клеветник са крајњом безобзирношћу износио такве неистине за оштећеног да је то имало за последицу губитак службе, нервно обољење, па чак и самоубиство. За овакве случајеве казна до шест месеци затвора је недовољна и зато је било потребно да се за случај клевете која је довела или је могла довести до тешких последица за оштећеног предвиди оштрија казна.

Одредба ст. 2 проширена је и на изношење или доношење путем телевизије. Мада је телевизија код нас тек у развоју, треба већ сада уклонити сваку сумњу да се ст. 2 може односити и на клевету учињену путем телевизије. У истом смислу је извршена попуна и у чл. 170—171, као и у чл. 178 у вези са објављивањем судске пресуде за кривична дела против части и угледа.

У ст. 4 прецизирано је шта се сматра под „извињавајућом“ заблудом, а у ст. 5 који одговара досадашњем ст. 4 углавном су спроведена нужна усклађивања с обзиром на измењени чл. 173.

У вези са овим чланом било је и предлога да се теже кажњава за клевету учињену према службеном или војном лицу у вршењу службене дужности или у погледу њиховог рада.

Ово питање је било предмет посебне дискусије још приликом израде Кривичног законика и тада је преовладало становиште да за овакве клевете не треба предвиђати тежу казну. Досадашња пракса не указује на потребу да се овај став измени.

Исто тако предложено је да се предвиди тежа казна за сваку јавну увреду. Сматрало се да и овај предлог не треба усвојити, јер појам јавности није довољно прецизиран и у законодавствима која познају јавну клевету у пракси настају многа спорна питања око тумачења овог појма. Осим тога, у ст. 2 чл. 169 предвиђено је већ теже кажњавање за клевете учињене путем штампе, радија, на јавном скупу, а сада и путем телевизије, и на овај начин су обухваћени случајеви „јавности“ који највише долазе у обзир и за које треба прописати тежу казну.

Изношење личних и породичних прилика (чл. 171 КЗ и чл. 97 предлога)

Као ст. 3 овог члана предвиђен је квалификован случај изношења личних и породичних прилика, са истом садржином и из истих разлога као код клевете.

Додат је нов ст. 4 у коме се решава питање односа између кривичног дела изношења личних и породичних прилика и дела клевете, које је питање у досадашњој пракси било спорно. Кад се пође од тога да свако изношење или преношење које се тиче личног или породичног живота суд може квалификовати само као дело из чл. 171, отпада могућност за тужиоца да захтева да се окривљени осуди за клевету. Према томе, и у оним случајевима кад је интерес тужиоца да докаже да се ради о неистинитим тврдњама, доказивање истинитости је

искључено. Друга концепција довела би до тога да тужилац који не тражи доказивање истинитости у извесном смислу признаје да је истина оно што је окривљени износио или проносио. Осим тога, најчешће је у интересу тужиоца да се пред судом не расправља о деликатним стварима из његовог личног и породичног живота. Да би се уклонила колебања у судској пракси по овом питању било је потребно да се у новом ст. 4 изрично пропише да доказивање истинитости или неистинитости у погледу личног или породичног живота неког лица није дозвољено, осим у случају из чл. 173 ст. 3. То значи да тужени само под условима наведеним у одредби ст. 3 чл. 173 може доказивати истинитост свог тврдња или своју заблуду у погледу истинитости својих тврдња. С обзиром на ове допуне отпала је потреба за досадашњим ст. 3 чл. 171.

Некажњавање за кривична дела из чл. 169—172 (чл. 173 КЗ и чл. 99 предлога)

Посебан друштвено-политички и правни проблем претставља питање некажњавања за кривична дела против части и угледа ако су изјаве, које чине обележја ових кривичних дела, дате у неком научном, књижевном или уметничком делу, у озбиљној критици, у вршењу службене дужности или друштвеној делатности, у одбрани неког права или при заштити оправданих интереса. Изјаве дате под овим околностима заслужују посебну пажњу због тога што у таквим случајевима долази привидно до сукоба између општег и личног интереса. Основни проблем у овој материји јесте да се с једне стране омогући пун развој научне, књижевне, уметничке, службене и друштвене делатности и да се омогући развијање озбиљне критике и обезбеди одбрана права, али с друге стране спречи неопходни однос појединаца према части и угледу неког лица.

Ово питање није решено на задовољавајући начин у Кривичном законнику, нити је потпуно јасно решено. Због тога у судској пракси постоје извесна колебања нарочито у питању да ли се члан 173 Кривичног законика односи и на клевету.

Према предложеним изменама кажњивост може бити искључена за сва кривична дела против части и угледа ако су она извршена под наведеним околностима, али услови за искључење кажњивости нису једнаки за сва ова дела.

Кад изјава садржи обележја кривичних дела из чл. 170 кажњивост је искључена, ако није постојала намера омаловажавања. То је решење које произилази и из позитивног законика.

Сложеније је питање искључења кажњивости за кривично дело клевете. Овде се ради о изношењу или доношењу неистине која може шкодити части и угледу неког лица. Ако је такву неистину неко изнео или пренео, а свестан је да је то неистина, заслужује да буде кажњен без обзира под којим је околностима ово учинио. Уколико није био свестан поставља се питање са колико је савесности проверио обавештења у научном, књижевном или уметничком делу, у критици, у вршењу службене дужности или друштвене делатности, у вршењу неког права или у општем интересу. Уколико је имао основаног разлога да поверује у истинитост оног што износи и проноси он неће бити кажњен за кривично дело клевете, јер је био у извињавајућој заблуди (чл. 169 ст. 4). И ово решење произилази из садашњег текста Кривичног законика. У предлогу се још додаје да је учинилац који је био у извињавајућој заблуди тврдио да је неко учинио кривично дело, неће казнити за клевету, иако то не може доказати правоснажном пресудом (чл. 169 ст. 5). То је ново решење које није садржано у Кривичном законнику.

Најзад, у погледу кривичног дела из чл. 171 предлаже се једнако решење као и за искључење кажњивости код клевете, али с тим да је изношење

или проношење личних или породичних прилика учињено у вршењу службене или друштвене делатности, у одбрани неког права или при заштити оправданих интереса. Искључено је према томе да се некажњено износе личне и породичне прилике у научном, књижевном или уметничком делу или у критици.

Гоњење за кривична дела против части и угледа (чл. 177 КЗ и чл. 104 предлога)

Измена у ст. 1, према којој одобрење за гоњење даје Савезни јавни тужилац, била је потребна с обзиром на извршене промене у савезној управи после доношења Кривичног законика. Што се тиче измена у ст. 3 она је учињена зато што нема потребе да се јавно тужиоштво ангажује за покретање кривичног поступка за кривична дела увреде и клевете која су учињена на штету привредне или друштвене организације. Осим тога, у предложеној формулацији ст. 3 предвиђа се да се и за увреде и клевете учињене према војном лицу у вези са његовом службеном дужношћу гони по предлогу, јер нема разлога да се у овом погледу прави разлика између службеног и војног лица.

Глава шеснаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ И МОРАЛА

(Чл. 179—189 КЗ и чл. 106—114 предлога)

Силоване (чл. 179 КЗ и чл. 106 предлога)

У овом члану учињена је значајнија измена у казни за дело из ст. 1, јер је максимум казне повећан са осам на десет година строгог затвора. На потребу повећања казне за силоване указују неки случајеви суровог и бестијалног поступања (на пример, силоване од стране више лица), за које садашња казна није довољна.

Обљуба и противприродни блуд са малолетним лицем (чл. 181 КЗ и чл. 108 предлога)

Једина измена у овом члану учињена је у ст. 2 и састоји се у томе што је казна за обљубу са немоћним малолетним лицем које није навршило четрнаест година или према коме је употребљена сила или претња, повећана тако да се за ово дело може изрећи строги затвор најмање три године. Овде се уствари ради о силовању малолетног лица, а околност да је оно извршено над малолетником испод 14 година указује на потребу да се казна за ово дело изједначи са казном предвиђеном за квалификован случај силовања из ст. 2 чл. 179.

Обљуба или противприродни блуд злоупотребом положаја (чл. 182 КЗ и чл. 109 предлога)

У вези са предложеним изменама у овом члану треба посебно истаћи да је нов став 3 у коме се инкриминише случај кад је злоупотребом положаја извршена обљуба или противприродни блуд са малолетним лицем које није навршило 14 година. До сада се за овакве случајеве кажњавало по ст. 1 чл. 181, али санкција прописана у овом члану (строги затвор до пет година) није била довољна.

У вези са овим чланом било је и предлога да се изостави ст. 1 у коме је инкриминисано навођење на обљубу злоупотребом положаја. Овај предлог је образлаган тиме што се код овог дела ради о пунолетном женском лицу, па нема потребе за кривичноправном заштитом у оваквим случајевима. Поред тога, наводи се, да постојање овакве инкриминације често доводи до уцена.

Предлог да се укине ст. 1 чл. 82 није прихваћен, јер се ту ради о случајевима који претстављају један посебан вид злоупотребе службеног положаја

или овлашћења, а овакви случајеви су друштвено опасни и у интересу службе треба их гонити.

Јавно вршење блудне радње (чл. 184 КЗ и чл. 110 предлога)

Брисање овог члана предлаже се са разлога што је довољно прекршајно кажњавање у случају јавног вршења блудне радње.

Противприродни блуд (чл. 186 КЗ и чл. 112 предлога)

У овај члан унет је нов ст. 1 који предвиђа квалификован случај кад је употребљена принуда на противприродни блуд.

У недостатку директног прописа који би инкриминисао принуду на противприродни блуд, учинилац се до сада могао кажњавати за опште кривично дело принуде из чл. 149. Међутим, казна затвора за дело из чл. 149 није била довољна, с обзиром да принуда на противприродни блуд по својој тежини одговара кривичном делу силовања. Због тога је у ст. 1 за принуду на противприродни блуд предвиђена иста казна као за силоване.

Подвођење и омогућавање вршења блуда (чл. 187 КЗ и чл. 111 предлога)

По позитивном закону лице које другима омогућава вршење блуда кажњава се само ако то врши уз награду. Ради јаче заштите малолетника предложено је у новом ст. 2 чл. 187 кажњавање за омогућавање вршења блуда са малолетником, иако за то није примљена награда.

Посредовање у вршењу проституције (чл. 188 КЗ и чл. 114 предлога)

У овом члану учињене су измене у опису дела и додат је нови став 2 у коме се предвиђа квалификовани случај посредовања у вршењу проституције.

У позитивном закону дело из чл. 188 формулисано је као „вршење или омогућавање трговине белим робљем”. Овакав опис дела је непотпун и неодређен, јер нигде није дата дефиниција шта се сматра као трговина белим робљем. Осим тога, овај израз је преузак, јер не обухвата све случајеве експлоатације проституисања и укључује само на класичне облике трговине са женским лицима. У најновијим међународним конвенцијама о сузбијању проституције, којима је и наша држава приступила, више се не употребљава израз „трговина белим робљем”. У тим конвенцијама се наводи низ радњи које су управљене на трговину са женама и експлоатисање проституције. Из ових разлога је дата нова формулација за ст. 1 чл. 188, у коју су унете конкретне форме посредовања и омогућавања проституције у складу са међународним конвенцијама у овој материји.

У новом ст. 2 предвиђен је квалификован случај посредовања у вршењу проституције, ако је дело извршено према малолетном женском лицу или је употребљена сила, претња или обмана.

Глава седамнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БРАКА И ПОРОДИЦЕ

(Чл. 190—198 КЗ и чл. 115—122 предлога)

Омогућавање закључења недозвољеног брака (чл. 192 КЗ и чл. 117 предлога)

Садашњи текст чл. 192, који треба да постане ст. 1, измењен је у томе што одговорност претседника, матичара или овлашћеног члана народног одбора постоји само ако су свесно омогућили закључење недозвољеног брака. Уношење речи

„свесно“ било је потребно због тога да се искључи одговорност наведених лица у случајевима кад су они омогућили закључење недозвољеног брака иако то нису хтели.

Осим ове измене, додат је у чл. 192 нов став 2 у који је пренето кривично дело које је сада предвиђено у чл. 91б Основног закона о браку.

**Ванбрачни живот са малолетним лицем
(чл. 193 КЗ и чл. 118 предлога)**

У овом члану додат је нов став 3 у коме је предвиђен квалификован случај, ако су родитељи или старацац из користољубља дозволили малолетном лицу да живи у ванбрачној заједници. На овакве случајеве је указала досадашња пракса и она за службује теже кажњавање.

**Злостављање и запуштање малолетника
(чл. 196 КЗ и чл. 120 предлога)**

Садашњи текст чл. 196 треба да постане ст. 1 и чл. 196. У њему су извршене редакциске измене по питањима која су изазвала сумње у пракси. Наиме, у пракси је било заступано мишљење да се као дете сматра само онај малолетник који нема више од 14 година.

Осим ових измена, додат је нови ст. 2 у коме је инкримисано недозвољено искоришћавање малолетника. Пракса је указала на разне случајеве експлоатисања малолетника од којих су неки наведени у ст. 2, а поред тога дата је и општа формула која обухвата и друге случајеве експлоатације који се могу појавити у животу. За разлику од дела из става 1, искоришћавање малолетника не мора да доведе до његове запуштености. Али околност да се дело из ст. 2 врши из користољубља и опасност коју оно претставља за правилан развитак малолетника довољан су разлог за инкримисање оваквих појава.

**Неплаћање алиментације (чл. 197 КЗ
и чл. 121 предлога)**

У овом члану извршене су измене у опису дела и додат је нов став 2.

У опису дела прецизирано је да одлука о издржавању мора бити извршена. Осим тога, поред одлука о издржавању наведено је и судско поравнање, јер се у пракси поставило питање да ли се под одлуком има сматрати и поравнање.

У новом ст. 2 је дато овлашћење суда да у условној осуди може обавезати учиниоца да уредно плаћа издржавање. Постављање овакве обавезе може бити ефикасно средство које ће натерати несавесна лица да одговарају својим алиментационим обавезама.

**Кршење породичних обавеза (чл. 197 КЗ
и чл. 122 предлога)**

У недостатку директног прописа, пракса је случајеве кршења породичних обавеза квалификовала по чл. 14б (напуштање немоћног лица), који се могао применити само у ограниченом броју случајева, тј. ако је наступила конкретна опасност за живот или здравље напуштеног лица. Кажњавање, међутим, заслужују и случајеви кад је учинилац противно својој законској обавези, напустио члана породице и оставио га у тешкој невољи или оскудици.

Као квалификован случај предвиђено је наступање тешких последица, и то смрт или тешко нарушење здравља напуштеног члана породице.

Овај члан ће се најчешће примењивати на несавесне родитеље који оставе своју децу без икаквих средстава за живот али је могућна његова при-

мена и на остала лица која су на основу Основног закона о браку и Закона о односима родитеља и деце обавезна да дају издржавање брачном другу односно сроднику.

Глава осамнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЗДРАВЉА ЉУДИ

(Чл. 199—212 КЗ и чл. 123—134 предлога)

**Служење алкохолних пића малолетницима
(чл. 211а КЗ и чл. 133 предлога)**

Разлог за уношење једног оваквог кривичног дела у Кривични законик јесте сузбијање алкохолизма код малолетника и њихова заштита. У предлогу се прави разлика између жестоких и осталих алкохолних пића. Служење жестоким алкохолним пићима (напр. ракија) се забрањује без обзира на количину, а осталих пића само ако се ради о количинама које могу довести до пијаног стања.

**Тешко дело против здравља људи (чл. 212 КЗ
и чл. 134 предлога)**

Измене учињене у ст. 2 и 4 изазване су потребама праксе. Наиме, у ове ставове унето је и дело несавесног лечења болесника (чл. 203 КЗ) јер је у последње време у пракси било случајева да је већи број лица изгубио живот несавесног рада медицинског особља. Осим тога извршене су измене у казнама ради усклађивања са казнама из чл. 273 КЗ.

Глава деветнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ

(Чл. 213—248 КЗ и чл. 135—168 предлога)

Ова глава Кривичног законика претрпела је у законском предлогу највеће измене. Ове измене су изазване потребом да се кривична дела против народне привреде уклопе са променама насталим у привредном систему после доношења Кривичног законика. У вези с тим изостављен је низ кривичних дела, унета су нека кривична дела, а извршене су многе значајне измене код кривичних дела која су задржана у законнику.

На првом месту изостављена су кривична дела која немају своја оправдања у систему радничког самоуправања и самосталности предузећа. То су: производња неупотребљивих производа (чл. 214 КЗ), стављање у промет рђавих производа (чл. 215 КЗ), штетно трговинско пословање (чл. 216 КЗ), недозвољена трампа и купопродаја (чл. 229). Даље је изостављен и чл. 219 (повреда забране промета непокретностима), с обзиром да су укинута прописи који су предвиђали одобрење за пренос непокретности. Већ престанком режима рационарања и укидања обавезног откупа изгубила су своју важност кривична дела ускраћивање или закидање обезбеђеног снабдевања (чл. 230 КЗ), неизвршење обавезних испорука пољопривредних производа (чл. 236 КЗ), давање лажних података у вези са испоруком и вештачко повећање тежине испоруке (чл. 237 КЗ), штеточинство у пољопривреди (чл. 239 КЗ), а у вези са овим делом и чл. 238 у коме је инкримисано запуштање обраде земљишта и подизања стокe. Најзад, постали су беспредметни и чл. 240 и 241 КЗ (подређивање задруге и повреда доброволности чланства у задрузи) који су били унети у Кривични законик у вези са оснивањем сељачких радних задруга.

С друге стране досадашња пракса је указала на неке нове појаве друштвено опасних делатности у привреди које уопште нису биле инкримисане, а

постоји потреба да се оне предвиде у Кривичном закону.

Најзад, описи појединих кривичних дела која су задржана у закону прецизирани су у вези са питањима која су изазивала колебања у пракси.

Несавесно пословање у привреди (чл. 213 КЗ и чл. 135 предлога)

Измене у овом члану учињене су у три правца. Пре свега, као посебно обележје овог кривичног дела предвиђа се наступање штете преко 100.000 динара, као објективни услов инкриминације. Овај услов је независан од субјективне стране, тако да је довољно за одговорност учиниоца ако је он био свестан или је могао и морао бити свестан да штета уопште може наступити без обзира у ком износу. Отступање од постојећег члана 213 је и у томе што досада за постојање овог кривичног дела није био услов да штета и стварно наступи. Наступање знатне штете било је само квалификаторна околност. Међутим, у пракси се гонило за то дело уствари само онда кад је штета доиста и наступила. С обзиром на карактер овог кривичног дела, које стоји на граници између грађанске и кривичне одговорности, сматрало се да је постојање штете у одређеном износу нужан услов инкриминације.

Друга измена односи се на делимичну конкретизацију обележја овог кривичног дела. У позитивном закону говори се само о очигледно алкавом поступку, док је у овом предлогу учињен покушај да се бар примера ради наведу облици несавесног пословања. Ови облици су наведени према подацима из судске праксе.

Трећа измена односи се на објективно обележје, које је у позитивном закону изражено речима „иако зна да услед таквог пословања може наступити имовинска штета“. Садашња субјективна обележја проширују се у том правцу што је довољно да је учинилац могао и морао бити свестан могућности наступања штете, јер је у пракси тешко доказати да је учинилац знао односно да је био свестан да може наступити штета.

У ст. 2 унет је још један квалификаторни елемент: ако је привредна организација услед несавесног пословања одговорног лица дошла под принудну ликвидацију. Овде би били обухваћени случајеви проузроковања принудне ликвидације несавесним пословањем који нису узричито предвиђени у новом члану 213а.

Проузроковање принудне ликвидације (чл. 213а КЗ и чл. 136 предлога)

Проузроковање принудне ликвидације у извесној мери одговара класичном кривичном делу лажног банкрутства. У позитивном закону оно није било предвиђено, јер у то време није било оваквих појава. Данас, с обзиром на самосталност привредних организација у пословању, постоји потреба да се такво кривично дело предвиди, тим пре што се у пракси појавио већи број случајева лакомисленог задуживања предузећа које је имало за последицу да је нанета знатна штета заједници и тешки поремећаји у другим предузећима која су са првим стајала у пословним везама.

С друге стране, иако обележја овог дела претстављају уствари разне облике несавесног пословања, ипак је, с обзиром на релативно велики број случајева принудних ликвидација у пракси, корисно да се овако дело предвиди, већ и из разлога јачег превентивног дејства.

Поставило се питање инкриминације овог дела кад је учињено из нехата. Мада се ту могу појавити извесне сумње, оваква инкриминација је оправдана пошто више пута није могуће утврдити учиниоцев умисаљ, а ипак је очигледно да је потпуно необазриво и лакомислено поступао.

Оштећење поверилаца (чл. 213б КЗ и чл. 136 предлога)

Када је привредна организација постала неспособна за плаћање може доћи до отварања поступка принудне ликвидације у коме се врши сразмерно намирење поверилаца из ликвидационе масе. У ситуацији кад претстоји принудна ликвидација, фаворизовање неких поверилаца исплатом њихових дугова доводи до умањења ликвидационе масе и на тај начин до оштећења осталих поверилаца који треба да се измире из масе. Из ових разлога оправдано је да се инкриминишу овакви недозвољени поступци одговорног лица у привредној организацији, који нису непознати у нашој пракси.

Као квалификован случај предвиђене су у ст. 2 чл. 213б разне преварне радње предузете у намери изигравања поверилаца и за такве радње прописана је тежа казна.

Злоупотреба овлашћења у привреди (чл. 213в КЗ и чл. 136 предлога)

Конструкција овог предложеног кривичног дела заснива се на концепцији да одговорна лица у привредним организацијама имају одређена овлашћења у погледу друштвене имовине која је поверена на управљање привредној организацији. Практика показује да се ова овлашћења злоупотребљавају у неким случајевима ради прибављања користи за саму привредну организацију у којој одговорно лице ради, а у другим случајевима да би се користило некој другој привредној организацији, па чак и политичко-територијалној јединици. Даље, има података да се ова овлашћења злоупотребљавају на врло различите начине. Досада су се ова дела квалификовала по правилу по члану 314 Кривичног законика. Међутим, потребно је да се ово дело као једно од типичних дела тзв. привредног криминала предвиди у глави кривичних дела против народне привреде. С друге стране издвајањем овог дела из општег кривичног дела злоупотребе службеног положаја или овлашћења омогућено је да се наведу и најважнији облици вршења овог дела у привреди, а то су неизвршење обавеза према заједници, стварање тзв. дрних фондова, прибављање средстава од заједнице на преваран начин и ненаменско коришћење средстава.

Најзад, треба истаћи да уношење овог дела не искључује да се помени на одговорно лице у привредној организацији и чл. 314 КЗ. У свим оним случајевима злоупотребе, која није везана за привредно пословање (на пример безразложно отказивање радницима), одговорно лице се и даље може кажњавати по члану 314, што је истакнуто у новом ст. 3 тога члана.

Издавање и неовлашћено прибављање пословне тајне (чл. 218 КЗ и чл. 139 предлога)

У овом члану учињене су измене у опису дела у ст. 1, унете су неке квалификаторне околности у ст. 2 (досадашњи ст. 3) и брисан је досадашњи ст. 3.

У опису дела из ст. 1 уопштен је начин извошења тако да сада обухвата све случајеве где је тајна учињена „доступном“ (напр. губљењем докумената). Досада се у оваквим случајевима морало узимати да се ради о „предаји“ докумената.

Нове квалификаторне околности које су унете у став 2 јесу примање мита и намера да се пословна тајна однесе у иностранство. Због уношења ових квалификаторних околности отпала је потреба за одредбом ст. 3 о особито тешким случајевима дела, тим више што је казна за особито тежак случај сада прописана за дело из ст. 2.

Има предлога да се у овом члану посебно инкриминише неовлашћена предаја техничке документације. Овај предлог није усвојен, јер техничка

документација може претстављати „тајну производње“, а у сваком случају може се подвести под општу формулу „пословне тајне“.

Противправно заузимање земљишта у друштвеној својини (члан 218а КЗ и члан 140 предлога)

Предлог за уношење овог члана образлаже се потребом ефикасније заштите имовине у друштвеној својини, а нарочито ако се ради о шумама са специјалном наменом.

Обмањивање купаца (члан 225 КЗ и 147 предлога)

Ранији наслов чл. 225 „лажно обележавање робе“ измењен је јер не одговара новим обележјима дела. Наиме, у чл. 225 поред лажног обележавања робе сада се инкриминишу и случајеви који се догађају у трговини да продавац доводи у заблуду купца на тај начин што ставља у промет производе који по својој тежини или квалитету не одговарају уобичајеним стандардима (напр. продаја разводњеног млека).

Као посебан облик обмањивања купаца предвиђено је у ст. 2 лажно рекламирање.

Неовлашћена употреба туђе фирме (чл. 225а КЗ и чл. 148 предлога)

Ново дело предвиђено у чл. 225а уствари претставља један вид нелојалне утакмице, који се састоји у коришћењу туђе фирме или посебних ознака робе. Ако се ова врши у намери обмане купаца онда постоји квалификовани облик овог дела предвиђен у ст. 2 чл. 225а.

Недозвољена трговина (чл. 226 КЗ и чл. 149 предлога)

У овом члану учињено је више измена.

Пре свега из ст. 1 издвојена је недозвољена производња у посебно дело (чл. 226а), јер се по суштини разликује од недозвољене трговине. Сам опис дела недозвољене трговине допуњен је тако да обухвата и само једну набавку робе у сврху неовлашћене трговине (напр. случај прибављања веће количине кафе из иностранства ради њене распродаје). Осим тога, новом формулацијом ст. 1 обухваћено је и неовлашћено посредовање при трговини, јер таквих случајева има доста у пракси, а нису обухваћени садашњом формулацијом. У опис дела унет је и елемент који се односи на тоовање већег обима како би се искључили случајеви разних препродаваца ситних ствари, за које је довољна санкција за прекршај ако немају одобрење за свој рад.

У ставу 2 је инкриминисан један нов вид неовлашћене трговине који се састоји у томе што неко ангажује више лица да раде код својих кућа извесне занатске производе (нарочито тзв. домаћу радиност) које он после продаје као своје производе. Не само да се овде ради о експлоатацији туђег рада, јер организатор прибавља несоразмерну корист уложеном труду, већ се ова делатност обавља без потребне пријаве и одобрења и по томе претставља једну врсту неовлашћене трговине.

Најзад, у новом ставу 3 предвиђена је и посебна квалификаторна околност ако је неовлашћена трговина извршена организовањем мреже трепродаваца или посредника. Ова квалификација је резултат појава које у пракси претстављају тежи вид недозвољене трговине.

Неовлашћено искоришћавање туђе радне снаге (чл. 226б КЗ и чл. 150 предлога)

Ако приватни послодавац запосли у занатској радњи већи број радника него што је дозвољено кажњавати се за прекршај по чл. 102 Уредбе о занатским радњама и занатским предузећима („Службени

лист ФНРЈ“, бр. 5/54). Међутим, има доста случајева да приватни послодавци грубо крше прописе о ограничењу броја радника и запошљавају знатно већи број радника изнад прописаног броја. У таквим случајевима ради се о експлоатацији туђе радне снаге која се не може ефикасно сузбијати казнама за прекршаје. То је био разлог да се у новом члану 226б посебно инкриминише, као кривично дело неовлашћено искоришћавање туђе радне снаге.

Повлашћивање купаца (чл. 228 КЗ и чл. 152 предлога)

Измене које су учињене у овом члану претстављају углавном свођење овог дела на један облик који одговара садашњим приликама.

Постоје и предлози да се овај члан изостави. Статистички подаци, међутим, показују да има још случајева кад долази до кажњавања несавесних продаваца за ово дело. Иако су то изузетне појаве ипак на нашем тржишту долазе повремено ситуације несташице одређене робе важне за животне потребе грађана (напр. несташица соли у извесном крају због немогућности довоза услед временских прилика).

Неисправно мерење (чл. 231 КЗ и чл. 154 предлога)

Поред неких мањих измена у формулацији, у чл. 231 је додат нови став 2 у коме је извршено разграничење између кривичног дела неисправног мерења и преваре.

Изазивање поремећаја у производњи и на тржишту (чл. 233 КЗ и чл. 156 предлога)

Недозвољена шпекулација је инкриминисана у време кад је постојао још доста јак приватни сектор у трговини и кад је услед ратних догађаја постојала оскудница робе. С друге стране, административно управљање државним привредним предузећима искључивало је могућност да се оваква предузећа баве недозвољеном шпекулацијом. Данас, међутим, кад је приватни сектор у трговини сведен на најмању меру, не постоји могућност да грађани могу учинити кривично дело недозвољене шпекулације. Уколико је последњих година у пракси било кажњавања за дело из чл. 233 ти су случајеви уствари више претстављали неке облике недозвољене трговине, али су се у недостатку потпуније формулације чл. 226 подводили под недозвољену шпекулацију. Међутим, могућно је да се недозвољеном шпекулацијом баве привредне организације, нарочито оне које имају монополистички положај у привреди. Такви поступци могу имати за последицу поремећај у производњи или на тржишту и оправдано је да се одговорна лица у тим организацијама кажњавају за такву делатност којом се наноси како штета појединцима тако и целој заједници. Из ових разлога је чл. 233 измењен, не само у наслову, већ и у погледу субјекта и других битних обележја дела.

Пореска утаја (чл. 235 КЗ и чл. 158 предлога)

У овом члану допуњен је ст. 1 и додат је нов став 2.

У ст. 1 предлаже се кажњавање и за само непријављивање прихода ако је постојала обавеза да се приход пријави, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази 50.000 динара.

У ст. 2 предвиђен је квалификован случај пореске утаје, ако утајени порез или друга обавеза прелази 300.000 динара.

Уништење засада употребом шkodљиве материје (чл. 245а КЗ и чл. 163 предлога)

У Кривичном законiku је предвиђено кажњавање због загађивања сточне хране или воде шkodљивим материјама (чл. 245 КЗ). Недостаје, међутим, инкриминација која би обухватила уништење би-

ља, воћака или других засада неком штодљивом материјом. Овде се мисли првенствено на разне хемиске препарате који се употребљавају у пољопривреди. Ови препарати, ако се употребљавају у сврхе за које су намењени и на прописан начин, корисни су за заштиту и побољшање пољопривредних производа. У противном они могу бити штетни за биље и засаде. Међутим, има несавесних и злонамерних појединаца који овим препаратима трују туђе засаде и тим им наносе знатну штету.

Шумска крађа (чл. 246а КЗ и чл. 165 предлога)

Ово кривично дело је сада предвиђено у чл. 246 (пустошење шума). С обзиром да оно по својим обележјима претставља посебно дело, потребно је да се ово дело издвоји из чл. 246 и да се унесе у посебан члан.

Шумска крађа је специфична крађа, која се од обичне крађе разликује по томе што је извршена обарањем стабла у шуми.

Што се тиче разграничења овог кривичног дела од прекршаја ту долазе у обзир разни критерији, од којих сваки има и својих негативних страна. Садашњи критериј у законика који се састоји у новчаној вредности обореног дрвета показао се неприкладан због варирања у оценама дрвета и због посебних фактора по којима се те цене утврђују. Услед тога долази до сталног преливања овог дела у прекршај и обратно, а ове промене надлежности изазивају тешкоће у пракси. Други је критериј, који је био усвојен у предатном законодавству, дебљина обореног стабла (10 см. пречника на пању). И тај критериј не задовољава, јер по њему обарање и само једног нешто дебљег стабла претставља кривично дело, док обарање више тањих стабала, мада је оборена далеко већа укупна количина дрвета, претставља прекршај. У предлогу је усвојен као критериј количина обореног дрвета, што је практично најбоље решење, али и оно није без приговора, јер се не узима у обзир квалитет обореног дрвета.

Глава двадесета

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ДРУШТВЕНЕ И ПРИВАТНЕ ИМОВИНЕ

(Чл. 249—267 КЗ и чл. 169—188 предлога)

Тешка крађа (чл. 250 КЗ и чл. 170 предлога)

Као облик теже крађе Кривични законик предвиђа у ст. 1 чл. 250 крађу одређених предмета (машина, оруђа за рад, предмета војне опреме, стоке и др.). Предлог изоставља ову квалификациону околност из два разлога. Пре свега зато што ће овакви случајеви крађе у великом броју бити обухваћени новом квалификацијом која се предлаже у ст. 2 чл. 250 и према којој тешка крађа постоји ако вредност украдених ствари прелази 300.000 динара. Други разлог који говори за изостављање квалификације из позитивног законика јесте њена неодређеност. Које се оруђе за рад сматра као „важно“, који се предмети сматрају „веће вредности“ или који број долази у обзир код „више ситне стоке“, — у пракси није јасно, а тешко је у овом смислу наћи неке одређеније критерије.

Према предлогу треба изоставити и квалификацију коју предвиђа ст. 2 тач. 6 чл. 250 КЗ. Казна од пет година строга затвора коју прописује чл. 249 КЗ довољна је мера за редовне случајеве поврата, а при постојању услова за примену чл. 40а постоји могућност и поштрења ове казне.

Тешки случајеви разбојничке крађе и разбојништва (чл. 253 КЗ и чл. 173 предлога)

Досадашњи чл. 253 је раздвојен у два става да би се диференцирала казна с обзиром на тежину

квалификационих околности предвиђених у овом члану. У вези с тим је за случај кад је неко лице са умишљајем лишено живота предвиђен у ст. 2 строги затвор најмање десет година или смртна казна, а за остале квалификоване случајеве предлаже се само казна строга затвора најмање пет година.

У ст. 1 је додата нова квалификациона околност „ако је разбојништво учињено у саставу групе или банде“. Ова квалификациона околност је унета због тога што је појачана опасност лица која су учинила дело у саставу организоване групе. С друге стране изостављено је „свирипост“ као квалификациона околност, јер свирип начин извршења дела разбојништва или разбојничке крађе не претставља околност због које би требало поштити казну за ова дела.

Најзад, у ст. 1 и 2 прецизирано је да тешка телесна повреда односно убиство морају бити учињени са умишљајем да би постојало кривично дело из овог члана. Из овог произилази да се овде ради о стицају разбојништва и разбојничке крађе са кривичним делима телесне повреде или убиства која су учињена са умишљајем. Уколико би се телесна повреда или убиство појављивале као претеритенционалне последице (чл. 8 КЗ), а то ће бити врло редак случај, постојао би стицај разбојништва или разбојничке крађе са нехатном телесном повредом, односно убиством. Ово становиште могло би се изводити из позитивног законика али због непрецизности формулације у пракси ово мишљење није било јединствено заступано.

Послуга моторним возилом (чл. 254а КЗ и чл. 175 предлога)

Случајеви послуге моторним возилом третирају се до сада у судској пракси или као крађа (249 КЗ) или као одузимање туђе ствари (чл. 256). Због саве већег броја моторних возила и појављивања случајева недозвољене послуге у пракси оправдано је да се предвиди ова нова инкриминација.

Пљачка (чл. 255 КЗ и чл. 175 предлога)

Кривично дело пљачке предвиђено је у Кривичном законика као посебно имовинско кривично дело. Пљачка претставља најтеже облике кривичних дела крађе и проневере, ако су извршена у погледу друштвене имовине, и под условом да је штета нанета тој имовини тако велика да показује безобзирност учиниоца према заједници. Ако је пљачка учињена под нарочито отежавајућим околностима предвиђена је смртна казна, и баш због потребе да се учиниоци најтежег деликта против друштвене имовине могу казнити овом казном било је и формирано ово кривично дело.

Подаци из протеклих година показују, међутим, да је смртна казна за ово дело ретко изрицана, а уколико је изрицана да није била извршена. Ова околност као и општи став да се смртна казна што више ограничи претстављају разлоге због којих је предложено изостављање ове казне у чл. 255 КЗ.

Остале измене извршене у чл. 255 претежно су редакциске природе.

Одредба постојећег ст. 3 у којој је инкриминирано прикривање ствари прибављених пљачком пренета је у чл. 265.

Изостављена је и одредба ст. 4 о изрицању казне конфискације имовине, јер је и чл. 255 обухваћен новом одредбом чл. 267 о изрицању казне конфискације имовине за кривична дела против друштвене имовине.

Најзад, треба истаћи да се казне предвиђене за пљачку могу изрицати и у случају злоупотребе службеног положаја или овлашћења из користољубља (чл. 314а КЗ). То је изрично предвиђено у ст. 1 чл. 255.

Несавесно чување друштвене имовине (чл. 257а КЗ и чл. 179 предлога)

У пракси је било случајева, нарочито у привредним организацијама, да су ствари из друштвене имовине биле дате на чување лицу које је у радном односу (напр. магационеру) или су му биле поверене да се њима служи у раду (напр. камион шоферу), па је оно тако несавесно вршило своју дужност да је проузроковало штету на стварима. У недостатку директног прописаног судова су у оваквим случајевима кажњавали учиниоце за несавесно пословање у привреди. Међутим, пропис чл. 213 КЗ не одговара, јер лице коме је само поверено чување ствари не врши никакве функције управљања или пословања у привредној организацији.

Превара (чл. 258 КЗ и чл. 180 предлога)

У вези са изменама у овом члану треба посебно истаћи да је изостављена досадашња одредба ст. 3 у којој је као квалификаторни случај предвиђена превара у виду заната.

Новија пракса код нас, а и у страним земљама, нагиње томе да се више кривичних дела вршених у виду заната не узимају као једно колективно кривично дело, већ као више дела. Узимање једног колективног кривичног дела претставља уствари фаворизовање врло опасних учинилаца кривичних дела. Кад се више превара извршених у виду заната третирају као више кривичних дела, отпада потреба за посебном квалификацијом, јер се по правилима о стицају може увек у таквим случајевима одмерити примерна казна.

Из истих разлога изостављен је „занат“ као квалификаторна околност и код других кривичних дела где је сада предвиђен.

Ситно дело крађе, утаје или преваре (чл. 259 КЗ и чл. 181 предлога)

У вези са овим делом у пракси је било спорно да ли је само мала вредност ствари одлучна за квалификавање крађе утаје или преваре као ситне, или се постојање дела цени према другим околностима, па и оним субјективне природе.

Да би се уклонила колебања у пракси учињене су на првом месту измене у опису дела. Према ст. 1 дело постоји само ако су крађа, утаја или превара ситне, а не као досада ако је учињена крађа или утаја ствари мале вредности односно ситна превара. Кад ће постојати „ситно дело“ немогуће је у закону дефинисати, али је несумњиво да ту долазе у обзир све околности под којима је дело учињено како објективне тако и субјективне природе.

У ст. 2 овог члана наведене су околности које искључују постојање овог дела. С једне стране те су околности субјективне природе, јер се узима у обзир каква је била намера учиниоца, наиме да ли је он ишао за тим да прибави знатну имовинску корист или не. Према томе, ако је учинилац ишао за знатном користи, дело не може бити ситно, без обзира што је учинилац уствари присвојио ствар мале вредности. Друга околност која искључује постојање свог дела је објективне природе и односи се на вредност ствари која је присвојена односно на висину оштећења у случају преваре. Ако вредност ствари односно оштећење прелази износ од 5.000 динара нема ситне крађе, утаје или преваре.

Даље су у ст. 3 наведене околности које се посебно узимају у обзир при изрицању судске опоме за ово дело.

Најзад, треба истаћи да је изостављена досадашња одредба ст. 2 у којој је као квалификован случај предвиђено поткрадање или поновљено вршење утаје или преваре. У оваквим случајевима

ради се уствари о једном продуженом кривичном делу и нема разлога да се оно посебно инкриминише само код ситног дела крађе, утаје или преваре. То што је учинилац понављао дела може бити само околност која утиче на висину казне, а није искључено да ова околност буде од значаја и за квалификацију дела у том смислу, што више ситних крађа у продужењу могу бити оцењене као једно дело из чл. 249 КЗ.

Искоришћавање других у сврху прибављања неспразмерне имовинске користи (чл. 263 КЗ и чл. 185 предлога)

У овом члану су у опису дела из ст. 1 унета нова обележја, додата је нова инкриминација у ст. 2 и предвиђен је квалификован случај дела у ст. 3.

Опис дела из ст. 1 допуњен тако да и искоришћавање тешких станбених прилика може претстављати дело из чл. 263. Шпекулације са станбеним просторијама досадашња пракса је квалификовала углавном по чл. 263, али с обзиром на извесна колебања, боље је ако се такви случајеви изричито инкриминишу.

Што се тиче новог става 2 у коме се инкриминише неовлашћено посредовање за награду при уступању станбених или пословних просторија, нема никакве сумње да овакву делатност треба сузбијати и кажњавати.

Најзад, у новом ст. 3 предвиђена је оштрија казна за особито тежак случај. Ова казна ће се моћи изрицати нарочито у случајевима кад се неко стално бави лихварством или другим делатностима које су обухваћене у ст. 1.

Прикривање (чл. 265 КЗ и чл. 186 предлога)

Садашњи ст. 3 чл. 265 односи се на прикривање ствари које су обухваћене у ст. 1 чл. 250, који према предлогу треба да се изостави. С обзиром на ово нема више значаја ни одредба ст. 3 чл. 265. Због тога је уместо ове одредбе инкримисано прикривање ствари прибављених плачком које је до сада било предвиђено у ст. 3 чл. 255.

Гоњење у случају кад је учинилац у блиском односу са оштећеним (чл. 266 КЗ и чл. 187 предлога)

Овај члан је измењен утолико што обухвата и кривично дело тешке крађе (чл. 250) и ново кривично дело послуге моторним возилом (чл. 254а).

У вези са уношењем кривичног дела из чл. 250 КЗ треба истаћи да је у пракси било случајева тешке крађе (напр. обијањем сандука или ормана), а учинилац је у блиском сродству са оштећеним и живи са њим у заједничком домаћинству. С обзиром на овакав однос учиниоца и оштећеног постоји интерес да се самом оштећеном остави да одлучи да ли ће се учинилац гонити за кривично дело.

Изрицање казне конфискације имовине и ограничења права на пензију (чл. 267 КЗ и чл. 188 предлога)

У садашњем чл. 267 предвиђено је да имовина која је поверена држави, задрузи или друштвеној организацији ужива исту кривично-правну заштиту као и друштвена имовина.

С обзиром да се питање заштите поверене имовине поставља не само за дела из ове главе већ и за кривична дела из неких других глава (напр. за проневеру) ова одредба је пренета у чл. 99 КЗ (ст. 5). Уместо ове одредбе у чл. 266 предвиђени су услови за изрицање казне конфискације имовине за кривична дела из ове главе.

Глава двадесет прва

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ОПШТЕ СИГУРНОСТИ ЉУДИ И ИМОВИНЕ

(Чл. 268—278 КЗ и чл. 189—198 предлога)

Довођење у опасност живота и имовине опште опасности радњом или средством (чл. 268 КЗ и чл. 189 предлога)

У овом члану убачен је, као нов вид опште опасна радња проузроковање јонизирајућег зрачења што се с обзиром на савремени развој нуклеарне физике указује нужним.

Оштећење заштитних уређаја у рудницима, фабрикама и радилиштима (чл. 269 КЗ и чл. 190 предлога)

Кривично дело из чл. 167 односи се на случај непредузимања хигијенско-техничких и заштитних мера, ако је због тога могла наступити опасност за живот или здравље људи. Међутим, случај кад је опасност стварно и наступила није посебно инкриминисан у законнику. У таквом случају учинилац се могао казнити само за опште дело против сигурности људи и имовине предвиђено у чл. 268 КЗ, али пракса у том погледу није била јединствена.

Осим тога, предвиђена је у ст. 4 могућност да се у случају условне осуде одложи извршење казне под условом да осуђени постави заштитне уређаје.

Непругање помоћи лицу повређеном у саобраћајној несрећи (чл. 271а КЗ и чл. 193 предлога)

У условима повећаног броја моторних возила и повећаног броја саобраћајних несрећа све чешће су случајеви да возач моторног возила којим је повређено неко лице побегне са места догађаја и остави повређено лице без помоћи. Догађали су се и случајеви да је лице остављено без помоћи изгубило живот или да су наступиле тешке последице по његово здравље. Овакви нехумани поступци возача моторног возила заслужују кажњавање, без обзира да ли је повреда проузрокована кривицом возача или кривицом самог повређеног. Ако постоји кривица возача за повреду долази у обзир и кажњавање возача за кривично дело утврђавања јавног саобраћаја.

Тешка дела против опште сигурности (чл. 273 КЗ и чл. 195 предлога)

У вези са овим делом треба истаћи да је у ст. 2 изостављена смртна казна. Ова казна је изостављена јер се овде ради о нехатној последици и смртна казна за оваква дела је престрога.

Осим тога, оправдано је диференцирање казне према томе да ли је као последица наступила имовинска штета или тешка телесна повреда од случајева кад је последица смрт једног или више лица.

Глава двадесет друга

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУЂА

(Чл. 279—288 КЗ и чл. 199—207 предлога)

Помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела (чл. 281 КЗ и чл. 201 предлога)

У овом члану учињене су измене у опису дела и издиференцирана је казна с обзиром на тежину дела.

Ст. 1 чл. 281 обухвата и случај кад су предузете радње да се избегне примена васпитно-поправних мера. Несумњиво да се овде не мисли на све васпитно-поправне мере, већ само на оне којима се ограничава слобода, а то су мере упућивања у ва-

спитну установу или у васпитно поправни дом. У том смислу је било потребно прецизирати ст. 1 чл. 281 да би се избегла свака сумња у пракси.

Даља измена односи се на казне за дело из чл. 281. У позитивном законнику је за ово дело прописана казна затвора, без обзира које је дело учинило лице коме је пружена помоћ. Ова казна је довољна ако је пружена помоћ учиниоцу лакшег кривичног дела. Али ако је пружена помоћ учиниоцу тежег кривичног дела (на пример, за које је прописана смртна казна), онда је друштвена опасност лица које је пружило помоћ већа и оно заслужује тежу казну. Казнени оквир до три године затвора је недовољан за овакве случајеве. Из ових разлога је издиференцирана казна за пружање помоћи с обзиром на тежину дела које је учинило лице коме је пружена помоћ.

Лажно пријављивање (чл. 282 КЗ и чл. 202 предлога)

У овом случају учињена је само једна измена, и то у чл. 2 где је додато једно ново дело.

У пракси је било случајева да је, из мржње или освете, невином лицу подметнут неки предмет који упућује на то да је оно извршило кривично дело. У оваквим случајевима кривац се није могао гонити за кривично дело лажног пријављивања, јер није поднео никакву пријаву.

Међутим, исти разлози који говоре за кажњавање у случају лажног пријављивања, постоје и онда кад се анонимним радњама иде на то да сумња за кривично дело падне на невино лице. Не само што се „подметањем трагова“ обмањују органи гоњења, већ овакве радње могу изазвати покретање кривичног поступка против невиног лица.

Давање лажног исказа (чл. 283 КЗ и чл. 203 предлога)

У овом члану учињене су измене у опису дела из става 1, предвиђене су нове инкриминације у ст. 2 и брисан је садашњи ст. 3.

Опис дела из ст. 1 допуњен је тако што се инкриминише и давање лажног исказа у административно-казненом и у дисциплинском поступку, што је до сада било недостатак ове одредбе.

У новом ст. 2 унета су два нова облика давања лажног исказа: лажан исказ странке у парничном поступку и давање лажне оверене изјаве.

Исказ странке је једно доказно средство и зато у погледу кривичноправне заштите треба овакав исказ, ако је лажан, третирати једнако као давање лажног исказа од стране сведока, вештака итд.

Насупрот томе било је мишљења да не би требало у оваквим случајевима изједначавати странку са сведоком, јер није исти ни њихов процесни положај. При томе се истиче да би странци требало оставити да се она свим средствима бори за остваривање односно заштиту својих права, као и да би једно овакво кажњавање значило уствари извршен притисак на странку, и ограничење странке у њеном настојању да оствари или заштити своја права.

Инкриминисање лажних оверених изјава изазвано је чињеницом да нису ретки случајеви да се, посебним прописима одређује да писмене изјаве о неким околностима (напр. о радном стажу) служе као доказ. Зато је било потребно да се овакве лажне писмене изјаве у погледу казнене одговорности изједначе са лажним исказом сведока.

Најзад, треба истаћи да је ст. 3 брисан са разлога што је казна за давање лажног исказа довољна и за случај кад је лажан исказ дат под заклетвом и да нема потребе да се за овакав исказ прописује посебна казна.

Глава двадесеттрећа

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЈАВНОГ РЕДА
И ПРАВНОГ САОБРАЋАЈА

(Чл. 289—313 КЗ и чл. 208—225 предлога)

Непослушност према наредби за удаљавање
(чл. 292 КЗ и чл. 211 предлога)

У овом члану допуњен је опис дела речима „у приликама кад је јавни ред угрожен“ и брисан је садашњи ст. 2 у коме је инкриминисано неодазивање позиву за удаљење са места на коме је задржавање забрањено.

Било је предлога да се цео овај члан изостави и да се за предвиђене случајеве прекршајно кажњава.

Овај предлог је делимично усвојен, јер је брисан ст. 2, а за ст. 1 је предложена поменута допуна ради разграничења кривичног дела од прекршаја.

Ширење лажних вести (чл. 292а КЗ и чл. 212 предлога)

С обзиром на нову формулацију непријатељске пропаганде (чл. 118 КЗ), предлаже се ново кривично дело ширења лажних вести, које обухвата један вид пропаганде која нема контрареволуционарни карактер.

Суштина овог новог дела састоји се у пропаганди против појединих мера и одлука државних органа и у слабењу поверења грађана у оправданост таквих мера, односно у изазивању нерасположења или узнемирења грађана изношењем аларматних лажних вести. Друга карактеристика овог дела је у томе што вести или твђења морају бити лажни. То истовремено претставља и разграничење овог дела од аргументисане добронамерне критике.

Одузимање или уништење службеног печата или службеног списка (чл. 295 КЗ и чл. 213 предлога)

У став 1 овог члана унет је елеменат противправност. На овај начин је наглашено не само то да одузимање, сакривање и друге наведене радње морају бити учињене противправно већ и да учинилац мора бити свестан да је та радња противправна. Искључена је, према томе, примена чл. 295 на случајеве кад се, ради сређивања архиве, уништавају стари и непотребни списи.

Лажно претстављање (чл. 296 КЗ и чл. 214 предлога)

У пракси се постављало питање одговорности по ставу 1 за лица која су се лажно претстављала као припадници Народне милиције. С обзиром да се у оваквим случајевима под појам службеног лица из чл. 99 КЗ не би могли подвести и припадници Народне милиције, било је извесних колебања у судској пракси. Да би се ово отклонило предложено је да се у ст. 1 чл. 296 поред службеног лица, изрично наведе и војно лице. Пошто појам „војно лице“ по чл. 99 обухвата и припаднике Народне милиције, то ће се чл. 296 КЗ и на њих односити.

Став 2 је измењен само утолико што је казна за дело из овог става изједначена са казном за дело из става 1, јер досадашње разлике у казни за ова два дела исте тежине нису биле оправдане.

Недозвољен прелаз границе (чл. 303 КЗ и чл. 218 предлога)

За недозвољен прелаз границе, уколико није извршен под неким посебним околностима, нема оправданог разлога да се кажњава као кривично дело. Довољно је у таквим случајевима кажњавање за прекршај. У вези с тим измењен је ст. 1 чл. 303 КЗ тако да дело постоји само ако је извршено под околностима које показују да се ради о опасном учиниоцу, а то су случајеви кад је прелаз границе

извршен у организованој групи, са оружјем или употребом насиља.

Одредба постојећег става 2 о кажњавању за покушај изостављена је пошто је покушај унет у став 1 и тако изједначена санкција за свршено и покушано дело.

У досадашњем ставу 3, који је постао став 2, инкриминисано је само бављење пребацивањем других преко границе без обзира из којих се побуда врши. Осим тога инкриминисано је и само једно пребацивање ако је извршено из користољубља. Уколико се не ради о пребацивању преко границе из користољубивих побуда, таква радња, према природи побуде, прелази или у теже дело или претставља помагање за дело из ст. 1 овог члана.

Повреда гроба (чл. 313а КЗ и чл. 224 предлога)

У пракси је било случајева неовлашћеног прекопавања туђих гробова, а догађало се да је из освете или других ниских побуда на гробу учињена гроба непристојност. Овакви случајеви досад се нису могли казнити, јер нису били нигде инкриминисани. Дужни пијетет према гробовима налаже да се узму у заштиту и да се повреде гробова санкционишу у Кривичном законнику.

Глава двадесетчетврта

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛУЖБЕНЕ
ДУЖНОСТИ

(Чл. 314—326 КЗ и чл. 225—238 предлога)

Група кривичних дела против службене дужности у позитивном законнику заснована је на концепцији, која је имала свој основ у тадашњим условима административног управљања привредом, да извршиоци ових дела могу бити не само лица у државном апарату већ и службеници у привредним предузећима.

Ова концепција је дошла до изражаја и у одређивању појма службеног лица (чл. 99 ст. 1), који је обухватио не само државне службенике већ и службенике у привредним предузећима и у установама друштвених организација.

Измене које су предложене у чл. 99 ст. 1 у правцу сужавања појма службеног лица само на јавне службенике и лица која врше одређене функције у органима власти, морале су се одразити и на главу о кривичним делима против службене дужности, где је као извршилац ових дела означено службено лице. Према томе, извршиоци не би могла бити одговорна лица у привредним организацијама, друштвеним организацијама и органима друштвеног управљања. Ово се решење може прихватити у погледу већине кривичних дела против службене дужности. По самој природи тих дела као извршиоци не могу доћи у обзир друга лица ван оних која су обухваћена у измењеном појму службеног лица. Таква су кривична дела: кршење закона од стране судије (чл. 315 КЗ), противзаконита наплата и исплата (чл. 318 КЗ), противзаконито присвајање ствари приликом вршења претресања или спровођења извршења (чл. 321 КЗ), неизвршавање правоснажних одлука државних органа (чл. 317а КЗ) и одавање службене тајне (чл. 320 КЗ).

Међутим, остала кривична дела против службене дужности могу извршити и одговорна лица у привредним или друштвеним организацијама или у органима друштвеног управљања, а то је требало изрично нагласити у посебној одредби код одговарајућих чланова. С друге стране, треба приметити да с обзиром на природу ових дела не долазе у обзир као извршиоци све категорије одговорних лица. Тако, на пример, за несавестан рад у служби (чл. 317) могу одговарати само одговорна лица у друштвеним организацијама или органима друштвеног управљања али не и одговорна лица у привредним

организацијама, јер она за несавесно пословање одговарају по посебном пропису (чл. 213 КЗ). Ова околност се исто тако имала у виду приликом формулисања односних чланова.

Злоупотреба службеног положаја или овлашћења (чл. 314 и 314а КЗ и чл. 225 и 226 предлога)

Досадашња пракса показала је да се злоупотреба службеног положаја или овлашћење, која је предвиђена у чл. 314 КЗ, појављује у два вида. У првом случају злоупотребом се вређа неко право грађана. Није при томе одлучно да учинилац поступа у одређеној намери и да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету, што по позитивном законик у претставља нужан елемент за постојање дела. Оваква намера може бити само разлог за теже кажњавање.

Други вид злоупотребе који се појављује у пракси обухвата остале случајеве злоупотребе, где се не ради о повреди права грађана а учинилац поступа из користољубивих побуда. Од овога се изузима проневера за коју се кажњава по посебном пропису.

Ова два вида злоупотребе толико се разликују по својим обележјима и по потреби да се запрете различитим санкцијама да је оправдано да се предвиде као два посебна кривична дела у Кривичном законик у. То је био разлог да се чл. 314 ограничи само на злоупотребу која има за последицу тешку повреду права грађана, а да се у новом чл. 314а предвиде остали случајеви злоупотребе која је учињена из користољубивих побуда.

Несавестан рад у служби (чл. 317 КЗ и чл. 227 предлога)

Измене у овом члану у погледу субјективне стране дела, висине штете као услова за инкриминације и квалификаторних околности учињене су из истих разлога као код кривичног дела несавесног пословања у привреди (чл. 213 КЗ).

Неизвршење правоснажних одлука државних органа (чл. 317а КЗ и чл. 228 предлога)

Злоупотребе које се наводе у новом чл. 317а до сада су се кажњавале на основу чл. 314 као злоупотреба службеног положаја или овлашћења. С обзиром да је запажено доста оваквих случајева боље је за праксу ако се они посебно инкриминишу.

У ст. 2 предвиђена је тежа казна за особито тешак случај овог дела. Под ову тежу квалификацију нарочито ће се подводити случајеви неизвршавања правоснажних одлука из користољубивих побуда.

Превара у служби (чл. 318а и чл. 230 предлога)

Службено лице које је на основу лажних путних рачуна и других неистинитих обрачуна издејствовало незакониту исплату, могло се само дисциплински гонити и осудити на повраћај примљеног износа. Овакве санкције нису довољне за сузбијање оваквих појава које уствари претстављају један посебан вид кривичног дела преваре од стране службеног лица.

С обзиром на висину износа који је незаконито исплаћен издиференцирана је у чл. 318а казна за ово дело.

Одавање службене тајне (чл. 320 КЗ и чл. 232 предлога)

Формулација овог дела усклађена је са чл. 213 (одавање пословне тајне), а измене су учињене из истих разлога који су наведени код овог члана.

Проневера (чл. 322 КЗ и чл. 233 предлога)

У овом члану учињене су измене у опису дела и одређена је у ст. 2 вредност проневерене имовине.

Опис дела је усклађен с обзиром на измене у појму службеног лица. Према томе, извршилац овог дела може бити свако лице запослено у државном органу или установи, у друштвеној или привредној организацији или у органу друштвеног управљања.

По постојећем ст. 2 квалификаторна околност је ако је проневерена „знатна сума новца или ствар велике вредности“. У складу с другим имовинским деликтима у предлогу је предложено да квалификаторан случај проневере постоји ако вредност проневерене имовине прелази износ од 300.000 динара.

Глава двадесет пета

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ОРУЖАНИХ СНАГА

(Чл. 327—362 КЗ и чл. 239—269 предлога)

Одбијање примања и употребе оружја (чл. 327а КЗ и чл. 240 предлога)

Ово дело је сада предвиђено у чл. 351 међу кривичним делима која се врше за време рата или мобилизације. С обзиром на измене учињене у опису дела више одговара ако се ово дело стави после кривичног дела неизвршења и одбијања извршења наређења (чл. 327).

По позитивном законик у одбијање примања и употребе оружја инкриминисано је само за случај кад је дело извршено за време рата или мобилизације. Случајеви одбијања оружја за време мира, у недостатку посебног прописа, кажњавали су се као неизвршење наређења из чл. 327 КЗ. Из ових разлога било је потребно да се чл. 327а формулише тако да се може примењивати за време мира на лица која из верских побуда (назарени) одбијају да приме оружје.

Крађа војне опреме (чл. 347а КЗ и чл. 258 предлога)

У овом новом члану дата је јача кривично-правна заштита стварима које спадају у војну опрему, због њиховог посебног значаја. По позитивном законик у војна опрема исто тако ужива посебну заштиту, јер крађа ових ствари претставља тешку крађу из ст. 1 чл. 250. С обзиром да је ова одредба изостављена било је потребно да се посебно инкриминише крађа војне опреме и да се за такву крађу предвиди иста санкција као за тешку крађу из чл. 250 ст. 1. У случају крађе ствари које спадају у војну опрему у вредности већој од 300.000 динара предвиђена је у ст. 2 строжа санкција.

Особито тешки случајеви кривичних дела против оружаних снага (чл. 360а КЗ и чл. 268 предлога)

Код већег броја кривичних дела против оружаних снага околност да је дело извршено у приправном, мобилном или ратном стању претставља квалификаторни случај и за такав случај предвиђа се алтернативно казна строгог затвора и смртна казна. Предлаже се да се овакви квалификаторни случајеви изоставе код односних кривичних дела и да се, као за кривична дела против народа и државе, унесе у главу XXV један нови члан који ће обухватити сва кривична дела из ове главе где долази у обзир као квалификаторна околност извршење дела у приправном, мобилном или ратном стању или ако је дошло до угрожавања безбедности или војне моћи државе.

Нови чл. 360а обухвата у ст. 2 и одређена нехатна кривична дела и за таква дела предвиђа могућност изрицања казне строгог затвора или смртне казне. Примена ове одредбе ограничена је само на најтеже случајеве. С једне стране, дело мора бити извршено у мобилном или ратном стању, а с друге стране, мора довести до тешког угрожавања безбедности или војне моћи државе. Најзад, у погледу субјективне стране мора се утврдити да је учинилац поступио из крајње немарности.

Услови за изрицање дисциплинских казни (чл. 360ц КЗ и чл. 268 предлога)

Кривична дела против оружаних снага и кад су добила особито лак вид увек претстављају повреду дисциплине, унутрашњег реда или војне службе уопште. За овакве повреду војна лица одговарају по дисциплинским прописима у којима су предвиђене такве дисциплинске казне као што су затвор два месеца, заустављање у напредовању, лишење чина.

Ово су били разлози због којих је за кривична дела против оружаних снага искључена судска опомена (чл. 50б ст. 4) а у новом чл. 360ц предвиђена могућност да се за дела против оружаних снага која су добила особито лак вид може изрећи дисциплинска казна. У овој одредби се не решава који ће орган бити надлежан да одлучује да ли ће се ићи на дисциплински поступак или на изрицање казне у кривичном поступку. Исто тако не предвиђа се у ком моменту се може донети оваква одлука, да ли само у току кривичног поступка или и пре него што је овај поступак покренут. Пошто су ова питања процесне природе остављено је да се она регулишу у Закону о војним судовима.

Ц. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Одредбе о изреченим казнама (чл. 270—274 предлога)

С обзиром на измене у систему казни потребно је да се прелазним одредбама реши питање казни које се на основу предлога укидају или ограничавају, а које су изречене по досадашњим одредбама Кривичног законика и нису још извршене.

Овде долази пре свега смртна казна чија је примена према предлогу сужена у односу на Кривични законик. У погледу ове казне предвиђа се у прелазним одредбама да се она већ од дана изгласавања овог закона неће моћи изрицати у оним случајевима где је то раније било могућно, али је по овом законском предлогу искључено. Оправдано је да се ова казна не изриче у оним случајевима за које Савезна народна скупштина одлучи да јој више нема места и да се тако поступи од часа кад је такав став заузет, без обзира што ће сам закон који предвиђа такву промену ступити касније на снагу. Из истих разлога предвиђа се да се смртна казна изречена по ранијим прописима, а још неизвршена у часу изгласавања овог законског предлога, неће извршити ако се ради о случајевима где се та казна по новим прописима не би могла изрећи. Овде долазе у обзир извесна кривична дела код којих је предложено укидање смртне казне (напр. чл. 255 и 273 КЗ), односно лица која нису навршила двадесетједну годину, уколико се не ради о одређеним кривичним делима за која је и код таквих учинилаца задржана могућност изрицања смртне казне. Према овоме, смисао поменутих прелазних одредаба је да се блажи став законског предлога у односу на смртну казну спроведе у целости у живот чим тај став буде заузет од стране Савезне народне скупштине.

С обзиром на снижење горњих граница казни лишења слободе, и то како општих граница, тако и посебних граница код многих кривичних дела, предвиђа се да се изречене а још неиздржане ове казне у дужем трајању своде на највишу меру односне врсте казне која се предвиђа овим законским предлогом. На тај начин блажи став овог закона у односу на казну лишења слободе важиће и за оне који још нису казну издржали. Изузетак је учињен само за лица осуђена због учествовања за време рата на страни окупатора и његових помагача, јер према таквим лицима блажи став не би имао оправдања.

Казна ограничења грађанских права укида се, па је оправдано да она престане тамо где је на основу ранијих прописа била изречена и још траје.

Такво решење је на линији настојања да блажи став овог предлога према учиниоцима добије, уколико је могућно, ретроактивно дејство. Исти је смисао и прелазне одредбе о ранијој казни забране бављења одређеним занимањем.

Одредбе о правним последицама осуде (члан 275 до 277 предлога)

Сагласно ономе што је напред истакнуто код образложења одредаба о правним последицама осуде, предвиђа се укидање свих посебних прописа који везују одређене правне последице за казну ограничења грађанских права. Изостављањем ове казне у систему кривичних санкција отпада основ оних посебних прописа који за ту казну везују неке даље правне последице.

У прелазне одредбе унета је, међутим, одредба која претставља изузетак од опште одредбе о правним последицама осуде (чл. 37а КЗ). Ова општа одредба не предвиђа као правну последицу осуде ограничења права из социјалног осигурања, мада такве последице предвиђа позитивно законодавство (напр. чл. 51 Закона о пензиском осигурању). Овим законским предлогом мења се позитивно законодавство о социјалном осигурању у том смислу што се права из социјалног осигурања која се заснивају на ефективном или признатом радном стажу не могу изгубити или ограничити услед осуде за кривично дело. Изузетак од овог општег става о недирењу стечених права из социјалног осигурања учињен је само у односу на лица која су осуђена због учествовања за време рата на страни окупатора и његових помагача. За ова лица остају и даље на снази одредбе позитивног закона о ограничењу права из социјалног осигурања услед осуде на одређене казне. Овим предлогом не дира се, дакле, у позитивне прописе уколико су у питању поменути лица. Поред тога, у односу на ова лица предвиђен је још један изузетак, тј. да у односу на њих правна последица ограничења права из социјалног осигурања може бити трајна, док општа одредба о правним последицама ограничава њихово трајање најдуже на десет година (чл. 37а ст. 4). Најзад, треба истаћи да се овим изменама не решава ситуација других лица која су по ранијим прописима услед осуде изгубила права из социјалног осигурања. Ситуација ових лица решиће се посебним прописима који, по могућности, треба да буду донети до ступања на снагу Закона о изменама и допунама Кривичног законика. С обзиром на различите ситуације које треба овим прописима решити, не би било целисходно да се ова питања решавају у целости овим законским предлогом.

Поменута решења унета су у прелазне одредбе јер се уствари ради о ситуацијама прелазног карактера. Вероватно је да ће убудуће само изузетно долазити до суђења лицима која су за време рата учествовала на страни окупатора и његових помагача, а осим тога за неколико година наступиће и застарелост гоњења за ова кривична дела.

Одредба о правној последици забране вршења спољнотрговинских послова унета је у законски предлог, јер је потребно да се постојећа одредба о овој правној последици предвиђена у Уредби о спољнотрговинском пословању усклади са изменама Кривичног законика, а нарочито да се одреди рок трајања ове правне последице.

Посебне одредбе (чл. 284—287 предлога)

У овом делу прелазних одредаба регулише се у којој мери ће се измене Кривичног законика примењивати на неке ситуације које су настале пре ових измена.

Тако се, пре свега, предвиђа да се урачунавање притвора и истражног затвора у новчану казну, као и претварање новчане казне у затвор врши по старим прописима, тј. две стотине динара новчане казне за један дан притвора, истражног затвора или

затвора. Како моменат тог претварања може зависити од случајних околности, није оправдано да се за тај моменат везује нов начин обрачунавања већ је природније да се он везује за правоснажност пресуде.

Нове одредбе о опозивању условне осуде и условног отпуста претстављају боља решења од садашњих па нема разлога да се она не примене и на случајеве где је осуда донета пре ступања на снагу измена Кривичног законика.

Исто тако оправдана је и одредба да се рокови застарелости рачунају по новом закону, мада је застарелост почела пре његовог ступања на снагу.

Измене у постојећим законима (чл. 288 предлога)

Измене Кривичног законика захтевају и измене неких других прописа који су се ослањали у неким својим одредбама на раније одредбе Кривичног законика. У вези с тим, поред осталог, укинута је одредба чл. 916 Основног закона о браку која предвиђа кривично дело које је сада унето као нов ст. 2 чл. 192 Кривичног законика.

Одредбе о ступању закона на снагу (чл. 289 и 290 предлога)

Ступање на снагу измена и допуна Кривичног законика предвиђено је за 1 јануар 1960 године.

Овако дуг рок предвиђен је због тога да би се судовима и другим органима дало довољно времена да се упознају са овим изменама. Осим тога, измена Кривичног законика захтева и измене у Законику о кривичном поступку а исто тако биће потребно да се измени и садашњи Закон о извршењу казни, мера безбедности и васпитно-поправних мера. Све ове измене требало би спровести до ступања на снагу измена у Кривичном законiku и због тога је оправдан дужи рок за ступање на снагу закона.

Напред је већ истакнуто зашто се одредбе о ограничењу примене смртне казне примењују од дана изгласавања овог законског предлога у Савезној народној скупштини. Због тога, ова одредба треба да ступи тог дана и на снагу.

Најзад, како нове васпитне мере упућивањем у дисциплински центар и појачани надзор органа старатељства захтевају организационе припреме, остављено је народним републикама да према својим могућностима одреде време ступања на снагу одредаба о тим мерама, с тим да се као крајњи рок поставља крај 1963 године до када су све народне републике обавезне да те мере уведу у живот.

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ

О КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА И О ИЗРЕЧЕНИМ КАЗНАМА И ВАСПИТНО-ПОПРАВНИМ МЕРАМА

I. БРОЈ КРИВИЧНИХ ДЕЛА УТВРЂЕНИХ СУДСКОМ ОДЛУКОМ

Глава X — Кривична дела против народа и државе

Кривична дела (члан и став КЗ)	1952		1953		1954		1955		1956		1957		1958	
	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.
100	26	—	6	2	5	2	1	—	2	—	1	—	—	—
101/1	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—
101/2	3	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
102/1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
102/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
103/1	6	—	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
103/2	26	—	11	—	6	—	—	—	2	—	7	—	1	—
104/1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
104/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
104/3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
105/1	76	—	60	1	38	1	16	—	12	—	6	—	2	—
105/2	51	—	56	—	25	1	12	—	15	—	21	—	8	—
106/1	67	—	50	—	26	—	13	1	8	—	13	—	9	1
106/2	6	—	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
107	29	—	14	—	8	—	3	—	2	—	1	—	—	—
108	14	—	10	1	2	—	1	—	4	—	2	—	2	—
109	23	—	24	—	12	—	11	—	11	—	7	—	—	—
110/1	68	—	46	—	15	—	21	—	43	—	13	—	8	—
110/2	33	1	3	—	2	—	4	—	2	—	2	—	—	—
111/1	7	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
111/2	1	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
112	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
113	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
114	19	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—

Напомена:

пн. = Кривична дела пунолетних лица

мл. = Кривична дела малолетника.

Кривична дела (члан и став КЗ)	1952		1953		1954		1955		1956		1957		1958	
	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.
115	4	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116/1	35	—	7	—	3	—	1	—	—	—	—	—	1	—
116/2	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116/3	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
117/1	77	1	25	—	25	—	11	—	6	—	11	1	3	—
117/2	134	—	48	3	19	2	19	—	22	7	18	3	2	—
117/3	8	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
117/4	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—
118/1	879	4	344	3	211	1	201	—	150	—	113	4	70	—
118/2	26	—	21	—	14	2	23	—	20	—	3	—	3	—
119/1	52	—	36	3	20	—	38	—	35	—	21	—	27	—
119/2	2	—	3	—	2	—	5	—	10	—	2	—	3	—
119/3	172	—	165	7	255	2	426	9	364	5	249	1	177	2
120	448	2	381	9	204	—	73	—	57	—	13	—	6	—
121	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
122	3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Свeгa:	2311	8	1353	29	902	11	882	10	771	12	507	9	327	3

Глава XI — Кривична дела против човечности и међународног права

124	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
125	220	1	191	4	160	—	138	—	85	2	44	1	40	1
126	13	—	19	—	3	—	3	—	5	—	2	—	3	—
127	19	—	11	—	14	1	11	—	7	—	4	1	4	—
128	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
129	8	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—
130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
131	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
132	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
133/1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
133/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Свeгa:	262	1	226	4	179	1	154	—	100	2	51	2	47	1

Глава XII — Кривична дела против живота и тела

135/1	421	15	296	12	349	13	444	18	461	11	356	11	418	12
135/2	167	7	115	6	136	5	167	6	185	2	128	6	112	7
135/3	2	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	2	—
136	61	2	37	—	33	1	42	—	37	—	35	1	36	3
137	61	7	47	2	39	7	47	7	46	2	43	4	52	5
138/1	118	1	133	5	114	5	100	5	125	3	147	4	121	5
138/2	1	—	2	—	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—
139/1	3	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—
139/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
139/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
139/4	4	—	2	—	4	—	2	—	1	—	5	—	5	—
140/1	197	1	265	1	285	1	417	—	560	—	581	2	369	—
140/2	1	—	6	—	1	—	2	—	4	—	1	—	1	—
140/3	13	—	—	—	11	—	29	—	29	—	34	—	17	—
141/1	1316	41	1265	62	1330	57	1655	47	1774	73	1688	62	1675	72
141/2	274	7	351	17	296	23	426	16	483	32	422	18	425	21
141/3	106	4	80	2	70	8	68	—	85	3	61	3	72	4
141/4	100	4	110	6	148	5	149	9	132	17	138	10	159	11
142/1	14132	264	14575	262	14565	230	13801	204	11205	182	11235	156	11788	104
142/2	2864	124	3850	101	6113	186	8594	266	8444	259	8191	187	8660	158
142/3	118	4	136	2	158	9	157	3	145	4	136	2	120	1
143	346	20	355	32	430	22	485	22	477	37	375	32	378	22
144	1132	18	1584	23	2318	24	3234	25	2575	28	1765	20	1575	16
145/1	1	—	35	—	4	—	2	—	6	—	3	—	2	—
145/2	2	—	3	—	—	—	1	2	—	—	—	—	3	—
146/1	80	1	43	1	23	1	38	1	41	—	38	—	23	—
146/2	5	—	18	—	10	—	10	—	16	—	14	—	9	—
147	6	—	8	1	2	—	12	1	8	1	9	—	7	—
Свeгa:	21531	520	23316	535	26444	597	29887	632	26844	654	25407	518	26030	441

Глава XIII — Кривична дела против слободе и права грађана

Кривична дела (члан и став КЗ)	1952		1953		1954		1955		1956		1957		1958	
	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.
148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
149	113	—	98	3	139	4	133	6	136	5	87	1	107	—
150/1	66	—	72	1	65	3	79	1	79	1	60	—	48	—
150/2	16	—	21	—	10	—	8	—	15	—	12	—	6	—
150/3	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	1	—	1	—
150/4	2	—	6	—	—	—	—	—	3	—	1	—	1	—
150/6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
151	8	—	4	—	8	—	5	—	4	—	3	—	3	—
152	107	—	64	—	52	—	86	—	81	1	70	—	57	—
153	931	8	993	6	1556	19	1923	15	1534	11	1154	12	1059	5
154/1	473	4	519	11	682	11	855	11	653	5	572	1	572	5
154/2	4	—	3	—	2	—	3	—	5	—	11	—	14	—
154/3	7	—	13	—	9	—	19	—	17	—	—	—	—	—
155	7	—	2	—	5	—	8	—	4	—	2	—	1	—
156/1	43	1	47	1	46	1	34	3	50	1	29	1	34	2
156/2	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—
156/3	8	1	3	1	4	—	11	—	13	—	10	—	16	—
157	4	—	1	—	4	—	1	—	—	—	2	—	—	—
158/1	62	—	18	—	19	2	13	—	20	—	9	—	6	—
158/2	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
159	6	—	5	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—
160/1	—	—	3	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
160/2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
161	1	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	2	—
162	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—
163	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—
164/1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
164/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Свега:	1867	14	1875	23	2611	40	3188	36	2617	25	2025	15	1931	12

Глава XIV — Кривична дела против радних односа

165	23	—	67	—	46	—	66	—	55	—	43	—	11	—
166/1	19	—	56	—	82	—	79	—	65	—	45	—	18	—
166/2	4	—	7	—	2	—	11	—	3	—	9	—	3	—
167	21	—	32	—	67	—	79	—	90	—	56	—	20	—
168	4	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Свега:	71	—	162	—	198	—	236	—	214	—	153	—	52	—

Глава XV — Кривична дела против части и угледа

169/1	5887	49	6217	60	6583	30	7733	33	7199	30	7510	36	7546	40
169/2	84	—	154	—	128	—	81	1	60	—	65	—	71	1
170/1	16850	132	18643	115	19826	99	22983	105	21225	95	20692	60	21311	80
170/2	258	3	301	1	246	2	184	1	120	1	107	—	109	1
170/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	1	106	—
170/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	1	38	1
171/1	348	4	224	1	212	1	206	5	186	1	146	2	138	1
171/2	7	—	3	—	6	—	2	—	3	—	1	—	1	1
172	46	2	43	—	29	1	48	1	37	—	31	—	33	—
173	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
174	1193	4	882	10	844	3	944	4	834	—	609	2	345	—
175/1	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
175/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
176/1	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	2	—
176/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
176/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Свега:	24675	194	26468	187	27875	136	32188	150	29665	127	29331	102	29700	125

Глава XVI — Кривична дела против достојанства личности и морала

Кривична дела (члан и став КЗ)	1952		1953		1954		1955		1956		1957		1958	
	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.
179/1	155	21	168	23	192	19	191	29	254	24	223	25	171	18
179/2	2	1	6	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
180/1	27	5	19	2	28	2	23	1	24	3	28	2	71	2
180/2	4	—	—	—	2	2	—	—	1	—	—	1	—	—
181/1	71	5	60	11	69	10	86	17	100	11	93	17	57	7
181/2	37	11	28	25	23	9	30	17	48	18	42	22	50	12
181/3	2	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—
182/1	18	—	21	—	9	—	9	—	21	—	13	—	10	—
182/2	12	1	16	—	9	—	14	—	16	—	9	—	12	—
183	119	14	148	10	128	12	184	14	215	14	198	15	210	17
184	77	2	75	8	95	4	104	7	155	4	84	3	100	3
185	21	1	16	1	27	2	23	1	21	—	20	1	33	1
186	48	4	35	2	51	3	42	1	39	—	47	2	35	1
187/1	6	—	7	—	12	—	18	—	14	—	12	—	16	—
187/2	51	—	46	—	54	—	88	—	60	—	110	1	53	—
188	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
189	13	2	15	—	38	—	40	1	37	—	31	—	14	1
Свега:	664	67	660	82	740	63	854	88	1005	75	912	89	832	62

Глава XVII — Кривична дела против брака и породице

190/1	53	—	60	—	39	—	48	—	36	—	38	—	35	—
190/2	5	—	—	—	2	—	5	—	2	—	—	—	3	—
191	1	—	2	—	1	—	2	—	1	—	4	—	2	—
192	30	—	16	—	13	—	10	—	2	—	2	—	4	—
193/1	247	3	271	1	359	—	491	—	398	—	341	—	269	—
193/2	135	—	199	—	219	—	323	—	219	—	214	—	107	—
194/1	18	—	15	—	37	1	37	—	17	—	25	—	20	—
194/2	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
195/1	3	—	3	—	6	—	4	—	3	—	—	—	—	—
195/2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
196	56	—	95	—	144	—	228	1	251	1	258	—	203	—
197	1011	—	705	2	823	—	923	—	922	—	1147	—	1091	—
198	12	2	33	1	15	2	12	—	19	—	22	1	15	2
Свега:	1574	5	1402	4	1659	3	2083	1	1871	1	2051	1	1751	2

Глава XVIII — Кривична дела против здравља људи

199/1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—
199/2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
200	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
201	11	1	9	—	3	—	8	—	2	1	2	—	4	—
202/1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
202/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
203/1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
203/2	4	—	—	—	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—
203/3	—	—	5	—	4	—	1	—	3	—	—	—	2	—
204	—	—	3	—	—	—	5	—	6	—	3	—	4	—
205	106	—	178	—	146	—	179	—	150	—	105	—	96	—
206/1	2	—	1	—	7	—	7	—	2	—	1	—	—	—
206/2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
207/1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
207/2	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—
208/1	1	—	8	—	4	—	4	—	21	—	3	—	8	—
208/2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	3	—	3	—
209/1	23	—	33	—	65	—	86	—	67	—	37	—	18	—
209/2	13	—	21	—	24	—	36	—	43	—	31	—	12	—
210/1	3	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
210/2	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
211/1	3	—	8	1	13	2	16	2	6	3	6	—	5	—
211/2	—	—	1	—	4	—	4	—	1	—	2	—	1	—
212/1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—
212/2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
212/3	—	—	3	—	5	—	2	—	—	—	4	—	2	—
212/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Свега:	169	1	278	2	281	3	355	2	314	4	204	—	158	—

Глава XIX — Кривична дела против народне привреде

Кривична дела (члан и став КЗ)	1952		1953		1954		1955		1956		1957		1958	
	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.
213/1	1086	12	1020	10	982	8	1367	4	1143	5	744	—	426	—
213/2	302	4	268	2	224	1	270	—	227	—	136	—	59	—
214/1	5	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
214/2	3	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—
215/1	14	—	6	—	2	—	3	—	4	—	5	—	1	—
215/2	2	—	3	—	9	—	2	—	3	—	2	—	—	—
216/1	28	—	29	—	9	—	15	—	9	—	4	—	2	—
216/2	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
216/3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
217/1	7	—	9	—	8	—	7	—	8	—	6	—	7	—
217/2	2	—	2	—	3	—	2	—	1	—	1	—	—	—
218/1	2	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	1	—
218/2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
218/3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
219/1	3645	3	1434	—	392	1	10	—	2	—	2	—	—	—
219/2	11	1	6	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
219/4	5	—	25	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
220	75	—	93	—	114	—	165	—	195	—	128	—	128	1
221/1	1	—	1	1	20	—	1	—	—	1	6	—	3	—
221/2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
221/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
221/4	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—
221/5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
222/1	41	1	66	5	24	4	16	—	13	—	16	—	15	1
222/2	11	2	325	11	72	4	28	1	22	—	18	—	13	—
222/3	7	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
223	4	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—
224/1	2	—	3	—	20	—	35	—	42	1	37	1	19	—
224/2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
225	2	—	3	—	6	—	15	—	9	1	4	—	2	—
226/1	6386	26	5755	21	5634	50	8624	41	6953	55	3996	19	2485	18
226/2	129	2	76	—	52	—	50	—	37	—	23	—	13	—
227	295	1	188	1	214	3	260	2	177	—	81	1	38	1
228/1	14	—	15	1	30	—	27	—	22	—	8	—	—	—
228/2	2	—	50	—	21	—	3	—	2	—	—	—	—	—
228/3	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
228/4	—	—	6	—	38	—	—	—	1	—	—	—	—	—
229/1	10	—	4	—	5	—	5	—	7	—	5	—	1	—
229/2	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
229/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
230	21	—	5	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
231	296	—	388	2	388	2	558	1	393	3	210	—	103	—
232/1	3	—	5	—	6	—	4	—	4	—	2	—	1	—
232/2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
233/1	255	3	91	—	27	—	50	—	39	—	15	—	—	—
233/2	40	—	13	1	9	—	20	—	35	—	9	—	4	—
234/1	240	—	227	2	191	1	387	1	471	—	343	—	173	—
234/2	25	—	17	—	20	—	89	—	87	—	72	—	38	—
235	348	—	394	—	589	—	476	1	481	1	204	—	156	—
236/1	2930	—	305	—	36	—	70	—	15	—	8	—	—	—
236/2	94	1	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
237/1	126	—	32	—	12	—	35	—	6	—	4	—	4	—
237/2	56	—	5	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—
238/1	38	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
238/2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
239	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—
240/1	1569	3	211	—	15	—	1	—	—	—	—	—	1	—
240/2	24	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
240/3	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
241/1	83	—	6	—	2	—	—	—	—	2	—	—	1	—
241/2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
242/1	3	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
242/2	3	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
242/3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
243/1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
243/2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
244/1	12	—	3	—	4	—	23	—	9	—	4	—	1	—
244/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
244/3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
245/1	9	—	19	1	28	—	47	—	36	—	32	1	25	—
245/2	1	—	1	—	—	—	3	—	1	—	3	—	—	—

Кривична дела (члан и став КЗ)	1952		1953		1954		1955		1956		1957		1958	
	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.
245/3	4	—	1	—	3	—	1	—	3	—	3	—	5	—
246/1	2303	37	1249	23	1105	18	1796	29	1398	12	1209	17	854	8
246/2	7039	172	2506	55	1437	33	1712	61	1598	39	1152	21	713	12
246/3	18	1	29	1	19	2	32	1	49	—	20	1	11	—
246/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
247/1	200	26	212	9	246	19	308	23	318	25	198	5	146	3
247/2	57	4	34	1	59	5	82	6	76	—	64	4	56	—
248	298	7	205	26	244	15	245	19	167	11	220	9	143	6
Свега:	28215	306	15368	174	12322	167	16862	191	14078	156	9003	79	5652	50

Глава XX — Кривична дела против друштвене имовине

249	4717	260	3926	335	3568	264	4570	406	4923	336	3722	245	2379	207
250/1	292	42	155	22	105	8	176	22	115	34	134	34	108	11
250/2	1367	270	1266	372	1177	356	1285	471	1575	429	1202	344	1118	411
251	6	2	7	—	9	1	8	—	3	—	3	—	3	1
252	23	3	32	2	31	1	34	1	19	3	19	—	12	—
253	8	3	1	—	9	—	—	—	—	—	—	—	4	—
254/1	1728	48	1585	31	1686	44	2139	38	2277	21	1636	29	1089	10
254/2	16	—	6	—	13	—	5	—	11	—	9	—	3	—
254/3	127	3	140	5	150	7	217	7	197	8	157	3	84	—
255/1	105	2	84	1	55	4	122	1	120	—	117	—	64	—
255/2	41	—	20	1	11	—	22	—	21	—	13	—	6	—
255/3	17	—	4	—	9	—	22	1	15	—	3	—	1	—
256	33	7	26	1	18	—	31	—	19	1	27	1	10	2
257/1	297	18	182	18	248	14	402	26	355	37	25	28	172	6
257/2	15	2	4	—	5	—	13	—	1	—	3	1	1	—
258/1	758	15	692	17	691	18	881	19	871	19	793	14	577	19
258/2	9	—	10	—	4	—	10	—	10	—	5	—	4	—
258/3	30	—	74	—	85	—	152	—	165	—	180	—	97	—
259/1	5246	200	4696	196	3618	181	4287	239	4128	168	3680	163	2742	155
259/2	360	28	341	32	249	27	275	21	291	16	270	9	202	13
260/1	16	—	23	—	8	—	6	—	8	—	8	—	2	—
260/2	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—
261/1	2	—	—	—	1	—	6	—	—	—	6	—	1	—
261/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
262/1	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—
262/2	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
262/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
263/1	14	—	—	—	3	—	1	—	6	—	5	—	7	—
263/2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—
264/1	88	—	66	—	62	1	61	—	84	—	65	—	46	—
264/2	41	—	46	—	40	—	44	—	91	—	103	—	50	—
265/1	803	21	711	26	482	15	721	18	712	17	644	12	426	13
265/2	371	1	351	10	293	5	325	4	344	1	260	2	174	3
265/3	29	1	17	1	10	—	23	—	23	—	9	—	7	1
Свега:	16563	926	14470	1070	12640	946	15839	1274	16386	1090	13329	885	9391	852

Глава XX — Кривична дела против приватне имовине

249	5906	683	5919	901	6040	941	7342	990	7344	850	6030	703	5233	664
250/1	221	38	195	30	226	19	299	44	242	24	270	19	285	31
250/2	1566	292	2121	531	2153	610	2491	667	2983	596	2871	459	2754	378
251	18	6	15	1	17	2	17	1	9	1	13	—	5	1
252	138	13	143	13	148	6	133	15	133	11	90	6	127	9
253	26	2	23	1	20	1	17	1	17	2	5	3	23	1
254/1	726	26	765	30	733	18	831	24	761	19	625	11	422	7
254/2	12	—	12	2	10	—	8	1	10	—	5	—	1	—
254/3	303	7	296	12	338	12	290	12	265	10	206	3	132	5
255/1	3	—	2	—	7	—	2	—	—	1	3	—	1	—
255/2	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—
255/3	2	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
256	52	3	53	6	79	11	52	6	58	1	40	3	57	2
257/1	653	26	747	17	1079	34	1215	48	1047	36	803	12	677	8
257/2	10	—	5	1	6	1	3	—	8	—	10	—	10	—
258/1	676	23	786	33	818	36	1097	31	1131	25	1003	20	860	13
258/2	9	—	12	1	12	—	18	—	12	—	10	—	8	—
258/3	107	3	204	3	235	—	297	—	246	—	223	1	208	1
259/1	2714	188	3048	259	3009	220	3162	265	3041	223	3540	263	3228	242

Кривична дела (члан и став КЗ)	1952		1953		1954		1955		1956		1957		1958	
	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.
259/2	108	18	103	16	86	18	145	18	126	12	143	19	128	10
260/1	10	—	10	—	3	—	3	—	4	—	3	—	3	—
260/2	7	—	6	—	4	—	2	—	5	—	1	—	2	—
261/1	27	2	13	2	17	1	28	1	16	1	23	—	15	1
261/2	8	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
262/1	—	—	11	1	6	—	15	2	7	—	10	—	8	—
162/2	—	—	4	—	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—
262/3	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	—
263/1	16	—	11	—	14	1	26	4	36	—	31	—	22	—
263/2	—	—	7	—	8	—	7	—	12	—	11	—	4	—
264/1	34	—	58	—	110	—	125	—	119	—	140	—	111	—
264/2	20	—	45	—	75	—	78	—	88	—	158	—	146	—
265/1	379	21	381	38	350	25	419	32	426	32	441	22	353	14
265/2	186	1	227	6	173	1	261	2	276	4	166	2	176	1
265/3	11	—	20	—	6	—	9	1	7	—	12	—	7	—
Свега:	13956	1352	15250	1904	15786	1957	18393	2165	18433	1848	16888	1546	15008	1389

Глава XXI — Кривична дела против опште сигурности људи и имовине

268/1	98	6	114	8	66	7	100	6	134	8	91	4	106	—
268/2	21	1	8	1	11	1	18	—	37	1	33	1	19	1
268/3	189	11	282	18	189	14	204	10	195	17	188	6	144	8
269/1	2	—	3	—	—	—	1	—	3	—	—	—	1	—
269/2	4	—	2	—	4	—	4	—	3	—	—	—	2	—
270/1	13	1	3	—	—	—	3	—	2	—	4	—	9	—
270/2	7	—	14	—	15	—	17	—	18	—	8	—	4	—
271/1	295	1	256	3	222	5	403	7	583	3	474	4	634	4
271/2	16	1	11	4	23	3	43	2	62	—	37	4	49	1
271/3	384	6	519	10	788	17	1123	5	1232	9	1371	13	1533	10
272/1	14	—	5	—	4	—	11	—	18	—	25	—	19	—
272/2	29	—	34	—	22	—	36	—	41	—	46	—	46	—
273/1	43	1	75	1	71	—	80	1	117	1	90	1	146	2
273/2	22	—	11	—	1	—	11	—	9	1	4	—	7	—
273/3	237	7	303	8	294	4	448	16	554	13	558	10	747	18
273/4	9	—	5	—	20	—	13	—	16	—	9	—	8	1
274	1	—	5	—	2	—	4	—	13	—	2	—	3	—
275	7	3	11	2	1	—	2	—	6	1	5	—	5	—
276	8	—	16	3	14	2	26	2	28	1	17	1	21	9
277	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
278/1	6	—	10	—	5	—	8	—	11	—	5	—	4	—
278/2	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Свега:	1406	38	1688	58	1755	53	2555	49	3085	55	2967	44	3508	54

Глава XXII — Кривична дела против правосудја

279/1	47	1	32	—	17	—	23	—	23	4	15	1	4	—
279/2	9	—	8	—	3	1	2	—	3	—	2	—	1	1
280	30	—	41	2	33	—	11	—	9	—	4	—	8	—
281	150	4	119	3	69	3	82	2	43	2	58	—	37	1
282/1	70	1	55	1	60	1	133	3	124	2	113	1	92	—
282/2	10	—	16	—	6	—	11	—	12	—	17	—	14	—
282/3	19	—	42	1	43	1	94	—	83	1	87	—	71	2
283/1	140	1	142	1	103	—	148	1	162	—	139	3	111	—
283/2	143	6	175	6	97	1	111	—	154	1	126	3	102	—
283/3	35	—	31	—	66	—	32	—	36	—	29	—	10	—
283/4	4	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
283/5	13	—	21	—	16	—	24	—	21	—	14	—	10	—
284/1	13	1	23	1	13	1	26	—	14	—	22	—	16	—
284/2	17	—	29	—	51	2	45	—	54	—	49	—	56	1
285	3	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—
286/1	10	1	3	—	—	—	3	—	2	—	—	—	1	—
286/2	9	—	1	1	1	—	1	—	—	—	10	—	—	—
287	15	1	2	—	1	—	4	—	7	—	6	—	3	—
288/1	7	—	3	—	—	—	2	—	2	—	1	1	1	—
288/2	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Свега:	744	16	751	16	579	10	753	6	754	10	692	9	540	5

Кривична дела (члан и став КЗ)	1952		1953		1954		1955		1956		1957		1958	
	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.	пн.	мл.
320/4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
320/5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
321	4	—	3	—	—	—	5	—	1	—	4	—	1	—
322/1	3112	42	2719	21	2250	13	2923	19	3195	9	2860	11	2119	9
322/2	456	4	437	4	481	3	843	—	1080	1	1014	1	760	2
323/1	529	2	534	5	492	4	721	3	789	2	631	1	441	—
323/2	17	—	24	—	13	—	14	—	17	—	14	—	8	—
324/1	2	—	1	—	4	—	6	—	8	—	9	—	1	—
324/2	—	—	1	—	2	—	2	—	1	—	1	—	2	—
324/3	1	—	6	—	2	—	6	—	2	—	4	—	2	—
325/1	100	—	82	—	71	—	100	2	160	1	104	—	83	1
325/2	55	1	55	—	41	—	60	—	110	—	87	—	48	—
325/3	63	—	66	—	41	—	68	—	78	—	58	—	45	—
326/1	374	—	321	1	284	1	377	—	362	—	277	—	233	—
326/2	66	—	100	—	52	—	62	—	85	—	85	—	42	—
326/3	—	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
Свега:	9680	98	8978	49	7762	41	11033	41	12693	17	10852	23	7736	24
Укупно:	134255	3924	120753	4427	121077	4553	146892	5258	142010	4823	126207	3742	112273	3232

Поврат по члану 40 КЗ најчешће се појављује код кривичних дела против имовине, па затим код кривичних дела против јавног реда и правног саобраћаја, против живота и тела, против части и угледа, против народне привреде и против службене дужности.

У 1958 години било је укупно 6.959 лица осуђено у поврату, а од тога само за кривична дела из члана 303 (недозвољен прелаз преко државне границе) 1.067 или 15,3%, за крађу 1.026 или 14,7%, за тешку крађу 926 или 13,3%, за лаку телесну повреду 692 или 9,9%, за ситно дело крађе, утаје и преваре 391 или 6,5%, за увреду 351 или 5,0%, за недозвољену трговину и производњу 227 или 3,2%, за проневеру 206 или 2,9%.

П. ИЗРЕЧЕНЕ КАЗНЕ

а) Смртна казна

За кривична дела из 1952 члана КЗ	1953	1954	1955	1956	1957	1958
100	4	—	—	—	—	—
103/1	1	—	—	—	—	—
103/2	—	1	2	—	—	—
105/1	3	—	(1)	—	—	—
105/2	2	3	—	—	—	—
114	1(2)*	—	—	—	—	—
116	1	—	—	—	—	—
117/1	6	2	—	—	—	—
122	6(3)	—	—	—	—	—
125	11(6)	8(4)	4(3)	2	5(5)	1(1)
126	1	2	—	—	—	—
127	—(2)	1	—	—	—(1)	—
128	—	—	—(1)	—	—	—
129	—	—	—	—(1)	—	—
135/1	—	—	—	1	—(1)	—(1)
135/2	19(14)	10(17)	3(14)	5(21)	3(21)	3(14)
135/3	1(1)	1	—(1)	—(1)	—	—
253	5	—(2)	2	2(2)	—	1(1)
255/2	9(1)	1	—(1)	—	—(2)	—(1)

За кривична дела из члана 101/1, 101/2, 102/1, 102/2, 104/1, 104/2, 106/1, 106/2, 111/1, 111/2, 116/3, 124 и 273/2, за које Кривични законик такође предвиђа

* Бројеви у загради означавају број случајева у којима је уместо смртне казне изречена казна строгог затвора у доживотном трајању (чл. 29 КЗ).

смртну казну, није у последњих седам година изречена ни једна смртна казна нити уместо смртне казне строги затвор у доживотном трајању.

б) Строги затвор

Казна строгог затвора најчешће се изриче за кривична дела против имовине, затим за кривична дела против живота и тела и за кривична дела против службене дужности.

Казна строгог затвора у трајању од 10—20 година најчешће се изриче за кривично дело убиства (чл. 135 КЗ), па затим за кривично дело плачке (члан 255 КЗ). У 1958 години изречено је укупно 326 ових казни, а од овог броја било је изречено 227 или 69,6% само за кривично дело убиства и 28 или 8,5% за кривично дело плачке.

Казна строгог затвора у трајању од 5—10 година најчешће се изриче за кривична дела убиства (члан 135 КЗ), тешке крађе (члан 250 КЗ) и проневере (члан 322 КЗ). У 1958 години изречено је укупно 442 ове казне а од тога за убиство 126 или 28,5%, за тешку крађу 94 или 21,2% и за проневеру 41 или 9,2%.

Казна строгог затвора у трајању од 2—5 година најчешће се изриче за кривична дела тешке крађе (члан 250 КЗ), проневере (члан 322 КЗ), убиства (члан 135 КЗ) и тешке телесне повреде (члан 141 КЗ). У 1958 години изречено је укупно 1.248 ових казни, а од тога за тешку крађу 445 или 35,6%, за проневеру 236 или 18,9%, за убиство 126 или 10,0% и за тешку телесну повреду 88 или 7,0%.

Казна строгог затвора у трајању од 1—2 године у највећем броју случајева изриче се за кривична дела тешке крађе, проневере и тешке телесне повреде. У 1958 години изречено је укупно 1.344 ове казне, а од тога за тешку крађу 564 или 41,9%, за проневеру 211 или 15,6% и за тешку телесну повреду 123 или 9,1%.

Казна строгог затвора у трајању до једне године најчешће се изриче за кривично дело тешке крађе, за кривично дело тешке телесне повреде и за кривично дело проневере.

У 1958 години изречено је укупно 1.789 ових казни, а од тога само за тешку крађу 852 или 47,6%, за тешку телесну повреду 188 или 10,5% и за проневеру 120 или 6,7%.

в) Затвор

Казна затвора у трајању од 2—5 година у највећем броју случајева изриче се за кривична дела крађе (члан 249 КЗ), проневере (члан 322 КЗ) и тешке крађе (члан 250 КЗ). У 1958 години изречено је укупно 309 ових казни, а од тога за крађу 64 или 20,7%, за проневеру 50 или 16,2% и за тешку крађу 42 или 13,6%.

Казна затвора у трајању од 1—2 године најчешће се изриче за кривична дела крађе, проневере, тешке крађе и преваре. У 1958 години изречено је укупно 1.214 ових казни, а од тога за крађу 278 или 22,9%, за проневеру 143 или 11,7%, за тешку крађу 141 или 11,6% и за превару 105 или 8,6%.

Казна затвора у трајању од 6 месеци до једне године најчешће се изриче за кривично дело крађе (члан 249 КЗ), затим за тешку телесну повреду, за недозвољен прелаз преко државне границе и за тешку крађу. У 1958 години изречено је укупно 4.800 ових казни, а од тога само за крађу 885 или 18,4%, за тешку телесну повреду 545 или 11,3%, за недозвољен прелаз преко државне границе 408 или 8,5% и за тешку крађу 394 или 8,2%.

Казна затвора у трајању од 1—6 месеци најчешће се изриче за кривично дело крађе (члан 249 КЗ), затим за лаку телесну повреду, за недозвољен прелаз преко државне границе, за тешку

телесну повреду, проневеру, за ситно дело крађе, утаје и преваре и за утају. У 1958 години изречено је укупно 33.840 ових казни, а од тога само за крађу 5.660 или 16,7%, за лаку телесну повреду 5.447 или 16,1%, за недозвољен прелаз преко државне границе 3.913 или 11,5%, за тешку телесну повреду 1.415 или 4,2% и за проневеру 1.414 или 4,2%.

Казна затвора у трајању до месец дана најчешће се изриче за кривично дело лаке телесне повреде. У 1958 години изречено је укупно 24.414 ових казни, а од тога само за лаку телесну повреду 13.347 или 54,6%.

г) Новчана казна

Новчана казна као главна казна најчешће се изриче за кривична дела против части и угледа, против живота и тела, против имовине, против народне привреде, и против јавног реда и правног саобраћаја.

У 1958 години изречено је укупно 42.759 новчаних казни, а од тога само за кривично дело из члана 170 КЗ (увреда) 19.226 или 44,9%, за клевету 6.811 или 15,9%, за лаку телесну повреду 3.653 или 8,5%, за ситно дело крађе, утаје и преваре 2.768 или 6,4%, за недозвољену трговину и производњу 1.879 или 4,4%, за угрожавање опасним оруђем при тучи или свађи 1.171 или 2,7% и за самовлашће 1.004 или 2,3%.

д) Забрана бављења одређеним занимањем

За кривична дела из члана КЗ	1952		1953		1954		1955		1956		1957	1958
	тр.	вр.	тр.	вр.	тр.	вр.	тр.	вр.	тр.	вр.	*)	*)
117/1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
117/2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
125	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
135/2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
140/1	—	2	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—
140/3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
142/1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
142/2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
165	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
169/1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
170/1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
179/1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
182/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
183	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—
184	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
196	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
203/1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
203/2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
212/1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
203/3—212/3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
216/1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
226/1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—
231	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
234/1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
249	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
250/2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—

Напомена:

тр. — трајна забрана

вр. — временска забрана

*) — нема података за трајну а посебно за времену забрану.

За кривична дела из члана КЗ	1952		1953		1954		1955		1956		1957	1958
	тр.	вр.	тр.	вр.	тр.	вр.	тр.	вр.	тр.	вр.	*)	*)
254/1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2
255/1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—
258/3	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—
260/2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
264/1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
265/1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
268/3—273/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
270/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
271/1	—	1	—	—	—	—	—	3	—	6	12	4
271/1—273/1	—	—	—	—	—	—	3	1	—	2	4	5
271/1—273/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
271/1—273/3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
271/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
271/2—273/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
271/3	—	2	—	—	—	1	—	2	—	6	3	3
271/3—273/3	—	2	—	1	—	1	—	1	—	4	4	1
273/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
306/1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
311	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
314/1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
317/1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
317/2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
319/2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
322/1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	1	2
322/2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	7	2
325/2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
326/1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Напомена:

тр. = трајна забрана

вр. = временна забрана

*) = нема података посебно за трајну а посебно за времену забрану.

b) Конфискација имовине

За кривична дела из члана КЗ	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
100	2	—	—	—	—	—	—
103/1	1	—	—	—	—	—	—
105/1	1	—	—	—	—	—	—
105/2	1	4	—	—	—	—	—
107	1	—	—	—	—	—	—
109	1	1	—	—	—	—	—
110/1	3	2	—	—	—	—	—
117/1	4	—	—	—	—	—	—
117/2	28	1	—	—	—	1	—
118/1	—	1	—	—	—	—	—
119/1	—	—	—	—	—	—	1
119/2	—	—	—	—	—	—	1
120	22	4	1	—	2	—	—
125	2	1	—	—	1	—	1
222/3	4	—	—	—	—	—	—
233/2	—	1	2	1	1	—	—
234/2	—	—	1	—	—	—	—
236/3	2	—	—	—	—	—	—
240/2	40	—	—	—	—	—	—
255/1	—	—	—	—	1	4	—
255/2	—	—	—	—	4	1	—
255/4	3	1	1	12	—	—	—

За кривична дела из члана 101/1, 101/2, 102/1, 102/2, 103/2, 104/1, 104/2, 104/3, 106/1, 106/2, 108, 110/2, 111/1, 111/2, 112, 113, 114, 115, 116/1, 116/2, 116/3, 117/3, 118/2, 121, 122, 124, 126, 127, 128, 221/3, 238/3, 239 и

240/3, за која Кривични законик такође предвиђа казну конфискације имовине није у последњих седам година изречена ни једанпут ова казна.

III. ИЗРЕЧЕНЕ УСЛОВНЕ ОСУДЕ

Од укупног броја осуда изречено је условно:

За кривична дела	1952 %	1953 %	1954 %	1955 %	1956 %	1957 %	1958 %
1) против народа и државе	1,1	2,8	10,0	14,6	18,4	20,1	30,5
2) против човечности и међународног права	—	—	—	—	—	—	—
3) против живота и тела	25,9	29,4	31,4	30,7	34,1	40,7	47,2
4) против олободе и права грађана	17,5	26,8	30,2	30,7	28,4	36,5	40,5
5) против радних односа	18,0	14,5	20,4	18,8	28,6	24,6	36,6
6) против части и угледа	22,7	25,4	25,1	24,7	30,0	34,1	38,0
7) против достојанства личности и морала	9,8	11,6	18,4	16,5	19,9	24,6	29,6
8) против брака и породице	27,9	30,9	34,9	37,0	40,9	50,9	55,2
9) против здравља људи	15,7	32,1	43,0	32,7	39,2	44,8	41,4
10) против народне привреде	11,5	14,7	19,1	17,0	20,0	28,8	31,1
11) против друштвене имовине	14,0	18,7	24,6	21,8	26,6	32,5	39,6
12) против приватне имовине	12,6	18,3	20,8	20,4	22,0	25,9	28,7
13) против опште сигурности људи и имовине	33,2	36,7	48,2	56,5	59,1	68,8	74,0
14) против правосуђа	17,4	20,0	27,3	33,1	41,2	39,7	51,7
15) против јавног реда и правног саобраћаја	11,7	17,5	23,8	23,0	21,6	28,0	29,9
16) против службене дужности	15,1	19,5	25,1	24,6	27,3	35,6	42,4
Општи проценат:	16,9	22,0	25,7	24,9	28,2	34,5	40,2

IV. КАЗНЕ И ВАСПИТНО-ПОПРАВНЕ МЕРЕ
ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА

	Казне		васпитно-поправне мере	
1952 године	2.742	71,4%	1.096	28,6%
1953 године	2.773	74,8%	940	25,2%
1954 године	2.859	76,0%	899	24,0%
1955 године	3.367	76,3%	1.047	23,7%
1956 године	3.496	78,4%	962	21,6%
1957 године	2.509	74,2%	871	25,8%
1958 године	1.958	72,6%	740	27,4%

Примењене васпитно-поправне мере према малолетницима

	1952	1953	1954	1955	1956	1957*	1958*
а) Кривично неодговорним:							
предаја родитељима или стараоцу	—	—	—	—	—	—	—
упућивање у васпитну установу	—	—	—	—	—	—	—
б) Кривично одговорним:							
укор	—	—	—	—	—	—	—
млађим: упућивањем у васпитно-поправни дом	549	502	520	568	489	400	366
старијим: упућивањем у васпитно-поправни дом	289	269	211	263	223	218	195
	190	137	148	193	217	253	179

*) Нема података.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ ВЛАСТИ И УПРАВУ
О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за организацију

власти и управу

Бр. СНС/А/ 31

26 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за организацију власти и управу Савезног већа на својим седницама од 8, 9, 12, 13, 15 и 16 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика, који му је преко Претседника Савезног већа доставио Претседник Савезне народне скупштине.

Одбор је усвојио Предлог закона са изменама и допунама које су заједничке измене и допуне Одбора за организацију власти и управу и Законодавног одбора Савезног већа.

С тим изменама сложио се и претставник Савезног извршног већа.

I

Те измене и допуне су следеће:

Члан 8. У члану 27 ставу 2 у последњем реду брише се реч „против“.

Члан 14. У члану 37 у ставу 1 у трећем реду уместо речи „износа од стотину“ ставља се реч „што“, а у последњем реду бришу се речи „износа од“.

Члан 15. Члан 37а мења се и гласи:

„Правне последице осуде

Члан 37а

(1) Законом се може прописати да осуде за одређена кривична дела или на одређене казне повлаче све правне последице:

1) престанак вршења изборних функција у државним органима, органима друштвеног управљања, у привредним или друштвеним организацијама;

2) престанак службе, радног односа, звања или вршења одређеног позива;

3) губитак чина;

4) одузимање одликовања;

5) забрану иступања у штампи, на радију или телевизији или на јавним скуповима, учествовања у оснивању удружења и вршења издавачке делатности;

6) забрану вршења одређених послова у државним органима, органима друштвеног управљања у привредним или друштвеним организацијама;

7) забрану стицања одређеног звања или позива.

(2) Законом којим се прописују правне последице из става 1 тач. 5 до 7 овог члана одредиће се и њихово трајање које не може бити дуже од десет година од дана издржане, опроштене или застареле казне. Овим законом могу се предвидети и услови под којима ове правне последице могу престати и пре времена за које су одређене.

(3) Правне последице из става 1 тач. 2 до 5 и 7 овог члана могу се прописати само савезним законом, а правне последице из тач. 1 и 6 и законима народних република у оквиру њихове надлежности.

Члан 17. У члану 40а у ставу 3 у петом реду уместо речи „конкретном“ ставља се реч „том“.

Члан 20. У члану 46 у ставу 1 тач. 3 уместо речи „утврдило“ ставља се реч „утврдио“.

Члан 21. У члану 47 ставу 1 у петом реду уместо речи „одредбе“ ставља се реч „одредаба“, а на крају истог става после речи „члана 45“ додају се речи „став 3“. У ставу 2 истог члана у трећем и четвртном реду уместо речи „одредбе“ ставља се реч „одредаба“.

Члан 22. У члану 48 у ставу 2 у првом реду уместо речи „При изрицању условне осуде“ стављају се речи „За одлагање извршења казне“, а у петом реду истог става брише се запета.

Члан 23. У члану 49 у ставу 3 у другом реду уместо речи „одредбе“ ставља се реч „одредаба“. У ставу 4 у четвртном реду уместо речи „одредбе“ ставља се реч „одредаба“.

Члан 24. У члану 49ц у ставу 1 у претпоследњем реду брише се реч „дана“. У ставу 2 у претпоследњем реду брише се реч „дана“.

Члан 25. У наслову испред члана 50 брише се реч „неопозване“.

Члан 26. У члану 50б у ставу 1 у тачки 1 у трећем реду уместо речи „која“ ставља се реч „које“. У ставу 1 у тач. 2 после речи „казна“ додаје се реч „затвора“, а после речи „године“ брише се реч „затвора“. У ставу 3 у другом реду после речи „живот учиниоца“ умету се речи „да ли је учинилац раније осуђиван, да ли му је раније изречена судска опомена“, у трећем реду уместо речи „учињено“ ставља се реч „учинио“, а у последњем реду овога става брише се запета. У ставу 5 уместо речи „у члану“ стављају се речи „у чл.“.

Ову последњу измену треба на овај начин спровести кроз цио предлог у свим случајевима када се набраја више чланова односно ставова.

Члан 28. У члану 53 ставу 1 уместо речи „Казна“ ставља се реч „Казне“. У ставу 2 у првом реду уместо речи „домовима“ ставља се реч „установама“.

Члан 31. У члану 55а у ставу 1 у четвртном реду уместо речи „или“ ставља се реч „и“. Став 2 мења се и гласи:

„(2) Посебни прописи одређују у којим се случајевима за време издржавања казне строгог затвора или затвора обустављају пензија, инвалиднина, плата и друга примања из радног односа.“

Члан 33. У члану 57 у ставу 3 у другом реду уместо речи „одредбе члана 46“ стављају се речи „одредаба чл. 46 и 47 став 2“. У ставу 4 у првом реду уместо речи „става 1—3“ стављају се речи „ст. 1 до 3“.

Члан 36. У члану 61а у ставу 2 уместо речи „казнено-поправном дому“ стављају се речи „казнено-поправној установи“.

У члану 61б у наслову бришу се речи „или делатношћу“. У ставу 1 после речи „самосталне делатности“ брише се запета и речи „неке друштвене делатности“.

У члану 61ц у ставу 3 у четвртном реду после речи „новчане казне“ ставља се запета и брише се реч „или“; после речи „условне осуде“ додају се речи „или судске опомене“, а у претпоследњем реду уместо речи „пресуде“ стављају се речи „судске одлуке“. У последњем реду уместо речи „пресуде“ стављају се речи „судске одлуке“.

Члан 38. У члану 62а ставу 2 у другом реду после речи „захтев“ ставља се запета, а у трећем и четвртном реду уместо речи „утврђени износ штете која је кривичним делом учинена“ стављају се речи „досуђени имовинско-правни захтев оштећеног“. У ставу 3 у другом и трећем реду бришу се запете. У ставу 4 у петом реду уместо речи „пресуде“ стављају се речи „за пресуду“. Став 5 мења се и гласи:

„(5) Ако је кривичним делом службеног или одговорног лица постигнута имовинска корист за установу или привредну или друштвену организацију, ова корист одузме се од те установе односно организације.“

Члан 40. У члану 63а у ставу 3 у трећем реду бришу се речи „или делатношћу, одузимања возачке дозволе“. На крају овог става брише се знак навода и додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) Мере безбедности забране бављења одређеним занимањем и одузимања возачке дозволе суд може из оправданих разлога обуставити по протеку три године њихове примене.“

Члан 41. У члану 66 у ставу 1 у последњем реду уместо речи „могу се изрећи само“ стављају се речи „не може се казнити већ се према њему изричу“. У ставу 2 на крају уместо тачке ставља се запета и додају се речи „али само посебном казном за малолетнике (малолетнички затвор).“.

Члан 67 мења се и гласи:

„Дејством васпитних мера и малолетничког затвора

Члан 67

(1) Васпитне мере и малолетнички затвор не повлаче правне последице из члана 37а став 1 тач. 5 до 7 овог законика.

(2) Одредбе члана 55а овог законика примењују се и на лица која издржавају меру упућивања у васпитно-поправни дом или казну малолетничког затвора.

(3) Подаци о васпитним мерама и малолетничком затвору могу се доставити само суду, јавном тужиластву, органима унутрашњих послова, органу старатељства и установама које се баве заштитом малолетника.“

У члану 70 у ставу 3 у првом реду уместо речи „изричу“ стављају се речи „изрећи ће“.

У члану 71 став 2 мења се и гласи:

„(2) При изрицању укора указаће се малолетнику на штетност његовог поступка и предочиће му се да у случају поновног извршења кривичног дела може према њему бити изречена оштрија мера.“

У члану 72 ст. 2, 3 и 4 мењају се и гласе:

„(2) Малолетника коме је изречена ова мера суд може упутити у дисциплински центар:

на одређени број сати у празничне дане и то највише четири узастопна празнична дана;
на одређени број сати у току дана, али најдуже месец дана;

на непрекидни боравак за одређени број дана, али не дуже од двадесет дана.

(3) При изрицању ове мере водиће се рачуна да услед њеног извршења малолетник не изостане у редовној настави.

(4) У дисциплинском центру упоолиће се малолетник на корисним радовима који одговарају његовом узрасту.“

У ставу 5 истог члана у првом реду брише се реч „суд“, а у другом реду после речи „малолетнике“ ставља се реч „суд“.

У члану 73 став 3 мења се и гласи:

„(3) При изрицању ове мере суд може одредити да орган старатељства проверава њено извршење и указује помоћ родитељу или староцу. Суд ће накнадно одлучити о престанку овог проверавања, с тим да оно не може трајати мање од једне ни дуже од три године.“

У члану 75 у ставу 1 у трећем реду уместо речи „продити“ ставља се реч „породица“. У ставу 2 на почетку уместо речи „Малолетник остаје под надзором овог органа за време које суд одреди, али које“ стављају се речи „Суд ће накнадно одлучити о престанку ове мере, с тим да њено трајање“; у трећем реду уместо речи „нити“ ставља се реч „ни“.

У члану 75 у ставу 2 додаје се нова реченица која гласи: „При изрицању ове мере суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити (члан 79 став 2).“

У члану 77 у ставу 1 у првом реду уместо речи „оштрије“ ставља се реч „појачане“. У ставу 3 додаје се нова реченица која гласи „При изрицању ове мере суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити (члан 79 став 2).“

У члану 79 у ставу 2 уместо ознака за тачке „(1)“ и „(2)“ стављају се ознаке „1)“ и „2)“.

У члану 79б став 1 мења се и гласи:

„(1) Ако је малолетник учинио више кривичних дела у стицају, суд ће при избору васпитних мера предвиђених овим законом јединствено ценити сва та дела, не одређујући за сваког посебну меру.“

Члан 79д мења се и гласи:

„Малолетнички затвор

Члан 79д

(1) Казна малолетничког затвора не може бити краћа од једне ни дужа од десет година и изриче се на пуне године или на пола године.

(2) Извршење ове казне не може се одложити на основу члана 48 овог законика.“

У члану 79ф у ставу 1 у четвртном реду уместо речи „казнено-поправни дом у коме“ стављају се речи „казнено-поправну установу у којој“. У ставу 4 у трећем реду после речи „отпуста“ додаје се реч „суд“, брише се реченица „се“, а у четвртном реду уместо речи „мера“ ставља се реч „меру“.

У члану 79г наслов члана мења се и гласи: Престанак васпитне мере услед изрицања казне малолетничког затвора.“

У члану 79и став 2 мења се и гласи:

„(2) При оцени да ли ће ову меру изрећи суд ће узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину учињеног дела, време које је протекло од његовог извршења, владање учиниоца и сврху ове васпитне мере.“

У члану 79ј у ставу 1 у првом реду уместо речи „малолетном“ ставља се реч „пунолетном“. У трећем и четвртном реду после речи „члана 79и“ бришу се речи „став 2“; у четвртном реду после речи „казну“ додаје се реч „малолетничког“, а после речи „за-

твора“ ставља се тачка и бришу се речи „или строгог затвора у трајању до десет година“. Став 2 мења се и гласи:

„(2) При оцени да ли ће изрећи једну од мера из става 1 овог члана, односно коју ће од ових мера изрећи суд ће узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину учињеног дела, време које је протекло од његовог извршења, владање учиниоца, као и сврху коју треба постићи овим мерама.“

Овом члану додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) Одредба члана 79ф став 1 овог законика примењиваће се и на пунолетна лица којима је изречена казна малолетничког затвора.“

У члану 79л у другом и трећем реду уместо речи „строгог затвора или“ стављају се речи „малолетничког затвора“, а после речи „годину дана“ додају се речи „или строгог затвора“.

Члан 47. У члану 87 у ставу 1 у првом реду уместо речи „издржаној“ стављају се речи „отпуштању са издржавања“, а на крају у загради брише се „став 3“. У ставу 2 у другом реду уместо речи „пет година“ стављају се речи „три године“, а у четвртном реду после речи „осуђе“ додају се речи „из члана 37а став 1 тач. 5 до 7 овог законика“.

Члан 88 мења се и гласи:

(1) Осуда на казну затвора, строгог затвора до три године, малолетничког затвора или новчану казну брише се из казнене евиденције ако осуђени у року од пет година од дана издржане, опростене или застареле казне не учини ново кривично дело.

(2) Лицу које је било више пута осуђивано на ове казне брисаће се раније осуде ако у року од пет година од кад је последња казна издржана, опростена или застарела не учини ново кривично дело.

(3) Лицу које је било осуђено на казну строгог затвора преко три године неће се брисати доцније осуде.

(4) Условна осуда брише се из казнене евиденције после једне године од кад је протекло време за које је извршење казне било одложено.“

У члану 89 у ставу 2 у трећем реду уместо речи „осуђеног“ ставља се реч „заинтересованог“, а у четвртном реду уместо речи „он“ ставља се реч „оно“. У ставу 3 у првом реду после речи „(члан 88)“ додају се речи „и судској опомени“, а на крају става брише се тачка и додају се речи „односно коме је изречена судска опомена“. Овом члану додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) Изузетно подаци о брисаној осуди могу се дати и државном органу, установи, привредној и друштвеној организацији, ако се ови подаци траже у вези са правним последицама осуде из члана 37а став 1 тач. 5 до 7 овог законика, а подносилац захтева има оправдан интерес да прибави ове податке.“

Члан 48. У члану 91 у ставу 2 бришу се речи: „Федеративне Народне Републике“. У ставу 3 бришу се речи „Федеративне Народне Републике“, а у трећем реду уместо речи „ваздухопловству“ ставља се реч „ваздухоплову“.

Члан 49. У члану 95 у ставу 1 у првом реду уместо „1—3“ стављају се речи „1 до 3“, а у трећем реду бришу се речи „Федеративној Народној Републици“.

Члан 50. У члану 99 у ставу 1 у четвртном реду одоздо уместо речи „Службеним лицима“ стављају се речи „Службеним лицем“. У ставу 3 у другом реду уместо речи „у установи са друштвеним управљањем“ стављају се речи „органу друштвеног управљања“. У ставу 4 у другом реду уместо речи „само службено, војно“ стављају се речи „службено лице, војно лице“, после речи „одговорно лице“ брише се запета и реч „сва“ и додају се речи „у привредној или друштвеној организацији или органу друштвеног управљања“, а у трећем реду уместо „1—3“ стављају се речи „1 до 3“. У последњем реду овог члана уместо „6—10“ стављају се речи „6 до 10“, а уместо „7—11“ стављају се речи „7 до 11“.

Члан 55. У члану 111 у ставу 1 бришу се речи „Федеративне Народне Републике“ на два места, а у трећем реду после речи „привреде или“ додаје се реч „вршења“.

Члан 60. У члану 118 у ставу 1 у четвртном реду после речи „братства“ додају се речи „и јединства“, а у седмом реду уместо речи „безбедности“ ставља се реч „безбедност“. Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ко се пребаци на територију Југославије ради вршења непријатељске пропаганде, или ко дело из става 1 овог члана учини уз помоћ или под утицајем из иностранства, казниће се строгим затвором.“

У ставу 3 бришу се речи Федеративне Народне Републике“.

Члан 70. У члану 135 у ставу 2 тачки три у првом реду бришу се речи „из освете“, а у другом реду после речи „дела“ ставља се запета и додају се речи „из безобзирне освете“.

Члан 73. Мења се и гласи:

„У члану 140 врше се ове измене:

Наслов испред члана 140 мења се и гласи: „Недозвољен побачај“. У ставу 1 после речи „Ко“ стављају се речи „ван случајева кад је побачај дозвољен“.

У ставу 3 уместо речи „учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година, а за дело из става 2 строгим затвором најмање две године“ стављају се речи

„учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година, а за дело из става 2 строгим затвором.“

Став 4 мења се и гласи:

„(4) Савезно извршно веће одредиће у којим случајевима је побачај дозвољен и прописаће поступак за вршење побачаја у здравственим установама.“

Члан 88. У наслову испред члана 160а брише се реч „учествовања у“, а уместо речи „самоуправљању“ ставља се реч „самоуправљања“. У истом члану 160а у првом реду после речи „претњом“ ставља се запета и речи „злоупотребом службеног положаја или овлашћења“, а у трећем реду уместо речи „организама друштвеног управљања“ стављају се речи „спречава рад ових органа“.

Члан 93. У наслову члана 167 Кривичног законика после речи „хигијенско-техничких“ додају се речи „и заштитних“. У ставу 2 истог члана у другом реду после речи „услов да“ додају се речи „у одређеном року“.

Члан 94. У члану 168 у ставу 2 у другом реду после речи „услов да“ додају се речи „у одређеном року“.

Члан 95. После измењеног става 4 уместо речи „Додаје се нов став 5 који гласи“ стављају се речи „Досадашњи став 4 постаје став 5, мења се и гласи“.

У члану 169 у ставу 5 у седмом реду после речи „дело“ додаје се реч „за“, а у претпоследњем реду уместо речи „могућно“ ставља се реч „могуће“.

Члан 97. У члану 171 у ставу 4 у трећем реду после речи „доказивати“ умеће се реч „осим“.

Члан 99. У члану 173 у наслову уместо „169—171“ стављају се речи „169 до 171“. У ставу 1 овог члана у трећем реду после речи „дужности“ ставља се запета, брише се реч „или“ и додају се речи „иновинарског позива, политичке или друге“. У ставу три у другом и трећем реду после речи „дужности“ ставља се запета, брише се реч „или“ и додају се речи „политичке или друге“.

Члан 100. У члану 173а у наслову уместо речи „чланова 169—172“ стављају се речи „чл. 169 до 172“. У ставу 1 овог члана у првом и другом реду уместо речи „чланова 169—179“ стављају се речи „чл. 169 до 172“.

Члан 104. У члану 177 у ставу 3 у другом реду бришу се речи „или установи“, а у трећем реду после речи „службеном“ брише се реч „лицу“. У трећем реду одозго бришу се речи „или установе“.

Члан 113. У члану 187 у ставу 2 после речи „малолетником“ ставља се запета, а речи „казниће се затвором“ преносе се у нови ред.

Члан 121. У члану 197 додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) У особито тешким случајевима дела из става 1 овог члана,

учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.“

Досадашњи став 2 постаје став 3.

Члан 122. У члану 197а став 1 мења се и гласи:

„(1) Ко грубим кршењем својих законских породичних обавеза остави у тешком положају члана породице који није у стању да се сам о себи стара, казниће се затвором најмање три месеца.“

Члан 126. У члану 205 после речи „помоћи“ ставља се запета и бришу се речи „и три томе захтева или прими награду.“

Члан 133. У члану 211а у трећем реду после речи „или“ додају се речи „га послужује“.

Члан 135. У члану 213 став 1 мења се и гласи:

„(1) Одговорно лице у привредној организацији које свесним кршењем прописа или одлука колективних органа управљања или на други начин очигледно несавесно поступа у пословању, организовању процеса производње или организовању рада или у погледу коришћења друштвене имовине или старања о овој имовини, иако је свесно или је могло и морало бити свесно да услед тога може наступити за привредну организацију имовинска штета, па та штета и наступи у износу који прелази сто хиљада динара,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Члан 136. Испред речи „После члана 213 додају се нови чланови 213а, 213б и 213ц који гласе: „ставља се ознака „Члан 136“. У члану 213ц у ставу 1 у седмом реду уместо речи „инвестирањем или сваким“ стављају се речи „инвентарисањем или“, а у претпоследњем реду уместо речи „шест месеци“ стављају се речи „три месеца“.

Члан 137. Уместо „214—216“ стављају се речи „214 до 216“.

Члан 138. Члану 217 додаје се нови став 2 који гласи:

„(2) Истом казном казниће се ко као претставник или заступник привредне организације закључи уговор који је очигледно штетан за друштвену заједницу.“

Досадашњи став 2 постаје став 3.

Члан 139. На страни 67 у трећем реду одозго бришу се речи „из става 3“ стављају се речи „из става 1“, а уместо“.

Члан 140. У члану 218а у ставу 2 уместо речи „строгим затвором до пет година“ стављају се речи „затвором најмање три месеца“.

Члан 142. У члану 220 у првом реду после речи „Корисник стана“ додаје се реч „станар“.

Члан 147. У члану 225 у ставу 1 брише се ознака „(1)“. Став 2 овог члана се брише.

Члан 148. У члану 225а у ставу 3 у првом реду уместо речи „Жаљење“ ставља се реч „Поњење“.

Члан 149. Члану 226 додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) Ко неовлашћено продаје, купује или врши размену робе или предмета чији је промет забрањен или ограничен,

казниће се затвором.“

У досадашњем ставу 3 овог члана који постаје став 4 у првом реду уместо „1 и 2“ ставља се „1 до 3“, а у другом реду уместо речи „пре продаваца“

ставља се реч „препродаваца“. Досадашњи став 4 постаје став 5.

Члан 152. У члану 228 у првом реду после речи „радњи“ додају се речи „или предузећу“.

После члана 155 додаје се нов члан 156 који гласи:

Члан 156

После члана 232 додаје се нов члан 232а који гласи:

„Издавање и стављање у промет чека без покрића

Члан 232а

(1) Ко изда чек без покрића или ко стави у промет чек за који зна да нема покрића, казниће се затвором.

(2) Ако је учинилац делом из става 1 овог члана прибавио противправну имовинску корист, казниће се за кривично дело преваре из члана 258 овог законика.“

Досадашњи чланови 156 до 227 постају чланови 157 до 228.

Члан 157. У члану 233 у ставу 1 у другом реду брише се реч „прикривањем“.

Члан 158. У члану 234 у ставу 2 у другом и трећем реду бришу се речи „или ако је раније био осуђиван за ово дело“.

Члан 160. Уместо бројки „236—241“ ставља се „236 до 241“.

Члан 166. У члану 246а у ставу 1 у другом реду уместо речи „половине“ ставља се реч „једног“. У ставу 2 у другом реду уместо речи „износи преко сто“ стављају се речи „прелази педесет“. Навод на крају овог става се брише. Овом члану додаје се нов став 3 који гласи:

„(3) За покушај дела из ст. 1 и 2 овог члана казниће се.“

Члан 167. Мења се и гласи:

Члан 247 мења се и гласи:

„Незаконити лов

Члан 247

(1) Ко лови дивљач за време ловостаја,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Ко неовлашћено лови на туђем ловишту и убије или рани дивљач или је ухвати живу,

казниће се затвором до једне године.

(3) Ако је дело из става 2 овог члана учињено у односу на високу дивљач,

учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.

(4) Ко лови ретку или проређену врсту дивљачи чији је лов забрањен, или ко лови без посебне дозволе одређену врсту дивљачи за чији је лов потребна таква дозвола, или ко лови на начин или средствима којима се дивљач масовно уништава,

казниће се затвором.

(5) Улов и средства за лов могу се одузети.“

Члан 170. У члану 249 у ставу 2 у последњем реду уместо речи „блаже казнити, а може изрећи судску опомену“ стављају се речи „ослободити од казне“.

Члан 177. У члану 255 став 1 мења се и гласи:

(1) Ко изврши кривично дело из чл. 250 до 252 у погледу друштвене имовине или приватне имовине која стоји под посебном заштитом закона, или ко изврши кривично дело из чл. 314а став 2, 318а став 2 и 322 став 2 овог законика, а вредност украдених, прибављених или проновљених ствари је тако велика да очигледно показује безобзирност учиниоца,

казниће се строгим затвором најмање три године.“

Члан 179. У члану 257 у ставу 2 брише се реч „учињена“.

Члан 181. У члану 258 у ставу 2 брише се реч „учињена“.

Члан 182. У члану 259 став 2 мења се и гласи:
„(2) Крађа, утаја и превара не могу се сматрати као ситне ако вредност украдене или утајене ствари прелази износ од пет хиљада динара односно ако штета учињена преваром прелази овај износ. Ако износ не прелази пет хиљада динара крађа, утаја и превара могу се сматрати као ситне кад је учинилац ишао за тим да прибави малу имовинску корист.“

Навод на крају става 3 брише се. Овом члану додаје се нов став 4 који гласи:

„(4) За дело из става 1 овог члана, ако је извршено на штету приватне имовине, гоњење се предузима по предлогу.“

Члан 186 Предлога мења се и гласи:

Члан 263 мења се и гласи:

„Уговарање несразмерне имовинске користи

Члан 263

(1) Ко даје новац или друге потрошне ствари на зајам и притом уговори несразмерну имовинску корист,

казниће се затвором до једне године и новчаном казном.

(2) Ко за услугу коју чини неком лицу прими или уговори за себе или другог несразмерну имовинску корист искоришћујући његово тешко имовно стање, тешке станбене прилике, нужду, недовољно искуство или лакоумисленост,

казниће се затвором и новчаном казном

(3) Истом казном казниће се ко за напрату неовлашћено посредује при уступању станбених или пословних просторија.

(4) У особито тешким случајевима дела из ст. 2 и 3 овог члана,

учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година и новчаном казном.“

Члан 189. У члану 267 у другом реду после броја „258“ стављају се речи „став 2“.

Члан 202. На страни 89 у последњем реду уместо речи „става 1—3“ стављају се речи „ст. 1 до 3“.

Члан 204. У члану 283 у ставу 2 у трећем реду после речи „пресуду“ ставља се тачка и завршни знак навода, а бришу се речи „као и лице које да оверену лажну изјаву иако зна да ће она бити употребљена у поступку пред државним органом.“

Члан 212. У члану 292 у првом реду после речи „коју је“ додаје се реч „овлашћено“.

Члан 213. У члану 292 у првом реду уместо речи „преноси“ ставља се реч „проноси“.

Члан 214. У члану 295 у ставу 1 у четвртном реду уместо речи „другој“ ставља се реч „друштвеној“.

Члан 219. У члану 303 у ставу 1 бришу се речи „Федеративне Народне Републике“. У ставу 2 бришу се речи „Федеративне Народне Републике“, а у петом реду иза речи „година, а“ умећу се речи „ако је изречена казна тежа од три године строгот затвора“.

Члан 226. Мења се и гласи:

У ставу 1 уместо речи „какву корист“ стављају се речи „какву немимовинску корист“, а уместо речи „казниће се затвором до три године“ стављају се речи „казниће се затвором“.

Став 2 мења се и гласи:

„(2) Ако је делом из става 1 овог члана проузрокована знатна штета или тежа повреда права грађана,

учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.“

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Одговорно лице у привредној или друштвеној организацији или у органу друштвеног управљања које учини дело из ст. 1 и 2 овог члана казниће се казном прописаном за то дело.“

Члан 227. У члану 314а у ставу 1 у првом реду после речи „лице које“ брише се запета, као и речи „дан олучајева proneвере“, а у трећем реду после речи „корист“, додају се речи „уколико не постоје обележја неког другог кривичног дела“.

Члан 228. У члану 317 став 1 мења се и гласи:

„(1) Службено лице које свесним кршењем прописа или на други начин очигледно несавесно поступа у вршењу службе, мако је овеоно или је могло и морало бити свесно да услед тога може наступити тежа повреда права грађана или имовинска штета, па таква повреда односно штета у износу који прелази сто хиљада динара и наступи,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Досадашњи члан 228 брише се.

Члан 232. У члану 320 у ставу 4 у првом реду уместо речи „ставу 1—3“ стављају се речи „ст. 1 до 3“.

Члан 233. У члану 322 у ставу 1 у четвртном и петом реду испред речи „друштвеној“ додају се речи „привредној или“, а речи „или привредној“ бришу се.

Члан 236. У члану 325 у ставу 5 у трећем реду уместо речи „става 1—3“ стављају се речи „ст. 1 до 3“.

Члан 237. У члану 326 у ставу 5 у првом реду уместо речи „става 1—4“ стављају се речи „ст. 1 до 4“.

Члан 241. У првом реду уместо речи „ставу“ ставља се реч „члану“.

У члану 328 у ставу 3 у првом реду уместо речи „става“ ставља се реч „ст.“, у другом и трећем реду уместо речи „учинилац“ стављају се речи „неко лице“, а уместо речи „другог лица“ ставља се реч „лишено“; у претпоследњем реду уместо речи „казниће се“ стављају се речи „учинилац ће се казнити“. У ставу 6 уместо речи „става 1—3“ стављају се речи „ст. 1 до 3“.

Члан 245. У члану 334 у ставу 3 у првом реду уместо речи „је дело из става“ стављају се речи „су дела из ст.“, а уместо речи „учињено“ ставља се реч „учињена“. Почетни знак навода испред речи „учинилац“ брише се.

Члан 247. У члану 336 у ставу 2 у другом реду уместо речи „и“ ставља се реч „или“.

Члан 250. У члану 339 у ставу 1 испред речи „затвором до једне године“ стављају се речи „казниће се“. У ставу 2 у претпоследњем реду уместо речи „3“ ставља се реч „три“.

У ставу 4 уместо речи „става 1—3“ стављају се речи „ст. 1 до 3“, а уместо речи „из става“ стављају се речи „из ст.“.

Члан 252. После члана 251 додаје се нов члан 252 који гласи:

„Члан 252

У члану 341 врше се ове измене:

У ставу 1 брише се ознака: „(1)“.

Став 2 се брише.“

Члан 253. Ознака овог члана исправља се па се уместо броја „252“ ставља број „253“.

У првом реду уместо броја „341“ ставља се број „342“.

У члану 342 у ставу 2 бришу се речи „затвором најмање шест месеци или“ а уместо речи „пет“ ставља се реч „осам“. У ставу 4 уместо речи „става 1—3“ стављају се речи „ст. 1 до 3“. После измењеног става 4 овог члана уместо речи „Став“ стављају се речи „Досадашњи став“.

Члан 255. У члану 344 у ставу 1 у другом реду после речи „приведе“ додаје се реч „стоку“, а у четвртном реду уместо речи „која подлеже“ стављају се речи „који подлежу“.

Члан 268. У члану 360а у ставу 1 уместо речи „став 2—4“ стављају се речи „ст. 2 до 4“.

Члан 360б у наслову уместо речи „казни“ ставља се реч „казне“.

Члан 360ц у наслову уместо речи „изрицања“ стављају се речи „за изрицање“.

Члан 270. У ставу 2 у трећем реду уместо речи „за кривична дела за која“ стављају се речи „У случајевима кад“. Став 3 овог члана брише се.

Члан 271. Став 1 мења се и гласи:

„(1) Казна строгог затвора у доживотном трајању, која је правоснажно изречена до дана ступања на снагу овог закона, постаје казна строгог затвора у трајању од двадесет година, а ако је изречена у олучајевима кад се по овом закону не може изрећи смртна казна, постаје казна строгог затвора у трајању од петнаест година.“

Став 3 овог члана се брише.

Досадашњи став 4 постаје став 3.

Додаје се нов члан 272 који гласи:

„(1) За лица осуђена због кривичних дела против народа и државе или ратног злочина, ако су ова дела извршена у ратном периоду од 1941 до 1945 године, изречена казна строгог затвора у доживотном трајању постаје казна строгог затвора у трајању од двадесет година, а изречена казна строгог затвора у трајању дужем од петнаест година остаје непромењена.

(2) Одредба става 1 овог члана односи се и на случајеве кад је казна изречена за дела наведена у тој одредби у стигају са кривичним делима учињеним после рата.“

Досадашњи чл. 272 до 277 постају чл. 273 до 278.

Члан 274. Испред досадашњег текста ставља се ознака „(1)“.

Додаје се нов став 2 који гласи:

„(2) Правоснажна осуда на ову казну изречена до дана ступања на снагу овог закона повлачи правну последицу из члана 37а став 1 тачка 5 Кривичног законика. Ова правна последица трајаће док би трајала изречена казна ограничења грађанских права а ако је изречена казна трајног ограничења грађанских права, правна последица трајаће пет година од дана издржане опроштене или застареле главне казне.“

Члан 277. Став 1 мења се и гласи:

„(1) Изузетно од одредбе члана 37а Кривичног законика савезним законом може се прописати као времена или трајна правна последица осуде ограничења права на пензију (личну, породичну, инвалидску) или на инвалидска права ратних и мирнодопских војних инвалида за лица која су правоснажно осуђена због кривичног дела против народа и државе или ратног злочина, ако су та дела извршена у ратном периоду од 1941 до 1945 године. Тим законом одређују се и услови за престанак ове правне последице осуде.“

Став 3 овог члана брише се.

После наслова „3. Одредбе о малолетницима“ додаје се нов члан 279 који гласи:

„Члан 279

Одредбе члана 41 овог закона примениће се и у случају кривичних дела учињених пре његовог ступања на снагу ако још није донета правоснажна одлука.“

Досадашњи чл. 278 до 287 постају чл. 280 до 289.

Члан 280. Став 2 мења се и гласи:

„(2) Млађи малолетник који је осуђен на казну строгог затвора у трајању дужем од пет година, а до дана ступања на снагу овог закона је издржао мање од пет година, упутиће се у васпитно-поправни дом где може остати још онолико времена колико недостаје до пет година. На предлог управника казнено-поправног дома суд може из оправданих разлога, а нарочито због кратког времена за које би се малолетник имао упутити у васпитно-

поправни дом, одлучити да се малолетник задржи у казниено-поправном domu.

У ставу 3 у првом реду речи „Казна“ и „казна“ постају речи „Казну“ и „казну“. У другом реду уместо речи „изречена“ ставља се реч „изречену“; у трећем реду после речи „закон“ брише се запета, а уместо речи „замениће се“ стављају се речи „суд ће заменити“.

Члан 281. У трећем реду уместо речи „заменује се малолетничким затвором“ стављају се речи „поставља казну малолетничког затвора“.

Члан 286. У ставу 2 уместо речи „врши“ ставља се реч „вршиће“.

Члан 287. Уместо речи „члана 49—49ц Кривичног законика“ стављају се речи „овог закона“.

Члан 288. Уместо речи „члана 57 Кривичног законика“ стављају се речи „овог закона“.

После члана 289, а испред наслова „5. Измене у постојећим законима“ додаје се нов члан 290 који гласи:

„Члан 290

Одредбе овог закона о брисању осуде примењују се и на осуде које су правоснажно изречене пре ступања на снагу овог закона а нису брисане по ранијим прописима.“

Досадашњи члан 288 постаје члан 291.

Члан 291. У првом ставу у тачки 3 овог члана уместо речи „стипендирају“ ставља се реч „стипендијама“, а уместо броја „47“ ставља се број „41“. Тачка 4 овог става мења се и гласи:

„4) У Закону о одликовањима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 55/55), члан 20 мења се и гласи:

„Одузимање одликовања као правна последица осуде у смислу члана 37а Кривичног законика наступа у овим случајевима:

1) одликовања за заслуге у рату одузимају се само при осуди на казну строгог затвора од три године или тежу казну за кривична дела против народа и државе, ратних злочина, геноцида и кривична дела против оружаних снага извршена за време рата;

2) остала одликовања одузимају се при осуди на казну строгог затвора за кривична дела наведена у претходној тачки.

Суд може у пресуди одузети одликовања, осим одликовања за заслуге у рату, и лицу које је осуђено за неко друго кривично дело учињено са умишљајем за које је изрекао казну строгог затвора, ако нађе да се учинилац својим делом показао недостојним да буде носилац одликовања.

Претседник Републике може одлучити да у поједином случају из тач. 1 и 2 става 1 овог члана не наступа одузимање одликовања.

За време извршења казне строгог затвора и затвора осуђени коме није одузето одликовање не може носити одликовање.

Решење о одузимању одобрења и југословенском држављанину за ношење страних одликовања доноси Савезно извршно веће.“

Последњи одељак прелазних и завршних одредаба Предлога мења се и гласи:

„6. Одредбе о ступању закона на снагу

Члан 292

Законом народне републике одредиће се од кад ће се примењивати одредбе овог закона које предвиђају мере упућивања у дисциплински центар и појачаног надзора органа старатељства, али примена ових одредаба може се одложити најдаље до краја 1963 године.

Члан 293

Овлашћује се Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине да утврди и изда прецишћени текст Кривичног законика, с обзиром на измене и допуне учињене у овом закону као и да изврши потребне редакциске измене.

Члан 294

Одредбе члана 270 овог закона ступају на снагу изгласавањем закона о Савезној народној скупштини.

Члан 295

Овај закон ступа на снагу 1 јануара 1960 године.

II

Молимо Савезно веће да предложени текст Предлога закона усвоји.

За известиоца је одређен народни посланик Риста Антуновић.

Секретар

Претседник

Др Иво Сунарић с. р.

Влада Зечевић с. р.

Чланови:

Милка Агбаба с. р., Нисим Албахари с. р., Риста Антуновић с. р., Мухидин Бегич с. р., Нико Белопавловић с. р., Антун Бибер с. р., Бемал Биједић с. р., Златко Биљановски с. р., Радомир Борисављевић с. р., Звонко Бркић с. р., Албин Дујић с. р., Никола Ђаконовић с. р., Предраг Глигорић с. р., Чедо Грбић с. р., Стјепан Илић с. р., Бура Јовановић с. р., Мара Нацева с. р., Наум Наумовски с. р., Драгомир Николић с. р., Грујо Поваковић с. р., Милија Радовановић с. р., Франц Рант с. р., Илија Рикановић с. р., Никола Секулић с. р., Владимир Симић с. р., Вида Томичић с. р., Јосип Трајковић с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 31

26 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа на својим седницама од 16, 17, 18, 19, 20 и 24 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика који му је био достављен од Одбора за организацију власти и управу Савезног већа.

Сагласно члану 143 став 1 Пословника Савезног већа Савезне народне скупштине, Законодавни одбор подноси Савезном већу следећи извештај.

I

При разматрању законског предлога у Одбору је нарочито истакнуто да је обиман и вишегодишњи рад на ревизији Кривичног законика успешно обављен. Предложене измене су у складу са променама насталим у друштвено-економском уређењу земље, оне одговарају потребама наше ствар-

ности. Читав систем кривичних санкција, правних последица осуде, а нарочито одредбе о малолетницима указују на даљу либерализацију и хумани став наше заједнице према учиниоцима кривичних дела. — У Одбору је надаље позитивно оцењен и напор предлагача да у образложењу овог законског предлога на један концизан и приступачан начин изнесу разлоге због којих се предлажу поједина решења.

Усвајајући у целини поставке које су дате у законском предлогу, Одбор је обележио појединих кривичних дела код којих још увек ни теорија ни наша пракса немају јединствено мишљење, посветио нарочиту пажњу и предложио извесна решења која се разликују од решења датих у предлогу.

Тако је у предлогу предвиђен нов случај квалификованог убиства: убиство из освете. Намера предлагача је била да претњом најтеже казне за оваква дела искорени крвну освету која се још увек јавља у појединим нашим крајевима. Усвајајући у потпуности становиште предлагача да ће и застрашујућа казна допринети сузбијању крвних освете Одбор сматра да ми с једне стране не можемо свако убиство из освете сматрати квалификованим, а с друге стране да се догађају и таква убиства из освете која се не могу свести под појам крвних освете, а ипак су такве врсте да их треба теже казнити. Зато је у члану 70 Предлога (члан 135 став 2 тачка 3 КЗ) предложена измена у том смислу да се као квалификовано убиство сматра убиство које је учињено из „бездобирне освете“, јер такав појам обухвата како она класична убиства из крвних освете, тако и друга тежа убиства из обичне освете.

У законском предлогу код кривичног дела побачаја нису биле знатније измене. То значи да би се то дело и даље кажњавало, осим у случајевима кад је побачај посебним прописима дозвољен и то ради отклањања опасности по живот или здравље бремените жене или у другим оправданим случајевима. У Одбору је изнесено једнодушно мишљење да је досадашња пракса показала да не можемо бити задовољни са оваквим решењем и да је потребно прићи либерализацији побачаја. Усвајајући разлоге предлагача да је то један компликован здравствени, социјални и друштвени проблем и да је потребно обавити још извесне консултације пре дефинитивног решења, Одбор је заузео становиште да у законском тексту треба дати такву формулацију која ће упућивати на то да ће се побачај кажњавати само онда, кад није дозвољен, а да Савезно извршно веће својим прописима треба да утврди под којим условима побачај није дозвољен. У том смислу је и нађено компромисно решење у предложеној измени члана 73 Предлога (члан 140 став 4 КЗ), према којој се сада даје шири могућност Савезном извршном већу да унесе измену и новине у правцу либерализације досадашње праксе.

Одбор је такође одлучио да препоручи Савезном извршном већу да до дана ступања на снагу овог законског предлога изврши измене у садашњим прописима који су садржани у Уредби о поступку за вршење дозвољеног побачаја и то у том правцу да се знатно поједностави процедура око одобравања побачаја, као и да се прошире могућности за дозвољавање побачаја имајући у виду да Одбор сматра да треба ићи томе да се у принципу свакој жени омогући да у времену, кад је то медицински дозвољено у здравственој установи изврше побачај.

У Одбору је изражено мишљење да је код кривичног дела „Недозвољен лов“ предвиђена казна за ловокрадице преопшта и да се не прави разлика у висини казне према врсти дивљачи која се неовлашћено лови. Узимајући у обзир значај унапређења ловства и штету која се чини заједници не-

влашћеним убијањем високе или ретке дивљачи, Одбор је изменио формулацију члана 167 Предлога (члан 247 КЗ) у том смислу, да се сада оштрије кажњава само неовлашћен лов високе односно ретке или проређене дивљачи. Овако разликовање ће свакако допринети, да ће се убудуће озбиљније гонити и кажњавати баш ови тежи случајеви неовлашћеног лова.

У пракси је нарочито тежак проблем разграничења појма ситне крађе од теже крађе. Да би се допринело јаснијем разликовању у Одбору је нешто измењена дефиниција ситне крађе односно утаје и преваре из члана 182 Предлога (члан 259 став 2 КЗ) и то у том правцу, да се пре свега ситном крађом не може сматрати крађа ако вредност украдене ствари прелази 5.000 динара, а да се и тамо, где вредност украдене ствари не прелази 5.000 динара, ситном крађом може сматрати само, ако је учинилац ишао за тим, да прибави малу имовинску корист.

У кривичном делу „Обмањивање купаца“ у члану 147 Предлога (члан 255 КЗ) било је предвиђено као кривично дело очигледна лажна реклама, лажно објављивање да се врши распродаја робе и сл. Одбор сматра да ова дела нису таког значаја да би их требало сматрати кривичним делима и зато је предложио да се изоставе из законског предлога.

Одбор је предложио инкриминацију двају облика друштвено опасних делатности који нису били предвиђени у законском предлогу као кривична дела. Једно од таквих дела је давање новца или друге потрошне робе на зајам уз уговарање несразмерне имовинске користи. Одбор сматра да у нашим условима богаћење на такав начин треба кривично гонити и зато је такво дело унео у члан 186 Предлога (члан 263 став 1 КЗ).

Као потпуно ново дело Одбор је предложио да се у Кривични законик унесе издавање и стављање у промет чека без покрића. У многим земљама је издавање чека без покрића кривично дело. Како и код нас већ има појава да се такви чекови, који су наплативи код свих банака, издају без покрића, Одбор је сматрао потребним да се убудуће кажњава и само стављање у промет оваквог чека, а ако тиме учинилац себи прибави и имовинску корист, онда је то превара. Значајнију измену је учинио Законодавни одбор, у члану 15 законског предлога (члан 37а КЗ), где се говори о правним последицама осуде. Измена се састоји у томе да се правне последице осуде из тачке 1 и 6 (тј. престанак вршења изборних функција и забрана вршења одређених послова) могу прописати и законима народних република у оквиру њихове надлежности. Одбор је сматрао да не би одговарало нашем уставном систему ако би се то прописивало савезним законом.

Одбор је у законском предлогу извршио неколико измена код одређивања висине и врсте казне и то ради тога да би их донео у склад са системом казни који је усвојен у законском предлогу. Одбор је такође ради боље јасноће извршио више техничко-правних измена.

У законски предлог је унесена одредба којом се овлашћује Законодавни одбор Савезног већа да утврди и изда пречишћени текст Кривичног законика.

II

Промене које је Законодавни одбор предложио усвојене су од Одбора за организацију власти и управу, тако да је од стране оба одбора прихваћен Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика у истоветном тексту.

III

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Савезном већу да га усвоји.

Законодавни одбор је одредио за свог известиоца народног посланика Богомира Браjkовића.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови;

Др Заим Шарац, с. р., Аљуш Гаши с. р., Богомир Браjkовић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Спасоје Баковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Миленковић с. р., Зехра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О РУДАРСТВУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 299

3 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о рударству, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за своје претставнике одредило Сергеја Крајгера, члана Савезног извршног већа и секретара за индустрију — за претставника у Савезном већу и Ивицу Гретића, заменика секретара за индустрију у Савезном извршном већу — за претставника у Већу произвођача.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Божидар Радановић, виши саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за законодавство и организацију — за повереника у оба већа, инж. Иво Трампуж, саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за индустрију — за повереника у Савезном већу и инж. Алојз Дулар, помоћник секретара за индустрију у Савезном извршном већу — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа

Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 43

3 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Достављам Вам Предлог закона о рударству, који је Скупштини доставило Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите Одбору за народну привреду на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Сергеја Крајгера, а за поверенике Божидара Радановића, вишег саветника у Секретаријату Савезног извршног већа за законодавство и организацију и инж. Иво Трампужа, саветника у Секретаријату Савезног извршног већа за индустрију.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О РУДАРСТВУ

Глава I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Одредбе овог закона односе се на истраживање и експлоатацију рудног блага, било да се оно налази у земљи или на њеној површини односно на морском дну или испод њега у обалном мору Југославије, на права и дужности организација које врше истраживања и експлоатацију и на надзор државних органа над вршењем ових радова.

Члан 2

(1) Под рудним благом подразумевају се сви органски и неоргански минерали, без обзира да ли се налазе у чврстом, растреситом, пластичном, течном или гасовитом стању или у природним растопинама и без обзира да ли се налазе у свом првобитном лежишту, или у наносима, рудничким копинама, јаловиштима или топлионичким отпаcima.

(2) Под рудним благом подразумевају се и стене.

Члан 3

(1) Овај закон примењује се на истраживање и експлоатацију следећих минералних сировина:

1) свих врста фосилног угља, осим тресета;

2) битуменских материја у чврстом, течном и гасовитом стању, свих врста битуменских (уљних) стена, као и осталих врста гасова, који се налазе у земљи;

3) радиоактивних минералних сировина;

4) минералних сировина од којих се могу производити метали и њихова употребљива једињења;

5) неметалних минералних сировина, и то: графита, сумпора, магнезита, барита, азбеста, лискуна, фосфора, гипса, калцита, стипсе, бентонита, кремена и кременог песка, каолина, керамичких и ватросталних глина, цементних лапорана, мермера, фелдспата, талка, дијатомејске земље, пуцоланске земље, дистена, креде, леуцита, драгог и полудрагог камења;

6) натријумове, калијумове, магнезијумове соли и свих врста других соли сонних вода.

(2) Савезно извршно веће може прописати да се на истраживање и експлоатацију и других минералних сировина које нису наведене у претходном ставу примењује овај закон.

(3) Савезно извршно веће може прописати да се поједине одредбе главе II и III овог закона не примењују на истраживање односно експлоатацију одређених минералних сировина из става 1 овога члана.

Члан 4

(1) Овај закон примењује се на истраживање и експлоатацију минералних сировина које нису наведене у претходном члану овог закона, уз отступања предвиђена у појединим његовим одредбама.

(2) Одредбе овог закона не примењују се на експлоатацију цигларске глине, песка, шљунка и камена (стена) за грађевинске сврхе или коју врше поједини грађани за сопствене потребе, као ни на експлоатацију грнчарске глине и камена коју врше грађани за сопствене потребе или у занатске сврхе.

(3) Ако експлоатација из претходног става није регулисана савезним прописима, прописе о томе могу доносити народне републике, као и народни одбори на основу и у оквиру савезних и републичких прописа.

(4) Без обзира на прописе из става 2 овог члана, савезни орган управе надлежан за послове рударства (савезни рударски орган) може прописати да се на експлоатацију камена у појединим каменоломима примењују одредбе овог закона.

Члан 5

Истраживање и експлоатацију минералних сировина могу вршити само привредне и друге организације одређене овим законом.

Члан 6

(1) За истраживање односно за експлоатацију минералних сировина из члана 3 овог закона потребно је одобрење надлежног органа по овом закону.

(2) Поступак за издавање одобрења за истраживање односно експлоатацију минералних сировина спроводи се по одредбама Закона о општем управном поступку, ако овим законом није drukчије одређено.

Члан 7

У поступку издавања одобрења за истраживање односно за експлоатацију минералних сировина мора се остварити сарадња са организацијама за геолошку службу по одредбама овог закона.

Члан 8

Привредне и друге организације дужне су истраживање односно експлоатацију минералних сировина вршити на најрационалнији начин, уз примену савремених метода рударске науке и технике и геолошке науке.

Члан 9

У циљу трајне експлоатације и повећавања производње минералних сировина, привредне организације дужне су истовремено са експлоатацијом вршити истраживање ради обнављања резерви минералних сировина.

Члан 10

(1) Организације које истражују односно експлоатишу минералне сировине дужне су при вршењу ових радова придржавати се прописа о хигијенско-техничкој заштити при раду, примењивати друга уобичајена правила о заштити живота и здравља радника у рудњацима и обезбедити лична заштитна средства у смислу одредаба Закона о радним односима и прописа донесених на основу њега.

(2) Организације из претходног става дужне су донети посебне правилнике о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду према специфичним приликама и опасностима при рударским радовима и организовати нарочиту службу хигијенско-техничке заштите при раду.

Члан 11

Истраживање и експлоатација минералних сировина не може се вршити ако би се тиме довели у опасност живот и здравље људи.

Члан 12

На просторима које обухватају објекти који су у општој и јавној употреби и на подручјима која су проглашена заштићеним може се истраживање и експлоатација минералних сировина вршити само ако је то у општем интересу, а на основу посебног одобрења надлежног органа.

Члан 13

Рударским радовима при истраживању и експлоатацији минералних сировина могу руководити само лица која у погледу стручне спреме, праксе и стручног испита испуњавају прописане услове.

Члан 14

(1) Надзор у погледу примене одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега, врше рударски инспекторати.

(2) Рударски инспекторати имају права и дужности које по Закону о радним односима имају инспекторати рада, осим права надзора над применом одредаба истог закона и прописа донесених на основу њега које уређују заснивање и престанак радног односа и права из радног односа.

(3) Ако орган инспекције рада приликом контроле коју врши по Закону о радним односима утврди неправилности у спровођењу хигијенско-техничких заштитних мера, дужан је тражити од надлежног рударског инспектората да изврши контролу по овом закону и предузме одговарајуће мере.

Члан 15

(1) Накнада за штету на непокретним и покретним стварима у друштвеној и грађанској својини која настане за време или по престанку рударских радова на већој површини земљишта или је нанета већем броју лица, услед слегања земљишта, јамских пожара, поплава услед јамских радова и др., регулисаће се посебним савезним законом.

(2) Накнада друге штете настале услед рударских радова, расправиће се по правним правилима имовинског права која се односе на накнаду штете.

Глава II

ИСТРАЖИВАЊЕ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

1. Одобрење за истраживање

Члан 16

(1) Под истраживањем минералних сировина подразумевају се рударски радови (израда раскопа, истраживачких ровова, поткопа, нископа, окана, бушотина и др.) и сеизмичка истраживања, којима је циљ да се утврди постојање минералних сировина, њихове количине и каквоћа, положај и облик њиховог лежишта и услови експлоатације.

(2) Не сматрају се истраживањем минералних сировина у смислу овог закона: рударско-геолошко прегледање терена (рударско-геолошка тражења), геолошка снимања, ситни раскопи, плитка ручна бушења и друга геофизичка истраживања.

Члан 17

(1) Минералне сировине могу истраживати установе за рударско-геолошка истраживања и привредне организације којима је истраживање односно експлоатација минералних сировина предмет пословања.

(2) Минералне сировине могу истраживати и привредне организације којима истраживање односно експлоатација није основна делатност, ако те сировине користе у вршењу своје привредне делатности.

(3) Срезови и општине могу истраживати минералне сировине на свом подручју.

(4) Привредне организације којима истраживање односно експлоатација није основна делатност и средски односно општински народни одбори, ако истражују минералне сировине, морају имати посебно организовану стручну службу за истраживање минералних сировина.

Члан 18

(1) Одобрење за истраживање минералних сировина из члана 3 овог закона издаје републички орган управе надлежан за послове рударства (републички рударски орган).

(2) Ако се истраживање минералних сировина протеже на територији двеју или више народних република, одобрење за истраживање издаје савезни рударски орган.

Члан 19

(1) Одобрење за истраживање издаје се на захтев привредне организације, установе или политичкотериторијалне јединице из члана 17 овог закона (организација за истраживање).

(2) У захтеву за издавање одобрења морају се назначити: минералне сировине које су предмет истраживања, начин на који ће се истраживати, подаци о расположивим стручним кадровима, опреми за истраживање одређених минералних сировина и финансиским средствима, рок у коме ће се отпочети са истраживањем и приближно време трајања истраживачких радова.

(3) Уз захтев се мора приложити:

1) ситуациона карта терена у размери 1:2.880 или 1:12.500 или 1:25.000 или 1:50.000, према величини простора за истраживање, са уцртаним границама, описом положаја тог простора и назначењем на подручју које политичкотериторијалне јединице се тај простор налази;

2) геолошка документација о могућности постојања лежишта минералне сировине на простору за истраживање.

(4) Ако документацију из тачке 2) претходног става није израдила установа за геолошку службу, тражилац одобрења мора ову документацију претходно поднети републичкој установи за геолошку службу на мишљење о оправданости предузимања истраживачких радова, с обзиром на рударско-геолошке услове.

(5) Ако одобрење за истраживање захтева установа за геолошку службу, уз захтев се не мора приложити геолошка документација из става 3 тачка 2) овог члана.

Члан 20

(1) Ако су захтев за издавање одобрења за истраживање исте врсте минералних сировина и на истом простору за истраживање поднела два или више тражилаца, рударски орган издаће одобрење оном тражиоцу који, с обзиром на расположиве кадрове, опрему и финансијска средства, обезбеђује најуспешније истраживање.

(2) Ако је, у циљу обнављања и одржавања резерви минералних сировина, захтев за издавање одобрења за истраживање поднело рударско предузеће ради истраживања минералних сировина на просторима за истраживање који се граниче његовим експлоатационим пољем, рударски орган издаће одобрење овом предузећу, без обзира на одредбу претходног става.

Члан 21

Одобрењем за истраживање одређују се:

1) минералне сировине које су предмет истраживања;

2) простор на коме ће се истраживати, са тачно одређеним границама (простор за истраживање);

3) најмања количина и врста радова које је организација за истраживање дужна извршити;

4) рок у коме се мора отпочети са истраживачким радовима и време важења одобрења.

Члан 22

(1) Одобрење за истраживање издаје се за истраживање једне или више врста минералних сировина.

(2) Организација за истраживање може у току извођења истраживачких радова тражити проширење одобрења за истраживање и на друге минералне сировине на истом простору за истраживање.

(3) Уз захтев за проширење одобрења мора се поднети геолошка документација о могућности постојања лежишта минералне сировине, ако раније поднета документација не пружа довољно података за проширење одобрења.

Члан 23

Једна организација за истраживање може добити одобрење за истраживање и за два или више простора за истраживање.

Члан 24

(1) За исти простор за истраживање могу се издати два или више одобрења за истраживање ако се односе на различите врсте минералних сировина и ако постоји могућност неометаног истраживања од стране двеју или више организација на истом простору за истраживање.

(2) Организације за истраживање које изводе истраживачке радове на истом простору за истраживање, усаглашавају своје радове међусобним споразумом.

(3) Ако не дође до споразума, организација која је доцније добила одобрење за истраживање дужна је своје радове изводити на начин којим не омета радове организације за истраживање која је одобрење добила раније.

(4) Ако између организација за истраживање не дође до споразума у смислу претходних ставова, републички рударски орган донеће решење о усаглашавању истраживачких радова на захтев било које од заинтересованих организација за истраживање.

(5) Против решења донетог по претходном ставу, може се изјавити жалба.

Члан 25

(1) Ако је у питању истраживање минералних сировина од већег општег интереса на простору за који је раније издато одобрење за истраживање других минералних сировина, републички рударски орган може одобрењем за истраживање минералних сировина од већег општег интереса одредити да организације за истраживање које су раније добиле одобрење, обуставе даље радове на том простору за истраживање.

(2) У случају из претходног става републички рударски орган донеће решење о уређењу имовинских односа између организација за истраживање.

(3) Против решења донетог по претходном ставу, може се изјавити жалба.

Члан 26

Одобрење за истраживање може се издати и за истраживање минералних сировина на простору за који је издато одобрење за експлоатацију, ако се истраживање односи на минералне сировине које организација за експлоатацију не истражује односно не експлоатише и ако се истраживачким радовима неће ометати радови на експлоатацији.

Члан 27

(1) Најмања количина и врста радова које је организација дужна извршити (члан 21 тачка 3) одређују се за једну годину, према терену, врсти

минералних сировина и њиховој важности за привреду.

(2) За радове који трају више година, најмања количина радова одређује се почетком сваке године за ту годину, према резултатима истраживања оствареним у протеклој години.

(3) Рударски орган може, на захтев организације за истраживање, у току године смањити одређене најмање количине радова, ако за то постоје оправдани разлози.

Члан 28

(1) Време важења одобрења за истраживање одређује се, по правилу, према захтеву организације за истраживање.

(2) Ако организација за истраживање захтева неоправдано дуго време важења одобрења, рударски орган може одредити краће време, имајући у виду врсте минералних сировина које се истражују, геолошки састав терена и потребне рударске радове.

(3) Рударски орган може на захтев организације за истраживање продужити важење одобрења ако за то постоје оправдани разлози.

Члан 29

(1) Рударски орган одбиће захтев за издавање одобрења за истраживање ако тражилац одобрења не испуњава услове из члана 17 овог закона, или ако не располаже неопходно потребним стручним кадровима и опремом за истраживање одређене врсте минералне сировине, или не поднесе доказе о обезбеђењу потребних финансиских средстава.

(2) Рударски орган одбиће захтев за издавање одобрења и ако тражилац одобрења не приложи мишљење републичке установе за геолошку службу о оправданости истраживачких радова (члан 19 став 4).

Члан 30

(1) Рударски орган одбиће захтев за издавање одобрења за истраживање ако је другој организацији већ издато одобрење за истраживање односно експлоатацију на истом простору и за исту врсту минералних сировина, или ако би се истраживачким радовима ометала или угрожавала експлоатација минералних сировина на суседном експлоатационом пољу.

(2) Рударски орган може одбити захтев за издавање одобрења за истраживање ако према мишљењу републичке установе за геолошку службу није оправдано истраживати на предвиђеном простору за истраживање с обзиром на геолошке услове.

Члан 31

(1) Против решења којим се одбија захтев за издавање одобрења, може се изјавити жалба.

(2) Против решења којим се издаје одобрење за истраживање, жалбу може изјавити и организација за истраживање или експлоатацију која је раније добила одобрење за истраживање односно експлоатацију на истом или суседном простору, ако сматра да ће нови истраживачки радови ометати или угрозити постојеће радове на истраживању или експлоатацији.

Члан 32

(1) За истраживање минералних сировина које нису наведене у члану 3 овог закона, није потребно одобрење рударског органа.

(2) Истраживање ових сировина може се вршити после учињене пријаве, која се подноси органу управе среског народног одбора надлежном за по-

слову привреде, рударском инспекторату и органу управе надлежном за послове привреде општине на чијем подручју ће се вршити истраживање.

(3) У пријави се мора назначити минерална сировина која је предмет истраживања, начин на који ће се истраживати и дан почетка истраживачких радова.

(4) Уз пријаву прилаже се скица простора за истраживање у произвољној размери.

Члан 33

(1) Ако се на истом простору за истраживање изводе истраживачки радови на основу одобрења рударског органа и на основу пријаве по претходном члану, истраживачким радовима на основу пријаве не могу се ометати истраживачки радови који се врше на основу одобрења, без обзира да ли је одобрење за истраживање издато пре или после отпочињања радова на основу пријаве.

(2) На захтев организације која врши истраживачке радове на основу одобрења, републички рударски орган може забранити извођење истраживачких радова на основу пријаве у целини или делимично, ако утврди да се тим радовима омета истраживање на основу одобрења.

(3) У случају из претходног става, организација која врши истраживачке радове на основу одобрења дужна је организацији којој је наређено обустављање радова накнадити трошкове које је ова имала у вршењу радова до обустављања, ако су истраживачки радови на основу пријаве започети пре истраживачких радова на основу одобрења.

2. Простор за истраживање

Члан 34

(1) Простор за истраживање је терен на коме се истражују минералне сировине.

(2) Простор за истраживање има произвољан облик са природним границама.

(3) Ако таквих граница нема, простор за истраживање ограничава се правим линијама у произвољном облику повезаним према топографским знацима на ситуационој карти терена (члан 19 став 3 тачка 1).

Члан 35

(1) Величина простора за истраживање одређује се, по правилу, према захтеву организације за истраживање.

(2) Ако се захтева одређивање простора за истраживање у величини која, према мишљењу рударског органа, не одговара могућности истраживања од стране организације за истраживање, величину простора за истраживање одредиће рударски орган.

Члан 36

(1) На простору који обухватају градска насеља, јавне саобраћајнице, водоградње, водоводи, електрични водови високог напона, подручја извора минералних и термалних вода, споменици културе, природне реткости, војни објекти, гробља и други објекти од општег значаја које одреди републичко извршно веће, као и на подручју које је проглашено заштићеним (напо, национални паркови, заштитне шуме и др.), није дозвољено истраживање минералних сировина.

(2) Кад су у питању минералне сировине од већег општег интереса, организација за истраживање може истраживати и на просторима односно подручјима из претходног става, уз претходну сагласност органа управе у чију надлежност спадају ови објекти односно подручја.

(3) Против решења органа управе из претходног става којим се ускрађује сагласност за истраживање на просторима из става 1 овог члана може се изјавити жалба.

Члан 37

(1) Није дозвољено истраживање минералних сировина ни на простору под зградама које се налазе ван градских насеља и до 40 метара око ових зграда, као ни на простору који обухватају дворишта и вртови ван градских насеља, без сагласности сопственика односно корисника зграде односно земљишта.

(2) Ако су у питању минералне сировине од општег интереса, републички рударски орган може дозволити истраживање минералних сировина и на простору из претходног става, ако је то неопходно потребно, без обзира да ли је сопственик односно корисник зграде или земљишта дао сагласност за истраживање.

Члан 38

(1) Рударски орган дужан је водити евиденцију о свим траженим просторима за истраживање и катастар одобрених простора за истраживање.

(2) У катастар одобрених простора за истраживање уносе се подаци о минералним сировинама које су предмет истраживања, подаци о организацијама за истраживање којима је издато одобрење и резултати истраживања.

(3) Катастар одобрених простора за истраживање је јаван и њега могу слободно разгледати све заинтересоване организације.

(4) Ближе прописе о вођењу евиденције и катастра одобрених простора за истраживање донеће савезни рударски орган.

3. Истраживачки радови

Члан 39

Организација за истраживање дужна је пријавити почетак истраживачких радова рударском инспекторату, републичкој установи за геолошку службу и органу управе општинског народног одбора надлежном за послове привреде на чијем ће подручју вршити истраживања, најдопније на 15 дана пре почетка радова.

Члан 40

Организација за истраживање дужна је при истраживачким радовима спроводити све прописане хигијеноу-техничке заштитне мере при раду и мере за безбедност грађана и очување непокретних и покретних ствари у друштвеној и грађанској овојини.

Члан 41

(1) Организација за истраживање дужна је у току истраживачких радова подносити рударском органу који је издао одобрење извештаје о резултатима истраживања, у роковима које овај орган одреди.

(2) Извештаји треба да садрже и резултате технолошког истраживања, ако се оно врши.

(3) У извештајима морају се навести и подаци о минералним сировинама из члана 3 овог закона које нису обухваћене одобрењем за истраживање, ако се ове појаве.

(4) Извештаје о резултатима истраживања дужна је организација за истраживање достављати и републичкој установи за геолошку службу.

(5) Ближе прописе о садржини извештаја о резултатима истраживања донеће савезни рударски орган.

Члан 42

(1) Приликом истраживања могу се водити минералне сировине само у количинама коју нужно захтевају истраживачки радови и технолошка испитивања.

(2) У извештајима о резултатима истраживања морају се исказати количине извађене минералне сировине.

(3) Организација за истраживање дужна је водити евиденцију о извађеним количинама минералних сировина и документацију о располагању овим сировинама.

Члан 43

(1) О располагању минералним сировинама извађеним при истраживачким радовима организација за истраживање обавештава републички рударски орган.

(2) Средства остварена продајом минералних сировина извађених при истраживачким радовима уплатиће се у корист извора из којих се финансирају истраживачки радови.

(3) Организација за истраживање која истраживање врши на основу пријаве (члан 32), доставља извештај из става 1 овог члана органу управе средског народног одбора надлежном за послове привреде.

(4) Ближе прописе о начину и роковима обавештавања по ставу 1 овог члана, донеће савезни рударски орган.

Члан 44

(1) Ако се из извештаја о резултатима истраживања, из извештаја рударског инспектората или на други начин утврди да је при истраживачким радовима извађена већа количина минералних сировина од количине коју нужно захтевају истраживачки радови, рударски орган ће решењем одредити да се од организације за истраживање одузме у корист савезног буџета сва имовинска корист коју је остварила располагањем извађеним минералним сировинама.

(2) Решење из претходног става у погледу организације која врши истраживање на основу пријаве (члан 32), доноси орган управе средског народног одбора надлежан за послове привреде.

Члан 45

По завршетку или трајном обустављању истраживачких радова организација за истраживање дужна је о томе поднети извештај са свом документацијом о резултатима истраживања рударском органу и републичкој установи за геолошку службу.

Члан 46

(1) По завршетку или трајном обустављању истраживачких радова дужна је организација за истраживање на местима на којима су извођени истраживачки радови спровести све мере обезбеђења којима ће се трајно искључити могућност наступања опасности за људе и животиње.

(2) О предузетим мерама из претходног става организација за истраживање обавестиће орган управе општинског народног одбора надлежан за послове привреде и орган управе општинског народног одбора надлежан за послове народне одбране.

(3) Органи из претходног става образоваће комисију која ће на лицу места утврдити обим и сигурност предузетих мера.

(4) Ако комисија стави примедбе у погледу предузетих мера, орган управе општинског народног одбора надлежан за послове привреде одредиће да организација предузме нове мере обезбеђења, или да предузете мере измени или допуни.

(5) Ако комисија не стави примедбе у погледу предузетих мера, орган из претходног става издаје потврду организацији за истраживање о предузетим мерама обезбеђења.

(6) Потврду из претходног става организација за истраживање доставиће рударском органу заједно са извештајем и документацијом о извршеним истраживачким радовима.

(7) Организације које врше истраживање на основу пријаве (члан 32), подносе потврду о извршеним мерама обезбеђења органу управе среског народног одбора коме су поднеле пријаву за извођење истраживачких радова.

Члан 47

О одржавању објеката који су постављени или изграђени у циљу обезбеђења по претходном члану, стара се орган управе општинског народног одбора надлежан за унутрашње послове.

Члан 48

Одредбе чл. 39, 41, 42 став 2 и члана 45 овог закона не примењују се на истраживање које се врши на основу пријаве (члан 32).

4. Одузимање одобрења за истраживање односно забрана даљег рада по пријави

Члан 49

Орган који је издао одобрење односно коме је поднета пријава за истраживање, може одобрење за истраживање решењем одузети од организације за истраживање односно може забранити даљи рад на основу пријаве (члан 32):

1) ако и поред наређења рударског инспектора нису спроведене прописане хигијенско-техничке заштитне мере при раду и потребне мере за безбедност грађана и за обезбеђење непокретних и покретних ствари у друштвеној својини и у грађанској својини;

2) ако се истраживачким радовима ометају или угрожавају други рударски радови на истом или суседним просторима;

3) ако се истраживачки радови изводе противно методама савремене рударске науке и технике и тиме угрожава будућа експлоатација минералних сировина на том или суседном простору за истраживање;

4) ако нису извршене оне количине истраживачких радова које су као најмање одређене одобрењем за истраживање;

5) ако истраживачки радови прелазе у експлоатацију минералних сировина;

6) ако то захтевају интереси народне одбране.

Члан 50

Рударски орган може одобрење за истраживање решењем одузети од организације за истраживање ако она не отпочне са истраживачким радовима у року који јој је одређен у одобрењу за истраживање, а постоји захтев друге организације за истраживање истих минералних сировина на истом простору за истраживање.

Члан 51

Против решења донетих по чл. 49 и 50 овог закона може се изјавити жалба.

Глава III

ЕКСПЛОАТАЦИЈА МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

1. Одобрење за експлоатацију

Члан 52

(1) Под експлоатацијом минералних сировина подразумева се вађење из лежишта и оплемењивање минералних сировина.

(2) Савезни рударски орган прописује који се радови на оплемењивању минералних сировина сматрају експлоатацијом у смислу овог закона.

Члан 53

Експлоатацијом минералних сировина могу се бавити рударска предузећа и друге привредне организације које те сировине користе искључиво у вршењу своје основне делатности и које за експлоатацију минералних сировина оснују посебан рударски погон (рударска предузећа).

Члан 54

(1) Одобрење за експлоатацију минералних сировина из члана 3 овог закона издаје републички рударски орган.

(2) Ако се експлоатација минералних сировина из претходног става протеже на територији двеју или више народних република, одобрење за експлоатацију издаје савезни рударски орган.

(3) Одобрење за експлоатацију минералних сировина које нису наведене у члану 3 овог закона издаје орган управе среског народног одбора надлежан за послове привреде.

(4) Ако се експлоатација минералних сировина из претходног става протеже на подручју двају или више срезова исте народне републике, одобрење за експлоатацију издаје републички рударски орган, а ако се ти срезови налазе на територији двеју или више народних република одобрење издаје савезни рударски орган.

Члан 55

(1) Одобрење за експлоатацију издаје се на захтев рударског предузећа.

(2) У захтеву за издавање одобрења морају се назначити минералне сировине које се намеравају експлоатисати и подаци о техничкој и организационој спремности за рационално искоришћавање минералних сировина.

(3) Уз захтев мора се приложити:

1) ситуациона карта терена у размери 1:2.880 или 1:5.000 или 1:12.500, са уцртаним границама експлоатационог поља и јавним саобраћајницама и другим објектима који се на том пољу налазе у време тражења одобрења, са назначењем политичко-територијалне јединице на чијем се подручју експлоатационо поље налази;

2) документација о извршеним истраживачким радовима и о лежишту минералних сировина, са подацима о утврђеним количинама и квалитету минералних сировина;

3) економско образложење о корисности експлоатације лежишта минералних сировина, са приказом начина њиховог вађења, оплемењивања, употребе и пласмана.

(4) Републички рударски орган може прописати да се уз захтев за добивање одобрења за експлоатацију појединих врста минералних сировина дају и други подаци и приложе нацрти.

Члан 56

Рударско предузеће дужно је документацију из тачке 2) става 3 претходног члана, пре подношења рударском органу, доставити републичкој установи за геолошку службу ради прегледа и давања мишљења о оправданости експлоатације с обзиром на геолошке услове и резултате истраживања, ако ову документацију није израдила установа за геолошку службу.

Члан 57

Уз захтев за издавање одобрења за експлоатацију минералних сировина које нису наведене у члану 3 овог закона рударско предузеће дужно је приложити само ситуациону карту терена (члан 55 став 3 тачка 1).

Члан 58

(1) Одобрење за експлоатацију издаје се на основу расправе која се одржава на месту налаза минералне сировине или у седишту општине, према нахођењу рударског органа.

(2) Расправу заказује рударски орган надлежан за издавање одобрења за експлоатацију.

(3) Рударски орган позваће на расправу рударско предузеће које је поднело захтев за издавање одобрења за експлоатацију, орган управе општинског народног одбора надлежан за послове привреде на чијем се подручју налази експлоатационо поље, заинтересована рударска предузећа и организације за истраживање, орган у чију надлежност спадају јавни објекти који се налазе на експлоатационом пољу, као и привредне организације које имају погоне или постројења на том пољу.

(4) Орган управе општинског народног одбора надлежан за послове привреде обавестиће на уобичајени начин о расправи заинтересоване сопственике и кориснике земљишта и зграда који се налазе на експлоатационом пољу.

(5) Расправом руководи претставник рударског органа.

Члан 59

Циљ расправе је:

(1) да се провере наводи тражиоца одобрења у погледу лежишта минералних сировина и граница експлоатационог поља;

(2) да се по могућности расправе евентуални приговори и захтеви заинтересованих организација и грађана;

(3) да се утврде евентуални посебни услови експлоатације, с обзиром на постојеће објекте и радове на експлоатационом и суседним пољима односно просторима за истраживање.

Члан 60

По захтеву за издавање одобрења за експлоатацију нафте и земних гасова, рударски орган не мора заказивати расправу, већ може одлучити на основу података из захтева и прилога поднетих уз захтев од стране рударског предузећа.

Члан 61

(1) По захтеву за издавање одобрења за експлоатацију минералних сировина које нису наведене у члану 3 овог закона, орган управе среског народног одбора надлежан за послове привреде не мора заказивати расправу, већ може одлучити на основу података из захтева и прилога поднетих уз захтев.

(2) Ако се захтев за издавање одобрења из претходног става односи на експлоатационо поље за које је већ издато одобрење за експлоатацију других врста минералних сировина, орган управе среског народног одбора поступиће по члану 65 став 2 овог закона.

(3) О издатом одобрењу орган управе среског народног одбора обавестиће рударски инспекторат.

Члан 62

(1) Одобрењем за експлоатацију минералних сировина одређују се:

1) врсте минералних сировина које су предмет експлоатације;

2) положај и тачне границе експлоатационог поља;

3) рок у коме се морају извршити припремни радови и започети са експлоатацијом.

(2) Одобрењем за експлоатацију могу се одредити ограничења експлоатације у циљу заштите интереса организација из члана 58 став 3 и заштите објеката из члана 36 овог закона.

Члан 63

(1) Ако су захтеве за добијање одобрења за експлоатацију минералних сировина на истом експлоатационом пољу и за исту врсту минералних сировина поднела два или више рударских предузећа, рударски орган издаће одобрење оном рударском предузећу које обезбеђује најрационалнију и најекономичнију експлоатацију минералних сировина.

(2) Ако је, у случају из претходног става, захтев за издавање одобрења поднело и рударско предузеће које је претходно вршило истраживања на овом експлоатационом пољу у циљу обнављања резерви минералних сировина које експлоатише, ово предузеће има прече право добијања одобрења за експлоатацију, ако испуњава прописане услове.

Члан 64

(1) На захтев рударског предузећа рударски орган може издати одобрење за експлоатацију минералних сировина проширити и на друге минералне сировине које се налазе на експлоатационом пољу.

(2) Уз захтев за проширење одобрења рударско предузеће дужно је поднети прилоге из члана 55 став 3 овог закона, ако раније поднети прилози не пружају довољно података за проширење одобрења.

Члан 65

(1) Ако одобрењем за експлоатацију нису обухваћене све врсте минералних сировина из члана 3 овог закона које се на експлоатационом пољу налазе, рударски орган може издати одобрење за експлоатацију необухваћених минералних сировина другом рударском предузећу.

(2) Пре издавања одобрења другом рударском предузећу, рударски орган затражиће образложено мишљење од рударског предузећа које врши експлоатацију о могућности експлоатације необухваћених минералних сировина с обзиром на постојеће експлоатационе радове, и позваће га да, ако хоће, поднесе захтев за проширење одобрења.

(3) Кад рударско предузеће поднесе захтев за проширење одобрења, рударски орган дужан је том предузећу издати одобрење, ако испуњава прописане услове.

Члан 66

(1) На експлоатационом пољу у коме се већ врши подземна експлоатација, рударски орган може издати одобрење за експлоатацију површинских минералних сировина (члан 71) другом рударском предузећу само ако се овом експлоатацијом не би ометао или угрожавао рад подземне експлоатације.

(2) Под условом из претходног става рударски орган може, поред издатог одобрења за експлоатацију површинских минералних сировина, издати одобрење за подземну експлоатацију минералних сировина другом рударском предузећу на истом експлоатационом пољу.

Члан 67

Одобрење за експлоатацију доставља се рударском предузећу које је поднело захтев, рударском инспекторату, републичкој установи за геолошку службу, органу управе општинског народног одбора надлежном за послове привреде на чијем се подручју експлоатационо поље налази и организацијама које су присуствовале расправи и истакле приговоре или захтеве који на расправи нису решени.

Члан 68

(1) Против решења којим се одбија захтев за издавање одобрења за експлоатацију или којим је дато одобрење уз ограничење експлоатације, може се изјавити жалба.

(2) Против решења којим се издаје одобрење за експлоатацију, могу изјавити жалбу органи и организације из члана 58 овог закона, ако сматрају да ће се експлоатацијом угрозити постојећи јавни објекти или ометати рад погона или постројења на експлоатационом пољу.

Члан 69

(1) Рударски орган решењем ће одузети одобрење за експлоатацију од рударског предузећа ако предузеће не отпочне са експлоатацијом у року који је одрешен решењем о одобрењу експлоатације или доцнијим решењем.

(2) Против решења рударског органа донетог по претходном ставу, може се изјавити жалба.

2. Експлоатационо поље

Члан 70

(1) Експлоатација минералних сировина врши се на одређеном простору (експлоатационо поље).

(2) Експлоатационо поље сачињава простор који је хоризонтално на површини земље ограничен правим линијама или природним границама, а простире се неограничено у дубину земље између вертикалних равни положених кроз те линије односно природне границе.

Члан 71

Експлоатација минералних сировина из шљунчаних, пепчаних и других наноса, топионичких остатака и напуштених јаловишта, као и експлоатација зрнасте и барске гвоздене руде (површинске минералне сировине), врши се на експлоатационом пољу које достиже у дубини до подлоге на којој се налазе ове минералне сировине (површинско експлоатационо поље).

Члан 72

(1) Експлоатационо поље обухвата, по правилу, цео простор за истраживање лежишта минералне сировине са појасом обрушавања услед експлоатације.

(2) Ако лежиште минералне сировине обухвата велики простор, тако да постоје услови за отварање више рудника, рударски орган може одобрењем за експлоатацију ограничити експлоатационо поље само на један део лежишта минералне сировине.

Члан 73

(1) За подизање грађевинских објеката на земљишту у границама експлоатационог поља мора се, пре издавања грађевинске дозволе, прибавити мишљење рударског предузећа о могућности подизања грађевинског објекта с обзиром на рударске радове.

(2) Ако према образложеном мишљењу рударског предузећа може настати оштећење грађевинског објекта услед рударских радова, орган надлежан за издавање грађевинске дозволе прибавиће о томе и мишљење рударског инспектората.

(3) Ако и према мишљењу рударског инспектората постоји могућност оштећења грађевинског објекта, грађевинска дозвола се неће издати.

(4) Грађевинска дозвола може се изузетно издати и кад према мишљењу рударског предузећа односно рударског инспектората постоји могућност оштећења грађевинског објекта, али само ако не постоји опасност по живот и здравље грађана, ако се инвеститор писмено одрекне права на накнаду штете која би настала као последица рударских радова и ако се ова његова изјава убележи у земљишне књиге.

(5) Одредбе претходних ставова примењују се и у погледу грађевинских објеката за чије подизање није потребна грађевинска дозвола.

Члан 74

(1) Ако општи интерес захтева, преко експлоатационог поља могу се изграђивати јавни путеви, железничке пруге, канали и друге саобраћајнице, као и електрични водови високог напона са одређеним сигурносним стубовима.

(2) Пре израде инвестиционог програма за објекте из претходног става инвеститор је дужан прибавити мишљење рударског предузећа о најпогоднијем правцу и положају ових објеката на експлоатационом пољу.

(3) Рударска предузећа имају право на накнаду штете проузроковане изградњом објеката из става 1 овог члана.

3. Експлоатација минералних сировина

Члан 75

(1) На основу одобрења за експлоатацију и одобрених пројеката, рударско предузеће може предузети све рударске и друге радове подземно или на површини земље који су потребни за отварање рудника и експлоатацију минералних сировина, и може вршити даља истраживања минералних сировина на експлоатационом пољу.

(2) Пројекти рударских радова израђују се и одобравају по посебним савезним прописима.

(3) Приликом подизања грађевинских објеката и постројења на површини земље, рударско предузеће дужно је придржавати се прописа који важе за ову врсту изградње.

Члан 76

(1) Рударско предузеће дужно је пријавити рударске радове надлежном рударском инспекторату и органу управе општинског народног одбора надлежном за послове привреде, на чијем ће подручју вршити експлоатацију, најдоцније на 15 дана пре почетка радова сваког погона.

(2) Предузећа за експлоатацију нафте и земних гасова дужна су у року из претходног става пријавити почетак радова на свакој бушотини.

Члан 77

(1) На основу одобрених пројеката за отварање лежишта и експлоатацију, рударско предузеће дужно је израдити дугорочне програме радова на отварању лежишта и експлоатацији. На крају сваке године рударско предузеће дужно је на основу дугорочног програма саставити годишњи план радова за наредну годину.

(2) Годишњи план радова на отварању и експлоатацији обухвата рударске радове којима ће се остварити планирана производња за ту годину, хигијенско-техничке заштитне мере при раду које се морају предузети на предвиђеним радовима и мере за безбедност људи и заштиту непокретних и покретних ствари у друштвеној и грађанској својини.

(3) Нужна отступања од одобрених пројеката у годишњем плану у погледу извођења радова у јами и на површинском копу, као и у погледу извођења и постављања јамских постројења и постројења за оплемњивање којима се битно не отступа од главног пројекта и која не повлаче повећање инвестиционих улагања, могу се вршити, али само уз претходну сагласност надлежног рударског органа.

(4) Предузећа за истраживање и експлоатацију нафте и земних гасова могу, због геолошких услова и конфигурације терена, мењати локацију бушотина предвиђених пројектом и без сагласности рударског органа, али су дужни о томе уз писмено образложење обавестити рударски орган.

(5) Под јамским постројењима подразумевају се и рударска постројења и грађње делимично у јами а делимично на површини.

Члан 78

(1) Рударска предузећа дужна су у својим годишњим плановима, према рударско-геолошким условима, предвидети истраживачке радове и радове на отварању лежишта ради обезбеђења резерви минералних сировина за експлоатацију односно ради њиховог обнављања (превођења резерви ниже категорије у резерве више категорије).

(2) Рударско предузеће дужно је водити књигу о резервама минералних сировина и у њу уносити стање резерви минералних сировина на крају сваке године.

Члан 79

(1) Рударско предузеће дужно је годишњи план радова доставити на увид надлежном рударском органу, ако овај то захтева.

(2) Рударски орган може ставити примедбе у погледу планом предвиђених хигијенско-техничких заштитних мера, мера за безбедност грађана и заштиту непокретних и покретних ствари у друштвеној и грађанској својини, радова на обнављању резерви минералних сировина, примене техничких прописа и рационалности експлоатације.

(3) Примедбе рударског органа стављене у смислу претходног става, обавезне су за рударско предузеће.

(4) Ако рударски орган не стави примедбе у року од 30 дана од дана пријема плана, сматраће се да нема примедба.

Члан 80

(1) Рударско предузеће дужно је рационално и економично извршавати експлоатацију минералних сировина.

(2) Рударско предузеће рационално искоришћава лежиште минералних сировина ако, примењујући методе савремене рударске технике, вади и оплеменењује минералне сировине са што мање губитака и ако, поред основне сировине, вади и остале минералне сировине из члана 3 овог закона које се налазе у лежишту а могу се корисно употребити и ако је то економски оправдано.

(3) Републички рударски орган може прописати да је рударско предузеће дужно одређену јаловину са остацима минералне сировине остављати на одређено место.

Члан 81

(1) Експлоатација минералних сировина не може се вршити на простору који обухватају објекти из члана 36 овог закона, као ни на подручјима која су проглашена заштићеним.

(2) Ако су у питању минералне сировине од већег општег интереса, републичко извршно веће или орган који оно овласти може дозволити експлоатацију и на просторима односно подручјима из претходног става, одређујући истовремено мере које се морају предузети у циљу заштите ових објеката односно подручја.

Члан 82

(1) Републички орган управе надлежан за народно здравље, у споразуму са републичким рударским органом и републичком установом за геолошку службу, може одредити шира заштитна подручја лековитих извора минералних и термалних вода на којим подручјима се могу вршити рударски радови само уз предузимање мера у циљу заштите лековитих извора.

(2) Органи из претходног става одређиће мере које се морају предузети у циљу заштите лековитих извора минералних и термалних вода.

Члан 83

(1) Рударско предузеће може користити површинске воде по прописима о водама.

(2) Обичне воде које се отворе рударским радovima, рударско предузеће може користити за своје потребе све до њиховог утока у сталне површинске воде.

(3) Рударско предузеће дужно је отпадне воде, пре него што их пусти у површинске воде, чистити од штетних састојака према прописима о отпадним водама.

Члан 84

Рударско предузеће дужно је дозволити другом рударском предузећу које врши експлоатацију минералних сировина на суседном експлоатационом пољу, отварање или пробијање отвора за проветравање или одводњавање, ако тим радовима не би доводило у опасност свој погон.

Члан 85

(1) На свом експлоатационом пољу рударско предузеће дужно је дозволити другом рударском предузећу које врши експлоатацију минералних сировина на суседном експлоатационом пољу, изградњу односно отварање или пробијање путева, индустријских колосека и других саобраћајница за превозење односно одвозење минералних сировина, као и коришћење постојећих постројења за произвођу и пренос електричне и друге енергије.

(2) Рударско предузеће дужно је дозволити извршење радова из претходног става само ако би извођење тих радова на други начин изазвало несразмерно високе трошкове, односно дужно је дозволити коришћење постројења само ако располаже слободним капацитетом тих постројења.

(3) Ако се предузећа не споразумеју у погледу изградње објеката односно коришћења капацитета, одлуку о томе доноси рударски орган.

(4) Рударско предузеће које врши изградњу односно користи објекте дужно је другом рударском предузећу на чијем експлоатационом пољу изводи радове односно чија постројења користи платити накнаду у висини коју утврђује споразумно.

Члан 86

(1) Рударско предузеће дужно је у току извођења и по завршетку рударских радова привести култури земљиште које је оштећено рударским радовима.

(2) Исто тако, рударско предузеће дужно је по обустави или завршетку радова и на површинским и на јамским погонима спровести све мере обезбеђења предвиђене у члану 46 овог закона.

Члан 87

Одредбе чл. 77, 78 и 79 овог закона не односе се на експлоатацију минералних сировина које нису наведене у члану 3 овог закона, осим ако се експлоатација врши јамским радом.

4. Обустављање експлоатационих радова

Члан 88

(1) Ако се рад у јамским погонима и површинским коповима или у његовим деловима или у погонима за експлоатацију нафте мора привремено прекинути због непредвиђених препрека (провала гасова или воде; проломи у вези са горским ударом; јамски пожари; поремећаји на главним путевима за проветравање, пролажење, одводњавање и превоз; клизање терена; ерупције и сл.), рударско предузеће дужно је о тим препрекама обавестити надлежни рударски инспекторат најдоцније у року од 24 часа по обустави радова.

(2) О привременој обустави радова која је унапред планирана рударско предузеће дужно је обавестити надлежни рударски инспекторат на 15 дана пре обустављања рада.

(3) Пре обустављања рада по претходном ставу које ће трајати дуже од 15 дана, мора се извршити потребно премеравање и морају се допунити рударски планови, а посебно сачинити записник о узроцима обустављања рада са констатацијама о опасностима које се могу појавити приликом поновног отварања јама или њеног дела.

(4) За време привременог прекида и привремене обуставе рада главни јамски простори морају се одржавати у таквом стању да се њима може пролазити без опасности.

Члан 89

(1) Ако из било ког разлога дође до потпуног и трајног обустављања експлоатације у појединим јамским погонима или површинским коповима, рударско предузеће дужно је о томе обавестити рударски орган и рударски инспекторат најдоцније на 15 дана пре обуставе радова.

(2) О обустави рада у појединим погонима или коповима одлучује раднички савет рударског предузећа.

(3) Рударски орган може у случају обуставе рада образовати комисију која ће на лицу места испитати разлоге за обустављање радова, и постојање резерви минералних сировина и њихову исцрпљеност.

(4) Податке о резервама минералних сировина рударски орган доставиће републичкој установи за геолошку службу.

(5) Ако рударско предузеће престане са радом сви рударски планови и скице, мерачке књиге и остала документација о стању рударских радова у време престанка предузећа предају се рударском органу на чување.

(6) Свакој организацији која је заинтересована за обнову радова на напуштеном експлоатационом пољу, републички рударски орган дужан је дати на увид материјал из ст. 3 и 5 овог члана.

Члан 90

(1) Рударска предузећа која врше експлоатацију минералних сировина које нису наведене у члану 3 овог закона, дужна су обавештавања по члану 88 овог закона о привременом прекиду или о привременој обустави радова вршити само ако се експлоатација врши подземним радом.

(2) О трајној обустави рада појединих погона предузећа из претходног става дужна су обавестити срески орган управе који је издао одобрење за експлоатацију.

5. Катастар експлоатационих поља

Члан 91

(1) Републички рударски орган дужан је водити катастар експлоатационих поља.

(2) У катастар експлоатационих поља уносе се сви подаци из одобрења за експлоатацију минералних сировина на одређеном експлоатационом пољу, подаци из накнадних одобрења за истраживање или експлоатацију на том експлоатационом пољу, евентуална ограничења експлоатације и подаци о помоћним јамским градњама ван експлоатационог поља.

(3) Експлоатационо поље води се у катастру експлоатационих поља на име рударског предузећа.

Члан 92

(1) Рударски орган води, поред катастра експлоатационих поља, збирку исправа и списак рударских предузећа којима су дата одобрења за експлоатацију.

(2) Збирку исправа сачињавају преписи одобрења за експлоатацију, са свим прилозима и нацртима које је тражилац одобрења поднео уз свој захтев за одобрење експлоатације, као и накнадна решења донета у вези са експлоатацијом.

(3) Катастар експлоатационих поља, збирка исправа и списак рударских предузећа којима су дата одобрења за експлоатацију јавни су и њих је сваком заинтересованом лицу дозвољено разгледати.

Члан 93

(1) Експлоатационо поље води се у катастру експлоатационих поља до потпуног исцрпљења минералне сировине на подручју тог поља.

(2) Сматра се да је експлоатационо поље исцрпљено за одређену минералну сировину ако такве сировине више нема или је има само у таквом саставу и количини да је њено вађење постало неекономично.

(3) Експлоатационо поље водиће се и даље у катастру експлоатационих поља ако је рударско предузеће пре исцрпљења минералне сировине одустало од експлоатације.

Члан 94

Ближе прописе о вођењу катастра, збирке исправа и списка рударских предузећа којима су дата одобрења за експлоатацију, донеће савезни рударски орган.

Г л а в а IV

РУДАРСКА МЕРЕЊА И РУДАРСКИ ПЛАНОВИ

Члан 95

У циљу правилног извођења рударских радова и рационалне експлоатације минералних сировина, као и у циљу заштите рада и спречавања материјалних штета, рударска предузећа дужна су на основу мерења израђивати планове односно карте из којих се може утврдити стање рударских радова, њихов међусобни положај и положај рударских радова у односу на старе рударске радове и на објекте и воде на површини.

Члан 96

(1) Рударско предузеће мора имати:

1) ситуациони нацрт експлоатационог поља;
2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околине, као и карактеристичне геолошке профиле;

3) план рудника, са уцртаном површинском ситуацијом и подземним просторима односно површинским коповима;

4) планове појединих јама односно површинских копова;

5) откопне и етажне планове свих јамских и површинских рударских радова појединих ревира;

6) планове енергетске мреже (електричне мреже, компримираног ваздуха и др.), водоводне мреже, као и јамских постројења, са главним техничким подацима;

7) планове проветравања јама.

(2) За руднике са великим притоком воде и сложенем тектоником, рударски орган може прописати и вођење хидролошких и тектонских планова.

(3) Планови из става 1 тач. 4, 5, 6, 7 овог члана морају се допуњавати сваког месеца, према напредовању рударских радова.

(4) Ако се јамски радови изводе у близини старих радова или напуштених делова јама, или према њима или према геолошким раселинама, допуњавање планова врши се према потреби и у крајњим роковима.

(5) Допуњавање планова вршиће се у крајњим роковима и кад се подземни радови крећу у подручју јамских ватри и водених акумулација, као и јавних објеката или заштићених подручја (чл. 36 и 37).

Члан 97

Предузећа за истраживање и експлоатацију нафте и земних гасова морају имати:

1) ситуациони нацрт експлоатационог поља са назначењем свих истраживачких и експлоатационих бушотина и осталих уређаја;

2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околине, као и карактеристичне геолошке профиле;

3) карте о границама рубне воде;

4) податке и извештаје о бушењу, електрокаротажним мерењима, зацвљењу, перфорацији, освајању и мерењу динамичког и статичког притиска, гасном фактору и свим осталим физичко-хемијским анализама колектора и флуида.

Члан 98

Ситуациони нацрт експлоатационог поља и рударска мерења на основу којих се израђују рударски планови, морају бити прикључени на две сталне тачке на терену.

Члан 99

(1) О свим извршеним мерењима рударско предузеће дужно је водити оверене мерачке књиге.

(2) Мерачке књиге се оверавају по прописима о оверавању пословних књига.

Члан 100

(1) Рударска мерења врше и планове израђују односно допуњавају само лица која за ове послове имају стручне квалификације (рударски мерачи).

(2) Ако се укаже потреба за израдом нових рударских планова, у нове рударске планове морају се пренети сви детаљи из старих рударских планова, као што су стари јамски отвори, стари радови и раседи, висинске коте и др.

Члан 101

Корисници и сопственици земљишта дужни су дозволити рударском предузећу обележавање тачака на земљишту при премеравању и постављање међаша експлоатационог поља.

Члан 102

(1) Копије планова из члана 96 тач. 3—7 овог закона рударско предузеће дужно је без одлагања достављати надлежном рударском инспекторату.

(2) Рударски инспекторат достављаће рударском предузећу копије планова из претходног става у јануару и јуну сваке године, ради уношења у те копије измена и допуна извршених у плановима рударског предузећа.

(3) Ако рударско предузеће не изврши измене и допуне по претходном ставу у року од месец дана од дана њиховог пријема, рударски инспекторат одредиће мерача који ће измене и допуне планова извршити на трошак рударског предузећа.

Члан, 103

(1) Одредбе чл. 95—102 овог закона неће се примењивати на експлоатацију минералних сировина које нису наведене у члану 3 овог закона, осим ако се експлоатација врши подземним радом или ако рударски инспекторат другачије одреди.

(2) Ако се експлоатација минералних сировина из претходног става врши подземним радом, рударско предузеће дужно је имати план јаме са уцртаном површинском ситуацијом.

Члан 104

(1) Организације за истраживање дужне су имати рударске планове и вршити рударска мерења према обиму извршених рударских радова.

(2) У одобрењу за истраживање рударски орган одредиће која рударска мерења организација за истраживање мора вршити.

(3) Одредба става 1 не односи се на истраживање минералних сировина које се врши на основу пријаве (члан 32), осим ако се истраживање врши јамским радом.

Члан 105

Ближе прописе о рударском мерењу, о изради рударских планова и њиховим размерама, као и о мерачким књигама, донеће савезни рударски орган.

Глава V

ЗАШТИТНЕ МЕРЕ ПРИ РАДУ

Члан 106

У циљу заштите живота и здравља радника, рударско предузеће дужно је:

1) благовремено спровести све прописане хигијенско-техничке заштитне мере при раду;

2) донети правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду према специфичним приликама и опасностима у својим погонима;

3) организовати службу хигијенско-техничке заштите при раду;

4) обезбедити радницима лична заштитна средства;

5) обезбедити потребна новчана средства за хигијенско-техничку заштиту и њено стално усавршавање;

6) организовати службу за спасавање, ватрогасну службу и службу прве помоћи;

7) устројити књигу рударског надзора.

Члан 107

(1) На основу општих прописа о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду раднички савет рударског предузећа дужан је, без обзира на члан 46 став 2 и члан 47 став 2 Закона о радним односима, донети правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду, у коме ће се, поред редовних мера по важећим прописима, одредити нарочите мере заштите, с обзиром на специфичне прилике и опасности у руднику, као и организација и делокруг службе хигијенско-техничке заштите при раду.

(2) Раднички савет дужан је правилник из претходног става доставити на примедбе рударском инспекторату у року од 15 дана од дана његовог доношења.

(3) Рударско предузеће дужно је поступити по примедбама рударског инспектората.

(4) Ако рударско предузеће сматра да примедбе рударског инспектората нису у складу са специфичним приликама у предузећу, може захтевати од рударског органа да заузме став по тим примедбама.

(5) Став рударског органа по истакнутим примедбама обавезан је за рударско предузеће.

(6) Ако рударски инспекторат не стави примедбе у року од 30 дана од дана пријема правилника сматраће се да је са правилником сагласан.

Члан 108

(1) Задатак службе хигијенско-техничке заштите при раду је:

1) непосредна контрола спровођења мера хигијенско-техничке заштите;

2) проучавање узрока несрећних случајева и професионалних обољења и давање предлога за предузимање мера ради њиховог сузбијања;

3) вођење евиденције о несрећним случајевима у предузећима, уз назначење узрока услед којих су они настали;

4) вођење рачуна о здравственом стању радника и давање предлога за побољшање хигијенских услова при раду.

(2) За организовање службе хигијенско-техничке заштите при раду и за организовање контроле над њеним правилним функционисањем одговоран је директор рударског предузећа.

(3) За спровођење здравствено-техничке заштите у предузећу и за контролу предузимања хигијенско-техничких заштитних мера при раду одговоран је главни технички руководиоца предузећа (технички директор).

(4) Службу хигијенско-техничке заштите при раду мора вршити потребан број лица, према величини рудника, која за то имају одговарајућу стручну спрему и која су физички способна за вршење ове службе.

(5) Лицима из претходног става не сме се, поред те службе, одређивати вршење других послова.

Члан 109

(1) Рударско предузеће дужно је према својим специфичним приликама организовати службу за спасавање, ватрогасну службу и службу прве помоћи и снабдети их потребном опремом.

(2) Служба за спасавање и ватрогасна служба организују се из редова радника који су за те службе посебно обучени.

(3) У већим рударским предузећима и у рударским предузећима са специфичним повећаним опасностима организовање се професионалне службе за спасавање и ватрогасне службе.

(4) Два или више предузећа из претходног става могу организовати заједничку професионалну службу за спасавање и ватрогасну службу.

(5) Републички рударски орган одређује која од таквих предузећа морају имати професионалну службу за спасавање и ватрогасну службу.

(6) За организовање служби из ст. 1 и 3 овог члана одговоран је директор предузећа.

(7) О оспособљавању служби из става 1 овог члана стара се технички директор.

Члан 110

(1) Раднички савет дужан је најмање свака три месеца размотрити стање службе хигијенско-техничке заштите и служби из члана 109 овог закона, као и одредити потребне мере које се морају спровести.

(2) Раднички савет може образовати комисију чији је задатак испитивање стања службе хигијенско-техничке заштите и функционисање служби из претходног става.

Члан 111

(1) За непосредно спровођење хигијенско-техничких заштитних мера при раду одговорни су: управник погона, пословођа, надзорник, предрадник, палилац мина и копач — сваки у свом делокругу.

(2) Правилником предузећа о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду одређује се делокруг и одговорност сваког лица из претходног става за спровођење хигијенско-техничких заштитних мера при раду и других мера за безбедност грађана и заштиту непокретних и покретних ствари у друштвеној и грађанској својини.

Члан 112

(1) Сваки радник који се запосли у рударском предузећу мора се претходно упознати са послом који ће вршити, са хигијенско-техничким заштит-

ним мерама при раду и са опасностима које могу настати на послу.

(2) Новопримљени радник у предузећу који није радио на рударским пословима, мора се постепено, а најмање за време од 15 дана, уводити у посао под непосредним руковођењем и надзором радника кога управник погона одреди.

(3) За спровођење одредаба претходних ставова одговоран је управник погона.

Члан 113

(1) Технички директор дужан је одмах по објављивању нових прописа о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду, на заједничком састанку упознати све руководиоце у предузећу са хигијенско-техничким мерама при раду које се односе на рударско предузеће, и одредити начин спровођења тих мера.

(2) Технички директор дужан је повремено, а најмање једном годишње, организовати проучавање прописа о хигијенско-техничким мерама при раду за пословође, надзорнике, предраднике, палиоце мина и одговорне копаче, као и проверавање њиховог познавања тих прописа.

Члан 114

(1) Рударско предузеће дужно је водити књигу рударског надзора, у коју се уносе сва решења рударског инспектората.

(2) У књигу рударског надзора уносе се и наређења директора, техничког директора и управника погона, која се односе на хигијенско-техничку заштиту при раду.

(3) Књига рударског надзора води се за сваки погон посебно.

Члан 115

При извођењу рударских радова рударско предузеће дужно је предузети и све мере у циљу заштите живота и здравља грађана, и обезбеђења непокретних и покретних ствари у друштвеној и грађанској својини, према важећим прописима.

Члан 116

(1) Радници су дужни придржавати се хигијенско-техничких заштитних мера при раду, у смислу члана 55 Закона о радним односима.

(2) Сваки радник у рударском предузећу дужан је неодложно и најбржим путем обавестити свог непосредног или вишег руководиоца о свакој опасној појави при извођењу рударских радова, а нарочито о појави експлозивних, загушљивих и отровних гасова, провали воде, појави ватре, горским ударима и другим појавама које могу угрожити сигурност људи и имовине.

(3) О појавама из претходног става рударско предузеће дужно је неодложно и најбржим путем обавестити надлежни рударски инспекторат.

Члан 117

Рударско предузеће дужно је одмах и најбржим путем обавестити надлежни рударски инспекторат о сваком смртном, групном или тешком несрећном случају и о узроцима несреће.

Члан 118

(1) Рударска предузећа дужна су притећи у помоћ суседном рударском предузећу без позива, чим сазнају да је код тог предузећа дошло до удеса (експлозије, пожара, провале воде и сл.) при коме су угрожени животи радника.

(2) На позив рударског инспектората дужна су и удаљена рударска предузећа притећи угроженом предузећу у помоћ.

(3) Предузећа из претходних ставова нису дужна притећи у помоћ једино ако екипе за спасавање не би смеле да се удаље због постојећих опасности у својим предузећима.

(4) За пружену помоћ предузећа из претходних ставова имају право на накнаду стварних трошкова од предузећа коме је пружена помоћ.

Члан 119

(1) У случају удеса из претходног члана, акцијом спасавања руководи технички директор ако правилником предузећа о хигијенско-техничкој заштити при раду није одређено друго лице.

(2) Рударски инспектор може одредити друго лице за руковођење акцијом спасавања или предузети сам ту акцију, ако нађе да предузето руковођење није довољно стручно и ефикасно.

Члан 120

У случају већих несрећа у рударским предузећима, органи управе општинског народног одбора надлежни за унутрашње послове могу, на захтев руководиоца акције за спасавање, спровести мобилизацију потребне радне снаге, транспортних средстава и ватрогасних организација, уз накнаду трошкова од стране угроженог предузећа.

Члан 121

(1) У случају постојања опасности за рударска предузећа, сопственици и корисници земљишта дужни су дозволити да се на њиховом земљишту изврше хитни и неодложни рударски радови у циљу отклањања те опасности.

(2) Рударско предузеће дужно је накнадити штету причињену услед радова из претходног става.

Члан 122

Прописе о хигијенско-техничким заштитним мерама у рударству доноси савезни рударски орган, у сагласности са Секретаријатом Савезног извршног већа за рад.

Глава VI

РУКОВОДИОЦИ РУДАРСКИХ РАДОВА

Члан 123

(1) Послове техничког директора и главног инжењера у рударским предузећима, послове управника, послове руководиоца службе хигијенско-техничке заштите при раду, послове и надзорника у јамским погонима, површинским коповима, погонима за дубинска бушења и експлоатацију нафте и земних гасова, погонима за оплемењивање минералних сировина и електромашинским погонима, послове јамских мерача и послове руководиоца истраживачких радова, као и послове њихових заменика, могу вршити лица која испуњавају прописане услове у погледу школских квалификација и праксе у рударским предузећима и која имају положени стручни испит.

(2) Послове палиоца мина (дагумаша) могу вршити само лица која испуњавају услове у погледу стручне спреме и која имају положен испит за палиоца мина.

(3) Прописе о школским квалификацијама односно стручној спреми, о пракси у рударству и стручним испитима донеће савезни рударски орган у споразуму са Секретаријатом Савезног извршног већа за рад.

Члан 124

Послове из става 1 претходног члана у јамским погонима угроженим метаном или опасном угљеном

прашином могу вршити само лица која, поред прописаних услова у погледу школских квалификација и стручног испита, имају од прописане праксе најмање 3 године у јамским погонима угроженим метаном односно опасном угљеном прашином, ако прописима донесеним на основу става 3 претходног члана није одређена дужа пракса.

Члан 125

Рударска предузећа и организације за истраживање дужни су поднети пријаву надлежном рударском инспекторату о школским квалификацијама, стручној спреми и пракси руководиоца из члана 123 став 1 овог закона, са ближим подацима о делокругу сваког појединог руководиоца, и то пре него што ови преузму вршење својих дужности у рударском предузећу.

Глава VII

РУДАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

1. Организација

Члан 126

(1) Рударску инспекцију врше републички рударски инспекторати.

(2) Републички рударски инспекторати су органи управе у саставу републичких рударских органа.

Члан 127

Републички рударски органи могу за поједине рударске области образовати испоставе републичких рударских инспектората.

Члан 128

(1) Послове из своје надлежности рударски инспекторати врше преко рударских инспектора.

(2) Рударски инспектори врше у име рударског инспектората, самостално и без посебног овлашћења, послове непосредног надзора, доносе решење и предузимају друге мере предвиђене овим законом и прописима донесеним на основу њега.

Члан 129

(1) Радом републичког рударског инспектората руководи главни републички рударски инспектор, кога поставља републичко извршно веће.

(2) Рударске инспекторе поставља републички рударски орган, на предлог главног републичког рударског инспектора.

(3) Испоставом републичког рударског инспектората руководи рударски инспектор кога одреди главни републички рударски инспектор.

Члан 130

(1) Рударски инспектори могу бити само рударски инжењери са праксом од најмање 10 година у рударским предузећима.

(2) У оквиру праксе из претходног става, рударски инжењер мора провести најмање 8 година у јамским погонима, од којих најмање 3 године у погонима са метаном или опасном угљеном прашином и 3 године на положају јамског управника или на вишем положају.

(3) Рударски инспектор који врши надзор над рударским предузећима која нису угрожена метаном или опасном угљеном прашином не мора имати праксу у погонима са метаном или опасном угљеном прашином предвиђену у претходном ставу.

(4) Рударски инспектори који врше надзор над предузећима за истраживање или експлоатацију нафте и земних гасова морају бити рударски ин-

жењери са праксом од најмање 10 година, од којих најмање 8 година проведених на пословима истраживања и експлоатације нафте и земних гасова, а у оквиру ове праксе најмање 3 године проведене на положајима управника погона или на вишем положају.

(5) Органи надлежни за постављање рударских инспектора водиће рачуна да се на положај рударских инспектора постављају рударски инжењери који познавањем рударске науке и технике и стеченим искуством обезбеђују правилно извршење поверене им дужности.

Члан 131

При вршењу своје дужности рударски инспектор мора имати посебну легитимацију којом се утврђује његово својство инспектора, а коју издаје орган надлежан за његово постављење.

2. Надлежност и поступак

Члан 132

Рударски инспектори врше послове надзора (члан 14) над свим организацијама за истраживање и рударским предузећима на територији народне републике.

Члан 133

(1) У вршењу надзора рударски инспектор има у свако доба право ући у све пословне и погонске просторије и разгледати све планове и нацрте јамских и површинских објеката, извештаје и дневнике о раду појединих погона и сву потребну документацију рударског предузећа и организације за истраживање.

(2) Рударски инспектор има право узимати узорке минералних сировина и погонског материјала у циљу испитивања.

(3) Рударски инспектор може, по потреби, саслушавати одговорна лица у предузећу.

Члан 134

У вршењу надзора рударски инспектори нарочито контролишу:

1) да ли се спроводе прописане хигијенско-техничке заштитне мере при раду и прописи о безбедности грађана и непокретних и покретних ствари у друштвеној и грађанској својини;

2) да ли је организована служба хигијенско-техничке заштите, служба спасавања, ватрогасна служба и служба прве помоћи, и како ове службе функционишу;

3) да ли су спроведене заштитне мере од пожара, према важећим прописима;

4) да ли се истраживање и експлоатација минералних сировина врши на основу одобрења за истраживање односно експлоатацију и сагласно том одобрењу;

5) да ли се при извођењу рударских радова правилно примењују технички прописи који се односе на те радове;

6) да ли стање рударских објеката и постројења у јами и на површини одговара техничким прописима и да ли је изградња ових објеката извршена сагласно одобреним пројектима;

7) да ли се рударски радови изводе по годишњем плану тих радова;

8) да ли се врше рударска мерења, да ли се правилно израђују и редовно допуњавају рударски планови и остала документација потребна за правилно техничко и рационално извођење рударских радова, као и да ли се ажурно воде мерачке књиге;

9) да ли вађење минералних сировина при истраживачким радовима прелази у експлоатацију;

10) да ли лица на руководним местима испуњавају прописане услове за вршење тих дужности, као и да ли су радници оспособљени за послове на којима раде;

11) да ли се транспорт, ускладиштење и руковање експлозивним материјалом и течним горивима врши по важећим прописима.

Члан 135

(1) Ако приликом вршења надзора утврди да се рударска предузећа и организације за истраживање нису придржавали прописа, рударски инспектор ће писмено констатовати нађене неправилности и недостатке и наредиће решењем које се мере за њихово отклањање морају предузети, одређујући притом рокове за њихово спровођење, као и рокове у којима је директор предузећа односно организације дужан обавестити рударски инспекторат о њиховом отклањању.

(2) Ако се недостаци и пропусти односе на хигијенско-техничке заштитне мере при раду или мере за заштиту живота и здравља грађана, услед којих може настати непосредна опасност по живот и здравље радника и других грађана, инспектор може решењем наредити обуставу рада у погону или на одређеном радном месту док се постојећи недостаци не отклоне.

Члан 136

(1) Ако се утврде недостаци и неправилности из претходног члана рударски инспектор може указати радничком савету рударског предузећа на несавестан рад појединих руководилаца предузећа и предложити њихово смењивање.

(2) Раднички савет дужан је размотрити извештај из претходног става и о свом ставу обавестити рударски инспекторат.

Члан 137

Ако рударски инспектор из пријаве поднете у смислу члана 125 овог закона или на други начин утврди да руководилац рударских радова не испуњава прописане услове за ту дужност, донеће решење којим ће забранити да то лице врши ту дужност.

Члан 138

Рударски инспектор дужан је одмах на лицу места испитати узроке смртних и групних несрећних случајева и наредити мере које се без одлагања морају предузети.

Члан 139

Ако рударски инспектор утврди да организација за истраживање вади при истраживачким радовима већу количину минералних сировина од оне коју нужно захтевају истраживачки радови, поднеће предлог надлежном рударском органу за одузимање дозволе за истраживање и одузимање имовинске користи остварене располатом тим сировинама.

Члан 140

Рударски инспекторати издају дозволе за употребу рударских објеката и уређаја у јами и одобравају откопне методе.

Члан 141

(1) Жалба против решења рударског инспектора не задржава извршење решења.

(2) Рударски инспектор који је донео решење може, на образложени захтев жалиоца, одложити извршење решења до окончања жалбенот поступка.

Члан 142

Решење рударског инспектора обавезно се уноси у књигу рударског надзора.

Члан 143

Рударски инспекторати дужни су извршити инспекцију рударског предузећа најмање једном годишње, а рударских предузећа са метаном и опасном угљеном прашином најмање једном у току 6 месеци.

3. Надзор над радом рударских инспектората

Члан 144

(1) Надзор у погледу законитости рада рударских инспектората врши републички рударски орган.

(2) Савезни рударски орган има право:

- 1) доносити упутства за рад рударских инспектората која су за њих обавезна;
- 2) захтевати од рударских инспектората извршење одређених послова који спадају у надлежност инспектората;
- 3) извршити поједине послове из надлежности рударског инспектората;
- 4) разматрати извештаје о раду рударских инспектората, које су они дужни достављати му у роковима које одреди.

4. Одговорност рударског инспектора

Члан 145

Рударски инспектор одговара за дисциплински преступ:

- 1) ако утврђене неправилности у смислу чл. 132, 135 и 137 писмено не констатује и не донесе решење о отклањању тих неправилности;
- 2) ако против директора предузећа који не поступи по његовом решењу не поднесе пријаву за привредни преступ.

Главни рударски инспектор одговоран је за дисциплински преступ ако не одреди да се изврши инспекција рударског предузећа најмање једном годишње односно рударског предузећа са метаном или опасном угљеном прашином најмање два пута годишње.

Глава VIII

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 146

(1) Ко у јаму са метаном или другим запаљивим гасом или опасном угљеном прашином унесе лако запаљиву материју или друге ствари чије је уношење у такву јаму забрањено, казниће се за кривично дело затвором.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини из нехата, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Члан 147

(1) Новчаном казном до 2.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредна организација или друга организација која истраживање или експлоатацију минералних сировина врши без одобрења односно пријаве предвиђене овим законом.

(2) За радњу из претходног става казниће се новчаном казном до 100.000 динара и одговорно лице у привредној или другој организацији.

Члан 148

Новчаном казном до 500.000 динара казниће се за прекршај праћанин или праћанско правно лице које се бави истраживањем или експлоатацијом минералних сировина.

Члан 149

(1) Новчаном казном до 1.000.000 динара казниће се за привредни преступ рударско предузеће односно организација за истраживање:

1) ако не организује службу хигијенско-техничке заштите при раду или не опроведе прописане хигијенско-техничке заштитне мере и мере за безбедност праћана и обезбеђење ствари у друштвеној и праћанској својини;

2) ако не поступи по решењима рударског инспектората; ако у прописаном року не обавести рударски инспекторат о сваком смртном, групном или тешком несрећном случају и о узроцима несреће; ако о обустави радова не обавести рударски инспекторат у одређеном року;

3) ако не дозволи рударском инспектору улаз у пословне и погонске просторије и разгледање планова, извештаја и друге документације о стању рударских радова или ако на друти начин омета рударског инспектора у вршењу инспекције;

4) ако не пријави у одређеном року почетак истраживачких односно експлоатационих радова;

5) ако без одобрења односно сагласности истражује или експлоатише минералне сировине на местима на којима је за ове радове потребно посебно одобрење односно сагласност.

6) ако у извођењу рударских и других радова или при постављању постројења отступа од одобрених пројеката без сагласности надлежног рударског органа;

7) ако не поступи по примедбама рударског органа на годишњи план радова, ако нема рударске планове, или их редовно не допуњава, или не врши рударска мерења, или не води књигу рударског надзора;

8) ако не води евиденцију о извођеним количинама минералних сировина при истраживачким радовима, или ако нема документацију о располагању овим сировинама, или ако не обавести рударски орган о располагању тим сировинама;

9) ако не подноси извештаје о резултатима истраживања у одређеним роковима, или ако по завршетку или трајном обустављању истраживачких или експлоатационих радова не поднесе извештаје надлежним органима са свом документацијом о рударским радовима;

10) ако по завршетку или трајном обустављању истраживачких односно експлоатационих радова не изврши потребне мере обезбеђења, или не приведе култури земљиште оштећено рударским радовима;

11) ако на положај руководиоца рударских радова поставља лица која не испуњавају прописане услове, или не поднесе пријаве рударском инспекторату о испуњењу услова за лица која се постављају на места руководиоца рударских радова.

(2) За радњу из претходног става казниће се новчаном казном до 100.000 динара и одговорни руководиоца у рударском предузећу односно организацији за истраживање.

Члан 150

(1) Новчаном казном до 2.000.000 динара казниће се за привредни преступ организација за истраживање односно рударско предузеће ако при истраживачким радовима вади већу количину минералних сировина од оне коју нужно захтевају истраживачки радови и технолошка испитивања, или ако располаже извађеним минералним сировинама без сагласности рударског органа или противно датог сагласности.

(2) За преступ из претходног става казниће се новчаном казном до 100.000 динара и одговорно лице у организацији за истраживање односно рударском предузећу.

Члан 151

За поступак по привредним преступима одређеним у овој глави надлежни су у првом степену окружни привредни судови, а за поступак по прекршајима одређеним у овој глави надлежни су у првом степену општинске судије за прекршаје.

Глава IX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 152

Рударска предузећа и организације за истраживање дужни су у року од 6 месеци по ступању на снагу овог закона поднети секретаријату републичког извршног већа за индустрију, и то:

1) за постојеће просторе за истраживање — ситуациону карту терена и геолошку документацију по члану 19 став 3 овог закона и извештај о томе које минералне сировине истражује;

2) за постојећа експлоатациона поља — ситуациону карту терена по члану 55 став 3 тачка 1 овог закона.

Члан 153

(1) На основу документације из претходног члана секретаријат републичког извршног већа за индустрију издаће у року од 6 месеци по истеку рока из претходног члана, одобрења за истраживање односно експлоатацију минералних сировина предузећима односно организацијама из претходног члана.

(2) При издавању одобрења за експлоатацију по претходном ставу, неће се заказивати расправа по члану 58 овог закона.

Члан 154

(1) Рударска предузећа и организације за истраживање дужни су у року од 2 месеца по ступању на снагу овог закона донети правилнике о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду, у року од 3 месеца организовати службу хигијенско-техничке заштите при раду, а у року од 6 месеци организовати службу за спасавање, ватрогасну службу и службу прве помоћи.

(2) Рударски инспекторат може појединим предузећима и организацијама одредити и краће рокове од рокова из претходног става.

Члан 155

(1) За време од две године по ступању на снагу овог закона рударска предузећа и организације за истраживање могу запошљавати на местима техничких руководилаца рударских радова и лица која не испуњавају услове одређене прописима донесеним на основу члана 123 овог закона, али само уз сагласност рударског инспектората.

(2) Рударски инспекторат може одредити да поједина рударска предузећа односно организације за истраживање морају на одређеним местима руководиоца рударских радова имати и пре истека рока из претходног става лица која испуњавају прописане услове.

Члан 156

Изузетно од одредаба члана 130 овог закона, за време које одреди секретаријат републичког извршног већа за индустрију, може се за рударског инспектора постављати и рударски инжењер са праксом од најмање 7 година у рударском предузећу, од којих је провео најмање 6 година у јамским погонима, а од овог времена најмање 3 године у погонима са метаном или опасном угљеном прашином и 2 године на положају јамског управника или на вишем положају, као и рударски техничар са праксом

од најмање 10 година у рударском предузећу, од којих најмање 3 године у погонима са метаном или опасном угљеном прашином.

Члан 157

Републичка извршна већа могу прописати да поједине послове стављене одредбама овог закона у надлежност републичких органа управе, врше у одређеним случајевима орески органи управе.

Члан 158

(1) Ближе прописе за спровођење овог закона доноси Савезно извршно веће.

(2) Техничке прописе из области рударства доноси Секретаријат Савезног извршног већа за индустрију.

Члан 159

Овај закон ступа на снагу по истеку три месеца од дана његовог објављивања у „Службеном листу ФНРЈ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О РУДАРСТВУ

Увод

Упоредо са снажним развојем рударства у нашој земљи није ишло наше рударско законодавство. До данас осим појединих прописа о хигијенско-техничкој заштити у рударству још немамо законских прописа који би у целини регулисали материју из области рударства с обзиром на њену специфичност.

У старој Југославији постојало је пет рударско-правних подручја са пет застарелих закона, тако да ни ондашње рударско законодавство није било сређено.

Надзор од стране државе у рударству вршила су, према наслеђеној пракси из времена Аустро-угарске Монархије, рударска главарства. Рударска главарства вршила су сав надзор над свим рударским радовима у погледу сигурности људи и погона као и односима међу рудницима и власницима некретнина. Поред тога, главарства су била овлашћена да по приоритету и условима предвиђеним рударским законима дају права истраживања као и концесије за експлоатацију односно да додељују рудна поља на одређеном простору. Према томе је у рударском главарству била уједињена управна и надзорна власт.

Сви ти стари закони, који воде своје порекло из доба либерализма одражавали су ондашње друштвено-економске односе и тешке прилике у рударству. Њихове одредбе омогућавале су разна изигравања и шпекулације а нарочито страном капиталу да добије концесије за експлоатацију најбогатијих лежишта вреднијих минералних сировина у нашој земљи. Због тога као и због подвојености капиталистичких група и њихових интереса није се могао у старој Југославији донети нови јединствени рударски закон за целу земљу, који је био припремљен већ 1930 године.

Проглашењем рудног блага општеном имовином (члан 14 Устава ФНРЈ) сасвим је измењена друштвено-економска основа нашег рударства, па су зато престала да важе сва рударска права појединаца на истраживање као и повластице на експлоатацију минералних сировина. Сви стари рударски закони који су важили на територији старе Југославије изгубили су важност, а рударска главарства су расформирана.

Након ослобођења од стране Синдиката рудара, Савеза инжењера и техничара рударско-металуршке струке, стручних удружења рудника, радничких савета на већим рударским предузећима више пута је истицана потреба да се што пре донесе рударски закон.

Образложење основних одредаба Предлога закона о рударству

1) Уставом ФНРЈ (члан 14) проглашено је да је рудно благо општенародна имовина без обзира да ли се налази у земљи или на њеној површини. Предлог закона полазећи од овог уставног начела у уводним одредбама детаљно дефинише шта се подразумева под рудним благом, тј. да се под рудним благом подразумевају све органске и неорганске минералне сировине, без обзира на хемиски састав, агрегатно стање и место налаза.

У предлогу закона о даљим одредбама се уместо термина „рудно благо“ употребљава термин „минералне сировине“. Ово због тога што народ под називом „руда“ подразумева углавном само минерал из којег се добива метал, међутим, под „рудним благом“ не треба обухватити само минерале из којих се добива метал, већ и све остало минерално богатство, које се у привреди може корисно употребити. У истом циљу су истим чланом минералне сировине поближе дефинисане с обзиром на порекло, општи хемиски састав као и по агрегатном стању односно конзистенцији, у којој се минералне сировине могу појављивати, како би сваки заинтересовани могао знати на које минералне сировине се односе одредбе овога закона. Под одредбе овога закона подељени су и остаци минералних сировина у јаловини и рудним копицама и у топлиничким отпацима, који су раније одлагани на јаловишта односно депое, пошто се ранијим технолошким процесима нису могли искористити а у условима усавршавања технолошког процеса с временом се могу корисно употребити.

Закон обухвата минералне сировине, које се налазе не само на површини и у унутрашњости земље већ и оне које се налазе на дну и испод дна обалног мора, јер и ова подручја могу садржати корисне минералне сировине.

2) Истраживање и експлоатација.— Истраживање и експлоатацију минералних сировина могу вршити само привредне организације и установе које су специјализоване за ове послове, као што су рударска предузећа, предузећа за истраживање и геолошки заводи. Поред тога, истраживањем и експлоатацијом могу се бавити и друге привредне организације које користе минералне сировине за обављање своје делатности а за то имају организоване истражне службе односно рударске погоне. Притом честа је појава да се општински и срески народни одбори баве истраживањем минералних сировина на своме подручју тамо, где није било других интересената, па је предлог закона морао о тој појави да води рачуна. Стога је предвиђено да се општине и срезови могу бавити истраживањем минералних сировина, али не и експлоатацијом, под условом да имају посебно организовану истраживачку службу. Ако би народни одбори намеравали да се баве и експлоатацијом минералних сировина морали би основати рударско предузеће. Што се тиче пак федерације и народних република оне већ имају своје геолошке заводе за вршење наведених истраживања.

Стварањем специјализованих организација, односно специјализованих јединица (погона) у саставу организација за вршење истражних радова и радова на експлоатацији тежило се ка обезбеђењу ра-

ционалног и стручног извођења истражних и експлоатационих рударских радова, што већој сигурности у раду и спровођењу ХТЗ мера, сузбијању бесправног располагања минералним сировинама и сузбијању самовољног дивљења рударења односно бесправне експлоатације под именом истражних радова.

Притом се истраживања могу вршити само на оним просторима на којима на основу рударско-геолошких налаза и претпоставки има вероватноће да постоје корисне минералне сировине, о чему мора геолошка служба обавезно дати своје мишљење.

Да би се интензивирало рударско истраживање, али и спречила свака међусобна сметња у раду више истражних организација на одређеном простору, закон прописује тачно услове под којима се издаје одобрење за рударско истраживање и минералне радове које мора да изврши организација за рударско истраживање у току једне године.

Контролу о току истражних радова и спречавање сваке неовлашћене експлоатације и противправног располагања минералним сировинама и дивљења рударења под заштитом одобрења за истраживање закон обезбеђује обавезним периодичним обавештењем рударског органа о току истражних радова као и количини при томе извађених минералних сировина. О располагању минералним сировинама извађеним код истраживања мора се обавестити рударски орган.

Истраживање минералних сировина од значаја за енергетику, металургију и индустрију као и остале привредне гране, тј. минералних сировина из члана 3 предлога закона може се вршити само на основу одобрења републичког рударског органа (републичког секретаријата за индустрију). Истраживање осталих минералних сировина врши се, пак, уз претходну пријаву среском народном одбору.

Предлог закона под експлоатацијом обухвата само вађење минералних сировина из њиховог лежишта и њихово оплемењивање. Сва металуршка прерада минералне сировине изузета је из појма експлоатације минералних сировина, јер је металургија посебна делатност која са експлоатацијом минералних сировина нема ништа заједничко.

Предлог закона није прецизирао шта све спада у оплемењивање минералних сировина зато што се наглим развојем технике поступак оплемењивања стално усавршава. Стога закон овлашћује савезни рударски орган да посебно пропише који се радови на оплемењивању сматрају експлоатацијом.

Експлоатацију могу вршити само домаћа рударска предузећа и друге привредне организације, које минералне сировине користе за обављање своје основне делатности, и то последње под условом да оснују посебан рударски погон.

Експлоатација одређене минералне сировине на одређеном простору може се вршити само на основу одобрења републичког рударског органа, а изузетно у случајевима кад се експлоатационо поље простира на подручју две или више народних република на основу одобрења савезног рударског органа. За минералне сировине које нису обухваћене чланом 3 предлога закона, одобрење за експлоатацију даје срески орган управе, док за цигларску глину, камен, шљунак и песак одобрење даје, по правилу, општински орган управе.

Одобрење се издаје на основу проведеног поступка коме је циљ да се утврди да тражилац одобрења испуњава све законом предвиђене услове за сигурну, успешну, економичну и рационалну експлоатацију и да се по могућству расправе и други односи, који се појаве у вези са почетком рударских радова. При томе је истакнут принцип ако има више тражилаца, рударски орган процењује њихову погодносност и издаје одобрење ономе, који обезбеђује нај-

рационалнију и најекономичнију експлоатацију без обзира на приоритет подношења захтева. Изузетак од преднега предвиђен је за случај да се као тражилац одобрења појављује предузеће, које је вршило истраживање на томе простору у циљу обнављања резерви минералних сировина. Критеријуми о томе, која је експлоатација најрационалнија од носно најекономичнија, одредиће се посебним прописом.

По старим законима власник експлоатационог поља имао је право на експлоатацију свих „придржаних“ минералних сировина. Предлог закона дозвољава експлоатацију само у одобрењу наведених минералних сировина. За остале одобрењем необухваћене минералне сировине рударски орган издаје одобрење првенствено предузећу које на том терену већ врши експлоатацију других минералних сировина, али може издати одобрење за експлоатацију и другим предузећима.

3) *Правилно и систематско коришћење минералног богатства земље.*— У циљу обезбеђења добијања довољних количина минералних сировина под најповољнијим условима за потребе привреде и друштвеног стандарда, закон обезбеђује тиме што организације за истраживање и експлоатацију обавезује да истраживање и експлоатацију врше уз примену савремених метода рударске науке и технике и геолошке науке; да, у циљу трајне експлоатације и повећања производње стално врше истраживање ради обнављања резерви минералних сировина; да врше рударска мерења и воде рударске књиге као и евиденцију минералних резерви. У циљу обезбеђења овог принципа предлог закона предвиђа могућности упоредног и истовременог истраживања односно експлоатације разних минералних сировина на истом истражном или експлоатационом пољу под условима неометања рада.

Притом се сви подземни и површински рударски радови у вези са експлоатацијом могу вршити само на основу ревидираних и одобрених пројеката. Исто тако се и перспективни планови производње и годишњи планови рада могу састављати само на основу наведених пројеката, од чије основне концепције се не сме отступити без одобрења ревизионе комисије. Измене пројеката, које мењају основну концепцију, могу се вршити само уз сагласност ревизионе комисије, док је за мање измене потребна сагласност рударског органа.

Да би се у рудницима са већим опасностима и недовољно стручним кадровима заострио надзор над развојем и сигурношћу рударских радова, рударски орган може захтевати да му предузећа доставе годишњи план радова на увид и примедбе.

Због великих материјалних штета услед блокирања резерви минералних сировина површинским објектима односно због штета на површинским објектима услед рударских радова, као и ради спречавања спекулације зидањем зграда на експлоатационом пољу, по правилу, према предлогу закона се не могу на експлоатационом пољу подизати грађевински објекти који не служе рударском погону. Грађење је дозвољено само ако по мишљењу рударског предузећа, односно рударског органа, постоји могућност оштећења грађевинског објекта, али не постоји опасност по живот и здравље грађана. Међутим, грађевинска дозвола се може у том случају издати само уз изјаву да се будући власник грађевинског објекта одриче захтева односно права на накнаду штете и ако се ова његова изјава убележи у земљишне књиге.

У интересу искоришћавања неискоришћених капацитета рударског предузећа дужно је на свом експлоатационом пољу суседном рударском предузећу дозволити, уз накнаду трошкова односно штете, да користи вишак електричне енергије, отвара-

ње на његовом експлоатационом пољу помоћних путева за пролаз људи, превоз, вентилацију и одводњавање као и коришћење постојећих путева и средстава на површини или изградњу истих преко тог експлоатационог поља.

Ако општи интереси захтевају преко експлоатационог поља могу се изграђивати јавни путеви, железничке пруге, канали и друге саобраћајнице, с тим да инвеститор накнади сву штету проузроковану овом изградњом. Међутим, инвеститор је пре израде инвестиционог програма дужан да прибави мишљење од рударског предузећа о најповољнијем положају и правцу ових саобраћајница преко експлоатационог поља.

Рударско предузеће дужно је обавестити рударски инспекторат о свакој ненаданој делимичној или потпуној обустави експлоатације као и о смртној или колективној несрећи, како би се могла утврдити за ово одговорност односно прописати мере обезбеђења.

Рударско предузеће дужно је експлоатисати лежиште минералних сировина до исцрпљења. О обустави појединих погона одлучује раднички савет рударског предузећа.

Орган који је издао одобрење за истраживање може одузети одобрење ако се радови не изводе у сагласности са прописима о хигијенско-техничкој заштити запосленог особља, као и заштити грађана те друштвене и приватне имовине, и ако се истражним радовима ометају други рударски радови од веће важности на истом или суседном терену, односно угрожава будућа експлоатација минералних сировина на том истражном простору као и ако се истражни радови претворе у недозвољену експлоатацију. Код неправилности у експлоатацији, које могу имати штетне економске последице односно угрожавају живот радника и грађана рударски инспекторат ће обуставити експлоатацију док се радови не усагласе са прописима. Дозволу за експлоатацију рударски орган може одузети од рударског предузећа ако исто не отпочне са експлоатацијом у року предвиђеном одобрењем за експлоатацију.

4) *Обезбеђење путне заштите при раду.*— Велики број несрећних случајева и катастрофа иза рата, као и чињеница да број несрећних случајева нарочито у рудницима угља расте, захтева да се проблем заштите рада са обзиром на специфичне прилике и услове рада регулишу и кроз рударски закон и у извесној мери поопштено постави обавеза на спровођење ХТЗ мера.

Предлог закона прописује да је свако рударско предузеће обавезно да донесе интерни правилник о ХТЗ мерама при раду и да је дужно да организује службу ХТЗ с обзиром на специфичне услове рада и специфичне опасности рудника. Закон прописује задатке службе хигијенско-техничке заштите и обавезе предузећа да се за ову службу одреде способни оперативни кадрови, који не смеју бити запослени никаквим другим задацима, осим задацима ове службе.

Због сузбијања опортунизма у поступцима према прекршитељима прописа о хигијенско-техничкој заштити и непредузимању мера за њихово кажњавање законом се тачно одређује делокруг и одговорност за спровођење хигијенско-техничке заштите свих руководиоца предузећа до радника.

У случају удеса у рудницима предлог закона предвиђа законску обавезу за суседне руднике да притекну у помоћ са својим четама, а за удаљеније руднике само ако за то добију позив рударског инспектората.

5) *Стручност и одговорност у спровођењу рударских радова.*— Предлог закона полази од принципа да рударским радовима, почев од главног техничког руководиоца па све до предрадника одно-

сно палиоца мина, могу руководити само лица која имају одређену стручну спрему, одређен стаж и положен испит. Ближим прописима који ће се донети на основу овог закона, детаљно ће се разрадити овај принцип закона, нарочито у погледу стручне спреме, стажа, испита и испитног програма.

6) *Надзор рударских органа.*— По предлогу закона сви управни послови из области рударства дати су у надлежност републичког рударског органа а послови инспекције дати су рударској инспекцији. Изузетак од овога учинен је само у погледу управних послова који се односе на издавање одобрења за експлоатацију минералних сировина које нису обухваћене у члану 3 предлога закона као и неки други управни послови од мањег значаја (на пример: евиденција пријава о истраживању и др.).

Међутим, закон дозвољава да извршна већа народних република могу прописати да поједине послове, предвиђене одредбама предлога закона за републичке органе управе, врше у одређеним случајевима обласни односно срески органи управе.

Концентрација свих управних послова код једног (републичког) органа предложена је због тога што се сматра да је неопходно на једном месту водити целокупну евиденцију у рударским експлоатационим и истражним радовима, с обзиром да тај орган води и катастар истражних и експлоатационих простора на територији народне републике. На тај начин отклања се могућност непотребног истраживања на простору на коме је већ вршено истраживање односно минералне сировине, јер се сви извештаји о резултатима истраживања прикупљају код тог органа и стоје на располагању заинтересованима. Исто тако не може доћи до експлоатације исте минералне сировине на истом експлоатационом пољу од стране двеју организација (изузев у случају кооперације), јер одобрење за експлоатацију издаје редовно један орган који има евиденцију одобрења. Такође отклањају се међусобни спорови и међусобна угрожавања рударских радова.

Предлог закона предвиђа и сарадњу између рударских организација с једне стране, и геолошке службе с друге стране. Ова сарадња се остварује на тај начин што рударски орган неће моћи издати одобрење за истраживање односно експлоатацију, ако у захтеву организације за истраживање односно рударског предузећа републичка установа за геолошку службу није дала своје мишљење о оправданости истраживања односно експлоатације у погледу геолошких услова.

Осим тога, свака организација за истраживање дужна је да јави почетак истражних радова и доставља периодичне извештаје, као и коначан извештај о резултатима рударских истрага надлежној геолошкој служби. Исто тако је надлежан рударски орган дужан да достави републичкој установи за геолошку службу решења о одобрењу експлоатације, као и податке о резервама минералних сировина. Поред тога рударски орган доставља геолошкој служби стање резерви рудника који обухватају радове. Сврха ових одредби је да се истраживање постави на научно-техничку основу и отклоне стихије и ризико због којих су у прошлости многа финансијска средства нерационално коришћена, а често и упропаћена за истраге или отварање рудника, где за то није било основе или би за то била довољна и много мања улагања.

На другој страни поменути одредбама олакшаће се геолошкој служби да оствари један од важних задатака предвиђених у тезама будућег закона о геолошкој служби, а то је да образује фонд геолошко-стручне документације геолошко-рударских и геофизичких истраживања, да употпуњава фонд резерви минералних сировина и корисних стена, те да процењује и употпуњује њихове еко-

номске вредности. На основу тога моћи ће геолошка служба средствима обезбеђеним од друштвене заједнице да усмерава рударске истражне радове у правцу истрага односно откривања резерви минералних сировина потребних за нашу привредну заједницу.

7) *Заштита живота и здравља грађана и друштвене имовине и имовине грађана.*— Предлог закона предвиђа апсолутну забрану рударских радова на местима и на начин којим би се довели у опасност животи и здравље грађана. Од овог правила предлог не предвиђа изузетке.

У погледу друштвене имовине предлог закона истиче као правило да се истраживање и експлоатација минералних сировина не може вршити на просторима који обухватају јавни објекти и на подручјима која су проглашена заштићеним, дозвољавајући могућност да у изузетним случајевима, када су у питању минералне сировине од нарочитог значаја за привреду, отступају од овог правила уз претходну сагласност државних органа и уз предузимање потребних мера заштите.

Што се тиче приватне имовине, предлог закона предвиђа да се истраживање на простору под зградама и до 40 метара око њих, као и на простору који обухватају дворишта и вртови ван градског насеља, истраживање може, по правилу, вршити само уз сагласност власника односно корисника зграде (земљишта). Ово из разлога што се истражни радови могу прилагодити стању на терену у погледу објеката који се на њему налазе, без потребе да се, по правилу, омета посед грађана.

Што се тиче односа између рударских организација и приватних власника земљишта у погледу истраживања или експлоатације минералних сировина од стране ових организација, ови односи, ако не дође до споразума о томе између њих, регулишу се по Закону о експропријацији, који предвиђа могућност непотпуне, привремене или потпуне експлоатације као и заснивање закупа на потребном земљишту.

Питање накнада рударских штета које нужно настају у већем обиму и на већим површинама односно причињавају се већем броју лица (тзв. опште штете услед слегања терена, јамских пожара и гасова који притом настају, испуштања гасова и сл.) остављено је да се расправи посебним законом о накнади штете. Као привремено решење предлог закона предвиђа да ће се појединачне штете које настану услед рударских радова расправити по правним правилима имовинског права о накнади штете.

Предлог закона предвиђа обавезу да рударска предузећа земљишта оштећена услед рударских радова приведу поново култури, да би се на тај начин приморале да код избора метода експлоатације и диспозиције површинских погонских објеката воде рачуна о максималном чувању земљишта од штете.

8) *Рударска инспекција.*— Надзор над применом прописа о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду и надзор над применом прописа о радним односима у рударству вршили су инспекторати рада. Упоредо са овим инспекторатима, формирани су од 1952 године па надаље посебни органи у саставу најпре бивших секретаријата за привреду, а касније секретаријата за индустрију свих народних република, сем у НР Црној Гори, посебни рударско-металуршки инспекторати чија је надлежност била надзор над спровођењем свих прописа који се односе на рударство. Ови органи су организовани одлукама републичких извршних већа. На тај начин у области рударства постојала су два инспекциска органа чије су се надлежности међусобно преплиале. Штавише поједини рударско-металуршки инспекторати имали су, према одлуци о њиховом оснивању, у својој надлежности и надзор над при-

меном прописа о хигијенско-техничкој заштити. Но, поред тога прописи о ХТЗ не могу се одвојено посматрати од техничких прописа као и од других прописа који се односе на рад у рударству. Технички прописи су основа сигурности и хигијенско-техничке заштите при раду у рударству, па је немогуће да орган који врши надзор над применом једне врсте прописа истовремено не контролише и примену осталих прописа. Тако долази до дуплицитета у раду, до супротности у решењима шта је све заштравало односе међу инспекцијама. Са друге стране надзор двеју инспекција је сувише ангажовао ионако малобројно особље у рудницима, доводио руководство рудника у недоумицу кога да слуша, што је све смањивало ауторитет инспекција и ефикасност контроле.

Зато предлог закона предвиђа једну јединствену рударску инспекцију.

Сврха постављања надзорног органа са таквом надлежношћу, какву предвиђа закон била је, да се отклоне наведене тешкоће и неправилности које су досада у рударској пракси утврђене и које су угрожавале сигурност и ометале бржи напредак у рударству.

Према томе надзор над применом техничких прописа и ХТЗ мера као и осталих прописа на којима се заснива сигурност и правилан рад у рударству вршила би једна јединствена рударска инспекција, док би инспекција рада вршила само надзор над извршењем прописа о заснивању радних односа, правима из радног односа и престанку радног односа. Ово и стога што се границе између техничких и осталих рударских прописа с једне стране и ХТЗ мера с друге стране може тешко повући, кад се истовремено има да решава један чисто економско-технички проблем (као што су на пример откопне методе, вентилација, опрема итд.) који се мора решити тако да се под условом претходне потпуне сигурности човека у јами постигне највећа рационалност односно економичност и рентабилност.

Због напред изложеног у предлогу закона је предвиђено, да се рударски инспекторат налази у саставу републичког рударског органа.

Надаље, док се у модерној индустрији рад одвија ритмички и у једном сталном амбијенту, дотле се у рударству амбијент са напредовањем радова у циклусима стално мења и зависи од рударско-геолошких прилика (вода, плинтови, загревање и ватре, притисци, горски удари) а често наступају тренутно изненадне промене које могу имати за последицу и катастрофу. Ради тога се тражи од рударског инспектора дугогодишња пракса и одређен руководствени стаж, висока стручност као и да се бави искључиво надзором у рударству и да сагледавањем ситуације на појединим рудницама заштрава будност и на осталим рудницама.

Инспекције рада у срезивима нису имале потребне стручне кадрове. Било је само неколико инспектора рударске струке и то са нижим квалификацијама, који су надзор над рудницама вршили истовремено са надзором и над осталим привредним предузећима. Поред тога, они су вршили и надзор над радним односима. Нешто је стање било побољшано увођењем рударских инжењера у републичке инспекторате рада.

Образовање овако јединствене рударске инспекције није у супротности ни са Међународном конвенцијом о инспекцији рада.

Тачка 2 члана 2 ове конвенције дозвољава могућност да се од примене конвенције изузму рударска и транспортна предузећа, те се за ова предузећа може увести посебна инспекција.

Стварањем једне јединствене рударске инспекције са стручно јаким рударским кадровима у саставу републичког рударског органа удоваљава се

одредбама чл. 1, 4 ст. 2 и чл. 7 I дела Међународне конвенције рада бр. 81, по којима сваки члан Међународне организације рада треба да има „један систем инспекције” и да та инспекција у „федеративној држави буде стављена под надзор и контролу једне централне власти федералне јединице” као и да „инспектори буду регрутовани само на основу способности кандидата за испуњавање задатака које треба да преузму”.

Уношење и прецизирање неких одредби из Закона о радним односима било је потребно ради целовитости обраде материје и заштравања одговорности како руководства и радника у рударству тако и рударских инспектората.

Рад на припремању предлога закона и важније примедбе које у предлогу нису усвојене

Нацрт закона је израђен на основу теза које су припремљене у Секретаријату Савезног извршног већа за индустрију. Овај нацрт достављен је на дискусију свим савезним и републичким државним органима који су заинтересовани за проблеме рударства; свим заинтересованим савезним привредним коморама и стручним удружењима; свим већим рудницама угља, рудницама црне металургије, рудницама метала и ватросталног материјала, као и предузећима за истраживање и експлоатацију нафте; Централном већу Савеза синдиката Југославије и Централном одбору синдиката рудара и металурга, Савезу и друштвима инжењера и техничара рударско-металуршке струке у свим народним републикама; Савезном и републичким геолошким заводима; Савезном врховном суду и привредним судовима; рударским и правним факултетима; Средњој рударској школи и Сталној конференцији градова. Укупан број органа и организација који су консултовани по овоме предлогу износи 177.

Достављене примедбе узете су у обзир код израде предлога закона, осим извесног броја примедби који није могао бити прихваћен.

Важније примедбе које нису прихваћене су:

1) да предлогом није регулисана накнада рударских штета.

С обзиром да је ово питање свакако уско повезано са основним поставкама општих прописа о накнади штете, то је остављено да то питање буде решено односним законом, који је у раду;

2) да су, наводно, остали нерегулисани односи између власника и корисника земљишта, с једне стране, и рударских организација, с друге стране.

У уводу образложења наведено је из којих разлога предлог закона не садржи посебне разрађене одредбе о овоме, с обзиром да је минерално благо у друштвеној својини и да имаоци земљишта у односу на минералне сировине немају никаквих својинских права, а да се питање коришћења земљишта за рударске сврхе регулише споразумом или на основу Закона о експропријацији;

3) да се образује савезни рударски инспекторат, било као орган у саставу Секретаријата Савезног извршног већа, било као самостални орган управе ван састава других органа.

Предлог стоји на становишту да обим послова, који спадају у делокруг савезног органа, није такав да изискује образовање посебног савезног инспектората. Смернице и упутства за рад рударских инспектората даваће савезни рударски орган;

4) да предлог не регулише питање одговорности директора рударског предузећа за штету која настане услед издавања нестручних или погрешних наређења.

Нема потребе да се наведена одговорност директора рударског предузећа разликује од одговорности других предузећа;

5) да надзор над изградњом тунела за железнице и хидроградње, као и на бушењима за тражење воде и консолидационим бушењима врше грађевински инспектори у споразуму са рударским инспекторима.

Ово питање не спада у материју овог закона. Међутим, у пројекту закона о грађењу ова би се примедба могла усвојити.

А М А Н Д М А Н И

САВЕЗНОГ ИЗВРШНОГ ВЕЋА НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О РУДАРСТВУ

Уз члан 1

Члан 1 мења се и гласи:

„(1) Рудно благо у земљи и на њеној површини је опште добро.

(2) Федерација и народне републике у оквиру права и дужности утврђених Уставом и законима старају се преко одговарајућих државних органа да се рудно благо користи у општем интересу.“

После члана 2 додају се нови чланови 3, 4, 5 и 6, који гласе:

„Члан 3

(1) Одредбе овог закона односе се на истраживање и експлоатацију минералних сировина, без обзира да ли се оне налазе у земљи или на њеној површини, на морском дну или испод њега у обалном мору Југославије.

(2) Одредбе овог закона односе се и на истраживање и експлоатацију минералних сировина које се налазе на морском дну или испод њега ван обалног мора Југославије, ако се на основу међународног права такво истраживање и експлоатација регулишу југословенским прописима.

Члан 4

(1) Истраживањем и експлоатацијом минералних сировина могу се бавити привредне и друге организације које испуњавају услове прописане овим законом.

(2) Право да врше истраживање или експлоатацију одређених минералних сировина на одређеном простору привредне и друге организације стичу на основу одобрења надлежног органа датог у складу са одредбама овог закона.

Члан 5

На извађеној минералној сировини при истраживању или експлоатацији, као на друштвеној својини, привредна или друга организација стиче право коришћења без накнаде.

Члан 6

(1) Грађанин, грађанска правна лица, друштвене организације и друга удружења грађана не могу се бавити истраживањем и експлоатацијом минералних сировина.

(2) Изузетно, грађани, грађанска правна лица, друштвене организације и друга удружења грађана могу се под одређеним условима бавити само истраживањем или експлоатацијом одређених врста минералних сировина за грађевинске или занатске сврхе или за сопствене потребе, у ком случају на извађеној минералној сировини стичу право својине без накнаде.“

Уз ранији члан 3

У тачки 5) став 1 после речи „магнезита“ додаје се „флуорита“.

Став 2 брише се и уместо њега ставља нови став 2 који гласи:

„(2) Овај закон примењује се и на истраживање и експлоатацију минералних сировина које нису наведене у претходном ставу, ако у појединим његовим одредбама није друкчије одређено.“

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Савезно извршно веће може прописати посебне услове за истраживање и експлоатацију одређених врста минералних сировина и у тим прописима отступити од одредаба главе II и III овог закона.“

Уз ранији члан 4

Овај члан мења се и гласи:

„(1) Одредбе овог закона не примењују се на експлоатацију цигларске и грнчарске глине, песка, шљунка и камена ако се ова експлоатација врши за грађевинске или занатске сврхе или ако је врше поједини грађани за сопствене потребе.

(2) Експлоатација ових минералних сировина за сврхе из претходног става регулише се законом народне републике, као и одлуком среског народног одбора донетом на основу и у оквиру републичког закона.

Уз ранији члан 5

Овај члан брише се.

Уз ранији члан 6

Овај члан брише се.

После ранијег члана 15 додаје се нов члан 15а који гласи:

„(1) На поступак по управним стварима из овог закона примењују се одредбе Закона о општем управном поступку, ако овим законом није друкчије одређено.

(2) Против решења савезног рударског органа и републичког органа управе надлежног за послове рударства (републичког рударског органа) може се изјавити жалба надлежном извршном већу.

(3) По жалби изјављеној по претходном ставу решава одговарајућа комисија надлежног извршног већа.“

Уз ранији члан 16

На крају става 2 брише се тачка и додају речи „и истраживања која се врше у научне сврхе.“

Уз ранији члан 17

Додаје се нови став 4 који гласи:

„(4) Органи управе среских и општинских народних одбора надлежни за послове рударства могу непосредно истраживати минералне сировине на подручју среза односно општине, ако за вршење ових радова располажу кадровима који у погледу стручних квалификација испуњавају услове предвиђене овим законом.“

Напомена: У свим члановима у којима је употребљен израз „орган управе народног одбора надлежан за послове привреде“ треба заменити са: „орган управе народног одбора надлежан за послове рударства.“

Уз ранији члан 25

Овај члан мења се и гласи:

„(1) Ако се захтев за истраживање минералних сировина на простору за који је раније дато одобрење за истраживање других минералних сировина, односи на минералне сировине чије је истраживање од већег општег интереса од истраживања минералних сировина за које је дато одобрење, републички рударски орган може актом којим се даје одобрење за истраживање минералних сировина

које су од већег општег интереса, одредити да организација која је раније добила одобрење обустави даље радове на том истражном простору.

(2) У случају из претходног става организација која је доцније добила одобрење за истраживање обавезна је да организацији која је морала обуставити радове накнади средства која је целисходно уложила у истражне радове.

(3) Ако се организације из претходног става не споразумеју о накнади, организација која је морала обуставити радове може поднети надлежном привредном суду против друге привредне организације тужбу за утврђивање и исплату накнаде.“

Уз ранији члан 46

Додаје се нов став 8 који гласи:

„(8) Ако организација за истраживање не спроведе мере обезбеђења по ставу 1 овог члана и после опомене органа управе општинског народног одбора, овај орган спровешће мере обезбеђења на трошак организације за истраживање.“

Уз ранији члан 68

Додаје се нови став 2 који гласи:

„(2) Против решења донетог по жалби из претходног става не може се покренути управни спор.“

Уз ранији члан 120

Овај члан мења се и гласи:

„(1) У случају већих несрећа у рударском предузећу, председник општинског народног одбора може, на захтев руководиоца акције за спасавање, наредити мобилизацију потребне радне снаге, транспортних средстава и ватрогасних организација, уз накнаду трошкова од стране угроженог предузећа.

(2) На основу наредбе председника општинског народног одбора орган управе надлежан за унутрашње послове спровешће мобилизацију из претходног става.“

Уз ранији члан 144

Додаје се нови став 2 који гласи:

„(2) Савезни рударски орган стара се о унапређењу стручног рада рударских инспектората и о стручном усавршавању кадрова у тим инспекторатима.“

У глави VIII (казнене одредбе) место ранијих чланова 147—152 додају се нови чланови који гласе:

„Члан

(1) Новчаном казном до 2.000.000 динара казниће се за привредни преступ:

1) привредна организација, установа или друга организација која врши експлоатацију минералних сировина без одобрења надлежног органа;

2) привредна организација која врши истраживање минералних сировина без прописаног одобрења или пријаве, као и установа и друга организација која без прописаног одобрења или пријаве врши истраживање минералних сировина у привредне сврхе;

3) организација за истраживање и рударско предузеће ако при истражним радовима вади већу количину минералних сировина од оне коју нужно захтевају истражни радови и технолошка испитивања.

(2) За радње из претходног става казниће се новчаном казном до 100.000 динара и одговорно лице у организацији за истраживање, рударском предузећу или другој организацији.

Члан

(1) Новчаном казном до 1.000.000 динара казниће се за привредни преступ рударско предузеће и организација за истраживање:

1) ако не пријави у одређеном року почетак истражних односно експлоатационих радова;

2) ако не води евиденцију о извађеним количинама минералних сировина при истражним радовима, или ако нема документацију о располагању овим сировинама, или ако не обавести рударски орган о располагању тим сировинама;

3) ако не подноси извештај о резултатима истраживања у одређеним роковима, или ако по завршетку или трајном обустављању истражних или експлоатационих радова не поднесе извештаје надлежним органима са свом документацијом о рударским радовима;

4) ако не организује службу хигијенско-техничке заштите при раду и не спроведе прописане хигијенско-техничке заштитне мере и мере за безбедност грађана и обезбеђење ствари у друштвеној и грађанској својини;

5) ако без одобрења односно сагласности истражује или експлоатише минералне сировине на местима на којима је за ове радове потребно посебно одобрење односно сагласност;

6) ако у извођењу рударских и других радова и при постављању постројења отступа од одобрених пројеката без сагласности надлежног рударског органа;

7) ако не поступи по примедбама рударског органа на годишњи план радова, ако нема рударске планове, или их редовно не допуњава, или не врши рударска мерења, или не води књигу рударског надзора;

8) ако по завршетку или трајном обустављању истражних односно експлоатационих радова не изврши потребне мере обезбеђења, или не приведе култури земљиште оштећено рударским радовима.

(2) За радње из претходног става казниће се новчаном казном до 100.000 динара и одговорно лице у рударском предузећу односно организацији за истраживање.

Члан

(1) Новчаном казном до 1.000.000 динара казниће се за прекршај рударско предузеће и организација за истраживање:

1) ако у прописаном року не обавести рударски инспекторат о сваком смртном, групном или тешком несрећном случају и о узроцима несреће; ако о обустави радова не обавести рударски инспекторат у одређеном року;

2) ако не поступи по решењима рударског инспектората;

3) ако на положај руководиоца рударских радова поставља лица која не испуњавају прописане услове, или не поднесе пријаве рударском инспекторату о испуњењу услова за лица која се постављају на места руководиоца рударских радова;

4) ако не дозволи рударском инспектору улаз у пословне и погонске просторије и разгледање планова, извештаја и друге документације о стању рударских радова или ако на други начин омета рударског инспектора у вршењу инспекције.

(2) Новчаном казном из претходног става казниће се за прекршаје установа или организација која не ради по принципима привредног пословања, ако врши истраживање минералних сировина без прописаног одобрења или пријаве.

(3) За радње из претходних ставова казниће се новчаном казном до 100.000 динара и одговорно лице у рударском предузећу, организацији односно установи.

Члан

(1) Новчаном казном до 300.000 динара казниће се за прекршај грађанин који се бави истраживањем или експлоатацијом минералних сировина противно одредбама овог закона.

(2) За радњу из претходног става грађанско правно лице, друштвена организација или друго удружење грађана казниће се новчаном казном до 1.000.000 динара.

Члан

Имовинска корист постигнута радњама које су овим законом одређене као привредни преступи или као прекршаји (чл. ... — ...) одузеће се од учиниоца преступа односно прекршаја у корист савезног буџета.

Члан

За поступак по привредним преступима одређеним у овој глави надлежни су у првом степену окружни привредни судови."

Уз ранији члан 152

Додаје се нов став који гласи:

„(2) Рударска предузећа и организације за истраживање дужни су у року од три месеца по ступању на снагу овог закона поднети рударском инспекторату пријаву о стручним квалификацијама руководиоца особља у смислу члана 125 овог закона.“

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА НАРОДНУ ПРИВРЕДУ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О РУДАРСТВУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за народну привреду

Бр. СНС/А/ 43

27 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за народну привреду Савезног већа Савезне народне скупштине, на својим седницама од 23 и 24 јуна 1959 године, претресао је Предлог закона о рударству и усвојио га са изменама и допунама које се налазе у прилогу који је саставни део овог извештаја.

Наведене измене и допуне усвојио је и Одбор за народну привреду Већа произвођача, као и законодавни одбори оба дома.

Подносећи овај извештај, молим Дом да усвоји Предлог закона о рударству са поменутих изменама и допунама.

За известиоца Одбора одређен је народни посланик Хајро Капетановић.

Секретар

Претседник

Тодор Вујасиновић с. р.

Видосе Смиленски с. р.

Чланови:

Влајко Беговић с. р., Душан Богданов с. р., Димче Бојановски с. р., Радивој Давидовић с. р., инж. Војислав Јеленковић с. р., Хајро Капетановић с. р., Момир Капор с. р., Никола Кмезић с. р., Цавид Нимани с. р., Ђока Пајковић с. р., Анте Раос с. р., Пал Шоти с. р., Благоје Талески с. р., Илија Тепавац с. р.,
Божо Томић с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О РУДАРСТВУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 43

27 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својим седницама од 24 и 25 јуна о. г. претресао је Предлог закона о рударству, који му је доставио Одбор за народну привреду Савезног већа.

Сходно ставу 1 члана 143 Пословника Савезног већа Савезне народне скупштине Законодавни одбор подноси Савезном већу овај свој извештај.

У дискусији о законском предлогу изражено је мишљење да су принципи на којима је изражен овај законски предлог добри и да најбоље одговарају данашњој нашој ситуацији у области рударства. Такође се сматра да јединство на коме по овом законском предлогу почива рударска инспекција не треба реметити а исто тако ни њена права ни обавезе сужавати. Поред тога стало се на становиште да права народних одбора општина и срезова нарочито по питањима хигијенско-техничке заштите у организацијама које се баве истраживањем и експлоатацијом минералних сировина се прошире као и то да органи општине и среза врше сва друга права према овим организацијама, сем оних која су овим законским предлогом дата другим органима. Значајније измене у овом смислу унете су у чл. 18, 118, 134, 135 и 136 законског предлога. Сугестија једног броја народних посланика, чланова Законодавног одбора, да се у предлог закона унесе измена по којој би народни одбори срезова могли да приступе истражним радовима и без добијања одобрења органа рударске инспекције, је одбијена.

Да би се унело више јасноће у питање да ли народни одбори и установе имају право да се баве истраживањем и експлоатацијом минералних сировина учињене су потребне измене у члану 4 предложеног законског предлога.

Доста дуга дискусија се водила и о члану 17 законског предлога (ранији члан 15) из разлога што се питање крупних штета које се већем броју лица могу наносити истраживањем или експлоатацијом минералних сировина није регулисало овим предлогом закона. Истакнуто је да ће настати извесан временски период од дана кад овај законски предлог ступи на снагу до дана доношења Закона о штетама када грађани неће моћи да поставе захтев за обештећење а што су досад на бази постојећих прописа могли учинити па се у вези са овим Законодавни одбор Савезног већа сложио у мишљењу да треба уложити потребне напоре да што пре добијемо Закон о штетама.

Врло је значајна измена коју је Законодавни одбор унео у члан 7 (ранији члан 3) по којем је Савезно извршно веће имало право да отступи од одредаба главе II и III Предлога закона о рударству. Одбор се није могао сложити са тим да се Савезном извршном већу дају законска овлашћења по којима може отступити од одредаба садржаних у глави II и III које у себи обухватају 78 чланова од укупно 159 законског предлога.

У Одбору је изражена мисао да ни у овом законском предлогу а ни у оним који ће доћи у будуће на разматрање не би требало ићи на изричито истацање чињенице да нас међународне конвенције или уговори обавезују да усвојимо или одбадимо законску одредбу или поједини члан законског предлога. Истакнуто је чак мишљење да се често са доношењем неких закона, као, на пример, Закон о вину, а и неких одредаба које су у овом предлогу закона садржане биле предложене, обавезујемо себе много чвршће него што нас те међународне конвенције и уговори уствари обавезују.

У вези са чланом 8 (ранији члан 4) законског предлога указано је на потребу да народне републике што пре донесу законе о рударству, како би народни одбори презова могли да донесу одлуке на које их одредбе овог члана предложеног закона обавезују.

На крају, Одбор је учинио и ове значајније измене у Предлогу закона о рударству. У казним одредбама овог законског предлога предвиђене су биле санкције за народне одборе општине и за буџетске установе. Стало се на становиште да се не може казнити народни одбор општине или буџетска установа и да исте треба искључити од могућности да могу бити кажњени за привредне преступе јер у нашим прописима и досадашњој пракси за те установе нису предвиђене казнене мере. Ако се мисле кажњавати преступи појединаца у тим органима онда је то могуће било и досад а и сада, јер исти одговарају за свој рад дисциплински и кривично по постојећим законским прописима.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Дому да та усвоји.

За известиоца је одређен народни посланик Аљаш Гаши.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови,

Др Заим Шарац с. р., Аљаш Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевски с. р., Јурица Драшњик с. р., Спасоје Баковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Миленковић с. р., Зехра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О УСТАНОВЉЕЊУ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 313

10 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за своје претставнике одредило Херберта Крауса, секретара Савезног извршног већа за народно здравље — за претставника у Савезном ве-

ћу и Мому Марковића, члана Савезног извршног већа и секретара Савезног извршног већа за рад — за претставника у Већу произвођача.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Стана Томашевић, помоћник секретара за рад у Савезном извршном већу — за повереника у Савезном већу и Никола Дилбер, виши саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за рад — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа

Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 45

11 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите Одбору за социјалну политику и народно здравље на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило Херберта Крауса, секретара Савезног извршног већа за народно здравље, а за повереника Стану Томашевић, помоћника секретара за рад у Савезном извршном већу.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О УСТАНОВЉЕЊУ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА

Члан 1

У циљу да се пољопривредним произвођачима обезбеди коришћење здравствене заштите на основи начела узајамности у сношењу трошкова, установљава се здравствено осигурање пољопривредних произвођача.

Члан 2

Здравствено осигурање пољопривредних произвођача уводи се и организује законом народних република, сагласно одредбама овог закона.

Члан 3

Пољопривредни произвођачи, у смислу овог закона, су сва лица која се баве пољопривредном делатношћу као редовним занимањем, или се баве у циљу привређивања ловом или риболовом, без обзира да ли имају и приходе од другог самосталног занимања, као и чланови њихових домаћинстава које они издржавају.

Одредбе овог закона не односе се на пољопривредне произвођаче који су здравствено осигурани по другим прописима о социјалном осигурању.

Члан 4

Здравствено осигурање пољопривредних произвођача може бити основно или проширено.

Основним здравственим осигурањем обезбеђује се законом одређени обим основне здравствене заштите.

Проширеним здравственим осигурањем обезбеђује се здравствена заштита у ширем обиму и коришћење под повољнијим условима оне здравствене заштите која је обезбеђена основним здравственим осигурањем.

Члан 5

Основно здравствено осигурање утврђује се законом народне републике као опште, обавезно и јединствено за све пољопривредне произвођаче на територији народне републике.

Проширено здравствено осигурање може се увести за пољопривредне произвођаче на подручју појединих срезова односно општина под условима и на начин који су одређени републичким законом.

Члан 6

Трошкови здравствених услуга које пољопривредни произвођачи користе по основу здравственог осигурања плаћају се у законом одређеним случајевима у целини из фонда здравственог осигурања. У свим осталим случајевима одређени део трошкова здравствених услуга плаћа се из фонда, а остатак плаћа непосредно корисник услуге.

Члан 7

Основним здравственим осигурањем обезбеђује се пољопривредним произвођачима, као најмање, право да без непосредног плаћања дела трошкова здравствених услуга користе:

1) лечење у свим здравственим установама у случају обољења од колере, куге, жуте грознице, великих богиња, пегавца, повратне грознице, трбушног тифуса, паратифуса, менингитиса, летаргичног енцефалитиса, паразне жутице, сакагије, дифтерије, тетануса, црног пришта, губе, беснила, Вејлове болести, туларемије, полиомиелитиса, бабиње грознице, Кала-Азара, трахома, дизентерије, шарлаха, црвеног ветра, малих богиња, великог кашља, малтешке грознице, Бангове болести, гонореје, сифилиса, меког чира, четврте венеричне болести, микозе;

2) лечење у одговарајућим здравственим установама у случају обољења од душевних болести, кад је оболело лице опасно по живот других лица;

3) вакцинисање, кад је оно обавезно по посебним прописима;

4) дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију у стану, кад су медицински индицирани због појаве заразне болести.

Члан 8

Општински народни одбор, на седници оба већа, може одлучити да део трошкова одређених здравствених услуга који по закону треба да плаћају непосредно сами корисници, за поједине категорије пољопривредних произвођача одређеног имовног стања сноси у целини или делимично на терет средстава општинског буџета.

Члан 9

За спровођење здравственог осигурања пољопривредних произвођача образују се фондови здравственог осигурања пољопривредних произвођача у оквиру среских завода за социјално осигурање.

У оквиру републичког завода за социјално осигурање могу се образовати фонд за реосигурање и други заједнички фондови здравственог осигурања пољопривредних произвођача.

Финансиска средства за фондове здравственог осигурања пољопривредних произвођача обезбеђују се доприносом пољопривредних произвођача и осталих грађана који имају порезу подложне приходе од пољопривреде, доприносом из буџета и другим приходима одређеним на основу закона.

Фондовима здравственог осигурања пољопривредних произвођача управљају посебни органи друштвеног управљања, образовани од претставника које бирају пољопривредни произвођачи и претставника среског народног одбора, завода за социјално осигурање, задружних и других организација заинтересованих за спровођење здравственог осигурања пољопривредних произвођача.

Члан 10

Здравствену заштиту обезбеђену здравственим осигурањем пружају пољопривредним произвођачима среског народног одбора, завода за социјално осигурање, задружних и других организација заинтересованих за спровођење здравственог осигурања пољопривредних произвођача.

Пољопривредни произвођачи користе здравствену заштиту по правилу, код здравствених установа које обезбеђују одређене видове здравствене заштите на подручју на коме се налази место пребивања пољопривредног произвођача. У случајевима и под условима предвиђеним за све грађане одређеног закона о здравственој заштити они могу користити здравствену заштиту и код осталих здравствених установа на територији Југославије.

Члан 11

Законом народне републике утврђују се: обим здравствене заштите из основног здравственог осигурања; услови и начин увођења проширеног здравственог осигурања; учешће осигураника у плаћању трошкова коришћења појединих видова здравствене заштите; начин обрачунавања и наплате трошкова здравствених услуга од фондова и корисника; висина доприноса и начин финансирања здравственог осигурања пољопривредних произвођача; образовање органа управљања фондова здравственог осигурања пољопривредних произвођача и начин управљања тим фондовима, као и остали односи који произилазе из спровођења здравственог осигурања пољопривредних произвођача.

Прописима о организацији службе социјалног осигурања одређују се односи између органа управљања завода за социјално осигурање и органа управљања фондова здравственог осигурања пољопривредних произвођача, као и начин одлучивања о стварима од заједничког интереса.

Члан 12

Подносци, исправе и решења који се односе на остваривање права пољопривредних произвођача по основу здравственог осигурања ослобођени су од свих такса.

Члан 13

Законом народне републике којим се установљава основна здравствена заштита одређује се дан од кога ће постојеће организације и фондови основани ради плаћања здравствених услуга за пољопривредне произвођаче, обуставити пословање у погледу видова здравствене заштите установљених републичким законом.

Републичко извршно веће одредиће прописима услове под којима организације и фондови из претходног става могу продужити овоју делатност на обезбеђивању здравствене заштите по основу проширеног здравственог осигурања.

Члан 14

Од дана којим ће на основу закона народне републике почети спровођење здравственог осигурања пољопривредних произвођача, на територији односно народне републике неће се примењивати Уредба о обрачунавању и наплати трошкова у државним здравственим установама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 56/48) на лица обухваћена здравственим осигурањем по том закону.

До доношења прописа о здравственој заштити материјално необезбеђених лица, одредбе Уредбе о обрачунавању и наплати трошкова у државним здравственим установама примењиваће се на лица која нису здравствено осигурана ни као пољопривредни произвођачи ни по ком другом основу, а која услед неспособности за рад, старости или изнемоглости и немају средстава за издржавање примају материјалну помоћ од општина или за која обавезу плаћања трошкова лечења преузима општински народни одбор зато што су материјално необезбеђена.

На лица која врше занатску делатност или друге самосталне делатности односно занимања, а нису здравствено осигурана по посебним прописима или уговорима, одредбе Уредбе о обрачунавању и наплати трошкова у државним здравственим установама примењиваће се најдуже још три месеца по ступању на снагу овог закона.

Члан 15

Спровођење здравственог осигурања пољопривредних произвођача на основу закона народних република почеће најраније 1 јануара 1960 године а најдоцније до краја 1960 године.

Члан 16

Овај закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О УСТАНОВЉЕЊУ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА

Сврха овог закона је да се од стране федерације установи здравствено осигурање пољопривредних произвођача као институција њихове организоване здравствене заштите, да се утврде основна начела тог осигурања и минимум права који се мора обезбедити, а да се сама изградња система, његово увођење у живот и спровођење оставља законодавству народних република у циљу што бољег прилагођавања њиховим стварним могућностима и потребама. Овим ће се уједно омогућити да се пређе са досадашњег система обезбеђења бесплатних лечења од одређених болести, а на терет буџета политикотериторијалних јединица, на систем финансирања здравствене заштите пољопривредних произвођача преко посебних фондова, из доприноса самих пољопривредних произвођача уз учешће буџета. Предлог закона садржи извесне одредбе које се морају регулисати од стране федерације и не могу се препустити републичком законодавству (на пример члан 8, члан 9 став 2, члан 10 став 2, члан 11).

Обезбеђени минимум права из члана 7 предлога далеко је ужи од обима оне заштите коју бесплатно уживају ови грађани по данас важећим прописима и стога неће представљати финансијски проблем за увођење овог здравственог осигурања од стране народних република.

Према подацима Државног секретаријата за послове финансија укупни буџетски расходи у 1958 години за бесплатно лечење по обавезама на основу Уредбе о обрачунавању и наплати трошкова у државним здравственим установама износили су заок-

ружено око 10 милијарди динара. Међутим, поједини видови здравствене заштите из члана 7 предлога показују следећи финансијски ефекат:

а) заразне болести (члан 7 тач. 1 предлога) учествују са — — — — 925,000.000.—

б) душевне болести (члан 7 тач. 2 предлога) учествују са — — — — 625,000.000.—

в) вакцинације и обавезне ддд акције (члан 7 тач. 3 и 4 предлога)

Висина укупних расхода фондова здравственог осигурања пољопривредних произвођача зависиће, с једне стране, од обима здравствене заштите на коју ће осигураници по републичким законима имати право из основног здравственог осигурања, а с друге стране, од сразмере учешћа фонда и самих корисника у плаћању трошкова за поједине видове те здравствене заштите, која ће сразмера такође бити утврђена републичким законима. На тај начин, републике ће у оквиру укупних расположивих средстава оријентирати интензитет коришћења здравствене заштите према својим основним проблемима у тој области (проблем туберкулозе, породилске заштите итд.).

Рокови предвиђени у члану 15 предлога омогућиће солидну припрему за увођење у живот овог осигурања и његово благовремено повезивање са планирањем и буџетирањем за 1960 годину, што се показује као неопходно.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И НАРОДНО ЗДРАВЉЕ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О УСТАНОВЉЕЊУ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за социјалну политику

и народно здравље

СНС/А/ 45

28 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за социјалну политику и народно здравље Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници од 26 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача који му је писмом доставио претседник Савезног већа и усвојио га са изменама и допунама.

Предлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача претресао је и Законодавни одбор Савезног већа чије је измене и допуне овај Одбор усвојио.

У Предлогу закона учињене су следеће измене и допуне:

Члан 4 — У другом ставу у другом реду брише се реч „основне“. У трећем ставу у другом реду после речи „обиму“ ставља се запета и додаје реч „као“.

Члан 6 — У првом реду бришу се речи „здравствених услуга“ и стављају речи „медицинских помоћи“. У четвртм реду после речи „осигурања“ додају се речи „пољопривредних произвођача“. У петом реду уместо речи „здравствених услуга“ стављају се речи „медицинске помоћи“. У шестом реду на крају уместо речи „услуге“ стављају се речи „медицинске помоћи“.

Члан 7 — У првом ставу у трећем реду уместо речи „здравствених услуга“ стављају се речи „медицинске помоћи“. У тачки 1) у петом реду на крају уместо речи „губе“ ставља се реч „леице“, а у деветом реду уместо речи „сифилиса“ ставља се реч „луса“.

Члан 8 — У другом реду уместо речи „здравствених услуга“ стављају се речи „видова медицинске помоћи“.

Члан 10 — У другом ставу у шестом реду испред речи „одредбама“ стављају се речи „законским прописима“. У истом реду брише се реч „Основног“.

Члан 11 — У првом ставу у петом реду уместо речи „здравствене заштите“ стављају се речи „медицинске помоћи“, а у шестом реду уместо речи „здравствених услуга“ стављају се речи „медицинске помоћи“.

Члан 12 — Брише се.

Члан 13 — Постаје члан 12. У првом ставу у другом реду уместо речи „основна здравствена заштита“ стављају се речи „основно здравствено осигурање“. У трећем реду после речи „плаћања“ додаје се реч „трошкова“. У четвртном реду уместо речи „здравствених услуга“ стављају се речи „медицинске помоћи“.

Члан 14 — Постаје члан 13. У другом ставу у седмом реду уместо речи „немају“ ставља се реч „немања“.

Члан 15 — Постаје члан 14.

Члан 16 — Постаје члан 15.

Подносећи овај извештај Одбор за социјалну политику и народно здравље Савезног већа моли Дом да усвоји Предлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних произвођача.

За известиоца Одбор је одредио народног посланика Радисава Недељковића.

Секретар

Претседник

Василије Смајевић с. р.

Радован Пашић с. р.

Чланови:

Вера Ацева с. р., Милован Батановић с. р., Марко Белинић с. р., Тоде Ђурувија с. р., Раде Јакшић с. р., Иса Јовановић с. р., Стјепан Јурековић с. р., Јосип Колар с. р., Гисга Михајловић с. р., Добривоје Милетић с. р., Радисав Недељковић с. р., Катарина Патрновић с. р., Мато Петровић с. р., Анте Роје с. р., Драган Спировски с. р., Јаким Спировски с. р., Стојадин Стојковић с. р., Исмет Шабири с. р., Владо Шегрт с. р., Илија Дошен с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О УСТАНОВЉЕЊУ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 45

27 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници одржаној 27 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о установљењу здравственог осигурања пољопривредних

произвођача достављен му од Одбора за социјалну политику и народно здравље Савезног већа.

Законодавни одбор приликом претреса овог законског предлога брисао је из текста члан 12 који говори о ослобођењу од плаћања свих такса на поднеске и друге акте, зато што је Предлогом закона о административним таксама који овај Дом доноси на овом заседању предвиђено ослобођење плаћања свих такса за такве случајеве.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Савезном већу да га усвоји.

За известиоца Законодавни одбор је одредио народног посланика Мита Димитријевића.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Аљаш Гаши с. р., Богомир Ђураковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драушник с. р., Спасоје Ђаковић с. р., Ђојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осмон Мифтари с. р., Стојан Милековић с. р., Зехра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ТРЖИШНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 300

3 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Прилажено Вам достављамо Предлог закона о тржишној инспекцији, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за свог претставника одредило Марјана Брецеља, члана Савезног извршног већа и државног секретара за послове робног промета.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Анте Доманчић, помоћник државног секретара за послове робног промета и Душан Дејановић, саветник у Државном секретаријату за послове робног промета.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа

Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 44

3 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Достављам Вам Предлог закона о тржишној инспекцији, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите Одбору за организацију власти и управу на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Марјана Брецеља, а за поверенике Акта Доманџића, помоћника државног секретара за послове робног промета и Душана Дејановића, саветника у Државном секретаријату за послове робног промета.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ТРЖИШНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ

І. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Надзор над извршавањем закона и других прописа из области робног промета од стране организација, установа и појединаца врши служба тржишне инспекције, уколико поједини од послова тог надзора нису посебним прописом стављени у надлежност других државних органа.

Служба тржишне инспекције врши надзор и над извршавањем прописа које у области робног промета доносе самосталне установе и организације у оквиру овлашћења датих им посебним прописима.

Члан 2

Под прописима из области робног промета, у смислу овог закона, подразумевају се:

- 1) прописи који се односе на промет робе;
- 2) прописи који се односе на вршење услуга у области робног промета, као што су трговинске, угоститељске, туристичке, занатске и издавачко-штампарске услуге, услуге домаћинствима и друге сличне услуге;
- 3) прописи којима се одређују својства, квалитет, обележавање и паковање робе и други услови за производњу робе и њено стављање у промет (прописи о квалитету робе).

Члан 3

Службу тржишне инспекције врше:

- 1) у општини и срезу — орган управе општинског односно среског народног одбора надлежан за послове робног промета;
- 2) у аутономној покрајини и аутономној области — покрајински односно обласни тржишни инспекторат;
- 3) у народној републици — републички тржишни инспекторат;
- 4) у федерацији — Савезни тржишни инспекторат.

У срезу се може основати срески тржишни инспекторат под условима одређеним републичким прописима за образовање инспектората.

Члан 4

Органи тржишне инспекције врше послове из своје надлежности на основу и у оквиру закона и других прописа.

У вршењу својих послова органи тржишне инспекције дужни су придржавати се смерница надлежног извршног већа односно народног одбора и његовог савета надлежног за послове робног промета, као и поступати по упутствима органа тржишне инспекције вишег степена, која су по одредбама овог закона обавезна.

Члан 5

Органи тржишне инспекције врше послове из своје надлежности преко тржишних инспектора.

Тржишни инспектор врши послове тржишне инспекције самостално и уише надлежног органа поступа и доноси решења у оквиру овлашћења и дужности одређених овим законом и другим прописима.

Ако општински народни одбор нема посебног службеника за вршење послова тржишне инспекције (тржишног инспектора), послове тржишне инспекције врши службеник органа управе општинског народног одбора надлежан за послове робног промета кога за то овласти општински народни одбор на заједничкој седници оба већа. У вршењу послова тржишне инспекције овај службеник има све дужности и овлашћења тржишног инспектора.

Члан 6

Тржишни инспектори и службеници одређени на основу члана 5 став 3 овог закона, морају имати прописану стручну спрему и испуњавати друге прописане услове.

Савезни државни секретаријат за послове робног промета, у сагласности са Секретаријатом Савезног извршног већа за општу управу, доноси ближе прописе о стручној спреми и другим условима које морају испуњавати лица која се постављају за тржишне инспекторе.

Члан 7

Као послови од општег интереса за федерацију, у смислу овог закона, сматрају се послови инспекцијског надзора који се односе:

- 1) на цене робе и цене услуга из области робног промета;
- 2) на услове одређене прописима под којима привредне организације и други учесници у робном промету могу вршити трговинску делатност односно продавати и куповати робу;
- 3) на услове одређене прописима под којима организације, установе и појединци могу вршити услуге из области робног промета;
- 4) на услове одређене прописима у погледу својстава, квалитета, обележавања и паковања робе, као и на друге услове за производњу робе и њено стављање у промет;
- 5) на производњу и промет дувана.

ІІ. ОРГАНИЗАЦИЈА

Члан 8

Савезни тржишни инспекторат је орган управе у саставу савезног Државног секретаријата за послове робног промета.

Радам Савезног тржишног инспектората руководи главни савезни тржишни инспектор, кога поставља Савезно извршно веће на предлог савезног државног секретара за послове робног промета.

Инспекторе Савезног тржишног инспектората поставља савезни државни секретар за послове робног промета.

Члан 9

Републички тржишни инспекторат је орган управе у саставу републичког државног секретаријата за робни промет.

Радам републичког тржишног инспектората руководи главни републички тржишни инспектор, кога поставља републичко извршно веће на предлог републичког државног секретара за робни промет.

Инспекторе републичког тржишног инспектората поставља републички државни секретар за робни промет.

Члан 10

Тржишни инспекторат аутономне јединице је орган управе у саставу секретаријата аутономне јединице за робни промет.

Радом тржишног инспектората аутономне јединице руководи главни покрајински односно главни обласни тржишни инспектор, кога поставља извршно веће аутономне јединице на предлог покрајинског односно обласног секретара за робни промет.

Инспекторе тржишног инспектората аутономне јединице поставља секретар аутономне јединице за робни промет.

Члан 11

Службу тржишне инспекције у срезу врши орган управе среског народног одбора надлежан за послове робног промета преко посебне организационе јединице.

Ако у срезу постоји срески тржишни инспекторат, он је орган у саставу органа управе среског народног одбора надлежног за послове робног промета.

Старешину среског тржишног инспектората и среске тржишне инспекторе поставља срески народни одбор на заједничкој седници оба већа.

Члан 12

Службу тржишне инспекције у општини врши орган управе општинског народног одбора надлежан за послове робног промета. Кад то захтева обим инспекцијских послова, за вршење тих послова може се образовати посебна организациона јединица у том органу.

Старешину организационе јединице која врши послове тржишне инспекције, као и општинске тржишне инспекторе, поставља општински народни одбор на заједничкој седници оба већа.

Члан 13

Надлежни државни орган може захтевати смењивање старешине органа тржишне инспекције и тржишног инспектора који не врши или не врше правилно своје дужности, или који прекорачују овлашћења одређена овим законом и другим прописима.

Захтев за смењивање може поднети:

- 1) савет среског народног одбора надлежан за послове робног промета — за општинске тржишне инспекторе;
- 2) републички државни секретар за робни промет — за тржишне инспекторе аутономних јединица, среске и општинске тржишне инспекторе;
- 3) савезни државни секретар за послове робног промета — за све тржишне инспекторе.

Одредба претходног става односи се и на смењивање старешина тржишних инспектората односно организационих јединица које врше послове тржишне инспекције.

Захтев за смењивање мора бити образложен.

По захтеву за смењивање решава орган надлежан за постављење.

Ако се орган надлежан за смењивање не сложи са захтевом за смењивање, на тражење органа који је тај захтев ставио, оправданост захтева цени:

- 1) ако је захтев поднео савет среског народног одбора надлежан за послове робног промета — републички државни секретар за робни промет;
- 2) ако је захтев поднео републички државни секретар за робни промет — републичко извршно веће.

Надлежни орган дужан је поступити по захтеву за смењивање у року од 30 дана од дана пријема захтева, а у случајевима из претходног става — од дана пријема обавештења о одлуци републичког државног секретара за робни промет односно републичког извршног већа.

Изузетно од одредаба претходних ставова, републичко извршно веће од кога је тражено смењивање старешине републичког тржишног инспектората, доноси одлуку о том захтеву на основу своје оцене о оправданости захтева.

III. НАДЛЕЖНОСТ ОРГАНА ТРЖИШНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Члан 14

Општински орган тржишне инспекције врши послове инспекцијског надзора из области робног промета, ако поједини послови тога надзора нису стављени овим законом или прописима надлежних органа у надлежност среских органа тржишне инспекције, републичких тржишних инспектората и Савезног тржишног инспектората.

Члан 15

Срески орган тржишне инспекције надлежан је да врши послове инспекцијског надзора који се односе:

- 1) на промет робе на велико;
- 2) на цене робе у промету на велико.

Члан 16

Републички тржишни инспекторат надлежан је да врши послове инспекцијског надзора који се односе:

- 1) на вршење туристичких привредних делатности;
- 2) на привредне организације за трговинске услуге, осим комисионих предузећа и радњи.

Послове из претходног става у аутономној покрајини и аутономној области врши покрајински односно обласни тржишни инспекторат.

Члан 17

Савезни тржишни инспекторат врши послове инспекцијског надзора који се односе:

- 1) на својства, квалитет, обележавање, паковање и друге услуге за производњу и стављање робе у промет у земљи, увезене робе и робе која је намењена извозу, осим робе у промету на мало;
- 2) на пословна удружења, аукциска места и продуктне берзе;
- 3) на откуп дувана и на задужење произвођача приносом дувана.

Члан 18

Органи тржишне инспекције овлашћени су да у погледу извршавања прописа из области робног промета врше надзор над свим организацијама и установама које се баве привредним делатностима из области робног промета.

Изузетно од одредбе претходног става, у привредним организацијама које раде за одређене потребе Југословенске народне армије и у привредним организацијама које оснива Државни секретаријат за послове народне одбране а које врше послове робног промета и услуга за припаднике Југословенске народне армије, надзор над извршавањем прописа из области робног промета врше посебни органи у саставу Државног секретаријата за послове народне одбране.

IV. МЕЋУСОБНИ ОДНОСИ ОРГАНА ТРЖИШНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Члан 19

Међусобни односи Савезног тржишног инспектората, републичких тржишних инспектората, тр-

жишних инспектората аутономних јединица и средњих и општинских органа тржишне инспекције заснивају се на правима и дужностима утврђеним Законом о државној управи и овим законом.

Члан 20

Органи тржишне инспекције, а нарочито Савезни тржишни инспекторат, дужни су да се старају о унапређивању службе у органима тржишне инспекције нижег степена, о образовању и стручном усавањању тржишних инспектора, као и да тим органима указују стручну помоћ на начин одређен Законом о државној управи.

Члан 21

Орган тржишне инспекције може тражити од органа тржишне инспекције нижег степена извештаје о њиховом раду, извештаје о извршењу одређеног посла, као и податке потребне за вршење послова из његове надлежности.

У циљу прибављања података о раду органа тржишне инспекције нижег степена или о извршењу појединог посла, орган тржишне инспекције вишег степена може одредити свог службеника да непосредно изврши преглед рада тог органа.

Члан 22

Поред права која имају одређени државни органи по Закону о државној управи у погледу аката донетих ван управног поступка, орган тржишне инспекције има право да укине или поништи стручно упутство и објашњење које је донео орган тржишне инспекције нижег степена, а које је противно закону или другом пропису.

Орган тржишне инспекције чији је акт укинута или поништен на основу одредбе претходног става, има право жалбе органу који врши надзор над законитошћу рада органа који је донео акт о укидању односно поништењу.

Члан 23

Савезни тржишни инспекторат има право да органима тржишне инспекције издаје стручна упутства за вршење инспекциских послова.

У пословима од општег интереса за федерацију Савезни тржишни инспекторат има право да издаје обавезна стручна упутства за вршење ових послова.

Орган тржишне инспекције може изјавити приговор против обавезног стручног упутства ако сматра да оно није у складу са законом и другим прописима.

Приговор против обавезног стручног упутства Савезног тржишног инспектората изјављује се Савезном државном секретаријату за послове робног промета, а приговор против обавезног стручног упутства републичког тржишног инспектората изјављује се републичком државном секретаријату за робни промет.

Приговор против обавезног стручног упутства не одлаже његово извршење.

Члан 24

Орган тржишне инспекције може захтевати да одређени посао из његове надлежности изврши орган тржишне инспекције нижег степена и да му о томе поднесе извештај.

Орган од кога је тражено извршење посла дужан је поступити по захтеву и притом се придржавати упутстава добијених у вези са извршењем посла.

Члан 25

Поред права које има по члану 103 Закона о државној управи, Савезни тржишни инспекторат може наложити органу тржишне инспекције нижег степена да изврши одређени посао који је у надлежности тог органа а произилази из савезног прописа, ако утврди до овај орган не врши тај посао.

Ако орган тржишне инспекције не поступи по налогу издатом на основу одредбе претходног става, Савезни тржишни инспекторат може сам непосредно извршити тај посао.

У хитним случајевима и кад је потребно обезбедити спровођење мера од посебне важности за снабдевање односно за тржиште, Савезни тржишни инспекторат може поступити на начин из претходног става и без претходно издатог налога.

Права предвиђена овим чланом има и републички тржишни инспекторат у погледу послова од општег интереса за народну републику.

Члан 26

Орган тржишне инспекције има право сам предузети прописом предвиђену управну меру и поднети пријаву за учињено кривично дело или привредни преступ односно захтев за покретање административно-казненог поступка, ако то није учинио надлежни орган тржишне инспекције нижег степена.

Члан 27

Кад то захтева успешно извршење појединих важних и обимнијих послова тржишне инспекције, Савезни тржишни инспекторат, у сагласности са савезним државним секретаријатом за послове робног промета, може одредити да на тим пословима раде и тржишни инспектори других органа тржишне инспекције.

Трошкови у вези са извршењем послова из претходног става падају на терет предрачуна прихода и расхода савезног Државног секретаријата за послове робног промета.

Члан 28

Старешина органа тржишне инспекције може под условима из члана 103 Закона о јавним службеницима непосредно поднети надлежном дисциплинском суду захтев за покретање дисциплинског поступка против инспектора органа тржишне инспекције нижег степена који:

- 1) не изврши посао који му је наређен у оквиру одредаба овог закона или других прописа;
- 2) не донесе решење о примени управне мере, а био је дужан то учинити по одредбама овог закона или других прописа;
- 3) не поднесе захтев за покретање административно-казненог поступка односно не поднесе пријаву за учињено кривично дело или привредни преступ, а био је дужан то учинити по одредбама овог закона или других прописа;
- 4) не поступи по члану 39 овог закона.

V. НАДЗОР НАД ОРГАНИМА ТРЖИШНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Члан 29

Надзор над радом Савезног тржишног инспектората, као и друга права и дужности одређене у члану 58 Закона о државној управи, врши савезни Државни секретаријат за послове робног промета.

Савезни тржишни инспекторат дужан је у вршењу послова из свог делокруга поступати по упутствима савезног Државног секретаријата за по-

словес робног промета, извршавати задатке које му он одреди и подносити му извештаје о раду и извршењу појединих послова.

Иста права према републичком тржишном инспекторату и тржишном инспекторату аутономне јединице има републички државни секретаријат за робни промет односно секретаријат аутономне јединице за робни промет.

Члан 30

Надзор над радом средског односно општинског органа тржишне инспекције врши орган средског односно општинског народног одбора чијем надзору подлежи рад органа управе у чијем је саставу орган односно организациона јединица која врши послове тржишне инспекције.

У вршењу права надзора орган који врши надзор може одређивати органу тржишне инспекције задатке у оквиру његове надлежности, тражити извештаје о његовом раду, као и посебне извештаје о извршењу појединих послова.

VI. ОВЛАШЋЕЊА И ПОСТУПАК ОРГАНА ТРЖИШНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ И ТРЖИШНИХ ИНСПЕКТОРАТА

Члан 31

Приликом вршења надзора тржишни инспектор има право да прегледа робу, пословне просторије и уређаје, пословне књиге, уговоре, исправе и друге документе који омогућају увид у пословање организације, установе и појединаца у погледу извршавања прописа из члана 1 овог закона.

Приликом вршења надзора тржишни инспектор може саслушавати одговорна лица и сведоке, узимати узорке, а по потреби користити и стручне установе и стручњаке.

О службеним радњама извршеним приликом надзора тржишни инспекторат дужан је сачинити записник, без обзира да ли је утврђена каква неправилност или не.

Члан 32

Кад тржишни инспектор приликом вршења надзора утврди да пропис није никако или није правилно примењен, наредиће писменим решењем организацији, установи односно појединцу да утврђену неправилност отклони, ако за предузимање ове управне мере није надлежан други орган.

Решењем из претходног става одредиће се рок у коме се има отклонити утврђена неправилност.

Ако је овим законом или другим прописом предвиђено да се за утврђену неправилност примењује одређена управна мера, тржишни инспектор ће у решењу које доноси по ставу 1 овог члана, изрећи ту управну меру.

Члан 33

Кад је то посебним прописима предвиђено, тржишни инспектор је овлашћен да донесе решење о привременој забрани вршења одређене привредне делатности.

Решење о примени мере из претходног става може донети орган тржишне инспекције и кад привредна организација ни после друге принудне новчане казне у поступку административног извршења не поступи по решењу о примени управне мере донетом на основу овог закона или другог прописа.

Привремена забрана вршења одређене привредне делатности траје док привредна организација не отклони утврђену неправилност, а највише три месеца.

Члан 34

Ако се привредна организација приликом куповине или продаје робе не придржава прописане цене или друге цене која је за привредну организацију по важећим прописима обавезна (на пример, договорене цене), тржишни инспектор ће, поред других мера на које је овлашћен, донети решење којим ће наредити привредној организацији да разлику између цене по којој је роба купљена односно продата и цене по којој је привредна организација била дужна да робу купи односно прода, уплати делом у корист општег инвестиционог фонда а делом у корист општинског инвестиционог фонда.

Против другостепеног решења о примени управне мере из претходног става привредна организација не може покренути управни спор.

Пресудом која је донета у поступку због привредног преступа за повреду из става 1 овог члана, надлежни привредни суд одлучује и о основаности мере из става 1 овог члана, као и о висини разлике у цени, ако привредна организација поднесе на ово приговор.

Члан 35

Ако је то предвиђено посебним прописом, тржишни инспектор је овлашћен да у смислу одредбе члана 150 Основног закона о прекршајима, за одређене прекршаје наплаћује новчану казну на лицу места.

Члан 36

Кад тржишни инспектор утврди да је повредом прописа учињен прекршај, привредни преступ или кривично дело, дужан је без одлагања поднети захтев за покретање административно-казненог поступка, односно поднети пријаву јавном тужиоцу надлежном за покретање поступка због привредног преступа односно кривичног дела.

Орган коме је поднет захтев за покретање административно-казненог поступка односно пријава за покретање поступка због привредног преступа или кривичног дела у смислу претходног става, дужан је о исходу поступка обавестити орган тржишне инспекције чији је инспектор поднео захтев односно пријаву.

Против решења о прекршају жалбу може изјавити и орган тржишне инспекције чији је инспектор поднео захтев за покретање поступка.

Члан 37

Кад је посебним прописом предвиђена могућност одузимања предмета којим је учињено кривично дело, привредни преступ односно прекршај, тржишни инспектор може привремено одузети предмет, о чему је дужан издати писмену потврду.

О извршеном привременом одузимању предмета тржишни инспектор дужан је одмах обавестити државни орган надлежан за покретање поступка због учињеног кривичног дела, привредног преступа односно прекршаја.

Ако је одузети предмет подложен брзом квару, тржишни инспектор је овлашћен да одреди да се предмет прода, о чему је дужан да извести државни орган надлежан за покретање поступка.

Члан 38

Ако се утврди да је кривицом директора предузећа, пословође радње, руководиоца погонске или пословне јединице или другог одговорног лица у привредној организацији причињена знатна штета привредној организацији или друштвеној заједници, орган тржишне инспекције може надлежном органу поднети предлог за њихово смењивање.

Орган надлежан за смењивање дужан је узети у разматрање предлог из претходног става и о свом решењу известити орган тржишне инспекције који је поднео захтев за смењивање.

Члан 39

Ако орган тржишне инспекције утврди да народни одбор односно његов орган није предузео што је потребно у циљу спровођења прописа из члана 1 овог закона, или ако утврди да овај орган не извршује никако или не извршује правилно те прописе, известити републички тржишни инспекторат, који може на то упозорити народни одбор односно његов надлежни орган.

Ако орган тржишне инспекције утврди неправилности из претходног става код организације или установе која врши јавну службу, упозориће на то државни орган који врши надзор над радом те организације односно установе.

Члан 40

Ако тржишни инспектор утврди да постоји основ за предузимање управне мере за чије је предузимање надлежан који други орган, дужан је о томе без одлагања обавестити тај орган.

Члан 41

Ако тржишни инспектор утврди да се привредна организација, у свом пословању не придржава пословних обичаја, дужан је поднети пријаву надлежној комори, ради покретања поступка пред судом части.

Члан 42

Против решења које на основу овог закона или других прописа донесе општински тржишни инспектор може се изјавити жалба среском органу тржишне инспекције.

Против решења које на основу овог закона или других прописа донесе у првом степену срески тржишни инспектор или срески орган тржишне инспекције, може се изјавити жалба републичком, покрајинском односно обласном тржишном инспекторату.

Против решења које на основу овог закона или других прописа донесе у првом степену савезни, републички, покрајински или обласни тржишни инспектор односно тржишни инспектор, може се изјавити жалба савезном Државном секретаријату за послове робног промета, републичком државном секретаријату за робни промет односно покрајинском или обласном секретаријату за робни промет.

Члан 43

Жалба из претходног члана изјављује се у року од 8 дана од дана пријема решења.

Жалба одлаже извршење решења.

Тржишни инспектор односно орган тржишне инспекције може у своме решењу одредити да жалба не одлаже извршење решења ако то захтева хитност управне мере одређене решењем. Хитност мора бити образложена.

Члан 44

Ако су у току инспекциског поступка вршене анализе или каква друга вештачења, па се утврде неправилности за које је одговорна привредна организација односно установа, трошкове анализа односно вештачења сноси привредна организација односно установа.

Члан 45

На поступање тржишних инспектора и тржишних инспектората примењују се одредбе Закона о општем управном поступку, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 46

При вршењу надзора тржишни инспектор мора имати посебну легитимацију којом се утврђује његово службено својство.

Легитимацију издаје орган надлежан за постављање тржишног инспектора.

Образац легитимације прописује Савезни тржишни инспекторат.

VII. ОБАВЕЗЕ ОРГАНИЗАЦИЈА, УСТАНОВА И ПОЈЕДИНАЦА

Члан 47

Привредне и друге организације, установе и појединци, чије пословање подлежи надзору органа тржишне инспекције, дужни су органу тржишне инспекције приликом вршења надзора ставити на увид пословне књиге, уговоре, исправе и друге документе, омогућити му преглед робе, пословних просторија и уређаја, као и дати му друге податке и обавештења потребна за вршење надзора у смислу овог закона.

Члан 48

Привредне и друге организације, установе и појединци, чије пословање подлежи надзору органа тржишне инспекције, дужни су на захтев органа тржишне инспекције доставити податке који су му потребни за вршење послова његовог делокруга.

Члан 49

Податке до којих дође приликом вршења надзора или које му привредне или друге организације доставе у смислу претходног члана, тржишни инспектор је дужан чувати као службени тајну.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50

Новчаном казном од 20.000 до 200.000 динара казниће се за прекршај привредна организација и установа са самосталним финансирањем ако не дозволе тржишном инспектору да изврши преглед робе, пословних просторија и уређаја, књига, уговора, исправа и других докумената, ако на било који начин ометају тај преглед, ако ускрате давање података и обавештења потребних у циљу вршења надзора, или ако доставе нетачне податке, или ако податке не доставе у одређеном року.

За прекршај из претходног става казниће се и одговорно лице у привредној организацији односно установи са самосталним финансирањем новчаном казном до 50.000 динара.

Члан 51

Новчаном казном до 300.000 динара казниће се за прекршај друштвена организација ако учини коју од радњи из претходног члана.

За прекршај из претходног става казниће се и одговорно лице у друштвеној организацији новчаном казном до 50.000 динара.

Члан 52

Појединац који учини прекршај из члана 50 овог закона, казниће се за прекршај новчаном казном до 100.000 динара.

Члан 53

За вођење административно-казненог поступка по прекршајима из чл. 50, 51 и 52 овог закона надлежан је срески судија за прекршаје.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 54

Постојећи органи тржишне инспекције дужни су саобразити своју организацију и рад одредбама овог закона у року од три месеца од дана његовог ступања на снагу.

Члан 55

Савезно извршно веће или орган који оно одреди може, по потреби, прописати које се услуге сматрају у смислу овог закона услугама из области робног промета (члан 2 тачка 2).

Савезно извршно веће може прописати да одређене послове инспекционог надзора који захтевају посебну стручност (контрола квалитета робе и др.) могу вршити одређена стручна лица која нису службеници органа тржишне инспекције, као и одређене стручне установе. Овим прописом одредиће се и поступак одређивања ових лица, односно услова, њихове дужности и овлашћења, као и њихово поступање при вршењу послова надзора.

Члан 56

Овлашћује се Државни секретаријат за послове народне одбране да, у сагласности са савезним Државним секретаријатом за послове робног промета и Секретаријатом Савезног извршног већа за општу управу, донесе ближе прописе о организацији и раду органа из члана 18 став 2 овог закона.

Овлашћује се савезни Државни секретаријат за послове финансија да, у смислу члана 34 овог закона, одреди који се део разлике у цени уплаћује у корист Општег инвестиционог фонда а који у корист Општинског инвестиционог фонда.

Овлашћује се Савезни тржишни инспекторат да пропише поступак и начин достављања извештаја и података које су дужни да достављају органи тржишне инспекције на основу члана 21 овог закона, као и евиденције које су дужни водити органи тржишне инспекције.

Члан 57

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Уредба о инспекцији тржишта („Службени лист ФНРЈ”, бр. 43/53).

Члан 58

Овај закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ТРЖИШНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ

I

Послове тржишне инспекције сада врше: Савезни тржишни инспекторат, републички тржишни инспекторати, тржишни инспекторати аутономних јединица, среске инспекције и општинске инспекције (посебне службе у 523 општине). На пословима тржишне инспекције ради 1.008 тржишних инспектора. Укупан број привредних организација и пословних јединица, укључујући и приватне занатске радње, који подлеже надзору тржишне инспекције је 318.920.

Организацију службе тржишне инспекције, надлежност органа тржишне инспекције, њихов положај, односе и овлашћења регулише Уредба о инспекцији тржишта, која је донета 1953 године. Многе одредбе ове уредбе нису више у важности пошто су у међувремену донети Општи закон о уређењу оп-

штина и срезова, Закон о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа, Закон о државној управи, Закон о савезним органима управе и одговарајући републички закони, којима су извршене знатне измене у организацији државне управе. Отуда потреба за доношењем новог прописа Закона о тржишној инспекцији — којим би се организација, делокруг, овлашћења, поступак и међусобни односи органа тржишне инспекције ускладили са системом државне управе, а посебно са Законом о државној управи. Сем тога, овим законом требало би озакоњити извесна позитивна искуства из досадашње праксе тржишне инспекције, а истовремено одговарајућим правним инструментима отклонили недостаци који су се испојили у досадашњем раду тржишне инспекције, а нарочито у раду општинских органа.

II

Основна питања службе тржишне инспекције решава нацрт Закона о тржишној инспекцији у складу са нашим друштвено-политичким уређењем и системом државне управе. Основне поставке нацрта су ове:

1) У питању стварне надлежности службе тржишне инспекције као целине нема промена у односу на досадашње стање. Надзор над извршењем закона и других прописа из области робног промета остаје и даље надлежност ове службе.

Међутим, битне су промене у погледу стварне надлежности појединих њених органа. Према садашњем стању, с обзиром да су прописи из области робног промета углавном прописи савезних органа, практично није било разлике у надлежности органа тржишне инспекције разних степена (Савезна тржишна инспекција врши надзор над извршењем савезних прописа, републичка над извршењем савезних, републичких и среских прописа, а општинска над извршењем савезних, републичких, среских и општинских прописа). Према нацрту, стварна надлежност је постављена на принципу поделе послова, с тим да је претежан део послова поверен општинским органима тржишне инспекције. Ови органи вршиће надзор над примном свих прописа из области робног промета у трговини на мало, угоститељству, занатству, пијачној трговини итд. Код одређивања надлежности осталих органа тржишне инспекције водило се рачуна о значају послова, о стручној спреми потребној за вршење одређеног надзора, а до извесне мере и о практичним могућностима.

2) Организација службе тржишне инспекције постављена је у складу са одредбама Закона о државној управи, као и закључцима Савезног извршног већа о општим начелима за организацију и пословање органа управе народних одбора. Доследно овоме, службу тржишне инспекције у федерацији, народној републици и аутономној јединици врше одговарајући тржишни инспекторати, а у срезу и општини органи управе надлежни за послове робног промета, с тим да се под одређеним условима и у срезу може образовати тржишни инспекторат.

3) Међусобне односе органа тржишне инспекције разних степена нацрт Закона регулише полазећи од тога да је неопходно обезбедити потребну самосталност сваког органа тржишне инспекције, а с друге стране да је неопходно осигурати извесно јединство у деловању свих тих органа. У том циљу дају се органима тржишне инспекције виши степен у односу на органе ниже степена одговарајућа права и дужности (Глава IV), а посебно у пословима од општег интереса за федерацију. Ти послови одређени су (чл. 7) са становишта обезбеђења јединственог југословенског тржишта (режим робног промета, цене, квалитет робе и др.)

4) Овлашћења и поступак тржишних инспектора нацрт регулише наглашавајући нарочито начело законитости у њиховом раду. Тржишни инспектори приликом вршења послова надзора имају према привредним организацијама, установама и др. само права која су им дата законом и другим прописима, а у поступању тржишни инспектори дужни су да се придржавају Закона о општем управном поступку.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ ВЛАСТИ И УПРАВУ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ТРЖИШНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за организацију

власти и управу

СНС/А/ 44

24 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за организацију власти и управу Савезног већа на својој седници од 16 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о тржишној инспекцији, који му је преко претседника Савезног већа доставио претседник Савезне народне скупштине.

Одбор је усвојио Предлог закона са изменама и допунама које су заједничке измене и допуне Одбора за организацију власти и управу и Законодавног одбора Савезног већа.

С тим изменама сложио се и претставник Савезног извршног већа.

I

Те измене и допуне су следеће:

Члан 5. У трећем ставу у другом реду бришу се речи „посебног службеника за вршење послова тржишне инспекције“ као и затраде око речи „тржишног инспектора“.

Члан 6. У другом ставу у четвртном и петом реду уместо речи „се постављају за тржишне инспекторе“ стављају се речи „врше послове тржишног инспектора“.

Члан 13. Став шести мења се и гласи: „Ако се орган надлежан за смењивање не сложи са захтевом за смењивање који је поднео савет среског народног одбора надлежан за послове робног промета или републички државни секретар за робни промет на тражење органа који је поднео тај захтев, оправданост захтева цени републичко извршно веће“. У седмом ставу у четвртном и петом реду бришу се речи „републичког државног секретара за робни промет односно“. У осмом ставу у трећем реду уместо речи „инспектората“ ставља се реч „инспектора“.

Члан 18. У другом ставу у трећем реду брише се реч „привредним“.

Члан 22. У другом ставу у трећем реду уместо „жалбе“ ставља се „приговара“.

Члан 23. Став два мења се и гласи: „Упутства која Савезни тржишни инспекторат издаје у пословима од општег интереса за федерацију су обавезна“.

Члан 25. У последњем ставу у другом реду иза речи „инспекторат“ ставља се тачка, а остатак реченице се брише.

Члан 31. У трећем ставу у другом реду уместо речи „инспекторат“ ставља се реч „инспектор“.

Члан 34. У првом ставу у четвртном реду бришу се речи „(на пример, договорене цене)“.

Члан 42. У трећем ставу у четвртном реду уместо речи „инспектор“ ставља се реч „инспекторат“.

Члан 53. У другом реду иза броја „50“ уместо запете ставља се „и“ а „и 52“ брише се.

Члан 56. У другом ставу у четвртном реду уместо тачке ставља се запета и додају речи „као и начин уплате“.

II

Молимо Савезно веће да предложени текст предлога закона усвоји.

За известиоца је одређен народни посланик Антун Бибер.

Секретар

Претседник

Др Иво Сунарић с. р.

Влада Зечевић с. р.

Чланови:

Милка Агбаба с. р., Нисим Албахари с. р., Мухидин Бегвић с. р., Нико Белопавловић с. р., Антун Бибер с. р., Радомир Борисављевић с. р., Никола Баконовић с. р., Предраг Глигорић с. р., Стјепан Илић с. р., Ђура Јовановић с. р., Мара Надева с. р., Наум Наумовски с. р., Драгомир Николић с. р., Милија Радвановић с. р., Франц Рант с. р., Илија Рикановић с. р., Владимир Симић с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ТРЖИШНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 44

27 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници од 20 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о тржишној инспекцији који му је достављен од Одбора за организацију власти и управу Савезног већа.

Сагласно Пословнику Савезног већа Законодавни одбор подноси овај свој извештај.

Законодавни одбор је у дискусији по овом законском предлогу констатовао да он због специфичности проблематике коју регулише у извесној мери отступа од општег начела на коме ради државна управа. То га и чини изузетним и специфичним законом. Наиме, код нас је државна управа регулисана тако да су органи управе непосредно подређени својим властитим претставничким телима. Нижи органи државне управе нису по вертикалној линији подређени вишим органима управе. Међутим, код овог законског предлога тражи се јача вертикална повезаност па и надређеност виших органа инспекције над нижим. Ова отступања од општих начела организације државне управе код материје коју регулише овај законски предлог су нужна и оправдана због потребе да се одређени проблеми јединствено регулишу за целу земљу и да се у одређеном моменту ефикасно решавају.

Законодавни одбор је настојао да гдегод је то било могуће не отступамо од постојећег система државне управе. На тој линији је извршио и измену у члану 13 који регулише смењивање инспектора па је ставио да оправданост захтева за смењивање општинског и средњег инспектора цени републичко извршно веће ако се орган надлежан за смењивање не сложи са захтевом за смењивање а не државни секретар за робни промет како је у првобитном нацрту било предвиђено.

Других битних промена Законодавни одбор није вршио. Мање измене које је Законодавни одбор предложио усвојене су од Одбора за организацију власти и управу, тако да је од стране оба одбора Савезног већа прихваћен Предлог закона о тржишној инспекцији у истоветном тексту.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Дому да га усвоји.

За известиоца Законодавни одбор је одредио народног посланика Стојана Миленковића.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнаудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Аљаш Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Саво Брковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драшковић с. р., Спасоје Ђаковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Стојан Миленковић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.,

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О УДРУЖИВАЊУ У ПРИВРЕДИ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 289/2

18 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о изменама и допунама Закона о удруживању у привреди, којим се замењује раније достављен предлог под 01 бр. 289 од 25 маја о. г. Молим да се овај предлог преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за своје претставнике одредило Пека Дапчевића, члана Савезног извршног већа и секретара за саобраћај и везе — за претставника у Савезном већу и Кира Глигорова, секретара Савезног извршног већа за опште привредне послове — за претставника у Већу произвођача.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су др Никола Валог, помоћник секретара за опште привредне послове у Савезном извршном већу — за повереника у Савезном већу и Милош Стаматовић, помоћник секретара за саобраћај и везе у Савезном извршном већу и Лепа Перовић, државни саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за просвету и културу — за поверенике у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа
Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 41

18 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о изменама и допунама Закона о удруживању у привреди, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите одбору за привреду на претресање и даљи поступак. Овим предлогом се замењује ранији поднети предлог актом Савезног извршног већа бр. 289 од 25 маја о. г.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Пека Дапчевића, а за повереника др Николу Валог, помоћника секретара за опште привредне послове у Савезном извршном већу.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О УДРУЖИВАЊУ У ПРИВРЕДИ

Члан 1

У Закону о удруживању у привреди у члану 7 став 2 бришу се речи: „и саобраћаја“.

Члан 2

У члану 8 на крају уместо тачке ставља се запета и додају речи: „ако појединим одредбама свог закона за стручна удружења појединих грана није друкчије предвиђено“.

Члан 3

У члану 26 тачка 4 брише се, а тач. 5—8 постају тач. 4—7.

Члан 4

Члан 42 мења се и гласи:

„Мандат претставника друштвене заједнице у скупштини и управном одбору коморе траје две године, с тим што се продужује још за две године ако надлежни државни органи не именују нове претставнике ни у року од три месеца од дана протека рока од две године.“

Члан 5

У члану 138 у ставу 1 речи на крају: „пољопривреде и шумарства и саобраћаја“ замењују се речима: „и пољопривреде и шумарства“.

Члан 6

У члану 140 у ставу 3 бришу се речи: „и саобраћаја“.

У истом члану додају се три нова става, који гласе:

„За које гране или врсте привредних делатности привредне организације из области саобраћаја и привредне организације чија делатност има и просветно-културни значај могу оснивати посебна стручна удружења, одређује Савезно извршно веће.“

Под привредним организацијама чија делатност има и културно-просветни значај, у смислу претходног става, подразумевају се издавачка предузећа, издавачко-штампарска предузећа, новинска предузећа, предузећа за производњу филмова, предузећа за промет филмова и предузећа за приказивање филмова.

Савезно извршно веће може одредити да се и привредне организације појединих других делатности, у смислу претходног става, сматрају привредним организацијама чија делатност има и просветно-културни значај."

Члан 7

У члану 142 став 2 бришу се речи: „и саобраћаја“.

У истом члану додаје се нови став 4, који гласи: „Изузетно, ако привредне организације појединих грана из области саобраћаја не оснују стручно удружење, удружење за односну грану или више грана може основати и Савезно извршно веће ако привредне организације већ нису удружене у заједницама.“

Члан 8

У члану 145 став 2 бришу се речи: „и саобраћаја“.

Члан 9

После члана 150 додаје се нови члан 150а, који гласи:

„Учлањивање у стручна удружења привредних организација чија делатност има и просветно-културни значај обавезно је за све привредне организације и пословна удружења који по својој основној делатности припадају грани за коју је удружење основано.“

Члан 10

После члана 156 додаје се нови члан 156а, који гласи:

„Савезно извршно веће може својим прописима одредити да у управљању стручним удружењима за поједине органе саобраћаја и стручним удружењем привредних организација чија делатност има и просветно-културни значај, учествују и претставници друштвене заједнице.“

У прописима из претходног става Савезно извршно веће одредиће и начин учешћа ових претставника у органима удружења (трајање мандата, број претставника у појединим органима, начин њиховог одређивања итд.).“

Члан 11

У члану 158 став 2 бришу се речи: „и саобраћаја“.

Члан 12

У члану 162 став 2 бришу се речи: „или саобраћаја“.

Члан 13

У члану 169 став 1 бришу се речи: „и саобраћаја“.

Члан 14

У члану 171 додаје се нови став 3, који гласи:

„Надзор у погледу законитости рада стручних удружења привредних организација чија делатност има просветно-културни значај, врши Секретаријат Савезног извршног већа за просвету и културу.“

Члан 15

После члана 248 додаје се нови члан 248а, који гласи:

„Секретаријат Савезног извршног већа за саобраћај и везе одредиће коме ће се предати на управљање имовина Савезне саобраћајне коморе, која по одредбама овог закона престаје да постоји, као и ко ће преузети права и обавезе те коморе.“

Члан 16

Овај закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О УДРУЖИВАЊУ У ПРИВРЕДИ

1) Закон о удруживању у привреди определио је се за систем који полази од постојања посебних комора за поједине области привреде, јер свака привредна област има своје специфичне проблеме, а различите су и форме и методи рада на унапређивању делатности привредних организација појединих области привреде. У коморама за поједине области привреде врши се и претходно усклађивање ставова гранских организација што олакшава рад државних органа при доношењу појединих прописа и мера.

Међутим, ово начело не примењује се на све области привреде (на пример комуналну делатност) па би се овај изузетак требало да учини и у погледу привредних организација из области саобраћаја. За укидање Саобраћајне коморе, нарочито би се могли навести следећи разлози:

а) у области саобраћаја привредне организације двеју најважнијих грана (железнице, ПТТ везе) већ су удружене у заједнице које се поред вршења привредног пословања и одређених управних функција баве и питањима унапређивања гране железничког саобраћаја односно ПТТ веза, а врше и неке функције које у другим областима привреде врше коморе. Због тога је делатност Савезне саобраћајне коморе веома ограничена на подручју унапређивања гране железничког саобраћаја и ПТТ веза, а нарочито у погледу рада коморе на питању повећања продуктивности рада у овим гранама, примене савремених поступака и рационализације, унапређивања организације и услова рада, изградње, реконструкције и коришћења капацитета кооперације и специјализације, снабдевања репродукционим материјалом и опремом, пласмана услуга итд., а што претставља најважнији део делокруга коморе. Ова комора не може да оствари неки утицај у погледу унапређења поморског саобраћаја. А обим делатности коморе на унапређењу осталих грана саобраћаја не изискује потребу постојања посебне саобраћајне коморе само за те гране;

б) у области саобраћаја због специфичне природе ове области привреде (јавна служба) ингеренција и утицај државних органа на делатности привредних организација изражени су у много ширем обиму него у другим областима привреде. Зато друштвени органи у овој области привреде не могу да имају ону улогу коју имају у другим областима привреде;

в) због тога што је у саобраћају као привредној области јаче изражена улога државних органа, долази често до непотребног паралелизма у раду на истим питањима (савезни органи управе за саобраћај и везе, заједнице, коморе, стручна удружења);

г) комора у пракси у односу на железнички саобраћај и ПТТ везе претставља и лествицу која не доприноси ефикаснијем решавању проблема, јер искуства из досадашњег рада ове коморе показују да она није могла да пружи неку помоћ заједницама које постоје у области саобраћаја (железнице, ПТТ) и да се решавају стручни и други важнији проблеми ових двеју грана на нивоу коморе;

д) као разлози у прилог даљег постојања Савезне саобраћајне коморе истиче се да би ова комора у оквиру свога делокруга имала нарочито да се бави као својим основним проблемима усклађивањем инвестиционе изградње у разним гранама саобраћаја, перспективних планова развоја тих грана, превозних тарифа, редова вожње итд. Међутим, сви поменути послови координације претстављају надлежност државних органа. Тим пре што комора, како је то раније изложено, по своме положају није у стању да врши ову координацију у односу на грану железничког саобраћаја, ПТТ веза па ни поморског саобраћаја.

Сада у области саобраћаја, поред Савезне саобраћајне коморе постоје као гранске организације:

- Заједница југословенских железница,
- Заједница југословенских ПТТ,
- Стручно удружење поморског бродарства,
- Стручно удружење југословенских поморских лука,
- Стручно удружење речног саобраћаја Југославије
- Стручно удружење предузећа за транспортне услуге у речним пристаништима и железничким станицама Југославије,
- Стручно удружење друмског саобраћаја Југославије,
- Стручно удружење градских саобраћајних предузећа Југославије.

Постојање гранских организација па и стручних удружења за поједине или више грана саобраћаја има своје оправдање и неопходно је, али је нужна и координација њихове делатности. Међутим, ову координацију не би могла да врши ниједна од постојећих комора за друге области привреде (на индустрију, за трговину и сл.), јер се проблеми саобраћајних грана битно разликују од проблема других грана (индустрије итд.). Тако је гранска организација железничког саобраћаја (Заједница југословенских железница) највише заинтересована за делатност комора у коју се уклањају корисници услуга железничког транспорта. Привредне организације ПТТ веза имају интереса за уклањање у гранске организације електропривредних организација, али нису заинтересоване за делатност Савезне индустријске коморе или трговинских комора. Такав интерес немају ни привредне организације других саобраћајних грана.

Из делокруга рада и делатности у пракси постојећих стручних удружења, међутим, произилази да постоје извесни послови које удружења не могу сама да врше, јер они захтевају одређену координацију. Такви су послови на пример разрада система тарифа у целини, одређивање нивоа и измена ових тарифа као и усклађивање превозних тарифа појединих грана саобраћаја, усмеравања и усклађивање развоја капацитета и расподеле инвестиционих улагања на поједине гране саобраћаја, координација између грана саобраћаја у остваривању међународног превоза, усклађивање делатности грана саобраћаја и привреде у односу на потребе привреде, усклађивање саобраћаја у лукама и пристаништима, координација код коришћења саобраћајних возила, комбиновани превоз путника и робе, координирање акције око упућивања робе на најрационалније односно слободне капацитете транспорта, заједнички проблеми око унапређења организације утовара и истовара робе у лукама, пристаништима и железничким станицама итд. Са ових разлога мора бити обезбеђено координирано решавање проблема саобраћаја, а с обзиром на постојање мање или више повезаних саобраћајних грана у овој области привреде (железнички, друмски, поморски, речни саобраћај итд.). Координација заједничких проблема више грана саобраћаја вршила би се у оквиру савезног органа управе за саобраћај и везе и Савезног завода за привредно

планирање (усклађивање тарифе, перспективних планова развоја, инвестициона изградња, редова вожње итд.).

Предлог предвиђа и могућност увођења друштвеног управљања у стручним удружењима за поједине гране саобраћаја с обзиром на карактер ових грана (јавна служба) и њихов значај за привреду.

2) Стручна удружења привредних организација чија делатност има и просветно-културни значај (издавачка предузећа, издавачко-штампарска предузећа, новинска предузећа, предузећа из области кинематографије) због овакве њихове улоге, треба да се по своме карактеру у извесном смислу разликују од стручних удружења привредних организација других грана. Да би ова удружења могла што успешније да остварују своје задатке на подручју просвете и културе однос између привредних организација ових грана и њихових стручних удружења треба да је знатно чвршћи. Зато се у предлогу предвиђа обавезно учлањавање ових предузећа у њихова стручна удружења. Из истих разлога предвиђа се и могућност увођења друштвеног управљања у стручним удружењима појединих врста привредних организација чија делатност има и просветно-културни значај.

Полазећи од просветно-културне улоге ових удружења предлаже се да надзор у погледу законитости рада ових стручних удружења буде искључиво у надлежности савезног органа управе надлежног за просвету и културу.

3) Предлогом се предвиђа и измена одредбе закона који се односи на трајање мандата претставника друштвене заједнице у органима коморе. Према садашњим одредбама закона мандат претставника друштвене заједнице у скупштини и управном одбору комора траје исто време као и мандат претставника које бирају чланови коморе. Трајање пак мандата претставника чланова коморе је различито у појединим коморама јер се одређује статутима комора услед чега и трајање мандата претставника друштвене заједнице није исто у свим коморама. Међутим, досадашња искуства показују да овакве одредбе отежавају рад државних органа приликом именовања ових претставника и да би боље решење било ако би се трајање мандата претставника друштвене заједнице у органима комора законом утврдило. Са изложеног у предлогу је сачињена нова одредба према којој мандат претставника друштвене заједнице у органима комора траје две године с тим што се аутоматски продужује и за наредне две године ако их државни орган не именује ни у року од три месеца од дана протекла рока од две године.

ИЗВЕШТАЈ

ОЛБОРА ЗА НАРОДНУ ПРИВРЕДУ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О УДРУЖИВАЊУ У ПРИВРЕДИ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за народну привреду

Бр. СНС(А)41

27 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за народну привреду Савезног већа Савезне народне скупштине, на својим седницама од 23 и 24 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Закона о удруживању у привреди и усвојио га без измена.

Подносећи овај извештај, у име Одбора молим Дом да усвоји Предлог закона о изменама и допунама Закона о удруживању у привреди.

Зај известиоца Одбора одређен је народни посланик Тодор Вујасиновић.

Секретар Претседник
Тодор Вујасиновић с. р. Видое Смилевски с. р.

Чланови:

Влајко Беговић с. р., Душан Богданов с. р., Димче Бојановски с. р., Радивој Давидовић с. р., инж. Војислав Јеленковић с. р., Хајро Капетановић с. р., Момир Капор с. р., Никола Кмезић с. р., Цавид Нимани с. р., Ђока Пајковић с. р., Ајте Раос с. р., Пал Шоти с. р., Благоје Талески с. р., Илија Тешавац с. р., Божо Томић с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О УДРУЖИВАЊУ У ПРИВРЕДИ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 41

27 јун 1959 године
Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници одржаној 26 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Закона о удруживању у привреди.

Законски предлог примљен је уз мање техничке измене и допуне.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Савезном већу да га усвоји.

За известиоца Законодавни одбор је одредио народног посланика Мита Димитријевог.

Секретар Претседник
Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шаудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Аљаш Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драушник с. р., Спасоје Ђаковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Миленковић с. р., Зебра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОСНОВНОГ ЗАКОНА О ИЗДАВАЧКИМ ПРЕДУЗЕТИМА И ИЗДАВАЧКИМ УСТАНОВАМА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за просвету

06 Бр. 575/1

7 мај 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Достављам Вам у прилогу Предлог закона о изменама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама који је при-

премио одбор за просвету Савезног већа Савезне народне скупштине.

Истовремено Вас обавештавамо да је Одбор за просвету Савезног већа Савезне народне скупштине за свог претставника одредио народног посланика другарицу Станку Веселинов.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Претседник
Одбора за просвету
Милка Милић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 30

15 мај 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о изменама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама, који је Скупштини поднео Одбор за просвету Савезног већа и молим да овај законски предлог упутите Законодавном одбору свог Дома на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог предлога Одбор за просвету одредио је свог члана народног посланика Станку Веселинов.

Претседник
Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОСНОВНОГ ЗАКОНА О ИЗДАВАЧКИМ ПРЕДУЗЕТИМА И ИЗДАВАЧКИМ УСТАНОВАМА

Члан 1

У Основном закону о издавачким предузећима и издавачким установама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 11/55) члан 7 мења се и гласи:

„Издавачка предузећа удружују се по прописима о удруживању привредних организација.“

Члан 2

У члану 18 додаје се нов став 5, који гласи:

„Издавачко предузеће које се бави пословима из претходног става сматраће се као издавачко предузеће у смислу закона ако испуњава минималне услове по посебним прописима које доноси Секретаријат Савезног извршног већа за просвету и културу у сагласности са Савезним државним секретаријатом за послове финансија.“

Члан 3

Члан 23 мења се и гласи:

„Издавачки савет има најмање 7 чланова.

Издавачки савет чине чланови које из реда културних, научних, просветних и других јавних радника именује оснивач с обзиром на апсту издавачке делатности којом се предузеће бави и чланови које бирају заинтересоване друштвене, културне, стручне, привредне и друге организације и установе.

Директор предузећа је члан издавачког савета по положају.

Правилима предузећа одређује се укупан број чланова савета, број чланова које именује оснивач, број чланова које бирају заинтересоване друштвене, културне, стручне, привредне и друге организације и установе, као и које организације и установе бирају чланове савета."

Члан 4

После члана 23 додаје се нов члан 23а, који гласи:

"Ако је издавачко предузеће основала привредна организација, друштвена организација којој издавачка делатност није један од основних задатака, или група грађана оснивач именује одређени број чланова издавачког савета уз сагласност републичког савета надлежног за послове културе. Ако овај савет у року од 30 дана од пријема акта о именовању чланова издавачког савета не стави своје примедбе, сматра се да је дао сагласност. Републички савет надлежан за послове културе може давање ове сагласности пренети на савет народног одбора среза надлежан за послове културе."

Члан 5

Члан 24 мења се и гласи:

"Чланови издавачког савета именују се односно бирају на две године.

Оснивач односно организације и установе које бирају чланове издавачког савета могу чланове које су именovali односно изабрали опозвати и пре истека рока од две године ако занемарују своју дужност."

Члан 6

Члан 25 мења се и гласи:

"Издавачки савет из своје средине бира претседника.

Директор предузећа не може бити биран за претседника.

Претседник припрема и сазива седнице издавачког савета и председава им. У припремању седница претседнику помаже директор предузећа.

Претседник сазива седнице издавачког савета по својој иницијативи или на захтев једне трећине чланова издавачког савета или директора предузећа.

Издавачки савет пуноважно решава ако је на седници присутно више од половине чланова, а решења доноси већином гласова присутних чланова.

Издавачки савет може донети пословник о своме раду."

Члан 7

Члан 26 мења се и гласи:

"Издавачки савет врши следеће послове:

— саставља програм издања предузећа по својој иницијативи или на предлог управног одбора предузећа;

— даје мишљење о приоритету издавања појединих дела из програма издања;

— предлаже, у сагласности са радничким саветом, поједина издања за дотирање из фонда за унапређивање издавачке делатности;

— даје мишљење радничком савету предузећа о употреби средстава која предузећу остају од савазног пореза на добит привредних организација;

— даје мишљење радничком савету предузећа о дотирању појединих издања из средстава предузећа.

Издавачки савет може расправљати и о другим питањима која су везана за остварење програма издања и о њима давати своје мишљење и предлоге радничком савету, управном одбору и директору предузећа."

Члан 8

После члана 26 додаје се нов члан 26а, који гласи:

"Издавачки савет је дужан да образложи уношење сваке публикације у програм издања.

Издавачки савет је дужан да сваке године поднесе оснивачу предузећа извештај о свом раду."

Члан 9

У члану 28 у ставу 2 брише се реч „републичко“ испред речи „удружење“.

Додаје се нов став 4 који гласи:

"Приликом решавања спорних питања из става 1 овог члана на седници арбитражне комисије обавезно се позивају претставници које одреди издавачки савет и раднички савет предузећа. Ови претставници могу учествовати у раду комисије али без права одлучивања."

Члан 10

У члану 35 став 3 мења се и гласи:

"Републички савет надлежан за послове културе именује управни одбор фонда за унапређивање издавачке делатности. Чланове управног одбора фонда савет именује из реда својих чланова, културних, научних, просветних и других јавних радника, чланова издавачких савета и из реда радника и службеника издавачких предузећа.

Управни одбор врши распоред и додељивање средстава из фонда за унапређивање издавачке делатности на основу опште политике о дотирању појединих врста литературе коју утврђује републички савет надлежан за послове културе."

Члан 11

Овај закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОСНОВНОГ ЗАКОНА О ИЗДАВАЧКИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ИЗДАВАЧКИМ УСТАНОВАМА

Резултати који су до сада постигнути у издавачкој делатности су оцењени као веома позитивни. Тим резултатима допринела је умногосте и примена Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама. Па ипак, вишегодишња примена овог закона, као и наш општи развитак у том периоду отворили су нека питања на линији даљег унапређивања издавачке делатности као значајне активности у нашој друштвеној стварности.

Нека од тих питања односе се на потребу нашег друштва да оствари још већу координацију и усклађивање читаве издавачке политике на територији народне републике односно федерације јер је свако издавачко предузеће самостална привредна организација и програми издања праве се и добијају свој завршни садржај у оквиру сваког појединог издавачког предузећа. А друга питања односе се на извесне проблеме у вези са статусом и делокругом рада издавачког савета у издавачком предузећу.

Статус Удружења издавачких предузећа

Издавачки планови предузећа састављају се самостално и посебно у оквиру сваког предузећа, што у целини узето не мора увек да обезбеђује опште друштвене интересе. Државно-друштвени органи нису предузимали мере да се издавачка политика издавачких предузећа координира и усклађује али је Удружење издавачких предузећа и ор-

ганизација ФНРЈ на томе настојало. У том циљу Удружење је унело и одговарајуће одредбе у свој статут. Ове одредбе прихватила су, уз известан отпор, предузећа која су учлањена у Удружење (од преко 70 издавачких предузећа у Удружење је учлањено само 57). Правилником су предузећа обавезна да до одређеног рока доставе Удружењу издавачке планове за наредну годину. Постављени планови разматрају се у Удружењу, па је у том циљу Удружење организовало своје савете, и то: за друштвене науке, за природне науке, за страну и за домаћу књижевност, за уџбеничку литературу и литературу за децу. На тај начин Удружење настоји да утиче на формирање издавачке политике појединих предузећа у оквиру једне опште, републичке односно југословенске издавачке делатности.

Пракса је показала да координирање издавачке делатности свих издавачких предузећа у оквиру републике или федерације није било могуће решити преко Удружења издавача са статусом који оно сада има. Јер: у Удружењу издавача нису учлањени сви издавачи; закључци Удружења у вези са координирањем планова издања нису обавезни за поједина издавачка предузећа; стручни савети Удружења нису успели да довољно развију своју активност и да њихове препоруке имају оно дејство које би било друштвено целисходно. Сем тога, издавачка предузећа у Удружењу претстављају директори предузећа.

Стога питање како омогућити да се издавачка политика сваког појединог издавачког предузећа, уз сву његову самосталност и иницијативу, ипак усмери ка задовољавању потреба у оквиру народних република или федерације остаје отворено. У вези с тим дошло се до следећег:

Усмеравање издавачке политике издавачких предузећа по општим врстама издавачке делатности на територији једне републике треба да врше републички савети надлежни за послове културе као друштвени орган. Прописи дају могућности овим саветима да о свим питањима из свога делокруга, где као државни органи нису овлашћени да доносе акта, могу деловати као друштвени органи и у том смислу давати препоруке и утицати да се прихвате таква решења. Савети имају могућности као друштвена тела да координирају рад издавачких предузећа на територији своје републике и да упознавајући се са издавачким програмима предузећа доносе одговарајуће закључке, препоруке и мишљења. Ови савети имају на располагању и фонд за унапређивање издавачке делатности који могу унеколико утицати на програме издања издавачких предузећа. Дакле, у већем ангажовању републичког савета за културу могу се наћи решења за нека питања издавачке делатности у оквиру републике.

Међутим, питање се тиме у целини не решава јер не обухвата целу федерацију. Због тога се предлага давање одређених овлашћења Удружењу издавача ФНРЈ. Активност коју је Удружење издавача на овој линији досада предузимало, иако није дало одговарајуће резултате, требало би и даље развијати, с тим да Удружење издавача добије такав статус који би му обезбеђивао стабилније деловање у правцу координирања издавачке политике у оквиру читаве федерације. Удружење издавача као добровољна организација издавачких предузећа не би могла да да одговарајуће резултате.

На дружници статус Удружења издавача наводе и закључци V-ог Пленума Социјалистичког савеза радног народа Југославије. Сем тога, и Удружење издавачка предузећа и организација ФНРЈ тражи да се његов статус измени у том смислу да постане самостално стручно Удружење у рангу коморе.

Пошто се иначе припрема измена Закона о удруживању у привреди по другим питањима, то је Одбор за просвету СБ СНС упутио Секретаријату

СИВ-а за опште привредне послове и Секретаријату СИВ-а за просвету и културу свој предлог и мишљење у ком би смислу требало припремити измене и допуне у Закону о удруживању у привреди. Те измене и допуне састојале би се углавном у следећем:

Да учлањивање привредних организација које делују у области просвете и културе у одговарајућа стручна удружења буде обавезно. Због тога се у Предлогу закона о изменама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама предлаже измена члана 7 у том смислу што се издавачка предузећа удружују по прописима привредних организација. А шта се има сматрати издавачким предузећем овим законским предлогом одређено је да услове пропише Секретаријат СИВ-а за просвету и културу у сагласности са Савезним Државним секретаријатом за послове финансија. У ранијим прописима било је спorno шта се има узети као критериј да једно предузеће добије статус издавачког предузећа.

Састав органа управљања стручним удружењима у области просвете и културе треба проширити са члановима које именује Савезно извршно веће и са претставницима друштвених и других заинтересованих организација и установа.

Стручним удружењима у области просвете и културе треба дати право да могу доносити и закључке који су обавезни за чланове стручних удружења како у статутарним питањима тако и у питањима за која се статутом појединог стручног удружења то буде изричито предвидело.

Статуте стручних удружења у области просвете и културе треба да доносе њихове скупштине а да их одобрава Савезно извршно веће.

При овим стручним удружењима треба формирати суд части сходно одредбама о удруживању у привреди које се односе на суд части при коморама.

И најзад, надзор над законитошћу рада стручних удружења у области просвете и културе треба да врши Секретаријат СИВ-а за просвету и културу. У привредном пословању иначе, уколико таквог пословања буде било, надзор треба поверити одговарајућим привредним органима.

Издавачки савети

О издавачким саветима Основни закон о издавачким предузећима и издавачким установама садржи следеће одредбе:

Због посебног значаја издавачке делатности у издавачким предузећима се образују издавачки савети који врше дужности одређене истим законом; издавачки савет има најмање пет чланова, а број чланова савета појединог предузећа утврђује се правилима тог предузећа. Чланове издавачког савета именује оснивач предузећа из редова културних, научних, просветних и других јавних радника, с обзиром на врсту издавачке делатности којом се предузеће бави. Ако је предузеће основала привредна или друштвена организација, којој издавачка делатност није један од основних задатака, или група грађана, чланове издавачког савета именује оснивач уз сагласност републичког савета за културу. Директор предузећа је, по свом положају члан издавачког савета. Мандат чланова издавачког савета траје две године, а оснивач може чланове издавачког савета који занемарују своју дужност или у другим случајевима, који су предвиђени правилима предузећа опозвати и пре истека овог рока.

Издавачки савет из реда својих чланова бира претседника савета. Директор издавачког предузећа не може бити претседник издавачког савета. Претседник припрема седнице савета, сазива их по својој иницијативи, на захтев једне трећине чланова савета или директора предузећа, и претседава им.

Трећина чланова или директор предузећа могу сазвати седницу савета уколико то на њихов захтев не учини претседник. Издавачки савет може пуноважно решавати о питањима из свога делокруга ако на његовој седници присуствује више од половине укупног броја чланова, а решења доноси већином гласова присутних чланова.

Издавачки савет саставља програм издања предузећа. Овај програм издавачки савет може састављати по својој иницијативи или на предлог управног одбора предузећа. Издавачки савет је дужан да образложи уношење сваке публикације у програм издања. Програм издања који је саставио издавачки савет дефинитиван је тек кад се са њим сложи раднички савет. Издавачко предузеће може издавати само издања из тог програма. Закон забрањује да се издају публикације које нису програмом издања предвиђене. У случају да раднички савет ускрати сагласност на издавачки план који је саставио издавачки савет, спор решава арбитражна комисија која се састоји од пет чланова. Арбитражна комисија је уствари републички орган, јер се налази при републичком савету надлежном за послове културе. Претседника и два члана арбитражне комисије именује републички савет за културу а два члана републичко удружење издавачких предузећа. Решење арбитражне комисије подједнако је обавезно и за издавачки савет и за раднички савет издавачког предузећа. Издавачко предузеће је обавезно да сваке године објави годишњи извештај, имена чланова издавачког савета и утврђени програм издања на начин који се одреди републичким прописима.

То су углавном све одредбе које о издавачком савету садржи Основни закон о издавачким предузећима и издавачким установама.

Разматрајући наведене одредбе о издавачким саветима у Основном закону о издавачким предузећима и издавачким установама Одбор за просвету СВ СНС нашао је да неке од њих треба изменити или допунити.

1) Није одрживо решење да број чланова издавачког савета, макар и најмањег издавачког предузећа, може бити пет, јер у том случају присуство три члана може пуноважно да решава, а већина то јест два члана, ако дође до гласања, одлучује. Број чланова издавачког савета према Предлогу закона повећава се на минимум седам чланова, а у сваком конкретном случају одређују га правила предузећа.

2) У садашњим условима и на достигнутом степену развика друштвеног самоуправљања све чланове издавачког савета једног предузећа не треба да именује оснивач. У свим областима у којима је уведено друштвено управљање, пракса све више указује да без нарочите потребе није целисходно све чланове једног друштвеног тела да именује оснивач. Ако његов састав чине, поред чланова које именује оснивач, и чланови које бирају заинтересоване организације и установе, — тај орган добија више својство друштвеног тела. Састав издавачких савета било би потребно убудуће формирати комбинацијом система именовања од стране оснивача и система делегирања од стране заинтересованих друштвених и других организација и установа. Овај Законски предлог полази од тога па предлаже да један део чланова издавачког савета предузећа именује оснивач, а други да бирају заинтересоване друштвене, привредне и друге организације и установе које се одређују правилима предузећа.

3) Делокруг рада издавачких савета, а тиме и њихова овлашћења, своди се на састављање програма издања предузећа. Издавачком савету нису обезбеђени олговарајући инструменти да може деловати у правцу остварења овог програма издања који је дефинитивно усвојен. Према томе издавачки савет нема гарантованих могућности да утиче на рад предузећа да оно оствари баш онај програм из-

дања који је утврђен сагласно одлукама издавачког и радничког савета предузећа. Закон истина не дозвољава предузећу да објављује издања која нису у програму, али је то једина гаранција која се има у погледу остварења програма издања.

У елаборату који је израдило Удружење издавача ФНРЈ констатује се да се издавачки планови делимично остварују. Према томе, издавачком предузећу је могуће да у оквиру утврђеног програма издања одређује такав редослед и такав обим који погодује претежно комерцијалним интересима предузећа. Чињеница је да није забележен ни један спор пред арбитражном комисијом између издавачког савета и радничког савета у погледу састављања програма издања. То може да значи да раднички савет не мора да се спори са издавачким саветом око тога да ли ће програм издања бити у потпуности адекватан и друштвеним интересима и комерцијалним интересима предузећа. Самосталност у остваривању издавачког програма даје радничком савету могућност да га изврши у обиму за који је он заинтересован. У овом смислу није без интереса констатација самог Удружења издавача, даћа у њиховом елаборату, да програми издања у свом остварењу делу претстављају нешто друго од онога за шта су били планирани. Ова оцена Удружења је упозоравајућа, јер сваки програм издања има свој пун значај само ако се у што већој мери оствари.

Због свега наведеног предлажу се измене и допуне одговарајућих одредаба закона које одређују делокруг издавачког савета у издавачким предузећима. У решавању овог питања пошло се од претпоставке да јачање овлашћења издавачког савета не сме умањити радничко самоуправљање у издавачком предузећу. Издавачки савети добијају извесна овлашћења којим би утицали у правцу доследног извршења утврђеног програма издања, јер су по закону и одговорни за програм издавачке делатности.

У смислу извесног проширења делокруга издавачког савета, које не би реметило успостављене и озакоњене односе између радничког самоуправљања и друштвеног управљања у издавачким предузећима, дати су следећи предлози:

а) Издавачки савет задржава и даље своја овлашћења у погледу састављања програма издања. Ту се ништа битно не мења сем што се арбитражна комисија обавезује када решава по спору насталом између издавачког и радничког савета да позове њихове претставнике на седницу како би они могли имати пуно учешће у решавању проблема али не и право одлучивања. Ова допуна значи у сваком случају демократскији однос једне комисије установљене законом према органу друштвеног и радничког управљања. На овакав метод рада комисије нису биле обавезне досада, што је Основним законом о школству уведено као обавезан метод рада савета надлежног за послове просвете.

Пошто у свим народним републикама не постоје републичка удружења издавачких предузећа и организација, то се предлаже измена у том смислу да у арбитражну комисију у коју делегира своје претставнике републичко удружење издавача, ако овог удружења нема, те претставнике делегира Удружење издавачких предузећа и организација ФНРЈ.

б) Да би се издавачки савет могао интересовати и утицати на целисходно извршење програма издања, предложеним Законом овлашћује се издавачки савет да радничком савету предузећа предлаже приоритет и динамику извршења усвојеног програма. С тим у вези издавачком савету даје се право да на својим седницама претреса и општа питања пословања издавачког предузећа ако су она у вези или ако условљавају извршење усвојеног програма издања.

в) У свом раду издавачка предузећа, кад год за то имају могућности, врше тзв. аутодотирање. То значи да предузећа властитим оствареним средствима, кроз аутодотирање помажу пласман појединих својих издања, снижавајући им цене. За расподелу ових унутрашњих резерви предложено је да и издавачки савет даје мишљење. Дакле, раднички савет доноси одлуку о аутодотирању, а саслушава о томе и мишљење издавачког савета. На овај начин обезбеђује се извештај издавачког савета на преливање средстава које је иначе издавачко предузеће до сада вршило без сарадње са издавачким саветом.

г) Издавачка предузећа у погледу својих обавеза према заједници стављена су у нешто повољнији положај у односу на нека друга привредна предузећа. Тако на пример, савезни допринос на добит издавачког предузећа дели се на две половине, од којих једна иде у фонд за помагање издавачке делатности, а друга остаје предузећу на слободном располагању за његове инвестиционе потребе. Пошто се овим друштвена заједница одрекла својих средстава и једну половину од тих средстава оставила предузећу да са њима самостално располаже, предлаже се да извесну улогу у трошењу ових средстава има и издавачки савет предузећа. У досадашњој пракси издавачки савети нису били питани за шта ће се ова средства утрошити. Одлуку о томе доносио је раднички савет самостално. Међутим, у Предлогу закона предвиђа се да се расподела ових средстава врши наменски и да је врши раднички савет уз саслушање мишљења из издавачког савета.

д) Досадашња пракса у погледу расподеле средстава из фонда за унапређивање издавачке делатности није увек обезбеђивала и утицај издавачког савета. Републички савети за културу додељивали су средства из овог фонда на предлог својих посебних комисија које су се руководиле предлозима односно захтевима достављеним од издавачких предузећа. Пошто се у овом случају ради о друштвеним средствима, захтев за доделу средстава из фонда за унапређивање издавачке делатности не треба да врши само органи радничког самоуправљања него да издавачки савети добију извесна овлашћења. Предложено је да предлози за додељивање средстава потичу од издавачког и радничког савета предузећа. Јер, средства овог фонда не служе за санирање комерцијалних прилика у поједином предузећу него за остварење друштвено најцелисходније издавачке политике на подручју једне народне републике.

4. Издавачке савете као колегијална тела законски предлог овлашћује да о свом раду донесу пословник, каква овлашћења имају и други друштвени органи у службама у којима је уведено друштвено управљање.

Сем измена и допуна одредаба које се односе на издавачке савете предлаже се и измена одредбе у Основном закону о издавачким предузећима и издавачким установама којом се одређује да републички савети за културу врше расподелу средстава из фонда за унапређивање издавачке делатности на предлог својих комисија, у том смислу што би се уместо ових комисија формирали управни одбори фонда. Управни одбори фонда били би састављени од чланова Савета за културу, претставника издавачких савета предузећа и других лица. Управни одбори би са више плана и система, него што су то радиле досадашње комисије, проучавали потребе за појединим издањима и студиозније припремали расподелу и додељивање средстава фонда

која би се вршила на основу опште политике о дотирању појединих врста литературе коју би утврђивао републички савет за културу.

★

За израду овог Законског предлога Одбор за просвету СБ СНС обавио је више консултација, саветовања, дискусија са заинтересованим организацијама, органима управе и појединцима. Посебно предлог овог законског текста упућен је на мишљење и евентуалне примедбе: секретаријатима СИБ-а за просвету и културу, за опште привредне послове, за законодавство и организацију власти, за информације и савезном Државном секретаријату за послове финансија. Примедбе ових секретаријата Одбор је разматрао на својој седници. Иначе, у изради самог текста законског предлога учествовао је и претставник Удружења издавачких предузећа и организација ФНРЈ.

Пошто је текст овог Законског предлога углавном заједничко мишљење заинтересованих организација и органа управе то Одбор за просвету СБ СНС посебно проглашава потребу његовог усвајања.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОСНОВНОГ ЗАКОНА О ИЗДАВАЧКИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ИЗДАВАЧКИМ УСТАНОВАМА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ВЕЋЕ
Законодавни одбор
СНС/А/ 30
27 јун 1959 године
Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници одржаној 16 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама достављен му од Одбора за просвету Савезног већа.

Законодавни одбор подноси Савезном већу овај извештај.

У члану 10 у другом реду иза речи „савет“ додају се речи „односно савет аутономне јединице“.

Иза члана 10 додаје се нови члан 11 који гласи: „Овлашћују се законодавни одбори Савезног већа и Већа произвођача Савезне народне скупштине да утврде пречишћени текст Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама.“

И пре доношења овог закона вршене су измене у првобитном законском тексту Основног закона о издавачким предузећима и издавачким установама, због чега је већ и раније постојала потреба да се изда пречишћени законски текст. Доношењем овог закона ово се указује тим потребније, па је зато и унет нови члан 11.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Дому да га усвоји.

За известиоца одређен је народни посланик Живан Димитријевић.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с.р. Др Макс Шнудерл с.р.

Чланови:

Др Заим Шарац с.р., Аљаш Гаши с.р., Богомир Брајковић с.р., Живан Димитријевић с.р., Мито Димитријевић с.р., Јурица Драшњик с.р., Спасоје Баковић с.р., Гојко Гарчевић с.р., Иван Крефт с.р., Осман Мифтари с.р., Стојан Милековић с.р., Зебра Муидовић с.р., Миле Почуча с.р., Сретен Вучковић с.р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 281
21 мај 1959 године
Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за свога претставника у оба већа одредило Велимира Стојнића, члана Савезног извршног већа.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Божо Павловић, начелник Управе за инвалидска и борацка питања — за повереника у Савезном већу и др Никола Дилбер, виши саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за рад — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар
Савезног извршног већа
Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
ПРЕТСЕДНИК
СНС/А/ 36

22 мај 1959 године
Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите Одбору за социјалну политику и народно здравље на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило овог члана Велимира Стојнића, а за повереника Божу Павловића, начелника Управе за инвалидска и борацка питања.

Потпретседник
Владимир Симић с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

Члан 1

У Закону о пензиском осигурању у члану 73 став 2 уместо речи „посебна савезна комисија“ стављају се речи „посебна републичка комисија“, а на крају истог става додаје се нова реченица, која гласи: „Посебна савезна комисија стара се о усклађивању рада републичких комисија и о обезбеђивању јединственог критеријума за признавање права за пензију у овим случајевима.“

Члан 2

Члан 164 мења се и гласи:

„(1) Решење о признању права на пензију по члану 73 став 2 овог закона доноси комисија коју оснива републичко извршно веће у смислу члана 50 Закона о државној управи, на предлог срепке ко-

мисије чије чланове именује средски народни одбор. Срепска комисија даје свој предлог поводом захтева осигураника, или поводом предлога Савеза бораца или предлога органа установе односно организације код које је осигураник у радном односу, поднетог уз пристанак осигураника, а на основу података о пензиском и радном стажу осигураника претходно прибављених од надлежног завода за социјално осигурање. Решење републичке комисије је коначно.

(2) Савезна комисија, коју оснива Савезно извршно веће у смислу члана 50 Закона о државној управи, може издавати обавезна општа упутства за рад републичких и средских комисија у погледу критеријума за признавање права на личну пензију по члану 73 став 2 овог закона.

(3) На основу решења којим је признато право на личну пензију по ставу 1 овог члана, надлежни завод за социјално осигурање одређује својим решењем пензију која осигуранику припада.“

Члан 3

По предлозима за признање права на пензију по члану 73 став 2 Закона о пензиском осигурању које је савезна комисија примила до ступања на снагу овог закона решење ће донети Савезна комисија из претходног члана у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 4

Овај закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

У регулисању положаја учесника НОБ-е са дужим борацким стажом у систему социјалног осигурања одредбе чл. 73, 74 и 77 Закона о пензиском осигурању несумњиво истрају велику улогу. Извесном броју оваквих бораца, који због општег стања здравља и радне способности нису били у могућности да даље раде, повољно је регулисан положај путем признања права на пензију по основу поменутих одредаба. Ове одредбе су се нарочито повољно одразиле на првоборце и учеснике НОБ-е којима би иначе, због недостатка стручних квалификација и релативно малог пензиског стажа, припадао врло мали износ пензија.

Решавање о праву на пензију по члану 73 став 2 поменутог закона поверено је посебној савезној комисији, која је одлучивала по слободној оцени и дискреционом праву. До 12 маја 1959 године савезна комисија је донела решење по 1249 предмета, од чега позитивно 388, а негативно 861. Сада се у савезној комисији налази на решавању 1215 предмета. У републичким и средским комисијама налази се у раду још 4753 предмета. У досадашњем раду савезној комисији велику потешкоћу причињавала је околност, што она није могла да сагледа оваки конкретан случај до краја, већ је своја решења доносила углавном на основу приложених описа, који нису били у свим случајевима одраз правог стања борца.

Савезна комисија је у току досадашњег рада успела да приближно изједначи критеријуме и да исте, путем заједничких састанака са републичким комисијама и кроз решавање конкретних предмета, пренесе на републичке комисије, тако да се сматра да је сазрело решење питања преноса ове надлежности са савезне на републичке комисије. Савезна комисија ипак остаје, али јој се мења садржај рада, јер она постаје орган који се стара о усклађивању рада републичких комисија и о обезбеђивању јединствених критеријума за признање права на пензију. На овај начин убрзаће се и поједноставити рад на решавању конкретних предмета и истовремено обезбедити јединствени критеријуми за признање права на личну пензију ове категорије учесника НОБ-е.

ПРЕГЛЕД

РЕШАВАНИХ ЗАХТЕВА КОД САВЕЗНЕ КОМИСИЈЕ ЗА ПЕНЗИОНИСАЊЕ ПО ЧЛАНУ 73 СТАВ 2 ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ ПО РЕПУБЛИКАМА НА ДАН 13. V. 1959 ГОДИНЕ

Република	Решено предмета	Одлука Савезне комисије		У. туп-љено
		позитивних	негативних	
Србија	405	97	308	63
Хрватска	210	51	159	28
Босна и Херцеговина	387	136	251	99
Словенија	159	82	77	11
Црна Гора	80	17	63	2
Македонија	8	5	3	1
Свега:	1249	388	868	204

Напомена:

Код савезне комисије налази се на решавању још нерешених 1216 предмета. По републикама и срезovima припрема се за слање још 4753 предмета. Укупно 5968 предмета.

НАКНАДНИ ПРЕДЛОГ

САВЕЗНОГ ИЗВРШНОГ ВЕЋА УЗ ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 281/2

18 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

У вези са Предлогом Закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању, који смо Вам доставили на даљи рад у Савезној народној скупштини под 01 бр. 281 до 21 маја о. г., приложено се доставља накнадни предлог уз овај закон и молимо да се исти истовремено разматрају као јединствен предлог.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за оба предлога одредило за своје претставнике Велимира Стојнића, члана Савезног извршног већа — за претставника у Савезном већу, и Мому Марковића, члана Савезног извршног већа и секретара за рад — за претставника у Већу произвођача.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Божо Павловић, начелник Управе за инвалидска и борачка питања, и др Вера Мићић, саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за рад — за поверенике у Савезном већу, а др Никола Дилбер, виши саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за рад — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа

Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 36

19 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању који је Савезно извршно веће поднело Скупштини својим актом бр. 281/2 од 18 јуна о. г. као накнадни предлог уз раније поднети и већ достављени Вам предлог за измену истог закона. Молим да и овај накнадни предлог упутите Одбору за социјалну политику и народно здравље свог Дома на претресање, с тим да се оба законска предлога претресу као јединствени предлог.

За свог претставника при претресању оба предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Велимира Стојнића, а за поверенике Божу Павловића, начелника Управе за инвалидска и борачка питања, и др Вера Мићић, саветника у Секретаријату Савезног извршног већа за рад.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

НАКНАДНИ ПРЕДЛОГ

САВЕЗНОГ ИЗВРШНОГ ВЕЋА УЗ ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

Члан 1

У Закону о пензиском осигурању („Службени лист ФНРЈ“, бр. 51/57) члан 51 мења се и гласи:

„(1) Лицу које је правоснажном пресудом осуђено на казну строгог затвора због кривичног дела ратног злочина или кривичног дела против народа и државе учињеног у ратном периоду од 1941 до 1945 године не признају се у пензиски стаж за стицање и одређивање права на пензију периоди радног стажа и посебног стажа навршени до 15 маја 1945 године, и то:

1) лицу које је осуђено на казну строгог затвора до пет година, не признаје се онолико времена колико је осуђено;

2) лицу које је осуђено на казну строгог затвора преко пет година, не признају се сви периоди стажа навршени до 15 маја 1945 године.

(2) Обрачунавање пензиског стажа у случају примене тачке 1 претходног става врши се од укупног стажа навршеног до 15 маја 1945 године, по одбитку времена од 6 априла 1941 године до 15 маја 1945 године у смислу члана 50 овог закона.

(3) Кад се у случајевима из става 1 овог члана решава о праву на пензију по престанку издржавања казне, а издржавање казне било је краће од досуђене казне, обрачунавање пензиског стажа у смислу одредбе става 1 овог члана врши се према трајању досуђене казне и кад је издржавање казне било краће од досуђене казне.

(4) Одредбе претходних ставова примењују се сходно и кад је право на пензију остварено пре правоснажности пресуде. У тим случајевима поново се решава о праву на пензију.“

Члан 2

Члан 53 мења се и гласи:

„(1) Лицу коме су на основу амнестије или помиловања брисане правне последице пресуде, пензиски стаж који по члану 51 овог закона није био признат односно право на пензију стечено до дана правоснажности пресуде, успостављају се само ако је то за поједине случајеве изричито одређено актом о амнестији или помиловању.

„(2) Лицу коме су на основу рехабилитације брисане правне последице пресуде не успоставља се пензиски стаж односно право на пензију у смислу претходног става.“

Члан 3

У члану 90 после става 1 додаје се нови став 2, који гласи:

„(2) Надлежни државни секретар за унутрашње послове може одлучити да и другим службеницима органа унутрашњих послова, осим оних из става 1 овог члана, престане служба с правом на пензију пре испуњења услова из чл. 19 и 20 став 1 овог закона, ако су као официри или војни службеници службе државне безбедности преведени 1952 године са војне на цивилну формацију, а испуњавају у погледу пензиског и радног стажа услове из претходног става. Ова пензија одређује се као и пензија из претходног става.

У ставу 2, који постаје став 3, уместо речи: „претходног става“ стављају се речи: „ст. 1 и 2 овог члана“.

У ставу 3, који постаје став 4, уместо речи: „ставу 1“ стављају се речи: „ст. 1 и 2“.

Члан 4

После члана 94 додаје се нови члан 94а, који гласи:

„(1) Уживаоцу пензије који је остварио право на личну пензију по члану 90 овог закона, ако ступи у радни однос ван органа унутрашњих послова и ради са пуним редовним радним временом, припада за време трајања таквог запослења 75% од пензије која му је одређена по члану 69 став 2, односно по том члану и члану 74 или 75 овог закона.

(2) Одредбе члана 144 овог закона примењују се сходно и на уживаоце пензије остварене по члану 90 овог закона.

(3) Одредбе члана 142 овог закона не примењују се на уживаоце пензије остварене по члану 90 овог закона.

(4) Одредбе претходних ставова важе и за уживаоце пензије остварене по члану 265 овог закона ако су у питању лица из члана 90 став 2 овог закона.“

Члан 5

У члану 108 став 3 мења се и гласи:

„(3) Нарочито заслужан уметник може бити разврстан у виши осигурачки разред односно може му се одредити виши пензиски основ од разреда односно основа одређеног по претходним ставовима у смислу члана 97 став 3 овог закона. Мишљење о томе да се ради о нарочито заслужном уметнику и о разврстању у одговарајући виши осигурачки разред односно о одређивању вишег пензиског основа даје надлежном заводу за социјално осигурање Савезна комисија за социјално осигурање уметника по прибављеном мишљењу републичке комисије за социјално осигурање уметника. Мишљење Савезне комисије обавезно је за завод за социјално осигурање.“

Став 4 се брише, а у ставу 5, који постаје став 4, уместо речи „ст. 3 и 4“ стављају се речи „став 3.“

Члан 6

У члану 149 став 2, иза речи „ако испуњавају услове за стицање права на породичну пензију“ уместо запете ставља се тачка и брише се остатак текста до краја става.

Члан 7

У члану 151 став 2 се брише, а у ставу 3, уместо речи „из чл. 152—155“ стављају се речи „из чл. 153—155.“

Члан 8

Члан 152 се брише.

Члан 9

У члану 153 брише се тачка 1, а тачке 2, 3 и 4 постају тачке 1, 2 и 3.

Члан 10

У члану 183, у ставу 4 уместо речи „Савезне“ ставља се реч „републичке“.

Члан 11

У члану 184 после става 2 додају се нови ставови 3 и 4 који гласе:

„(3) У новом поступку примењују се искључиво одредбе овог закона.

(4) Кад се у новом поступку, услед накнадног сазнања или доцнијег наступања чињеница због којих долази до примене члана 50 односно члана 51 овог закона, утврђује постојање услова за стицање права на пензију по овом закону, раздобље од 5 година у коме мора бити испуњен одређени радни стаж из члана 20 став 1 тач. 2 и 3 односно из члана 114 овог закона рачуна се унатраг од дана испуњења услова за стицање права на пензију. Ово важи и за случајеве кад се у новом поступку накнадно утврђују нови периоди пензиског стажа на основу којих долази до испуњења услова за стицање права на пензију.“

Члан 12

Члан 244 мења се и гласи:

„Члан 244

(1) Лице које је изгубило право на пензију или му је захтев за признање права на пензију одбијен по члану 45 ст. 5 или 7 Уредбе из 1952 године, или по одредбама овог закона — до 31 децембра 1959 године, услед смањивања пензиског стажа због осуде за кривично дело, изузев за кривична дела наведена у члану 51 овог закона, може стећи право на личну пензију по овом закону ако испуњава све услове за стицање права на личну пензију по овом закону. При утврђивању постојања услова за стицање права на личну пензију по овом закону, раздобље од пет година у коме мора бити испуњен одређени радни стаж из члана 20 став 1 тач. 2 и 3 овог закона рачуна се унатраг од дана испуњења услова за стицање права на личну пензију у смислу члана 21 и уз примену члана 22 овог закона.

(2) Сагласно одредби претходног става, могу стећи право на личну пензију и ранији уживаоци пензије који су права из пензиског осигурања изгубили због губитка држављанства, или због тога што су правоснажном пресудом осуђени на казну смрти, изузев ако је та казна изречена за кривично дело наведено у члану 51 овог закона.

(3) Чланови породице лица из ст. 1 и 2 овог члана могу стећи право на породичну пензију по овом закону ако је умрло лице од кога они изводе право на породичну пензију, у погледу пензиског и радног стажа, испуњавало услове за личну пен-

зију у смислу става 1 овог члана. Ово важи и за стицање права на породичну пензију у случајевима кад је губитак права на породичну пензију наступио услед тога што су се околности наведене у ставу 1 овог члана односиле на чланове породице.

(4) Права одређена по претходним ставовима припадају од првог дана наредног месеца по подношењу захтева."

Члан 13

У члану 249 став 1 мења се и гласи:

„(1) Члановима породица лица погинулих, умрлих или несталих у Народноослободилачкој борби или у Шпанском грађанском рату, члановима породице лица погинулих у саставу Југословенске војске за време рата са непријатељем од 6 до 17 априла 1941 године, као и члановима породица лица која су као жртве фашистичког терора убијена од стране окупатора и његових помагача или погинула односно умрла у затвору, концентрационим логорима, логорима ратних заробљеника, интернацији, на принудном раду или у збеговима, признаће се, на њихов захтев, право на породичну пензију без обзира на дужину пензиског стажа погинулог односно умрлог лица, ако је то лице било у радном односу непосредно пре ступања у Народноослободилачку борбу, одласка у Шпански грађански рат, ступања на војну дужност на којој га је затекао рат 6 априла 1941 године, односно непосредно пре наступања других наведених околности које су проузроковале смрт услед фашистичког терора, или ако је то лице било у то време ван радног односа услед околности из члана 33 овог закона."

Иза става 1 додаје се нови став 2 који гласи:

„(2) Право на породичну пензију признаће се под условима из претходног става и члановима породица лица која су умрла по престанку околности наведених у ставу 1 овог члана од последица проузрокованих рањавањем или болешћу задобивеном у Народноослободилачкој борби или Шпанском грађанском рату, рањавањем у рату од 6 до 17 априла 1941 године, или повредом или болешћу задобивеним под осталим околностима наведеним у ставу 1 овог члана, ако је смрт наступила до истека године дана по завршетку рата."

У ставу 2 који постаје став 3 уместо речи „претходног става“ стављају се речи „претходних ставова“, после речи „15 маја 1945 године“ ставља се запета и додају речи „односно ако је смрт лица од кога породица изводи своје право на пензију наступила доцније — на дан смрти тог лица“, после речи „по овом закону“ брише се запета и додају речи: „и неки од услова за коришћење права на породичну пензију по овом закону још траје“, а на крају става брише се тачка и додају речи „или су у току трајања те неспособности наступиле околности из члана 117 став 5 овог закона“, тако да овај став у новој формулацији гласи:

„(3) Право на породичну пензију у смислу претходних ставова признаће се члановима породице који су на дан 15 маја 1945 године, односно ако је смрт лица од кога породица изводи своје право на пензију наступила доцније — на дан смрти тога лица, испуњавали услове за стицање права на породичну пензију по овом закону и ако неки од услова за коришћење права на породичну пензију по овом закону још траје, а удови и у случају ако је тог дана била старија од 40 година или ако је у року од једне године рачунајући од тог дана постала неспособна за рад у смислу члана 117 став 1 тачка 3 овог закона а таква неспособност још траје или су у току трајања те неспособности наступиле околности из члана 117 став 5 овог закона."

Став 3 постаје став 4.

У ставу 4, који постаје став 5, после речи „из члана 194“ додају се речи „став 1“.

Став 5 постаје став 6, а на крају додају се нови ставови 7 и 8 који гласе:

„(7) Не сматрају се жртвама фашистичког терора у смислу става 1 овог члана лица која су изгубила живот као грађанске жртве рата услед ратних операција.

(8) Право на породичну пензију по одредбама овог члана не може се признати породицама лица која су изгубила живот под околностима наведеним у ставу 1 овог члана, али не као жртве фашистичког терора већ као организовани сарадници односно помагачи окупатора, као ни члановима породице лица из става 1 овог члана ако је утврђено да је члан породице био организовани сарадник односно помагач окупатора (чл. 50 до 52)."

Члан 14

Одредбе члана 13 овог закона примениће се и при решавању по захтевима за признање права на породичну пензију на основу члана 249 Закона о пензиском осигурању поднетим пре ступања на снагу овог закона по којима још није донето коначно решење, с тим што признато право припада од првог дана наредног месеца по подношењу захтева.

У случајевима кад је захтев за признање права на породичну пензију по члану 249 Закона о пензиском осигурању одбивен коначним решењем пре ступања на снагу овог закона, а по члану 13 овог закона има основа за признавање права на породичну пензију, захтев се може обнови и решење донети у новом поступку по чл. 184 до 188 Закона о пензиском осигурању.

Члан 15

Одредбе чл. 3, 4, 5, 10, 11, 13 и 14 овог закона примењиваће се од ступања на снагу овог закона.

Одредбе чл. 1, 2, 6, 7, 8, 9 и 12 примењиваће се од 1 јануара 1960 године.

Члан 16

Овај закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

УЗ ПОЈЕДИНЕ ЧЛАНОВЕ НАКНАДНОГ ПРЕДЛОГА УЗ ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

Уз члан 1

У вези са предложеним изменама у Кривичном законик, према којима се ограничење права на пензију предвиђа као могућа правна последица пресуде само за кривична дела ратног злочина и кривична дела против народа и државе учињена у ратном периоду, указује се потреба да се изврши измена члана 51 Закона о пензиском осигурању којим се предвиђају правне последице у виду смањивања укупног пензиског стажа за сва лица која су осуђена на казну строгог затвора због кривичног дела против народа и државе или због кривичног дела против народне привреде и друштвене имовине, као и за осуђена лица која су због неког другог кривичног дела осуђена на казну строгог затвора преко 5 година. Према овако измењеном члану 51, на право на пензију утицала би само осуда за кривично дело ратног злочина или за кривично дело против народа и државе учињено у ратном периоду од 1941 до 1945 године, док осуда за остала кривична дела не би имала дејство правних последица у смислу ограничења пензиских права.

У односу на садашње стање, мења се дејство правних последица у два правца. Прво, смањивање стажа предвиђа се само у погледу стажа навршеног до 15 маја 1945 године, то значи да правне последице осуде не утичу на пензиски стаж навршен после 15 маја 1945 године. Друго, кад је у питању казна строгог затвора преко 5 година, поопштрава се садашњи режим, јер се увек брише целокупан навршени пензиски стаж до 15 маја 1945 године, а не, као сада, само за два пута толико времена колико је изречена казна. Разлика је и у томе што се смањивање стажа врши увек према досуђеној казни, а не према трајању стварног издржавања казне ако је оно било краће.

Пошто се у предложеним изменама члана 51 санкција ограничава само на одређена кривична дела која су учињена у ратном периоду, стало се на становиште да и дејство правних последица треба да погађа само периоде стажа навршене до 15 маја 1945 године.

Уз члан 2

Кад се по одредбама Кривичног законика бришу правне последице пресуде, брисале би се и последице које је та пресуда имала у погледу признавања пензиског стажа по члану 51 закона, с тим да се време од 6 априла 1941 године до 15 маја 1945 године ни у овом случају не би рачунало. Лицима која су пре правоснажности пресуде била стекла право на пензију, успоставља се то право уколико, према прописима донетим после 15 маја 1945 године који су били на снази у часу стицања права, и поред нерачунања периода од 1941 до 1945 године у пензиски стаж, испуњавају услове за стицање права на пензију.

Уз члан 3

У члану 90 Закона о пензиском осигурању надлежни Државни секретаријат за унутрашње послове (савезни, односно републички), овлашћен је да може одлучити, да службенику Народне милиције, управном или извршном службенику који врши послове државне безбедности или криминалистичке службе, као и службенику страже казненопоправних установа, служба престаје са правом на пензију, ако има најмање 15 година пензиског стажа, од којих најмање 10 година у тим службама. До краја 1958 године могло се доносити решење о престанку службе са правом на пензију и за службенике органа унутрашњих послова у другим службама, ако у погледу пензиског стажа и стажа у органима унутрашњих послова испуњавају услов из члана 90 (члан 265).

Међутим, у служби органа унутрашњих послова је задржано још око 2.500 службеника који су до краја 1952 године били на служби у Управи државне безбедности и имали својство војног лица. Та су лица 1952 године преведена са војне на цивилну формацију по Уредби о звањима и платама службеника Управе државне безбедности. После превођења распоређени су по потреби службе у друге службе органа унутрашњих послова задржавајући и даље својство службеника Управе државне безбедности све до 1 јануара 1958 године. На ове службенике не може се применити члан 90, јер се не налазе у службама на које се овај члан односи, а такође не могу бити стављени у пензију ни по члану 265 који се могао користити само до краја 1958 године.

Уколико такав службеник није у стању да издржи рад у служби у органима унутрашњих послова, која по карактеру рада и специфичности посла захтева одређене физичке и психичке напоре, не би се могао користити ни Закон о инвалидском осигурању јер се овде не ради о инвалидности у смислу одредаба тог закона.

Кад се има у виду да су ти службеници претежно учесници НОБ-а, да су најтежи део задатака у државној безбедности радили и извршили као службеници те службе, да су распоређени и у друге службе органа унутрашњих послова јер је то захтевала потреба службе и да су све до почетка у 1958 години имали својство службеника Управе државне безбедности, указује се потреба да се омогући њихово стављање у пензију и пре испуњења услова за стицање старосне пензије, јер постоји оправдана претпоставка да ће перспективно наступити потреба да неким од њих престане служба и пре стицања општих услова предвиђених у члану 19 и 20 Закона о пензиском осигурању. Из тих разлога потребно је да се члан 90 Закона о пензиском осигурању допуни, тако да се одредбом става 1 тога члана, поред службеника који су у њему наведени, обухвате и службеници који су 1952 године као службеници Управе државне безбедности преведени са војне на цивилну формацију, а који се налазе у другим службама органа унутрашњих послова.

Уз члан 4

Према подацима савезног Државног секретаријата за унутрашње послове за пензионисање по члану 90 и 265 Закона о пензиском осигурању крајем 1958 године долазило је у обзир око 2.000 службеника. Од тога броја пензионисано је до краја 1958 године 1.327 службеника. У пензију су стављени само они службеници који већ дуже времена нису били у стању да обављају ни лакше задатке у службама унутрашњих послова. Даље пензионисање обустављено је из разлога што је већина пензионисаних службеника доведена у тежак материјални положај, ради тога што им се њихове активне припадности смањују за 21,5 до 32,5%, и то у случају ако су као учесници НОБ остварили пуну пензију, док им непуна пензија, услед малог пензиског стажа, износи просечно 50% од њихових активних припадности. Чињеница да ови пензионери ако се запосле немају права на исплату дела пензије, отежава њихов материјални положај, јер припадности из новог радног односа не могу бити, углавном, ни приближно једнаке онима које су примали до пензионисања.

Службеници који се стављају у пензију релативно су млади, а такав је, углавном, и сав кадар на који ће се примењивати одредбе члана 90 и требало би их стимулирати да се запосле (по подацима савезног државног секретаријата од укупног броја стављених у пензију по овом члану, 806 — су између 30 и 45 година живота, 271 између 45 и 50, а свега око 250 је прешло 50 година живота). С обзиром на то, а и с обзиром да се ови службеници пензионису зато што то захтева потреба службе, а не по својој вољи, дакле слично као и код војних лица, требало би ове службенике, кад стекну право на пензију по члану 90 Закона о пензиском осигурању, изједначити у погледу права на коришћење те пензије са војним осигураницима, тј. омогућити им уживање пензије у пуном износу ако раде са скраћеним радним временом, а исплаћивати им 75% износа пензије ако ступе у радни однос ван органа унутрашњих послова и раде са пуним редовним радним временом. Ово би се право односило само на осигуранике који су вршили послове државне безбедности односно друге службе наведене у ставу 1 члана 90 Закона о пензиском осигурању, као и службенике из предложеног новог става 2 тог члана. Према томе, ово се не би односило на остале службенике органа унутрашњих послова пензионисане по овлашћењу датом у члану 265 Закона о пензиском осигурању.

Уз члан 5

Одредбама Закона о пензиском осигурању и Закона о инвалидском осигурању регулисано је пензиско односно инвалидско осигурање уметника. Под појмом уметника у смислу тих прописа којима се даје право на осигурање подразумевају се: књижевници, ликовни уметници, композитори, истакнути музички уметници — извођачи, филмски уметници и преводиоци научних и књижевних дела, којима је самосталан уметнички рад основно занимање.

По одредби члана 108 став 4 дата је могућност да се нарочито заслужни уметници разврстају у виши осигуранички разред од оног у који би били редовно разврстани на основу признатог пензиског стажа (уметници се према дужини пензиског стажа редовно разврставају од IX до IV осигураничког разреда). Решење о томе доноси средњи завод за социјално осигурање по прибављеном мишљењу републичке комисије за социјално осигурање уметника. Странака и средњи завод за социјално осигурање који доносе решење о таквом разврстању, ако су незадовољни мишљењем републичке комисије, имају права да затраже мишљење Савезне комисије за социјално осигурање уметника. Мишљење Савезне комисије обавезно је за завод.

Пратећи примену ових прописа у пракси уочено је да приликом разврставања у виши осигуранички разред постоји тенденција и код републичких комисија и код завода да редовно разврставање уметника у осигураничке разреде према дужини пензиског стажа третирају као обезбеђење минимума висине давања из пензиског и инвалидског осигурања, и према томе сувише широко примењују законску одредбу која је предвиђена као изузетак. Наиме, интенција овог законског прописа била је да се у случају кад се ради о нарочито заслужном уметнику остави могућност да се такав уметник може изузетно разврстати у виши осигуранички разред од онога који би му на основу редовног разврстања припадао.

Да би се отклониле неправилности и постигао јединствени критеријум приликом одређивања вишег осигураничког разреда нарочито заслужним уметницима, одлучивање о томе да ли се ради о нарочито заслужном уметнику, као и о изузетном разврставању треба дати у искључиву надлежност Савезној комисији за социјално осигурање уметника. Савезна комисија давала би мишљење по прибављеном мишљењу републичке комисије и ово би мишљење било обавезно за заводе за социјално осигурање. У том смислу је учињена измена члана 108 ст. 3 до 5 Закона о пензиском осигурању, и то у сагласности са закључцима саветовања одржаног са претставницима Савезне комисије за социјално осигурање уметника, савезних удружења свих грађана уметничких делатности и Савезног завода за социјално осигурање.

Уз члан 6

Ова измена се предлаже у вези са предлогом за укидање члана 152 закона (члан 8 предлога).

Уз члан 7 и 8

Брисање става 2 члана 151 (губитак права услед осуде на казну смрти, односно услед губитка југословенског држављанства на основу решења о одузимању југословенског држављанства (и члана 152) губитак права на пензију услед нерачунања стажа (по чл. 50 и 51 закона) потребно је ради усклађивања случајева губитка права на пензију са одредбама Конвенције бр. 102 о минималним нормама социјалног осигурања.

Иако се брише одредба о губитку права у случајевима накнадне примене чл. 50 односно 51 закона, нерачунање стажа у смислу ових чланова

доћи ће до примене у покретању новог поступка ако се накнадно сазна за постојање чињеница сарадње, односно ако доцније, тј. после остваривања права на пензију, дође до пресуде која има за последицу примену члана 51 закона. У том случају о праву на пензију ће се поново решавати по одредбама Закона о пензиском осигурању. У том смислу предлаже се допуна члана 184 закона (члан 11 предлога). У погледу права на породичну пензију, стање се мења утолико што ће чланови породице стицати право на породичну пензију по општим прописима зависно од пензиског стажа осигураника, док по постојећим прописима они немају право на породичну пензију уопште, због тога што је лице од кога они изводе то право изгубило право на личну пензију. Ово важи и у односу на одредбу члана 149 став 2 закона, где је изостављено позивање на члан 152 (члан 6 предлога).

Уз члан 9

Ова измена произилази из тога што је у члану 151 брисан став 2 (члан 7 предлога).

Уз члан 10

Ова измена произилази из предложених измена у чл. 73 и 164 закона, у којима је одлучивање о изузетном праву на пензију учесника НОБ пренето у надлежност републичких комисија.

Уз члан 11

Ове измене и допуне предлажу се у вези са укидањем одредбе члана 152 закона (члан 8 предлога), у циљу да се регулише питање поновног решавања о праву на пензију кад се после правоснажности решења дозна за чињенице или накнадно наступе чињенице које би, да су биле познате односно постојале приликом решавања о праву, узроковале другачије решење, односно негативно због тога што нису испуњени услови потребног стажа.

Уз члан 12

У складу са предложеним изменама члана 51 закона (члан 1 предлога) и члана 151 закона (члан 7 предлога) потребно је наново регулисати услове за успостављање права на пензију лицима која су то право изгубила по ранијим прописима или по члану 51 Закона о пензиском осигурању услед смањивања пензиског стажа због осуде за кривично дело, као и лицима која су то право изгубила по члану 151 тог закона. Од оваквог успостављања права на пензију изузимају се лица која су то право изгубила по ранијим прописима због тога што су била сарадници окупатора (члан 243 закона), као и лица која су то право изгубила због осуде за кривична дела наведена у члану 51 Закона о пензиском осигурању. Свим лицима која су изгубила право на пензију, било по ранијим прописима или по одредбама сада важећих чл. 51 и 151 Закона о пензиском осигурању, осим у поменутим случајевима који се изузимају, успоставило би се право на пензију ако испуњавају све услове за пензију по овом закону, с тим да се раздобље од 5 година у коме мора бити испуњен одређени радни стаж из члана 20 став 1 тач. 2 и 3 овог закона (густина стажа) рачуна унатраг од дана стицања права на пензију. О њиховом праву би се одлучивало као да су одредбе овог закона биле на снази у часу кад су они стекли право на пензију, и уколико испуњавају све услове за стицање права на личну пензију по овом закону, примењујући при томе и одредбе чл. 50 и 51 (измењене) овог закона, успоставило би им се право на личну пензију. Право на породичну пензију би се успоставило члановима породице само ако је умрло лице, у погледу пен-

зиског и радног стажа, испуњавало право на личну пензију, то значи да чланови породице могу стећи право на породичну пензију само ако је умрло лице имало најмање 15 година пензиског стажа и ако је у последњих 5 година пре смрти било најмање 4 године и 2 месеца у радном односу.

Уз члан 13

Пракса у примењивању одредаба члана 249 Закона о пензиском осигурању наишла је на потешкоће, услед тога што је појам жртве фашистичког терора дефиниран односно нормиран републичким прописима, тако да у том погледу постоје извесне разлике у појединим републикама, као и услед тога што су се појавили и захтеви за признање права у таквим случајевима који нису изрично нормирани ни републичким прописима. Због тога су неки заводи обуставили решавање по захтевима за признање права на породичну пензију по члану 249 док се не реши питање јединствених критеријума за признавање права у тим посебним случајевима. У циљу добијања јединствених критеријума којима би се решила отворена питања и обезбедило потребно уједначавање управне и судске праксе у решавању ових предмета Савезно извршно веће на седници од 11 марта 1959 године усвојило је Предлог обавезног тумачења члана 249 став 1 Закона о пензиском осигурању којим је прецизиран круг породица које се имају обухватити заштитом предвиђеном по том пропису за породице жртава фашистичког терора.

Комисија за тумачење закона Савезне народне скупштине разматрала је овај Предлог обавезног тумачења на седницама од 12 априла и 9 јуна 1959 године па је закључила да питање на које се односи Предлог обавезног тумачења треба посебно регулисати, али не путем обавезног тумачења већ изменама и допунама закона. Пошто је у међувремену Скупштини већ упућен предлог за измене и допуне неких одредаба Закона о пензиском осигурању, Комисија је препоручила да се том предлогу прикључи и предлог за измене и допуне члана 249 Закона о пензиском осигурању којим би се решила питања која су условила предлагање обавезног тумачења.

Измене које се предлажу у члану 249 Закона о пензиском осигурању обухватају у целини материју која је била разрађена у Предлогу обавезног тумачења усвојеном на седници Савезног извршног већа од 11 марта 1959 године. Као ново у овом предлогу унето је обухватање породица лица погинулих у рату од 6 до 17 априла 1941 године, а у вези са дискусијама у Комисији за тумачење закона СНС у којима је истакнуто да би породице лица умрлих у логорима ратних заробљеника (које су Предлогом обавезног тумачења обухваћене) биле у повољнијем положају од породица лица погинулих у рату од 6 до 17 априла 1941 године, а за такво разликовање нема оправдања.

Пошто је у Предлогу обавезног тумачења било усвојено да се заштита из члана 249 закона протегне и на случајеве где је смрт лица од кога породица изводи право наступила до истека године дана по завршетку рата, уколико је смрт наступила као последица повреда или болести задобивених у затворима, логорима итд., потребно је да се приликом измена члана 249 Закона оваква заштита протегне и на остале категорије обухваћене одредбом става 1 тога члана, јер би у противном породице жртава фашистичког терора биле у повољнијем положају. У том смислу предлаже се додавање новог става 2 у измењеном члану 249 закона, у коме је извршено и одговарајуће диференцирање појединих категорија ради примене те проширене заштите.

Уз члан 14

У вези са изменама члана 249 Закона о пензиском осигурању треба у Закону о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању посебно регулисати дејство измена овог члана, с обзиром на то да неки заводи за социјално осигурање нису решавали захтеве за признање права на породичну пензију по члану 249 чекајући на доношење Обавезног тумачења овог члана, као и да се омогући поновно расправљање у случајевима негативних решења.

Уз члан 15

Одредбе које се односе на усклађивање са изменама извршеним у Кривичном законик у и на усклађивање са међународном Конвенцијом о минималним нормама социјалног осигурања треба да се примењују од 1 јануара 1960 године, од када ће ступити на снагу и измене извршене у Кривичном законик у.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И НАРОДНО ЗДРАВЉЕ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за социјалну политику

и народно здравље

СНС/А/ 36

28 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНО ВЕЋЕ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за социјалну политику и народно здравље Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници од 28 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању који му је доставио Претседник Савезног већа писмом од 21 маја 1959 године, накнадни предлог достављен 20 јуна 1959 године и амандмане које је претставник Савезног извршног већа поднео на седници Одбора и усвојио их са извесним изменама и допунама.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању са амандманима претресао је и Законодавни одбор Савезног већа чије је измене и допуне овај Одбор усвојио.

На основу измена и допуна учињених у одборима оба већа сачињен је пречишћени текст Предлога закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању који се прилаже уз овај извештај.

Подносећи овај извештај Одбор за социјалну политику и народно здравље Савезног већа моли Дом да усвоји Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању у његовом пречишћеном тексту.

За известиоца је одређен народни посланик Катарина Патрногић.

Секретар

Василије Смајевећ с. р.

Претседник

Радован Папић с. р.

Чланови:

Вера Ацева с. р., Милован Батановић с. р., Марко Великић с. р., Тоде Ђурувија с. р., Раде Јакшић с. р., Иса Јовановић с. р., Стјепан Јурековић с. р., Јосип Колар с. р., Риста Михаиловић с. р., Добривоје Милетић с. р., Радисав Недељковић с. р., Катарина Патрногић с. р., Мато Петровић с. р., Анте Роје с. р., Драган Спировски с. р., Јаким Спировски с. р., Стојадин Стојковић с. р., Исмет Шахири с. р., Владо Шегрт с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ

Члан 1

У Закону о пензиском осигурању („Службени лист ФНРЈ“, бр. 51/57) члан 51 мења се и гласи:

„(1) Лицу које је правоснажном пресудом осуђено на казну строгог затвора због кривичног дела против народа и државе или ратног злочина, ако су та дела извршена у ратном периоду од 1941 до 1945 године не признају се у пензиски стаж за стицање и одређивање права на пензију периоди радног стажа и посебног стажа навршени до 15 маја 1945 године, и то:

1) лицу које је осуђено на казну строгог затвора до пет година, не признаје се онолико времена колико је осуђено;

2) лицу које је осуђено на казну строгог затвора преко пет година, не признају се сви периоди стажа навршени до 15 маја 1945 године.

(2) Обрачунавање пензиског стажа у случају примене тачке 1 претходног става врши се од укупног стажа навршеног до 15 маја 1945 године, по одбитку времена од 6 априла 1941 године до 15 маја 1945 године у смислу члана 50 овог закона.

(3) Кад се у случајевима из става 1 овог члана решава о праву на пензију по престанку издржавања казне, а издржавање казне било је краће од досуђене казне, обрачунавање пензиског стажа у смислу одредбе става 1 овог члана врши се према трајању досуђене казне и кад је издржавање казне било краће од досуђене казне.

(4) Одредбе претходних ставова примењују се сходно и кад је право на пензију остварено пре правоснажности пресуде. У тим случајевима поново се решава о праву на пензију.“

Члан 2

Члан 53 мења се и гласи:

„(1) Лицу коме су на основу амнестије или помиловања брисане правне последице пресуде, пензиски стаж који по члану 51 овог закона није био признат односно право на пензију стечено до дана правоснажности пресуде, успостављају се само ако је то за поједине случајеве изричито одређено актом о амнестији или помиловању.

(2) Лицу коме су на основу рехабилитације брисане правне последице пресуде не успоставља се пензиски стаж односно право на пензију у смислу претходног става.“

Члан 3

У члану 73 став 2 уместо речи „посебна савезна комисија“ стављају се речи „посебна републичка комисија“, а на крају истог става додаје се нова реченица, која гласи: „Посебна савезна комисија стара се о усклађивању рада републичких комисија и о обезбеђивању јединственог критеријума за признавање права за пензију у овим случајевима.“

Члан 4

У члану 90 после става 1 додаје се нови став 2, који гласи:

„(2) Надлежни државни секретар за унутрашње послове може одлучити да и другим службеницима органа унутрашњих послова, осим оних из става 1 овог члана, престане служба с правом на пензију пре испуњења услова из чл. 19 и 20 став 1 овог закона, ако су као официри или војни службеници службе државне безбедности преведени 1952 године са војне на цивилну формацију, а испуњавају у погледу пензиског и радног стажа услове из прет-

ходног става. Ова пензија одређује се као и пензија из претходног става.

У ставу 2, који постаје став 3, уместо речи „претходног става“ стављају се речи „ст. 1 и 2 овог члана.“

У ставу 3, који постаје став 4, уместо речи „ставу 1“ стављају се речи „ст. 1 и 2“.

Члан 5

После члана 94 додаје се нови члан 94а, који гласи:

„(1) Уживаоцу пензије који је остварио право на личну пензију по члану 90 овог закона, ако ступи у радни однос ван органа унутрашњих послова и ради са пуним редовним радним временом, припада за време трајања таквог запослења 75% од пензије која му је одређена по члану 69 став 2, односно по том члану и члану 74 или 75 овог закона.

(2) Одредбе члана 144 овог закона примењују се сходно и на уживаоце пензије остварене по члану 90 овог закона.

(3) Одредбе члана 142 овог закона не примењују се на уживаоце пензије остварене по члану 90 овог закона.

(4) Одредбе претходних ставова важе и за уживаоце пензија остварених по члану 265 овог закона ако су у питању лица из члана 90 став 2 овог закона.“

Члан 6

У члану 108 став 3 мења се и гласи:

„(3) Нарочито заслужан уметник може бити разврстан у виши осигуранички разред односно може му се одредити виши пензиски основ од разреда односно основа одређеног по претходним ставовима у смислу члана 97 став 3 овог закона. Мишљење о томе да се ради о нарочито заслужном уметнику и о разврставању у одговарајући виши осигуранички разред односно о одређивању вишег пензиског основа даје надлежном заводу за социјално осигурање Савезна комисија за социјално осигурање уметника по прибављеном мишљењу републичке комисије за социјално осигурање уметника. Мишљење Савезне комисије обавезно је за завод за социјално осигурање.“

Став 4 се брише, а у ставу 5, који постаје став 4, уместо речи „ст. 3 и 4“ стављају се речи „става 3“.

Члан 7

У члану 149 став 2, после речи „ако испуњавају услове за стицање права на породичну пензију“ уместо запете ставља се тачка и брише се остатак текста до краја става.

Члан 8

У члану 151 став 2 се брише, а у ставу 3, који постаје став 2, уместо речи „из чл. 152—155“ стављају се речи „из чл. 153—155“.

Члан 9

Члан 152 се брише.

Члан 10

У члану 153 брише се тачка 1, а тачке 2, 3 и 4 постају тачке 1, 2 и 3.

Члан 11

Члан 164 мења се и гласи:

„(1) Решење о признању права на пензију по члану 73 став 2 овог закона доноси комисија коју оснива републичко извршно веће у смислу члана 50 Закона о државној управи, на предлог среске комисије чије чланове именује срески народни од-

бор. Среска комисија даје свој предлог поводом захтева осигураника, или поводом предлога Савеза бораца или предлога органа установе односно организације код које је осигураник у радном односу, поднетог уз престанак осигураника, а на основу података о пензиском и радном стажу осигураника претходно прибављених од надлежног завода за социјално осигурање. Решење републичке комисије је коначно.

(2) Савезна комисија, коју оснива Савезно извршно веће у смислу члана 50 Закона о државној управи, може издавати обавезна општа упутства за рад републичких и среских комисија у погледу критеријума за признавање права на личну пензију по члану 73 став 2 овог закона.

(3) На основу решења којим је признато право на личну пензију по ставу 1 овог члана, надлежни завод за социјално осигурање одређује својим решењем пензију која осигуранику припада.“

Члан 12

У члану 183, у ставу 4 уместо речи „Савезне“ ставља се реч „републичке“.

Члан 13

У члану 184 после става 2 додају се нови ставови 3 и 4 који гласе:

„(3) У новом поступку примењују се искључиво одредбе овог закона.

(4) Кад се у новом поступку, услед накнадног сазнања или доцнијег наступања чињеница због којих долази до примене члана 50 односно члана 51 овог закона, утврђује постојање услова за стицање права на пензију по овом закону, раздобље од 5 година у коме мора бити испуњен одређени радни стаж из члана 20 став 1 тач. 2 и 3 односно из члана 114 овог закона рачуна се унатраг од дана испуњења услова за стицање права на пензију. Ово важи и за случајеве кад се у новом поступку накнадно утврђују нови периоди пензиског стажа на основу којих долази до испуњења услова за стицање права на пензију.“

Члан 14

У члану 218 став 1 после речи „као жртве фашистичког терора“ додају се речи „у смислу члана 249 овог закона“.

Члан 15

Члан 244 мења се и гласи:

„(1) Лице које је изгубило право на пензију или му је захтев за признање права на пензију одбивен по члану 45 ст. 5 или 7 Уредбе из 1952 године, или по одредбама овог закона — до 31 децембра 1959 године, услед смањивања пензиског стажа због осуде за кривично дело, изузев за кривична дела наведена у члану 51 овог закона, може стећи право на личну пензију по овом закону ако испуњава све услове за стицање права на личну пензију по овом закону. При утврђивању постојања услова за стицање права на личну пензију по овом закону, раздобље од пет година у коме мора бити испуњен одређени радни стаж из члана 20 став 1 тач. 2 и 3 овог закона рачуна се унатраг од дана испуњења услова за стицање права на личну пензију у смислу члана 21 и уз примену члана 22 овог закона.

(2) Сагласно одредби претходног става, могу стећи право на личну пензију и ранији уживаоци пензије који су права из пензиског осигурања изгубили због губитка држављанства, или због тога што су правоснажном пресудом осуђени на казну смрти, изузев ако је та казна изречена за кривично дело наведено у члану 51 овог закона.

(3) Чланови породице лица из ст. 1 и 2 овог члана могу стећи право на породичну пензију по овом закону ако је умрло лице од кога они изводе право на породичну пензију, у погледу пензиског и радног стажа, испуњавало услове за личну пензију у смислу става 1 овог члана. Ово важи и за стицање права на породичну пензију у случајевима кад је губитак права на породичну пензију наступио услед тога што су се околности наведене у ставу 1 овог члана односиле на чланове породице.

(4) Уживаоцу пензије коме је смањен стаж услед осуде за кривично дело, изузев за кривична дела наведена у члану 51 овог закона, успоставиће се на његов захтев раније смањени стаж.

(5) Права одређена по претходним ставовима припадају од првог дана наредног месеца по подношењу захтева.“

Члан 16

У члану 249 став 1 мења се и гласи:

„(1) Члановима породице лица погинулих, умрлих или несталих у Народноослободилачкој борби или у Шпанском грађанском рату, члановима породице лица погинулих у саставу Југословенске војске за време рата са непријатељем од 6 до 17 априла 1941 године, као и члановима породице лица која су као жртве фашистичког терора убијана од стране окупатора и његових помагача или погинула односно умрла у затвору, концентрационим логорима, логорима ратних заробљеника, интернацији, на принудном раду или у збеговима, признаће се на њихов захтев право на породичну пензију без обзира на дужину пензиског стажа погинулог односно умрлог лица, ако је то лице било у радном односу непосредно пре ступања у Народноослободилачку борбу, одласка у Шпански грађански рат, ступања на војну дужност на којој га је затекао рат 6 априла 1941 године, односно непосредно пре наступања других наведених околности које су проузроковале смрт услед фашистичког терора, или ако је то лице било у то време ван радног односа услед околности из члана 33 овог закона.“

После става 1 додаје се нови став 2 који гласи:

„(2) Право на породичну пензију признаће се под условима из претходног става и члановима породице лица која су умрла по престанку околности наведених у ставу 1 овог члана од последица проузрокованих рањавањем или болешћу задобијеном у Народноослободилачкој борби или Шпанском грађанском рату рањавањем од 6 до 17 априла 1941 године, или повредом или болешћу задобијеним под осталим околностима наведеним у ставу 1 овог члана, ако је смрт наступила до истека године дана по завршетку рата.“

Став 2, који постаје став 3, мења се и гласи:

„(3) Право на породичну пензију у смислу претходних ставова признаће се члановима породице који су на дан 15 маја 1945 године, односно ако је смрт лица од кога породица изводи своје право на пензију наступила доцније, — на дан смрти тога лица, испуњавали услове за стицање права на породичну пензију по овом закону и ако неки од услова за коришћење права на породичну пензију по овом закону још траје, а удови и у случају ако је тог дана била старија од 40 година или ако је у року од једне године рачунајући од тог дана постала неспособна за рад у смислу члана 117 став 1 тачка 3 овог закона а таква неспособност још траје или су у току трајања те неспособности наступиле околности из члана 117 став 5 овог закона.“

Став 3 постаје став 4.

У ставу 4, који постаје став 5, после речи „из члана 194“ додају се речи „став 1“.

Став 5 постаје став 6. После става 6 додају се нови ставови 7 и 8 који гласе:

„(7) Не сматрају се жртвама фашистичког терора у смислу става 1 овог члана лица која су изгубила живот као грађанске жртве рата услед ратних операција.

(8) Право на породичну пензију по одредбама овог члана не може се признати породицама лица која су изгубила живот под околностима наведеним у ставу 1 овог члана, али не као жртве фашистичког терора већ као организовани сарадници односно помагачи окупатора, као ни члановима породице лица из става 1 овог члана ако је утврђено да је члан породице био организовани сарадник односно помагач окупатора (чл. 50 до 52).”

Члан 17

После члана 265 додаје се нов члан 265а који гласи:

„(1) Осигуранику — учеснику Народноослободилачког рата (члан 31 став 1 тач. 1, 2 и 3) који је ступио у Народноослободилачку борбу пре 9 септембра 1943 године, као и учеснику Шпанског грађанског рата (члан 31 став 1 тачка 4), који има најмање 15 година пензиског стажа, од чега најмање 10 година радног стажа (члан 73 ст. 2 и 4) припада право на посебан додатак за све време док се налази у сталном радном односу и ради са пуним редовним радним временом или са радним временом које се по члану 25 овог закона рачуна као да је проведено са пуним редовним радним временом.

(2) Посебан додатак из претходног става одређује се у висини разлике или одређеног процента од разлике између редовне плате и износа основне плате X платног разреда по Закону о јавним службеницима зависно од трајања учешћа у Народноослободилачком рату, и то:

1) за учеснике од 1941 године и учеснике Шпанског грађанског рата — у висини од 100% те разлике;

2) за учеснике од 1942 године до завршетка рата — у висини од 90% те разлике;

3) за учеснике од 1943 године до завршетка рата — у висини од 60% те разлике.

(3) Право на посебан додатак из претходних ставова престаје стицањем права на инвалидску пензију као и испуњењем услова за стицање права на личну пензију по чл. 19, 20 став 1 или 73 став 1 тачка 2 овог закона. Овај додатак не припада запосленим уживаоцима личне или инвалидске пензије којима се по закону за време запослења исплаћује пензија односно део пензије.

(4) Као редовна плата у смислу става 2 овог члана узима се код јавних службеника месечни износ основне и положајне плате, код радника привредних организација — месечни износ тарифног става, а код осталих радника — месечни износ плате, са сталним додацима оствареним за рад у редовном радном времену. Осигураницима који имају право на породичну пензију, износ који им припада на име те пензије за време трајања радног односа прибравља се износу редовне плате ради обрачунавања висине посебног додатка.

(5) По престанку радног односа посебан додатак припада лицима из става 1 овог члана која имају право на новчану накнаду по прописима о материјалном обезбеђењу лица привремено ван радног односа, и то у оном проценту у коме им припада та новчана накнада.

(6) Посебан додатак одређује се у месечном износу и доспева за исплату заједно са платом, а

исплаћује се из средстава фонда пензиског осигурања.

(7) О праву на посебан додатак решава, на захтев странке, срески завод за социјално осигурање по поступку предвиђеном за остваривање права на пензију.

(8) Посебан додатак улази у основ за одређивање материјалног обезбеђења и привремене накнаде до запослења по Закону о инвалидском осигурању, као и у основ за одређивање накнаде уместо плате по Закону о здравственом осигурању радника и службеника. Посебан додатак не рачуна се у просечан месечни износ плата на основу кога се врши разврставање у осигураничке разреде по Закону о пензиском осигурању.

(9) Уживалац посебног додатка дужан је преко органа, установе односно организације у којој је запослен пријавити заводу за социјално осигурање који му исплаћује посебан додатак сваку промену редовне плате (став 4). За подношење пријаве одговорни су орган, установа односно организација.

(10) Право на посебан додатак припада од првог дана наредног месеца после подношења захтева.”

Члан 18

Одредбе члана 16 овог закона примениће се и при решавању по захтевима за признање права на породичну пензију на основу члана 249 Закона о пензиском осигурању поднетим пре ступања на снагу овог закона по којима још није донето коначно решење, с тим што признато право припада од првог дана наредног месеца по подношењу захтева.

У случајевима кад је захтев за признање права на породичну пензију по члану 249 Закона о пензиском осигурању одбивен коначним решењем пре ступања на снагу овог закона, а по члану 16 овог закона има основа за признавање права на породичну пензију, захтев се може обновити и решење донети у новом поступку по чл. 184 до 188 Закона о пензиском осигурању.

Одредбе претходних ставова примениће се и на уживаоце породичне пензије чија је породична пензија преведена по одредбама Закона о пензиском осигурању, а на које се односи члан 218 тог закона.

Члан 19

По предлозима за признање права на пензију по члану 73 став 2 Закона о пензиском осигурању које је Савезна комисија примила до ступања на снагу овог закона решење ће донети Савезна комисија у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 20

Право на посебан додатак из члана 17 овог закона припада од првог дана наредног месеца по ступању на снагу овог закона, ако је захтев поднет у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 21

Одредбе чл. 3, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 и 20 овог закона примењиваће се од ступања на снагу овог закона.

Одредбе чл. 1, 2, 7, 8, 9, 10 и 15 примењиваће се од 1 јануара 1960 године.

Члан 22

Овај закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ”.

ИЗВЕШТАЈ**ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О
ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНА-
МА ЗАКОНА О ПЕНЗИСКОМ ОСИГУРАЊУ**

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 36

27 јун 1959 године

Београд

**САВЕЗНО ВЕЋЕ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ**

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници одржаној 27 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању, достављен му од Одбора за социјалну политику и народно здравље Савезног већа.

При претресу Законодавни одбор је из Предлога закона о пензиском осигурању од 21 маја 1959 године из додатног предлога о овом закону од 16. VI. 1959 као и из амандмана Савезног извршног већа на накнадни предлог израдио јединствени текст Предлога закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању.

Осим тога, Законодавни одбор направио је и неке друге ситне измене које не мењају текст предложеног закона.

Са овим изменама сложио се претставник Одбора за социјалну политику и народно здравље.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор моли Дом да усвоји Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензиском осигурању.

За известиоца је одређен народни посланик Осман Мифтари.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Аљуш Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драушник с. р., Спасоје Ђаковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Миленковић с. р., Зехра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ**ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ**

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 331

18 јун 1959 године

Београд

**ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ**

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за своје претставнике одредило Ве-

лимира Стојнића, члана Савезног извршног већа — за претставника у Савезном већу, и Мому Марковића, члана Савезног извршног већа и секретара за рад — за претставника у Већу произвођача.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Божо Павловић, начелник Управе за инвалидска и борачка питања, и др Вера Мићић, саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за рад — за поверенике у Савезном већу, а др Никола Дилбер, виши саветник у Секретаријату Савезног извршног већа за рад — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар
Савезног извршног већа
Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 48

19 јун 1959 године

Београд

**ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ**

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да исти предлог упутите Одбору за социјалну политику и народно здравље на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Велимира Стојнића, а за поверенике Божу Павловића, начелника Управе за инвалидска и борачка питања и др Вера Мићић, саветника у Секретаријату Савезног извршног већа за рад.

Претседник
Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ**ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ****Члан 1**

У Закону о инвалидском осигурању (Службени лист ФНРЈ, бр. 49/58) у члану 177 став 2 после речи: „ако испуњавају услове за стицање права на породичну пензију” ставља се тачка и брише се остатак текста до краја става.

Члан 2

У члану 180 став 2 брише се.

Члан 3

У члану 208 после става 2 додаје се нови став 3, који гласи:

„(3) Кад услед накнадног сазнања или доцнијег наступања чињеница долази до примене члана 50 односно 51 Закона о пензиском осигурању, утврђивање пензиског стажа врши се у новом поступку само кад је у питању право на инвалидску пензију стечену због инвалидности услед болести или повреде ван посла. У овом случају, при утврђивању права на инвалидску пензију, раздобље у коме мора бити испуњен одређени радни стаж из чл. 34 и 36 овог закона рачуна се унатраг од дана наступања инвалидности.”

Досадашњи став 3 постаје став 4.

Члан 4

Члан 279 мења се и гласи:

„(1) Лице које је изгубило право на инвалидску пензију или инвалидину или му је захтев за признање тих права одбивен по члану 45 став 5 или 7 Уредбе из 1952 године, или је по овом закону до 31 децембра 1959 године изгубило право на инвалидску пензију, или му је захтев за признање права одбивен услед смањивања стажа због пресуде за кривично дело, осим за кривична дела наведена у члану 51 Закона о пензиском осигурању, може стећи право на инвалидску пензију односно остала одговарајућа права по овом закону ако за стицање тих права испуњава услове по овом закону. У овим случајевима, при утврђивању постојања услова за стицање права по овом закону, раздобље у коме мора бити испуњен одређени радни стаж из чл. 34 и 36 овог закона рачуна се унатраг од дана наступања инвалидности, примењујући и одредбу члана 278 став 2 овог закона.

(2) Сагласно одредби претходног става, права по овом закону могу стећи и лица која су права из инвалидског осигурања изгубила због тога што су правоснажном пресудом осуђена на казну смрти или због губитка држављанства.

(3) Права одређена по претходним ставовима припадају од првог дана наредног месеца по подвошењу захтева.

Члан 5

Члан 282 брише се.

Члан 6

Овај закон ступа на снагу даном 1 јануара 1960 године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Уз члан 1

Ова измена потребна је ради усклађивања са предложеном изменом у члану 149 став 2 Закона о пензиском осигурању (члан 6 накнадног предлога).

Уз члан 2

Овај став у коме се предвиђа губитак инвалидске пензије кад услед смањивања пензиског стажа по члану 50 Закона о пензиском осигурању (брисање стажа од 1941 до 1945 године услед сарадње) више не постоје услови за стицање права на пензију, брише се с обзиром да је брисан члан 152 Закона о пензиском осигурању који је исте последице предвиђао за личну пензију. Допуна која се предвиђа у члану 184 Закона о пензиском осигурању доћи ће до примене и у поступку за инвалидско осигурање и брисање стажа ће се спровести путем новог поступка.

Уз члан 3

У садашњим одредбама Закона о инвалидском осигурању предвиђено је да се услед нерачунања стажа од 1941 до 1945 године због накнадно утврђене сарадње са окупатором (члан 50 Закона о пензиском осигурању) односно смањивања пензиског стажа због осуде на казну строгог затвора (члан 51 Закона о пензиском осигурању) може изгубити само стечено право на инвалидску пензију (чл. 180 став 2 и 282 Закона о инвалидском осигурању), док се у остала стечена права из инвалидског осигурања не дира (право на рехабилитацију, запослење и новчана давања уз та права, као и право на инвалид-

нину). Аналогно томе, у овом предлогу се предвиђа да се у новом поступку може расправљати само кад је у питању право на инвалидску пензију. Овим се врши усклађивање са предложеним изменама у члану 184 Закона о пензиском осигурању (члан 11 накнадног предлога).

Уз члан 4

Овим изменама решава се наново питање успостављања права из инвалидског осигурања за лица која су та права изгубила или их нису могла остварити услед смањивања пензиског стажа због осуде за кривична дела. Ово питање решава се по истим начелима као што је то предложено и за успостављање права из пензиског осигурања (измене члана 244 Закона о пензиском осигурању — према члану 12 накнадног предлога).

Уз члан 5

Брисање овог члана условљено је изменама у Кривичном законiku, према којима не постоји смањивање права из социјалног осигурања као врста казне за кривично дело, а дејство правних последица изречене казне за одређене врсте кривичних дела регулисано је изменама члана 51 Закона о пензиском осигурању, као и допуном члана 208 Закона о инвалидском осигурању (члан 3 предлога).

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И НАРОДНО ЗДРАВЉЕ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за социјалну политику

и народно здравље

СНС/А/ 48

28 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за социјалну политику и народно здравље Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници од 26 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању који му је доставио претседник Савезног већа и усвојио га без измене.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању претресао је и Законодавни одбор Савезног већа.

Подносећи овај извештај Одбор за социјалну политику и народно здравље Савезног већа моли Дом да усвоји Предлог закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању.

За известиоца је одређен народни посланик Катарина Патрногић.

Секретар

Василије Смајевих, с. р.

Претседник

Радован Папић с. р.

Чланови:

Вера Апеча с. р., Милован Батановић с. р., Марко Беливић с. р., Тодер Ђурувија с. р., Раде Јакшић с. р., Иса Јовановић с. р., Стјепан Јурековић с. р., Јосип Колар с. р., Риста Михаиловић с. р., Добривоје Милетић с. р., Радисав Недељковић с. р., Катарина Патрногић с. р., Мато Петровић с. р., Анте Роје с. р., Драган Спироски с. р., Јаким Спироски с. р., Стојадин Стојковић с. р., Исмет Шахири с. р., Владо Шегрт с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О
ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНА-
МА ЗАКОНА О ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУСАВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 48

27 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници од 27 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Закона о инвалидском осигурању који му је упутио Одбор за социјалну политику и народно здравље Савезног већа.

При претресу Законодавни одбор усвојио је предложени законски предлог без измена.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Дому да га усвоји.

За известиоца Законодавни одбор је одредио народног посланика Османа Мифтари.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Аљаш Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драшњик с. р., Спасо-Је Баковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Миленковић с. р., Зебра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О АДМИНИСТРАТИВНИМ ТАКСАМА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 312

10 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о административним таксама, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за своје претставнике одредило Николу Минчева, члана Савезног извршног већа и државног секретара за послове финансија за претставника у Савезном већу, и Зорана Полича, државног потсекретара за послове финансија — за претставника у Већу произвођача.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Душан Ломпар, помоћник државног секретара за послове финансија, и Мирко Шаковић, саветник у Државном секретаријату за послове финансија — за поверенике у Савезном већу, а Тошо Тишма, помоћник државног секретара за по-

слове финансија и Марко Ђурбабић, саветник у Државном секретаријату за послове финансија — за поверенике у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа

Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 46

11 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о административним таксама који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите Одбору за народну привреду на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Николу Минчева, а за поверенике Душана Ломпара, помоћника државног секретара за послове финансија, и Мирка Шаковића, саветника у Државном секретаријату за послове финансија.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О АДМИНИСТРАТИВНИМ ТАКСАМА

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

По одредбама овог закона и таксене тарифе плаћају се административне таксе (у даљем тексту: таксе).

Таксама подлеже: поднесци и њихови прилози, решења, уверења и други тарифом предвиђени списи и радње у управном поступку који су изазвани захтевима грађана, правних лица, установа и организација.

По таксеној тарифи плаћају се и таксе на инострану друмска моторна возила.

Члан 2

Предмет и висина таксе одређују се таксеном тарифом.

Ниједна такса не може се наплаћивати ако таксеном тарифом није предвиђена, нити у износу већем или мањем од прописаног.

Отступања од одредбе претходног става устављавају се овим законом или међународним уговорима.

Члан 3

Таксена тарифа је саставни део овог закона.

Члан 4

Таксама подлеже списи и радње код:

1) државних органа у Федеративној Народној Републици Југославији;

2) претставништва Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству која врше конзуларне послове;

- 3) самосталних установа;
- 4) самосталних организација.

Код самосталних установа и самосталних организација таксе се плаћају за списе и радње само у управним пословима које те установе и организације врше на основу овлашћења датог им законом или прописом донетим на основу закона.

Члан 5

Такси подлеже и:

1) уверења издата од стране привредних и других организација, правних лица и грађана, ради употребе код органа из претходног члана овога закона;

2) друге исправе и радње привредних и других организација, ако се на основу тих исправа и радњи стиче овлашћење за вршење професионалне или привредне делатности.

Члан 6

Списи и радње у поступцима који се воде по службеној дужности, не подлеже таксама.

Члан 7

За рад органа из члана 4 тач. 2, 3 и 4 овог закона по захтевима из иностранства, било да су ти захтеви поднети непосредно њима или преко дипломатских или конзуларних претставништава Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству, плаћају се таксе по тарифи прописаној за рад органа у Југославији.

Независно од таксе по претходном ставу, плаћају се и конзуларне таксе за оне званичне радње и услуге које су по захтевима из иностранства извршене од стране претставништава Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству.

Члан 8

Ако таксеном тарифом није друкчије прописано, таксена обавеза настаје:

1) за поднеске и прилоге — у тренутку кад се предају, а за поднеске дате у записник — кад се записник саставља;

2) за решења — у тренутку подношења захтева за издавање решења;

3) за уверења и друге исправе — у тренутку подношења захтева за њихово издавање;

4) за управне радње — у тренутку подношења захтева за извршење тих радњи.

Члан 9

Такса се плаћа у тренутку настанка таксене обавезе по претходном члану.

Изузеци од одредбе претходног става предвиђају се овим законом и прописима за његово извршење.

Члан 10

Таксу је дужно платити лице поводом чијег се захтева покреће рад државних органа односно самосталних установа или самосталних организација и лица из чл. 4 и 5 овог закона.

Члан 11

Ако за исту таксу постоје два или више таксених обвезника, њихова обавеза је солидарна.

За таксе солидарно јемчи и пуномоћник односно адвокат за све списе или радње предузете уз његово учешће.

Члан 12

Кад је таксеном тарифом прописано да се такса плаћа према вредности предмета, као основица за одмеравање таксе узео се вредност означена у исправи или на други начин доказана.

Ако вредност предмета није одређена на начин из претходног става, вредност утврђује својим решењем орган код кога се такса за односни предмет плаћа.

Ако је вредност предмета непроцењива, такса за односни предмет износи 250 динара, ако таксеном тарифом није друкчије прописано.

Члан 13

Кад је таксеном тарифом прописана такса за вршење привредне или професионалне делатности, такса се плаћа за онај акт којим се непосредно стиче овлашћење за вршење односне делатности (акт о оснивању односно одобрењу за конституисање, одобрење за рад, дозвола и сл.).

Члан 14

Кад се такси подложна исправа по захтеву странке издаје у два или више примерака, за други и сваки даљи примерак плаћа се такса као за прелипис и оверу преписа.

Такса по претходном ставу не може бити већа од таксе за први примерак.

За примерке исправа који се поводом захтева странке састављају за потребе самих органа, не плаћа се такса.

Члан 15

Таксе по таксеној тарифи овог закона плаћају се у таксеним маркама, таксеним хартијама или у готовом новцу.

Поништај таксених марака, по правилу, врши: за поднеске — службено лице овлашћено за пријем поднеска; за решења, уверења и друге исправе — службено лице које је припремило издавање решења или исправе у својству референта; за службене радње (овере и сл.) — службено лице које те радње врши.

Влиже прописе о начину плаћања такса, о лепљењу и поништавању таксених марака и о употреби таксених хартија доноси савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Члан 16

У решењу или другој исправи за коју је такса плаћена у таксеним маркама или у готовом новцу, мора се означити да је такса плаћена, у ком износу и по ком тарифном броју.

Члан 17

Државни органи, сем у случају предвиђеном овим законом или прописом за његово извршење, не могу покренути поступак или извршити какву радњу по захтеву странке ако прописана такса није плаћена.

Нетаксирани или недовољно таксирани поднесци и други списи не смеју бити примљени непосредно од странке.

Ако нетаксирани или недовољно таксирани поднесак или други спис стигне поштом, орган надлежан за његов пријем позваће таксеног обвезника опоменом да у року од 10 дана по пријему опомене плати редовну таксу и таксу за опомену, упозоравајући га на последице из следећег става.

Ако таксени обвезник поступи по захтеву из опомене, сматраће се као да је поднесак од почетка био уредно таксиран. У противном, поднесак ће бити стављен у архиву и сматраће се као да није ни поднет.

Члан 18

Одредбе ст. 1, 3 и 4 претходног члана неће се примењивати на предмете из члана 7 овог закона који нетаксирани стигну поштом, нити на остале предмете који подлеже конзуларним таксама. Са тим предметима поступиће се по члану 39 овог закона.

Члан 19

Решења о емитовању таксених вредности за плаћање такса по таксеној тарифи овог закона о повлачењу из употребе вредности постојећих емисија и о замени вредности из повучених емисија доноси савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Члан 20

Савезни Државни секретаријат за послове финансија прописује начин дистрибуције и продаје на мало таксених вредности и одређује провизију за продају на мало.

Члан 21

Од плаћања такса ослобођавају се:

- 1) државни органи и политичко-територијалне јединице;
- 2) државне установе које се финансирају из буџета;
- 3) установе са самосталним финансирањем;
- 4) друге самосталне установе и самосталне организације, кад врше управне послове, на основу овлашћења датог им законом или прописом донетим на основу закона;
- 5) страна дипломатска и конзуларна претставништва у дипломатским и конзуларним пословима — на основу реципроцитета;
- 6) Југословенски Црвени крст;
- 7) добровољна ватрогасна друштва, њихове ватрогасне јединице и савези — у пословима по њиховој основној функцији;
- 8) кућни савети — у пословима управљања зградама, станбене заједнице у пословима из свога делокруга које врше непосредно, као и сервиси станбених заједница који непосредно врше услуге кућним саветима и грађанима у пословима управљања зградама;
- 9) инвалидске организације, сем у пословима у вези са вршењем привредне делатности;
- 10) ратни војни инвалиди, мирнодопски војни инвалиди, инвалиди Народне милиције и инвалиди рада, деца која су уживаоци породичне инвалиднине и деца уживалаца личне инвалиднине до навршених 25 година — за списе и радње у вези са школовањем у свим школама;
- 11) радници и службеници — за решење о заснивању радног односа и за списе и радње у вези са даљим регулисањем тог односа;
- 12) радници и службеници који се привремено налазе ван радног односа — у поступку за добивање материјалног обезбеђења и других права која им припадају;
- 13) грађани слабог имовног стања;
- 14) ученици школа обавезног школовања — за све списе и радње у вези са обавезним школовањем;
- 15) савези глувих и савези слепих, и њихове организације, по пословима у вези са рехабилитацијом глувих и слепих;
- 16) лица која поклањају своју непокретну имовину политичко-територијалним јединицама — у поступку за добивање исправа потребних за пренос сопствености, као и за сам поступак преноса.

Члан 22

Као грађани слабог имовног стања, у смислу тачке 13 претходног члана, сматрају се:

1) лица чије задужење порезом на доходак не премаша 200 динара годишње по члану домаћинства;

2) лица у радном односу и уживаоци пензија, инвалиднина и сличних примања чија укупна примања по члану домаћинства не износе више од нето 2.000 динара месечно.

Кад се једно лице односно његово домаћинство задужује порезом по тачки 1, а има и примања по тачки 2 претходног става, сматра се као грађанин слабог имовног стања, ако пореско задужење по тачки 1 не износи више од 100 динара годишње, а примања по тачки 2 не премашују нето 1.000 динара месечно по члану домаћинства.

Члан 23

Ослобођени су од такса следећи списи и радње:

- 1) предлози и пријаве поднете у јавном интересу;
- 2) молбе и решења за помиловање;
- 3) списи и радње у поступку за добивање уверења о имовном стању, ради признања ослобођења од такса;
- 4) списи и радње у поступку за повраћај неправилно наплаћених дажбина;
- 5) списи и радње у поступку за исправке грешака у решењима и исправама;
- 6) списи и радње у поступку за састављање и исправку бирачких спискова, за кандидовање и избор грађана у претставничка тела и њихов опозив;
- 7) списи и радње у поступку за упис у књигу држављана;
- 8) списи и радње у поступку усвојења и у поступку за постављање стараца;
- 9) пријаве и уписи у матичне књиге;
- 10) све врсте пореских пријава и прилога уз њих, списи и радње у поступку за смањење катастарског прихода због елементарних непогода, билних болести, штеточина и других ванредних догађаја, као и списи и радње за остварење законом признатих пореских олакшица;
- 11) списи и радње у поступку размене земљишних парцела у циљу арондације;
- 12) лекарска уверења о здрављу ученика у привреди, издата у циљу пријема на учење, овера и регистрација уговора о учењу, пријаве о раскиду уговора о учењу ученика у привреди и остали списи и радње у вези са њиховим школовањем;
- 13) списи и радње за остваривање права из социјалног осигурања здравственог осигурања и права на бесплатно лечење;
- 14) списи и радње за додељивање социјалне помоћи и за остваривање других облика социјалне заштите, као: смештаја у социјалне установе и слично;
- 15) списи и радње у поступку за остваривање права инвалида која су им законом призната;
- 16) списи и радње у поступку за издавање радних књижица;
- 17) потврде о здрављу стоке и сточних производа, које издају ветеринари искључиво по службеној дужности, у циљу заштите људског здравља и сузбијања сточних зараза;
- 18) вршење обуставе по пристанку осигураника ради исплате премија за осигурање живота код Државног осигуравајућег завода;
- 19) списи и радње у поступку за оснивање ватрогасних друштава, њихових јединица и савеза;
- 20) списи и радње у поступку за добивање и обезбеђење потрошачких кредита;
- 21) списи и радње за добивање дозволе за сечу шуме у сопственом забрану, за потребе сопственог домаћинства, у време које је одређено за сечу шума;

22) списи и радње у вези са подизањем, оправком и одржавањем станбених зграда из фондова за кредитирање станбене изградње или из средстава привредних и других организација;

23) списи и радње у поступку за спровођење Закона о пољопривредном земљишном фонду и додељивању земље пољопривредним организацијама;

24) списи и радње у вези са издавањем, попуњавањем и продужењем поморских књижица и одговарајућих исправа у унутрашњој пловидби, као и сви уписи у њих;

25) списи и радње у поступку за остваривање права признатих носиоцима ордена: Народног хероја, Карађорђевог звезде са мачевима, Белог орла са мачевима и Златне медаље Обилића, као и носиоцима Партизанске споменице 1941;

26) списи и радње у поступку за остваривање права на додаток на децу;

27) списи и радње у вези са пријемом поклон-пакета од добротворних организација из иностранства, ако су они упућени добротворним организацијама у земљи;

28) списи и радње у вези са оснивањем водних заједница;

29) списи и радње у вези са предвојничком обуком;

30) списи и радње у вези са регулисањем војне обавезе;

31) списи и радње у поступку за добивање и продужење важења личне карте и сама лична карта;

32) Пријава и одјава пребивалишта и боравка лица;

33) лекарска уверења о здравственом стању возача моторних возила кад је возач упућен на ванредни преглед од надлежног органа унутрашњих послова;

34) лекарска уверења о обавезном прегледу и цељењу помораца и бродараца;

35) молбе и уверења у вези са признањем права на повлашћену вожњу при коришћењу годишњег одмора за раднике и службенике и чланове њихових породица којима та повластица припада;

36) списи и радње у вези са национализацијом имовине;

37) оригиналне дипломе, сведочанства и друге исправе о завршеном школовању или о стручним квалификацијама, сем њихових дупликата и преписа.

Члан 24

Кад је поступак покренут захтевом више лица, од којих су нека ослобођена од такса, све таксе у том поступку плаћа неослобођено лице. Изузетно, ако се одмеравање таксе врши према вредности предмета (члан 12), неослобођено лице плаћа само таксу на део вредности који њему припада.

Члан 25

У исправама које се издају без таксе, мора се означити у ком се циљу издају и на основу кога прописе су ослобођене од таксе.

Исправе из претходног става могу се употребити у друге сврхе само пошто за њих буде плаћена одговарајућа такса.

Члан 26

Ослобођења од такса могу се установити само законом и међународним уговорима.

Члан 27

Иностранци држављани имају под условом реципроцитета иста права по овом закону као и југословенски држављани.

Члан 28

Службено лице које у вршењу службене дужности повреди одредбе овог закона или прописа донетих за његово извршење, одговара дисциплински.

Члан 29

Новчаном казном до 3.000 динара казниће се за прекршај:

1) одговорно лице или грађанин који не наплати прописану таксу у случајевима предвиђеним у члану 5 овог закона или не поништи таксене марке;

2) лице које, противно одредби члана 25 став 2 овог закона, употреби без таксе исправу у другу сврху, а не у ону ради које је та исправа ослобођена од таксе.

Члан 30

Старешине државних органа односно службена лица која ови овласте дужни су вршити унутрашњу контролу примене одредаба овог закона.

Ако се пред органима из члана 4 овог закона појави нека исправа издата од другог органа или лица која подлежи такси, а из ње се не види да је такса плаћена, односни орган ће позвати подносиоца исправе да у року од 10 дана докаже да је за ту исправу плаћена прописана такса. Ако подносилац то не докаже, односни орган ће оверени препис исправе доставити у року од даљих 10 дана управи прихода општинског народног одбора на чијем се подручју налази седиште или пребивалиште подносиоца, ради наплате таксе.

Под унутрашњом контролом, у смислу овог члана, подразумева се контрола примене таксених прописа коју врши сваки орган у сопственом пословању.

Члан 31

Републички државни секретаријати за послове финансија, односно органи управе аутономних јединица, средњих и општинских народних одбора надлежни за послове финансија врше контролу примене одредаба овог закона код органа којима припадају, као и код нижих органа, самосталних установа и организација.

Општу контролу примене прописа о таксама врши савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Члан 32

Лице које је платило таксу има право на њен повраћај:

1) ако је платило таксу коју уопште није било дужно платити;

2) ако је платило таксу у износу већем од прописаног;

3) ако орган не изврши радњу за коју је такса била унапред плаћена.

Повраћај таксе односно вишка таксе може се тражити у року од 90 дана од дана кад је лице из претходног става сазнало да је такса неправилно плаћена, односно да неће бити извршена радња за коју је такса плаћена.

Повраћај се не може тражити по истеку шест месеци од дана кад је такса била плаћена.

Ближе прописе о повраћају такса доноси савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Члан 33

Принудна наплата такса врши се по прописима о принудној наплати пореза од грађана, односно сходно прописима за наплату прихода буџета и фондова од привредних организација.

Члан 34

Право државе на наплату такса застарева за две године по истеку године у којој је таксу требало платити.

Члан 35

Право на покретање поступка за прекршаје по члану 28 овог закона, застарева за једну годину од дана кад је прекршај учињен.

II. КОНЗУЛАРНЕ ТАКСЕ

Члан 36

За званичне радње и списе дипломатских и конзуларних претставништава Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству, изазване захтевима појединаца, правних лица или других странака, плаћају се таксе по делу таксене тарифе који се односи на конзуларне таксе.

Члан 37

Конзуларне таксе одређују се у динарима, а плаћају у страниој валути.

Конзуларне таксе плаћају се, по правилу, у конзуларним маркама, а изузетно у готовом новцу.

Ближе прописе о начину плаћања конзуларних такса и о прерачунавању динара у страну валуту доноси савезни Државни секретаријат за послове финансија, у сагласности са Државним секретаријатом за иностране послове.

Члан 38

Савезни Државни секретаријат за послове финансија, у сагласности са Државним секретаријатом за иностране послове, доноси решење о емитовању посебних таксених марака за употребу код претставништава Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству која врше конзуларне послове.

Члан 39

Ако такса која се плаћа код претставништава Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству није плаћена унапред у смислу члана 9 овог закона, наплата ће се извршити пре уручења затраженог решења, уверења или друге исправе односно пре првог саопштења таксеном обвезнику о извршењу затражене радње.

Члан 40

У поступцима код претставништава Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству, која врше конзуларне послове, ослобођавају се од такса:

1) званичне радње које су изазвали државни органи, самосталне установе и самосталне организације под условом из члана 4 став 2 овог закона или органи стране државе, ако није у питању искључиво или претежно интерес приватне странке;

2) списи и радње који се односе на заштиту права југословенских држављана у иностранству и на заступање југословенских држављана поводом мера које су противне међународним уговорима или начелима међународног права или међународног обичаја;

3) списи и радње из области социјалног осигурања и других предмета који су по одредбама овога закона ослобођени од такса у Југославији;

4) дипломатски и службени пасоши и визе;

5) визе за држављане страних држава;

6) визе из куртоазије;

7) југословенски држављани за које се — на основу документа о имовном стању или, ако до-

кумената нема, на основу слободне оцене шефа претставништва Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству — утврди да нису у стању да плате таксу без штете по нужно издржавање;

8) списи и радње чије је ослобођење од такса предвиђено међународним уговорима;

9) списи и радње чије је ослобођење посебно предвиђено у тарифи о конзуларним таксама.

Страни држављани, органи, установе и организације страних држава ослобођавају се од такса по тач. 1, 3 и 5 претходног става овог члана под условом реципроцитета.

Члан 41

Овлашћује се Државни секретаријат за иностране послове да, у сагласности са савезним Државним секретаријатом за послове финансија, може одредити да дипломатска и конзуларна претставништва Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству наплаћују конзуларне таксе од држављана појединих земаља у истом износу у коме односне државе и њихова претставништва наплаћују истоврсне таксе од југословенских држављана, као и да у изузетним случајевима, у јавном интересу, могу отступити од дела тарифе који се односи на конзуларне таксе.

Члан 42

За обезбеђење наплате такса држава има законно право на имовини таксеног обвезника која се налази у притежању (детенцији) дипломатског или конзуларног претставништва Федеративне Народне Републике Југославије.

Члан 43

Независно од конзуларних такса, таксени обвезник — тражилац односне услуге дужан је накнадити фактичке трошкове проузроковане његовим захтевом (излазак и путовање службеника претставништва и стручњака, поштански трошкови и слично).

Ближе прописе о накнади трошкова по претходном ставу, донеће Државни секретаријат за иностране послове у сагласности са савезним Државним секретаријатом за послове финансија.

Члан 44

Решења о повраћају конзуларних такса, под условима одређеним у овом закону, доноси шеф претставништва Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству и извршава их на терет текућих прихода од тих такса.

Члан 45

Контролу примене одредаба овог закона код претставништава Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству врши савезни Државни секретаријат за послове финансија у споразуму са Државним секретаријатом за иностране послове.

Члан 46

Опште одредбе о таксама примењиваће се и на конзуларне таксе, ако посебним одредбама о конзуларним таксама није другачије прописано.

Одредба члана 33 овог закона не односи се на конзуларне таксе.

III. ОДРЕДБЕ О ОПШТИНСКИМ ТАКСАМА

Члан 47

Општински народни одбори могу прописивати општинске таксе.

Члан 48

Овлашћује се Савезно извршно веће да одреди предмете и оквирне износе општинских такса.

Члан 49

Општинске таксе не могу се прописивати за предмете који подлеже такси по таксеној тарифи овог закона, нити у процентима од извршеног промета или оствареног прихода.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50

За списе и радње по којима је таксена обавеза настала до дана ступања на снагу овог закона, платиће се такса по прописима који су важили у тренутку настанка таксене обавезе.

Члан 51

Даном ступања на снагу овога закона престаје да важи Закон о таксама („Службени лист ДФЈ”, бр. 71/45 и „Службени лист ФНРЈ”, бр. 68/46, 104/47, 49/51, 4/54, 18/55, 6/56, 22/56, 6/57 и 16/57) осим одредаба тар. бр. 61, 62, 63, 65 и 66 његове Таксене тарифе.

Од дана ступања на снагу овог закона неће се примењивати Уредба о конзуларним таксама МС бр. 1674 од 21 децембра 1940 године са доцнијим изменама.

Одредбе Уредбе о овлашћењу народним одборима за прописивање такса и пореза на промет („Службени лист ФНРЈ”, бр. 19/53, 16/58 и 52/58) којима је дато овлашћење народним одборима за увођење општинских такса на предмете предвиђене таксеном тарифом овог закона, престају важити 31 децембра 1959 године.

Истог дана престају важити прописи народних одбора донети на основу овлашћења датих уредбом из претходног става.

До доношења прописа за извршење овог закона примењиваће се досадашњи прописи о начину плаћања такса, о емитовању и продаји таксених вредности и о повраћају такса.

Члан 52

Сва ослобођења од такса дата појединим законима, уредбама и другим прописима укидају се даном ступања на снагу овог закона.

Члан 53

Савезни Државни секретаријат за послове финансија доноси ближе прописе за извршење овога закона.

Стручна упутства и објашњења која савезни Државни секретаријат за послове финансија доноси за извршење овог закона, обавезна су за све државне органе.

Члан 54

Овлашћује се Савезно извршно веће да може мењати и допуњавати таксену тарифу уредбама које накнадно подноси Савезној народној скупштини на одобрење.

Члан 55

Овај закон ступа на снагу по истеку 30 дана од дана објављивања у „Службеном листу ФНРЈ”.

ТАКСЕНА ТАРИФА

I. ТАКСЕ ЗА РАД ОРГАНА У ЗЕМЉИ

Подносци

Тар. бр. 1

Динара

За захтеве, молбе, предлоге, пријаве и друге поднеске, ако овом тарифом није прописана друга такса, плаћа се — — — — — 50

Напомена I

Такси по овом тар. броју подлеже и:

1) подносици упућени телеграфски, изјављени усмено у записник или на други начин писмено евидентирани код органа из члана 4 овога закона;

2) свака накнадна допуна или измена поднетог захтева, молбе, предлога, жалбе или другог поднеска, ако је учињена писмено или на начин из претходне тачке.

Напомена II

Ако поднесак садржи више предмета или захтева који изазивају посебне поступке, платиће се такса по овом тар. броју онолико пута колико има таквих предмета односно захтева.

Кад поднесак садржи један предмет или захтев, а подносе га више лица која су јединствено заинтересована у том предмету, плаћа се једна такса по овом тар. броју.

Тар. бр. 2

За царинску пријаву којом се роба пријављује царинарници, плаћа се — — — — — 300

Напомена

Такса по овом тар. броју не плаћа се за пријаву провозне робе.

Тар. бр. 3

За захтев за пријем у држављанство или за отпуст из југословенског држављанства, плаћа се — — — — — 500

Напомена

1) Кад се ради о пријему у држављанство породице са више чланова који истовремено подносе захтев за пријем у држављанство или отпуст из држављанства, плаћа се једна такса за све чланове уже породице.

2) Сиромашни страни држављани који се примају у држављанство на основу чл. 9, 11 или 38 став 2 Закона о држављанству Федеративне Народне Републике Југославије, платиће половину таксе из овог тар. броја или ће, према степену сиромаштва, бити потпуно ослобођени од ове таксе. Сиромаштво ових лица утврђује државни орган који је надлежан за доношење решења о пријему у држављанство.

Тар. бр. 4

За захтев којим се тражи одобрење за вршење спољнотрговинске делатности плаћа се — — — — — 2.000

Напомена

1) За захтев којим се тражи упис промене података уписаних у спољнотрговинском регистру плаћа се — — — — — 500

Динара		Динара	
2) За захтев којим се тражи посебно одобрење за појединачан увоз или извоз робе плаћа се — — — — —		За решења донета по жалбама, не плаћа се такса.	
Тар. бр. 5		Напомена III	
За жалбу против решења органа из члана 4 овог закона плаћа се — — — —		Ако се доноси једно решење по захтеву више лица, такса по овом тар. броју плаћа се онолико пута колико има лица којима се решење уручује.	
Напомена		Тар. бр. 8	
Таксом по овом тар. броју обухваћена је и такса за решење по жалби.		За решење којим се неко лице поставља за судског тумача, плаћа се — — —	
Прилози		Тар. бр. 9	
Тар. бр. 6		За решење којим се одобрава пријем у југословенско држављанство или отпуст из југословенског држављанства, плаћа се	
За сваки прилог уз поднесак плаћа се		Напомена	
Напомена I		За таксу по овом тар. броју важи напомена уз тар. бр. 3.	
Ако се подносе прилози у оригиналу или у овереном препису, па су они прописно таксирани или ослобођени од таксе, неће се на такве прилоге посебно плаћати и такса по овом тар. броју, без обзира колико износи такса за оригинал односно за оверени препис прилога.		Тар. бр. 10	
Напомена II		За путне исправе за путовање у иностранство, плаћа се:	
Ако се више писмена преписаних без овере на једном табаклу, поднесу као један прилог, платиће се за тај прилог такса из овог тар. броја онолико пута колико је било писмена у оригиналу.		1) кад исправа важи: до 6 месеци — 1.000	
Напомена III		до 1 године — 2.000	
За дупликате прилога који се подносе за потребе државног органа, не плаћа се такса.		до 2 године — 4.000	
Напомена IV		до 3 године — 6.000	
Такси по овом тар. броју подлеже и писмена на страном језику која се подносе као прилози, без обзира да ли су у иностранству таксирани или не.		2) за сталну путну исправу — — — 8.000	
Ако се уз писмено на страном језику истовремено подноси и преведени текст тога писмена на један од службених језика у Југославији, плаћа се једна такса за оригинал и превод по овом тар. броју.		Напомена	
Напомена V		1) За колективну путну исправу плаћа се једна такса.	
Ако се као прилог подноси спис као целина (биланс, инвестициони програм, главни пројект и слично, са припадајућим прилозима), плаћа се такса по овом тар. броју, и то:		2) За продужење путне исправе плаћа се такса као и приликом њеног издавања. Ако путна исправа није искоришћена, такса се не плаћа за продужење те исправе.	
1) ако спис садржи до 10 прилога, плаћа се по 30 динара за сваки прилог;		3) За службене путне исправе не плаћа се такса.	
2) ако спис садржи преко 10 до 30 прилога, плаћа се за све прилоге једна такса од 300 динара;		Тар. бр. 11	
3) ако спис садржи преко 30 прилога, плаћа се за све прилоге једна такса од 600 динара.		За визу путне исправе плаћа се:	
Решења		1) за југословенске држављане — — — 900	
Тар. бр. 7		2) за стране држављане:	
За сва решења за која није прописана посебна такса, плаћа се — — — —		а) за улазно-излазну визу — — — 900	
Напомена I		б) за излазно-улазну визу — — — 900	
Такса по овом тар. броју плаћа се само за решења издата у прописаној форми.		в) за улазно-излазну визу у туристичке сврхе — — — — — 300	
Напомена II		г) за дуплу улазно-излазну визу у туристичке сврхе — — — — — 600	
		д) за транзитну визу — — — — — 300	
		ђ) за двоструку транзитну визу — — — — — 600	
		е) за колективну транзитну визу — — — — — 300	
		— и још по особи — — — — — 75	
		ж) за дуплу колективну транзитну визу — — — — — 600	
		— и још по особи — — — — — 150	
		з) за визу за више путовања са важењем до 3 месеца — — — — — 1.800	
		— а са важењем до 6 месеци — — — — — 3.600	
		и) за колективну визу на колективном пасошу од 5 до 50 особа, ако посебним аранжманом за поједине земље није друкчије предвиђено — и још по особи — — — — — 600	
		— и још по особи — — — — — 75	
		ј) за излетничку визу са важењем до 3 дана — — — — — 75	
		к) за колективне пропуснице — дозволе за излазак са брода и кретање у месту луке и ван места луке, које се издају туристима који у групама долазе у луке бродовима — и још по особи — — — — — 600	
		— и још по особи — — — — — 75	

	Динара
л) за поједине пропуснице — дозволе за излазак са брода и кретање у месту луке и ван места луке, аеродрома и железничке станице:	
— за туристе — — — — —	300
— за остале путнике — — — — —	900
љ) за пропуснице — дозволе за кретање ван места луке, аеродрома и железничке станице посаде бродова, ваздухоплова и железничког и поштанског особља — — — — —	300
м) за дозволу за привремени боравак са важењем до:	
— 3 месеца — — — — —	600
— 6 месеци — — — — —	1.200
— 1 године — — — — —	2.400

Напомена I

За децу до навршених 14 година која имају посебан пасош не плаћа се такса за визу.

Напомена II

За визу коју дају органи пограничне службе плаћа се двострука такса предвиђена у овом тар. броју.

Напомена III

За продужење визе плаћа се такса као и за њено издавање.

Тар. бр. 12

За одобрење за промену личног имена плаћа се:

1) за промену само рођеног или породичног имена — — — — —	1.500
2) за промену целог личног имена — — — — —	2.000

Напомена

Ову таксу не плаћају лица која мењају породично име услед закључења или престанка брака приликом усвојења.

Тар. бр. 13

За дозволу за лов плаћа се:

1) ако се лови без пса или са једним псом — — — — —	500
2) ако се лови са више паса — — — — —	1.500

Тар. бр. 14

За акт којим се одобрава вршење:

1) великог (индустриског) риболова — — — — —	10.000
2) малог привредног риболова — — — — —	2.000
3) спортског риболова — — — — —	500

Напомена

Таксу по тачки 1 овог тар. броја плаћају риболовне организације, а таксу по тачки 2 појединци ако риболов врше на занатски начин, а не механизованим риболовним средствима.

Тар. бр. 15

За годишњу дозволу за ношење ватреног оружја, за сваки комад оружја, плаћа се	600
За трајну дозволу за ношење оружја	2.000

Напомена I

Ова такса се не плаћа ако је дозвола издата само за држање оружја.

Напомена II

Динара

Динара

Таксу по овом тар. броју не плаћају службеници органа унутрашњих послова, официри, подофицири, војни службеници у активној служби Југословенске народне армије и друга лица која оружја носе по прописима о вршењу њихове службе, сем ако се дозвола издаје за ловачко оружје.

Тар. бр. 16

За решење о административном обезбеђењу на новац и покретности плаћа се:

— до 10.000 динара — — — — —	100
— од 10.000 до 30.000 динара — — — — —	200
— од сваких даљих целих или започетих 100 динара — — — — —	0,50

Напомена

Ова такса плаћа се за решења за извршење или обезбеђење која доносе на захтев странке органи из члана 4 овог закона.

Трговинска предузећа и радње

Тар. бр. 17

За акт на основу кога се стиче право вршења трговинске делатности плаћа се:

1) за трговинско предузеће на велико	50.000
2) за трговинско предузеће на мало — — — — —	20.000
3) за трговинску радњу са редовним обрачуном — — — — —	15.000
4) за трговинску радњу са паушалним обрачуном — — — — —	5.000
5) за продавницу или претставништво трговинског или произвођачког предузећа — — — — —	15.000
6) за задружну продавницу — — — — —	5.000
7) за стовариште трговинског или произвођачког предузећа — — — — —	20.000
8) за откупну станицу — — — — —	4.000
9) за робне куће:	
а) у местима до 50.000 становника — — — — —	50.000
б) у местима преко 50.000 становника — — — — —	80.000
10) за привредне организације које врше трговинске услуге:	
а) агенције, посредничка предузећа, посредничке бирое и предузећа за контролу квалитета и квантитета робе — — — — —	50.000
б) комисиона предузећа — — — — —	50.000
в) комисионе радње — — — — —	20.000
11) за пословне огранке привредних организација из тачке 10 овог тар. броја — — — — —	15.000

Напомена

За вршење трговинске делатности у киосцима, павиљонима, тезгама на пијаци, покретним продавницама и на сличним помоћним местима не плаћа се посебна такса.

Тар. бр. 18

За акте у вези са спољнотрговинским пословима плаћа се:

1) за решење о одобрењу спољнотрговинског пословања — — — — —	80.000
2) за решење којим се одобрава упис промене података уписаних у спољнотрговинском регистру — — — — —	5.000
3) за посебно одобрење организацији која није уписана у спољнотрговински регистар да изврши појединачан увоз или извоз робе — — — — —	10.000

Динара

Угоститељска предузећа и радње

Тар. бр. 19

За акт на основу кога се стиче право вршења угоститељске делатности плаћа се:

1) за угоститељска предузећа која у свом саставу немају угоститељске радње:

а) за ресторанску или гостионичку делатност — — — — — 10.000

б) за хотелску делатност:

— до 50 лежаја — — — — — 10.000

— преко 50 до 100 лежаја — — — — — 15.000

— преко 100 лежаја — — — — — 20.000

в) за кафанску делатност — — — — — 30.000

г) за бифеа — — — — — 30.000

д) за барове — — — — — 160.000

2) за угоститељска предузећа са угоститељским радњама у свом саставу 25.000

3) за угоститељске радње у саставу угоститељских предузећа:

а) за ресторанску или гостионичку делатност — — — — — 7.000

б) за хотелску делатност:

— до 50 лежаја — — — — — 7.000

— преко 50 до 100 лежаја — — — — — 12.000

— преко 100 лежаја — — — — — 16.000

в) за кафанску делатност — — — — — 20.000

г) за бифеа — — — — — 20.000

д) за барове — — — — — 140.000

е) за преноћишта — — — — — 5.000

4) за самосталне угоститељске радње:

а) за ресторанску или угоститељску делатност — — — — — 8.000

б) за кафанску делатност — — — — — 25.000

в) за бифеа — — — — — 25.000

г) за барове — — — — — 150.000

д) за преноћишта — — — — — 7.000

5) за мање угоститељске радње предате на управљање радницима путем прихватања правила радње (радње са паушалним обрачуном) — — — — — 5.000

6) за угоститељске јединице привредних и друштвених организација, установа и надлештава које угоститељске услуге пружају само члановима радних колектива, односно члановима друштвене организације (раднички и службенички ресторани и мензе при предузећима, установама и надлештвима, бифеи и ресторани у клубовима друштвених организација и сл.) — — — — — 5.000

7) за дозволу вршења услуга по претходној тачки овога тар. броја, ако не постоји посебна угоститељска јединица — — — — — 2.000

8) за вршење угоститељских услуга ван пословних просторија (на сајмовима, пригодним скуповима, на улицама и саобраћајним местима и сл.) — — — — — 1.500

9) за пословне огранке туристичких предузећа — — — — — 6.000

10) за млечне и дијеталне ресторани, здрављаке и друге ресторани за точење безалкохолних пића — — — — — 6.000

11) за приватне угоститељске радње — — — — — 6.000

Напомена I

Ако се угоститељске услуге врше само сезонски, плаћа се половина одговарајуће таксе по овом тар. броју.

Претходни став ове напомене не односи се на таксе за дозволу за пригодно вршење угоститељских услуга (на сајмовима и сл.).

Напомена II

Динара

За вршење угоститељских услуга на помоћним местима, не плаћа се посебна такса по овом тар. броју.

Под помоћним местима по претходном ставу подразумевају се истурена пословна места, као што су летње и зимске баште уз пословни локал и сл.

Напомена III

За одмаралишта привредних и друштвених организација, установа и надлештава, која служе искључиво за чланове тих организација, плаћа се иста такса као и по тачки 6 овог тарифног броја.

Занатска предузећа и радње

Тар. бр. 20

За акт на основу кога се стиче право вршења занатских радиности плаћа се:

1) у местима до 20.000 становника — — — — — 6.000

2) у местима преко 20.000 до 50.000 становника — — — — — 10.000

3) у местима преко 50.000 становника — — — — — 15.000

4) у селима и мањим местима — — — — — 2.000

За дозволу да се занатска радња врши без сталног пословног места, плаћа се — — — — — 1.000

Напомена I

Такса по овом тар. броју плаћа се посебно за сваку врсту занатске радиности чије се вршење одобрава.

Напомена II

Под мањим местима по тачки 4 овог тар. броја подразумевају се места која су одређена чланом 71 Уредбе о занатским радњама и занатским предузећима.

Напомена III

За занатске радње у грађевинарству плаћа се такса по тар. бр. 26 тачка 2 ове тарифе.

Превозничка делатност

Тар. бр. 21

За акт на основу кога се стиче право на вршење делатности јавног друмског превоза путника и робе, без обзира на број возила, плаћа се:

1) за превоз путника:

а) запрежним возилима — — — — — 3.000

б) моторним возилима:

— у ауто-такси саобраћају — — — — — 10.000

— у градском саобраћају — — — — — 30.000

— у међумесном саобраћају — — — — — 30.000

2) за превоз робе:

а) запрежним возилима — — — — — 5.000

б) моторним возилима — — — — — 25.000

Напомена I

За овлашћење за вршење мешовитог превоза плаћа се за сваку врсту превоза посебна такса.

Напомена II

Такса по овом тар. броју плаћа се:

1) за предузећа друштвено-привредног сектора — за одобрење за конституисање;

2) за приватна лица — за одобрење односно дозволу за рад.

Динара

Тар. бр. 22

За акт на основу кога се стиче право на вршење међународног друмског превоза путника и робе плаћа се, без обзира на број возила, за сваку годину за коју важи дозвола:

1) за превоз путника — — — — —	20.000
2) за превоз робе — — — — —	20.000

Напомена

Таксе по овом тар. броју неће се плаћати за случај да је таква повластица уговорена или да постоји реципроцитет.

Тар. бр. 23

За дозволу иностраним организацијама и лицима да могу вршити међународни превоз путника и робе моторним возилима на територији Југославије плаћа се од сваког возила, без обзира на број извршених возњи, за сваку целу или започету годину за коју дозвола важи — — — — —

10.000

Напомена

Такса по овом тар. броју неће се плаћати ако је таква повластица уговорена или ако постоји реципроцитет.

Тар. бр. 24

За одобрење за конституисање предузећа за ваздушни транспорт плаћа се — — — — —

30.000

Тар. бр. 25

1) за одобрење полагања возачког испита плаћа се — — — — —	500
2) За издавање возачке дозволе за возаче-аматере плаћа се — — — — —	300
3) За издавање возачке дозволе за професионалног возача плаћа се — — — — —	500
4) За издавање дупликата возачке дозволе плаћа се — — — — —	300
5) За издавање или продужавање важења саобраћајне дозволе за моторна возила категорије „А“ плаћа се — — — — —	200
6) За издавање или продужавање важења саобраћајне дозволе за сва остала моторна возила плаћа се — — — — —	500
7) За издавање или продужавање важења саобраћајне дозволе за аутомобилску приколицу плаћа се — — — — —	500
8) За издавање дупликата саобраћајне дозволе плаћа се — — — — —	300

Грађевинска предузећа

Тар. бр. 26

За акт на основу кога се стиче право на вршење грађевинске делатности плаћа се:

1) за грађевинска предузећа — — — — —	40.000
2) за занатске радње у грађевинарству — — — — —	20.000

Напомена

Ова такса плаћа се:

- 1) за грађевинску делатност друштвеног сектора — за одобрење за конституисање;
- 2) за грађевинску делатност приватног сектора — за дозволу или одобрење за рад.

Динара

Индустријска предузећа

Тар. бр. 27

За акт на основу кога се стиче право на вршење индустријске делатности плаћа се:

1) за предузећа прехранбене индустрије — — — — —	20.000
2) за производњу електричне енергије — — — — —	15.000
3) за остала индустријска предузећа — — — — —	50.000

За решење о оснивању сеоске електричне централе која производи струју за село на чијем је подручју подигнута, плаћа се — — — — —

1.000

Приватне професионалне делатности

Тар. бр. 28

За акт којим се одобрава приватна професионална делатност применом претежно умне снаге:

1) за лекаре, адвокате, ветеринаре и лица осталих самосталних занимања са високим школском спремом — — — — —	8.000
2) за геометре, бабице и лица других самосталних делатности са средњом или нижом школом спремом — — — — —	5.000

Предузећа за производњу фармацеутских производа

Тар. бр. 29

За акт на основу кога се стиче право на производњу лекова и козметичких средстава плаћа се:

1) за производњу лекова и других фармацеутских производа — — — — —	20.000
2) за производњу козметичких средстава — — — — —	40.000

Напомена I

Привредне организације и установе које се баве производњом, прометом или увозом лекова плаћају и следеће таксе:

1) за одобрење производње сваког готовог лека у одређеном паковању — — — — —	10.000
2) за одобрење увоза сваког готовог лека у одређеном паковању — — — — —	20.000
3) за ново паковање готовог лека чији је промет или увоз већ одобрен — 10% од таксе из тачке 1 односно тачке 2 ове напомене.	

Напомена II

Ако се један лек ставља у промет под истим именом али у више облика (таблета, инјекција и слично), за одобрење промета или увоза сваког облика лека плаћа се пуна такса из тачке 1 односно тачке 2 претходне напомене уз овај тар. број.

Напомена III

Ослобођења од такса по овом закону не односе се на таксу по овом тар. броју.

Напомена IV

За занатску производњу козметичких и мирисних средстава плаћа се такса по тач. бр. 20 ове тарифе.

Продавнице дувана, дневне штампе и слично

Тар. бр. 30

За акт којим се стиче право на оснивање продавнице плаћа се:

Динара		Динара	
1) за продају на мало дувана, дуван-ских прерађевина, таксених и поштанских вредности и сл. — — — — —		3.000	
2) за продају дневне штампе, повремених публикација и слично — — — — —		2.000	
Обавештајни бирои, путничке, туристичке, речне и поморске агенције			
Тар. бр. 31		Тар. бр. 36	
За акт на основу кога се стиче право на вршење делатности плаћа се:		За решење којим се одобрава први упис пловног објекта на мору у уписник односно очевидник плаћа се:	
1) за обавештајне бироје — — — — —		1) за упис у уписник бродова дуге пловидбе — — — — —	
2) за путничке, речне и поморске агенције и туристичка предузећа — — — — —		2) за упис у уписник бродова велике обалне пловидбе — — — — —	
40.000		20.000	
30.000		15.000	
Биоскопи		3) за упис у уписник бродова мале обалне пловидбе — — — — —	
Тар. бр. 32		10.000	
За акт којим се одобрава рад биоскопа плаћа се:		4) за упис у уписник рибарских бродова — — — — —	
1) у селима, без обзира на број становника — — — — —		5.000	
2) у другим местима:		5) за упис у уписник техничких пловних објеката: багера, грталица, докова и бродова-радионица — — — — —	
а) до 10.000 становника — — — — —		5.000	
б) преко 10.000 до 20.000 становника — — — — —		6) за упис у уписник бродова за непри- вредне сврхе — — — — —	
в) преко 20.000 до 50.000 становника — — — — —		2.500	
г) преко 50.000 становника — — — — —		7) за упис у привремени уписник бро- дова — — — — —	
15.000		1.000	
Новинска, издавачка и штампарска предузећа		8) за упис у очевидник рибарских и других чамаца — — — — —	
Тар. бр. 33		500	
За акт којим се одобрава рад новин-ских, издавачких и штампарских предузећа плаћа се:		Напомена I	
1) за новинска предузећа:		1) За решење којим се дозвољава упис промене података који се уписују у уписни лист уписника или у очевидник плаћа се такса по тар. бр. 7 таксене тарифе.	
а) која имају штампарију у свом саставу — — — — —		2) За решење којим се дозвољава упис промене права власништва (после првог уписа), као и сви уписи у власнички и теретни лист уписника бродова, плаћа се такса по прописима о судским таксама.	
б) која немају штампарију у свом саставу — — — — —		3) За решење о преносу уписа пловног објекта из једног уписника у други, плаћа се:	
35.000		а) разлика, уколико је такса за упис у уписник у који се врши пренос већа од таксе за упис у уписник из кога се пренос врши;	
2) за издавачка предузећа — — — — —		б) само такса по тар. бр. 7 таксене тарифе, ако је такса за упис у уписник у који се пренос врши иста или мања од таксе за упис у уписник из кога се пренос врши.	
3) за штампарска предузећа — — — — —		4) За решење о преносу уписа из једног очевидника у други плаћа се такса по тар. бр. 7 таксене тарифе.	
25.000		Напомена II	
Предузећа поморског и речног саобраћаја		Такса по овом тар. броју не плаћа се за пловне објекте који служе искључиво за цивилну заштиту и ватрогасну службу.	
Тар. бр. 34		Тар. бр. 37	
За акт на основу кога се стиче право на делатност предузећа за поморски и речни саобраћај или другу делатност пловним објектима, плаћа се, без обзира на број тих објеката — — — — —		За решење којим се одобрава први упис пловних објеката унутрашње пловидбе у регистар односно очевидник плаћа се:	
50.000		1) за парне и моторне тегљаче, путничке и мешовите бродове:	
Тар. бр. 35		— од 50 до 200 КС — — — — —	
За акт којим се одобрава делатност превоза на мору или у унутрашњој пловидби приватним лицима или организацијама којима превозништво није основна делатност, плаћа се, ако се превоз врши:		— преко 200 до 500 КС — — — — —	
1) бродовима до 50 БРТ — — — — —		— преко 500 до 1.000 КС — — — — —	
5.000		— преко 1.000 КС — — — — —	
2) чамцима и сличним пловним објектима — — — — —		2) за парне и моторне теретњаке:	
1.000		— до 300 тона носивости — — — — —	
Напомена I		— преко 300 до 500 тона носивости — — — — —	
За превоз бродовима носивости веће од 50 БРТ од стране организација поменутих у овом тар. броју плаћа се двострука такса из тачке 1) овог тар. броја.		— преко 500 тона носивости — — — — —	
Напомена II		3) за теретњаке:	
Ако се превоз врши искључиво за сопствене потребе, не плаћа се ова такса.		— до 300 тона носивости — — — — —	
		— преко 300 до 500 тона носивости — — — — —	
		— преко 500 тона носивости — — — — —	
		4) за дрварице:	
		— преко 50 до 300 тона носивости — — — — —	
		— преко 300 тона носивости — — — — —	

	Динара
5) за дереглије и остале пловне објекте без сопственог погона преко 5 до 50 тона носивости — — — — —	2.000
6) за моторне чамце до 50 КС — — — — —	3.000
7) за пловне копаче (багере), пловне дизалице, пловне елеваторе, пловне маљеве, пловне каменоломе:	
— без сопственог погона — — — — —	5.000
— са сопственим погоном — — — — —	10.000
8) за стабене лађе — — — — —	2.000
9) за бродарице (компе), скеле:	
— без сопственог погона — — — — —	3.000
— са сопственим погоном — — — — —	4.000
10) за блатњаче — — — — —	3.000
11) за пловна купатила — — — — —	4.000
12) за хангаре — — — — —	4.000
13) за пловне воденице — — — — —	5.000
14) за пристане — — — — —	4.000
15) за чамце — — — — —	500
16) за рибарске тикваре — — — — —	1.500

Напомена I

1) За решење којим се одобрава упис промене података који се уписују у регистар или очевидник плаћа се такса по тар. бр. 7 таксене тарифе.

2) За решење о преносу уписа пловила из регистра у очевидник, односно из једног очевидника у други, плаћа се такса по тар. бр. 7 таксене тарифе.

Напомена II

Такса по овом тар. броју не плаћа се за пловне објекте који служе искључиво за цивилну заштиту и ватрогасну службу.

Тар. бр. 38

За акт којим се стиче право на вршење ма које привредне или професионалне делатности, за који није прописана посебна такса овом тарифом плаћа се — — — — — 5.000

Подизање грађевина и постројења

Тар. бр. 39

За решење којим се одобрава локација грађевинских објеката — — — — — 1.000

Тар. бр. 40

За издавање протокола регулације:

1) за једну улицу — — — — — 3.000

2) за више улица — — — — — 5.000

Напомена

За обнову регулационог коља плаћа се 70% од одговарајуће таксе по овом тар. броју.

Тар. бр. 41

За акт којим се одобрава подизање грађевина (грађевинска дозвола), без обзира да ли су оне у друштвеној или приватној својини, плаћа се:

1) за зграде које су намењене претежно за становање:

а) у местима до 10.000 становника — 500

б) у местима преко 10.000 до 50.000 становника — 1.000

в) у местима преко 50.000 становника — 2.000

2) за привредне објекте:

а) за фабричке зграде — — — — — 20.000

	Динара
б) за зграде које служе првенствено за занатску, трговинску и друге привредне делатности:	
— у местима до 50.000 становника	2.000
— у местима преко 50.000 становника — — — — —	3.000
3) за мање пољопривредне објекте —	500
4) за остале грађевинске објекте — —	2.000

Напомена

1) За одобрење реконструкције или проширења за све привредне објекте плаћа се такса по тачки 2 овог тар. броја.

За решење којим се одобрава дограђивање или оправка зграде, плаћа се половина одговарајуће таксе из овог тар. броја.

2) Такса по тачки 2а) плаћа се за сваку дозволу којом се одобрава подизање једног фабричког предузећа, без обзира на број објеката који сачињавају то предузеће.

Тар. бр. 42

За решење којим се одобрава подизање хидротехничких постројења у циљу коришћења водних снага, плаћа се:

1) за проточна постројења (мале електране, воденице, ваљарице, стругаре, млинове):

а) до 500 КС — — — — —	2.000
б) преко 500 до 1.000 КС — — — — —	10.000
в) преко 1.000 КС — — — — —	50.000

2) за уређаје за водоводе, наводњавање и мелиорације, као и друге водозахвате:

а) до 1.000 литара капацитета у 1 сек. — — — — —	1.000
б) преко 1.000 до 3.000 литара капацитета у 1 сек. — — — — —	5.000
в) преко 3.000 литара капацитета у 1 сек. — — — — —	25.000

3) за решење којим се одобрава подизање постројења са акумулацијама, плаћа се такса из тачке 1 односно тачке 2 овог тар. броја, увећана за 50%.

Тар. бр. 43

За дозволу за подизање радиостанице плаћа се:

1) за бродске и авионске радиостанице — — — — —	2.000
2) за радиостанице саобраћајних предузећа, осим радиостаница из тачке 1 овог тар. броја — — — — —	5.000
3) за радиостанице друштвених организација — — — — —	1.000
4) за остале радиостанице — — — — —	10.000

Напомена I

За замену или продужење важења дозволе плаћа се половина одговарајуће таксе из овог тар. броја.

Напомена II

Радиоаматери учлањени у Савезу радиоаматера Југославије не плаћају таксе по овом тар. броју.

Напомена III

У случајевима где се по важећим прописима не издаје дозвола за подизање радиостанице, плаћа се за пријаву таквих радиостаница такса од — — — — — 5.000

Овлашћења за техничке послове		Динара	Динара
Тар. бр. 44			
За решење којим се инжењер или техничар овлашћује за грађевинско пројектовање, плаћа се — — — — —	1.000	2) за свако одобрење промене намере (упућивање робе примљене код једне царинарнице другој царинарници, враћање робе у иностранство, задржавање у земљи извозно оцарињене робе, царињење возила које је ушло по међународној исправи и сл.)	250
Тар. бр. 45			
За решење којим се инжењер или техничар овлашћује за одговорног руководиоца грађевинских радова, плаћа се — —	1.000	3) за продужење рока одобрења по тачки 2 овог тар. броја — — — — —	250
Тар. бр. 46			
За издавање овлашћења за вршење послова одређеног звања у поморству или унутрашњој пловидби (бревет), плаћа се:		4) за одобрење да се могу узети угледи робе — — — — —	200
1) за вршење послова официра палубе или строја — — — — —	1.000	5) за одобрење претходног прегледа (отварање колета) — — — — —	300
2) за сва остала овлашћења — — — — —	300	6) за одобрење да се царинска роба смести и истовари ван царинарнице или царинског сместишта — — — — —	500
Тар. бр. 47			
За издавање овлашћења за вршење послова пријема и отпреме на радиотелеграфским станицама, плаћа се — — — — —	300	7) за одобрење да се уз декларацију накнадно поднесу исправе потребне за царињење — — — — —	500
Тар. бр. 48			
За одобрење да стручно лице може заступати предузеће у техничком погледу, плаћа се — — — — —	5.000	8) за одобрење продужења рока увезене или извезене робе на повратак — — — — —	500
Одобрење инвестиционог програма			
Тар. бр. 49			
За решење о одобрењу коначног инвестиционог програма плаћа се такса према вредности:		9) за решења о ослобођењу од плаћања царине и осталих дажбина — — — — —	500
1) ако је вредност објекта до 500 милиона — 0,1%		10) за одобрење да се изврши увозно или извозно царињење робе ван царинарнице или ван радног времена — — — — —	1.000
2) ако је вредност преко 500 милиона до 1 милијарде — — — — —	50.000	11) за одобрење повлашћене пловидбе или укидања повлашћене пловидбе — — — — —	1.000
и 0,75% на вредност преко 500 милиона		12) за одобрење пристајања брода у мртвој луци ради утовара или истовара робе — — — — —	1.000
3) за вредност преко 1 до 2 милијарде и 0,05% на вредност преко 1 милијарде	87.000	13) за одобрење исправке по пријавама о увозу или извозу робе (рекламације) које се подносе после одређеног рока — — — — —	1.000
4) за вредност преко 2 до 4 милијарде и 0,03% на вредност преко 2 милијарде	137.000	Напомена	
5) ако је укупна вредност већа од 4 милијарде — — — — —	250.000	1) Такса по тачки 1 овог тар. броја плаћа се онолико пута колико се товарних исправа подноси за пренос односно колико се преноса тражи из једне или више товарних исправа.	
Напомена I		2) За сва остала одобрења и решења која доносе царинарнице плаћа се такса као и на остала решења по тар. бр. 7 таксене тарифе.	
За решење о ревизији пројеката плаћа се:		Тар. бр. 51	
1) за идејни пројекат — 1/3 од ставова из овог тар. броја;		За решење којим се одобрава отварање:	
2) за главни пројекат — 1/2 од ставова из овог тар. броја.		1) слободног царинског складишта или консигнације — — — — —	
Напомена II		2) царинског сместишта — — — — —	
За решење о одобрењу коначног инвестиционог програма за који је потребна претходна сагласност водопривредних органа плаћа се одговарајућа такса по овом тарифном броју увећана за 20%.		Уверења	
Решења по царинским пословима		Тар. бр. 52	
Тар. бр. 50		За сва уверења или сведочанства које издају државни органи и установе, а којима се потврђују какве особине, односи или околности, ако није друкчије прописано, плаћа се — — — — —	
За решења која доносе царинарнице плаћа се:		150	
1) за пренос права из товарне исправе	300	Напомена	
		За уверења или сведочанства, издата од стране привредних или других организација приватних правних или физичких лица, ради употребе пред државним органима, плаћа се такса из овог тар. броја.	
		За уверења или сведочанства, издата од лица из претходног става у друге сврхе без таксе, накнадно ће се наплатити такса по овом тар. броју ако се таква сведочанства и уверења употребе пред државним органима.	

	Динара		Динара
Тар. бр. 53			
За уверење о томе који закон важи или који је закон (пропис) важио у извесном времену, плаћа се — — — — —	1.000	Ова такса неће се плаћати на стране поштанске декларације које прате спроводни лист, јер оне не служе као уверења о пореклу, него као прилог, па се као прилози и таксирају.	
Тар. бр. 54			
За дупликат или оверен препис дипломе, сведочанства или друге исправе о завршеном школовању или стручној квалификацији плаћа се:		Овере, преписи и преводи	
1) за диплому о завршеном факултету или њему равној школи — — — — —	800	Тар. бр. 57	
2) за диплому доктора наука — — — — —	1.000	За оверу потписа и рукописа плаћа се:	
3) за диплому о завршеном научном усавршавању или специјализацији (пост-дипломске студије) — — — — —	500	1) за оверу сваког потписа или рукознака — — — — —	100
4) за сведочанство (диплому) о завршеној вишој школи — — — — —	600	2) за оверу аутентичности рукописа, од сваког полутабака рукописа — — —	150
5) за сведочанство о положеном вишем течајном испиту средње школе за опште образовање (гимназије) односно за сведочанство (диплому) о положеном завршном испиту средње стручне или мајсторске школе, или овима равних других школа — — — — —	200	Напомена	
6) за сведочанство о завршеној школи за висококвалификоване раднике односно за занатске мајсторе са практичном обуком — — — — —	500	1) Под полутабаком подразумева се лист хартије од 2 стране, величине нормалне за канцелариску употребу, или мање.	
7) за сведочаство о завршеној школи за висококвалификоване раднике односно занатске мајсторе у којој се не изводи практична обука — — — — —	300	2) Ако је рукопис чија се овера врши писан на страном језику, плаћа се двострука такса из тачке 2 овог тар. броја.	
Тар. бр. 55			
За уверење о својини и здрављу стоке (сточни пасош), без обзира на то да ли ће стока бити у промету у земљи или у иностранству, плаћа се:		Тар. бр. 58	
1) за крупну стоку:		За оверу да је препис истоветан са његовом изворном исправом плаћа се од сваког полутабака изворника — — —	100
а) за коње, говеда, биволе, мазге, муле и магарце — — — — —	200	Напомена	
б) за ждребад, телад, биволад и др. до навршене прве године живота — — — — —	80	1) За оверу преписа писаног на страном језику на коме је писана и изворна исправа, плаћа се двострука такса из овог тар. броја.	
2) за ситну стоку:		2) Важи тачка 1 Напомене уз тар. бр. 57.	
а) за свиње преко 80 кг тежине — — — — —	150	Тар. бр. 59	
б) за свиње од 25 до 80 кг тежине — — — — —	80	За преводе са једног на други језик плаћа се:	
в) за свиње до 25 кг тежине, за овце, козе, јагњад, јарад, прасад и др. — — — — —	30	1) за превод са једног европског на један од службених језика Југославије:	
3) за пренос сопствености стоке на купца плаћа се иста такса као и такса из тач. 1 и 2, према врсти стоке.		— до 50 речи оригинала — — —	200
Напомена		— за сваку даљу реч преко 50 речи — — —	2
1) За продужење важења уверења о здрављу стоке (сточни пасош) не плаћа се такса.		2) за превод са једног ваневропског језика на један од службених језика Југославије:	
2) Таксу за пренос сточног пасоша са продавца на купца дужан је платити купац.		— до 50 речи оригинала — — —	400
3) Одредбе овог закона и других прописа о ослобођењу од такса не важе за таксе по тач. 1 и 2 овог тар. броја.		— за сваку даљу реч преко 50 речи — — —	4
Тар. бр. 56		3) за превод са једног од службених језика Југославије на један европски језик:	
За уверења у вези са робом плаћа се и то:		— до 50 речи оригинала — — —	400
1) за уверења о пореклу робе — — — — —	300	— за сваку даљу реч преко 50 речи — — —	4
2) за уверења о вредности, количини и каквоћи робе:		4) за превод са једног од службених језика Југославије на један ваневропски језик:	
а) по документима из текуће године — — — — —	500	— до 50 речи оригинала — — —	500
б) по документима из ранијих година — — — — —	1.000	— за сваку даљу реч преко 50 речи — — —	7
3) за уверења о здравственој исправности робе — — — — —	300	5) за превод са једног европског језика на један други европски језик:	
		— до 50 речи оригинала — — —	500
		— за сваку даљу реч преко 50 речи — — —	7
		6) за превод са једног европског језика на један ваневропски језик или обратно:	
		— до 50 речи оригинала — — —	600
		— за сваку даљу реч преко 50 речи — — —	10
		7) за превод са једног ваневропског језика на други ваневропски језик:	
		— до 50 речи оригинала — — —	1.000
		— за сваку даљу реч преко 50 речи — — —	12

Динара

Тар. бр. 60

За оверу превода од стране државног органа плаћа се 30% од одговарајуће таксе из тар. бр. 59.

Напомена

1) Ако државни орган врши и превод и оверу превода плаћа се, поред таксе по овом тар. броју, и такса по тар. бр. 59.

2) За оверу превода коју врши заклет судски тумач ради употребе код државних органа, плаћа се такса по овом тар. броју.

Тар. бр. 61

За оверу свих пословних књига плаћа се од сваког листа — — — — —

Напомена

1) Под листом подразумева се један лист (две стране), књиге без обзира на величину и без обзира да ли су листови повезани или не.

2) Такса из овог тар. броја плаћа се и за оверу картотека које замењују пословне књиге.

Тар. бр. 62

За оверу плана код државних органа, плаћа се — — — — —

Напомена

За оверу копије катастарског плана не плаћа се такса по овом тар. броју, већ по тар. бр. 84 ове тарифе.

Тар. бр. 63

За оверу хелиографске копије плана (цртежа) плаћа се од целог или започетог квадратног метра — — — — —

Тар. бр. 64

За оверу уговора код државних органа плаћа се, и то:

1) новосклопљених уговора чија је вредност:

— до 10.000 динара — — — — — 150
— преко 10.000 до 50.000 динара — — — — — 300
— преко 50.000 до 150.000 динара — — — — — 600
— преко 150.000 до 250.000 динара — — — — — 1.000
— на вишак преко 250.000 динара — — — — —

— 0,50% с тим да укупна такса по овом тар. броју не може бити већа од 5.000 динара;

2) ако је вредност уговора непроцењива 250

3) за оверу продужења рока важења уговора плаћа се 50% од таксе из тачке 1 односно тачке 2 овог тар. броја.

4) за оверу пуномоћја — — — — — 150

Напомена I

У смислу одредаба овог тар. броја сматра се да је извршена овера уговора кад се оверавају само потписи уговорних страна.

Напомена II

Свака измена садржине уговора сматра се у таксном погледу као нов уговор.

Напомена III

1) Такса по тачки 1 овог тар. броја плаћа се на вредност која је у уговору означена.

Динара

2) Ако је вредност уговора процењива, али није означена за оверу уговора плаћа се двострука такса из тачке 2 овог тар. броја.

Тар. бр. 65

За преписивање службених аката или докумената које се врши код државних органа плаћа се:

1) кад га врше заинтересована лица, од полутабака оригинала — — — — — 50

2) кад га врше државни органи, од полутабака оригинала — — — — — 200

3) кад државни органи врше преписивање аката или докумената на страном језику, од полутабака оригинала — — — — — 300

Напомена

1) Под полутабаком подразумева се лист хартије од две стране величине нормалне за канцелариску употребу. Започети полутабака рачуна се као цео.

2) Један лист рачунске или друге књиге рачуна се као табак, а једна страна као полутабака, без обзира колико се са ње преписује.

Разно

Тар. бр. 66

За разматрање свршених аката плаћа се такса из тар. броја 1 таксене тарифе.

Тар. бр. 67

За састављање приватних исправа код државних органа плаћа се:

1) за пуномоћја — — — — — 250

2) за остале уговоре чија је вредност:

— до 10.000 динара — — — — — 250

— преко 10.000 до 50.000 динара — — — — — 500

— преко 50.000 до 150.000 динара — — — — — 1.000

— преко 150.000 до 250.000 динара — — — — — 1.500

— на вишак преко 250.000 динара — — — — —

— 1% с тим да укупна такса по овом тар. броју не може бити већа од 10.000 динара;

3) ако је вредност уговора непроцењива 400

4) за остале исправе од полутабака — — — — — 200

Напомена I

За тачку 2 овог тар. броја важи напомена III тачка 1 уз тар. бр. 64.

Ако је вредност уговора процењива, али није означена, за оверу уговора плаћа се двострука такса из тачке 3 овог тар. броја.

Напомена II

Не плаћа се посебно такса за оверу потписа, јер је она обухваћена таксом по овом тар. броју.

Тар. бр. 68

За чување (депозит) новца ствари и хартије од вредности које депоненти дају на чување државним органима и установама плаћа се годишње од сваких започетих 100 динара вредности — — — — — 0,50

Напомена I

Ако се вредност ствари не може по њиховој природи тачно оценити, извршиће се процена од стране вештака о трошцу депонента.

Напомена II

Такса из овог тар. броја плаћа се за прву годину унапред, а за остале године приликом подизања депозита. Започета година рачуна се као цела. У случају преноса депозита од једног органа, односно депозитара, код другог по захтеву странке — депонента, плаћа се за пренос износ једногодишње таксе.

Напомена III

Ова такса не плаћа се за депозите који се полажу на захтев државних органа, односно по службеној дужности, ако се о року подигну.

Тар. бр. 69

За стручни преглед и дозволу пуштања у рад машинских, електричних, електромашинских и плинских постројења намењених јавној употреби и инсталација и моторних возила, који подлеже прегледу по важећим прописима, плаћа се:

1) од инсталисаних бруто коњских снага или киловат-ампера:

а) до 100 — — — — —	2.000
б) преко 100 до 1.000 — — — — —	5.000
в) преко 1.000 — — — — —	10.000

2) од инсталисаних бруто ампер-часова капацитета:

а) до 100 — — — — —	1.500
б) преко 100 — — — — —	3.000

3) од започетих и постављених километара електричног вода:

а) до 10 километара — — — — —	1.000
б) преко 10 километара — — — — —	3.000

4) за стручни преглед моторних возила

1.000

5) за преглед парних котлова и парних судова плаћа се према величини загревне површине, и то:

А) за испитивање хладним воденим притиском:

до 5 м ² — — — — —	1.000
преко 5 до 10 м ² — — — — —	1.500
преко 10 до 20 м ² — — — — —	2.000
преко 20 до 50 м ² — — — — —	2.500
преко 50 до 100 м ² — — — — —	3.500
преко 100 до 200 м ² — — — — —	4.500
преко 200 до 400 м ² — — — — —	5.500
400 м ² — — — — —	7.000

Б) за унутрашњи преглед — иста такса као под А);

В) за спољни преглед, и то:

до 5 м ² — — — — —	500
преко 5 до 10 м ² — — — — —	800
преко 10 до 20 м ² — — — — —	1.000
преко 20 до 50 м ² — — — — —	1.200
преко 50 до 100 м ² — — — — —	2.000
преко 100 до 200 м ² — — — — —	3.000
преко 200 до 400 м ² — — — — —	4.000
400 м ² — — — — —	5.000

6) за преглед судова који се пуне техничким гасовима под притиском (ваздух, кисеоник, бутан итд.) плаћа се према запремини суда, и то:

А) за непокретне судове, као и за велике покретне судове (на возилима):

а) за испитивање хладним воденим притиском до 200 лит. — — — — —	500
преко 200 до 500 лит. — — — — —	1.000
преко 500 до 1.000 лит. — — — — —	2.000
1.000 лит. — — — — —	3.000

б) за унутрашњи преглед — иста такса као под а);

Динара

Б) за покретне судове (боце и т. сл.) плаћа се од комада:

а) за испитивање хладним воденим притиском — — — — — 50

б) за унутрашњи преглед — — — 50

7) за техничку контролу радиостанице плаћа се по једном предајнику:

а) са антенском снагом до 20 W — 3.000

б) са антенском снагом преко 20—100 W — — — — — 4.000

в) са антенском снагом преко 100—500 W — — — — — 5.000

г) са антенском снагом преко 500 W—2 KV — — — — — 6.000

д) са антенском снагом преко 2 KV — 8.000

ђ) за радиоаматерске радионице — 500

Напомена I

Загревна површина парних судова меродавна за наплату таксе одређује се тако што се дужине двеју најдужих међусобно управних осовина у метрима помноже, а добивени производ се опет помножи са 1,3.

Загревна површина парних котлова грејаних електричном струјом меродавна за наплату таксе одређује се на тај начин што се производња паре у Kg/сат подели са 30.

Напомена II

За остале врсте прегледа котлова (за унутрашњи и спољни преглед) плаћа се одговарајућа такса по тачки 5 овог тар. броја, умањена за 50%.

Тар. бр. 70

За преглед места за подизање грађевина или постројења плаћа се ако предрачунска вредност износи:

1) до 2.000.000 динара — — — — —	1.000
2) преко 2.000.000 до 10.000.000 — — — — —	2.000
3) преко 10.000.000 динара — — — — —	5.000

Тар. бр. 71

За преглед целих зграда или појединих просторија, у циљу давања одобрења за употребу, плаћа се:

1) до 5 просторија — — — — —	1.000
2) преко 5 до 20 просторија — — — — —	2.000
3) преко 20 просторија — — — — —	5.000

Тар. бр. 72

За излазак државних службеника по захтеву странке, плаћа се за сваки цели или започети дан — — — — — 500

Напомена I

1) Такса по овом тар. броју плаћа се унапред, и то за излазак сваког службеника посебно.

2) Време изласка рачуна се од часа изласка до часа повратка службеника на његово редовно радно место.

3) Ако се време трајања изласка не зна, унапред се плаћа такса само за први дан, односно за познати број дана, а за остале дане накнадно, најдоцније у року од 10 дана по повратку службеника на редовно радно место.

Динара

Динара

Динара

4) Таксу по овом тар. броју дужно је платити свако лице које својим захтевом проузрокује излазак службеника ван канцеларије. Изузетно, ако је излазак проузрокован заједничким захтевом више лица по једном истом предмету, плаћа се једна такса.

Напомена II

Такса по овом тар. броју не плаћа се за редовне изласке катастарских службеника по пословима одржавања катастра, без обзира да ли је излазак учињен по пријави или захтеву странке.

За ванредне изласке катастарских службеника, по захтеву и о трошку странке, плаћа се и такса по овом тар. броју.

Напомена III

Такса по овом тар. броју плаћа се у двоструком износу ако службенику припада право на накнаду путних трошкова за излазак по захтеву странке, па та накнада пада на терет буџета, а не на терет странке.

Тар. бр. 73

За опомену којом се неко позива да плати таксу коју је био дужан да плати и без опомене, плаћа се — — — — —

Тар. бр. 74

За исправе у царинском пословању плаћа се:

1) за пропратницу или упутницу — — —	100
2) за спроводницу која прати домаћу робу:	
а) за денчане пошиљке — — —	80
б) за вагонску робу — — —	400
3) за царинску декларацију — — —	200
— за уметак декларације — — —	100

Напомена

За наведене исправе плаћа се једна такса по овом тар. броју, без обзира да ли пошиљка садржи више колета или вагона робе.

Тар. бр. 75

За поступак по царинској декларацији којом се роба пријављује за увозно или извозно царињење, плаћа се према тежини:

1) за тежину до 100 кг — — —	250
2) за тежину преко 100 до 10.000 кг. — — —	400
а за сваких даљих 1.000 кг. — — —	40

Напомена I

Под тежином подразумева се тежина робе са завојем или тежина робе у расутом стању, према томе како је приспела.

Напомена II

Ова такса плаћа се у готовом новцу као приход савезног буџета.

Напомена III

Ова такса не плаћа се:

- 1) за путнички пртљаг који путник собом носи за своје потребе.

Као путнички пртљаг сматра се и роба коју путник собом носи за сопствене потребе у количини и вредности које су ослобођене од плаћања дажбина по царинским прописима;

2) за предмете који се селе и привредни инвентар исељеника (оптаната) и повратника;

3) за пошиљке које Југословенски Црвени крст прима или шаље у своје име, као и за пакете које Југословенски Црвени крст, док је роба још под царинским надзором, образује из ринфузних пошиљака примљених из иностранства и шаље појединцима или организацијама у Југославији;

4) за пошиљке које садрже узорке робе које примају из иностранства или шаљу у иностранство привредне организације регистроване за спољнотрговинско пословање, или које врше увоз или извоз робе по посебним одобрењима надлежног органа. Ови узорци морају бити саображени царинским прописима;

5) за рекламни и пропагандни материјал који увозе сајмови ради излагања;

6) за пакетске и писмоносне пошиљке које садрже дневну штампу, часописе, повремена издања, публикације, разне штампане ствари, каталоге и проспекте;

7) за амбалажу и непродату робу која се из иностранства враћа и на робу која се привремено увози не плаћа се такса при повратку;

8) за гардеробу, реквизите, инструменте, кулисе и друге предмете потребне за извођење приредби, које уметничке и друге извођачке групе из иностранства привремено увозе у нашу земљу ради одржавања својих приредаба, као и за извоз тих предмета. За овакве предмете не плаћају таксу ни уметничке и друге извођачке групе у Југославији кад те предмете привремено извозе у иностранство и кад их враћају.

Тар. бр. 76

За сваку писмену понуду при јавним надметањима (оферталне лицитације) плаћа се такса према предрачунској вредности посла који се лицитира, и то:

1) на вредност до 1.000.000 — — —	500
2) на вредност преко 1.000.000 до 5.000.000 — — —	1.000
3) на вредност преко 5.000.000 до 20.000.000 — — —	2.000
4) на вредност преко 20.000.000 до 50.000.000 — — —	5.000
5) на вредност преко 50.000.000 до 100.000.000 — — —	10.000
6) на вредност преко 100.000.000 — — —	20.000

Напомена

1) За послове за које се предрачунска сума не објављује, плаћа се такса на величину понуђене суме — цене, а по скали из овог тар. броја.

2) Усмена јавна надметања не подлеже такси из овог тар. броја.

Напомена II

Такса по овом тар. броју плаћа се само ако се писмене понуде подносе државним органима и установама.

Катастарске таксе

Тар. бр. 77

За спровођење промена у административним деловима катастарског оператива плаћа се такса у готовом и то:

Динара

Динара

1) за спровођење промена на насловној страни постојећег или новоствореног поседовног листа, од сваког новог поседника по — — — — —

50

Ова такса плаћа се и кад се на насловној страни поседовног листа мења или преноси један идеални (сувласнички) део;

2) за пренос целих парцела из једног поседовног листа у други, за сваку парцелу

50

3) за спровођење промена културе и зграда, од сваке парцеле по — — — — —

50

4) за спровођење промена објекта, површине и деоба парцела, од сваке парцеле новог стања по — — — — —

100

Напомена

1) Такса по овом тар. броју плаћа се за спровођење свих промена у административним деловима катастарског оператa, ма по ком основу оне настале.

2) Таксу по тачки 1 овог тар. броја плаћа сваки нови поседник који се уписује у катастарски операт, као и онај поседник коме се мења идеални (сувласнички) део.

Таксу из тачке 2 плаћа поседник у чији поседовни лист се преносе парцеле,

Таксу из тач. 3 и 4 плаћају поседници у чијим се поседовним листовима спроводе промене.

Такса се неће наплаћивати за промене услед исправака пријављених или опажених грешака у катастарском операту.

3) Такса по овом тар. броју обрачунава се по извршеном спровођењу промена у катастарском операту, а наплаћује је општинска управа прихода истовремено са порезом на доходак од пољопривреде, на основу списка састављеног од катастарске управе.

Тар. бр. 78

За време утрошено на канцелариске техничке радове у вези са теренским радовима извршеним по захтеву и о трошку странке, плаћа се према утрошеном радном времену такса од 150 динара по канцелариском радном часу.

Тар. бр. 79

За премеравања која се врше по редовним пријавама, а која се односе на деобе појединих парцела, група парцела и деобе целих поседа, плаћа се такса у готову, према површинама парцела, и то:

до 10 ари — — — — —	400
преко 10 до 50 ари — — — — —	600
преко 50 до 100 ари — — — — —	800
преко 100 до 200 ари — — — — —	1.000
преко 200 до 300 ари — — — — —	1.300
преко 300 до 400 ари — — — — —	1.700
преко 400 до 500 ари — — — — —	2.200
преко 500 до 650 ари — — — — —	2.800
преко 650 до 800 ари — — — — —	3.500
преко 800 до 1.000 ари — — — — —	4.300
за сваки даљи хектар по — — — — —	400

Ако се посед који се дели налази на више места, такса се рачуна засебно за сваки комплекс.

Кад се у једном комплексу налази више парцела истог поседника, такса се плаћа према укупној површини свих парцела у том комплексу.

Ова такса наплаћује се од сваког деобничара, сразмерно површинама њихових делова.

Кад се од парцеле која има велику површину одваја сразмерно мала површина, такса се плаћа само за ту малу површину која се премерава.

За премеравање ради исправљања међа између два поседа, наплаћиваће се такса од оба поседника сразмерно површини њихових парцела, а на основу укупне површине.

За премеравање ради исправака како првобитног тако и накнадног погрешног снимања, такса за премеравање не плаћа се.

За деобе парцела услед делимичних промена у култури, као и за снимање зграда и објеката, не наплаћује се ова такса.

Ако се премеравања врше у градовима, наплаћиваће се такса по овом тар. броју увећана за 50%.

За наплату таксе по овом тар. броју важи одредба тачке 3 напомене уз тар. бр. 77.

Тар. бр. 80

1) За копирање катастарских планова руком, на провидној хартији или провидном платну, без обзира на размеру, плаћа се такса по броју поена.

Број поена је збир броја хектара броја парцела и броја објеката на копираним парцелама. За прорачунавање узимају се у обзир само потпуно ископирани (затворене) парцеле. Део испод једног хектара рачуна се као цео хектар.

Такса се плаћа:

а) до 10 поена — основни износ од —	300
б) за сваки даљи поен до 100 поена, по	30
в) за сваки даљи поен преко 100 поена, по — — — — —	3

г) за уписивање личних података граничара и копију плана и израду прегледне табеле са подацима о називу, култури, класи и површини појединих парцела на самој копији, по поену још — — — — —	30
--	----

д) за израду само табеле без уписивања граничара, по парцели — — — — —	10
--	----

е) за уписивање граничара, односно поседника појединих парцела, без израде табеле по поседнику — — — — —	10
--	----

Основни износ таксе рачуна се одвојено за сваку катастарску општину.

2) За копирање (руком) планова, већих објеката и парцела, чије су дужине сразмерно велике према њиховим ширинама (железничке пруге, путеви, појасеви за електричне водове и сл.), као и кад није могуће применити начин обрачунавања такса по броју поена, плаћа се такса према утрошеном радном времену, и то 150 динара по канцелариском радном часу.

3) за претисе поседовних листова и других делова катастарског оператa или изводе из истих плаћа се:

а) до 10 ставака — основни износ таксе од — — — — —	100
б) за сваку даљу ставку по — — — — —	5

Под ставком се подразумевају:

— у поседовном листу — лични подаци сваког појединог поседника на насловној страни и свака хоризонтална рубрика на унутрашњој страни поседовног листа;

Динара		Динара	
— у списку парцела, у распореду по културама и класама и у сумарнику поседовних листова — свака хоризонтална рубрика;		100 динара за колико је полутабака површина копије већа од једног полутабака.	
— у азбучном прегледу поседника и нумеричком прегледу поседовних листова — сваки поседник,		Започети полутабак рачуна се као цео.	
4) За преписивање осталих делова катастарског операта који нису поменути у тачки 3 — по табак у оригинала (катастарског обрасца) — — — — —		2) За оверу преписа и извода из катастарског операта и теренског елабората плаћа се такса према броју табака обрасца коришћеног за препис, и то:	
		а) за први табак (катастарски образац)	
		б) за сваки даљи табак (катастарски образац), и то без обзира на разлику између величине табака канцелариског формата и величине табака канцелариских образаца — — —	
Тар. бр. 81		Започети табак рачуна се као цео.	
За преписивање и копирање података из теренских елабората (елабората премера) плаћа се:		3) За преглед и одобрење планова израђених од стране предузећа и лица овлашћених за вршење геодетских радова плаћа се такса по тачки 1 овог тар. броја.	
1) за преписивање записника мерења и снимања (углова, дужине страна, тахиметрије, детаљног нивелмана и сл.) и разних прегледа података (тригонометриски образац и сл.), од стране оригинала, по — — —		Напомена I	
2) за копирање детаљних скица и скица премеравања (мануала), или за допуњавање копија планова подацима снимања и мерења, по квадратном десиметру површине цртежа оригинала по — — — — —		1) За претставке и пријаве којима се траже копије, преписи, изводи или услуге наведени у тар. бр. 72 и 80—84 плаћа се такса из тар. бр. 1 ове тарифе.	
3) за координате или одмерења тригонометриских, полигонских и малих тачака, висине или ознаке положаја репера — за сваку тачку или репер по — — — — —		2) Све пријаве које се обавезно подносе катастарској управи ослобођене су од плаћања таксе из тар. бр. 1 ове тарифе.	
4) за коришћење оригинала или матрица планова и карата у сврху умножавања (репродукције), — за сваки лист, без обзира на врсту и размеру плана, односно карте, по — — — — —		Напомена II	
Напомена		За оверу плана по овом тар. броју не плаћа се такса по тар. бр. 62 таксене тарифе.	
Ако се преписују записници мерења или рачунања или други прегледи података који садрже координате или положајне описе тачака, плаћа се поред таксе по тачки 1 и такса по тачки 3 за координате и положајне описе тачака.		Такса за заштиту патената, узорака, модела и жигова	
Тар. бр. 82		Тар. бр. 85	
За све остале канцелариске радове на које се не би могле применити одредбе тар. бр. 77—81 ове тарифе, као и за друге специјалне радове које врши катастарска управа на тражење и за потребе појединаца или привредних организација, плаћа се такса према утрошеном радном времену, и то 150 динара по канцелариском радном часу.		За пријаву којом се тражи заштита патената, узорака, модела и жигова плаћа се, и то:	
Тар. бр. 83		1) за патенте — — — — —	
Ако копирања или преписивања из тар. бр. 80—82 ове тарифе врши привредна или друга организација преко свог стручног службеника или овлашћени геодетски стручњак, кад се премеравање врши у циљу одржавања катастра земљишта, плаћа се на име таксе само 50% од износа прописаних у овим тар. бројевима.		2) за узорке или моделе — — — — —	
Тар. бр. 84		3) за жигове — — — — —	
1) За оверу копије плана величине једног полутабака канцелариског формата (22/35 см) — плаћа се основни износ таксе од		Тар. бр. 86	
За оверу копије плана величине преко тог формата, сем основне таксе за један полутабак, плаћа се још онолико пута по		За први опис, нацрт, фотографију, етикету или списак робе, који се подносе као прилог уз пријаву патената, узорка, модела или жига, плаћа се — — — — —	
		Тар. бр. 87	
		За решење о одобрењу, или о одбијању захтева о пријави патената, узорка, модела или жига плаћа се — — — — —	
		Тар. бр. 88	
		За одржавање заштите основног патената плаћа се на име годишње таксе:	
		— за прву годину — — — — —	
		— за другу годину — — — — —	
		— за трећу годину — — — — —	
		— за четврту годину — — — — —	
		— за пету годину — — — — —	
		— за шесту годину — — — — —	
		— за седму годину — — — — —	
		— за осму годину — — — — —	
		— за девету годину — — — — —	
		— за десету годину — — — — —	
		— за једанаесту годину — — — — —	
		— за дванаесту годину — — — — —	
		— за тринаесту годину — — — — —	
		— за четрнаесту годину — — — — —	
		— за петнаесту годину — — — — —	

Динара		Динара	
Тар. бр. 89		Тар. бр. 103	
За одржавање заштите допунског патента плаћа се једном за свагда — — —	5.000	За одлагање објаве патента, поред евентуално проузрокованих трошкова, плаћа се још такса од — — — — —	1.000
Тар. бр. 90		Тар. бр. 104	
За одржавање заштите узорака или модела плаћа се на име годишње таксе:		За сваку накнадну промену описа или нацрта проналаска по пријави патента, као и за накнадну промену описа, нацрта или фотографија по појави модела или узорка, односно списка робе или измене пријављеног знака по пријави жига, ако ту измену врши сам пријавилац, плаћа се —	500
— за прву годину — — — — —	500	Заједничке напомене	
— за другу годину — — — — —	500	уз тар. бр. 85—104	
— за трећу годину — — — — —	1.000	1) Лица у радном односу, пензионери и инвалиди који су југословенски држављани, плаћају таксе педвиђене у тар. бр. 85 под 1 и 2, тар. бр. 87, 89, 92, 95 и 102 у износу умањеном за 50%.	
— за остале године по — — — — —	2.000	2) Годишња такса за одржавање заштите основног патента за прву годину плаћа се најдоцније у року од 3 месеца од дана објаве решења о одобрењу патента, а за другу и следеће године пре истека времена за које је такса већ плаћена.	
Тар. бр. 91		3) Такса за одржавање заштите допунског патента плаћа се у укупном износу одједном, у року од 3 месеца по објави решења о одобрењу допунског патента.	
За одржавање заштите жига плаћа се на име годишње таксе — — — — —	3.000	4) Ако се допунски патент прогласи за самостални, од наредне године плаћају се таксе као и за основни патент према тар. броју 88.	
Тар. бр. 92		5) Годишња такса за одржавање заштите узорка, модела или жига за прву годину плаћа се унапред при доношењу пријаве, а за следеће године — пре истека времена за које је такса већ плаћена, с тим да се рок доспелости плаћања ових такса рачуна од дана уписа односног права у одговарајући регистар.	
За уверење о праву првенства плаћа се — — — — —	1.000	6) Ако се годишње таксе не плате у одређеном року, могу се платити у даљем року од 3 месеца, уз наплату редовне таксе повишене за 25%, а могу се платити и у продуженом року од 6 месеци по истeku накнадног рока од 3 месеца уз наплату редовне таксе и повишене таксе, која износи колико и редовна. У противном, престаје заштита односног права по патенту, узорку, моделу или жигу.	
Тар. бр. 93		7) Годишње таксе за патент, узорак, модел или жиг могу се платити одједном и за више година унапред.	
За решење о захтеву за успостављање преосталог права патента, узорка или модела плаћа се — — — — —	2.000	Од носилаца права по патенту, узорку, моделу или жигу, који су до ступања на снагу ове тарифе уплатили годишње таксе за више година унапред неће се тражити доплата разлике по овој тарифи.	
Тар. бр. 94		II. КОНЗУЛАРНЕ ТАКСЕ	
За решење о захтеву за успостављање преосталог права жига плаћа се — — — — —	3.000		
Тар. бр. 95		Тар. бр. 105	
За продужење рока ради поступања по наредбама у току претходног поступка за стицање патента, узорка, модела или жига плаћа се — — — — —	1.000	1) За молбе (претставке) и разне управне радње за које није предвиђена посебна такса овом тарифом плаћа се:	
Тар. бр. 96		а) у европским државама — — —	300
За обавештење о томе да ли је неки проналазак, узорак, модел или жиг заштићен или не, плаћа се — — — — —	1.000	б) у ваневропским државама — — —	600
Ако поднесак за овакво обавештење садржи захтев за више фирми, лица или предмета, за сваки такав захтев плаћа се још по — — — — —	200		
Тар. бр. 97			
За приговор уложен против издавања патента плаћа се — — — — —	1.000		
Тар. бр. 98			
За одговор на уложени приговор против издавања патента плаћа се — — — — —	1.000		
Тар. бр. 99			
За упис преноса права патента, узорка или модела плаћа се — — — — —	2.000		
Тар. бр. 100			
За упис преноса права жига плаћа се — — — — —	4.000		
Тар. бр. 101			
За упис права лиценце код патента, узорка или модела плаћа се — — — — —	3.000		
Тар. бр. 102			
За упис било какве друге промене у регистру патента, узорка, модела или жига плаћа се — — — — —	1.000		

Динара

2) За сваки следећи поднесак по истој ствари, ако није потребно ново самостално решење, плаћа се:

- а) у европским државама — — — 100
б) у ваневропским државама — — — 200

Напомена

1) Поред такса предвиђених у поједи-ним тар. бројевима, плаћа се и такса по овом тар. броју за писмене молбе и за молбе дате усмено у записник, сем у случајевима који су изрично изузети по одредбама ове тарифе.

2) Такса по тачки 1 овог тар. броја плаћа се за сваку молбу којом се тражи издавање решења, одобрења и сл., или извршење службене радње.

3) Такса по тачки 2 овог тар. броја плаћа се за други и следеће поднеске по истој ствари за коју постоји поднесак по тачки 1 (допуне поднеска, пожурнице и сл.).

4) Ове таксе плаћају се и за молбе којима се тражи прибављање исправа из Југославије или извршење службених радњи у њој по захтеву странке.

Тар. бр. 106

За радње у оставинском поступку плаћа се:

1) За састављање записника у просторијама претставништва, и то:

- а) за прву страну записника — — — 2.000
б) за сваку даљу страну записника — — — 150

2) За званичне радње ван просторија претставништва (стављање заоставштине под печат или скидање званичног печата и састављање записника о томе, састављање смртнице, заступање пред локалним властима или судовима, учествовање у њиховим званичним пословима и сл.), ако у овој тарифи нема друге одредбе, за сваки дан званичног рада:

- а) у европским државама — — — 1.200
б) у ваневропским државама — — — 2.400

3) За пописивање заоставштине са проценом и навођењем вредности, за сваку процену или за стварни или вештачки налаз:

- а) за сваки дан званичног рада:
— у европским државама — — — 1.200
— у ваневропским државама — — — 2.400

б) осим тога, од целокупне вредности пописаних и процењених предмета, било у европским или ваневропским државама — 0, 25%.

4) За управљање заоставштином по којој је спроведена оставинска расправа, или за управљање другом имовином која не потиче из заоставштине, наплаћује се у свим земљама од чистог прихода (месечно или годишње — 2%)

Напомена

1) За пописивање заоставштине или за налаз без процене или без навођења вредности наплаћује се само такса из тачке 3 под а) овог тар. броја.

2) Као дан важи време од највише 6 часова. Сваки започети део овог времена рачуна се као пола дана.

3) Таксе прописане овим тар. бројем плаћају се и за сличне званичне радње сем оставинског поступка.

Динара

4) За доставу новца, хартија од вредности, уложних књижица и других предмета од вредности, плаћа се још и такса из тар. броја 107 таксене тарифе.

Тар. бр. 107

За доставу новца, хартија од вредности, уложних књижица и других предмета од вредности, од износа који се доставља или од вредности предмета који се доставља, плаћа се у свим државама 0,50%.

Напомена

1) За реализоване оставине плаћа се:

- а) за оставине до 2.000 долара (марака, франака, пезоса) — 0,50%
б) за оставине преко 2.000 до 5.000 долара (марака, франака, пезоса) — 1%
в) за оставине преко 5.000 долара (марака, франака, пезоса) — 2%.

2) Претставништва могу достављати пошиљке у вредности само ако се то не противи закону земље у којој се налази претставништво.

3) Ова се такса не плаћа ако се претставништву предају приликом бродолома или неке друге несреће суме за морнаре и њихове породице.

4) За молбу којом се тражи извршење услуга по овом тар. броју не плаћа се такса по тар. бр. 105.

Тар. бр. 108

За званично чување депозита плаћа се:

1) за потврду пријема депозита на чување — — — — — 300

2) за чување и издавање новца, хартија од вредности, уложних књижица и предмета од вредности (драгоцености):

- а) за прву годину или део овог времена, у свим државама од вредности — 1%
б) за сваку даљу годину или део овог времена, у свима државама, од вредности — 0,50%

3) за чување тестамена или других докумената у интересу појединаца или правних лица плаћа се у свим државама — — — 900

Напомена

Ослобођавају се од плаћања таксе следећи депозити: новчани износи положени унапред ради покрића таксе, трошкова и сл., тражбине које су наплатила претставништва, зараде и ствари (ефекти) радника, морнара и службеника претставништва, новац положен за случај њихове болести, лишења слободе и сл.

Тар. бр. 109

За уверење о здравственом стању послате робе, плаћа се:

- а) у европским државама — — — 300
б) у ваневропским државама — — — 600

Напомена

Ова такса не плаћа се ако су уговором оваква уверења ослобођена од плаћања таксе.

	Динара	Напомена	Динара
Тар. бр. 110			
За уверење да је неко жив, плаћа се	400	1) За оверу два или више потписа на једној исправи ако је изражена вредност, за први потпис наплаћује се такса по тачки 1 овог тар. броја, а за сваки даљи потпис такса по тачки 2 овог тар. броја.	
Тар. бр. 111		2) Ако је исправа без вредности, за сваки потпис наплаћује се такса по тачки 2 овог тар. броја.	
За уверење, сведочанство или потврду друге врсте, издату по молби заинтересованог лица, плаћа се — — — — —	300	3) Према држављанима оних држава чија претставништва наплаћују од југословенских држављана за оверу таксу већу од таксе наведене у овом тар. броју, примењиваће се реципроцитет. Ако нема података о висини таксе страних претставништава или у несигурним случајевима, такса ће се наплаћивати према овом тар. броју.	
Тар. бр. 112		4) Такса по тачки 1 овог тар. броја не може бити мања од 300 динара.	
За доставу писмених молби странака југословенским органима или за доставу решења југословенских органа странкама, као и за доставу решења страних власти заинтересованим лицима, плаћа се:			
а) у европским државама — — —	180		
б) у ваневропским државама — — —	360		
Напомена			
1) Кад претставништво врши доставу авионском поштом, оно поред ове таксе наплаћује и трошкове авионске поштарине за доставу и одговор.			
2) Достава позива страних власти врши се без плаћања таксе.			
Тар. бр. 113		Тар. бр. 118	
За састављање изјаве последње воље плаћа се:		1) За оверу званичног потписа и званичног печата, по молби заинтересованог лица, плаћа се такса од износа или вредности — 0,50%.	
1) за састављање у канцеларији претставништва — — — — —	2.000	2) За оверу званичног потписа на исправама без вредности плаћа се — —	300
2) за састављање ван те канцеларије.	4.000	Напомена	
Тар. бр. 114		Важе тач. 3 и 4 Напомене уз тар. бр. 117.	
За састављање уговора плаћа се:		Тар. бр. 119	
1) стална такса од — — — — —	900	За оверу потврде о пореклу робе, за оверу фактуре или неке друге исправе која посведочава порекло робе, као и за оверу исправе која посведочава право неке робе на посебну заштиту порекла или назива, плаћа се:	
2) сем тога и такса од вредности предмета уговора — 0,50%.		а) ако је вредност позната или проценом утврђена, од вредности — 0,50%.	
Напомена		б) ако је вредност непозната или непроцењива — — — — —	1.200
1) За молбу којом се тражи састављање уговора не плаћа се такса по тар. бр. 105 нити такса за оверу потписа по тар. бр. 117.		Напомена	
2) Такса по овом тар. броју не може износити више од 10.000 динара.		Према оним државама чија претставништва наплаћују за ове званичне радње таксу већу него што је такса наведена у овом тар. броју, или наплаћују у слободној девизи или клирингу, има се применити реципроцитет. Ако о томе нема података, као и у несигурним случајевима, има се наплаћивати такса по овом тар. броју. Ако са неком државом постоји уговор о бесплатном вршењу радњи из овог тар. броја, такса се неће наплаћивати док је уговор у важности.	
Тар. бр. 115		Тар. бр. 120	
За састављање пуномоћја плаћа се —	900	За оверу правилности преписа који сачини заинтересовано лице плаћа се:	
Напомена		1) за прву страну:	
За молбу којом се тражи састављање пуномоћја не плаћа се такса по тар. бр. 105.		а) на једном од службених језика Југославије, или на језику територијалне државе — — — — —	600
Тар. бр. 116		б) на другом језику — — — — —	700
За састављање других исправа по молби заинтересованог лица, ако овом тарифом није друкчије прописано, плаћа се — —	750	2) за сваку даљу страну, на једном од службених језика Југославије, или на језику територијалне државе, или на ком другом језику — — — — —	300
Напомена		Напомена	
За молбу којом се тражи састављање исправе из овог тар. броја не плаћа се такса по тар. броју 105.		За оверу правилности више преписа истог предмета, плаћа се пуна такса само	
Тар. бр. 117			
1) За оверу потписа приватног лица плаћа се такса у свима државама од износа вредности — 0,50%.			
2) За оверу потписа на исправама без вредности плаћа се — — — — —	300		

за први примерак преписа, а за сваки даљи примерак — половина таксе предвиђене овим тар. бројем.

Тар. бр. 121

За препис сачињен у претставништву, с овером његове правилности, плаћа се:

1) за прву страну:	
а) на једном од службених језика Југославије или на језику територијалне државе — — — — —	900
б) на другом језику — — — — —	1.100
2) За сваку даљу страну на једном од службених језика Југославије или на језику територијалне државе или на ком другом језику — — — — —	600

Напомена

1) За више преписа истог предмета, са овером њихове правилности, плаћа се пуна такса само за први препис са овером, а за сваки даљи препис са овером — половина ове таксе.

2) Ако је заинтересовано лице поднело фотокопију документа, правилност фотокопије може се оверити по увиду у оригинал, а такса се наплаћује по овом тарифном броју.

Тар. бр. 122

1) За оверу правилности превода са страног на један од службених језика Југославије, који поднесе заинтересовано лице, плаћа се до 100 речи — — — — —	600
а за сваку даљу реч — — — — —	5
2) За превод сачињен у претставништву, са овером правилности превода, са једног од службених језика Југославије на страни језик, плаћа се до 100 речи — — — — —	900
а за сваку даљу реч — — — — —	8

Напомена

1) У претставништвима ће се оваква оверавања вршити само ако постоји службеник који довољно влада односним страним језиком.

2) За молбу којом се траже услуге из овог тар. броја не плаћа се такса по тар. бр. 105.

Тар. бр. 123

За сталну путну исправу коју издаје претставништво Федеративне Народне Републике Југославије у иностранству плаћа се такса:

1) за исправе са важношћу до 1 године:	
а) издате у европским земљама —	1.800
б) издате у ваневропским земљама —	2.400
2) за исправе са важношћу преко године дана:	
а) издате у европским земљама —	3.000
б) издате у ваневропским земљама —	3.600
3) за продужење сталне путне исправе, без обзира у којој се земљи продужење врши:	1.200
а) са важношћу до 1 године — —	1.200
б) са важношћу преко 1 године —	2.400

Напомена

За исправе и радње по овом тар. броју не плаћа се такса за поднесак по тар. бр. 105.

Динара

Тар. бр. 124

За продужење важења путних исправа југословенских држављана у иностранству од стране претставништва Федеративне Народне Републике Југославије плаћа се:

1) код претставништва у европским земљама:	
а) за време до 3 месеца — — —	600
б) за време до 6 месеци — — —	900
в) за време до једне године — — —	1.200
г) за време преко једне године дана — — —	1.400
2) код претставништва у ваневропским земљама, без обзира на време продужења — — — — —	4.800

Напомена

За продужење важења путних исправа по овом тар. броју не плаћа се такса по тар. бр. 105.

Тар. бр. 125

За издавање виза од стране југословенских претставништва у иностранству такса се плаћа по тар. бр. 11 ове тарифе.

Напомена

1) Такса се плаћа како за визу путне исправе, тако и за сталне путне исправе.

2) Изузетно од тачке 1 тар. бр. 11, такса за визу исправа југословенских држављана износи 300 динара.

3) За продужење визе плаћа се иста такса као и на њено издавање.

4) Ако лице коме је виза издата или продужена докаже да није могло исту користити у року услед околности насталих независно од његове воље или да постоје друге околности које по правилима о пасошкој служби условљавају бесплатно продужење неискоришћене визе — неће платити таксу за продужење раније дате или продужене визе.

5) За молбу којом се тражи издавање или продужење виза по овом тар. броју не плаћа се такса по тар. бр. 105.

Тар. бр. 126

За издавање привременог пловидбеног листа плаћа се — — — — —	3.000
--	-------

Тар. бр. 127

За издавање пописа посаде или замену попуњеног пописа посаде плаћа се — — — — —	300
---	-----

Тар. бр. 128

За упис у попис посаде података о укрцавању или искрцавању члана посаде плаћа се — — — — —	300
--	-----

Тар. бр. 129

За давање одобрења за укрцавање страног држављанина као члана посаде на брод трговачке морнарице Југославије плаћа се — — — — —	300
---	-----

Тар. бр. 130

За потврду пописа посаде плаћа се — — — — —	300
---	-----

Тар. бр. 131

За оверу бродског дневника и осталих бродских књига и исправа, као и за потвр-

Динара		Динара	
ду сваког уписа у ове књиге и исправе плаћа се — — — — —	200	Тар. бр. 144	
Тар. бр. 132		За сваку другу интервенцију код иностраних органа по захтеву брода, плаћа се	600
За издавање и оверу извода из бродског дневника плаћа се:		Тар. бр. 145	
а) за једну страну — — — — —	300	За интервенцију да се броду изда или продужи било која исправа у вези са сигурношћу пловидбе, поред ефективних трошкова, плаћа се — — — — —	2.000
б) за сваку даљу започету страну —	200		
Тар. бр. 133		III. ТАКСЕ НА ИНОСТРАНА ДРУМСКА МОТОРНА ВОЗИЛА	
За оверу о укрцању страног држављанина плаћа се — — — — —	500	Тар. бр. 146	
Тар. бр. 134		За сваки улазак или пролазак кроз нашу земљу иностраног друмског моторног возила плаћа се такса, за сваки започети или цели дан боравка у нашој земљи, и то:	100
За давање одобрења заповеднику брода да (под условима из члана 33 Уредбе о посади бродова трговачке морнарице Југославије) прода сувишни прибор брода, део животног намирница или терет плаћа се —	1.000	1) за путничке аутомобиле дневно по	
Тар. бр. 135		2) за приколице путничких аутомобила дневно по — — — — —	50
За пријаву незгоде (удеса) на мору која се десила броду плаћа се — — —	300	Напомена I	
Тар. бр. 136		1) Такса по овом тар. броју не плаћа се:	
За састављање записника о незгодама на мору плаћа се — — — — —	300	а) ако је таква повластица уговорена или ако постоји реципроцитет;	
Напомена		б) ако возила остају трајно у нашој земљи;	
Ако ова радња траје више од једног часа, за сваки даљи започети час плаћа се половина ове таксе.		в) на она друмска моторна возила која улазе у нашу земљу ради излагања на сајмовима, изложбама или ради демонстрационих огледа (проба возила);	
Тар. бр. 137		г) на путничке аутомобиле страних држава, страних дипломатских и конзуларних претставника или лица која путују кроз нашу земљу са дипломатским пасошом, снабдевеним дипломатском визом Југославије, под условом да је ова повластица уговорена или да постоји реципроцитет	
За пријем и достављање надлежним органима у земљи записника састављених на броду о рођењу, смрти, затим опорука чланова посаде и путника, као и пријава о бекству са брода, плаћа се — — — —	200	2) Наплату такса по овом тар. броју врше царински органи при уласку иностраних друмских моторних возила у нашу земљу.	
Тар. бр. 138		Приликом уласка иностраних друмских моторних возила у нашу земљу надлежни царински орган наплаћује таксу по овом тар. броју на основу изјаве управљача моторног возила о намераваном времену боравка у нашој земљи. Наплаћена такса убележава се у карнет односно триптик или друге царинске исправе потребне за прелазак моторног возила преко границе.	
За пријем, чување и послове у вези са доставом у земљи новца или ствари предатих дипломатском или конзуларном претставништву од стране заповедника брода, поред трошкова доставе, плаћа се према износу новца или прометној вредности ствари такса од — 0,50%.		При изласку моторног возила из наше земље надлежни царински орган ће наплатити мање наплаћену таксу ако се моторно возило задржало у нашој земљи дуже него што је при уласку возила било предвиђено, односно вратиће више наплаћену таксу ако се моторно возило задржало у нашој земљи краће него што је при уласку возила било предвиђено.	
Тар. бр. 139		Напомена II	
За помоћ пружену у случају спасавања брода, његове опреме, терета и лица на њему или за старање о остацима брода плаћа се по часу — — — — —	1.200	Савезни Државни секретаријат за послове финансија, у сагласности са Државним секретаријатом за иностране послове и Секретаријатом Савезног извршног већа за саобраћај и везе, може издати наредбу о подједнаком узајамном фискалном поступању са иностраним моторним возилима регистрованим у земљама чије су путне таксе или порези већи или мањи од такса по овом тар. броју, или уопште не постоји.	
Тар. бр. 140		Напомена III	
За помоћ пружену при уређењу хава-рије плаћа се по часу — — — — —	1.200		
Тар. бр. 141			
За одређивање вештака по поморским стварима, поред трошкова вештацима, плаћа се и за издавање или оверу извештаја о томе — — — — —	500		
Тар. бр. 142			
За интервенцију да се на брод врати одбегли члан посаде плаћа се — — —	600		
Тар. бр. 143			
За интервенцију да се члану посаде дозволи излазак на копно, поред ефективних трошкова, плаћа се — — — — —	300		

Приходи од такса по вом тар. броју припадају федерацији, а служе за унапређење путева.

Тар. бр. 147

На иностране аутобусе и теретне аутомобиле и приколице тих возила плаћа се такса, и то:

1) за аутобусе и аутобуске приколице, по сваком оствареном путничком километру на југословенској територији, према фактичком броју путника — 0,25 динара. Ова такса за један цео или започети дан не може бити мања од 500 динара за аутобус и 250 динара за приколицу;

2) за теретне аутомобиле и приколице, по сваком оствареном нетонском километру, према фактичком терету — 3 динара. Ова такса не може за један улазак износити мање од 2.500 динара за вучни аутомобил и 1.250 динара за приколицу.

Напомена I

1) Такса по овом тар. броју не плаћа се:

а) ако је таква повластица уговорена или ако постоји реципроцитет;

б) ако возила остају трајно у нашој земљи;

в) на друмска моторна возила која превозе материјал и превозна средства за аутомобилске трке;

г) на друмска моторна возила која превозе материјал за инострана дипломатока и конзуларна претставништва у нашој земљи.

Напомена II

1) За аутобусе и камионе и њихове приколице у транзиту преко територије Југославије плаћа се одговарајућа такса предвиђена овим тар. бројем.

2) Ако возила из претходне тачке ове напомене транзитирају југословенску територију празна, плаћа се одговарајућа такса у једноструком износу.

3) Ако возила из тачке 1 ове напомене улазе на југословенску територију са путницима или са теретом, а враћају се празна, или ако улазе празна а враћају се са теретом или са путницима — плаћа се:

а) за долазак односно повратак са путницима или са теретом — одговарајућа редовна такса по оствареном путничком или нетонском километру;

б) за долазак или повратак празних возила — половина минималне таксе предвиђене у тачки 1 односно у тачки 2 овог тар. броја.

Напомена III

Наплату такса по овом тар. броју врше царински органи при уласку иностраних друмских моторних возила у нашу земљу. Наплата се врши у готовом новцу.

Приликом уласка иностраних друмских моторних возила у нашу земљу надлежни царински орган обрачунава и наплаћује таксу по овом тар. броју на основу писмене изјаве возача моторног возила, којом даје податке за обрачунавање таксе. Дупликат ове изјаве, оверен од улазне ца-

ринарнице, возач носи собом и подноси га приликом изласка из Југославије излазној царинарници ради контроле и коначног обрачунавања таксе, као и ради наплате или повраћаја евентуалних разлика.

Напомена IV

Савезни Државни секретаријат за послове финансија, у сагласности са Државним секретаријатом за иностране послове, може издати наредбу о подједнаком узајамном фискалном поступању са иностраним моторним возилима регистрованим у земљама чије су путне таксе или порези већи или мањи од такса по овом тар. броју, или уопште не постоји.

Напомена V

Приходи од такса по овом тар. броју припадају федерацији, а служе за унапређење путева.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О АДМИНИСТРАТИВНИМ ТАКСАМА

A) Потреба доношења новог закона

Материја такса релулисана је сада са више прописа, од којих су неки донети пре рата, и то:

1. административне таксе — Законом о таксама из 1945 године (са каснијим изменама и допунама),

2. таксе за рад наших претставништва у иностранству — Уредбом о конзуларним таксама из 1940 године,

3. таксе за заштиту патената, мустара, модела и жигова — Наредбом Министра финансија ФНРЈ из 1946 године,

4. општинске таксе — Уредбом о овлашћењу народним одборима за прописивање такса и пореза на промет из 1953 године, као и прописима које су општински народни одбори донели на основу те уредбе,

5. судске таксе код редовних грађанских и кривичних судова — правним правилима предатног Закона о судским таксама из 1930 године,

6. таксе код управних судова — Уредбом о таксама у управним споровима из 1952 године.

7. таксе код привредних судова — Уредбом о таксама у поступку пред привредним судовима из 1954 године.

Предратни прописи о таксама код редовних судова и прописи о конзуларним таксама изгубили су снагу закона, али се примењују као правна правила до доношења нових прописа ФНРЈ.

Сем тога и већина осталих побројаних прописа о таксама су застарели, јер су рађени на бази друкчије организације управних и судских органа, друкчијих поступака и надлежности, па и поред накнадних измена нису потпуно сагласни са касније донетим прописима из области државне управе и привреде. Нарочито тарифски део тих прописа заостаје за динамиком цена и општим нивоом трошкова које изазивају поједини захтеви странака. Као такви, они више нису погодан инструмент за усклађивање цена услуга администрације са стварним трошковима и за регулисање фондова личне потрошње.

То су били основни разлози да се приступи изради нових прописа о таксама.

С обзиром на различитост поступака код судова и код управних органа материја такса није могла бити регулисана јединственим прописима. Зато се таксе код свих управних органа регулишу овим законом, а таксе код свих врста судова по-

себним законом о судским таксама (чија је израда поверена Секретаријату за правосудне послове СИВ-а).

В) Осврт на садашњи Закон о таксама

Застарелост садашњег Закона о таксама огледа се не само у томе што његове опште одредбе и терминологија нису у потпуном складу са новијим прописима, већ нарочито у томе што неки ставови његове тарифе више не обезбеђују покриће фактичких трошкова администрације у вези са вршењем услуга по захтевима странака. Наводимо овде један пример за то, а даље ћемо дати упоредни преглед већег броја таксених ставова по садашњој тарифи и по предложеној тарифи нацрта.

По тар. броју 48 садашње тарифе Закона о таксама за излазак државних службеника на терен по захтеву странака плаћа се такса од 500 динара. Износ од 500 динара прописан је као једина накнада у облику таксе, без обзира да ли по захтеву странке излазак чини један службеник или више њих (као комисија), као и без обзира да ли ће боравак на терену трајати неколико часова или више дана, па чак и више седмица, како се то у пракси и догађало. У оваквим случајевима такса од 500 динара не надокнађује путни трошак и део плате службеника за односно време. Стога је нацртом износ ове таксе учињен зависним од броја службеника и времена њиховог борава ван радног места по захтеву странке.

Сем тога у тарифи садашњег Закона о таксама постоји под називом таксе и једна дажбина која по својем основу нема везе са административном таксом као непосредном накнадом за услугу. Чланом 3 Уредбе о изменама и допунама тарифе Закона о таксама од 7 фебруара 1956 године („Службени лист ФНРЈ”, бр. 6/56) таксеној тарифи додати су нови тар. бројеви 61—66. Њима су прописане таксе на: моторна друмска возила, запрежна возила, радну (запрежну) стоку, псе, оруђа за рад (казане за печење ракије, вршалице, воденице и млинове) и на хибридне винограде. Изузев таксе на псе, која је 1957 године укинута, све ове таксе су и сада саставни део таксене тарифе и обично се називају таксом на имовину.

Још од самог увођења ове дажбине у 1956 години било је спорно да ли је њој место у тарифи Закона о таксама. Другим речима, поставља се питање да ли је то такса или порез на имовину, или је ово нека нова врста дажбине. Разлог за дискусију о овоме давали су и стални приговори имајалаца паса — чувара и запрежне стоке, који нису радо прихватили таксу на те предмете. Због тих приговора је и укинута савезна такса на држање паса, а остала је само општинска.

Не оспоравајући оправданост економско-политичких и фискалних разлога да се уведе извесна дажбина на горе поменути имовину, сматрамо да та дажбина, по својем основу и економском оправдању, није такса, већ порез на имовину. Овде ћемо изнети неке разлике између пореза и такса и разлоге са којих сматрамо да поменута дажбина, по својој природи и основу, уопште није такса, па да јој према томе и није место у систему административних такса.

Таксе су од самог њиховог постанка биле засноване на неким узајамним чиницама приватноправне природе. И у даљем развоју плаћање таксе увек је претстављало конкретну чиницу са друге стране. Данас ми таксе сматрамо као тарифом прописане накнаде за рад државних органа по захтевима грађана и других таксених обвезника. Таксена обавеза је општа само у томе смислу што је свако ко тражи услуге државних органа у начелу дужан да плати одговарајућу таксу. Али, за разлику од пореза, улазак у таксену обавезу није при-

нудан. Грађанин улази у обавезу да плати таксу само ако се сам одлучио да нешто тражи од државних органа. Иако се такса данас увршћује у приходе јавноправне природе, елеменат приватноправности односа види се у слободној вољи грађана да нешто траже од државних органа или не траже. Тај њихов слободан избор условљава и настанак или непостојање таксене обавезе. Код непосредних пореза није тако. Пореска обавеза је општа. Сваки грађанин мора да доприноси подмирењу општих потреба друштва оразмерно својој економској снази, без обзира хоће ли и колико он лично користити услуге државних институција.

Из основне концепције да је такса накнада за конкретне услуге државних органа по захтевима странака произилази то да нема оправдања за наплату таксе и тамо где од државних органа није тражена никаква конкретна услуга.

Чињеница је да имаоци напред побројаних имовинских предмета, без обзира којем привредном сектору они припадају, не захтевају никакве административне услуге у вези са поседовањем и коришћењем те имовине. Ако се поводом тога ипак обрате државним органима, они су дужни да плате таксу за односну услугу, а не таксу на имовину као такву. Али, ако треба опорезовати и саму ту имовину из чисто фискалних или других економско-политичких разлога, онда не треба то чинити таксама, већ одговарајућом врстом дажбине.

Са предњих разлога предложеном тарифом нацрта нису реципиране садашње одредбе о таксама на имовину, већ је намера да се та материја регулише новим законом о порезима у облику пореза на имовину. Тим путем моћи ће да буде регулисана ова материја само уколико се ради о напред поменутој имовини која се налази у власништву субјеката из приватног привредног сектора.

Пошто се одредбе закона о порезима неће односити на имовину привредних организација, то би напред поменути имовински предмети, уколико припадају органима, установама и организацијама социјалистичког привредног сектора, били регулисани другим прописима, којима се регулишу остале обавезе привреде према буџетима и фондовима. Ово би се односило на моторна и запрежна возила, на хибридне винограде и евентуално на запрежну стоку пољопривредних организација.

Док ова материја не буде регулисана на предњи начин остали ба на снази сада важећи прописи о такси на имовину, јер се ради о приходу од ових такса, који износи преко 6 милијарди динара годишње (в. члан 53 ст. 2 нацрта).

Са таксом на имовину слична је и такса на улазак и транзит страних моторних возила (тар. број 24 тач. 10 Закона о таксама). Ова такса уведена је 1955 године, а годишњи приход од ње креће се око 30 милиона динара.

По садашњем нашем Закону о таксама (тар. бр. 24 тач. 10) плаћа се за сваки улазак или транзит кроз нашу земљу иностраних моторних возила, и то за сваки дан борава у њој, следећа такса:

- а) за путничке аутомобиле, дневно 100 дин.,
- б) за аутобусе, од сваког седништа 25 „
с тим да укупна такса не може износити мање од 500 динара дневно.
- в) за камионе, од сваке тоне носивости — — — — — 100 „
али укупно најмање 500 динара дневно.

За транзит се плаћа одговарајућа такса под а)—в), али у двоструком износу.

Ове таксе мање су од просека иностраних дажбина ове врсте, па не стимулирају иностране земље да са нама преговарају о узајамном ослобођењу од друмских такса.

Са основног разлога што ми таксу схватамо као накнаду за административне услуге које врше органи управе по захтевима странака, ни овој дажбини не би било места у Закону о административним таксама. Наиме, основ за увођење и наплату ове дажбине не састоји се у томе што би наши органи вршили неке услуге иностраним имаоцима моторних возила, већ у чињеници да они користе наше другове када привремено бораве у нашој земљи или је транзитирају.

Међутим, у овом погледу ипак постоје неке разлике између домаћих и страних возила. Ако моторна возила наших грађана можемо обухватити порезом на имовину, не можемо њему подвргнути и возила иностране регистрације, која припадају странцима, а која к нама долазе повремено и само на привремени боравак. То је посебан разлог, са којег — без обзира на напред изнета теоретска излагања о природи такса — морамо инострана возила подвргнути плаћању таксе, пошто се такса у овом случају јавља као најпогоднији вид дажбине. Сличне дажбине и у страним земљама постоје као таксе или као посебан порез на саобраћај (Италија, Аустрија и др.).

И поред наведених недостатака, приход од такса по сада важећим тарифама показује сталан пораст.

Пошто се у јединственим таксеним маркама плаћају не само административне већ и судске таксе, то није могуће дати преглед остварених прихода посебно по тарифи садашњег Закона о таксама (административним). Стога ћемо овде изложити укупан преглед остварених такса у појединим годинама.

У 1951 години — — — Дин.	700.000.000
у 1952 „ — — — — — „	2.273.000.000
у 1953 „ — — — — — „	2.440.000.000
у 1954 „ — — — — — „	4.168.000.000
у 1955 „ — — — — — „	4.980.000.000
у 1956:	
а) административне и судске таксе — — — — — „	5.708.000.000
б) општинске административне таксе — — — — — „	1.859.000.000
в) таксе на имовину по савезној тарифи — — — — — „	6.086.000.000
г) општинске таксе на имовину — — — — — „	103.000.000
Укупно Динара	13.756.000.000
у 1957 години:	
а) административне и судске таксе — — — — — „	7.361.000.000
б) општинске административне таксе — — — — — „	1.720.000.000
в) таксе на имовину по савезној тарифи — — — — — „	6.088.000.000
г) општинске таксе на имовину — — — — — „	556.000.000
Укупно Динара	15.725.000.000

Из предњих података види се да је највећи пораст масе наплаћених прихода од такса настао у 1952 години — када су тарифе административних и неких судских такса биле повећане за 2—10 пута, затим у 1954 години — када су прописане нове — веће таксе за поступке код привредних судова, и најзад у 1956 години — када су уведене таксе на имовину.

Пораст прихода од административних такса огледа се у односу између укупно остварених прихода од административних и судских такса у 1956 години (5.708.000 дин.) и у 1957 години (7.361.000.000 динара). Међутим, тај пораст није условљен само тарифом садашњег Закона о таксама, и поред чешћих измена исте, већ је у првом реду резултат бројног проширења услуга државних органа по захтевима странака, као и резултат боље организације прикупљања тих прихода.

В. Начела и образложења предлога

1. Предлогом закона о административним таксама обухваћене су и непосредно њим регулисане све таксе које се по савезној таксеној тарифи плаћају у управним стварима, како код органа у земљи, укључујући ту и општинске органе, тако и код наших дипломатских и конзуларних представништава у иностранству.

Потпуно обједињавање одредаба о конзуларним таксама са онима које се односе на таксе за рад органа у земљи није могло да буде извршено услед хетерогености саме материје, због специфичних услова рада дипломатских и конзуларних представништава, као и због уобичајених обзира према иностранству. Стога су нацртом дате и неке посебне одредбе о конзуларним таксама, док би се опште одредбе новог закона супсидијарно примењивале и на конзуларне таксе. Што се тиче саме тарифе, конзуларне таксе су предвиђене у одвојеном поглављу, јер је то условљено и самим предметима и услугама за које се таксе плаћају.

2. Од поставке под тач. 1) да се таксе у потпуности регулишу непосредно новим Законом о административним таксама учињан је изузетак једино у погледу општинских такса. Нацртом (чл. 49—51) ое то питање регулише овако:

а) за рад општинских органа плаћају се таксе по савезној тарифи о таксама, исто као и за рад свих осталих органа (савезних, републичких итд.),

б) у начелу се дозвољава увођење општинских такса, али не на списе и радње који подлеже таксама по савезној таксеној тарифи, већ на друге предмете, и

в) предмет и оквирне износе општинских такса одређује Савезно извршно веће уредбом.

Овакво решење питања општинских такса условљено је досадашњим искуством са тим таксама.

До 1953 године нису постојале посебне таксе за рад општинских и средњих органа. За акта тих органа плаћане су таксе по општој тарифи Закона о таксама од 1945 године, исто као и за одговарајућа акта републичких и савезних органа управе. Савезно извршно веће донело је 6 маја 1953 године Уредбу о овлашћењу народним одборима за проширивање такса и пореза на промет („Службени лист ФНРЈ“, бр. 19/53). Том уредбом били су овлашћени народни одбори за прописивање посебних такса за рад њихових органа.

Увођење општинских такса није било обавезно, већ факултативно, али су се њиме користили готово сви народни одбори. Међу предметима на које се могу уводити општинске таксе налази се већи број оних који подлеже таксама и по савезним прописима (поднесци, решења, уверења, акта о оснивању привредних организација, одобрења и дозволе за рад, овера разних исправа итд.). Подвргавање ових предмета паралелно таксеној обавези по савезним и локалним прописима о таксама довело је до поскупљења административних услуга код општинских органа. Услед двоструких такса акта општинских органа скупља су него акта републичких или савезних органа управе.

Поред поменутих предмета, који сада подлеже двострукој такси, поменута уредба набраја и неке који не подлеже такси по савезним прописима, већ су предмет искључиво општинске таксе. Тако су одбори овлашћени да прописују општинску таксу за: држање музике, запремање тротоара испред пословних просторија, за истицање фирми и реклама, за давање дозвола за вађење песка и сл., за боравак гостију у туристичким местима, за држање паса итд.

Непостојање горње границе за висину општинских такса довело је до неуједначености општинских тарифа и несразмере у односу на таксе по савезним прописима. У тарифама општинских такса налазиле су се и такве које су десетак пута веће од такса које се по савезној тарифи плаћају за иста акта. Народне републике су донеле одлуке којима се за висину општинских такса постављају горње границе. Али, то није урађено по неком јединственом критеријуму. Разлике у висини општинских такса и данас су велике, не само на подручјима појединих република, већ и код општина унутар истог ореза. То изазива приговоре да су таксени обвезници на подручјима двеју суседних општина различито оптерећени општинском таксом за акта исте врсте.

Садашњим текстом Закона о надлежности општинских и средских народних одбора, који је после проведених измена објављен у „Службеном листу ФНРЈ“, бр. 52/57, не помиње се никакав републички лимит за висину општинских такса. То још јасније произилази из Уредбе о надлежности општинских и средских НО и њихових органа („Службени лист ФНРЈ“, бр. 52/57). Према члану 12 те уредбе општинске таксе прописују оба већа народног одбора, а не захтева се никаково ограничење. Сада се поставља питање да ли још важе раније донете одлуке републичких извршних већа о лимитирању општинских такса. Неки општински народни одбори, не чекајући одговор на то питање, прописали су таксе изнад раније постављених републичких лимита.

Има и других проблема у вези са општинским таксама. Таксеним обвезницима није довољно позната тарифа и начин плаћања општинских такса. Лица која живе ван подручја извесне општине не знају да ли је односна општина уопште увела своје таксе, колике су оне и на који се начин плаћају. Ако и сазнају све то немају где да купе таксене марке оне општине којој се писмено обраћају са подручја неке друге општине. Све то отежава извршење таксене обавезе, изазива препишку око накнаде наплате таксе и успорава администрацију општинских органа.

Далеко већа претеривања са висином општинских такса вршена су код оних предмета који подлеже само општинској такси. Тако су неки одбори одмеру таксе за истицање фирми вршили према обрту или приходу односне радње или предузећа, чиме би се уствари вршило опорезивање. Даље, општинске тарифе изазвале су оправдане приговоре и по питању висине таксе на дозволе за вађење песка, шљунка, камена, печења креча и сл. Одбори нису схватили ову таксу као накнаду за рад њихових органа око издавања односних дозвола, већ су је одмерили по кубном метру песка, шљунка, итд. као да се ради о купопродаји тога материјала.

Због честих приговора на висину ових такса донета је Уредба Р. п. бр. 173 од 16 априла 1958 године („Службени лист ФНРЈ“, бр. 16/58) којом је прописано да општинске таксе на фирме и дозволе за вађење песка итд. не могу бити веће од 20.000 динара.

Остварени приход од општинских такса прилично је скроман. У 1956 години од свих тих такса наплаћено је 1.962.000.000, а у 1957 години 2.276.000.000 динара.

Не доводи се у питање потреба даљег постојања општинских такса. Међутим, с обзиром на досадашње искуство, поставља се питање како их треба регулисати.

Имајући у виду напред изложено, предлагач нацрта стао је на гледиште које је изнето у овој тачки под а)-в), предлагајући истовремено да се забрани одмеравање општинских такса у процентима од оствареног промета или прихода. Да би се постигла извесна равномерност оквирних износа општинских такса предложено је да СИБ регулише предмете и оквирне износе општинских такса.

Тачно је да овакво решење питања општинских такса сужава обим самоодлучивања народних одбора општина, јер се они могу кретати само у оквирима прописаним од стране Савезног извршног већа. Међутим, искуство показује да друштвеним решењем не би био успостављен бољи ред у материји општинских такса.

3. Таксена обавеза је општа.

Висина таксе не може се диференцирати према економској снази таксених обвезника. Као и сва тарифа давања, и оне су за све једнаке. Алт међу таксеним обвезницима има и таквих субјеката који нису у могућности да снесу трошкове такса, као што постоје и неки предмети и поступци за које је друштвени интерес већи од приватног. Стога су (у чл. 21 и 23 нацрта) предвиђена бројна ослобођења од такса. Ослобођења су подељена на лична и предметна. Прва су дата одређеним лицима (организацијама и грађанима), а друга се односе на извесне таксене предмете и поступке, без обзира ко је таксени обвезник (на пример поднесци у јавном интересу, списи у вези са предвојничком обуком, поступац остваривања права из социјалног осигурања и сл.).

Већи део личних ослобођења од таксе оправдан је на одређени круг послова и она важе само за те послове. Неограничена ослобођења (од свих такса) дата су само политичко-територијалним јединицама, државним органима и установама, Југословенском Црвеном крсту, као и грађанима слабог имовног стања.

Ова таксена ослобађања (лична и предметна) уствари претстављају јасније и потпуније стилизовану кодификацију већ постојећих ослобођења од такса, пошто су готово сва она раније установљена било Законом о таксама или другим законима, уредбама и наредбама. Ревидирање тако разстурених прописа о таксеним ослобођењима и њихово груписање у Закону о административним таксама било је нужно не само ради прегледности, већ и ради поновне оцене да ли и сада постоји оправдање за постојање таквих ослобођења. Што се тиче разлога за давање појединих ослобођења, они су јасни и по самом тексту нацрта.

Да би се успоставио потребан ред у давању ослобођења од опште таксене обавезе, предвиђено је да се таква ослобођења убудуће могу давати само законом.

Пошто је највећи број таксених ослобођења из посебних прописа пренет у овај нацрт а ниједан од консултованих органа није ставио примедбе на саму кодификацију тих ослобођења, то је нацртом предложено да се укину сва ослобођења од административних такса по посебним прописима, уколико нацртом нису предвиђена.

По питању које грађане треба сматрати као лица слабог имовног стања и по томе основу ослободити од плаћања такса појавила су се два гледишта. По првом као мерило треба узети порески цензус, а по другом (које је прописано и у чл. 120 Закона о општем управном поступку) о ослобођењу од такса одлучује орган пред којим се води такси подложни поступак. Добра страна ове друге алтернативе састоји се у слободи надлежног органа да оцени све околности које су од утицаја на одлуку

о таксеном ослобођењу. Али у томе је и слабост ове алтернативе, јер се одлуке о ослобођењу заснивају на субјективним оценама службених лица у појединим органима. Прва алтернатива заснива ослобођење од такса на пореском цензусу, као објективно одређеном критеријуму. Међутим, познато је да ни то не пружа увек праву слику о економском стању извесних лица. Ипак, предлагач нацрта се одлучио за порески цензус као мерило економске снаге грађана и као услов за ослобођење од такса (чл. 22 нацрта). То гледиште подржала је већина органа и организација чије је мишљење и сарадња тражена при изради нацрта. Сматрамо да се чланом 22 нацрта не дерогира одредба члана 120 ЗУП-а, према којој орган пред којим се поступак води, изузетно, може својим закључком ослободити странку од плаћања трошкова (па и такса), ако на основу уверења о имовном стању, нађе да односна странка не може поднети плаћање трошкова без штете по нужно издржавање себе и своје породице.

Посебно је размотрена обавеза привредних организација да плаћају таксу. Привредне организације су још од почетка 1952 године обавезане на плаћање свих такса, као и сва друга лица. Још тада, приликом преласка на нови привредни систем, стало се на гледиште да је привредна организација самостални економски субјект и да као таква треба да буде једнако третирана у погледу такса, као и остали таксени обвезници. Сматра се да и сада ови исти разлози постоје још у већем степену. Стога треба остати код садашњег става да и привредне организације треба да плаћају таксе.

4. Као носиоци права на наплату административних такса за свој рад предложени су:

- а) државни органи у ФНРЈ,
- б) претставништва ФНРЈ у иностранству која врше конзуларне послове,
- в) самосталне установе и организације када врше управне послове који су на њих пренети законским прописима,
- г) друге организације и лица — када издају уверења за употребу код државних органа или се на основу њихових аката стиче право на вршење одређене професионалне делатности — (чл. 4 и 5 нацрта).

5. Таксе се плаћају унапред.

Отступања од овог правила су изузетна и могу бити предвиђена прописима за извршење закона. Као санкција за неплаћање таксе предвиђа се обустава поступка по односном предмету (чл. 8, 9, 17 и 18 нацрта).

6. Страни држављани изједначају се у правима са нашим држављанима — под условом реципроцитета. Међутим, предвиђа се могућност предузимања реторзивних мера према странцима чије земље наше грађане третирају на дискриминаторан начин у погледу плаћања такса (чл. 27 и 43 нацрта).

7. Контрола и санкције:

У циљу правилне примене овога закона уставља се интерна контрола у државним органима и установама код којих се врши наплата таксе. Сем тога, предвиђа се спољна контрола по хоризонталној линији од стране финансијских органа (републичких, покрајинских, средњих и општинских), а савезни Државни секретаријат за послове финансија овлашћује се за вршење опште контроле (чл. 30 и 31 нацрта).

За прекршај прописа о таксама предвиђа се новчана казна како за одговорна службена лица, тако и за таксене обвезнике (чл. 28 и 29 нацрта). Посебна санкција за нетаксирање поднесака предвиђена је у члану 17 нацрта. Санкција се састоји у стављању нетаксираног или недовољно таксираног поднеска у архиву, ако подносилац не плати таксу ни за 10 дана по опомену. Такав поднесак сматра се као да и не постоји, тј. он не производи никакво правно дејство, а ако је везан за преклузивни рок, подносилац може тај рок (напр. за жалбу) изгубити због нетаксирања поднеска.

Било је предлога да се са нетаксираним поднесцима тако поступа и без претходног опомињања. Предлог није прихваћен, јер би грађани могли да трпе штете од тако строге санкције услед недовољног познавања таксених прописа. Међутим, с обзиром да има и организација и грађана који су иначе немарни у вршењу таксених дужности, могло би се ово питање заоштрили и мимо предложене санкције, на пример враћањем поднеска (без претходне опомене) и обавештењем подносиоца да по томе поднеску (пошто је нетаксиран) неће бити предузет никакав поступак.

8. Предвиђена је застарелост и право на повраћај такса (чл. 32, 34 и 35 нацрта).

9. Таксена тарифа је саставни део закона. СИБ се овлашћује да врши измене и допуне тарифе уредбама, које накнадно подноси Савезној народној скупштини на одобрење.

Сагласно принципу да се дажбине уводе законом, таксена тарифа је предложена као саставни део закона. Међутим, претпоставља се да ће тарифа бити подложна чешћим изменама услед могућих промена цена и трошкова администрације. Стога се даје овлашћење Савезном извршном већу да уредбама врши измене и допуне тарифе. Ово је потребно због тога, што је поступак за измену закона прилично спор, а претпоставља се да ће се измене тарифе понекад јављати као хитна потреба. Пошто таксе треба да служе и као инструмент одређене економске политике, лакше их је путем уредбе прилагодити евентуално измењеним приликама.

Г) Структура тарифе и висина такса

Као што је речено, тарифом су обухваћени предмети за које се плаћају таксе код наших органа у земљи и код наших дипломатских и конзуларних претставништва у иностранству. Према томе, и тарифа је подељена у три велика поглавља: 1) таксе за рад органа у земљи (тар. бр. 1—104),

II) конзуларне таксе (тар. бр. 105—145) и III) таксе на иностранна друмска моторна возила (тар. бр. 146 и 147).

Даља систематика материјала, унутар ове главне поделе, је следећа:

У поглављу под I) таксени предмети су груписани по својој сродности у : 1) поднеске (тар. бр. 1—6 нацрта), 2) решења, дозволе и друга одобрења (тар. бр. 7—51), 3) уверења, сведочанства и друге потврде (тар. бр. 52—56), 4) овере, преписи и преводи (тар. бр. 57—65), 5) разне исправе и управне радње (тар. бр. 66—76), 6) посебне таксе за управне и техничке радње катастарских органа (тар. бр. 77—84) и 7) таксе за заштиту патената, узорака, модела и жигова (тар. бр. 85—104).

У поглављу конзуларних такса није се могла провести слична групација услед хетерогености материјала, већ су таксени предмети излагани по извесном реду, сваки посебно. Таксе из III поглавља тарифе изложене су на крају овог образложења. Тарифа садашњег Закона о таксама има 66 тарифних бројева, укључујући и таксу на имовину.

Нова тарифа предлаже се са 147 тарифних бројева, што значи повећање за 81 тарифни број.

Ово повећање тарифних бројева настало је:

а) уношењем у тарифу 41 тарифни број а) конзуларним таксама и 20 тарифних бројева о таксама на патенте,

б) изналажење нових извора таксених прихода и детаљнијим рашчлањивањем неких досадашњих тарифних бројева.

Као нови извори прихода по таксеној тарифи могу се сматрати они предмети који су обухваћени таксама по тар. бројевима: 4, 8, 14, 22 — 25, 33, 38 — 40, 43, 44 — 48, 49, 53, 54, 76 и 79 предложене тарифе нацрта новог закона о административним таксама.

Нарочито је извршена детаљна спецификација такса које се односе на одобрење за вршење разних привредних и професионалних делатности, што је условљено новим привредним прописима и садашњим организационим облицима у привреди. Садашњи Закон о таксама за ова та одобрења садржи свега два тарифна броја (18 и 19), а нацртом се предлаже 22 тарифна броја (17—38).

Као што се види из напред изложене садржине тарифе, таксама су обухваћени списи и званичне радње државних органа по захтевима странака, те се и ове таксе приближавају административним таксама класичног типа. То је условљено самим предметима административних услуга, те се у овој материји не може дати нешто што би било суштински ново.

По питању да ли таксеном тарифом треба предвидети накнаде (у виду такса) и за неке услуге техничке природе постојала су два супротна гледишта. По првом требало би прописати административне таксе не само за административне већ и за чисто техничке услуге (као напр. за здравствени преглед и анализу робе и сл.), док по другом гледишту ни једна услуга техничке природе не би смела да буде предмет таксе по тарифи Закона о административним таксама, већ би за такве услуге требало прописати посебне тарифе, тј. ценовнике. Ово је био повод да предлагач нацрта изврши анкету, односно преглед пословања, код више институција које врше услуге техничке природе по захтевима странака. Том приликом утврђено је да се не ради о административним услугама и да се накнада за ове техничке услуге не може регулисати путем административних такса. Ценовник само једне институције која врши услуге техничке природе садржи преко хиљаду тарифних ставова, а износ накнаде одређује се на чисто ко-

мерцијалан начин путем уговора или на бази укупног броја поена (према утрошку времена, хемикалија, струје, амбалаже и сл.). Ова материја ни са техничке стране није погодна за тарифисање путем административних такса, нити она иначе тамо спада, већ се накнаде одређују уговорима или по постојећим ценовницима. Стога услуге техничке природе нису унете у тарифу административних такса. Изузетно, таксеном тарифом су обухваћене само неке техничке услуге које се нераздвајно преплићу са административним услугама извршеним од стране истог органа, а које су и сад предмет административних такса. Такав је случај код извесних катастарских такса, где се технички радови спајају са провођењем промена у административним деловима катастарског оператa, овером планова и сл.

У начелу, такса је схваћена као накнада трошкова администрације у вези са вршењем услуга по захтевима странака. Али, овај принцип није доследно спроведен предлогом нове тарифе. Као што то чине и страна законодавства, од њега је понегде одступано из разних разлога: фискалних, економско-политичких, социјалних и сл. Тако, тарифа садржи и неке таксе чија се висина одмерава у проценту од вредности предмета, а не према фактичким трошковима администрације. Даље, за исти акт органа — одобрење за рад занатске радње — плаћа се такса од 15.000 или 2.000 динара, према томе да ли се занатска радња налази у већем граду или у селу, иако су трошкови администрације у оба случаја приближно исти. У првом случају вишком таксе изнад фактичких трошкова уствари се врши опорезивање, док се у другом случају иде можда и испод фактичких трошкова у циљу да се стимулира развој занатства на селу. Овакви случајеви у тарифи ипак претстављају изузетке и они су условљени посебним разлозима.

Висина појединих такса одмерена је у сарадњи са заинтересованим органима и организацијама односних струка (секретаријати, коморе, удружења и сл.). За базу су узете и таксе по тарифи садашњег Закона о таксама, али је при томе узимано у обзир време када су те таксе биле прописане, као и промене у ценама од тада до данас. Није било линеарног повећања постојећих такса, већ је сваки таксени предмет посебно проучен. Ипак многе таксе су предложене у износима већим од садашњих, па и за оне предмете по којима услуге администрације тражи најшири круг лица (као молбе, жалбе, решења, уверења и сл.).

Овде дајемо упоредан преглед извесног броја таксених ставова по сад важећој таксеној тарифи и по предлогу нове тарифе.

Предмет таксе	По тарифи садашњег ЗОТ		По тарифи предложеног нацрта	
	Г бр. такса	Дин.	Г бр. такса	Дин.
Молба	1	30	1	50
Царинска пријава	3	200	2	300
Молба за држављанство	4	2.000	3	500
Жалба	5	90	5	200
Прилози уз поднеске	6	25	6	30
Решења (општа)	7	150	7	200
Решење о пријему у држављанство	9	12.000	9	1.000
Дозвола за лов	14	300—1.000	13	500—1.500
Дозвола за вршење гра- ђевинске делатности	18	8.000	26	20—40.000
Дозвола за обављање прив. професионалне делатности (адвок. и др.)	18	1.600	28	5—8.000

Предмет таксе	По тарифи садашњег ЗОТ		По тарифи предложеног нацрта	
	Тбр. такса	Дин.	Тбр. такса	Дин.
Уверења општа	27	100	52	150
Сточни ласопи	29	30— 200	55	30— 200
Царинска уверења	30	200—1.000	56	300— 1.000
Овере потписа и рукописа	31	50— 75	75	100— 150
Овера преписа	31	50— 75	58	100
Издазак службеника по захтевима странака	48	500 за све службенике без обзира на број дана	72	500 за сваког службеника и за сваки дан
Таксена опомена	49	50	73	100
Административне промене у катастарском оперативу	54	50— 100	77	50— 100
Овере катастарских исправа	60	50— 200	84	50— 200
Пријава за заштиту патента, узорка и жига	Нап. М. ф.	400	85	2.500
Годишња такса за заштиту основног патента	"	200—3.000	88	500—28.000
Конзуларне таксе за поједине управне радње	Уредба 1	300— 600	105	300— 600
За поднеске у конзуларним пословима	чл. 23	—	105	300— 600
Службене радње у оставинском поступку	тбр. 3	—	105	300— 600
За доставу новца	тбр. 4	60—2.400 0,50%	106	150— 2.400 0,50%
Уверење о здравственом стању послате робе	тбр. 7	180— 360	109	300— 600
Овера фактуре	—	—	119	0,50%

Предлог за повећање извесног броја таксених ставова у односу на садашње таксе учињен је после анализе оних елемената, који сачињавају трошкове администрације, као и с обзиром на економско и социјално-политичко дејство тога повећања. Код предлагана висине такса за оне услуге администрације које траже најшири круг лица вођено је рачуна о просечној економској снази таксених обвезника, пошто су грађани слабог имовног стања већ изузети од таксане обавезе (чл. 21 тач. 13 нацрта). Узимамо за пример оне таксе које су новом тарифом предложене у осетно већим износима од садашњих: за молбе, жалбе и изласке државних службеника по захтевима странака. По сад важећој тарифи тбр. 1, 5 и 48 Закона о таксама плаћа се: за молбу — 30 динара, за жалбу (укључиво и решење по жалби) — 90 динара, и за издазак једног или више службеника на терен по захтеву странака — свега 500 динара, без обзира колико рад службеника на терену траје. Ове таксе биле су у горњим износима прописане 1951 године и од тада нису мењане.

Тарифом нацрта предлажу се таксе: за молбу — 50 динара, за жалбу (укључиво и решење по жалби) — 200 динара, и за издазак службеника — 500 динара дневно за сваког службеника, односно 1.000 динара, ако странка не сноси путне трошкове службеника (тбр. 1, 5 и 72 нацрта).

При предлагању повишења ових такса узет је у обзир општи пораст цена производа и услуга у времену од 1951 године до данас, а посебно повишење трошкова администрације (службеничких плата, дневница, канцелариског материјала и сл.). Сем тога узето је у обзир да садашње таксе за поменуте услуге ни у 1951 години нису биле прописане у износима који би претстављали пуно покриће фактичких трошкова.

Као оправдање за повишење поменутих такса наводимо следеће елементе фактичких трошкова администрације:

а) под претпоставком да једна молба ангажује једног службеника свега 1 час и да орган врши само једно достављање странци путем поште, трошкови су већи од таксе, јер просечна плата

службеника за 1 час радног времена износи око 80 динара, а поштарина 15 динара. Томе треба додати и цену канцелариског материјала,

б) по прорачуну на основу истих елемената трошкови жалбеног поступка (код првостепеног и другостепеног органа) далеко су већи, нарочито кад по жалби решава колективни орган (комисија за жалбе), као напр. у пореским стварима,

в) издазак службеника на терен по захтеву странке и по њеном послу редовно проузрокује бар онај трошак који претставља његову плату за време изласка и рада на терену. Ако узмемо да просечна плата службеника износи месечно око 15.000 динара (дневно по 500 динара), онда накнада администрацији у виду таксе мора износити бар 500 динара дневно за сваког службеника, како је и предложено у првој алтернативи тар. броја 72. Међутим, службенику припада и накнада путних трошкова (дневница и подвоз) када рад на терену врши ван места службовања. Ако је такав издазак учињен по захтеву странке, а она не сноси путне трошкове, прво је да обештети администрацију плаћањем двоструке таксе — 1.000 динара дневно за сваког службеника.

Предњи елементи трошкова узети су и при предлагању висине таксе за решење, уверења и сл. Међутим, при одмеравању висине такса уопште није занемарено гледиште да администрација треба да пружа своје услуге странкама и онда када њени трошкови нису потпуно покривени таксом, односно да таксе не треба да буду одмерене у висини која би претстављала сметњу да се странке обраћају државним органима за поједине услуге.

Као што је речено, таксе се плаћају у јединственим таксеним маркама како по тарифама судских такса, тако и по тарифи за рад управних органа. Стога не постоје елементи на основу којих би се могао тачније оценити финансијски ефект увођења предложене нове тарифе административних такса. Ово тим мање што се не ради само о повећању административних такса, већ и о промени саме структуре тарифе. Али, с обзиром на повећања извесних тарифних ставова и на увођење такса на неке нове предмете, вероватно је да се по

новој тарифи може очекивати повећање, у односу на садашње приходе од административних такса, за око 30%. Но, каснијим преношењем садашњих такса на имовину (стр. 61—66 Закона о таксама) у порез на имовину и др. изостало би као приход од такса око 6 милијарди динара, с тим што би се тај износ појавио као приход од пореза на имовину или друге одговарајуће дажбине.

Међутим, доношењем предложеног закона били би погођени приходи НОО од општинских такса за она акта општинских органа која подлеже и таксама по савезној таксној тарифи, пошто НОО не би могли за та акта да наплаћују и општинске таксе. Негативни ефекат овога отстрањује се очекиваним повећањем прихода од такса по новој савезној тарифи, као и могућношћу да се одреде други прдемети као нови извори прихода за општинске таксе (чл. 49—51 нацрта).

Прелазним одредбама нацрта (чл. 53) остављен је потребан рок за прописивање нових општинских такса, као и за регулисање садашњих такса на

имовину новим пореским прописима, који се делимично већ примењују (Закон о порезима).

Посебне напомене о III поглављу тарифе (Таксе на инострана друмска моторна возила)

На почетку овог образложења (стр. 2—4) дата су извесна теоретска разматрања и разлози са којих такси на моторна возила уопште не би било места у Закону о административним таксама. Истовремено су изнети и практични разлози са којих савезни Државни секретаријат за послове финансија ипак предлаже да се само друмска моторна возила иностране регистрације обухвате таксом по тарифи овог закона.

Разматрајући структуру предложене нове таксене тарифе и њен однос према тарифи садашњег Закона о таксама у погледу висине таксе на друмска моторна возила иностране регистрације, дајемо овај упоредни преглед:

Врста иностраног возила	Такса по тарифи садашњег ЗОТ		Такса по предложеној новој тарифи	
	Јединица за одмеру таксе:	Такса по јединици Дин	Јединица за одмеру таксе:	Такса Дин
1. путнички аутомобил	дневно	100	дневно	100
2. путничке аутомобилске приколице	дневно	100	дневно	50
3. аутобуси и аутобуске приколице	1 седиште дневно	25	путник/километар	0,25
4. теретни аутомобил	1 тона дневно	100	сваки нетонски	
5. теретне приколице	1 тона дневно	100	километар	3
6. минимум таксе дневно за возила под ред. бр. 4		500	"	3
7. минимум таксе дневно за возила под ред. бр. 5		500		2,500
				1.250

Такса коју сада предлажемо већа је од досадашње, пошто је предложено да се она обрачунава према сваком оствареном путничком или нетонском километру на подручју ФНРЈ. Тако обрачуната, она се јавља као прилично адекватна накнада за фактичко коришћење и рунирање наших путева, а по висини се приближује просеку сличних дажбина у другим земљама. Изузетно није предложено повећање таксе на путничке аутомобиле ван комерцијалног превоза, пошто њих користе туристи за своје личне потребе, а ми настојимо да и овим путем стимулирамо развој туризма.

Такса на инострана моторна возила претставља специфичну материју у односу на остале таксе које се тарифом предлажу. Стога за ту таксу нису дате нормативне одредбе у општем делу предложеног нацрта, већ у самој тарифи, док је у општем делу дат само основ за увођење ове таксе (члан 1). Укупно регулисање ове таксе тарифским делом нацрта јавља се као потребно и ради бржег и лакшег поступка за доношење измена када се за то укаже потреба (в. члан 37 нацрта).

ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА ЗА НАРОДНУ ПРИВРЕДУ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О АДМИНИСТРАТИВНИМ ТАКСАМА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за народну привреду

Бр. СНС/А/ 46

27 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ

САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за народну привреду Савезног већа Савезне народне скупштине на својим седницама од

23 и 24 јуна 1959 године, претресао је Предлог закона о административним таксама и уовојио га са следећим изменама и допунама:

Члан 4. У тачки 1) после речи „органа у“ бришу се речи „Федеративној Народној Републици“.

Члан 7. У првом ставу у првом реду после речи „тач“ брише се „2“ и ставља се „1“. У истом ставу у четвртном реду, после речи „претставништава“, бришу се речи „Федеративне Народне Републике“. У другом ставу у четвртном реду, после речи „претставништава“ бришу се речи „Федеративне Народне Републике“.

Члан 16. У трећем реду после речи „плаћена, у“ брише се реч „ком“ и ставља се „којем“. У истом реду, после речи „по“, брише се реч „ком“ и ставља се реч „којем“.

Члан 17. У првом ставу, у првом реду, после речи „органи“, брише се реч „сем“ и ставља се „осим“.

Члан 21. У тачки 7) у другом реду, после речи „јединице и“ брише се реч „савезних“ и ставља се „савези“.

Члан 22. У тачки 1) у другом реду, после речи „премаша“, уместо „200“ ставља се „300“. У тачки 2) у трећем реду, после речи „нето“ уместо „2.000“ ставља се „3.000“. У последњем ставу у четвртном реду, после речи „више од“ брише се „100“ и ставља се „150“. У истом ставу у петом реду, после речи „нето“ уместо „1.000“ ставља се „1.500“.

Члан 23. У тачки 35, у трећем реду, после речи „породица“ ставља се запета и додају речи „као и за друга лица“. На крају овог члана додаје се нова тачка 38 која гласи: „Списи и радње у вези са заштитом споменика културе“.

Члан 28 постаје члан 33.

Члан 29 постаје члан 34. У првом реду уместо „3.000“ ставља се „20.000“.

Члан 30 постаје члан 28. У другом ставу у седмом реду после речи „дана“ бришу се речи „управи

прихода општинског народног одбора" и стављају се речи „општинском органу управе надлежном за послове прихода“.

Члан 31 постаје члан 29.

Члан 32 постаје члан 30. У другом ставу тачке 3) у првом реду после речи „истеку“ бришу се речи „шест месеци“ и стављају се речи „године дана“.

Члан 33 постаје члан 31.

Члан 34 постаје члан 32.

Члан 35. У другом реду уместо „28“ ставља се „34“.

Члан 36. У другом реду после речи „претставништва“ бришу се речи „Федеративне Народне Републике“.

Члан 38. У четвртном реду после речи „претставништва“ бришу се речи „Федеративне Народне Републике“.

Члан 39. У првом реду после речи „претставништва“ бришу се речи „Федеративне Народне Републике“.

Члан 40. У првом ставу у првом реду, после речи „претставништва“ бришу се речи „Федеративне Народне Републике“.

Члан 41. У четвртном реду после речи „претставништва“ бришу се речи „Федеративне Народне Републике“.

Члан 43. У првом ставу у другом реду, после речи „накнадити“ брише се реч „фактичке“ и ставља се „стварне“.

Члан 44. У другом реду после речи „претставништва“ бришу се речи „Федеративне Народне Републике“.

Члан 45. У другом реду после речи „претставништва“ бришу се речи „Федеративне Народне Републике“.

Члан 46. У другом ставу у првом реду после речи „члана“ уместо „33“ ставља се „31“.

Члан 51. У првом ставу у четвртном реду после речи „Тар. бр.“ додаје се: „41 тач. 3, тар. бр. 42, 43“. У трећем ставу, у првом реду иза речи „Одредбе“ уместо „уредбе“ ставља се „Уредбе“. У истом ставу у другом реду иза речи „такса“, бришу се речи „и порезе на промет“.

Члан 54 брише се.

Члан 55 постаје члан 54.

У таксеној тарифи у тар. бр. 12 у напмени у трећем реду иза речи „брака“ додаје се „и“.

У тар. бр. 19 у тачки 10) уместо „3.000“ ставља се „1.000“.

У тар. бр. 20 у другом ставу у првом реду после речи „занатска“ брише се реч „радња“ и ставља „делатност“.

Наведене измене и допуне усвојио је и Одбор за народну привреду Већа произвођача, као и законодавни одбори оба дома.

Подносећи овај извештај молим, Дом да усвоји Предлог закона о административним таксама са поменутих изменама и допунама.

За известиоца Одбора одређен је народни посланик Момир Капор.

Секретар

Претседник

Тодор Вујасиновић с. р.

Видоје Смилевски с. р.

Чланови:

Влајко Беговић с. р., Душан Богданов с. р., Димче Бојановски с. р., Радивој Давидовић с. р., инж. Војислав Јеленковић с. р., Хајро Калетазовић с. р., Момир Капор с. р., Никола Кмезић с. р., Давид Нимани с. р., Ђока Пајковић с. р., Анте Раде с. р., Пал Шоти с. р., Благоје Талески с. р., Илија Тепавац с. р., Божо Томић, с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О АДМИНИСТРАТИВНИМ ТАКСАМА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 46

28 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својим седницама одржаним 25 и 28 јуна 1959 године, претресао је Предлог закона о административним таксама, достављен му од Одбора за народну привреду Савезног већа.

Сходно ставу 1 члана 143 Пословника Савезног већа Савезне народне скупштине Законодавни одбор Савезног већа подноси овај свој извештај.

Дискусија се водила о члану 22, који одређује грађане слабог имовног стања ради ослобођења од плаћања административне таксе.

Законодавни одбор је мишљења, да практички нико не би био ослобођен таксе, ако би се сматрала за грађане слабог имовног стања само лица чије задужење порезом на доходак не премаша 200 динара годишње по члану домаћинства те лица у радном односу и уживаоци пензија, инвалиднина и сличних примања чија укупна примања по члану домаћинства не износе више од нето 2000 динара месечно, па се задужење порезом на доходак повисило у првом примеру на 300 динара годишње по члану домаћинства, а у другом примеру на 3000 динара месечно на члана домаћинства.

У смислу горњег изменио је Законодавни одбор и други став члана 22, па се сматра као грађанин слабог имовног стања ако његово пореско задужење не износи више од 150 (раније 100) динара односно ако примања по тачки 2 не премашују нето 1.500 (раније 1.000) динара месечно по члану домаћинства.

Приликом разматрања предлога закона у Законодавном одбору Савезног већа постављено је даље питање да ли ће се такса плаћати и за превод са јаског језика националних мањина у Југославији.

По том питању утврђено је да националне мањине користе свој језик у службеном општењу са органима на подручју где те мањине живе. Сада постоје исти прописи о таксама за превод па се у пракси не тражи плаћање те таксе уколико се ради о списима у поступку, који покрену код тих органа поднеском на мањинском језику. Ако органи тај језик не знају, они га преводом по службеној дужности, тј. без таксе, или се служе тумачем опет без таксе за странку. Међутим, ако припадник мањине поднесе неку писмену исправу ван текућег поступка, онда ће платити таксу за превод.

Може се претпоставити да ће овакви и слични случајеви уколико се у пракси појаве бити решени тумачењем постојећег текста Закона о административним таксама.

Све конкретне измене које је унео Законодавни одбор примио је и матични одбор и сви остали одбори.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Дому да га усвоји.

За известиоца одређен је народни посланик Иван Крефт.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Аљаш Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драшњик с. р., Спасоје Ђаковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Миленковић с. р., Зебра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВИНУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 335
18 јун 1959 године
Београд

ПРЕТСЕДНИКУ
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о изменама и допунама Закона о вину, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за свог претставника у оба дома одредило Маријана Брецеља, члана Савезног извршног већа и државног секретара за послове робног промета.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Радомир Мандић, начелник Одељења за трговину у Државном секретаријату за послове робног промета — за повереника у Савезном већу, и др Душан Дејановић, начелник Правног одељења у Државном секретаријату за послове робног промета — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа
Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 50
19 јун 1959 године
Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о изменама и допунама Закона о вину, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да га упутите Одбору за народну привреду на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Маријана Брецеља, а за повереника Радомира Мандића, начелника Одељења за трговину у Државном секретаријату за послове робног промета.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВИНУ

Члан 1

У Закону о вину („Службени лист ФНРЈ“, бр. 31/57) у члану 8 став 4 мења се и гласи:

„Одобрење за додавање концентрисане шире по ставу 2 овог члана даје републички орган управе надлежан за послове робног промета, у сагласности са републичким органом управе надлежним за послове пољопривреде. Одобрење се даје на основу мишљења установе из члана 50 овог закона“.

Члан 2

У члану 30 став 1 мења се и гласи:

„Специјална вина могу производити само привредне организације које за то имају посебно одобрење издато од републичког органа управе надлежног за послове робног промета, у сагласности са републичким органом управе надлежним за послове пољопривреде“.

Члан 3

После члана 39 додаје се нови члан 39а, који гласи:

„Послове винарске инспекције који се односе на промет вина и других прерађевина од прожђа и вина, као и на промет средстава и материја за производњу и прераду грозђа и вина и њихових прерађевина, врше органи тржишне инспекције.“

Поред послова из претходног става, органи тржишне инспекције врше надзор над придржавањем одредаба о забрани заслађивања шире и кљука додавањем шећера односно концентрисане шире (члан 8), о забрани употребе шећера у производњи вина (члан 9), о забрани држања шећера у пословним просторијама (члан 11) и о праву на производњу специјалних вина (члан 30).“

Члан 4

У члану 54 став 1 на крају тачке 12 уместо тачке ставља се тачка и запета, и после ње додаје се нова тачка 13, која гласи:

„13) ако се бави трогом вина, а не испуњава услове прописане овим законом.“

Члан 5

Члан 50 брише се.

Члан 6

После члана 63 додаје се нови члан 63а, који гласи:

„Одобрења издата на основу члана 8 став 4 овог закона престају да важе 15 августа 1959 године, а одобрења издата на основу члана 30 став 1 овог закона престају да важе 15 септембра 1959 године“.

Члан 7

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВИНУ

Закон о вину („Службени лист ФНРЈ”, бр. 31/57) у члану 38 и 39 одређује да надзор над придржавањем прописа о производњи и промету вина и прерађевина од грозња и вина од стране грађана, установа и организација (послове винарске инспекције) врше органи управе (општински, срески, обласни, покрајински и републички) у чију су надлежност ови послови стављени посебним прописима.

У пракси, међутим, служба за вршење послова винарске инспекције у народним одборима општина и срезова није такође још ни формирана нити иједан орган управе ове послове врши. Последица овога је да и индивидуални произвођачи и привредне организације и даље у великим количинама производе вино употребом шећера односно врше заслађивање шире и кљука додавањем шећера.

Да би се овоме стало на пут и да би се у пракси одредбе Закона о вину провеле у живот предлажу се следеће измене и допуне у Закону о вину.

1. Да се овлашћење за одобрење додавања концентрисане шире кљуку или шире (услед фјаве године) пренесе са среског органа управе на републички орган (измена у чл. 8).

2. Да се овлашћење за давање одобрења за производњу специјалних вина пренесе са среског органа управе надлежног за робни промет на савезни Државни секретаријат за послове робног промета (измена чл. 30).

3. Да послови винарске инспекције који се одnose на промет вина и других прерађевина од грозња и вина као и на промет средстава и материја за производњу и прераду грозња и вина пређу на органе тржишне инспекције.

Исто тако да органи тржишне инспекције врше надзор и над придржавањем прописа о забрани заслађивања шире и кљука шећером (чл. 8), о забрани употребе шећера у производњи вина (чл. 9), о забрани држања шећера у пословним просторијама (чл. 11), као и о производњи специјалних вина (чл. 30).

Ово ради тога што већ постоји релативно добро организована и уходана служба тржишне инспекције почев од општина па навише и што је ова служба у стању да одмах проведе стручну контролу и у овој области.

Да би контрола над забраном употребе шећера у производњи вина била што ефикаснија даје се овлашћење и органима унутрашњих послова да врше овај надзор (преко Народне милиције).

4. Да би се поштриле санкције за неовлашћено бављење прометом вина противно одредбама чл. 22 ст. 1, предлаже се брисање члана 56 закона и додавање тачке 13 у члану 54 којом се и за ово, као за привредни преступ предвиђа казна од 20.000 до 2.000.000 динара.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА НАРОДНУ ПРИВРЕДУ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВИНУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за народну привреду
СНС/А/ 50
28 јун 1959 године
Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за народну привреду Савезног већа Савезне народне скупштине, на својим седницама од

23 и 24 јуна 1959 године, претресао је Предлог закона о изменама и допунама Закона о вину и усвојио га је са следећим изменама:

На крају члана 4 додаје се нова реченица, која гласи:

„У ставу 2 уместо „до 50.000”, ставља се „100.000”.

У члану 5 после речи „Члан” брише се „50” и ставља се „56”.

Наведене измене усвојио је и Одбор за народну привреду Већа произвођача, као и законодавни одбори оба дома.

Подносећи овај извештај, у име Одбора молим Дом да усвоји Предлог закона о изменама и допунама Закона о вину са наведеним изменама.

За известиоца Одбора одређен је народни посланик Димче Бојановски.

Секретар

Тодор Вујасиновић с. р.

Претседник

Видос Смилевски с. р.

Чланови:

Влајко Беговић с. р., Душан Богданов с. р., Димче Бојановски с. р., Радивој Давидовић с. р., инж. Војислав Јеленковић с. р., Хајро Капетановић с. р., Момир Капор с. р., Никола Кмезић с. р., Цавид Нимани с. р., Ђока Пајковић с. р., Анте Раос с. р., Пал Шоти с. р., Благоје Талески с. р., Илија Тепавец с. р.,
Божо Томић с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВИНУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 50

28 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ

САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа на својој седници одржаној 26 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о изменама и допунама Закона о вину.

После свестране дискусије у начелу и делимичне дискусије у појединостима Одбор се сложио са поднетим предлогом Закона о изменама и допунама Закона о вину, сем што је у члану 4 унео нову реченицу која гласи: „У став 2 уместо „до 50.000” ставља се „до 100.000”.

Ову је допуну Одбор унео оцењујући да је новчана казна до 50.000 динара, предвиђена у последњем ставу члана 54 Закона о вину, недовољно ефикасна и мала према штетним последицама које настају из поступка одговорног лица у привредној организацији или установи са самосталним финансирањем, а које крши пропис из одговарајућег става наведеног члана. Стога Одбор сматра да ће повећана казна до 100.000 динара имати ефикасније дејство.

Чланови Законодавног одбора подвукли су у својој дискусији да су код нас настале вишестране штетне последице у привреди због непоштовања Закона о вину. Све веће количине вештачких и умножених вина на нашем тржишту изазвала је, уз неке друге мање или више одлучујуће факторе, стагнација у промету вина и нагомилавање у складштима непродатих количина вина. Из овакве ситуације је проистекло отежано убирање пореза и других давања из виноградарских крајева, затим, извесна пометња, бар што се тиче вина, на нашем

тржишту и извесна поколебаност утледа на иностраном тржишту нашег вина. А поред тога, стално повећање количина вештачких вина на нашем тржишту може врло неповољно да утиче на развој виноградарства на пољопривредним добрима и у задругама, који се све више оријентишу у појединим рејонима на дизање плантажних винограда. Тако се доводе у сумњу инвестиције које се дају за виноградарство у друштвеном сектору и инвестиције за дизање и развијање задружног пољопривредарства.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Савезном већу да га усвоји.

За извештоца одређен је народни посланик Сретен Вучковић.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Аљаш Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драушник с. р., Спасоје Баковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Миленковић с. р., Зехра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ДОПУНИ ЗАКОНА О НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНСКИХ И СРЕСКИХ НАРОДНИХ ОДБОРА И ЊИХОВИХ ОРГАНА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

01 Бр. 332

18 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ

САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о допуни Закона о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за своје претставнике одредило Николу Милчева, члана Савезног извршног већа и државног секретара за послове финансија — за претставника у Савезном већу, и Зорана Полича, државног потсекретара за послове финансија — за претставника у Већу произвођача.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Дамјан Папић, саветник у Државном секретаријату за послове финансија — за повереника у Савезном већу, и Јован Лепосавић, саветник у Државном секретаријату за послове финансија — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа

Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 49

19 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о допуни Закона о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа, који је Скупштини

поднело Савезно извршно веће и молим да исти упутите Одбору за организацију власти и управу на претресање и даљи поступак.

За свот претставника при претресању овог предлога закона Савезно извршно веће је одредило свог члана Николу Милчева, а за повереника Дамјана Папића, саветника у Државном секретаријату за послове финансија.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ДОПУНИ ЗАКОНА О НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНСКИХ И СРЕСКИХ НАРОДНИХ ОДБОРА И ЊИХОВИХ ОРГАНА

Члан 1

У Закону о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа („Службени лист ФНРЈ”, бр. 52/57) у члану 9 додаје се нови став 2, који гласи:

„Изузетно од одредбе претходног става, на тарифу о накнади за експропријасана грађевинска земљишта коју доноси народни одбор среза, даваће сагласност републичко извршно веће.”

Члан 2

Овај закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ДОПУНИ ЗАКОНА О НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНСКИХ И СРЕСКИХ НАРОДНИХ ОДБОРА И ЊИХОВИХ ОРГАНА

У члану 47 Закона о експропријацији („Службени лист ФНРЈ”, бр. 12/57) предвиђена је сагласност републичког извршног већа на тарифе о накнади за експропријасана грађевинска земљишта које доноси народни одбори срезова.

Међутим, чланом 9 Закона о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа („Службени лист ФНРЈ”, бр. 52/57) укинута су све сагласности републичких органа на акте среских органа у свим случајевима у којима су одредбама досадашњих савезних закона или других савезних прописа ове сагласности биле предвиђене, осим ако је оваква сагласност изричито предвиђена одредбама овог закона или уредбом донетом на основу члана 3 истог закона.

Како ни одредбама Закона о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа, нити уредбом донетом на основу члана 3 овог закона (Уредба о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа — „Службени лист ФНРЈ”, бр. 52/57) није изричито предвиђена сагласност републичких извршних већа на тарифе о накнади за експропријасана грађевинска земљишта, које доноси народни одбори срезова, то значи да је и сагласност предвиђена у чл. 47 Закона о експропријацији укинута чланом 9 тога закона. Ово становиште је заузео и Секретаријат за законодавство и организацију Савезног извршног већа у своме акту број 06—353/1 од 27 марта 1958 године.

Одредбама Закона о експропријацији из 1957 године нису одређени никакви критеријуми нити принципи по којима би народни одбори срезова доносили тарифу о накнади за експропријасана грађевинска земљишта. С обзиром на ово, није искључено да се у доношењу оваких тарифа од стране народних одбора срезова заузимају различити ставови, како у погледу апсолутне висине тарифе за грађевинска земљишта, тако и у погледу распона

између најниже и највише тарифне стопе. Ова је чињеница већ и запажена на терену. Наиме, неки народни одбори срезова стапи су на становиште да тарифе треба да буду једнаке за сва грађевинска земљишта, без обзира на њихов бонитет и положај и да буду у неким случајевима ниже од тарифе за оранице I класе (око 40 динара за 1 м²). Други народни одбори одређују претерано високе тарифе са великим распоном и додељују накнаде чак и до 1.112 динара до 1 м², а то је много више него што оу цене које се у слободном промету формирају.

Све ове појаве указују на то да је учињен пропуст када је у Закону о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа изостављена обавеза давања сагласности републичког извршног већа на тарифе о накнади за експропријацију грађевинска земљишта. Следствено томе, оне указују и на потребу увођења те сагласности.

Из тих разлога показује се оправдано предложена допуна чл. 9 Закона о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ ВЛАСТИ И УПРАВУ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ДОПУНИ ЗАКОНА О НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНСКИХ И СРЕСКИХ НАРОДНИХ ОДБОРА И ЊИХОВИХ ОРГАНА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за организацију

власти и управу

Бр. СНС/А/ 49

28 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за организацију власти и управу Савезног већа на својој седници од 27 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о допуни Закона о надлежности општинских народних одбора и њихових органа, који му је преко председника Савезног већа доставио председник Савезне народне скупштине.

Одбор је усвојио предлог закона без икаквих измена.

Молимо Савезно веће да предложени текст предлога закона усвоји.

За известиоца одређен је народни посланик Златко Биљановски.

Секретар

Председник

Др Иво Сунарић с. р.

Влада Зечевић с. р.

Чланови:

Риста Антуновић с. р., Мухидин Бегвић с. р., Златко Биљановски с. р., Радомир Борисављевић с. р., Албин Дујић с. р., Предраг Глигорић с. р., Чедо Грбљан с. р., Мара Нацева с. р., Наум Наумовски с. р., Драгомир Николић с. р., Груђо Новаковић с. р., Милија Радовановић с. р., Франц Раит с. р., Илија Рикановић с. р., Владимир Симић с. р., Вида Томшић с. р., Јосип Трајковић с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ДОПУНИ ЗАКОНА О НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНСКИХ И СРЕСКИХ НАРОДНИХ ОДБОРА И ЊИХОВИХ ОРГАНА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Законодавни одбор

СНС/А/ 49

28 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници одржаној 28 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о допуни Закона о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа који му је доставио Одбор за организацију власти и управу.

При претресању Законодавни одбор усвојио је предложени законски предлог без измена.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Дому да га усвоји.

За известиоца одређен је народни посланик Иван Крефт.

Секретар

Председник

Др Јерко Радмиловић с. р. Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Аљуш Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драшњик с. р., Спасоје Ђаковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Миленковић с. р., Нехра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ИЗМЕНИ УВОДНОГ ЗАКОНА ЗА ОПШТИ ЗАКОН О ШКОЛСТВУ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 330

18 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог закона о измени Уводног закона за Општи закон о школству, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за свога претставника одредило Крсту Црвенковског, члана Савезног извршног већа и секретара за просвету и културу, а за повереника Родољуба Јемуовића, помоћника секретара за просвету и културу у Савезном извршном већу.

Смрт Фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа
Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
ПРЕТСЕДНИК
СНС/А/ 47
18 јун 1959 године
Београд

**ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ**

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог закона о измени Уводног закона за Општи закон о школству, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите Одбору за просвету на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог законског предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Крсту Црвенковског, а за повереника Родуљуба Јемуовића, помоћника секретара за просвету и културу у Савезном извршном већу.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

**ЗАКОНА О ИЗМЕНИ УВОДНОГ ЗАКОНА ЗА
ОПШТИ ЗАКОН О ШКОЛСТВУ**

Члан 1

У Уводном закону за Општи закон о школству („Службени лист ФНРЈ”, бр. 28/58) члан 7 брише се.

Члан 2

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

**ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНИ УВОДНОГ ЗАКОНА
ЗА ОПШТИ ЗАКОН О ШКОЛСТВУ**

Према одредби члана 7 Уводног закона за Општи закон о школству, који је објављен у „Службеном листу ФНРЈ”, бр. 28/58 од 16 јула 1958 године са даном ступања на снагу осмог дана по објављивању, народне републике биле су дужне да у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу донесу своје законе о гимназији.

Како се у току израде ових закона у народним републикама показало да је предвиђени рок од годину дана краatak, с обзиром на проблеме које треба у законима решити, иако су већим делом нацрти закона готови, то је Секретаријат Савезног извршног већа за просвету и културу нашао да је неопходно потребно да се наведени члан 7 брише, па је то предложио Савезном извршном већу, које је тај предлог усвојило.

ИЗВЕШТАЈ

**ОДБОРА ЗА ПРОСвету САВЕЗНОГ ВЕЋА О
ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ УВОДНОГ ЗАКОНА
ЗА ОПШТИ ЗАКОН О ШКОЛСТВУ**

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ВЕЋЕ
Одбор за просвету
СНС/А/ 47
29 јун 1959 године
Београд

**САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ**

Београд

Одбор за просвету Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници одржаној 29 јуна 1959 године разматрао је и усвојио Предлог

закона о измени Уводног закона за Општи закон о школству.

Истовремено обавештавате се да је, овај законски предлог разматрао и Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине и да и он није имао никаквих примедба.

Одбор за просвету Савезног већа Савезне народне скупштине предлаже Савезном већу да усвоји Предлог закона о измени Уводног закона за Општи закон о школству.

За свог известиоца Одбор је одредио друга Танасија Младеновића.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Претседник

Танасије Младеновић с. р.

Милка Минић с. р.

Чланови:

Станка Веселијов с. р., Енвер Реџић с. р., Аница Магашећ с. р., Олга Марасовић с. р., Рајко Габоновић с. р., Мирослав Гоња с. р., Кољ Широка с. р., Владо Мајхен с. р., Крсте Марковски с. р., Холи Вршчај Зима с. р., Борис Зихерл с. р.

ИЗВЕШТАЈ

**ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА САВЕЗНОГ ВЕЋА О
ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ ЗАКОНА ЗА
ОПШТИ ЗАКОН О ШКОЛСТВУ**

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ВЕЋЕ
Законодавни одбор
СНС/А/ 47
28 јун 1959 године
Београд

**САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ**

Београд

Законодавни одбор Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници одржаној 28 јуна 1959 године претресао је Предлог закона о измени Уводног закона за Општи закон о школству који му је доставио Одбор за просвету Савезног већа.

При претресу Законодавни одбор усвојио је предложени законски предлог без измена.

Подносећи овај извештај Законодавни одбор предлаже Дому да га усвоји.

За известиоца Законодавни одбор је одредио народног посланика Ивана Крефта.

Секретар

Претседник

Др Јерко Радмиловић с. р.

Др Макс Шнудерл с. р.

Чланови:

Др Заим Шарац с. р., Алџи Гаши с. р., Богомир Брајковић с. р., Живан Димитријевић с. р., Мито Димитријевић с. р., Јурица Драшњик с. р., Спасоје Ваковић с. р., Гојко Гарчевић с. р., Иван Крефт с. р., Осман Мифтари с. р., Стојан Милековић с. р., Зебра Муидовић с. р., Миле Почуча с. р., Сретен Вучковић с. р.

ПРЕДЛОГ

**ОДЛУКЕ О ДОДЕЉИВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ
ПРИВРЕДНИХ РЕЗЕРВИ ФЕДЕРАЦИЈЕ**

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ
01 Бр. 333
18 јун 1959 године
Београд

**ПРЕТСЕДНИКУ
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ**

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог одлуке о додељивању средстава из привредних резерви фе-

дирекције, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за своје претставнике одредило Николу Минчева, члана Савезног извршног већа и државног секретара за послове финансија — за претставника у Савезном већу, и Зорана Полича, државног потсекретара за послове финансија — за претставника у Већу произвођача.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су др Бранко Стјепановић, саветник у Државном секретаријату за послове финансија — за повереника у Савезном већу, и Душан Роловић, саветник у Државном секретаријату за послове финансија — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар
Савезног извршног већа
Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 51

19 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА САВЕЗНЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог одлуке о додељивању средстава из привредних резерви федерације, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да овај предлог упутите Одбору за народну привреду на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог предлога Савезно извршно веће је одредило свог члана Николу Минчева, а за повереника др Бранка Стјепановића, саветника у Државном секретаријату за послове финансија.

Претседник
Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ОДЛУКЕ О ДОДЕЉИВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ ПРИВРЕДНИХ РЕЗЕРВИ ФЕДЕРАЦИЈЕ

1. Из средстава привредних резерви федерације која се образују сходно одредби тачке 1 главе XXI Савезног друштвеног плана за 1959 годину, додељује се без обавезе враћања, и то:

	Милион динара
1) Савезном буџету за 1959 годину:	
а) за обезбеђење средстава за исплату регреса у привреди — — — — —	2.560
б) за потребе нуклеарне енергије — — — — —	1.800
в) за повећање буџетске резерве Савезног буџета за 1959 годину — — — — —	1.000
2) Општем инвестиционом фонду:	
а) за давање инвестиционих зајмова за реконструкције за привредне организације одређених грана индустрије — — — — —	1.000
б) за давање инвестиционих зајмова без конкурса за набавку одређене домаће опреме серијске производње — — — — —	9.500
3) За изградњу моста преко Саве у Загребу код Трња — — — — —	200

2. Ближе прописе за извршење одредаба под 1а, 1б и 2а претходне тачке донеће Савезно извршно веће, а за извршење одредаба претходне тачке под 3) савезни Државни секретаријат за послове финансија,

Опремену и услове одобравања зајмова из средстава предвиђених под 2б претходне тачке утврдиће савезни Државни секретаријат за послове финансија у сагласности са савезним Државним секретаријатом за послове робног промета.

3. Ова одлука ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРЕДЛОГА ОДЛУКЕ О ДОДЕЉИВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ ПРИВРЕДНИХ РЕЗЕРВИ ФЕДЕРАЦИЈЕ

Ад 1а) Производња природне свиле налази се у последње време у тешкој ситуацији због немогућности реализације своје производње као што је греж, свилено предиво, шап и бурет предиво, тканине од природне свиле, као и због знатних залиха истих, које су у сталном порасту. Због овакве ситуације природно свиларство је у последњим годинама у сталном опадању и филанде налазе се у тешкој финансијској ситуацији а неке и пред обуставом рада.

Регрес се предлаже из разлога што садашњи асортиман и квалитет тканина од природне свиле, не може наћи пласман на домаћем тржишту по садашњим високим ценама.

Регрес је предвиђен произвођачима грежа за текућу производњу у висини од 3.000 динара за 1 кг. Иста висина регреса предлаже се на затечене залихе грежа, предива и тканина од природне свиле.

На утврђене залихе шап предива било у виду предива или у виду тканина предлажен је регрес од 2.000 динара по 1 килограму док на утврђене залихе бурет предива било у виду предива или у виду тканина предложени регрес износи 1.000 динара по 1 кг.

Укупан ефекат за исплату овог регреса износи 500 милиона динара.

С обзиром да савезним буџетом за 1959 годину нису обезбеђена средства за исплату овог регреса, предлаже се да се износ од 500 милиона динара додели из привредних резерви федерације.

Савезним буџетом за 1959 годину у разделу 67 глава 2 предвиђен је износ од 240 милиона динара за регрес за рото хартију новинским предузећима. Овај износ предвиђен је на бази утрошене количина рото хартије уз регрес од 10 динара по 1 килограму рото хартије.

С обзиром да скоро сва новинска предузећа и поред регреса за рото хартију исказују губитак предложена је измена досадашњег система регреса, с тим да се регрес одобрава по 1 примерку одређених листова. Пошто финансијска ситуација свих листова није иста предвиђено је груписање листова у пет категорија према дневном тиражу уз различиту висину регреса која се креће од 0,75 до 5 динара по једном примерку.

Маса регреса која произилази из оваквог критеријума износи 800 милиона динара што значи да је поред већ одобрених средстава потребно накнадно обезбедити још 560 милиона динара колико се овом одлуком и предлаже.

У циљу реализовања предвиђеног нивоа потрошње текстила и нормализовања пласмана памучних и целулозних тканина и тканина од вештачке свиле, Савезно извршно веће је закључило почетком ове године, да се хитно приступи снижењу цена ових производа, како би се овим мерама деловало одмах, у току првог полугођа, тј. у периоду у коме долази до нагомиланања залиха на пласман ових производа.

Стога је Уредбом о изменама и допунама тарифе пореза на промет („Службени лист ФНРЈ”, бр. 6/59) извршено снижење стопе пореза на промет по тач.

2 тар. бр. 66 тарифе на промет за памучне целоволне тканине од 38% на 30% и по тач. б) тар. бр. 74 тарифе пореза на промет за тканине од вештачке свиле од 48% на 40%.

Поред тога, Одлуком Савезног извршног већа о снижењу продајних цена текстила и о давању регреса за текстил („Службени лист ФНРЈ”, бр. 6/59 и 10/59) одобрен је регрес на затечене залихе памучних и целоволних тканина и тканина од вештачке свиле.

Одлуком Савезне народне скупштине о додељивању средстава из привредних резерви федерације („Службени лист ФНРЈ”, бр. 17/59) у тач. 1 под 1б) додељен је за исплату овог регреса износ од 2.000 милиона динара. Овај износ одобрен је на бази оријентационих података савезног Државног секретаријата за послове робног промета о извршеној процени залиха ових производа у трговини на велико и мало. Процењено је да залихе на дан ступања на снагу одлуке о овом регресу износе око 40 милиона м², што уз просечну оријентациону малопродајну цену од 470 динара за 1 м² даје укупну вредност од око 18.800 милиона динара, односно масу регреса од око 1.880 милиона динара.

Према подацима Главне централе Народне банке поднети су до 9-VI-1959 године исправни регресни захтеви са укупним износом регреса од 3.171 милион динара, што значи да је по овим захтевима маса регреса већа за 1.171 милион динара од предвиђеног износа. Пошто међутим поред ових захтева постоје и регресни захтеви које је банка због формалних недостатака вратила подносиоцима и који се налазе у процери у поступку отклањања недостатака са укупном масом регреса од око 300 милиона динара, предлаже се да се за покриве овог регреса, поред већ додељеног износа од 2.000 милиона динара додели из привредних резерви федерације још 1.500 милиона динара, с обзиром да у Савезном буџету за 1959 годину нису предвиђена средства за исплату овог регреса.

Ад 1б) Савезна комисија за нуклеарну енергију предвидела је за извршење својих задатака у 1959 години расходе у износу од 7,3 милијарде динара, али је у савезном буџету за те сврхе одређено свега 5 милијарди динара.

Тим поводом је извршена ревизија програма од стране Савезне комисије за нуклеарну енергију, те се на основу извршене анализе дошло до закључка да би било потребно одобрити Савезној комисији за нуклеарну енергију додатна средства у износу од 1,8 милијарди динара, уместо предложених 2,3 милијарде динара, с тим да неки задаци опадну а да се на неким рад успори.

У ближем пропису Савезног извршног већа о употреби ових средстава предвиђа се да ће се износ од 1 милијарде динара моћи користити када буду одобрени инвестициони програми, а остатак по утрошку средстава предвиђених у савезном буџету за нуклеарну енергију.

Ад 1в) У савезном буџету за 1959 годину за недовољно предвиђене и непредвиђене расходе (буџетска резерва) одобрен је износ од 10.000.000.000.— динара.

Ова средства, само једним делом могу служити за подмирење недовољно предвиђених и непредвиђених расхода који се буду појавили у току године, с обзиром да је за расходе који се нису могли распоредити у предрачуницима појединих органа и установа већ унапред ангажовано динара 6.633 милиона. Према томе, у слободном делу буџетске резерве из кога треба подмирити све накнадне и ванредне потребе у току 1959 године, остало је 3.367 милиона динара. Овај износ готово је у целости ангажован узимајући у обзир средства већ стављена на располагање корисницима као и примљене захтеве који се налазе у разматрању пред надлежним од-

борима Савезног извршног већа и у савезном Државном секретаријату за послове финансија па се предлаже издвајање износа од 1.000 милиона динара из привредних резерви федерације за подмирење најхитнијих и неодољивих потреба које се могу појавити у летњим месецима ове године.

Ад 2а) Предузећа која раде за потребе војне индустрије имају неискоришћене капацитете, те су потребна додатна средства која би омогућила да се ови капацитети користе за цивилно тржиште. Ова средства би била искоришћена за давање зајмова преко Општег инвестиционог фонда за реконструкцију поменутих предузећа у 1959 години и то за производњу разних производа из области металоправаљачке и електриндустрије, хемиске индустрије и за производњу пнеуматике за мотоцикле.

Ад 2б) Средства која су предвиђена Савезним друштвеним планом за 1959 годину, утрошена су углавном на зајмове по захтевима из 1958 године који се ради недостатка средстава у 1958 години нису до 31-XII-1958 године могли решити. Тако су за захтеве у 1959 години остала уствари само средства од 4.000 милиона динара додељена Општем инвестиционом фонду из привредних резерви федерације.

Код Југословенске инвестиционе банке су одобрени зајмовима у току првих пет месеци исцрпљена ова средства готово у целости.

При томе треба имати у виду да Народна банка кредитира прекомерне залихе по цени производње на тај начин новчана средства долазе на тржиште, да произвођачке привредне организације терети камата на ове кредите, а да при томе нема реализације, што опет има за последицу смањени прилив средстава у друштвене фондове односно буџете. Поред тога предузећа имају повећане трошкове лагеровања и одржавања возила. Део ових возила на залихи није могуће сместити у подесне просторије и она су изложена утицају атмосферских прилика. Гуме при самом дужем стајању губе у вредности. С друге стране, низ привредних организација, нарочито у области саобраћаја, не могу да из својих наменских средстава издвоје износе за набавку возила за готово.

Средњерочни зајмови за набавку одређене домаће опреме а посебно возила (камиона и аутобуса) претстављају економски повољно улагање. Ово из разлога што се омогућује домаћој индустрији неметана реализација и одржавање производње, што ова опрема такође долази у употребу и учествује у процесу производње и вршењу услуга и тако обезбеђује а и повећава рентабилитет код предузећа инвеститора (купаца).

Залихе поменутих возила код главна три произвођача 31.XII.1958 године (Товарна аутомобилова, Марибор, Фабрика аутомобила Прибој на Лиму и „Црвене заставе” Крагујевац је — 1.068 комада у вредности по продајним ценама) — 6,0 млрд. дин.

а 31.3.1959 године 1.282 комада у вредности од — — — — — 5,9 „ „

Као реално предвиђа се производња у III и IV кварталу 1959 године у вредности од око — — — — — 20,5 „ „

На основу тога уз нешто повећано учешће и уз продају за готово 50% потребно је средстава за зајмове око 8,3 „ „

Остатак предложеног износа од 1,2 милијарде динара односи се на средства за овакве зајмове за набавку камиона хладњача и раскладних уређаја за потребе трговине и угоститељства у циљу модернизације и економичности пословања ових привредних прана.

Ад 3) Мост преко Саве у Загребу код Трња решава поред активног проблема градског саобраћаја у Загребу и проблем повезивања града Загреба са саобраћајним правцем Карловац—Ријека и са Сиском односно са Посавином, као и са осталим правцима главне путне мреже која се грана из За-

греба. Због тога важност изградње овог великог моста има шири значај у оквиру главне путне мреже. С обзиром на истакнуту саобраћајну важност овог моста предвиђена ширина моста треба да се повећа за два метра тј. од 18 на 20 метара. Финансирање је до сада вршено искључиво из средстава Народног одбора Загреба. Предложени износ претставља учешће од 10%.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА НАРОДНУ ПРИВРЕДУ САВЕЗНОГ ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ОДЛУКЕ О ДОДЕЉИВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ ПРИВРЕДНИХ РЕЗЕРВИ ФЕДЕРАЦИЈЕ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за народну привреду

Бр. СНС/А/51

28 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за народну привреду Савезног већа Савезне народне скупштине на својим седницама од 23 и 24 јуна 1959 године претресао је Предлог одлуке о додељивању средстава из привредних резерви федерације и усвојио га са следећим допунама:

У тачки 1), под 2 после б) додаје се нова одредба под в) која гласи:

„в) за давање инвестиционих зајмова у индустрији и рударству — — — 6.000 милиона дин.

Наведену допуну Одбор је усвојио на предлог представника Савезног извршног већа.

Подносећи овај извештај у име Одбора молим Дом да усвоји Предлог одлуке о додељивању средстава из привредних резерви федерације са поменутом допуном.

За известиоца Одбора одређен је народни посланик Момир Капор.

Секретар

Претседник

Тодор Вујасиновић с. р.

Видое Смилевски с. р.

Чланови:

Влајко Беговић с. р., Душан Богданов с. р., Димче Бојановски с. р., Радивој Давидовић с. р., инж. Војислав Јеленковић с. р., Хајро Капетановић с. р., Момир Капор с. р., Никола Кмезић с. р., Цавид Нимањ с. р., Ђоко Пајковић с. р., Анте Раде с. р., Пал Шоти с. р., Благоје Талески с. р., Илија Тепавац с. р., Божо Томић с. р.

ПРЕДЛОГ

ОДЛУКЕ О ДОПУНИ ОДЛУКЕ О УСТУПАЊУ ДОПРИНОСА ИЗ ДОХОТКА И ЗЕМЉАРИНЕ ПРИВРЕДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ОДРЕЂЕНИХ ДЕЛАТНОСТИ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 Бр. 334

18 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ

САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Приложено Вам достављамо Предлог одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених

делатности, с молбом да се преузме на даљи рад у Савезној народној скупштини.

Истовремено Вас обавештавамо да је Савезно извршно веће за свога претставника у оба дома одредило Марјана Брецеља, члана Савезног извршног већа и државног секретара за послове робног промета.

За поверенике Савезног извршног већа одређени су Радомир Мандић, начелник Одељења за трговину у Државном секретаријату за послове робног промета — за повереника у Савезном већу, и др Душан Дејановић, начелник Правног одељења у Државном секретаријату за послове робног промета — за повереника у Већу произвођача.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Секретар

Савезног извршног већа

Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА
ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 52

19 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Друже Претседниче,

Достављам Вам Предлог одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених делатности, који је Скупштини поднело Савезно извршно веће и молим да тај предлог доставите Одбору за народну привреду на претресање и даљи поступак.

За свог претставника при претресању овог предлога одлуке Савезно извршно веће је одредило свог члана Маријана Брецеља, а за повереника Радомира Мандића, начелника одељења за трговину у Државном секретаријату за послове робног промета.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ОДЛУКЕ О ДОПУНИ ОДЛУКЕ О УСТУПАЊУ ДОПРИНОСА ИЗ ДОХОТКА И ЗЕМЉАРИНЕ ПРИВРЕДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ОДРЕЂЕНИХ ДЕЛАТНОСТИ

1. У Одлуци о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених делатности („Службени лист ФНРЈ”, бр. 54/57 и бр. 48/58) у тачки 6 додаје се нови став 2, који гласи:

„Туристичка предузећа уносе у своје фондове из дела дохотка који одговара износу доприноса из дохотка привредних организација — 6%.”

Досадашњи ст. 2 и 3 постају ст. 3 и 4, а у ставу 4 уместо речи: „става 1” стављају се речи: „ст. 1 и 2”.

2. Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ”, а примењиваће се од 1 јануара 1959 године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ОДЛУКЕ О ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О УСТУПАЊУ ДОПРИНОСА ИЗ ДОХОТКА И ЗЕМЉАРИНЕ ПРИВРЕДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ОДРЕЂЕНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Туристичке привредне организације код продаје туристичких услуга, особито у иностранству, знатно доприносе повећању обима туристичког промета. Рачуна се да ће се у 1959 години обавити око 70% туристичког промета са иностранством посредовањем туристичких привредних организација.

Поред посредовања код продаје угоститељских услуга, туристичка предузећа највећи део својих пословања обављају организацијом кружних путовања за иностране туристе. Због тога, туристичка предузећа имају сопствена превозна средства која пружају услуге превоза иностраним туристима за време кружних путовања. Продајом ових услуга ова су предузећа у 1958 години остварила девизна средства у износу од око 120 милиона динара.

Међутим, специфичност је ових предузећа што своје пословање обављају сезонски, те углавном због тога остварују минимална средства за своје фондове. Имајући у виду њихову специфичност пословања она су у току прошлих година повољније третирана код плаћања обавеза према друштвеној заједници. Све до 1957 године прописима о расподели укупног прихода било је предвиђено да се туристичким привредним организацијама уступа 50% савезне порезе на добит као приход њихових фондова намењених за инвестиције. Новим прописима, којима се регулише расподела дохотка, нису предвиђене никакве погодности за туристичка предузећа, које су она прошлих година имала, због чега ова предузећа нису у могућности да издвоје из чистог прихода средства за набавку возила потребних за пружање транспортних услуга за кружна путовања иностраних туриста односно за партиципацију и отплату зајмова.

Имајући у виду специфичност пословања која иначе постоји код привредних организација које врше транспортне услуге Одлуком о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредних организација одређених делатности („Службени лист ФНРЈ”, бр. 54/57) предузећима јавног друског саобраћаја извршено је уступање 60% дела дохотка који одговара износу доприноса из дохотка. У исто време ове привредне организације ослобођене су од плаћања камате на основна средства Одлуком о каматним стопама на средства привредних организација („Службени лист ФНРЈ”, бр. 54/57). Међутим, туристичким предузећима није извршено уступање 60% дела доприноса из дохотка. Накнадним прописима туристичка предузећа ослобођена су плаћања камате на основна средства за возила. Због тога су ова предузећа, у погледу издвајања средстава у фондове, у неповољнијем положају од предузећа јавног друског саобраћаја. Ради различитог третмана код расподеле дохотка у последње време забележена је појава да туристичка предузећа мењају своју регистрацију односно да се региструју код предузећа јавног друског саобраћаја.

Имајући у виду изнето стање предлаже се нацрт Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених делатности у којој се предвиђа да се туристичким предузећима изврши уступање 60% дела дохотка који одговара износу доприноса из дохотка за уношење у своје фондове. Укупан ефект овог уступања на основу података из 1958 године износио би око 130 милиона динара годишње. Уступањем ових средстава омогућило би се туристичким привредним организацијама да могу вршити набавку потребних превозних средстава. Повећање превозних средстава допринеће и повећању девизног прилива из туризма, пошто превозничке услуге туристичких предузећа користе око 90% иностраних туриста.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА НАРОДНУ ПРИВРЕДУ О ПРЕДЛОГУ ОДЛУКЕ О ДОПУНИ ОДЛУКЕ О УСТУПАЊУ ДОПРИНОСА ИЗ ДОХОТКА И ЗЕМЉАРИНЕ ПРИВРЕДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ОДРЕЂЕНИХ ДЕЛАТНОСТИ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за народну привреду

СНС/А/ 52

26 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ

САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за народну привреду Савезног већа Савезне народне скупштине на својој седници од 24 јуна, препресао је Предлог одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених делатности и усвојио га са следећом изменом:

У тачки 1 у другом ставу у трећем реду наместо „60%“ ставља се „60%“.

Ову измену усвојио је и Одбор за народну привреду Већа произвођача.

Подносећи овај извештај у име Одбора, молим Дом да усвоји Предлог одлуке о допуни Одлуке о уступању доприноса из дохотка и земљарине привредним организацијама одређених делатности.

За известиоца Одбора одређен је народни посланик Момир Капор.

Секретар

Претседник

Тодор Вујасиновић с. р.

Видос Смилевски с. р.

Чланови:

Блајко Беговић с. р., Душан Богданов с. р., Димче Бојановски с. р., Радивој Давидовић с. р., Војислав Јеленковић с. р., Хајро Капетановић с. р., Момир Капор с. р., Никола Кмезић с. р., Давид Нимани с. р., Ђоко Пајковић с. р., Анте Раде с. р., Пал Шоти с. р., Благоје Талески с. р., Илија Тепавац с. р., Божо Томић с. р.

ПРЕДЛОГ

ОДЛУКЕ О ПОТВРДИ УРЕДБЕ О ДОПУНИ УРЕДБЕ О ЗЕМЉОРАДНИЧКИМ ЗАДРУГАМА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ

01 бр. 337

19 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Савезно извршно веће, на основу оделка II Одлуке о потврди уредаба Савезног извршног већа и о даљем раду на припреми закона о привредном систему, донело је Уредбу о допуни Уредбе о земљорадничким задругама („Службени лист ФНРЈ”, бр. 22/59). Молимо Вас да ову уредбу поднесете Савезном већу и Већу произвођача на потврду у смислу члана 20 тачка 1 Закона о спровођењу Уставног закона.

Секретар

Вељко Зековић с. р.

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

ПРЕТСЕДНИК

СНС/А/ 53

22 јун 1959 године

Београд

ПРЕТСЕДНИКУ САВЕЗНОГ ВЕЋА
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Савезно извршно веће доставило је Скупштини предлог да Скупштина потврди Уредбу о допуни Уредбе о земљорадничким задругама, коју је Веће донело на основу одељка II Одлуке о потврди уредаба Савезног извршног већа и о даљем раду на припреми закона о привредном систему. Ова уредба објављена је у „Службеном листу ФНРЈ“, бр. 22/59.

Молим да о овом предлогу обавестите Одбор за народну привреду свог Дома како би га исти размотрио и дао предлог Дому у вези с траженом потврдом.

Претседник

Петар Стамболић с. р.

ПРЕДЛОГ

ОДЛУКЕ О ПОТВРДИ УРЕДБЕ О ДОПУНИ УРЕДБЕ
О ЗЕМЉОРАДНИЧКИМ ЗАДРУГАМА

Потврђује се Уредба о допуни Уредбе о земљорадничким задругама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 22/59), коју је Савезно извршно веће донело на основу Овлашћења из тачке II Одлуке о потврди уредаба Савезног извршног већа и о даљем раду на припреми закона о привредном систему („Службени лист ФНРЈ“, бр. 8/54).

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА НАРОДНУ ПРИВРЕДУ САВЕЗНОГ
ВЕЋА О ПРЕДЛОГУ ОДЛУКЕ О ПОТВРДИ УРЕДБЕ
О ДОПУНИ УРЕДБЕ О ЗЕМЉОРАДНИЧКИМ
ЗАДРУГАМА

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за народну привреду

СНС/А/ 53

25 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за народну привреду Савезног већа Савезне народне скупштине на својим седницама од 23 и 24 јуна 1959 године, разматрао је Уредбу о допуни Уредбе о земљорадничким задругама коју је Савезно извршно веће донело на основу овлашћења из Одељка II Одлуке о потврди уредаба Савезног извршног већа и о даљем раду на припремама Закона о привредном систему, коју је Савезно извршно веће поднело Скупштини на потврду.

Предлог за потврду поменуте Уредбе достављен је Одбору за народну привреду преко претседника Дома.

Како је ова Уредба у сагласности са нашом општом привредном политиком и постојећим прописима, Одбор предлаже Дому да донесе одлуку о њеној потврди.

Предлог одлуке прилаже се уз овај извештај. За известиоца Одбора одређен је народни посланик Тодор Вујасиновић.

Секретар

Тодор Вујасиновић с. р.

Претседник

Видое Смилевски с. р.

Чланови:

Влајко Беговић с. р., Душан Богданов с. р., Димче Бојановски с. р., Радивој Давидовић с. р., инж Војислав Јеленковић с. р., Хајро Капетановић с. р., Момир Капор с. р., Никола Кмезић с. р., Давид Нимани с. р., Ђоко Пајковић с. р., Анте Раос с. р., Пал Шоти с. р., Благоје Талески с. р., Илија Тепавец с. р.,
Божо Томић с. р.

ИЗВЕШТАЈ

ОДБОРА ЗА НАРОДНУ ПРИВРЕДУ САВЕЗНОГ
ВЕЋА О ПОТВРДИ СТАТУТА ЗАЈЕДНИЦЕ ЈУГО-
СЛОВЕНСКЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ

САВЕЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

САВЕЗНО ВЕЋЕ

Одбор за народну привреду

СНС/А/ 40

26 јун 1959 године

Београд

САВЕЗНОМ ВЕЋУ
САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

Одбор за народну привреду Савезног већа Савезне народне скупштине на својим седницама од 23 и 24 јуна, разматрао је Статут Заједнице југословенске електропривреде и констатовао да је усаглашен са Законом о електропривредним организацијама.

Предлог за одобрење поменутог Статута достављен је Одбору за народну привреду преко претседника дома а у вези с тим формиран је Пододбор који је ближе размотрио овај Статут и о своме раду поднео извештај Одбору.

Подносећи овај извештај у име Одбора молим Дом да одобри Статут Заједнице југословенске електропривреде.

За известиоца Одбора изабран је народни посланик Тодор Вујасиновић.

Секретар

Тодор Вујасиновић с. р.

Претседник

Видое Смилевски с. р.

Чланови:

Влајко Беговић с. р., Душан Богданов с. р., Димче Бојановски с. р., Радивој Давидовић с. р., инж Војислав Јеленковић с. р., Хајро Капетановић с. р., Момир Капор с. р., Никола Кмезић с. р., Давид Нимани с. р., Ђоко Пајковић с. р., Анте Раос с. р., Пал Шоти с. р., Благоје Талески с. р., Илија Тепавец с. р.,
Божо Томић с. р.

VEĆE PROIZVOĐAČA

16-ta SEDNICA

OD 30 JUNA 1959 GODINE

S A D R Ž A J

Pre dnevnog reda:

1) Odgovor predstavnika Saveznog izvršnog veća Slavka Komara na pismeno pitanje narodnog poslanika Dragoslava Ristića;

2) Usmeno pitanje narodnog poslanika Hajrije Kapić.

Dnevni red:

- 1) Pretres Predloga zakona o rudarstvu;
- 2) Pretres Predloga zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača;
- 3) Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi;
- 4) Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama;
- 5) Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom osiguranju;
- 6) Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju;
- 7) Pretres Predloga zakona o administrativnim taksama;
- 8) Pretres Predloga zakona o izmenama Zakona o vinu;
- 9) Pretres Predloga zakona o dopuni Zakona o nadležnosti opštinskih i sreskih narodnih odbora i njihovih organa;
- 10) Pretres Predloga odluke o dodeljivanju sredstava iz privrednih rezervi federacije;
- 11) Pretres Predloga odluke o dopuni Odluke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemljarine privrednim organizacijama određenih delatnosti;
- 12) Pretres Predloga odluke o potvrdi Uredbe o dopuni Uredbe o zemljoradničkim zadrugama;
- 13) Pretres izveštaja Odbora za privredne organizacije o potvrdi Statuta Zajednice jugoslovenske elektroprivrede.

Govornici: Predstavnik Saveznog izvršnog veća Slavko Komar, Dragoslav Ristić, Hajrija Kapić, Muris Osmanagić (2 puta), Emil Kevrešan (2 puta) i povereniik Saveznog izvršnog veća Alojz Dular.

PRETSEDAVAO
PRETSEDNIK
PAŠKO ROMAC

ZAPISNIČAR
ROME DRAGICA

Početak u 8 č 30 min

Pretsednik Paško Romac (Izborni srez Zre-njanin-Kikinda, AP Vojvodina, NR Srbija): Otvaram šesnaestu sednicu Veća proizvođača Savezne narodne skupštine.

Zapisnik današnje sednice vodiće zapisničar, narodni poslanik Dragica Rome. Molim zapisničara da pročita zapisnik prošle, petnaeste sednice.

Zapisničar Dragica Rome (Izborni srez Kranj, NR Slovenija) čita zapisnik 15-te sednice Veća proizvođača od 29 juna 1959 godine.

Pretsednik Paško Romac: Ima li primedaba na pročitani zapisnik? (Nema). Pošto primedaba nema, zapisnik se overava.

Pre prelaska na dnevni red, predstavnik Saveznog izvršnog veća, drug Slavko Komar daće odgovor na pitanje narodnog poslanika Dragoslava Ristića.

Molim predstavnika Saveznog izvršnog veća, druga Slavka Komara da odgovori na pitanje narodnog poslanika Dragoslava Ristića.

Pretstavnik Saveznog izvršnog veća **Slavko Komar** (Izborni srez Valpovo, NR Hrvatska): Narodni poslanik drug Dragoslav Ristić uputio je ovo pitanje:

»Savezni odbor za takmičenje u poljoprivredi izdao je uputstvo za nagradno takmičenje u poljoprivredi koje je »Borba« u celosti objavila 13. marta 1957. godine.

Ovim uputstvom je predviđeno u čemu se treba takmičiti, uslovi takmičenja, visina nagrade i dr. i to za ratarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo i stočarstvo.

Po ovom uputstvu za uspehe koji su postignuti u ratarstvu (Savez poljoprivredno-šumarskih komora Jugoslavije je isplatio nagrade, dok za postignute uspehe u voćarstvu i stočarstvu dosada nisu isplaćene nagrade.

Stoga vas molim da na narednoj sednici Savezne narodne skupštine dobijem odgovor zašto se ove nagrade ne isplaćuju i da li će se isplatiti ili ne?»

Odgovor je ovaj:

Rješenjem Saveznog izvršnog vijeća o dodjeljivanju sredstava za financiranje takmičenja u poljoprivredi u 1957. godini (»Službeni list FNRJ«, br. 23/58) dodijeljen je Savezu poljoprivredno-šumarskih komora Jugoslavije iz privrednih rezervi federacije za 1958. godinu iznos od 525 miliona dinara za isplatu nagrada takmičarima uglavnom za ratarstvo, za takmičenje u proizvodnji kukuruza, šećerne repe, krompira, konoplja, suncokreta i pamuka, kao i za isplatu naknadnih nagrada za pšenicu. I taj iznos je utrošen za namijenjene svrhe.

U dodijeljenom iznosu nije bila sadržana potrebna suma za isplatu nagrada za takmičenje u podizanju plantažnih voćnjaka i vinograda, kao i za stočarstvo, proizvodnju mlijeka i mesa i merinizaciju ovaca, pošto je to takmičenje trajalo sve do maja mjeseca 1958. godine. S obzirom na propisani rad i postupak sreskih i republičkih komisija za nagradno takmičenje u poljoprivredi, kao i s obzirom na kontrolu i proveru podataka iz podnesenih izvještaja Saveznog odbora za takmičenje u poljoprivredi, utvrđen je tek krajem 1958. godine iznos od 142 miliona dinara potreban za isplatu nagrada za ove vidove takmičenja, što praktično znači da je trebalo isplatiti ove nagrade u toku 1959. godine.

S obzirom na znatnu angažovanost sredstava privrednih rezervi federacije za 1959. godinu, tražena je mogućnost da se potrebna sredstva za ove svrhe dodijele iz drugih izvora, a ne iz privrednih rezervi federacije, pa je u ovom smislu podnijet prijedlog Saveznom izvršnom vijeću. Međutim, pošto je isplata ovih nagrada ustvari isplata stvorenih obaveza u takmičenju u poljoprivredi iz 1957/58. godine, odobren je do donošenja konačnog rješenja Saveznog izvršnog vijeća avans u iznosu od 142 miliona dinara za isplatu ovih obaveza i državni potsekretar za finansije je dao nalog Narodnoj banci da prenese sumu od 142 miliona dinara

Poljoprivredno-šumarskoj komori za isplatu takmičarima za takmičenje u vinogradarstvu, voćarstvu i stočarstvu. Isplata je u toku.

Pretsednik Paško Romac: Da li narodni poslanik Dragoslav Ristić traži još neko objašnjenje ili želi da postavi dopunsko pitanje u vezi sa datim odgovorom?

Dragoslav Ristić (Izborni srez Vranje, NR Srbija): Ne. Slažem se.

Pretsednik Paško Romac: Da li ko od narodnih poslanika želi da postavi neko usmeno pitanje? Reč ima narodni poslanik Hajrija Kapić.

Hajrija Kapić (Izborni srez Sarajevo-Centar NR Bosna i Hercegovina): Drugovi i drugarice narodni poslanici, u Narodnoj Republici Srbiji, na potezu Paraćin—Niš izvode se radovi na autoputu »Bratstvo-Jedinstvo«. Pored omladinskih radnih brigada, na ovom dijelu autoputa je uključeno 15 građevinskih privrednih organizacija iz svih republika i mnogo drugih preduzeća koja vrše snabdijevanje, transport i ostale usluge za izgradnju autoputa.

Činjenica je da nijedna od 15 građevinskih privrednih organizacija koje izvode radove na ovoj izgradnji nije bila dosada u mogućnosti da sklopi ugovor o građenju sa investitorom iako najveći broj ovih organizacija radi na izgradnji autoputa već 10 mjeseci.

S druge strane, postoji uvjerenje da ukupna sredstva koja su određena investicionim programom za izgradnju ovog dijela autoputa nisu dovoljna. Isto tako blagovremeno otvaranje tekućih sredstava zaostaje, uslijed čega se neredovno plaćaju dospjela potraživanja ne samo građevinskih privrednih organizacija nego i drugih dobavljača.

U vezi sa ovakvom situacijom koja može dovesti do neizvršenja zadataka u roku, ja bih htjela da postavim tri pitanja pretstavniku Saveznog izvršnog vijeća.

Prvo — da li su potrebna finansijska sredstva za izgradnju dijela autoputa Paraćin—Niš prema odobrenim projektima obezbijedena u cjelosti, a ako nisu šta je preduzeto da se ona obezbijede?

Drugo — šta je prouzrokovalo da se investitoru ne stavljaju blagovremeno na raspolaganje potrebna sredstva za izmirenje dospjelih obaveza prema građevinskim preduzećima i dobavljačima koji snabdijevaju omladinske radne brigade?

Treće — da li je Saveznom izvršnom vijeću poznato da i nakon 10 mjeseci radova nijedan od 15 izvođača nije zaključio konačne ugovore ni utvrdio cijene po kojima se radovi izvode?

Molim pretstavnika Saveznog izvršnog vijeća, ako bi mogao sada, usmeno, s obzirom na hitnost ovih radova i situacije u kojoj se nalaze pojedina građevinska preduzeća koja obavljaju

radove, da mi odgovori na ovo pitanje, a ako ne, onda molim pismeni odgovor na ova pitanja.

Pretsednik Paško Romac: Čuli ste pitanje narodnog poslanika Hajrije Kapića. Pošto predstavnik Saveznog izvršnog veća koji bi odgovorio na ova pitanja nije prisutan, to ćemo postavljena pitanja uputiti Izvršnom veću, pa će se na narednoj sednici dati odgovor.

Hajrija Kapić: Ja molim da dobijem pismeni odgovor.

Pretsednik Paško Romac: Dobro.

Prelazimo na prvu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o rudarstvu. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč o Predlogu zakona o rudarstvu? (*Muris Osmanagić:* Ja bih želeo da dam amandman). Skrećem pažnju narodnim poslanicima da ko želi reč, bilo da da amandman, bilo da diskutuje, da se pismeno prijavi.

Reč ima narodni poslanik Muris Osmanagić.

Muris Osmanagić (*Izborni srez Zenica II, NR Bosna i Hercegovina*): Shodno odredbama Poslovnika Veća proizvođača podnosim amandman na glavu VII Predloga zakona o rudarstvu sa ovom formulacijom:

Prvo, da se u članu 139 na kraju briše tačka i stavi zapeta i dodaju riječi »te u najkraćem roku doneti stručni nalaz o uzrocima nesreće«.

Drugo, da se u članu 141 brišu riječi »u jami« i doda nova rečenica »Po podnetoj prijavi rudarski inspektorat je dužan u najkraćem roku da donese rješenje«.

Obrazloženje amandmana. U Zakonu o rudarstvu i posebno u ovoj glavi prviput je jasno utvrđen stepen odgovornosti pojedinih privrednih organizacija, organa i pojedinca u pogledu zaštite na radu. Međutim, ima još nekih pitanja koja bi trebalo preciznije utvrditi, a upravo se ovaj amandman tiče tih pitanja, a ona u praksi često izazivaju nerazumijevanje i nepoželjne situacije. U čemu je stvar? Prenošenjem nadležnosti inspekcije rada na rudarsku inspekciju i po ovom pitanju, na osnovu stručnog nalaza rudarske inspekcije prilikom nesrećnih slučajeva pokreću postupak socijalno osiguranje i drugi organi u pogledu naplate materijalne štete ili krivične odgovornosti. Za rudnik sa jamskim pogonima, gdje se radovi obavljaju bez prekida i gdje mjesta nesreće u kratkom roku mogu da postanu nepristupačna, neobično je važno da se obaveže rudarski inspektorat da taj stručni nalaz donese u što je moguće kraćem roku, a Savezna izvršna vijeća bi trebalo da dā tumačenje šta se podrazumijeva pod tim najkraćim rokom, pošto imamo različitih slučajeva, pa ih treba i različito obraditi.

Drugo, u članu 141 se kaže: da rudarski inspektorati izdaju dozvolu za puštanje u pogon pojedinih rudarskih objekata, uređaja u jama-

ma i otkopnih metoda. Time se zaista zavodi veliki red u našoj dosadašnjoj praksi, što će nesumnjivo dovesti do daljeg tehničkog napretka naših rudnika i povećanja sigurnosti rada. Ali, to je pitanje takođe u vezi sa neposrednom proizvodnjom i baš zato što će stalno biti tih prijava rudarskih preduzeća za puštanje u pogon objekata i posebno uređaja u jama, manji ili veći — trebalo bi obavezati inspektorat da donosi rješenje u što je moguće kraćem roku da se ne bi desilo da pojedine prijave preduzeća čekaju na rješenje po nekoliko mjeseci. A tih je slučajeva bilo i do sada u praksi. Zato je neophodno, po mom mišljenju, obavezati rudarske inspektorate da brzo donose rješenja o tim prijavama da ne bi dolazilo do zastoja u proizvodnji. Zato i predlažem da se u zakon unese da se rješenje mora doneti u kratkom roku.

Ovdje se može staviti primjedba da se već zalazi u upravni postupak. Međutim, baš zato što je materija zakona o rudarstvu specifična, bolje je inspektorate obavezati na neki rok nego to ostaviti upravnom postupku. I u prethodnim glavama ovog zakona, naprimjer, u pogledu obaveze preduzeća da prijavljuju požar, gorski udar, metan itd., precizirani su rokovi. I ovaj slučaj je analogan njima i zato smatram da ta primjedba o upravnom postupku ne bi trebalo da ometa usvajanje ovog amandmana. Sa tih razloga molim Vijeće proizvođača da usvoji ovaj amandman.

Pretsednik Paško Romac: Ko se dalje javlja za reč o ovom zakonskom predlogu? Ima reč izvestilac Odbora za pitanja rada i socijalnog osiguranja Emil Kevrešan.

Izvestilac Odbora za pitanja rada i socijalnog osiguranja Emil Kevrešan (*Izborni srez Pančevo — Vršac, AP Vojvodina — NR Srbija*): Mi smo u Odboru za pitanja rada i socijalnog osiguranja razmatrali amandman koji je podneo drug Osmanagić. Predstavnik Saveznog izvršnog veća je prihvatio ovaj naš predlog. Ja se sada interesujem kako je došlo do toga da sada u predlog zakona taj naš predlog nije unet iako ga je predstavnik Saveznog izvršnog veća prihvatio.

Pretsednik Paško Romac: Ko se dalje javlja za reč o Predlogu zakona o rudarstvu? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za diskusiju, otvaram pretres o podnetim amandmanima.

Po Poslovniku pravo izjašnjavanja po podnesenim amandmanima imaju izvestilac doističnog Odbora i predstavnik Saveznog izvršnog veća.

Želi li izvestilac Odbora da se izjasni o ovom amandmanu? (Ne javlja se). Pošto izvestilac ne želi da govori o amandmanu, molim poverenika Saveznog izvršnog veća da se izjasni o predloženim amandmanima.

Poverenik Saveznog izvršnog veća Alojz Dular: Ova dva amandmana se upravo odnose na upravni postupak. Kad se radilo na ovom prijedlogu i kad je cijela materija predložena Sekretarijatu za zakonodavstvo i Pravnom savjetu, stalo se na gladište da ne treba unositi pojedine odredbe koje bi bile istovjetne sa postojećim propisima o upravnom postupku. Ali ako je to hitno i ako je neophodno da se odredi neki rok, odnosno da se kaže »u najkraćem roku«, onda se to može prihvatiti, iako, s druge strane, nema velike potrebe za tim, jer po upravnom postupku rješenje treba da se da u roku od mjesec dana.

Drug Osmanagić je govorio o kratkom postupku. Bilo je prijedloga da se stavi rok od 15 dana, to jest da se u roku od 15 dana ima dati izvještaj o uzrocima nesreće. Međutim, to bi bilo vrlo teško, nekad nemoguće da se u roku od 15 dana odredi šta je uzrok nesreće, jer se može dogoditi nesreća u jami i da se to praktično ne može u tom roku utvrditi. Naprimjer, može se desiti da je jama potopljena, pa onda prvo treba ispumpati vodu i tek kada se jama očisti utvrditi uzroke nesreće. Ili, pak, može doći do odronjavanja, gdje treba prvo raščistiti jamu i utvrditi uzroke. Naprimjer, u Raši se desila ona velika nesreća gdje je bilo oko 80 mrtvih. Tek poslije nekoliko mjeseci su se mogli djelimično utvrditi uzroci nesreće. Zbog svega toga ne može se precizirati neki rok. Slažem se da se da formulacija »u najkraćem roku«, mada je to manje-više deklaracija, ali je ipak i neki zahtjev da se po pravilu u najkraćem roku da izvještaj o uzrocima nesreće.

Amandman na bivši član 140 odnosi se na riječi »U jami«. Mislim da se taj prijedlog može prihvatiti, jer to se ne odnosi samo na jamske uređaje nego i na rudarske uređaje uopće. Mislim da se mogu ispustiti riječi »u jami«. I tu je pitanje roka. Ako nije dovoljno ono što se postiže u upravnom postupku, može se i tu dati »u najkraćem roku«, iako to nema bitnog značaja.

Pretsednik Paško Romac: Da li usvajate podnesene amandmane?

Poverenik Saveznog izvršnog veća Alojz Dular: Usvajam, samo ih treba pravno formulisati.

Pretsednik Paško Romac: Druže Osmanagiću, posle objašnjenja druga Dulara, ostajete li pri svom predlogu?

Muris Osmanagić: Ja ostajem pri svom predlogu, s tim da Savezno izvršno vijeće da naknadno tumačenje šta se podrazumijeva pod tim »najkraći rok« za pojedine slučajeve, jer se to ne može u zakonu reći, pošto u rudarstvu ima niz specifičnih slučajeva. Neka formulacija ostane takva »u najkraćem roku«, ali da Izvršno vijeće da tumačenje. To je neophodno pošto

se u rudarstvu ne mogu mnogi slučajevi razmatrati sa istog gladišta i sa istog pravnog postupka, kao i u ostalim granama privrede. Ti se radovi obavljaju pod zemljom i mjesta nesreće postaju brzo nepristupačna, pa je neophodno da se rudarski inspektorat obaveže na rok.

Pretsednik Paško Romac: Drug Dular, kao poverenik Saveznog izvršnog veća, prihvatio je amandmane. Prema tome, ne treba glasati o amandmanima, jer su postali sastavni deo zakonskog predloga.

Ja bih predložio da narodni poslanik Osmanagić i drug Dular formulišu konačan predlog, pa da mi znamo tačno šta unosimo u zakonski predlog i šta usvajamo. Pored toga, treba upoznati i drugi Dom sa onim što smo izmenili ili usvojili. Dok se ne napravi ta formulacija, mi možemo preći na drugi tačku dnevnog reda.

Izvestilac Odbora za pitanja rada i socijalnog osiguranja Emil Kevrešan: Postoji već formulacija. Mi smo je predložili u Odboru.

Pretsednik Paško Romac: Neka poverenik Saveznog izvršnog vijeća i podnosilac amandmana formulišu tačan tekst amandmana koje Dom treba da usvoji.

Prelazimo na drugu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (*Emil Kevrešan:* Molim za reč).

Ima reč narodni poslanik, izvestilac Odbora za pitanja rada i socijalnog osiguranja Emil Kevrešan.

Izvestilac Odbora za pitanja rada i socijalnog osiguranja Emil Kevrešan: Drugarice i drugovi narodni poslanici, u ime Odbora za pitanja rada i socijalnog osiguranja želeo bih da izvestim ovaj Dom da je naš Odbor 26 ovog meseca pretresao Predlog Zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača i zaključio da su pravilne postavke u zakonskom predlogu.

Odbor se naročito zadržao na članu 3, diskutujući o tome ko se smatra poljoprivrednim proizvođačem, s obzirom na to da mi na selu imamo i takvih poljoprivrednih proizvođača koji se ne bave samo poljoprivrednom proizvodnjom nego i domaćom radinošću. Od predstavnika Saveznog izvršnog veća dobili smo potrebna objašnjenja o tome da formulacija data u članu 3 potpuno odgovara i da obuhvata i taj deo poljoprivrednih proizvođača.

Diskutovalo se i o članu 7, s obzirom na to što je u tom članu dat minimum obaveza zdravstvene pomoći. U ranijim zakonima bilo je obavezno lečenje od izvesnih bolesti, a u ovom zakonskom predlogu neke bolesti su izostavljene, kao što je, naprimer, tuberkuloza. Međutim, kako smo dobili obaveštenje i kako je u zakon-

skom predlogu postavljeno da će se republičkim zakonima, koji ustvari treba detaljnije da razrade postavke ovog zakona, to regulisati, Odbor je smatrao da je pravilan stav Saveznog izvršnog veća koji je došao do izražaja u članu 7 zakonskog predloga. Mi smo imali dosad u praksi to da su izvesne bolesti padale na teret opštinskih budžeta i ti izdaci su prilično opterećivali opštinske budžete, s jedne strane, a s druge strane, bio je jedan deo seljaka koji je prilično dobro materijalno stajao i koji nije bio zainteresovan za plaćanje lečenja ove bolesti.

Mislimo da će donošenjem zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača i na našem selu početi organizovanja, sistematskija zdravstvena zaštita.

Republičkim zakonima će se sigurno predvideti da će moći pojedinim opštinama i u pojedinim srezovima koji su ekonomski jači ili gde je proces razvitka na selu brži da dođu do potpunog izražaja zahtevi naših seljaka, naših poljoprivrednih proizvođača. Smatramo da je dobro učinjeno što je to ostavljeno za republičke zakone.

U ime Odbora za pitanja rada i socijalnog osiguranja, predlažem da se Predlog Zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača usvoji. (Odobranje).

Predsednik Paško Romac: Da li želi izvestilac Zakonodavnog odbora da se javi za reč?

Izvestilac Zakonodavnog odbora Luka Petković (Izborni srez Bihać—Livno, NR Bosna i Hercegovina): Ne želim.

Predsednik Paško Romac: Ko se javlja za reč o ovom zakonskom predlogu? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam na glasanje Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača.

Prelazimo na treću tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres o ovom zakonskom predlogu. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj zakonski predlog na glasanje.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi.

Prelazimo na četvrtu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj zakonski predlog na glasanje.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama.

Prelazimo na petu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju. (Videti u prilogu).

Pretstavnik Saveznog izvršnog veća o ovom zakonskom predlogu je drug Moma Marković.

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj zakonski predlog na glasanje.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju.

Prelazimo na šestu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju. (Videti u prilogu).

Pretstavnik Saveznog izvršnog veća o ovom zakonskom predlogu je drug Moma Marković.

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj zakonski predlog na glasanje.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju.

Prelazimo na sedmu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o administrativnim taksama. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj zakonski predlog na glasanje.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o administrativnim taksama.

Prelazimo na osmu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o vinu. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj zakonski predlog na glasanje.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vinu.

Prelazimo na devetu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga zakona o dopuni Zakona o nadležnosti opštinskih i sreskih narodnih odbora i njihovih organa. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj zakonski predlog na glasanje.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o dopuni Zakona o nadležnosti opštinskih i sreskih narodnih odbora i njihovih organa.

Pošto su poverenik Saveznog izvršnog veća drug Alojz Dular i podnosilac amandmana na Predlog zakona o rudarstvu drug Muris Osmanagić formulisali amandman, dajem reč drugu Alojzu Dularu.

Poverenik Saveznog izvršnog veća Alojz Dular: U članu 139, poslije riječi »slučajeva« briše se »i« i stavlja se zapeta, a na kraju člana briše se tačka i dodaju riječi »i u najkraćem roku dati obrazloženo mišljenje o uzrocima nesreće«.

U članu 141 brišu se reči »u jami« i dodaje se nov stav koji glasi »Rudarski inspektorati dužni su da rešenja o prethodnom stavu donose u najkraćem roku«.

Pretsednik Paško Romac: Da li je i podnosilac amandmana saglasan sa ovakvim formulacijama amandmana?

Muris Osmanagić: Saglasan sam.

Pretsednik Paško Romac: Prema tome, predloženi amandmani postaju sastavni deo zakonskog predloga.

Pošto se više nije niko javio za reč o Predlogu zakona o rudarstvu, stavljam Predlog zakona o rudarstvu na glasanje.

Ko je za, molim neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog zakona o rudarstvu.

Prelazimo na desetu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga odluke o dodeljivanju sredstava iz privrednih rezervi federacije. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam predlog na glasanje.

Ko je za, neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog odluke o dodeljivanju sredstava iz privrednih rezervi federacije.

Prelazimo na jedanaestu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga odluke o dopuni Odluke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemljarine privrednim organizacijama određenih delatnosti. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam predlog odluke na glasanje.

Ko je za, neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog odluke o dopuni Odluke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemljarine privrednim organizacijama određenih delatnosti.

Određujem kratak odmor.

(Posle odmora)

Pretsednik Paško Romac: Prelazimo na dvanaestu tačku dnevnog reda: Pretres Predloga odluke o potvrdi uredbe o dopuni Uredbe o zemljoradničkim zadrugama. (Videti u prilogu).

Otvaram pretres. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj predlog odluke na glasanje.

Ko je za, neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio Predlog odluke o potvrdi uredbe o dopuni Uredbe o zemljoradničkim zadrugama.

Prelazimo na trinaestu tačku dnevnog reda: Pretres izveštaja Odbora za privredne organizacije o potvrdi Statuta Zajednice jugoslovenske elektroprivrede. (Videti u prilogu).

Pristupamo pretresu. Ko se javlja za reč? (Niko).

Pošto se niko ne javlja za reč, stavljam ovaj izveštaj Odbora na glasanje.

Ko je za, neka digne ruku. (Svi dižu ruku). Ima li ko protiv? (Nema). Da li se ko uzdržava od glasanja? (Niko).

Objavljujem da je Dom jednoglasno usvojio izveštaj Odbora za privredne organizacije i potvrdio Statut Zajednice jugoslovenske elektroprivrede.

Dajem kratak odmor da bismo usaglasili tekstove predloga zakona i odluka sa Saveznim većem.

(Posle odmora)

Pretsednik Paško Romac: Prelazimo na usaglašavanje zakonskih tekstova usvojenih u Veću proizvođača i u Saveznom veću.

Pretstavnik Saveznog veća izvestio me je da su usvojili u istovetnom tekstu kao i Veće proizvođača:

- 1) Predlog zakona o rudarstvu;
 - 2) Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača;
 - 3) Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi;
 - 4) Predlog zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama;
 - 5) Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju;
 - 6) Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju;
 - 7) Predlog zakona o administrativnim taksumama;
 - 8) Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vinu;
 - 9) Predlog zakona o dopuni Zakona o nadležnosti opštinskih i sreskih narodnih odbora i njihovih organa;
 - 10) Predlog odluke o dodeljivanju sredstava iz privrednih rezervi federacije;
 - 11) Predlog odluke o dopuni Odluke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemljarine privrednim organizacijama određenih delatnosti;
 - 12) Predlog odluke o potvrdi uredbe o dopuni Uredbe o zemljoradničkim zadrugama;
 - 13) Predlog za potvrdu Statuta Zajednice jugoslovenske elektroprivrede.
- Objavljujem da su navedeni predlozi zakona i odluka usvojeni u oba doma.

Time je dnevni red iscrpen.

Od Pretsednika Savezne narodne skupštine primio sam pismo ove sadržine (čita):

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
PRETSEDNIK
30 jun 1959 godine
Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Pretsedniče,

Molim da na kraju rada današnje sednice svog Doma obavestite narodne poslanike da sporazumno sa pretsednicima domova Skupštine predlažem da skupštinski letnji odmor ove godine bude u vremenu od 1 jula do 31 avgusta.

Molim da sa ovim upoznate članove svog Doma i predložite da se Dom saglasi da skupštinski letnji odmor ove godine traje od 1 jula do 31 avgusta 1959 godine.

Pretsednik
Petar Stambolić s. r.

Čuli ste predlog za određivanje skupštinskog letnjeg odmora.

Da li Dom prihvata ovaj predlog? (Glasovi: Prihvata).

Objavljujem da će skupštinski letnji odmor trajati od 1 jula do 31 avgusta 1959 godine.

Zaključujem sednicu.

(Sednica je zaključena u 13 č 15 min).

P R I L O Z I**P R E D L O G
ZAKONA O RUDARSTVU**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 43

3 jun 1959 godine

Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Dostavljam Vam Predlog zakona o rudarstvu, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da ovaj predlog uputite Odboru za narodnu privredu na pretresanje i dalji postupak.

Za svog pretstavnika pri pretresanju ovog zakonskog predloga Savezno izvršno veće je odredilo Ivicu Grešića, zamenika sekretara za industriju u Saveznom izvršnom veću, a za poverenike Božidara Radanovića, višeg savetnika u Sekretarijatu Saveznog izvršnog veća za zakonodavstvo i organizaciju i inž. Alojza Dulara, pomoćnika sekretara za industriju u Saveznom izvršnom veću.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga zakona o rudarstvu — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J**ODBORA ZA NARODNU PRIVREDU VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O RUDARSTVU**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

Odbor za narodnu privredu

SNS/A/ 43

28 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača Savezne narodne skupštine, na svojim sednicama od 23 i 28 juna 1959 godine, pretresao je Predlog zakona o rudarstvu i usvojio ga sa izmenama i dopunama koje se nalaze u prilogu koji je sastavni deo ovog izveštaja.

Navedene izmene i dopune usvojio je i Odbor za narodnu privredu Saveznog veća, kao i zakonodavni odbori oba doma.

Podnoseći ovaj izveštaj, u ime Odbora molim Dom da usvoji Predlog zakona o rudarstvu sa pomenutim izmenama i dopunama.

Za izvestioca odbora određen je narodni poslanik Sveta Paunović.

Sekretar

Velizar Škerović s. r.

Pretsedavajući

Borko Temelkovski s. r.

Članovi:

Inž. Pavle Šumanovac s. r., inž. Ratko Vojnović s. r., Ante Milković s. r., Milivoje Milićević s. r., inž. Anton Tribušon s. r., Sveta Paunović s. r., Mladen Sazdevski s. r., inž. Emerik Blum.

I Z V E Š T A J**ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA
O PREDLOGU ZAKONA O RUDARSTVU**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

Zakonodavni Odbor

SNS/A/ 43

27 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je, na svojim sednicama održanim 24 i 25 juna ove godine Predlog zakona o rudarstvu, koji mu je dostavio Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača shodno članu 137 Poslovnika Veća proizvođača.

U toku pretresa Odbor je predložio izvesne izmene, koje je prihvatio i Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača.

Podnoseći ovaj izveštaj Zakonodavni odbor moli Dom da usvoji ovaj zakonski predlog.

Za svog izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika inž. Borislava Spasojevića.

Zapisičar

Gregor Klančnik s. r.

Pretsedavajući

Danilo Knežević s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., inž. Milan Tomaškov s. r.

P R E D L O G**ZAKONA O USTANOVLJENJU ZDRAVSTVENOG
OSIGURANJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 45

11 jun 1959 godine

Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Predsedniče,

Dostavljam Vam Predlog zakona o ustankovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da ovaj predlog uputite Odboru za pitanja rada i socijalnog osiguranja na pretresanje i dalji postupak.

Za svog pretstavnika pri pretresanju ovog zakonskog predloga Savezno izvršno veće je odredilo svog člana Momu Markovića, a za poverenika Nikolu Dilbera, višeg savetnika u Sekretarijatu Saveznog izvršnog veća za rad.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J

ODBORA ZA PITANJA RADA I SOCIJALNOG OSIGURANJA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O USTANOVLJENJU ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA

SAVEZNA NARODNA SKUPSTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

SNS/A/ 45

28 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojim sednicama od 26 i 27 juna 1959 godine pretresao je i usvojio Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača.

Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača pretresao je i Zakonodavni odbor Veća proizvođača čije je izmene i dopune ovaj Odbor usvojio.

U predlogu zakona učinjene su sledeće izmene i dopune:

Član 4 — U drugom stavu u drugom redu briše se reč »osnovne«.

U trećem stavu u drugom redu posle reči »obimu« stavlja se zapeta i dodaje reč »kao«.

Član 6 — U prvom redu brišu se reči »zdravstvenih usluga« i stavlja se reči »medicinskih pomoći«. U četvrtom redu posle reči »Osiguranja« dodaju se reči »Poljoprivrednih proizvođača«. U petom redu umesto reči »zdravstvenih usluga« stavlja se reči »medicinske pomoći«. U šestom redu na kraju umesto reči »usluge« stavlja se reči »medicinske pomoći«.

Član 7 — U prvom stavu u trećem redu umesto reči »zdravstvenih usluga« stavlja se reči »medicinske pomoći«. U tački 1) u petom redu na kraju umesto reči »gube« stavlja se reč »lepre« a u devedesetom redu umesto reči »sifilisa« stavlja se reč »luesa«.

Član 8 — U drugom redu umesto reči »zdravstvenih usluga« stavlja se reči »vidova medicinske pomoći«.

Član 10 — U drugom stavu u šestom redu ispred reči »odredbama« stavlja se reči »zakonskim propisima«. U istom redu briše se reč »osnovnog«.

Član 11 — U prvom stavu u petom redu umesto reči »zdravstvene zaštite« stavlja se reči »medicinske pomoći«, a u šestom redu umesto reči »zdravstvenih usluga« stavlja se reči »medicinske pomoći«.

Član 12 — Briše se.

Član 13 — Postaje član 12. U prvom stavu u drugom redu umesto reči »osnovna zdravstvena zaštita« stavlja se reči »osnovno zdravstveno osiguranje«. U trećem redu posle reči »plaćanja« dodaje se reč »troškova«.

U četvrtom redu umesto reči »zdravstvenih usluga« stavlja se reči »medicinske pomoći«.

Član 14 — Postaje član 13. U drugom stavu u sedmom redu umesto reči »nemaju« stavlja se reč »nemanja«.

Član 16 — Postaje član 15.

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača moli Dom da usvoji predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača sa svim izmenama i dopunama.

Za izvestioca je određen narodni poslanik Emil Kevrešan.

Sekretar

Stevo Bevandić s. r.

Pretsednik

Marija Jagodić-Manić s. r.

Članovi:

Jelena Stojanović s. r., Gligor Gečevski s. r., Boro Petrovski s. r., Stjepan Marković s. r., Paula Humek s. r., Nada Kebrić s. r., Emil Kevrešan s. r., Luka Vujović s. r., Milan Trninić s. r., Muris Osmanagić s. r.

I Z V E Š T A J

ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O USTANOVLJENJU ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA

SAVEZNA NARODNA SKUPSTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

Zakonodavni Odbor

SNS/A/ 45

27 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je, na svojoj sednici održanoj 26 juna ove godine Predlog zakona o ustanovljenju zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvođača koji mu je, u smislu člana 137 Poslovnika Veća proizvođača dostavio Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača i usvojio ga bez izmena.

Izveštavajući Dom o pretresu ovog zakonskog predloga Odbor predlaže Domu da isti usvoji.

Za svog izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika Luku Petkovića.

Sekretar

Danilo Knežević s. r.

Pretsednik

Maks Krmelj s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., Juraj Šicel s. r., inž. Milan Tomasko s. r.

P R E D L O G

ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UDRUŽIVANJU U PRIVREDI

SAVEZNA NARODNA SKUPSTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 41

18 jun 1969 godine

Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Pretsedniče,

Dostavljam Vam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da ovaj predlog uputite Odboru za privredne organizacije na pretresanje i dalji postupak. Ovim predlogom se zamenjuje ranije podneti predlog aktom Saveznog izvršnog veća br. 289 od 25 maja o. g.

Za svog pretstavnika pri pretresanju ovog zakonskog predloga Savezno izvršno veće je odredilo Kira

Gligorova, sekretara Saveznog izvršnog veća za opšte privredne poslove, a za poverenike Miloša Stamatovića, pomoćnika sekretara za saobraćaj i veze u Saveznom izvršnom veću i Lepu Perović, državnog savetnika u Sekretarijatu Saveznog izvršnog veća za prosvetu i kulturu.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga zakona o izmenama i dopunama zakona o udruživanju u privredi — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J

ODBORA ZA PRIVREDNE ORGANIZACIJE VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UDRUŽIVANJU U PRIVREDI

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA

Odbor za privredne organizacije
SNS/A/ 41

27 jun 1959 godine
Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za privredne organizacije Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojoj sednici održanoj 23 juna ove godine pretresao je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi i usvojio ga je bez izmena.

Ovaj zakonski predlog pretresao je Zakonodavni odbor Veća proizvođača SNS i usvojio ga je bez izmena.

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor moli Dom da usvoji Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi.

Za izvestioca određen je narodni poslanik Sima Tadić.

Sekretar

Mihajlo Turtić s. r.

Pretsednik

Ivan Božićević s. r.

Članovi:

Boris Aleksovski s. r., Živko Bernot s. r., Pavle Branković s. r., Toša Brežićević s. r., Nikola Drobnjak s. r., Petar Čalić s. r., Mitre Markovski s. r., inž. Miran Mejak s. r., inž. Cedomil Milićević s. r., Savo Starović s. r., Simo Tadić s. r., Voja Vucelić s. r.

I Z V E Š T A J

ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UDRUŽIVANJU U PRIVREDI

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA

Zakonodavni odbor

SNS/A/ 41

27 jun 1959 godine
Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je, na svojoj sednici održanoj 25 juna ove godine Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udruživanju u privredi, koji

mu je u smislu člana 137 Poslovnika Veća proizvođača dostavio Odbor za privredne organizacije Veća proizvođača i usvojio ga bez izmena.

Izveštavajući Dom o pretresu i usvajanju ovog zakonskog predloga, Odbor moli Dom da isti usvoji.

Za svog izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika Luku Petkovića.

Zapisničar

Gregor Klančnik s. r.

Pretsedavajući

Danilo Knežević s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., Juraj Šicel s. r., inž. Milan Tomaško s. r.

P R E D L O G

ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA OSNOVNOG ZAKONA O IZDAVAČKIM PREDUZEĆIMA I IZDAVAČKIM USTANOVAMA

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 30

15 maj 1959 godine
Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Dostavljam Vam Predlog zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama, koji je Skupštini podneo Odbor za prosvetu Saveznog veća, i molim da ovaj zakonski predlog uputite Odboru za privredne organizacije na pretresanje i dalji postupak.

Za svog predstavnika pri pretresanju ovog predloga Odbor za prosvetu je odredio svog člana narodnog poslanika Stanku Veselinov.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Odbora za prosvetu Saveznog veća i tekst Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J

ODBORA ZA PRIVREDNE ORGANIZACIJE VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA OSNOVNOG ZAKONA O IZDAVAČKIM PREDUZEĆIMA I IZDAVAČKIM USTANOVAMA

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA

Odbor za privredne organizacije

SNS/A/ 30

27 jun 1959 godine
Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za privredne organizacije Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojoj sednici održanoj 23 juna ove godine pretresao je Predlog zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama i usvojio ga je sa sledećim izmenama i dopunama:

Član 1 usvojen je bez izmena.

Član 2. U trećem redu iza reči »kao« brišu se reči »izdavačko preduzeće u smislu zakona« a stavlja se reč »takvog«.

Član 3 do 5 usvojeni bez izmena.

Član 6. U trećem stavu, prva rečenica menja se i glasi: »Predsednik priprema, saziva i predsedava sednicama izdavačkog saveta«.

Član 7 i 8 usvojeni bez izmena.

Član 9. U drugom stavu u drugom redu umesto »sednici« staviti »sednice«.

Član 10. U prvom stavu u prvom redu posle reči »savet« staviti »odnosno savet autonomne jedinice«.

Dodaje se novi član 11 koji glasi:

»Ovlašćuju se zakonodavni odbori Veća proizvođača i Saveznog veća Savezne narodne skupštine da utvrde prečišćen tekst Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama«.

Član 11 postaje član 12.

Sa ovim izmenama saglasio se Zakonodavni odbor Veća proizvođača SNS i predstavnik Odbora za prosvetu Saveznog veća SNS.

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor moli Dom da usvoji Predlog zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama.

Za izvestioca određen je narodni poslanik Živko Bernot.

Sekretar

Predsednik

Mihajlo Turtić s. r.

Ivan Božičević s. r.

Članovi:

Boris Aleksovski s. r., Živko Bernot s. r., Pavle Branković s. r., Toša Brežičević s. r., Nikola Drobnjak s. r., Petar Čalić s. r., Mitre Markovski s. r., inž. Miran Mejak s. r., inž. Čedomil Milicević s. r., Savo Starović s. r., Simo Tadić s. r., Voja Vucelić s. r.

I Z V E Š T A J

ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA OSNOVNOG ZAKONA O IZDAVAČKIM PREDUZEĆIMA I IZDAVAČKIM USTANOVAMA

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

Zakonodavni odbor

SNS/A/ 30

27 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je, na svojoj sednici održanoj 26 juna ove godine, Predlog zakona o izmenama i dopunama Osnovnog zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama, koji mu je dostavljen od Odbora za privredne organizacije Veća proizvođača.

Odbor je prilikom pretresa predložio izvesne izmene stilsko-tehničke prirode sa kojima se saglasio Odbor za privredne organizacije Veća proizvođača.

Podnoseći ovaj izveštaj, Odbor moli Dom da isti usvoji.

Za svog izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika Luku Petkovića.

Sekretar

Predsednik

Danilo Knežević s. r.

Maks Krmelj s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., Juraj Šicel s. r., inž. Milan Tomáško s. r.

P R E D L O G

ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZISKOM OSIGURANJU

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 36

18 jun 1959 godine

Beograd

**PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE**

Beograd

Dostavljam Vam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju koji je Savezno izvršno veće podnelo Skupštini svojim aktom br. 281/2 od 18 juna o. g. kao naknadni predlog uz ranije podneti i već dostavljeni Vam predlog za izmenu istog zakona. Molim da i ovaj naknadni predlog uputite Odboru za pitanja rada i socijalnog osiguranja svog Doma na pretresanje, s tim da se oba zakonska predloga pretresu kao jedinstveni predlog.

Za svog predstavnika pri pretresanju oba predloga Savezno izvršno veće je odredilo svog člana Momu Markovića, a za poverenika dr Nikolu Dilbera, višeg savetnika u Sekretarijatu Saveznog izvršnog veća za rad.

Predsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga zakona o izmenama i dopunama zakona o penziskom osiguranju — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

N A K N A D N I P R E D L O G

SAVEZNOG IZVRŠNOG VEĆA UZ PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZISKOM OSIGURANJU

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 36

22 maj 1959 godine

Beograd

**PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE**

Beograd

Druže Predsedniče,

Dostavljam Vam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da ovaj predlog uputite Odboru za pitanja rada i socijalnog osiguranja na pretresanje i dalji postupak.

Za svog predstavnika pri pretresanju ovog zakonskog predloga Savezno izvršno veće je odredilo svog člana Velimira Stojnića, a za poverenika dr Nikolu Dilbera, višeg savetnika u Sekretarijatu Saveznog izvršnog veća za rad.

Potpredsednik

Vladimir Simić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst naknadnog predloga — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J**ODBORA ZA PITANJA RADA I SOCIJALNOG OSIGURANJA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZISKOM OSIGURANJU**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

SNS/A/ 36

28 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE
SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojim sednicama od 26 i 27 juna 1959 godine pretresao je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju koji mu je dostavio Pretsednik Veća proizvođača pismom od 21 maja 1959 godine, naknadni predlog dostavljen 20 juna 1959 godine i amandmane koje je podneo predstavnik Saveznog izvršnog veća na sednici Odbora i usvojio ih sa izvesnim izmenama i dopunama.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju sa amandmanima pretresao je i Zakonodavni odbor Veća proizvođača čije je izmene i dopune ovaj Odbor usvojio.

Na osnovu izmena i dopuna učinjenih u odborima oba veća sačinjen je prečišćeni tekst Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju koji se prilaže uz ovaj izveštaj. (Videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača molí Dom da usvoji Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju u njegovom prečišćenom tekstu.

Za izvestioca je određen narodni poslanik Gligor Gečevski.

Sekretar

Stevo Bevandić s. r.

Pretsednik

Marija Jagodić-Manić s. r.

Članovi:

Jelena Stojanović s. r., Gligor Gečevski s. r., Boro Petrovski s. r., Stjepan Marković s. r., Paula Humek s. r., Nada Kebrić s. r., Emil Kevrešan s. r., Luka Vujović s. r., Milan Trninić s. r., Muris Osmanagić s. r.

I Z V E Š T A J**ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZISKOM OSIGURANJU**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

Zakonodavni odbor

SNS/A/ 36

27 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE
SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je, na svojoj sednici održanoj 27 juna ove godine Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penziskom osiguranju, koji mu je shodno članu 137 Poslovnika Veća proizvođača do-

stavio Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača i usvojio ga bez izmena.

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor molí Dom da usvoji ovaj zakonski predlog.

Za svog izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika Luku Petkovića.

Sekretar

Danilo Knežević s. r.

Pretsednik

Maks Krmelj s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., Juraj Šicel s. r.

P R E D L O G**ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INVALIDSKOM OSIGURANJU**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/48

19 jun 1959 godine

Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Pretsedniče,

Dostavljam Vam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da isti uputite Odboru za pitanja rada i socijalnog osiguranja na pretresanje i dalji postupak.

Za svog predstavnika pri pretresanju ovog zakonskog predloga Savezno izvršno veće je odredilo svog člana Momu Markovića, a za poverenika dr Nikolu Dilbera, višeg savetnika u Sekretarijatu Saveznog izvršnog veća za rad.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J**ODBORA ZA PITANJA RADA I SOCIJALNOG OSIGURANJA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INVALIDSKOM OSIGURANJU**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

SNS/A/48

28 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE
SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojim sednicama od 26 i 27 juna 1959 godine pretresao je i usvojio Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju pretresao je i Zakonodavni odbor Veća proizvođača.

Odbor u zakonskom predlogu nije učinio nikakve izmene.

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača moli Dom da usvoji Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju.

Za izvestioca je određen narodni poslanik Stjepan Marković.

Sekretar
Stevo Bevandić s. r.

Pretsednik
Marija Jagodić-Manić s. r.

Članovi:

Jelena Stojanović s. r., Gligor Gečevski s. r., Boro Petrovski s. r., Stjepan Marković s. r., Paula Humek s. r., Nada Kebrić s. r., Emil Kevrešan s. r., Luka Vujović s. r., Muris Osmanagić s. r., Milan Trninić s. r.

I Z V E Š T A J

ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INVALIDSKOM OSIGURANJU

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA
Zakonodavni odbor
SNS/A/48
27 jun 1959 godine
Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je, na svojoj sednici održanoj 27 juna ove godine Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju koji mu je dostavio Odbor za pitanja rada i socijalnog osiguranja Veća proizvođača i usvojio ga bez izmena.

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor moli Dom da usvoji Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o invalidskom osiguranju.

Za svog izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika Luku Petkovića.

Sekretar
Danilo Knežević s. r.

Pretsednik
Maks Krmelj s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., Muraš Šicel s. r., inž. Milan Tomáško s. r.

P R E D L O G

ZAKONA O ADMINISTRATIVNIM TAKSAMA

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
PRETSEDNIK
SNS/A/46
11 jun 1959 godine
Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Pretsedniče,

Dostavljam Vam, Predlog zakona o administrativnim taksama koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da ovaj predlog uputite Odboru za narodnu privredu na pretresanje i dalji postupak.

Za svog pretstavnik pri pretresanju ovog zakonskog predloga Savezno izvršno veće je odredilo Zorana Polića, državnog potsekretara za poslove finan-

sija, a za poverenike Toša Tišmu, pomoćnika državnog sekretara za poslove finansija, i Marka Đurbabića, savetnika u Državnom sekretarijatu za poslove finansija.

Pretsednik,
Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga zakona o administrativnim taksama — videti u prilogu zima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J

ODBORA ZA NARODNU PRIVREDU VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O ADMINISTRATIVNIM TAKSAMAMA

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA
Odbor za narodnu privredu
SNS/A/46
28 jun 1959 godine
Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojim sednicama od 24 i 28 juna 1959 godine, pretresao je Predlog zakona o administrativnim taksama i usvojio ga sa sledećim izmenama i dopunama:

Član 4. U tački 1) posle reči »organa u« brišu se reči »Federativnoj Narodnoj Republici«.

Član 7. U prvom stavu u prvom redu posle reči »tač.« briše se »2« i stavlja se »1«. U istom stavu u četvrtom redu, posle reči »prestavništava« brišu se reči »Federativne Narodne Republike«. U drugom stavu u četvrtom redu, posle reči »prestavništava« brišu se reči »Federativne Narodne Republike«.

Član 16. U trećem redu posle reči »plaćena, u« briše se reč »kom« i stavlja se »kojem«. U istom redu, posle reči »po«, briše se »kom« i stavlja se »kojem«.

Član 17. U prvom stavu u prvom redu, posle reči »organi«, briše se reč »sem« i stavlja se »osim«.

Član 21. U tački 7) u drugom redu, posle reči »jednice i« briše se reč »saveznih« i stavlja se »savezi«.

Član 22. U tački 1) u drugom redu, posle reči »premaša«, umesto »200« stavlja se »300«. U tački 2) u trećem redu, posle reči »neto« umesto »2.000« stavlja se »3.000«. U poslednjem stavu u četvrtom redu, posle reči »više od« briše se »100« i stavlja se »150«. U istom stavu u petom redu, posle reči »neto« umesto »1.000« stavlja se »1.500«.

Član 23. U tački 35, u trećem redu posle reči »porodica« stavlja se zapeta i dodaju reči »kao i za druga lica«. Na kraju ovog člana dodaje se nova tačka 38 koja glasi: »spisi i radnje u vezi sa zaštitom spomenika kulture«.

Član 28 postaje član 33.

Član 29 postaje član 34. U prvom redu umesto »3.000« stavlja se »20.000«.

Član 30 postaje član 28. U drugom stavu u sedmom redu posle reči »dana« brišu se reči »upravi prihoda opštinskog narodnog odbora« i stavljaju se reči »opštinskom organu uprave nadležnom za poslove prihoda«.

Član 31 postaje član 29.

Član 32 postaje član 30. U drugom stavu tačke 3) u prvom redu posle reči »isteku« brišu se reči »šest meseci« i stavljaju se reči »godine dana«.

Član 33 postaje član 31.

Član 34 postaje član 32.

Član 35. U drugom redu umesto »28« stavlja se »34«.

Član 36. U drugom redu posle reči »pretstavništava« brišu se reči »Federativne Narodne Republike«.

Član 38. U četvrtom redu posle reči »pretstavništava« brišu se reči »Federativne Narodne Republike«.

Član 39. U prvom redu posle reči »pretstavništava« brišu se reči »Federativne Narodne Republike«.

Član 40. U prvom stavu u prvom redu, posle reči »pretstavništava« brišu se reči »Federativne Narodne Republike«.

Član 41. U četvrtom redu posle reči »pretstavništava«, brišu se reči »Federativne Narodne Republike«.

Član 43. U prvom stavu u drugom redu, posle reči »naknaditi« briše se reč »faktičke« i stavlja se »stvarne«.

Član 44. U drugom redu posle reči »pretstavništava« brišu se reči »Federativne Narodne Republike«.

Član 45. U drugom redu posle reči »pretstavništava«, brišu se reči »Federativne Narodne Republike«.

Član 46. U drugom stavu u prvom redu posle reči »člana« umesto »33« stavlja se »31«.

Član 51. U prvom stavu u četvrtom redu posle reči »Tar. br.« dodaje se : »41 tač. 3, tar. br. 42, 43.«. U trećem stavu, u prvom redu iza reči »Odredbe« umesto »uredbe« stavlja se »Uredbe«. U istom stavu u drugom redu iza reči »taksa«, brišu se reči »i poreze na promet«.

Član 54 briše se.

Član 55 postaje član 54.

U taksonoj tarifi u tar. br. 12 u napomeni u trećem redu iza reči »braka« dodaje se »i«.

U tar. br. 19 u tački 10) umesto »3.000« stavlja se »1.000«.

U tar. br. 20 u drugom stavu u prvom redu posle reči »zanatska« briše se reč »radnja« i stavlja »delatnost«.

Navedene izmene i dopune usvojio je i Odbor za narodnu privredu Saveznog veća, kao i zakonodavni odbor oba doma.

Podnoseći ovaj izveštaj, u ime Odbora molim Dom da usvoji Predlog zakona o administrativnim taksama, sa pomenutim izmenama i dopunama.

Za izvestioca Odbora određen je narodni poslanik inž. Pavle Šumanovac.

Sekretar

Velizar Škerović s. r.

Predsedavajući

Borko Temelkovski s. r.

Članovi:

Inž. Emerik Blum s. r., Milivoje Milićević s. r., Ante Milčević s. r., Sveta Paunović s. r., Mladen Sazdevski s. r., inž. Pavle Šumanovac s. r., inž. Anton Tribušon s. r., inž. Ratko Vojnović s. r.

I Z V E Š T A J

ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O ADMINISTRATIVNIM TAKSAMAMA

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA

Zakonodavni odbor
SNS/A/ 46

27 jun 1959 godine
Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je na svojim sednicama održanim 25 i 27 juna ove godine Predlog zakona o administrativnim taksama koji mu je dostavljen od Odbora za narodnu privredu Veća proizvođača.

Odbor je predložio izvesne izmene u ovom zakonskom predlogu u pogledu visine iznosa taksa u nekim tarifnim brojevima, sa kojim izmenama se složio i Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača.

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor moli Dom da usvoji Predlog zakona o administrativnim taksama.

Za izvestioca određen je narodni poslanik Juraj Sichel.

Sekretar

Danilo Knežević s. r.

Predsednik

Maks Krmelj s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Gregor Klančnik s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., Juraj Sichel s. r., inž. Milan Tomaško s. r.

P R E D L O G

ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VINU

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 50

19 jun 1959 godine

Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Predsedniče,

Dostavljam Vam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vinu, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da isti uputite Odboru za narodnu privredu na pretresanje i dalji postupak.

Za svog predstavnika pri pretresanju ovog zakonskog predloga Savezno izvršno veće je odredilo svog člana Marjana Brecelja, a za poverenika Dr Dušana Dejanovića, načelnika Pravnog odeljenja u Državnom sekretarijatu za poslove robnog prometa.

Predsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o vinu — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J

ODBORA ZA NARODNU PRIVREDU VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VINU

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

Odbor za narodnu privredu

SNS/A/50

28 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojim sednicama od 24 i 28 juna 1959 godine, pretresao je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vinu i usvojio ga sa sledećim izmenama:

Na kraju člana 4 dodaje se nova rečenica koja glasi:

»U stavu 2 umesto »do 50.000«, stavlja se »do 100.000«. Član 5. Posle reči »Član«, briše se »50« i stavlja se »56«.

Navedene izmene usvojio je i Odbor za narodnu privredu Saveznog veća, kao i zakonodavni odbori oba doma.

Podnoseći ovaj izveštaj, u ime Odbora molim Dom da usvoji Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vinu sa navedenim izmenama.

Za izvestioca Odbora određen je narodni poslanik inž. Ratko Vojnović.

Sekretar

Predsedavajući

Velizar Škerović s. r.

Borko Temelkovski s. r.

Članovi:

inž. Emerik Blum s. r., Filip Knežević s. r., Franc Lubej s. r., Miliivoje Milićević s. r., Milan Mićković s. r., Alojz Ribić s. r., Dušan Sekić s. r., Mladen Szdevski s. r., Pavle Šumanovac s. r., Andrija Šubat s. r., inž. Anton Tribušon s. r., inž. Ratko Vojnović s. r.

I Z V E Š T A J

ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VINU

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA

Zakonodavni odbor
SNS/A/ 50

27 jun 1959 godine
Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je, na svojoj sednici održanoj 25 juna 1959 godine Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vinu koji mu je dostavljen od Odbora za narodnu privredu Veća proizvođača shodno članu 137 Poslovnika Veća proizvođača i usvojio ga bez izmena.

Podnoseći ovaj izveštaj Odbor moli Dom da usvoji Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vinu.

Za izvestioca određen je narodni poslanik Luka Petković.

Zapisničar

Predsedavajući

Gregor Klančnik s. r.

Dani'o Knežević s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., Juraj Šicel s. r., inž. Milan Tomáško s. r.

P R E D L O G

ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O NADLEŽNOSTI OPŠTINSKIH I SRESKIH NARODNIH ODBORA I NJIHOVIH ORGANA

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 49

19 jun 1959 godine
Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Pretsedniče,

Dostavljam Vam Predlog zakona o dopuni Zakona o nadležnosti opštinskih i sreskih narodnih odbora i njihovih organa, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da isti uputite Zakonodavnom odboru na pretresanje i dalji postupak.

Za svog predstavnika pri pretresanju ovog zakonskog predloga Savezno izvršno veće je odredilo Zorana Polića, državnog potsekretara za poslove finansija, a za poverenika Jovana Leposavića, savetnika u Državnom sekretarijatu za poslove finansija.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga zakona o dopuni Zakona o nadležnosti opštinskih i sreskih narodnih odbora i njihovih organa — videbi u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J

ZAKONODAVNOG ODBORA VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O NADLEŽNOSTI OPŠTINSKIH I SRESKIH NARODNIH ODBORA I NJIHOVIH ORGANA

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA

Zakonodavni odbor
SNS/A/ 49

27 jun 1959 godine
Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Zakonodavni odbor Veća proizvođača Savezne narodne skupštine pretresao je, na svojoj sednici održanoj 26 juna 1959 godine Predlog zakona o dopuni Zakona o nadležnosti opštinskih i sreskih narodnih odbora i njihovih organa, koji mu je dostavio Pretsednik Veća proizvođača, i usvojio ga bez izmena.

Izveštavajući Dom o pretresu i usvajanju ovog zakonskog Predloga Odbor predlaže Domu da isti usvoji.

Za svog izvestioca Odbor je odredio narodnog poslanika Luku Petkovića.

Sekretar

Danilo Knežević s. r.

Pretsednik

Maks Krmelj s. r.

Članovi:

Nikola Janjić s. r., Luka Petković s. r., inž. Borislav Spasojević s. r., Juraj Šicel s. r., inž. Milan Tomáško s. r.

P R E D L O G

ODLUKE O DODELJIVANJU SREDSTAVA IZ PRIVREDNIH REZERV FEDERACIJE

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 51

19 jun 1959 godine
Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Pretsedniče,

Dostavljam Vam Predlog odluke o dodeljivanju sredstava iz privrednih rezervi federacije, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da ovaj predlog uputite Odboru za narodnu privredu na pretresanje i dalji postupak.

Za svog predstavnika pri pretresanju ovog predloga Savezno izvršno veće je odredilo Zorana Polića, državnog potsekretara za poslove finansija, a za poverenika Dušana Rolovića, savetnika u Državnom sekretarijatu za poslove finansija.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst predloga odluke — videbi u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J**ODBORA ZA NARODNU PRIVREDU VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ODLUKE O DODELJIVANJU SREDSTAVA IZ PRIVREDNIH REZERVIFEDERACIJE**SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA

Odbor za narodnu privredu

SNS/A/ 51

28 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojim sednicama od 24 i 28 juna 1959 godine, pretresao je Predlog odluke o dodeljivanju sredstava iz privrednih rezervi federacije, i usvojio je sa sledećom dopunom:

U tački 1), pod 2) posle b) dodaje se nova odredba pod v) koja glasi:

»v) za davanje investicionih zajmova u industriji i rudarstvu . . 6.000 miliona dinara«.

Navedenu dopunu Odbor je usvojio na predlog pretstavnika Saveznog izvršnog veća.

Podnoseći ovaj izveštaj, u ime Odbora molim Dom da usvoji Predlog odluke o dodeljivanju sredstava iz privrednih rezervi federacije sa pomenutom dopunom.

Za izvestioca Odbora određen je narodni poslanik inž. Ratko Vojnović.

Sekretar

Pretsedavajući

Velizar Škerović s. r.

Borko Temelkovski s. r.

Članovi:

inž. Emerik Blum s. r., inž. Filip Knežević s. r., Franc Lubej s. r., Miliivoje Milićević s. r., Mijan Mićković s. r., Alojz Ribić s. r., Dušan Sekić s. r., Mladen Sazdevski s. r., Pavle Šumanovac s. r., Andrija Šubat s. r., inž. Anton Tribušon s. r., inž. Ratko Vojnović s. r.

P R E D L O G**ODLUKE O DOPUNI ODLUKE O USTUPANJU DOPRINOSA IZ DOHOTKA I ZEMLJARINE PRIVREDNIM ORGANIZACIJAMA ODREĐENIH DELATNOSTI**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

PRETSEDNIK

SNS/A/ 52

19 jun 1959 godine

Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Druže Pretsedniče,

Dostavljam Vam Predlog odluke o dopuni Odluke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemljarine privrednim organizacijama određenih delatnosti, koji je Skupštini podnelo Savezno izvršno veće i molim da ga dostavite Odboru za narodnu privredu na pretresanje i dalji postupak.

Za svog pretstavnika pri pretresanju ovog predloga odluke Savezno izvršno veće je odredilo svog člana Marjana Breclja, a za poverenika dr Dušana Deja-

novića, načelnika Pravnog odeljenja u Državnom sekretarijatu za poslove robnog prometa.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i tekst Predloga odluke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemljarine privrednim organizacijama određenih delatnosti — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

I Z V E Š T A J**ODBORA ZA NARODNU PRIVREDU VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ODLUKE O DOPUNI ODLUKE O USTUPANJU DOPRINOSA IZ DOHOTKA I ZEMLJARINE PRIVREDNIM ORGANIZACIJAMA ODREĐENIH DELATNOSTI**SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
VEĆE PROIZVOĐAČA

Odbor za narodnu privredu

SNS/A/ 52

25 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača na svojoj sednici od 24 juna 1959 godine, pretresao je Predlog odluke o dopuni Odluke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemljarine privrednim organizacijama određene delatnosti i usvojio ga sa sledećom izmenom:

U tački 1) u drugom stavu na kraju, umesto 6% stavlja se 60%.

Podnoseći ovaj izveštaj, u ime Odbora molim Dom da usvoji Predlog odluke o dopuni Odluke o ustupanju doprinosa iz dohotka i zemljarine privrednim organizacijama određenih delatnosti, sa navedenom izmenom.

Za izvestioca Odbora određen je narodni poslanik inž. Ratko Vojnović.

Sekretar

Pretsedavajući

Velizar Škerović s. r.

Borko Temelkovski s. r.

Članovi:

Inž. Pavle Šumanovac s. r., inž. Ratko Vojnović s. r., Ante Milković s. r., Miliivoje Milićević s. r., inž. Anton Tribušon s. r., Sveta Paunović s. r., Mladen Sazdevski s. r., inž. Emerik Blum s. r.

P R E D L O G**ODLUKE O POTVRDI UREDBE O DOPUNI UREDBE O ZEMLJORADNIČKIM ZADRUGAMA**SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA
PRETSEDNIK

SNS/A/ 53

22 jun 1959 godine

Beograd

PRETSEDNIKU VEĆA PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Savezno izvršno veće dostavilo je Skupštini predlog da Skupština potvrdi Uredbu o dopuni Uredbe o zemljoradničkim zadrugama, koji je Veće donelo na osnovu odeljka II Odluke o potvrdi uredaba Saveznog izvršnog veća i o daljem radu na pripremi zakona o privrednom sistemu. Ova uredba objavljena je u »Službenom listu FNRJ«, br. 22/59.

Molim da o ovom predlogu obavestite Odbor za narodnu privredu svog Doma, kako bi ga Odbor razmotrio i dao predlog Domu u vezi s traženom potvrdom.

Pretsednik

Petar Stambolić s. r.

(Pismo Saveznog izvršnog veća i teks predloga odluke — videti u prilogima 16-te sednice Saveznog veća).

IZVEŠTAJ**ODBORA ZA NARODNU PRIVREDU VEĆA PROIZVOĐAČA O PREDLOGU ODLUKE O POTVRDI UREDBE O DOPUNI UREDBE O ZEMLJORADNIČKIM ZADRUGAMA**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

Odbor za narodnu privredu

SNS/A/ 53

25 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za narodnu privredu Veća proizvođača Savezne narodne skupštine na svojoj sednici od 24 juna 1959 godine, razmatrao je Uredbu o dopuni Uredbe o zemljoradničkim zadrugama koju je Savezno izvršno veće dostavilo Skupštini na potvrdu, pa predlaže Domu da donese odluku o potvrdi pomenute uredbe.

Kako je navedena Uredba u saglasnosti sa našom opštom privrednom politikom i postojećim propisima, Odbor predlaže Domu da donese odluku o njenoj potvrđi.

Predlog odluke prilaže se uz izveštaj Odbora.

U ime Odbora molim Dom da usvoji ovaj izveštaj.

Za izvestioca Odbora određen je narodni poslanik inž. Ratko Vojnović.

Sekretar

Predsedavajući

Velizar Škerović s. r.

Borko Temelkovski s. r.

Članovi:

Inž. Pavle Šumanovac s. r., inž. Ratko Vojnović s. r., Ante Milković s. r., Milivoje Milićević s. r., inž. Anton Tribušon s. r., Sveta Paunović s. r., Mladen Sazdevski s. r., inž. Emerik Blum s. r.

IZVEŠTAJ**ODBORA ZA PRIVREDNE ORGANIZACIJE VEĆA PROIZVOĐAČA O POTVRDI STATUTA ZAJEDNICE JUGOSLOVENSKE ELEKTROPRIVREDE**

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA

VEĆE PROIZVOĐAČA

Odbor za privredne organizacije

SNS/A/ 40

26 jun 1959 godine

Beograd

VEĆU PROIZVOĐAČA
SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Odbor za privredne organizacije Veća proizvođača na svojoj sednici održanoj 22 juna o. g. razmatrao je Statut Zajednice jugoslovenske elektroprivrede.

Pošto je navedeni Statut u potpunosti usaglašen sa Zakonom o elektroprivrednim organizacijama, Odbor predlaže Domu da ga potvrdi.

Za izvestioca Odbora određen je narodni poslanik Mihajlo Turtić.

Sekretar

Predsednik

Mihajlo Turtić s. r.

Ivan Božičević s. r.

Članovi:

Boris Aleksovski s. r., Živko Bernot s. r., Pavle Branković s. r., Toša Brežičević s. r., Nikola Drobujak s. r., Petar Čalić s. r., Mitre Markovski s. r., inž. Miran Mejak s. r., inž. Čedomir Milićević s. r., Sava Starović s. r., Simo Tadić s. r., Voja Vucelić s. r.

Arhivski štampat Skupštine SRJ
dokumentacija

Издаје Савезна народна скупштина, Београд. Уређује редакциски одбор. Одговорни уредник Милорад Ч. Ађијовић, шеф Стенографског бироа Савезне народне скупштине, Београд. Штампана Београдског графичког завода, Београд. — Цена овој свесци 900 дин. Претплату прима Комерцијално одељење „Службеног листа ФНРЈ“, Краљевића Марка 9, тел. 22-619. Абонман у висини од 2.000 дин. полаже се на жиро рач. 101—11/1—30. Претплатници ће белешке добијати све док се овај износ не исцрпи, када ће бити позвани да обнове претплату.